

1 Δ 86

3867

ΒΙΟΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΟΥΑΣΠΚΤΩΝΟΣ.

ΠΟΝΗΜΑ ΗΘΙΚΩΤΑΤΟΝ,

μεταφρασθὲν μὲν ἐκ τοῦ ἀμερικανικοῦ πρωτοτύπου
χάριν τῶν Σχολείων καὶ τῶν οἰκογενειῶν

ὑπὸ

Ν. ΔΡΑΓΟΥΜΗ,

μετὰ προσθήκης εἰκονογραφιῶν,
ἐκδοθὲν δὲ ἀναλώμασι τοῦ ἐν μεγαλειπόροις
φιλογενεστάτου

Κ. ΙΩΑΝΝΟΥ ΑΝΤΩΝΙΑΔΟΥ

ἕνα διατεμηθῆ δωρεάν.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ,

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΛΑΖ. Δ. ΒΙΛΛΑΡΑ.

(Ὅδος Πειραιῶς.)

1863.

DR A

ΒΙΟΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΟΥΑΣΙΓΚΤΟΝΟΣ.

ΠΟΝΗΜΑ ΗΘΙΚΩΤΑΤΟΝ,

μεταφρασθὲν μὲν ἐκ τοῦ ἀμερικανικοῦ πρωτοτύπου
χάριν τῶν Σχολείων καὶ τῶν οἰκογενειῶν

ὑπὸ

Ν. ΔΡΑΓΟΥΜΗ,

μετὰ προσθήκης εἰκονογραφιῶν,
ἐκδοθὲν δὲ ἀναλώμασι τοῦ ἐν μεγαλειότητι
φιλογενεστάτου

Κ. ΙΩΑΝΝΟΥ ΑΝΤΩΝΙΑΔΟΥ

ἵνα διαρρηθῆ δωρεάν.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ,

1863.

Οὐδέποτε κλέος ἐσθλὸν ἀπόλλυται οὐδ' ὄνομα αὐτοῦ,
Ἀλλ' ὑπὸ γῆς περ' ἔων γίνεται ἄθαρτος.

ΤΥΡΤΑΙΟΣ.

(Ἐκδοσις τρίτη.)

ΤΥΠΟΙΣ ΛΑΖΑΡΟΥ Δ. ΒΙΛΛΑΡΑ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΔΟΧΜΑΝ

ΙΩΑΝΝΗ ΑΝΤΩΝΙΑΔΗ,

ΑΝΔΡΙ ΦΙΛΟΓΕΝΕΣΤΑΤΩ

ΚΑΙ

ΦΙΛΟΠΑΤΡΙΔΙ

τὸν βίον τοῦτον

ΤΟΥ

ΕΛΕΥΘΕΡΩΤΟΥ ΤΗΣ ΑΜΕΡΙΚΗΣ,

ΥΠΟΓΡΑΜΜΟΝ

ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΚΑΙ ΙΔΙΩΤΙΚΗΣ ΑΡΕΤΗΣ,

ΑΝΑΤΙΘΗΣΙΝ

Ὁ Μεταφραστής.

Φρόντιζε να διατηρήσῃς ἄβυστον ἐν τῇ καρδίᾳ σου
τὸν μικρὸν ἐκείνον σπινθῆρα τοῦ οὐραρίου πυ-
ρὸς τὸν καλούμενον συνείδησι.

(Κανὼνες διαγωγῆς Γ. Οὐρασιγκτῶνος.)

Φιλοφρονέστετε Κύριε Ἰωάννη Ἀρτωιάδη!

Ἀφιερῶ Σοι τὸ βιβλίον τοῦτο οὐχὶ χάρις ἐγγνωμοσύνης, διότι πολλὴν μοι ἔδειξας εὐμένειαν κατὰ τὴν ἐν Ἀλεξάνδρειᾳ διατριβῇ μου, ἢ διότι ἐχορήγησας τὴν δαπάνην τῆς ἐκδόσεως αὐτοῦ, ἀλλὰ διότι Σὲ εἶδον ἐκτιμῶντα τὰ ἀγαθὰ τῆς χρηστῆς ἀγωγῆς, ἧς παραδειγματα πολλὰ καὶ ἀξιολύμητα περιέχει ὁ ἀπὸ χειρὸς Βίος τοῦ Γ. ΟΥΑΣΙΓΚΤΩΝΟΣ. Πολλὰκι Σὲ ἤκουσα ἐκφράζοντα τὴν πεποίθησιν ὅτι, καθὼς ἄνευ χρηστῶν ἠθῶν ἀδύνατον εἶναι θεμελιωθῆ οἶκος ὄσους καὶ ἂν ἔχη θησαυροὺς, οὕτω καὶ ἄνευ χρηστῆς τοῦ λαοῦ ἀγωγῆς, ἀδύνατον εἶναι ὀρθοποδήσῃ ἔθνος, ὅσον καὶ ἂν ἔχη πλοῦτον μαθήσεως. Τοιαῦται ἀρχαὶ τιμῶσι ψυχῆν, ἢν μάλιστα περισπῶσιν αἱ μέγιστα τοῦ ἐμπορικοῦ βίου.

Φρονῶν ὅτι οὐ μόνον εἰς τὴν ἀσφάλειαν τῆς πολιτείας ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν ἠθοποίησιν τοῦ λαοῦ συντελεῖ ἡ ἐθνοφυλακὴ, ὡς ἀναμιγνύουσα τὰς τάξεις τῶν πολιτῶν καὶ ἀναφλέγουσα τὴν ἀμύλην καὶ διὰ τῆς καθημερινῆς παρατριβῆς ἐνσαρκοῦσα καὶ ἐπιτάττουσα ἀλλήλαις τὸ εὐγενὲς παράδειγμα, ἐδαφίλευσας ἐπὶ τούτω

ἀξιολογωτάτην χρηματικὴν ποσότητα (*)· πολλάκις δὲ καὶ μὲ διεβεβαίωσας ὅτι οὐδέποτε θέλει Σ' εὐρεῖ φραγμοῦντά ἢ πατρις, οὐτ' ἐλαττούμενον τῶν ἄλλων κατὰ τὴν προθυμίαν. Ἡ Ἑλλάς ἀγάλλεται τοιαῦτα ἔχουσα τέχνα καὶ παραμυθεῖται ὅτι οὐκ ἐκλείπουσιν αὐτῇ στρατιῶται φιλοπατρίας.

Τὸ κατ' ἐμὲ ἐγγνωμονῶ Σοι ὡς Ἑλληνα μὲν διὰ τὰ φρονημάτά Σου ταῦτα, ὡς ἰδιώτης δὲ διὰ τὴν ἔκδοσιν τοῦ παρόντος κοινωφελεστάτου πονήματος. Ὁ Κοραΐς, τὸ κλέος τοῦτο τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων, ἤθελεν ἀποθάρσει ἀκατονόμαστος, εἰ μὴ τὴν τῶν συγγραμμάτων αὐτοῦ διευκόλυνον φιλοπατριδες πλούσιοι διότι συνήθως τὰ γράμματα ῥιγοῦσι γυμνά καὶ ἀπροστάτευτα πρὸ τῶν θυρῶν τῶν πλουσίων. Μακάριοι δὲ οἱ ὀλίγοι ἐκεῖνοι, οἵτινες ἐγκολποῦνται καὶ θερμαίνουσιν αὐτὰ, ἐνεργετοῦντες ὡς Σὺ τὴν πατρίδα.

Ἐν Ἀθήναις, τῆν 10 Ἰουρίου 1863.

N. ΔΡΑΓΟΥΜΗΣ.

(*) Τὴν 3 Δεκεμβρίου 1862 ὁ Κ. Ἰω. Ἀντωνιάδης ἀπέστειλε πρὸς τὴν ἐν Ἀθήναις Κυβέρνησιν πεντακοσίας ἀγγλικὰς λίρας ἢ δεκαπέντε περίπου χιλιάδας δραχμῶν, « ἕπως χρησιμεύσωσιν εἰς ἐνδύμασιν καὶ ἐξοπλισμὸν τῶν ἐθνοφυλάκων τῆς πρωτευούσης· ἡ δὲ 24 τοῦ αὐτοῦ ὁ μὲν πρόεδρος αὐτῆς ἀνήγγειλε τῷ Κ. Ἀντωνιάδῃ ὅτι ἐλήφθησαν τὰ προσενεχθέντα, ὁ γενναῖος ἡμῶν σκοπὸς τοῦ δωρητοῦ δὲν ἐξεπληρώθη.

« Ἐπειδὴ ὁ Οὐάσιγκτων ἀπεποιήθη πάντοτε τὰ λά-
 βη μισθῶν διὰ τὰς δημοσίους αὐτοῦ ὑπηρεσίας, δὲν ὤ-
 ρισθη μὲν τοιοῦτος ὑπὸ τῆς Συνελεύσεως διὰ τὴν ἀνω-
 τάτην θέσιν ἣν κατεῖχεν, ἐζητήτο δὲ μόνον καθ' ἑβδο-
 μάδα ἢ διὰ τὰ ἐπίσημα γεύματα καὶ τινα ἄλλα ἀγα-
 καία δαπάνη. Ὡς μὴ ἐπισκεφθεῖς ποτε τὴν Εὐρώπην,
 δὲν εἶχεν ἰδεῖ πολλὴν στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν ὅτε ἐ-
 στάλησαν στρατοὶ τῆς Μεγάλης Βρετανίας πρὸς ὑπο-
 δόλωσιν τῶν Ἀμερικανῶν καὶ ὅμως διὰ πολλοὺς
 λόγους ἦτο καταλλήλοτερος πάντων κατὰ τὴν ἡπει-
 ρον, ἴσως δὲ καὶ παρταχοῦ, ἵνα διοικήσῃ τὸν ἀμερικα-
 ρικὸν στρατόν. Ἡ ἀγαθωτάτη περὶ τῆς ἀκεραιότητος
 καὶ τῆς τιμῆς αὐτοῦ γενικὴ δόξα, καὶ ἡ πεποιθήσις
 μεθ' ἧς αἰσθανόμενος τὰ κατὰ τῆς ἰδίας πατρίδος ἀδι-
 κήματα ἀνέλαβε τὸν ὑπὲρ αὐτῆς ἀγῶνα, ἢ ἐπὶ πολιτι-
 κῆς μετριοπάθειας, ἢ μεγάλη περιουσία καὶ ἡ δεδοκι-
 μασμένη ἐμπειρία αὐτοῦ ὡς στρατηγοῦ, ἰδοὺ οἱ λόγοι
 οἵτινες ἐκ ἀνάγκης προεκάλεσαν τὴν ὑπὲρ αὐτοῦ ψῆγον
 τῆς Ἀμερικῆς.

» Ὅτι ἡ φύσις ἔδωκε πρὸς τὸν στρατηγὸν Οὐάσιγ-
 κτῶνα ἔκτακτον στρατιωτικὴν ἰκανότητα, οὐδ' οἱ ἀ-
 σπονδότεροι τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ ἀντιλέγουσι. Φλεγόμε-
 νος ἐκ νεαρᾶς ἡλικίας ὑπὸ τοῦ ἔρωτος τοῦ ὑπηρετῆσαι
 στρατιωτικῶς τὴν ἰδίαν πατρίδα, ἀρέπτευξεν ὑπερβάλ-

ή.

λουσαν εδφνται δι' ἀόκρου επιμελείας, διὰ συντό-
ρου μελέτης τῶν περι τακτικῆς διαλαβόντων δοκιμω-
τέρων συγγραφέων, καὶ διὰ σπαρίας μεθόδου καὶ ἀ-
κριβείας. Καὶ τῶντι, ὅταν συλλογισθῶμεν ὅτι κατ' ἀρ-
χὰς ὠδήγει σῶμα ἀνδρῶν ἀδαῶν πειθαρχίας καὶ στρα-
τιωτικῶν ἔργων, ἐρίοτε δὲ καὶ δυσκυβερητῶν, καλῶν
τὸ πολὺν γὰ ἐνεργήσωσι ὡς ἄτακτος στρατός, ὑποβαλ-
λομένων εἰς βραχυτάτην θητείαν, γυμνῶν καὶ ἀεῖποτε
πασχόντων ἔλλειψιν ἐφοδίων καὶ πυρβολικοῦ, καὶ
ὅτι μετὰ τοιούτου ὄχλου ἐπάλλαισε πρὸς τεσσαράκοντα
περίπου χιλιάδας γεγυμνασμένων στρατιωτῶν, ἄφθορα
ἐχόντων πάντα τὰ ἀναγκαῖα, διοικουμένων ὑπὸ ἀν-
δρειοτάτων ἀξιωματικῶν τῆς Εὐρώπης, καὶ ὑποστηρι-
ζομένων ὑπὸ ἰσχυροτάτου στόλου, προλαμβάνοντος ἐ-
πιτυχῶς πᾶν κίνημα κατὰ θάλασσαν· ὅταν, λέγω, ἀ-
ραπολήσωμεν πάντα ταῦτα, τολμῶμεν γὰ εἰπωμεν ὅτι
ὁ στρατηγὸς Οὐάσιγκτων τάσσεται μεταξὺ τῶν ἀξιο-
λογωτάτων στρατιωτικῶν ἐγκαλλωπισμάτων τοῦ πα-
ρόντος αἰῶνος.

» Ὁ στρατηγὸς Οὐάσιγκτων ἄγει ἴσως τεσσαράκον-
τα ἑπτὰ ἐτῶν ἡλικίαν· ὑψηλός, εὐσώματος καὶ μᾶλλον
ὀστώδης, ἔχει τὸ ἦθος ἱκανῶς εὐμεγές, τοὺς χαρακτήρας
ἀρρενωπὸς καὶ γλυκεῖς, τοὺς ὀφθαλμοὺς γαλαροὺς καὶ
ζωηροτάτους, τὴν κόμην καστανόχρουν καὶ τὸ στίγμα-
τα φέρον εὐλογίας πρόσωπον μᾶλλον ἐπιμηχεῖ· εἶναι
δὲ καὶ τὴν ὄψιν ἡλιοκαῆς καὶ σχεδὸν ἄχρους, ἀρχέ-
ρους τὸ ἦθος, σεμνοπρεπῆς καὶ σύντρος, κεκτημένος

πρὸς τοῦτοις ἀξιοσημείωτον ἀξιοπρέπειαν καὶ ἀμείζον
 χάριν. Καὶ ἀντιλαμβάνεται μὲν πάντων θανασιῶς,
 οὐχὶ ὅμως καὶ μετὰ πολλῆς ταχύτητος. Εἶναι δὲ καὶ
 δικαιοτάτος, ἄγρυπτος καὶ γενναῖος· σύγγενος ἀγαθός,
 φίλος πιστός καὶ πατήρ τοῦ καλοῦ στρατιώτου· γλυκὺς
 καὶ περισκεμμένος τοὺς τρόπους· πάντη ξένος προλή-
 ψων θρησκευτικῶν, αἵτινες πολλακίς ὤθησαν χριστι-
 ἀνοὺς αἰρέσεώς τινος εἰς ἐξόρτωσιν τῶν ὁπαδῶν ἀλ-
 λης, καὶ ἀνεπίληπτος τὰ ἥθη, οὐδέποτε ὑπερβάς τὰ ὄ-
 ρια αὐστηροτάτης ἐγκρατείας. Ἐνὶ λόγῳ πάντες οἱ φί-
 λοι καὶ γνώριμοι αὐτοῦ ὁμολογοῦσιν ἐν γένει, ὅτι οὐ-
 δεῖς ποτε συντελέσασεν ἐντελέστερον τὰς ἀρετὰς τοῦ φι-
 λосоφου μετὰ τῶν προτερημάτων τοῦ στρατηγού· ἀ-
 γνότης, εὐλιχρίεια, εὐπροσηγορία καὶ ἀπλότης, ἰδοὺ τὰ
 περιφανέστερα τῶν γνωρισμάτων αὐτοῦ, ἕως οὗ αἱ πε-
 ριστάσεις συντελέσωσιν ὅπως ἀναπτύξῃ ἀκάθαρτον ἀν-
 δρίαν καὶ ἀνεξαρτησίαν πνεύματος ».

Ταῦτα ἐγράφησαν περὶ τοῦ ἐλευθερωτοῦ τῆς Ἀρ-
 κτώας Ἀμερικῆς ὑπὸ χειρὸς οὐχὶ φίλης ἀλλ' ἐχθρικής
 τὸ 1780 ἔτος (*), ἀχμαῖούσης ἔτι τῆς μεταξὺ Ἀγγλῶν
 καὶ Ἀμερικανῶν πάλης. Ἀληθεστέρην ἄρα ταύτης εἰ-
 κόνα οὐδεὶς δύναται τὰ ζωγραφησῆν, διότι, καὶ κατὰ
 τὸν ἡμέτερον Πλοῦταρχον, « ἐπεὶ ἡ γη.λια ἰσχυρότερος
 γέγονεν ἐν τῷ παρόρησιάζεσθαι, καὶ τὸ κο.λακεῖον αὐ-

(*) Ὑπὸ τῆς ἐφημερίδος London Chronicle ἐκδιδομένης τότε ἐν
 Λονδίῳ.

τῆς ἀλλοῦ ἐστὶ, τὸ δὲ ρουθετοῦν ἀναυδοῦ, ἀκουστέον ἐστὶ πρὸς τῶν ἐχθρῶν τὴν ἀλήθειαν » (*).

Ἀλλ' εἰς ἢ περιγραφὴ ἀληθῆς, δὲν εἶναι ὅμως καὶ πλήρης· διότι γενομένη πρὸ τοῦ τέλους τοῦ πολέμου, πρὶν ἢ ἀναλάβῃ ἐκεῖτος τὴν κυβέρνησιν τῆς πατρίδος ἢ ἠλευθέρωσεν, δὲν ἐδύνατο γὰρ παραστήσῃ ὅτι οὐ μόνον σωτὴρ, ἀλλὰ καὶ θεμελιωτὴς καὶ ῥυθμιστὴς καὶ νομοθέτης αὐτῆς ὑπῆρξεν· οὐδ' ἦτο ἀρεπτογυμνὴ ἔτι ὀλόκληρος ἢ ἀκραυδῆς τοῦ χαρακτῆρος, ἢ σπαρῖα ἀφιλοκέρδεια, ἢ σύνεσις, ἢ εὐσέβεια, ἢ μετριοφροσύνη, ἐνὶ λόγῳ αἱ ἀρεταὶ δὲ ὧν ἐπέλειμψε κατὰ τε τὸν δημοσίον καὶ τὸν ἰδιωτικὸν βίον ὁ θαυμαστός ἐκεῖτος πόλις τοῦ νέου κόσμου.

Ἀλλὰ καὶ ἡμεῖς ἐν Ἑλλάδι, εἰ καὶ θαυμάζομεν τὸν Οὐασιγκῶρα, εἰ καὶ ἐποθήσαμεν αὐτὸν καὶ ὅτε ὁ Μιαούλης καὶ ὁ Κανάρης κατεναμάχουν καὶ ἐπυρπόλουν στόλους, καὶ ὅτε ὁ Κολοκοτρώνης καὶ ὁ Καραϊσκάκης κατεστρατήγουν πολυάριθμα στίγη ἐχθρῶν, ἀγνοοῦμεν οἱ πλείστοι ὅτι οὐ μόνον κατὰ τὰ πεδία τῆς μάχης ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν τέχνην τοῦ κυβερῶν ὑπῆρξεν ἥρωσ· ἀγνοοῦμεν ὅτι, καὶ τοι τοιοῦτος ὑπάρξας, βιασθεὶς ἀρεδέχθη καὶ ἐπιμέτρῳ ἀπέβαλε τὴν ἀρωγὰν ἀρχὴν, εἰδὼς πόσον μέγα καὶ ἐπικίνδυνον τὸ ἐπιχείρημα τοῦ διευθύνειν λαοὺς, καὶ πόσον λισσὰς πέτρα φιλοκέρτομος ἢ ἐξουσία.

(*) Πλούτ. περὶ τοῦ πῶς ἂν τις ὑπ' ἐχθρῶν ὠφελοῖτο.

Ἴνα κατασταθῆ λοιπὸν γνωστότερος εἰς τὸ κοινὸν τῆς Ἑλλάδος ὁ ΒΙΟΣ τοῦ Οὐασιγκτῶρος, καὶ τὰ ἐξοικειωθῶμεν οὕτω μετὰ τῆς ἱστορίας τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀμερικῆς τὸσαῦτα παρασχούσης πρὸς ἡμᾶς ἐδεργέτηματα, μετεφράσθη ἐκ τοῦ ἀγγλικοῦ ὁ ἀγαγινωσκόμενος ἐν πᾶσι τοῖς σχολείοις αὐτῆς, καὶ διὰ τοῦτο μυριάκις ἐκδοθεὶς εἰς φῶς· διότι ἐθεωρήσαμεν ἐπωφελότερον τὸ προσφέρωμεν αὐτὸν ὡς ὑπογραμμὸν ἰδιωτικῆς καὶ δημοσίου ἀρετῆς, καὶ ὡς ἀνάγνωσμα τερατῶν ἅμα καὶ διδακτικὸν πρὸς τὰ παῖδια καὶ τοὺς λοιποὺς φιλαργνώστας, ἢ πρὸς τοὺς εἰδίαις ἐξῆς γλώσσας καὶ διὰ τοῦτο ἱκανοὺς τὰ μελετήσωσιν ἐκτενέστερας καὶ φιλοσοφικωτέρας βιογραφίας τοῦ ἐλευθερωτοῦ τῶν Ὁμοσπόνδων Πολιτιῶν.

N. A.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ.

ΤΟ 1486 ἔτος ὁδοιπόρος τις, κρατῶν παιδίον ἀπὸ τῆς χειρὸς, ἐλθὼν ἐστάθη πρὸ τῆς πύλης μοναστηρίου ἐν Ἰσπανίᾳ, ἵνα ζητήσῃ ὀλίγον ἄρτον καὶ ὕδωρ διὰ τὸ κεκοπιακὸς αὐτοῦ τέκνον. Ἐνῶ δὲ ἐδίδε ταῦτα φιλόανθρωπος τις ἀδελφὸς, ὁ ὁδοιπόρος διηγήθη τὴν ἱστορίαν αὐτοῦ, εἰπὼν καὶ διὰ τίνα σκοπὸν ἦλθεν εἰς τὸν τόπον ἐκεῖνον. Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ οἱ κάτοικοι τῆς Εὐρώπης, τῆς Ἀσίας καὶ τῆς Ἀφρικῆς, πλὴν τῶν τριῶν τούτων ἡπείρων καὶ τινῶν νήσων παρακειμένων, δὲν ἐγνώριζον ἄλλην γῆν.

Οἱ μᾶλλον πεπαιδευμένοι, ὅσοι καταγίνοντο εἰς τὴν αὐξήσιν τῶν γεωγραφικῶν αὐτῶν γνώσεων, ἐδόξαζον ὅτι ὁ ὠκεανὸς περιεκύκλου τοὺς τόπους ἐκείνους ὡς μεγάλη τις ζώνη, καὶ πρῶτος ἴσως Χριστοφόρος ὁ Κολόμβος, ὁ ξένος ὅς τις ἴστατο παρὰ τὴν πύλην τοῦ μοναστηρίου, ἐθεώρησε δυνατὸν νὰ ὑπερβῇ τὴν ζώνην αὐτὴν καὶ νὰ φθάσῃ ἀπέναντι, ὅπου ὑπετίθετο τὸ ἀνατολικὸν μέρος τῆς Ἀσίας. Ἐγεννήθη δὲ ὁ Κολόμβος τὸ 1436 ἔτος ἐν Γενοῦῃ τῆς Ἰταλίας ὑπὸ πατρὸς ξάντου, ὅς τις, ἐνδεέστατος ὢν, δὲν εἶχε τὸν τρόπον νὰ ἀναθρέψῃ δεόντως τὸν υἱόν· ἀλλ' οὗτος, φοιτήσας ἐπὶ τίνα ἔτη μετὰ μεγίστης ἐπιμελείας εἰς τὰ διδασκαλεῖα, ἐπέδωκε· καὶ ἠλικιωθεὶς

εδήλωσεν ὅτι ἐπεθύμει νὰ γίνῃ ναυτικός· διὸ καὶ ἀνευ-
δότηως ἤσχολεῖτο εἰς ἀπόκτησιν γεωγραφικῶν καὶ ναυτι-
κῶν γνώσεων.

Δεκατετραετῆς ἔτι ἐπέβη εἰς πλοῖον. Ἐπειδὴ δὲ τῷ
καιρῷ ἐκείνῳ ὁ θαλάσσιος βίος ἦτο εἰς ἄκρον ἐπικίνδυνος
καὶ ἐπίπονος, κατέτριψε τὴν νεανικὴν ἡλικίαν μεταξὺ
ταλαιπωριῶν, αἵτινες ἐχρησίμευσαν ὡς μαθήματα, αὐ-
στηρὰ μὲν ἀλλ' ὠφέλιμα, διδάξαντα νὰ κρατῇ τῆς ὀξείας
καὶ ὀρηκτικῆς αὐτοῦ φύσεως, καὶ νὰ ὑπομένῃ ἀγογγύ-
στως καὶ ἀξιοπρεπῶς. Μελετήσας καλῶς ὅσα εἶδε θαλασ-
σοπορῶν καὶ ὅσα ἔμαθε περὶ γεωγραφίας, ἐπίεσθη ὅτι, εἴ-
ποτε ἀνεχώρει πλοῖον ἐξ Εὐρώπης πρὸς δυσμὰς, ἤθελε
φθάσει εἰς γῆν ἄγνωστον ἦτις, κατὰ τοὺς ὑπολογισμοὺς
αὐτοῦ, ἦτο πυκνῶς καὶ κατοκημένη. Βεβαίως ἐδίδαξεν
αὐτὸν ἡ Βίβλος ὅτι θέλει ἔλθαι καιρὸς καθ' ὃν

« Ὄψονται πάντα ἄκρα τῆς γῆς τὴν σωτηρίαν τὴν παρὰ τοῦ
Θεοῦ ἡμῶν » (α),

καὶ ἐκ τούτου συνέλαβε τὴν ἐλπίδα ὅτι ἤθελε συντρέξει
αὐτὸν ὁ Θεὸς, ὅπως φέρῃ τὰ εὐαγγέλια τῆς ἀμωμῆτου
πίστεως εἰς τὴν ἄγνωστον γῆν, περὶ ἧς ὠμίλει ὡς ἂν ἐ-
πεσκέφθη αὐτήν. Ἐθεώρει δὲ τὴν παιδικὴν αὐτοῦ κλίσιν
πρὸς τὰ ναυτικά ὡς ἀπόδειξιν, ὅτι ἐμελλε νὰ ἀνακαλύψῃ
τὴν νέαν ταύτην γῆν· καὶ ἡ πεποιθήσις αὕτη, οὐ μόνον
ἔμενεν ἀνεξάλειπτος ἀλλὰ καὶ παρεμύθει αὐτὸν κατὰ τὰς
ῥακὰς τῆς ἀθυρίας.

(α) Ἡσαίας νδ'. 10.

Μελετήσας ἐπὶ πολλὰ ἔτη μετ' ἐπιστάσιαι τὰ περὶ τούτου, ἀπεφάσισεν ἐπὶ τέλος νὰ ἐπιχειρήσῃ τὸν πλοῦν τῆς ἀνακαλύψεως, περὶ ἧς ὕψω πλέον ἐσκέπτετο, τόσῳ ἰσχυροτέρα ἐγένετο τῆς ἐπιτυχίας ἢ ἐλπίς. Ἦν ὅμως εἰς ἄκρον ἄπορος, οὔτε αὐτὸς εἶχε τὸν τρόπον νὰ κατασκευάσῃ πλοῖον, οὔτε ἄλλον νὰ καταπέσῃ εἰδύνατο, διότι μωρὸν ἐθεώρουσεν τὸ σχέδιον αὐτοῦ. Ὅθεν συνέλαβε τὴν τολμηρὰν ἀπόφασιν νὰ μεταβῇ εἰς Πορτογαλίαν ἵνα ζητήσῃ τὴν συνδρομὴν τοῦ βασιλέως. Καὶ ὑπεσχέθη μὲν αὐτὴν ὁ βασιλεὺς κατ' ἀρχάς· ἀλλ' ἀφοῦ πρῶτον ἀνεπτέρωσε τὰς ἐλπίδας τοῦ Κολόμβου ἐγκατέλειπεν αὐτὸν μετὰ ταῦτα· οὗτος δὲ ἀναγκασθεὶς νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν πατρίδα, ἐζήτησε παρὰ τῆς κυβερνήσεως βοήθειαν· ἀλλὰ καὶ παρ' αὐτῆς ἀπεβλήθη. Καὶ ὅμως, εἰ καὶ πένης τῶν θησαυρῶν τῆς γῆς, δὲν ἀπεκατέρτησεν· ἀλλὰ πίστιν ἔχων εἰς τὴν Θεῖαν ἐπαγγελίαν τὴν λέγουσαν·

« Κύλισον ἐπὶ Κύριον τὰ ἔργα σου, καὶ ἐδραστήσονται
οἱ λογισμοί σου » (α),

ἐστράφη πρὸς τὴν Ἰσπανίαν· διευθύνετο δὲ πρὸς τὸν Φερδινάνδον καὶ τὴν Ἰσαβέλλαν ὅτε σταθεὶς πρὸ τῆς πύλης ἐζήτησε τροφήν διὰ τὸ παιδίον.

Ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος πρὸς ἃν διηγήθη τὸ μέγα σχέδιον, οἰκτιρέας αὐτὸν καὶ αἰσθανθεὶς ζῆλον ὑπὲρ τῆς ἐπιτυχίας, προσέτεινε τὸν μὲν νέον νὰ κρατήσῃ καὶ ἀναθρέψῃ, ἐκείνον δὲ νὰ συστήσῃ δι' ἐπιστολῆς πρὸς φίλον δυνάμενον νὰ

συνδράμη αὐτὸν ὅπως τύχη τῆς εὐνοίας τῆς βασιλίσσης.
 Ἄφεις λοιπὸν τὸν υἱὸν, διευθύνθη εἰς τὴν πόλιν ὅπου διέ-
 τριβον ὅτε βασιλεὺς καὶ ἡ βασίλισσα. Καὶ οὗτοι μὲν
 οὐδὲ ν' ἀκούσωσιν ἠθέλησαν τὸν Κολόμβον προτείνοντα
 τὴν ἀνακάλυψιν νέας χώρας πρὸς ὄφελος αὐτῶν· ἐκεῖνος
 ὅμως ἀπεφάσισε νὰ διατρίψῃ ἐκεῖ ἐπὶ τινα χρόνον, καὶ
 ἐπορίζετο τὰ πρὸς τὸ ζῆν σχεδιογραφῶν χάρτας. Ἐπειδὴ
 δὲ τὸ μὲν ἦθος ἦτο εὐπρεπὲς, τοὺς δὲ τρόπους γλυκὺς
 καὶ ἐγκρατῆς τῆς ἀξυθύμου αὐτοῦ φύσεως, ἀπέκτησεν
 ἐντὸς ὀλίγου τὴν εὐνοίαν τινῶν, αἵτινες, συμπαθεῖς φερό-
 μενοι, παρουσίασαν αὐτὸν πρὸς τὸν ἀρχιεπίσκοπον Ἰσπα-
 νίας, ἵνα διηγηθῆ καὶ πρὸς αὐτὸν τὸ περισπούδαστον
 σχέδιον. Παρουσιασθεὶς δὲ καὶ εἰς τοὺς βασιλεῖς ὑπὸ
 τοῦ ἀρχιεπισκόπου, ἔτυχε τοσοῦτον εὐμενοῦς ἀκροά-
 σεως, ὥστε συνέλαβε ζωηροτάτας ἐλπίδας συνδρομῆς.
 Διωρίσθησαν δὲ καὶ τινες ἵνα ἐξετάσωσι τὸ σχέδιον·
 ἀλλ' ἀφοῦ ἐσιώπησαν ἐπὶ πολὺν χρόνον, ἐδήλωσαν ἐπὶ
 τέλους ὅτι ἀπεδοκίμαζον αὐτὸ ἐντελῶς. Ἀποθαῖρβυνηεῖς
 ἄρα οὐχὶ ὅμως καὶ καταβληθεῖς, ἐγκατέλιπε τὴν Ἰσπανίαν
 ἵνα ζητήσῃ ἀλλαχοῦ συνδρομὴν· ἀλλὰ καθ' ὁδὸν ἔλαβεν
 ἐπιστολὴν φίλου προτρέποντος αὐτὸν νὰ ἐπανεέλθῃ ἀμέ-
 σως. Ὁ φίλος οὗτος κατορθώσας νὰ ὁμιλήσῃ μετὰ τῆς
 βασιλίσσης καὶ νὰ διηγηθῆ εὐγλώττως τὸ σχέδιον τοῦ
 Κολόμβου, τοσοῦτον ἔπεισεν αὐτὴν, ὥστε ἀπεκρίθη·
 « Ἀναλαμβάνω ὑπὸ τὴν προστασίαν μου τὴν ἐπιχείρησιν,
 καὶ δίδω εἰς ἐνέχυρον τοὺς ἀδάμαντάς μου ἵνα εὐρω τὰ
 ἀπαιτούμενα χρηματικὰ κεφάλαια » Οἱ λόγοι οὗτοι ἐνέ-

πλήσαν χαρᾶς τὸν Κολόμβον, καθόσον μάλιστα δὲν ἐρρέθησαν ἐπὶ μχταίῳ· διότι ἐπιταγῇ, ὑπογεγραμμένη παρ' ἀμφοτέρων τῶν βασιλέων, ἐδόθη αὐτῷ ἵνα παρασκευάσῃ τρία μικρὰ πλοῖα διὰ τὸ ἐπιγείρημα. Ἐνῶ δὲ ἡτοιμάζοντο ἐν Πάλῳ, τοιαῦτα ἀπαίσια ἐλέγοντο περὶ τῶν κινδύνων τοῦ ἀγνώστου ὠκεανοῦ, ὥστε καὶ αὐτοὶ οἱ γέροντες ναυτικοὶ ὠμίλου ἐντρομοὶ περὶ τοῦ μελετωμένου διάπλου· ἕνεκα τούτου μετὰ μεγίστης δυσκολίας συνεκροτήθησαν τὰ πληρώματα τῶν μικρῶν πλοίων.

Τὴν 3 Αὐγούστου 1492, ἡμέραν Παρασκευὴν, ἀπέπλευσεν ἀπὸ τῆς Πάλου· οἱ δὲ φίλοι τῶν ναυτῶν, βέβαιον θεωροῦντες ὅτι δὲν ἐμελλε πλέον νὰ ἐπανέλθῃ ὁ στολισκός, ἀπεχαιρέτισαν αὐτοὺς γογγύζοντες καὶ λοιδοροῦντες τὸν Κολόμβον. Ἐπὶ πολλὰς ἐβδομάδας ἐπλανήθησαν μεταξὺ τῶν κυμάτων οὐδὲ κἂν σκιάν γῆς βλέποντες, οἱ δὲ νῆται ἠγανάκτουν καὶ ἠδημόνουν. Ἐσπέραν τινὰ, μικρά τις γραμμὴ μελανὴ ὁμοιάζουσα γῆν, ἀνεβρίτισε τὸ θάρρος αὐτῶν· ἀλλὰ τὴν ἐπιοῦσαν εἶδον ὅτι τὴν γθαμῆν ἐσχημάτιζον μαῦρα νέφη πρὸς τὸν ὀρίζοντα. Πολλάκις δὲ καὶ ἄλλοτε ἠπατήθησαν, καὶ πλήρεις ἀπελπισίας ἐπέπληττον τὸν Κολόμβον μετ' ἐργῆς, καὶ ἐπέμενον ζητοῦντες νὰ ἐπανέλθωσιν εἰς Ἰσπανίαν. Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ἐφρόντισε νὰ πραῦνη καὶ ἐνθαβρῶνη αὐτοὺς ὅπως προχωρήσωσιν· ἀλλ' ἰδὼν ὅτι ἀπ' ἐναντίας ἤϋξανεν ἡ περὶ ἐπινόδου ἐπιθυμία, διεκῆρυξε μετὰ σταθερότητος ταῦτα· «Ὅ,τι καὶ ἂν συμβῆ, ἔχω ἀπόφασιν νὰ ἐγκαρτερήσω, ἕως οὐ φέρω εἰς πέρας τῆ βοηθεία τοῦ

Θεοῦ τὸ ἐπιχειρήμα. » Ταῦτα ἀκούσαντες οἱ ναῦται ἐγένοντο ἔξω φρενῶν, καὶ ἀπεφάσισαν νὰ βιάσωσιν αὐτὸν νὰ ἐνδώσῃ. Ἀλλ' ἐνῶ συνεσκέπτοντο πῶς νὰ πράξωσι, τὴν 11 Ὀκτωβρίου, ἐξήκοντα καὶ ἐννέα ἡμέρας μετὰ τὴν ἐκ τῆς Ἰσπανίας ἀναχώρησιν, εἶδον χόρτον ὄροσερὸν ὅμοιον πρὸς τὸν φυόμενον παρὰ τοὺς ποταμοὺς, κυμαίνομενον περὶ τὰ πλοῖα· καὶ τις τῶν ναυτῶν ἀνέσυρε ῥάβδον γλυπτὴν καὶ κλαδίον ἀκανθωτὸν μετὰ σπόρων, ἃ τινὰ εἶχον ὠθήσει τὰ κύματα πρὸς τὰ πλοῖα.

Ὡς ὁ κλάδος τῆς ἐλαίας, ὃν ἐξαποστείλας ὁ Θεὸς διὰ τῆς περιστερᾶς πρὸς τὸν Νῶε ἐχαροποίησεν αὐτὸν ἐν τῇ κιβωτῇ καὶ ἀνεζωπύρηνε τὴν ἐλπίδα ὅτι ταχέως ἐμελλε νὰ ἴδῃ « τὴν ξηρὰν », οὕτω καὶ ἡ γλυπτὴ ῥάβδος καὶ τὸ ἀκανθωτὸν κλαδίον ἔπεισαν τὸν Κολόμβον ὅτι εὐρίσκετο πλησίον τῆς γῆς, ἥτις ἦτο ὁ σκοπὸς τοῦ ἐπικινδύνου διάπλου. Πρὸς δὲ τοὺς ναύτας ἦσαν κλάδοι εἰρήνης· διότι αἱ ἐλπίδες αὗται ἐγέννησαν ὅτι χώρα κατοικήμενη δὲν ἦτο μακρὰν, κατεπράυναν τὴν ὀργὴν αὐτῶν, καὶ ἕκαστος, προσέχων ἄγρυπνος, ἐφιλοτιμεῖτο θὰ ἀναγγεῖλῃ πρῶτος τὴν γῆν ἵνα λάβῃ τὴν ὑποσχεθεῖσαν ἀμοιβήν. Ἐν τοσούτῳ ὁ στολίσκος ὠθεῖτο ταχέως εἰς τὰ πρόσω ὑπ' ἀνέμου πνέοντος καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν οὐρίου.

Εὐλαβῆς ὢν ὁ Κολόμβος συνείθιζε νὰ ψάλλῃ καθ' ἐσπέραν ὕμνον πρὸς τὸν Θεόν· διὸ τὴν ἐσπέραν τῆς χαρμωπύμου ἐκείνης ἡμέρας, καθ' ἣν εἶδον τὴν ῥάβδον καὶ τὸ κλαδίον, ὁμιλήσας περιπαθῶς προσέτρεψε τοὺς ναύτας· νὰ εὐ-

χαριστήσῃσι τὸν παντοδύναμον διὰ τὴν προστασίαν καὶ τὴν ἀγαθότητα αὐτοῦ, ὁδηγήσαντος αὐτοὺς σώους μέχρι τῆς ὥρας ἐκείνης τῶν ἐλπίδων καὶ τῆς ἀγαλλιάσεως. Καὶ μετὰ ταῦτα καθήσας παρὰ τὴν πρόραν τοῦ πλοίου, ἐνῶ προσχώρει ὠθούμενον ὑπὸ γλυκείας αὔρας, προσήλωσε τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὸν ὀρίζοντα ἕως οὗ ἐπῆλθε τὸ σκότος τῆς νυκτός. Ἡ ἀνυπομονησία αὐτοῦ εἶχεν ἀποδιώξει τὸν ὕπνον, καὶ ἐνῶ ἐκάθητο μεταξὺ τῆς σιωπῆς τοῦ μεσονυκτίου, εἶδεν αἴφνης φῶς ὁμοιάζον λαμπάδα κρατουμένην ὑπ' ἀνθρώπου ἀνυψοῦντος καὶ καταβιβάζοντος αὐτὴν ἐνῶ περιεπάτει. Ἐκτοτε ἀτελεύτητοι ἐφάνησαν αἱ ὥραι μέχρι τῆς πρωΐας· ἀλλ' ἐπὶ τέλους ἦλθε καὶ ἡ ἀνατολὴ τοῦ ἡλίου. Ἦτο δὲ 12 Ὀκτωβρίου 1492, ὅτε τὸ μικρὸν σκάφος τοῦ Κολόμβου ἐγένετο αὐτῷ ὡς « τὸ ὄρος τοῦ Ναβαῦ » πρὸς τὸν ὁδηγὸν τοῦ Ἰσραήλ· διότι, καθὼς ὁ Μωϋσῆς ἐφθασε διὰ τῶν κινδύνων τῆς ἐρήμου πρὸς τὸ ὄρος ἐκεῖνο ὅθεν εἶδε « τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας », οὕτω καὶ ὁ Κολόμβος ὠδηγήθη ὑπὸ τῆς αὐτῆς παντοδυναμίου χειρὸς διὰ τῆς ἐρήμου τοῦ ὠκεανοῦ, εἰς θέσιν ὅθεν εἶδε χαίρων τὴν ἄγνωστον γῆν, πρὸς ἣν ἐπὶ πολλὰ ἔτη ἀπέτεινε τὰς σκέψεις καὶ τὰς ἐλπίδας. Ἦτο δὲ ἡ γῆ αὕτη ὠραία νῆσος καὶ ὀμαλὴ, κατάφυτος ὡς κήπος, ἧς οἱ κάτοικοι ἔδραμον πρὸς τὴν ἀκτὴν ἵνα ἴδωσι τὴν θαυμασίαν παρουσίαν τοῦ στολισκοῦ. Καὶ ὁ μὲν Κολόμβος, εἰσελθὼν εἰς τὴν μικρὰν λέμβον διευθύνθη πρὸς τὴν ἀκτὴν, καὶ ἀποβάς πλήρης χαρᾶς ἐκλίνε γόνυ ἵνα εὐχαριστήσῃ τὸν Θεὸν μετὰ δα-

κρούων εὐγνωμοσύνης, οἱ δὲ ἄγριοι κάτοικοι ἰδόντες αὐτὸν πλησιάζοντα ἔφυγον εἰς μόνος, γενναϊότερος τῶν ἄλλων, ἐτόλμησε γὰρ ἐπανελθῆναι, ὅτε καὶ οἱ λοιποὶ, ἰδόντες ὅτι δὲν ἔβλαψαν αὐτὸν, ἐπανῆλθον ἐπίσης καὶ ἐξέφρασαν διὰ νευμάτων θαυμασμὸν λέγοντες, ὅτι ὁ Κολόμβος καὶ οἱ λοιποὶ κατέβησαν ἐξ οὐρανῶν, καὶ ὅτι πτερὰ ἦσαν τὰ ἰστία τῶν πλοίων. Ἐμεινε δὲ δι' ὅλης τῆς ἡμέρας μεταξὺ τῶν ἀνθηρῶν δένδρων, περιεργαζόμενος τοὺς ἀφελεῖς κατοίκους καὶ δίδων τεμάχια ὑάλου καὶ ἄλλα τοιαῦτα μικροῦ λόγου ἄξια, ἃ τινὰ ἐδέχοντο χαίροντες καὶ θαυμάζοντες καὶ ἀνταποδίδοντες πλακουντάς, κατεσκευασμένους ἐκ ριζῶν φυτοῦ τινος ὑπ' αὐτῶν καλλιεργουμένου. Ἐφερον δὲ κοσμήματα χρυσᾶ περὶ τὸν τράχηλον, καὶ ἐφάνερωσαν διὰ νευμάτων πρὸς τὸν Κολόμβον ὅτι τοιαῦτα εὐρίσκοντο εἰς γῆν κειμένην πρὸς μεσημβρίαν τῆς νήσου. Καὶ ἐπειδὴ ὁ Κολόμβος ἐνόμιζεν ὅτι ἡ νῆσος ἔκειτο πλησίον τῶν Ἰνδιῶν, ὠνόμασε τοὺς κατοίκους αὐτῆς Ἰνδοὺς, καὶ ἐντεῦθεν τὸ ὄνομα ταῦτο ἐδόθη μετὰ ταῦτα πρὸς πάντα τοὺς αὐτόχθονας τοῦ Νέου κόσμου. Ἐβάλεσε δὲ καὶ τὴν νῆσον, ἣτις ἀνήκει σήμερον εἰς τὴν συστάδα τὴν καλουμένην Βεχαμάς, "Αἴγιον Σώστην".

Διατρίψας ἐκεῖ δύο ἡμέρας πρὸς ἐξερεύνησιν τῆς νήσου, ἀπέπλευσεν εἰς ἐπίσκεψιν καὶ ἄλλων, αἱ τινες, κατὰ τὸ λέγειν τῶν κατοίκων, δὲν ἦσαν μακράν. Διευθυνθεὶς δὲ εἰς διάφορα μέρη, ἀνεκάλυψε τὰς νήσους Κούβαν καὶ Ἰσπανιόλαν, καὶ ἐπανελθὼν εἰς Ἰσπανίαν ὤρμηθη εἰς τὸν λιμένα τῆς Πάλου τὴν 15 Μαρτίου 1493, μετ' ἀπουσίαν

ἑπτὰ μηνῶν καὶ δώδεκα ἡμερῶν. Ὅτε οἱ πολῖται ἤκουσαν τὴν ἐπάνοδον αὐτοῦ, ἐχάρησαν χαρὰν μεγάλην· ὅτε δὲ ἔμαθον ὅτι καὶ ἀνεκάλυψε « τὴν ἄγνωστον γῆν, » καὶ ὅτι τινὲς τῶν κατοίκων αὐτῆς ἤλθον ἐκουσίως εἰς Ἰσπανίαν, ἤτοιμᾶσθησαν νὰ υποδεχθῶσιν αὐτὸν ὡς ἄλλον βασιλέα. Ὅπόσον διάφορος ἦτο ἡ ὥρα αὕτη τῆς ὥρας τῆς ἀναχωρήσεως, καθ' ἣν πᾶσα γλῶσσα ἐξέφραξε γογγυσμούς καὶ ὕβρεις!

Μαθόντες ὁ βασιλεὺς καὶ ἡ βασίλισσα τὴν ἐπάνοδον καὶ τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ Κολόμβου, προσέταξαν νὰ γίνωσι μεγάλαι προετοιμασίαι πρὸς ὑπόδοχὴν αὐτοῦ· τὰ δὲ πλήθη θαυμάζοντα περιεκύκλουν πανταχόθεν τὸν ἄνδρα. Τίς ἤθελε πιστεῦσαι ὅτι ἦτο αὐτὸς ἐκεῖνος ὁ Κολόμβος, ὃς τις πρὸ ὀλίγων ἐτῶν ἐστάθη παρὰ τὴν πύλην μοναστηρίου ζητῶν ἄρτον καὶ ὕδωρ διὰ τὸ τέκνον αὐτοῦ! Ἐν τῷ διαστήματι τῶν ἀκολούθων δώδεκα ἐτῶν ἐπεχείρησε τέσσαρας ἀξίας πολλοῦ λόγου θαλασσοπλοΐας, καὶ πρὸς τιμὴν αὐτοῦ ἅπας ὁ νεωστὶ ἀνακαλυφθεὶς κόσμος ἔπρεπε νὰ ὀνομασθῆ Κολομβία· τῆς τιμῆς ὅμως ταύτης ἀπεστέρησεν αὐτὸν πλούσιός τις ἔμπορος τῆς Ἰταλίας, Ἀμέρικος Βεσπούκιος καλούμενος, ὅστις ἀνχωρήσας μετὰ μεγάλου στόλου· τὸ 1492 ἔτος, καὶ ὀδηγούμενος ὑπὸ τῶν εἰδησεων ὅσας ἐδημοσίευσεν ὁ Κολόμβος καὶ ὑπὸ τῶν χαρτῶν αὐτοῦ, ἔφθασεν εἰς τὸ μεσημβρινώτερον μέρος τῆς ἠπείρου, καὶ διηγήθη τοιαῦτα περὶ τοῦ διαπλου καὶ τῆς χώρας ἣν εἶδεν, ὥστε ἐδόθη εἰς ταύτην τὸ ὄνομα αὐτοῦ, ὡς ἂν οὗτος ἦτο ὁ ἀνακαλύψας. Ὁ λαὸς ὅμως ἔδωκε τὸ ὄνομα

τῆς Κολομβίας καὶ τοῦ Κολόμβου εἰς πολλὰς πόλεις τῆς Ἀμερικῆς, καὶ μάλιστα κατὰ τὰς Ὁμοσπόνδους πολιτείας, ὅπου ὑπάρχει ἐπαρχία Κολομβία καλουμένη, ἧς ἡ πόλις Οὐασιγκτωνία εἶναι πρωτεύουσα. Καὶ οὕτω τὰ ὀνόματα τῶν δύο μεγάλων ἀνδρῶν, εἰς ὧν τὸν νοῦν καὶ τὴν ἀρετὴν τοσαῦτα ὀφείλει ἡ Ἀμερικὴ, διατελοῦσι συνηωμένα.

Ἐνῶ δὲ κατεγίνετο ὁ Κολόμβος εἰς ἀνακαλύψεις, ὑπέκυψεν εἰς πολλὰς ψυχικὰς καὶ σωματικὰς δοκιμασίας· διότι, μετὰ τὰς τόσας πιστὰς ὑπηρεσίας, ὁ βασιλεὺς τῆς Ἰσπανίας ἀπεποιήθη νὰ χορηγήσῃ αὐτῷ πόρους ἵνα ἀμείψῃ τοὺς ναύτας ὑπὲρ ὧν συνηγόρησεν ἐνθέρμως, εἰ καὶ πολλοὶ εἶχον πολιτευθῆ ὡς ἐχθροὶ αὐτοῦ. Ἡ ἀξιέραστος βασίλισσα Ἰσαβέλλα, φίλη σταθερωτάτη, εἶχεν ἤδη ἀποθάνει, καὶ μάτην ὁ Κολόμβος ἐζήτηε δικαιοσύνην. Ἐγραψε λοιπὸν πρὸς φίλον ὅτι ἀνέθετο τὸ ἀποτέλεσμα εἰς τὸν Θεόν, ὅστις δὲν κατέλιπεν αὐτὸν πώποτε ἐν ὥρᾳ ἀνάγκης. Τὸ ἑβδομηκοστὸν ἔτος τῆς ἡλικίας ἠσθάνθη ὅτι ταχέως ἐμελλον νὰ παύσῃσι πᾶσαι αὐτοῦ αἱ φροντίδες, καὶ διατάξας τὰ τῶν ὑποθέσεων αὐτοῦ ἠτοιμάσθη εἰς θάνατον. Παρήγγειλε δὲ εἰς τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ νὰ διαδίδωσι πανταχοῦ μετὰ ζήλου τὴν χριστιανικὴν θρησκείαν, καὶ τὴν 20 Μαΐου 1506, ἀνεφώνησε τὰς τελευταίας ταύτας λέξεις· « Εἰς χεῖράς σου, Κύριε, παραθήσομαι τὸ πνεῦμά μου. »

Αἱ περιγραφαὶ ὅσας ἐδημοσίευσεν ὁ Κολόμβος, διήγειραν τὴν ἐπιθυμίαν πολλῶν ἐθνῶν ὅπως ἐξουσιάσωσιν τινὰ

μέρη τοῦ νέου κόσμου. Γάλλοι, Ὀλλανδοὶ καὶ Ἄγγλοι ναυτικοὶ ἐπεχείρησαν θαλασσοπολίαις χάριν ἀνακαλύψεων, καὶ ὠκειοποιήθησαν τὰ μέρη εἰς 2 ἀπέβησαν, ὅπου καὶ αἱ κυβερνήσεις αὐτῶν ἀνήγειραν καταστήματα. Τὸ 1496 ἔτος ὁ Ἰωάννης Κάβοι, ἀναλαβὼν τὴν ἀρχηγίαν ἀγγλικοῦ στολίσκου, ἐπλευσε πρὸς δυσμὰς καὶ ἀνεκάλυψε μεγίστην νῆσον, Νέαν γῆν ὀνομασθεῖσαν ὑπὸ τῶν ναυτῶν αὐτοῦ. Μετὰ δὲ ταῦτα παρέπλευσε τὴν παραλίαν τῆς βορείου Ἀμερικῆς, ἀλλὰ δὲν ἀπέβη. Καὶ πολυάκις μὲν ἐδοκίμασαν οἱ Ἄγγλοι ν' ἀποκατασταθῶσιν ἐν αὐτῇ, ἀλλ' ἀτελεσφόρητοι ἀπέβησαν ἅπασαι αἱ ἀπόπειραι μέχρις Ἀπριλίου τοῦ 1607 ἔτους, ὅτε ἑκατὸν πέντε ἐξ αὐτῶν ἀποβάντες εἰς Βιργινίαν, ἔκτισαν πόλιν, Ἰακωβούπολιν ὀνομασθεῖσαν πρὸς τιμὴν τοῦ βασιλέως τῆς Ἀγγλίας.

Δραστηριώτερος δὲ πάντων τούτων τῶν μεταναστῶν ὑπῆρξεν ὁ πλοίαρχος Σμιθ, ὅστις ἐφείλκυσε τὴν εὐνοίαν τῶν πέριξ ἰθαγενῶν· ἀλλ' εὐρεθεὶς ποτε μακρὰν τῆς πόλεως ἠρπάγη ὑπὸ ξένων Ἰνδῶν, παρεδόθη πρὸς τὸν βασιλέα αὐτῶν Ποουάταν καὶ κατεδικάσθη νὰ θανατωθῆ, συντριβομένης τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ διὰ βροχάλων. Ἐνῶ δὲ ἀνεβιάσθη ἐπὶ μεγάλης πέτρας καὶ τὰ θανατηφόρα ὅπλα ἀνυψώθησαν ἤδη, ἡ Ποκαόντα, θυγάτηρ τοῦ ἡγεμόνος, δραμοῦσα περιεπτύχθη τὸν αἰχμάλωτον, καὶ θεῖσα τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ καταδίκου, παρεκάλει νὰ φεισθῶσι τῆς ζωῆς αὐτοῦ. Ἡ νέα ἦτο τότε δεκατριετής, καὶ ἐπειδὴ ἡγαπάτο εἰς ἄκρον ὑπὸ τοῦ πατρὸς εἰσηκούσθη

ἡ αἴτησις καὶ ἐπετράπη εἰς τὸν πλοίαρχον Σμιθ νὰ ἐπα-
νέλθῃ εἰς Ἰκνωβούπολιν. Μετὰ παρέλευσιν τινος χρόνου
ἡ κόρη αὕτη συνεζεύχθη, τῇ συγκαταθέσει τοῦ πατρὸς,
νέῳ Ἄγγλῳ ὀνόματι Ρόλφω, ὅτε καὶ ὁ Ποουάταν ἐγένετο
πιστὸς καὶ ἰσχυρὸς φίλος τῶν μεταναστῶν. Ὁμολογή-
σασα δὲ καὶ τὴν χριστιανικὴν θρησκείαν καὶ βαπτισθεῖσα
μετωνομάσθη Ρεβέκκα.

Τὸ 1620 ἔτος ἐγένετο καὶ δευτέρα ἀποκατάστασις
Ἄγγλων ἐν τῇ βορείῳ Ἀμερικῇ. Ἀριθμὸς τις οἰκογενειῶν,
εἰς ἃς δὲν ἐπετρέπετο νὰ λατρεύωσιν ὅπως ἐδόξαζον ὀρ-
θότερον τὸν Θεὸν, μετέβησαν εἰς Ὀλλανδίαν. Καὶ ἔτυχον
μὲν φιλικῆς δεξιώσεως, καὶ δέκα ἔτη διατρίψαντες ἐκεῖ
μετῆλθον τὰ ἴδια ἐπαγγέλματα, ἀλλ' ἐπὶ τέλους ἀπε-
φάσισαν, μετὰ συνεχεῖς καὶ σπουδαίας εὐχὰς πρὸς Θεὸν,
νὰ διασχίσωσι τὸν Ἀτλαντικὸν ἵνα κατασταθῶσιν ἐν Ἀ-
μερικῇ· διότι τοιαῦτα εἰσιν αἱ ἕξεις τοῦ λαοῦ τῆς Ὀλ-
λανδίας, ὥστ' ἐφοβήθησαν μὴ διαφθορῇ ἢ γενεᾷ αὐτῶν.
Ἐκαστὸν εἰς ἔφθασαν ὁδοιποροῦντες περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ
χειμῶνος (14 Νοεμβρίου 1620) εἰς ἄγνωστον γῆν, ὅπου
οὔτε φίλον εὔρον ἵνα ὑποδεχθῇ οὔτε στέγην ἵνα σκεπᾶσθαι
αὐτοῦς. Ἠγόρησαν δὲ γῆν παρὰ τῶν Ἰνδῶν ἐν Μασσασου-
σέτῃ, καὶ ἐπεχείρησαν νὰ καθαρίσωσι μέρος αὐτῆς, ὅπου
ῥυπαροὶ πόλιν ὀνομασθεῖσαν Νέαν Πλυμούθην. Καὶ
ἀγαλλόμενοι ὑπέστησαν κόπους καὶ κινδύνους μεταξὺ
τῆς ἐρήμου ἐν ἧ' ἤγειραν οἶκους, πιστεύοντες ὅτι ὁ Θεὸς
«οὐκ ἐγκαταλείψει οὐδ' ἐπιλάθεται αὐτῶν.» Ἐπιθυμή-
σαντες νὰ «λατρεύωσιν αὐτὸν ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ»

εἶχον πεποιθήσιν εἰς τὴν ἐπάγγελίαν αὐτοῦ εἰπόντος, ὅτι « πάντα συνεργεῖ αὐτοῖς εἰς ἀγαθόν (1) ».

Μικρὸν κατὰ μικρὸν ἐγένοντο καὶ ἄλλαι ἐγκαταστάσεις κατὰ διάφορα μέρη τῆς χώρας ἐκείνης. Ἡ Μαριλάνδη κατοικήθη ὑπὸ μετναστῶν τὸ 1633 ἔτος ἐπὶ λόρδου Βαλτιμόρου. Ὁ βασιλεὺς τῆς Ἀγγλίας Κάρολος δ Β΄, ἔδωκε τὸ 1662 ἔτος πρὸς τοὺς κατοίκους τῆς Κονεκτικούτης χάρτην, χορηγοῦντα τὸ δικαίωμα κατασκευῆς ἰδίαις νομοθεσίαις· καὶ τὸ 1663, ὅμοια δικαιώματα παρεχωρήθησαν καὶ εἰς Ροδόνησον, κατασταθεισῶν ἀνεξαρτήτων ἀποικιῶν καὶ ἐν ταῖς δύο ταύταις ἐπαρχίαις, καὶ μάλιστα ἐν Μασσασουσέτη. Καὶ ὁ μὲν τόπος ὁ περιλαμβάνων σήμερον τὰς πολιτείας τῆς ἀρκτώας καὶ τῆς μεσημβρινῆς Καρολίνης καὶ τῆς Γεωργίας, παρεχωρήθη πρὸς τὸν λόρδον Κλάρενδον καὶ τινας ἄλλους τὸ 1663 ἔτος· τὸ δὲ Νεοεβόρκον καὶ ἡ νέα Ἰερσεύ, ἐξουσιαζόμενα πρὶν ὑπὸ τῶν Ὀλλανδῶν, ἐδόθησαν παρὰ τοῦ βασιλέως Καρόλου πρὸς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ τὸν δούκα τοῦ Ἐσσοράκου, καὶ ὑπετάχθησαν εὐκόλως ὑπὸ τῶν Ἀγγλων. Τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 1682 ἔτους ὁ Γουλιέλμος Πέν, ἐξ οὗ καὶ ἡ Πενσιλβανία, μετακομίσας ἐξ Ἀγγλίας ἀριθμὸν τινα οἰκογενειῶν ἕνεκα θρησκευτικῶν δοξασιῶν, ἠγόρασε δι' αὐτὰς γῆν παρὰ τῶν Ἰνδῶν, οἵτινες ἐδίδαζαν προθύμως πῶς νὰ κατασκευάζωσι καλύβας ἐκ χώματος ἐκεῖ ὅπου ὑπάρχει σήμερον ἡ Φιλαδελφία. Ἐκάστη δὲ ἀποι-

(1) Ρωμ. κ'. 28.

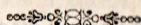
κς'.

κία ὠνομάζετο ἐπαρχία, καὶ οἱ κάτοικοι ἐθεώρουν μὲν ἑαυτοὺς ὑπηκόους τοῦ βασιλέως τῆς Ἀγγλίας, ἐκονομίζον ὅμως μόνοι τὰ περὶ τῆς ἰδίας κυβερνήσεως. Ὅσοι ἔφυγον τὴν γενέθλιον γῆν ὅπως λατρεύωσιν ἐλευθέρως τὸν Θεόν, ἐπίστευον ὅτι ἤθελε πληρωθῆ πρὸς αὐτοὺς ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ὃν ἀναγίνωσκον ἐν ταῖς Γραφαῖς· « Ἔσομαι αὐτοῖς εἰς ἁγίασμα μικρὸν ἐν ταῖς χώραις οὗ ἐὰν εἰσέλθωσιν ἐκεῖ (1) ».

(1) Ἰεζεκ. ιζ', 16.

Β Ι Θ Σ

ΘΥΔΣΙΤΚΕΦΝΟΣ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄.

1732—1762.

ἘΝΑ βεβαιώση ἡμᾶς ὁ φιλάγαθος καὶ παντοδύναμος Δημιουργὸς ὅτι διατελοῦμεν πάντοτε ὑπὸ τὴν ἄγρυπνον αὐτοῦ προστασίαν, εἶπεν ὅτι οὔτε τοῦ ἐλαχίστου στρουθίου τὰς κινήσεις ἀγνοεῖ· ἐπειδὴ δὲ ἡμεῖς « πολλῶν στρουθίων διαφέρομεν » (1), ἄρα φροντίζει διηνεκῶς περὶ ἡμῶν. Ἡ παντοδύναμος καὶ φιλάγαθος αὐτοῦ μέριμνα προστατεύουσα ὠδήγησε τὸν Κολόμβον, τὸν ποτὲ πτωχὸν ναύτην, πῶς ν' ἀποκτήσῃ τὴν εὐνοίαν μεγάλου βασιλέως καὶ βασιλίσσης, νὰ διασχίσῃ τὰ κύματα κινδυνώδους ὠκεανοῦ ἐπὶ μικροῦ πλοίου καὶ νὰ φθάσῃ ἀβλαβῆς εἰς γῆν ἀγνωστον. Ἡ αὐτὴ

(1) Ματθ. ι, 31.

παντοδύναμος καὶ φιλάγαθος μέριμνα, ἡ προστα-
τεύσασα καὶ ὀδηγήσασα ἀποίκους ξένους εἰς γῆν
ἐλευθερίας καὶ εἰρήνης, ἔδωκε καὶ πρὸς τὰ τέκνα
αὐτῶν τὸν Οὐάσιγκτῶνα, ἵνα διδάξῃ αὐτὰ πῶς νὰ
καταταχθῶσι μεταξὺ τῶν ἐθνῶν τῆς γῆς. Ἡ ἱστο-
ρία τοῦ Οὐάσιγκτῶνος εἶναι ὡς ἀκτὶς φωτός, πο-
δηγετοῦσα ἡμᾶς πρὸς τὴν ἀρετὴν, διότι ἀνεγνώ-
ρισε τὸν Θεὸν ἐν πάσαις ὁδοῖς αὐτοῦ.

Ὁ Γεώργιος Οὐάσιγκτων ὑπῆρξεν ὁ
τρίτος υἱὸς τοῦ Αὐγούστου Οὐάσιγκτῶνος, οὗ τι-
νος ὁ πάππος ἀνεχώρησε τὸ 1657 ἔτος ἐξ Ἀγ-
γλίας, τῆς γενεθλίου αὐτοῦ γῆς, καὶ ἦλθεν ἐκ τοῦ
Βριτζέου Ποταμίσκου εἰς Βιργινίαν, ὅπου ἐγεννή-
θη ὁ ἔγγονος αὐτοῦ Γεώργιος τὴν 22 Φεβρουα-
ρίου 1732 (1).

Ἐκ τῶν πρώτων μαθημάτων ὅσα ἐδιδάχθη ὁ
Οὐάσιγκτων παρὰ τῶν γονέων, ἀκριβῶς ἐκπλη-
ροῦντων τὰ πρὸς αὐτὸν καθήκοντα, ἦτο καὶ τὸ λέ-
γειν πάντοτε τὴν ἀλήθειαν ἢ δὲ περὶ τούτου φρον-
τις ἔτυχεν εὐχαρίστου ἀνταμοιβῆς· διότι καθ' ὅλην

(1) Ὁ Οὐάσιγκτων ἐγεννήθη τὴν 14 Φεβρουαρίου 1732, κατὰ
τὴν χρονολογίαν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης· ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ 1752 ἔτος
μετεβλήθη ἡ ἀγγλικὴ χρονολογία ἵνα συμφωνήσῃ πρὸς τὴν τῆς
λοιπῆς Εὐρώπης, ἡμέρα τῆς γεννήσεως αὐτοῦ ὠρίσθη ἡ 22 Φε-
βρουαρίου 1732.

τὴν παιδικὴν αὐτοῦ ἡλικίαν, « νόμος ἀληθείας ἦν ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ » (1). Τοιαύτην δὲ ἀκρίβειαν διετήρει εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ καθήκοντος τούτου, ὥστε ἐπ' οὐδεμιᾶ περιπτώσει, εἴτε χάριν ἀστειότητος, εἴτε ὅπως ἀποφύγη δικαίαν τιμωρίαν ἢ ἐπιπληξιν, δὲν ἐψεύδετο. Ὁ χαρακτήρ αὐτοῦ, ὡς φιλαλήθους, ἦτο τοσοῦτω γνωστός εἰς τὸ σχολεῖον, ὥστε οἱ μαθηταὶ ἦσαν βέβαιοι ὅτι ἐμελλον νὰ πιστευθῶσιν ὡς ἀκριβῆς λέγοντές τι προσέθετον, ὅτι « καὶ ὁ Γεώργιος Οὐάσιγκτων λέγει αὐτό. » Πρὸς ἐπικύρωσιν δὲ τοῦ χαρακτήρος τούτου σώζεται καὶ ἀνέκδοτον, ὃ περ ἐπαναλαμβάνομεν καὶ ἡμεῖς, εἰ καὶ ἀγνοοῦμεν τὴν πηγὴν. Δὲν διηγοῦμεθα δὲ τοῦτο ὡς ἔκτακτόν τινα ἀπόδειξιν τῆς φιλαληθείας τοῦ νέου Οὐάσιγκτωνος, διότι πιστεύομεν ὅτι ὀλίγα παιδιά ἤθελον πράξει ἄλλως πως ἐν τοιαύτῃ περιστάσει· ἀλλὰ καὶ οἱ πράττοντες ἄλλως πως φρονοῦσιν ὅτι « ἡ τιμιότης εἶναι ἡ καλλίστη πολιτικὴ, » καὶ ὅτι αὐτὴν ἀπαιτεῖ καὶ ἡ συνείδησις καὶ τοῦ Θεοῦ ὁ νόμος.

Ἴδου τὸ ἀνέκδοτον·

Παίζων ποτὲ μετ' ἀξίνης εἰς τὸν κήπον, κατέφερον ἐξ ἀπροσεξίας πληγὴν εἰς δένδρον ὀπωροφόρον προσφιλέστατον τῷ πατρὶ αὐτοῦ. Γενομένης

(1) Μελαχ. β'. 6.

δὲ ἐξετάσεως τίς ἠκρωτηρίασε τὸ δένδρον, ὁ Γε-
ώργιος ὠμολόγησε παρρησία τὴν πράξιν καὶ ἔ-
τυχε τῆς πατρικῆς συγγνώμης.

Προσεκαλεῖτο δὲ καὶ κατὰ πάσας τὰς μικρὰς
διαφορὰς τῶν συμμαθητῶν ἵνα εἴπῃ τίς εἶχε δίκαιον·
αἱ δὲ ἀποφάσεις αὐτοῦ ἦσαν πάντοτε εὐχάριστοι.

Ἄρμόδιον ἴσως νὰ παρατηρήσωμεν ἐνταῦθα ὅτι
αἱ πλεῖστοι τῶν ἀδικιῶν καὶ τῶν καταπίεσεων ὅ-
σαι συμβαίνουνσι παρὰ τοῖς ἀνθρώποις, εἰσὶν ἀνά-
πτυξις τῶν κακῶν ἔξεων, ἃς ἐλάβομεν κατὰ τὴν
παιδικὴν ἡμῶν ἡλικίαν. Καὶ ἐν ταῖς οἰκίαις καὶ ἐν
τοῖς σχολείοις καὶ κατὰ τὰς παιδιὰς, βλέπομεν
συνεχῶς περιστάσεις ἀδικίας καὶ δόλου, αἵτινες
ἤθελον θεωρηθῆ μεταξὺ ἀνδρῶν ὡς μεγάλαι πα-
ραβιάσεις τῶν νόμων καὶ τοῦ δικαίου. Ἄλλ' ὁ Οὐ-
άσιγκτων ἦτο δίκαιος παιδιόθεν.

Δεκαετοῦς δ' ἔτι ὄντος ὁ ἀγαθὸς αὐτοῦ πατὴρ
ἀπέθανε· πᾶσαν δὲ τὴν περὶ αὐτοῦ φροντίδα ἀνέ-
λαβε περιπαθῶς ἡ μήτηρ, ἧς ἡ περιουσία δὲν ἤρ-
κει ὅπως δώσῃ πρὸς αὐτόν ἀγωγὴν ἀνωτέραν τῆς
κοινῶς διδομένης. Ἀγαπῶν εἰς ἄκρον τὰ μαθημα-
τικά, ἐπεμελεῖτο νὰ τελειοποιηθῆ εἰς τὴν ἐπιστή-
μην ταύτην· καθόσον δὲ ἡλικιοῦτο διέπρεπεν ἐπὶ
ῥώμῃ καὶ δραστηριότητι. Οὐδεὶς τῶν συντρόφων
αὐτοῦ ἐκυβέρνα ἵππον, οὐτ' ἐπήδα ἢ ἔτρεχεν ἢ ἵπ-

πευεν ὡς αὐτός· ἀνέβαινεν εὐκόλως εἰς τὰ ὕψη τῶν ὀρέων, καὶ πατῶν ἐπὶ ἀποτόμων βράχων ἔβλεπε τοὺς συνοδοιπόρους, οἵτινες, κεκοπιακότες ἐκ τῆς τραχείας ὁδοῦ, προεχώρουν ἀσθμαίνοντες. Ἐπειδὴ δὲ τὰ ὑγιεινὰ ταῦτα γυμνάσματα ἠϋξήσαν τὴν δύναμιν τοῦ σώματος αὐτοῦ, ἀπέκτησε τὴν εὐρωστίαν ἐκείνην, ἥτις τοσοῦτον συνετέλεσεν εἰς τὸν σκοπὸν εἰς ὃν προώριστο ὑπὸ τοῦ πλάστου.

Ἡ δὲ κυρία Οὐασιγκτῶνος ἦτο μὲν φιλόστοργος μήτηρ, ἀλλὰ δὲν εἶχε καὶ τὴν ἀσύνετον ἐκείνην φιλοστοργίαν τὴν παρακινουσαν μὲν πολλάκις τὰς μητέρας νὰ ὑποθάλωσι, μωρῶς συγκαταβαίνουσαι, τὰ πάθη τῶν τέκνων αὐτῶν, κινδυνεύουσαν ὁμῶς νὰ καταστρέψῃ τὸ σέβας τὸ ὀφειλόμενον παρὰ τῶν τέκνων πρὸς τοὺς γονεῖς. Ὁ Γεώργιος, ἐννοήσας ἐξ ἀπαλῶν ὀνύχων ὅτι ἔπρεπε νὰ ὑποτάσσῃται εἰς τὴν μητέρα αὐτοῦ, ἐσέβετο καὶ ἠγάπα αὐτήν. Καὶ αὕτη μὲν μετεχειρίζετο εὐμενῶς τοὺς νέους συντρόφους τοῦ υἱοῦ, οὔτοι ὁμῶς ἐνόμιζον αὐτὴν αὐστηρὰν, διότι ἠσθάνοντο ὅτι ἔπρεπε νὰ φέρονται τακτικῶς ἐνώπιον αὐτῆς. Ὁ χαρακτήρ τῆς μητρὸς ὡς καὶ ὁ τοῦ υἱοῦ ἀπεκαλύφθη κατὰ τὴν ἐξῆς περίστασιν· ἡ κυρία Οὐασιγκτῶνος εἶχεν ὠραιότατον πῶλον, ὃν ἠγάπα μὲν κατ' ὑπερβολὴν, οὐδεὶς δὲ ἀνέβη ποτὲ, καὶ τοὶ ἀποχρώντως ἠλικιω-

Θέντα· ἀλλ' οὔτε ἤθελέ τις νὰ κινδυνεύσῃ νὰ ἀναβῆ, ἢ καὶ ν' ἀποπειραθῆ νὰ δαμάσῃ τὴν ἀγρίαν καὶ πλημμελῆ φύσιν αὐτοῦ. Ὁ Γεώργιος ὁμῶς εἰπὼν πρὸς τινὰς τῶν νέων συντρόφων ὅτι ἀπόφασιν εἶχε νὰ ἐκτιθασσεύσῃ τὸν πῶλον, προέτεινεν αὐτοῖς νὰ κρατήσωσι καλῶς τοὺς χαλινούς ὅπως ἰππεύσῃ. Καί τινα τῶν ἡμερῶν, μετὰ τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἡλίου, κομίσαντες τὸ ἄγριον ζῶον εἰς τινα περιοχὴν, ἐπέτυχον νὰ χαλινώσωσιν αὐτὸ μετὰ μεγάλης δυσκολίας. Ὁ Γεώργιος ἀνεπήδησε τότε εἰς τὴν βράχιν αὐτοῦ, ὃ δὲ δυναστευθεὶς πῶλος ὤρμησεν εἰς τὴν πεδιάδα φρυάσσων καὶ ἀγωνιζόμενος νὰ κατακυλίσῃ τὸ φορτίον. Ἀλλ' ὁ τολμηρὸς ἰππεὺς ἐκάθητο εὐσταθῶς, ἢ δὲ πάλῃ ἐγένετο ταύτη μετὰ τῶν δύο, ὥστε οἱ παρεστῶτες σύντροφοὶ τοῦ Γεωργίου ἐφοβήθησαν. Ἐν τοσούτῳ ἡ ταχύτης τοῦ ἵππου ἠύξανε, καὶ ἐπὶ τέλους, καταβαλὼν μανιώδη ἀγῶνα ἵνα ρίψῃ τὸν ἐχθρὸν, ἔθραυσεν ἕν τῶν αἱματοφόρων αὐτοῦ ἀγγείων καὶ κατέπεσεν ἄπνους. Καὶ ὁ μὲν Γεώργιος δὲν ἐβλάβη, ἐταράχθη ὁμῶς σφόδρα διὰ τὸ ἀπροσδόκητον ἀποτέλεσμα τοῦ κατορθώματος· οἱ δὲ σύντροφοὶ ἔδραμον ἀμέσως, καὶ ἰδόντες νεκρὸν τὸν ὠραῖον πῶλον, ἀνέκραξαν « Τί θὰ εἶπῃ ἡ μήτηρ σου, καὶ τίς θὰ διηγηθῆ εἰς αὐτὴν τὸ συμβάν ; » Ὅτε δὲ

καλεσθέντες εἰς τὸ πρόγευμα ἐκάθησαν περὶ τὴν
τράπεζαν, ἡ κυρία Οὐασιγκτῶνος ἠρώτησεν· « Ἐ!
νέοι μου κύριοι, εἶδατε τὸ ὠραῖόν μου κόκκινον ἄ-
λογον ὅτε περιεφέρεσθε εἰς τοὺς ἀγρούς; » Μηδενὸς
δὲ ἀποκρινομένου ἐπανελήφθη ἡ ἐρώτησις. Τότε ὁ
Γεώργιος εἶπεν· « Ὁ κόκκινός σου πῶλος, μῆ-
τέρμου, ἀπέθανε· » καὶ διηγήθη ἀκριβῶς τὰ δια-
τρέξαντα. Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν λυπηθεῖσα ἠλλοιώθη
τὴν ὄψιν, μετ' ὀλίγον δὲ ἀναλαβοῦσα τὴν πρώτην
ἀταραξίαν εἶπεν· « Ἄν καὶ λυποῦμαι διὰ τὴν ἀ-
πώλειαν τοῦ ἀγαπητοῦ μου ἵππου, χαίρω ὁ-
μως διὰ τὸν υἱόν μου λέγοντα πάν-
τοτε τὴν ἀλήθειαν. ».

Τὸ δέκατον πέμπτον ἔτος τῆς ἡλικίας αὐτοῦ
εἶχε τοσοῦτω σφοδρὰν ἐπιθυμίαν νὰ διάγη βίον ἐ-
νεργητικόν, ὥστε ἐζήτησε θέσιν δοκίμου ἐπὶ ἀγ-
γλικοῦ πλοίου (τῆς πατρίδος ἡμῶν ὑποκειμένης
τότε εἰς τὴν Μεγάλῃν Βρετανίαν), καὶ ἐπέτυχεν
αὐτῆς. Πλήρης δὲ νεανικῶν προσδοκιῶν, ἠτοιμά-
σθη μετὰ ζήλου νὰ διατρέξῃ τὸ νέον στάδιον, ὅτε
ἐπέισθη ὅτι πράττων οὕτω ἤθελε σπαράξει τὴν
καρδίαν τῆς φιλοστόργου μητρός. Ὅθεν ἐμπνεό-
μενος ὑπ' ἀληθοῦς πνεύματος ἡρωϊσμοῦ καὶ αὐ-
ταπαρνησίας, καὶ ὑπακούων εἰς τὸ θεῖον τοῦτο
λόγιον, « τίμα τὴν μητέρα σου », παρητήθη τοῦ

ἀγαπητοῦ σχεδίου, καὶ καθυπέταξε τὰς ἰδίας κλίσεις εἰς τὴν εὐχαρίστησιν τῆς μητρὸς. Οὕτω λοιπὸν ἐνῶ ἡ ἀνδρική αὐτοῦ ὑπεροχὴ ὡς πρὸς τοὺς ὁμήλικας προεκάλει τὸν θαυμασμόν, ἡ υἱικὴ φιλοστοργία ἐχρησίμευεν ὡς παράδειγμα σύμφωνον πρὸς τὴν ἐντολὴν ἣν δίδει ὁ Θεὸς πρὸς τὰ τέκνα λέγων· « Μανθανέτωσαν πρῶτον τὸν ἴδιον οἶκον εὐσεβεῖν, καὶ ἀμοιβὰς ἀποδιδόναι τοῖς προγόνοις. » Εἶχον δὲ τὴν βεβαιότητα ὅτι « τοῦτό ἐστι καλὸν καὶ ἀπόδεκτον ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ » (1).

Καὶ ἀπέδειξε τὴν ἀλήθειαν τῆς βεβαιότητος ταύτης ὁ Οὐάσιγτων· διότι εἰς τὴν πράξιν τοῦ υἱικοῦ σεβασμοῦ, ἣτις « ἤμοιβε » τὰς περιπαθεῖς φροντίδας τῆς μητρὸς, ἀποδίδεται καὶ ἡ χρησιμότης εἰς τὴν πατρίδα, καὶ ἡ δόξα αὐτοῦ. Ἄν ἐναντιούμενος εἰς τὴν ἐπιθυμίαν τῆς μητρὸς ἐπέβαινεν εἰς βρετανικὰ πλοῖα ὡς δόκιμος, πιθανόν ὅτι δὲν ἤθελεν ἀξιωθῆ τοῦ τίτλου τοῦ « πατρὸς » τῆς πατρίδος.

Μὴ θέλων ἐν τοσοῦτῳ νὰ μένη ἄεργος, ἐνησχολήθη ἐπιτηδεύων καὶ ὠφελίμως εἰς τὸ καταμετρᾶν γαίας χέρσους· καὶ ὅτε ἐγένετο δεκαεπτά εἰσέτων, ὠνομάσθη ὑπασπιστὴς τοῦ στρατηγοῦ τῆς Βιργινίας,

(1) Α'. πρὸς Τιμόθ. ε', 4.

βαθμὸν λαβὼν ταγματάρχου. Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἡ Γαλλία, ἔχουσα πολλὰς ἀποικίας εἰς Καναδᾶν καὶ Λουϊσιάναν, ἀπεφάσισε νὰ συνδέσῃ αὐτὰς διὰ γραμμῆς ὄχυρῶν· ἀλλὰ πράττουσα τοῦτο κατεπάτησε μέρος τῆς χώρας ἀνήκον εἰς τὴν Βιργινίαν. Ὁ Κ. Δινοιδδῆς, διοικητὴς τῆς ἐπαρχίας, ἐνόμισε καθῆκον νὰ καταγγείλῃ τὴν καταπάτησιν ἐν ὀνόματι τοῦ βασιλέως· ἀπητεῖτο δὲ ὅπως ἔχη ἐκεῖνος, εἰς ὃν ἔμελλε νὰ ἀναθέσῃ τὴν ἐντολήν, καὶ σταθερότητα καὶ φρόνησιν. Καὶ ἐπειδὴ ὁ Οὐάσιγκτων ἦτο ἄξιός τῆς ἐμπιστοσύνης αὐτοῦ, ἀνέλαβε προθύμως τὸ ἐπικίνδυνον τοῦτο χρέος, καθόσον παρεῖχεν αὐτῷ τὴν εὐκαιρίαν ὅπως ἐνεργήσῃ χρησίμως ὑπὲρ πατρίδος. Διὸ, καὶ τοι γνωρίζων ὅτι ἔμελλε ν' ἀπαντήσῃ κινδύνους, οὐδόλως ἐδίστασε νὰ ἐπιχειρήσῃ τὴν ἐπίπονον ὁδοιπορίαν, ἐνῶ μάλιστα ἐπλησίαζεν ὁ χειμὼν. Λαβὼν λοιπὸν ἐπιστολήν παρὰ τοῦ διοικητοῦ πρὸς τὸν ἀρχηγὸν τοῦ γαλλικοῦ στρατοῦ, σταθμεύοντος περὶ τὸν ποταμὸν Ὀχιόν, ἤτοιμάσθη νὰ ἀναχωρήσῃ διὰ χώρας οὐδέποτε ἀροτριωθείσης, ἀλλὰ καὶ οὐδέποτε πατηθείσης εἰμὴ ὑπὸ θηρίων ἢ ἀγρίων Ἰνδῶν. Πολλοὶ τῶν Ἰνδῶν τούτων ἦσαν πολέμιοι· ἀλλὰ καὶ οἱ δειχθέντες εὐδιάθετοί ἵνα προσενεχθῶσι φιλικῶς ἦσαν ἀνάξιοι ἐμπιστοσύνης.

Τὴν αὐτὴν ἡμέραν (31 Ὀκτωβρίου 1753), καθ' ἣν ὁ Οὐάσιγκτων ἔλαβε τὴν ἐπιστολὴν, ἧς ἐμελλε νὰ γίνῃ κομιστής, ἀνεχώρησεν ἐκ Γουλιελμουπόλεως, καὶ σπεύδων ἔφθασεν εἰς τὰ ὄρια τῆς ἐπαρχίας. Ἐκεῖ δὲ παρέλαβεν ὁδηγὸν ὅπως δείξῃ πρὸς αὐτὸν τὴν ὁδὸν ἐπὶ τῶν ἀγρίων καὶ τραχυτάτων Ἀλλεγανείων ὀρέων, ἅτινα τὴν ὥραν ἐκείνην τοῦ ἔτους ἦσαν σχεδὸν ἀδιάβατα. Καὶ τὰ μὲν ὕδατα ὅσα ἔπρεπε νὰ περάσωσιν ἦσαν βαθέα, ἡ δὲ χιὼν ἦν ἐμελλὸν νὰ διασχίσωσι, πυκνοτάτη. Καὶ ὅμως ἐγκαρτερήσας μετὰ πολλοῦ θάρρους, ἔφθασεν εἰς Καρκινιοπόταμον, ὅπου ἔμαθε παρά τινος μετερχομένου τὸν ἔμπορον παρὰ τοῖς Ἰνδοῖς, ὅτι ὁ μὲν ἀρχηγὸς τῶν Γάλλων ἀπέθανε πρὸ μικροῦ, ὁ δὲ γαλλικὸς στρατὸς μετέβη εἰς τοὺς χειμερινοὺς σταθμούς.

Ἐπειδὴ δὲ αἱ δυσκολίαι περὶ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ καθήκοντος αὐτοῦ ἠυξήθησαν, διπλασιάσας τὸν ζῆλον ἀπήρχεται διερευνῶν συγχρόνως τὴν χώραν, ἵνα ἴδῃ ποῖαι αἱ καταλληλότεραι θέσεις πρὸς ἀνεγερσιν ὀχυρωμάτων καὶ ὑπεράσπισιν τῆς ἐπαρχίας.

Ἄλλ' ἐπειδὴ, ὅπως περάσωσι τὸν ποταμὸν, ἐμελλὸν νὰ καταβραχῶσιν οἱ ἵπποι, ἔθεσαν ἐντὸς λέμβου τὰ σκεύη ἵνα μετακομισθῶσι δέκα περίπου μίλια εἰς τὴν συμβολὴν τοῦ Ὀχιοῦ μετὰ τινος

Ουάσιχτων διαβαίνει τὰ ὄρη.

ἄλλου, ὅθεν ἐσκόπευε νὰ διαβῆ τὰ Ἀλλεγάνεια ὄρη. Ἐγραψε δὲ ἐν τῷ ἡμερολογίῳ αὐτοῦ τὰ ἐφεξῆς· « Φθὰς πρὸ τῆς λέμβου παρετήρησά τοὺς ποταμούς πρὸς τὴν συμβολὴν αὐτῶν καὶ τὴν ξηρὰν, καὶ φρονῶ ὅτι τὸ μέρος ἐκεῖνο εἶναι τὰ μάλιστα εὐθετον εἰς κατασκευὴν φρουρίου, καθόσον θέλει προστατεύει ἀμφοτέρους τοὺς ποταμούς. Ἡ γῆ ἐκεῖ εἶναι εἰκοσιν ἢ εἰκοσιπέντε πόδας ὑψηλότερα τῆς πέριξ χώρας. »

Ἐνταῦθα ἀνήγειραν οἱ Γάλλοι τὸ φρούριον Δυκέν, ὀνομασθὲν μετὰ ταῦτα ὑπὸ τῶν Ἀγγλων Πίτ, ἐξ οὗ καὶ ἡ ὑπὲρ αὐτὸ Πιτούπολις, ἣτις σήμερον περιέχει 22,000 κατοίκων. Ὁ Οὐάσιγκτων διέτριψεν ἡμέρας τινὰς ἐκεῖ πλησίον, ὅπως καταπέιση τοὺς Ἰνδοὺς πολεμιστὰς νὰ φέρωνται φιλικῶς πρὸς τοὺς Ἀγγλους. Ἐνεκα δὲ τοῦ εὐσταθοῦς ἀλλ' ἡπίου αὐτοῦ πολιτεύματος ἐφιλιώθη μετὰ πολλῶν κατοίκων τοῦ δάσου, παρ' ὧν καὶ ἔλαβεν ὁδηγοὺς μέλλοντας νὰ φέρωσιν αὐτὸν διὰ συντομωτέρας ὁδοῦ εἰς τὸ φρούριον, ὅπου ἤλπιζε νὰ εὔρη Γάλλον ἀξιωματικόν, πρὸς ὃν νὰ ἐγχειρίσῃ, ἀντὶ τοῦ ἀποβίωσαντος ἀρχηγοῦ, τὴν ἐπιστολὴν τοῦ διοικητοῦ.

Ἐλθὼν ἐπὶ τέλους εἰς τὸ φρούριον καὶ λαβὼν ἀπάντησιν παρὰ τοῦ ἀξιωματικοῦ, ἀνεχώρησεν ἀμέ-

σως· ἀλλ' ἡ ὁδοιπορία ἀπέβη κινδυνωδεστάτη καὶ
λίαν ἐπίπονος. Ἀποσπάσματα δέ τινα τοῦ ἡμε-
ρολογίου, ὃ συνέταττε μετὰ πολλῆς ἀκριβείας, ἀπο-
δεικνύουσι πόσον ὠλιγώρει ἑαυτοῦ ὁσάκις προέ-
κειτο νὰ ἐκπληρώσῃ χρέος ὑπὲρ τινος ἄλλου. Φο-
ρέσας ἔνδυμα ἰνδικόν ἔδωκε τὸν ἵππον αὐτοῦ ἵνα
φέρῃ ζωοτροφίας. Ἐν τοσοῦτῳ τὸ μὲν ψῦχος ἐγί-
νετο δριμύτατον, ἡ δὲ ὁδὸς καθίστατο καθ' ἑκά-
στην πλεον δύσβατος ἔνεκα τῆς πεπηγυίας χιό-
νος, ὥστε ἀδύνατον σχεδὸν ἦτο νὰ προχωρήσωσιν
οἱ ἵπποι. Μετὰ τὴν περιγραφὴν τῆς δυσκολίας
ταύτης ὁ Οὐάσιγκτων προσθέτει τάδε·

« Ἐπειδὴ ἡμῖν ἀνυπόμονος νὰ ἐπανέλθω ἵνα ἀ-
ναγγεῖλω τὰ περὶ τῆς ἀποστολῆς μου πρὸς τὸν ἐ-
ξοχώτατον διοικητὴν, ἀπεφάσισα νὰ ἐξασχολουθῆσω
τὴν ὁδοιπορίαν πεζὸς διὰ τῆς πλησιεστέρας ὁδοῦ
καὶ διὰ τῶν ὁσίων. Διὸ παραλαβὼν μετ' ἐμοῦ τὰ
ἀναγκαῖα ἔγγραφα καὶ ἀποβαλὼν τὰ ἐνδύματά
μου, περιτυλίχθην διὰ μανδύου (καπότας)· φέρων
δὲ πυροβόλον εἰς χεῖρας καὶ σάκκον εἰς τὴν ῥά-
χιν, περιέχοντα τὰ ἔγγραφα καὶ τὴν τροφήν μου,
ἀνεχώρησα μετὰ τοῦ κυρίου Γίστ, ἐνδεδυμένου ὁ-
πως καὶ γῶ· καὶ καθ' ὁδὸν ἀπηντήσαμεν συμμο-
ρίαν Ἰνδῶν ἐνεδρεύουσαν δι' ἡμᾶς. Καί τις αὐτῶν
πυροβολήσας δεκαπέντε περίπου βήματα μακρό-

Οεν, ἠστόχησεν εὐτυχῶς· ἡμεῖς δὲ περιεπατήσαμεν δι' ὅλης τῆς νυκτός, καὶ οὐδαμοῦ καταλύσαντες τοσοῦτω προέβημεν, ὥστε τὴν ἐπιούσαν δὲν ἐφοβούμεθα πλέον τὴν καταδίωξιν τῶν Ἰνδῶν, οἵτινες, ὡς εἶχομεν τὴν βεβαιότητα, ἐμελέτων ν' ἀκολουθήσωσι τὰ ἵχνη ἡμῶν ἅμα γινομένης ἡμέρας. Τὴν δ' ἐπαύριον ὁδοιπορήσαντες μέχρις ἐσπέρας ἐφθάσαμεν εἰς τὸν ποταμόν· ἀλλ' ἐνῶ ἠλπίζομεν νὰ εὕρωμεν αὐτὸν πεπηγότα, μόλις ὁ πάγος περὶ ἐκάστην τῶν ὄχθων εἶχεν ἑκατὸν πενήκοντα ποδῶν ἕκτασιν· διὸ ὑπεθέσαμεν ὅτι συνετρίβη, καθόσον μάλιστα παρεσύροντο ὄγκοι μεγάλοι. Μόνος ἄρα τρόπος διαβάσεως ἔμενεν ὁ ἐπὶ σχεδίας. Ἐπεχειρήσαμεν λοιπὸν νὰ κατασκευάσωμεν τοιαύτην, ἐν μόνον ἔχοντες σκέπαρνον, καὶ αὐτὸ ἐλεεινόν, καὶ ἐτελειώσαμεν μετὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου· κατετρίψαμεν δὲ χάριν τοῦ ἔργου τούτου ὀλόκληρον ἡμέραν. Μετὰ ταῦτα, ρίψαντες αὐτὴν εἰς τὸν ποταμόν, ἐπέβημεν καὶ ἀπεπλεύσαμεν· ἀλλὰ πρὶν ἢ φθάσωμεν εἰς τὸ μέσον συνεπιέσθημεν οὕτω πως μεταξὺ τοῦ πάγου, ὥστε ἐβλέπομεν βεβαίαν τὴν καταπόντισιν τῆς σχεδίας καὶ ἐπικείμενον τὸν θάνατον. Τότε ἠγωνίσθη νὰ κρατήσω διὰ τινος δοκοῦ ἀκίνητον τὴν σχεδίαν ἕως οὗ διαβῆ ὁ πάγος· ἀλλὰ μετὰ τοσαύτης ταχύτητος ὤθησεν αὐτὴν τὸ

ρεῦμα κατὰ τῆς δοκοῦ, ὥστε μ' ἐξεσφενδόνισεν ἐν-
τός τοῦ ὕδατος δεκαπέντε ποδῶν βάθους ἔχοντος. »

Ἀπὸ τοῦ κινδύνου τούτου ἔσωσεν αὐτόν ἡ προ-
στάτις δεξιὰ τοῦ ὑψίστου, βοηθήσασα νὰ ἀναβῆεις
τὴν σχεδίαν. Καὶ τὴν ἐπιούσαν τοσοῦτω στερεῶς
ἐπήχθη ὁ ποταμὸς, ὥστε δὲν ἦτο πλέον δυσκολία
νὰ φθάσωσι βαδίζοντες εἰς τὸ ἀπέναντι μέρος.
Ἦτο δὲ τότε Δεκέμβριος. Τὸ λοιπὸν τῆς ὁδοιπο-
ρίας ὑπῆρξεν εἰς ἄκρον ἐπίπονον, καθόσον μάλι-
στα ἐπὶ δεκαπέντε ἡμέρας ποτὲ μὲν ἔβρεχε ποτὲ
δὲ ἔρριπτε χιόνα.

Ἐλθὼν δὲ τὴν 16 Ἰανουαρίου εἰς Γουλιελμού-
πολιν, ἐνεχείρισε τὴν σπουδαίαν ἐπιστολὴν πρὸς
τὸν διοικητὴν. Ἀλλὰ τοιαύτη ἦτο ἡ ἀπάντησις
τοῦ γάλλου ἀξιωματικοῦ, ὥστε ἐθεωρήθη ἐπάναγ-
κας νὰ παρασκευασθῶσιν ἀμέσως εἰς ὑπεράσπισιν
τῶν ὁρίων τῆς ἐπαρχίας. Τοσοῦτο δὲ ἦτο καὶ τὸ
θάρρος μεθ' οὗ ἐξεπλήρωσε τὸ ἀνατεθὲν αὐτῷ χρέ-
ος, καὶ τοιαύτη ἡ σύνεσις ἦν ἔδειξε κατὰ τὴν πρὸς
τοὺς Ἰνδοὺς διαγωγὴν, ὥστε εἴλκυσε πρὸς ἑαυ-
τὸν τὴν ἀγαθὴν ὑπόληψιν τοῦ λαοῦ τῆς ἐπαρχίας
καὶ τὴν τοῦ διοικητοῦ, καὶ ὠνομάσθη ἀντισυνταγ-
ματάρχης τοῦ συντάγματος τοῦ μέλλοντος νὰ με-
ταβῆ εἰς τὰ σύνορα, ἵνα ἐμποδίσῃ τοὺς Γάλλους ἀπὸ
τῆς μελετωμένης ἀνεγέρσεως φρουρίων. Ζωηρὸς

δὲ ὧν καὶ δραστήριος, ἐζήτησε τὴν ἄδειαν ν' ἀπέλθῃ πρὸ τοῦ συντάγματος μετὰ δύο λόχων εἰς τόπον καλούμενον Μεγάλοι Λειμῶνες, διότι ἐνόμιζεν ὅτι ἤθελεν οὕτω πορισθῆ ἑγκαίρως πληροφορίας περὶ τῶν κινήματων τῶν Γάλλων, καὶ ἀποτρέψῃ διὰ συνθήκης τοὺς Ἴνδους ἀπὸ τῆς μετ' αὐτῶν συμμαχίας. Καὶ ὅτε ἔφθασεν ἐκεῖ εἰδοποιήθη παρά τινος Ἴνδοῦ ὅτι ὁ ἀρχηγὸς τῶν Γάλλων ἔστειλε στρατιωτικὸν ἀπόσπασμα ἵνα ἐμποδίσῃ τοὺς ἀμερικανοὺς ἐργάτας οἰκοδομοῦντας φρούριον, καὶ ὅτι αὐτοὶ ἀνήγειραν ἄλλο δι' ἐαυτοὺς, φρούριον Δυκὲν καλούμενον. Ἐδῶκε δὲ ὁ Ἴνδός καὶ ἄλλην εἶδησιν, ὅτι γαλλικὰ στρατεύματα ἤρχοντο ἀπὸ τοῦ φρουρίου πρὸς τοὺς Μεγάλους Λειμῶνας. Ἡ νύξ καθ' ἣν ἐδόθησαν αἱ εἰδήσεις αὗται ἦτο σκοτεινὴ καὶ βροχερά, καὶ ὅμως ὁ Οὐάσιγκτων διευθύνθη κατεσπευσμένως μετὰ στρατιωτῶν πρὸς τὸ μέρος ὅπου, ὡς ἐβεβαίωσεν ὁ Ἴνδός, ἦσαν ἐστρατοπεδευμένοι οἱ Γάλλοι· εὐρῶν δὲ περιέζωσεν αὐτοὺς τοσοῦτω ἀπροσδοκῆτως, ὥστε παρεδόθησαν αἰχμάλωτοι. Ἐπειδὴ δὲ ὁ ἀρχηγὸς τοῦ κατόπιν ἐρχομένου συντάγματος ἀπεβίωσεν, ὁ Οὐάσιγκτων ἀνέλαβε τὴν διοίκησιν τετρακοσίων περίπου ἀνδρῶν· καὶ ὅτε ἔφθασαν, προσέταξε καὶ ὠκοδόμησαν ὄχυρόν διὰ τα

τοὺς ἵππους καὶ τὰ ἐφόδια, ἐπικληθὲν ὄχυρόν τῆς Ἀνάγκης.

Εἰσχομισθέντων δὲ τῶν ἵππων καὶ τῶν σκευῶν, ὁ Οὐάσιγκτων ἀνεχώρησε μετὰ τοῦ στρατοῦ εἰς τὸ φρούριον Δυκέν, ἵνα κατορθώσῃ ν' ἀποδιώξῃ ἐκεῖθεν τοὺς Γάλλους· ἀλλ' ἀφ' οὗ προεχώρησε δεκατρία περίπου μίλια, ἔμαθε παρά τινος Ἰνδοῦ ὅτι « ἤρχοντο κατ' αὐτοῦ ἄπειροι Γάλλοι ὅσος καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν περιστερῶν τοῦ δάσους, » καὶ ὅτι φρονιμώτερον ἦτο νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὸ μικρὸν φρούριον καὶ νὰ περιμείνῃ ἐκεῖ τὴν ἐφοδὸν ἐπανέλθων· λοιπὸν ἐπεστάτησεν ἵνα ἀγορεύωσιν οἱ στρατιῶται χάνδακα περίξ αὐτοῦ· ἀλλ' ἐνῶ κατεγίνοντο εἰς τοῦτο, ἐφάνησαν χίλιοι πενταχόσιοι περίπου Γάλλοι καὶ Ἰνδοί, καὶ ἤρξαντο νὰ προσβάλλωσιν αὐτούς. Ὁ χάνδαξ, ὡς μὴ ἀνασκαφεῖς ἀποχρώντως, ἦτο ἀχρηστος. Καὶ οἱ μὲν Ἰνδοὶ ἐξηκόντιζον τὰ βέλη ὀπισθεν τῶν περίξ δένδρων, οἱ δὲ Γάλλοι ἐπυροβόλουν ὑπὸ τὴν σκέπην τοῦ ὑψηλοῦ χόρτου. Ὁ Οὐάσιγκτων, ἰστάμενος ἕξωθεν τοῦ μικροῦ φρουρίου, ὠδήγει καὶ ἐβοήθει τοὺς στρατιώτας ἀπὸ τῆς δεκάτης ὥρας μέχρις ἑσπέρας, ὅτε ὁ ἀρχηγὸς τῶν Γάλλων προέτεινε νὰ παύσῃ τὴν προσβολὴν ἐὰν παραδοθῇ τὸ ὄχυρόν. Ἄλλ' ἀποποιηθέντος ἐκείνου τοὺς ὄρους τοῦ προτείναντος, ὁ

Γάλλος συγκατετέθη ἐπὶ τέλους νὰ ἐπιτρέψῃ πρὸς τοὺς ἐν τῷ ὄχυρῳ νὰ ἀναχωρήσωσι μετὰ τῶν ἀποσκευῶν, καὶ νὰ ἐπανέλθωσιν εἰς τὰ κατοκημένα μέρη τῆς ἐπαρχίας. Τότε ὁ Οὐάσιγκτων παραδοὺς τὸ φρούριον ἐπανήλθεν εἰς Γουλιελμούπολιν, καὶ ἡ γενναιότης αὐτοῦ, ὡς καὶ οἱ συμφέροντες ὄροι οὓς ἐπέβαλε πρὸς τὸν ἐχθρὸν τοιαύτην ἔχοντα δύναμιν, ἐπὴύξησαν τὴν πρὸς τὸν χαρακτήρα αὐτοῦ πίστιν τῶν ἰδίων συμπολιτῶν. Καὶ ταῦτα μὲν ἐγένοντο τὴν 3 Ἰουλίου 1754.

Τὸν δ' ἐπόμενον χειμῶνα ἤλθε πρόσταγμα λέγον, ὅτι ὅσοι ἀξιωματικοὶ ἦσαν διωρισμένοι ὑπὸ τοῦ βασιλέως, ἔπρεπε νὰ θεωρῶνται ἀρχαιότεροι πάντων τῶν ἀνηκόντων εἰς τὴν ἐπαρχίαν, μηδ' αὐτοῦ τοῦ βαθμοῦ λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν. Ὁ Οὐάσιγκτων ὅμως, αἰσθανόμενος τί ὠφείλετο πρὸς αὐτὸν ὡς πρὸς Ἀμερικανόν, οὐ μόνον δὲν ὑπήκουσεν εἰς τὴν ἀδικὸν ἐπιταγὴν, ἀλλὰ καὶ παρητήθη. Πολλοὶ ἐπεχείρησαν τότε δι' ἐπιστολῶν νὰ μεταπείσωσιν αὐτὸν· ἀλλ' οὗτος ἀποκρινόμενος ἐβεβαίωσεν ὅτι « θέλει προθύμως ὑπηρετήσῃ μὴ βλαπτομένης τῆς τιμῆς αὐτοῦ. » Μετὰ ταῦτα μεταβὰς εἰς Βιργινίαν παρὰ τὸν ποταμὸν Ποτομάκην, ὅπου ὁ ἀποθανὼν πρεσβύτερος αὐτοῦ ἀδελφὸς ἀφήκεν αὐτῷ κτῆμα καλούμενον ὄρος Βερνόν, ἐπεδόθη μετὰ

πολλῆς ἐπιμελείας εἰς τὴν καλλιέργειαν αὐτοῦ. Ἐνῶ δὲ κατεγίνετο εἰς ταύτην, ἐστάλη ἐξ Ἀγγλίας ὁ στρατηγὸς Βραδδὸκ, ἵνα συγκροτήσῃ στρατὸν πρὸς ὑπεράσπισιν τῆς Βιργινίας κατὰ τὸ θέρος. Οὗτος ἀκούσας περὶ τῆς διαγωγῆς τοῦ Οὐάσιγκτῶνος ὡς ἀξιωματικοῦ, καὶ περὶ τῶν λόγων δι' οὓς παρητήθη, προσεκάλεσεν αὐτὸν ὑπασπιστήν. Καὶ ἐδέχθη μὲν τὴν πρόσκλησιν, ἀλλὰ συμφωνήσας ῥητῶς νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὸ κτῆμα αὐτοῦ μετὰ τὸ τέλος τῆς ἐκστρατείας.

Τὸ στρατιωτικὸν σῶμα συνεκροτήθη ἐκ δύο συνταγμάτων βρετανικοῦ στρατοῦ, καὶ ἐκ τινῶν λόχων Βιργινίων. Ἀλλὰ τὴν τρίτην ἡμέραν μετὰ τὴν ἐναρξιν τῆς ἐκστρατείας, ὁ Οὐάσιγκτων ἠσθένησε προσβληθεὶς ὑπὸ σφοδροτάτου πυρετοῦ· καὶ ἐπειδὴ δὲν συγκατετίθετο νὰ μείνῃ ὀπίσω, ὠδοιπόρει ἐντὸς ἀμάξης κλειστῆς. Φρονῶν δὲ ὅτι σπουδαιότατον ἦτο νὰ φθάσῃ τὸ ταχύτερον εἰς τὰ ὄρια, καὶ γνωρίζων τὰς δυσκολίας τῆς πορείας, πρόειπε πρὸς τὸν στρατηγὸν Βραδδὸκ, ζητήσαντα τὴν γνώμην αὐτοῦ, νὰ προπορευθῇ μὲν μέρος τοῦ στρατοῦ, τὸ δὲ λοιπὸν, ἔχον μετ' ἑαυτοῦ τὸ πυροβολικὸν καὶ τὰς φορτηγοὺς ἀμάξας, νὰ προχωρῇ βραδύτερον. Ἐξελέχθησαν λοιπὸν χίλιοι διακόσιοι ἄνδρες, οὓς συνώδευσεν ὁ στρατηγὸς Βραδ-

δόκ· ἀλλ' εἰ καὶ ὀλίγαι ἦσαν αἱ ἀποσκευαί, ἡ πορεία ὁμως αὐτῶν δὲν εὐχαρίστησε τὸν Οὐασιγκτῶνα. Διὸ ἔγραφε πρὸς τὸν ἀδελφὸν ὅτι, « ἐνῶ ἔπρεπε νὰ σπεύδωσι δραστηρίως, καὶ νὰ μὴ προσέχωσιν εἰς τὰς ἐκ διαλειμμάτων τραχείας ὁδοὺς, διέκοπτον τὸν δρόμον, ἵνα ἐξομαλύνωσι πᾶσαν φωλεὰν ἀσπαλάκων καὶ οἰκοδομῶσι γεφύρας κατὰ πᾶν ρυάκιον. » Ὅτι ἐφαίνετο ὅρος πρὸς αὐτοὺς, ἦτο λοιπὸν φωλεὰ ἀσπαλάκων πρὸς τὸν ἐνθερμον Οὐασιγκτῶνα. Ἐν τούτοις, τοσοῦτον ηὔξησεν ἡ νόσος, ὥστε ὁ μὲν ἰατρὸς διεδήλωσεν ὅτι ἐκινδύνευεν ἡ ζωὴ αὐτοῦ ἂν προεχώρει, ὁ δὲ στρατηγὸς Βραδδὸκ προσέταξε νὰ μείνη, ὑποσχεθεὶς νὰ μετακαλέσῃ αὐτὸν ἄμα δυνηθέντα νὰ ἱππεύσῃ. Μόλις δὲ ἀνέλαβεν ἐκ τῆς ἀσθενείας, καὶ καταφθὰς τὸν στρατὸν ἐνησχολήθη ἀμέσως, εἰ καὶ πολλὰ ἀδύνατος, εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ἰδίων καθηκόντων.

Ὁ στρατηγὸς Βραδδὸκ προεχώρει ἀνεμποδίως ἕως οὗ ἔφθασεν εἰς τὸν ποταμὸν Μονογκαέλαν, δεκαεπτὰ περίπου μίλια ἀπέχοντα τοῦ φρουρίου Δυκέν. Ἐνῶ δὲ ἠτοιμάζετο νὰ διαβῆ πρὸς τὸ μέρος ὃ καλεῖται καὶ νῦν Βραδδὸκ Διάβασις, εὐάριθμοὶ τινες Ἴνδοι, φανέντες κατὰ τὴν ἀπέναντι ὄχθην, ἐπεδόθησαν κατὰ πρῶτον εἰς ὑβριστικὰ τινὰ κινήματα· καὶ μετὰ ταῦτα, ἐπειδὴ τὰ βρετανικὰ στρα-

τεύματα προεχώρησαν, ἐτράπησαν εἰς φυγὴν. Ὁ Βραδδὸκ προσέταξε τότε νὰ καταδιωχθῶσιν ὁ συνταγματάρχης ὁμοῦς Οὐάσιγκτων, γνωρίζων καλῶς τὸν τρόπον καθ' ὃν οἱ Γάλλοι, βοηθούμενοι ὑπ' ἐκείνων προσέβαλλον τοὺς ἐχθροὺς, καὶ ἐννοῶν τὸν κίνδυνον εἰς ὃν ἐνδεχόμενον ἦτο νὰ ἐμπέσωσι τὰ στρατεύματα, παρεκάλεσεν ἐνθέρμως τὸν στρατηγὸν νὰ μὴ προχωρήσῃ, ἕως οὗ αὐτὸς, μετὰ τῶν Βιργινίων δασοφυλάκων, διερευνήσῃ τὸ δάσος. Ἄλλ' ἢ πρότασις αὕτη προσέβαλε τὸν Βραδδὸκ, ὅστις καταφρονήσας τὴν συνετὴν συμβουλήν, προσέταξεν εἰς τὸν στρατὸν νὰ περάσῃ τὸν ποταμὸν. Ἦτο δὲ εἰσέτι ἐντὸς αὐτοῦ ὁ τελευταῖος τῶν στρατιωτῶν, ὅτε σφαῖραι ἀοράτου ἐχθροῦ ἠρπάζωσαν τὰς τάξεις ἐκείνων, οἵτινες εἰσῆλθον ἀπροφύλακτοι εἰς τὴν εἴσοδον στενοῦ τινος, ὅπου ἦσαν κεκρυμμένοι Γάλλοι καὶ Ἰνδοί, ὀπισθεν πυκνοῦ δρυμῶνος, ὅθεν ἐπυροβόλουν ἀκινδύνως κατὰ τῶν Ἀγγλῶν. Μετ' ὀλίγον ἀντήχησε τρομερὸς ἀλαλαγμὸς, καὶ Γάλλοι καὶ Ἰνδοί, ὀρμήσαντες ἐξ ἐνέδρας κατὰ τοῦ στρατοῦ, κατεδίωξαν αὐτὸν μέχρι τῶν ὄχθων τοῦ Μονογκαέλα.

Εἰς μάτην ὁ ἀρχηγὸς καὶ ὁ ἀτρόμητος Οὐάσιγκτων ἠγωνίσθησαν νὰ ἐπαναφέρωσιν αὐτοὺς εἰς τάξιν προλαμβάνοντες τὴν φυγὴν· ὁ ἐχθρὸς ἐσχόπευε

τοσοῦτον εὐστόχως, ὥστε ἐντὸς βραχυτάτου διαστήματος μόνος ὑπασπιστῆς τοῦ στρατηγοῦ Βραδδὸκ ἔμεινεν ὁ Οὐάσιγκτων, ἵνα μεταδίδη τὰς ἐπιταγὰς καὶ ἐνθαρρύνῃ τὸν ἐντρομον στρατόν. Ἐπὶ τρεῖς ὥρας ἦτο ἐκτεθειμένος εἰς τὰς βολὰς ἐπιδειξιωτάτων ἀκροβολιστῶν· δύο ἵπποι ἐφονεύθησαν ὑπ' αὐτόν, καὶ τρίτος ἄλλος ἐπληγώθη· τέσσαρες δὲ σφαῖραι διεπέρασαν τὸ ἔνδυμα καὶ πολλὰ ἄλλαι προσέβαλον τὸ ξίφος αὐτοῦ. Πάντες οἱ λοιποὶ ἀξιωματικοὶ ἔπεσον ἢ ἐτραυματίσθησαν, καὶ αὐτὸς μόνος ἔμεινεν ἄτρωτος. Καὶ ἐνῶ οἱ μὲν Ἴνδοι διεύθυνον βέλη κατὰ τοῦ στήθους αὐτοῦ, οἱ δὲ Γάλλοι αὐτὸν εἶχον σκοπὸν τῶν ἰδίων πυροβόλων, καὶ ταῦτα καὶ ἐκεῖνα ἀπέβαινον ἀβλαβῆ, διότι ἡ δύναμις τοῦ Θεοῦ προστατεύουσα αὐτόν, « ἐπεσίασεν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἐν ἡμέρᾳ πολέμου (1). »

Ἡ σωτηρία αὐτοῦ, καὶ μετὰ τοιοῦτων συμπλοκῶν, τοσοῦτω κατέπληξε τοὺς βαρβάρους ἐχθροὺς, ὥστε ὠνόμασαν αὐτόν « Θεοφρούρητον καὶ μέλλοντα ἀρχηγὸν ἐθνῶν, ὡς μὴ ἀποθνήσκοντα κατὰ τὰς μάχας. » Καὶ αὐτοὶ λοιπὸν οἱ ἄγριοι ὠμολόγουν ὅτι θεία δύναμις ἐφύλαξεν αὐτόν. Ὁ δὲ ἰατρός, ὅστις παρευρέθη ἐν τῷ πεδίῳ τῆς μάχης, ὀμι-

(1) Παλ. ρλθ'.

λῶν μετὰ ταῦτα περὶ αὐτοῦ ἔλεγε· « Περιέμενον κατὰ πᾶσαν στιγμήν νὰ ἴδω αὐτὸν πίπτοντα, διότι τό τε χρέος καὶ ἡ θέσις ἐξέθετον αὐτὸν εἰς πάντα κίνδυνον· μόνη δὲ ἡ ἄγρυπνος φροντίς τῆς θείας προνοίας ἔσωσεν αὐτόν. Ἡ μάχη αὕτη συνεκροτήθη τὴν 8 Ἰουλίου 1755. Ἐν ὑποσημειώσει λόγου τινὸς ἀπαγγελθέντος μετὰ ἓνα μῆνα ὑπὸ τοῦ αἰδεσίμου Κ. Δαβὶδ ἐκ Βιργινίας, μετὰ ταῦτα προέδρου τοῦ ἐν Πριγκτόνη Πανεπιστημίου, μνημονεύει ὁ συγγραφεὺς, « τοῦ ἥρωος, τοῦ νέου συνταγματάρχου Οὐασιγκτῶνος, ὃν διεφύλαξε θαυμασίως ἡ θεία πρόνοια, ἵν' ἀποδώσῃ βεβαίως ἀξίαν λόγου ὑπηρεσίαν εἰς τὴν πατρίδα. »

Καὶ ὁ μὲν στρατηγὸς Βραδδὸκ ἐτραυματίσθη καιρίως, οἱ δ' ἐπιζήσαντες εὐάριθμοι στρατιῶται ἔφυγον πανταχόσε. Ὁ πιστὸς ὅμως καὶ γενναῖος ὑπασπιστής, ἔχων τριάκοντα περίπου ἀνδρείους Βιργινίους, ἔμεινεν ἐν τῷ πεδίῳ τῆς μάχης, ἵνα σώσῃ τὸν τραυματίαν ἀρχηγὸν ἀπὸ τοῦ πελέκεως καὶ τῆς μαχαίρας τῶν Ἰνδῶν· μετεχόμισε δὲ αὐτὸν μετὰ μερίστης προσοχῆς καὶ ταχύτητος μέχρι τοῦ στρατιωτικοῦ ἀποσπάσματος τοῦ προχωροῦντος βραδέως μετὰ τῶν ἀποσκευῶν. Ἀπέθανε δὲ ὁ στρατηγὸς καὶ ἐτάφη ἐν μέσῳ ὁδοῦ, καὶ τὸ μνήμα αὐτοῦ ἐκρύβη ὑπὸ τὰ ἴχνη τῶν ἀμαξῶν, ἵνα μὴ ἀ-

νακαλυφθῆ ὑπὸ τῶν Ἰνδῶν. Πρὸ τινων ἐτῶν ὁμως τὸ λειψάνον αὐτοῦ ἀνεκομίσθη εἰς ἄλλο παρακείμενον χωρίον, διότι ἡ μεγάλη Κουβερλανδεῖα λεωφόρος, ἡ κατασκευασθεῖσα ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως τῶν Ὀμοσπόνδων πολιτειῶν, ἐμελλε νὰ χαραχθῆ κατ' εὐθείαν ἀνωθεν τοῦ μέρους ὅπου ἐκεῖνος ἐτάφη. Ἐβδομηκονταπέντε ἔτη καὶ ἐπέκεινα παρήλθον ἀπὸ τῆς φρικώδους καταστροφῆς τοῦ Βραδδόκ· τὸ ἄροτρον διασχίζει τὴν γῆν ἣν ἐπότισε τόσον αἶμα, καὶ ὁμως περίλυπος βλέπει ἔτι ὁ διαβάτης λευκὰ τεμάχια συντετριμμένων ὀστέων, κομβία ἀγγλῶν στρατιωτῶν φέροντα τὸν ἀριθμὸν τοῦ συντάγματος, καὶ χάλκινα κοσμήματα πύλων, διεσκορπισμένα μεταξὺ τῶν γλοερῶν στάσεων τοῦ σίτου. « Ἡ ὁδὸς τοῦ Βραδδόκ, » ὅπως ἐκαλεῖτο, ἦν διεχάραξεν ὁ στρατὸς μεταξὺ τοῦ δάσους, κατακλύπτεται σήμερον ὑπὸ βάτων καὶ θάμνων, καὶ οἱ πλείστοι τῶν διαβαιόντων ἐκεῖθεν ὁδοιπόρων ἰστάμενοι παρατηροῦσι τὰς ἐλικσιδεῖς στενωπούς, καὶ ἀναμιμνήσκονται τοῦ χρόνου ὅτε πλήρης ἦτο θαρράλεων στρατιωτῶν, μελλόντων μετ' ὀλίγον νὰ ἐξολοθρευθῶσιν ὑπὸ τῶν καταστρεπτικῶν ὀπλων τοῦ πολέμου.

Γράφων τὴν διήγησιν τῆς τρομερᾶς ταύτης καταστροφῆς, ὁ Οὐάσιγκτων προσθέτει· « Ἴδετε τὰ

ἀξιοθαύμαστα ἔργα τῆς θείας προνοίας καὶ τὴν ἀστάθειαν τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων! » Καὶ αὐτὸς μὲν ἐλυπήθη εἰς ἄκρον διὰ τὴν ἀπώλειαν τοῦ στρατοῦ· ὁ δὲ μετὰ τὸν στρατηγὸν Βραδδὸκ ἀξιωματικός, εἰ καὶ ὤφειλε νὰ παρασκευάσῃ εὐστοχωτέραν ἀντίστασιν, ἤλθεν ὅμως εἰς χειμερινὰ καταλύματα Αὐγούστου ἔτι ὄντος. Διὸ ἐθεωρήθη ἀναγκαῖον νὰ συγχροτηθῇ ἀμέσως στρατὸς πολυαριθμότερος, ἢ δὲ διοίκησις τοῦ τῆς Βιργινίας νὰ δοθῇ πρὸς τὸν Οὐασιγκτῶνα, λαβόντα τὸ προνόμιον νὰ ὀνομάζῃ τοὺς ἰδίους αὐτοῦ ἀξιωματικούς. Ἐδέχθη δὲ προθύμως τὴν προσφορὰν, ὡς μὴ μέλλων νὰ ὑπάγῃται εἰς ἀρχηγούς βρετανούς· ἀλλ' οὔτε ὑπῆρχον ἀνώτεροι αὐτοῦ. Μεταβάς ἀμέσως εἰς ἐπίσκεψιν τοῦ στρατοῦ, σταθμεύοντος κατὰ διαφόρους θέσεις περὶ τὰ ἄκρα τῆς ἐπαρχίας, καὶ ἐπαυελθὼν ἵνα ἐτοιμασθῇ δεόντως πρὸς ἀμυναν, ἔμαθε παρὰ ταχυδρόμου, ὅτι συμμορίαὶ γαλλικῶν στρατευμάτων καὶ ἰνδῶν πολεμιστῶν, περιερχόμεναι συνελάμβανον καὶ ἐφόνευον τοὺς κατοίκους τῶν ὀπισθεν χωρῶν, παραδίδουσαι τῷ πυρὶ τὰς οἰκίας καὶ ἐρημοῦσαι τοὺς ἀγρούς, καὶ ὅτι ὁ ἐκεῖ διαμένων στρατὸς δὲν εἶδύνατο νὰ προστατεύσῃ αὐτούς. Ἀμέσως λοιπὸν ἔπραξε πᾶν ὅ,τι δυνατόν ἵνα βοηθήσῃ αὐτούς· ἀλλ' ἦτο ἀδύνατον νὰ ὑπερασπίσῃ

μετὰ στρατευμάτων τοσούτων ευαρίθμων ὄριον τετρακοσίων περίπου μιλίων, ἐναντίον ἐχθροῦ « κρυπτομένου τὴν ἡμέραν καὶ δηοῦντος τὴν νύκτα. » Ἐγὼ δὲ ἔπραττε προθύμως τὰ δυνατὰ, ἀνήγγειλε πρὸς τὴν κυβέρνησιν τὸν κίνδυνον τῶν περὶ αὐτὸν λαῶν, προσθεὶς καὶ ταῦτα « Βλέπω μὲν τὴν θέσιν, γνωρίζω δὲ τὸν κίνδυνον καὶ μετέχω τῶν παθημάτων αὐτῶν· ἀλλὰ πλὴν ὑποσχέσεων ἀβεβαίων ἄλλην συνδρομὴν δὲν δύναμαι νὰ δώσω πρὸς αὐτούς... Ἐὰν γοερά δάκρυα τῶν γυναικῶν καὶ αἱ σπαραξικάρδιοι ἀναφοραὶ τῶν ἀνδρῶν καταθλίβουσι τὴν καρδίαν μου ». Καὶ τῶντι ἐνδεχόμενον ἦτο νὰ κατακριθῆ ὑπὸ τοῦ πάσχοντος λαοῦ, ὅτι δὲν ὑπερήσπιζεν αὐτὸν δραστηριώτερον· ἀλλ' οὐδεὶς ἐγόγγυσε, διότι πάντες ἐγίνωσκον ὅτι ἔπραττεν ὑπὲρ αὐτῶν τὸ κατὰ δύναμιν.

Ἐγραψε δὲ καὶ πρὸς τὸν διοικητὴν προτρέπων αὐτὸν νὰ στείλῃ πλείονα δύναμιν· ἀλλ' ἀντ' αὐτῆς, ἔτυχε δυσμενοῦς ἀπαντήσεως, ὡς ἔλεγε πρὸς φίλον· « Πόθεν τοῦτο προέρχεται, καὶ διὰ τί γίνεται ἀγνωστὴ τῆ ἀληθεία; ἀλλ' αἱ μὲν ἔντονοι παρατηρήσεις μου περὶ τῆς εἰρηνεύσεως τῶν ὀρίων περιφρονοῦνται ὡς ἄτοποι καὶ ματαιόσπουδοι, αἱ δὲ προτάσεις καὶ τὸ πολίτευμά μου ἐκλαμβάνονται ὡς μεροληπτικὰ καὶ ἰδιοτελῆ, καὶ πάντες οἱ ὑπὲρ

τῆς πατρίδος εἰλικρινεῖς μου ἀγῶνες περεξηγοῦνται καὶ διαστρέφονται. Αἱ ὁδηγίαι μου εἰσὶ σκοτειναὶ καὶ ἀμφίβολοι. Σήμερον μὲν ἐγκρίνονται, αὔριον δὲ ἀποδοκιμάζονται αἱ πράξεις μου· μὲ ἀφίνουσι νὰ ἐνεργῶ καὶ νὰ πολιτεύωμαι κατὰ τύχην, καὶ μὲ καταδικάζουσι μὴ χορηγοῦντές μοι κἂν τὸ πλεονέκτημα τῆς ὑπερασπίσεως. Καὶ ὅμως ἔχω ἀπόφασιν νὰ ὑπομείνω εἰσέτι ἐπ' ἐλπίδι εὐμενεστέρων διατάξεων. » Εἰ καὶ ἔβλεπε ματαιούμενα καὶ τὰ εὐστοχώτερα τῶν σχεδίων αὐτοῦ, ἔνεκα τῆς ἰσχυρογνωμοσύνης καὶ τῆς κακεντρέχειας ἐκείνου ὅστις εἶχεν ἀνωτέραν ἐξουσίαν, καὶ ἐθλίβετο διὰ τὰ αὐξάνοντα παθήματα τῶν περὶ αὐτόν, ἅτινα δὲν ἴσχυε νὰ ἀνακουφίσῃ, δὲν ἐνέδωκεν ὅμως εἰς τὴν δικαίαν αὐτοῦ ἀγανάκτησιν ὥστε νὰ παραιτήσῃ τοὺς ὑπὲρ τοῦ καλοῦ ἀγῶνας.

Ὅθεν ἐξηκολούθησε τὰς δραστηρίους καὶ φιλανθρωπικὰς προσπάθειάς, καὶ συνηγόρει ὑπὲρ τῶν πασχόντων συμπολιτῶν, ἕως οὔ αἱ συνηγορίαι αὐτοῦ ὠνομάσθησαν αὐθάδεις. Εἰς ἀπάντησιν δὲ τούτου ἔγραψε πρὸς τὸν διοικητὴν τάδε· « Ζητῶ τὴν ἄδειαν νὰ παρατηρήσω πρὸς δικαιολογίαν τῆς διαγωγῆς μου, ὅτι μετ' εὐχαριστήσεως δέχομαι τὴν ἀποδοκιμασίαν ὅσάκις εἶναι δικαία· διότι, οὐδεὶς δύναται νὰ μὲ κατακρίνη προθυμότερον ἢ

ὅσον ἐγὼ ἀναγνωρίζω τὸ σφάλμα μου, εἴ ποτε ἔπραξα τοιοῦτο· οὐδ' ἐπιθυμῆ τις πλέον ἐμοῦ νὰ ἐξιλεωθῇ διὰ τὸ ἔγκλημα αὐτοῦ, εἴ ποτε κατέστην ἔνοχος τοιούτου. Παρατηρῶ ὅμως μετὰ θλίψεως ὅτι ἡ διαγωγή μου, καίτοι ἀγωνισθέντος διηνεκῶς νὰ καταστήσω αὐτὴν ὅσον ἕνεστιν ἀνεπίληπτον, δὲν ἔτυχε τῆς ὑμετέρας ἐπιδοκιμασίας.» Καὶ μετ' ἀξιοπρεπείας ἀταράχου ὑπέμεινε ὀλόκληρον σειράν τοιούτων προσβολῶν, μὴ παύσας τοῦ κοιπᾶν ὑπὲρ τοῦ φιλανθρώπου μὲν ἀλλὰ μικρὰς ἐλπίδας ἐπιτυχίας ἔχοντος ἔργου αὐτοῦ.

Ἐν τοσοῦτῳ ἐστάλη ἐξ Ἀγγλίας νέος διοικητῆς τῶν βρετανικῶν στρατευμάτων, ὅστις συνήνεσεν εἰς τὴν γνώμην τοῦ Οὐάσιγκτῶνος, ὅτι τὰ ὄρια δὲν ἤθελον πώποτε ἀπαλλαγῆ ἀπὸ τῶν τρομερῶν ἐπιδρομῶν τῶν Ἰνδῶν, συμμάχων τῶν Γάλλων, ἕως οὔ ἔμενον οὗτοι ἐντὸς τοῦ φρουρίου Δυκὲν χρησιμεύοντος ἀντὶ ὀρμητηρίου, ὅθεν ὀρμῶντες ἐπεχείρουν πανωλέθρους ἐκστρατείας. Ὅτε δὲ ἀπεφασίσθη νὰ προσβληθῇ τὸ φρούριον τοῦτο, ὁ Οὐάσιγκτων προσχώρησε μετὰ τινῶν λόχων ἵνα ἀνοίξῃ ὁδὸν εἰς τὸν στρατόν· ἀλλὰ πρὶν ἢ φθάσῃ ἐκεῖ, οἱ μὲν Γάλλοι ἀνεχώρησαν, οἱ δὲ Ἀγγλοὶ κυριεύσαντες αὐτὸ τὸν Νοέμβριον τοῦ 1758 ἔτους, μετωνόμασαν Πίττειον. Ἡ ἄλωσις τοῦ

φρουρίου, ὡς προεῖπεν ὁ Οὐάσιγκτων, ἀνεχάιτισα πάσας τὰς περαιτέρω κατὰ τῶν ὀρίων προσβολάς. Ἄφοῦ δὲ ἀπεκρούσθησαν οἱ κίνδυνοι δι' οὓς, καταλιπὼν τὸ κτῆμα αὐτοῦ, ἦλθεν εἰς συνδρομὴν τῶν συμπολιτῶν, ἀπεφάσισε νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὰ ἰδία. Ὡς ἐκτεθεὶς μάλιστα πολλάκις εἰς ὀριμὴν ψυχὸς καὶ καταλύσας ἐν ὑπαίθρῳ καὶ καταβραχεὶς ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας ὑπὸ τῶν ὑετῶν, ἠσθάνθη πάσχουσαν τὴν υἰγιάν αὐτοῦ· διὸ ἐθεώρησεν ἀναγκαῖον νὰ φροντίσῃ περὶ τῆς ἀνορθώσεως αὐτῆς, καθόσον μάλιστα, ἵνα πράξῃ ταῦτα, δὲν εἶχε ν' ἀμελήσῃ ἄλλο οὐσιωδέστερον καθήκον. Παρητήθη λοιπὸν τῆς ὑπηρεσίας, οἱ δὲ ὑπ' αὐτὸν ἀξιωματικοὶ ἐξέφρασαν ὁμοφώνως τὴν λύπην ἣν ἠσθάνοντο ἕνεκα τῆς στερήσεως « τοιοῦτου ἀξιολόγου ἀρχηγοῦ, τοιοῦτου εἰλικρινοῦς φίλου καὶ συντρόφου τοσούτῳ προσηνοῦς » .

Ἐπανελθὼν εἰς τὸ κτῆμα ἐνυμφεύθη, εἰκοσιεπταετῆς ἤδη ὢν, τὴν Κ. Κύστις, ἧς ἤρατο ἀπὸ πολλοῦ· ἦτο δὲ ἀξία τῆς ἀγάπης αὐτοῦ, διότι ἐρασμία καὶ χαρίεσσα οὖσα συμβία, ἐπλήρου ἀκριβῶς τὰ συζυγικὰ καθήκοντα, τοιαύτην εὐδαιμονίαν εἰσαγαγοῦσα εἰς τὴν οἰκίαν, ὥστε ὁ Οὐάσιγκτων ἐπεθύμει νὰ μένῃ πλησίον αὐτῆς. Καταγινόμενος εἰς τὴν διεύθυνσιν τῆς καλλιεργείας τῶν ἀγρῶν καὶ

την εκπληρωσιν πάντων τῶν ἰδιαιτέρων αὐτοῦ καθόντων, ἔζησεν ἱκανὰ ἔτη ἰδιωτεύων, ἐκτὸς μόνον ὁσάκις παρίστατο εἰς τῆς Βιργινίας τὴν Βουλὴν, ἧς τινοσ ἦτο μέλος.

Χάριν δὲ τῆς ὑγείας αὐτοῦ ἐπεσκέπτετο ἐνίοτε δημόσια τινα λουτρὰ, ὅπου συνήρχοντο καὶ πολλοὶ ἄλλοι ἀσθενεῖς ἐπ' ἐλπίδι θεραπείας. Καὶ ὅτε συνηθοῦίζοντο ἱκανοὶ, συνείθιζέ τις ἀρτοπώλης νὰ χορηγῇ ἰδιαίτερόν τι εἶδος ἄρτου πρὸς τοὺς ἀμείβοντας αὐτὸν γενναιότερον. Μίαν τῶν ἡμερῶν παρετήρησέ τις ξένος ὅτι πολλοὶ πένητες ἀσθενεῖς, συνηγμένοι ἐντὸς τῆς αἰθούσης ὅπου ἐφυλάσσετο ὁ ἄρτος, ἠτένιζον τὸν ἀρτοπώλην, καὶ ὅτι νεύοντος αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν, προσήρχετο ἐκάστοτε εἰς ἕξ αὐτῶν, ἐλάμβανεν ἀνὰ ἓνα ἄρτον καὶ ἀνεχώρει ὄλως χαίρων. Ὁ ξένος ἰδὼν ὅτι δὲν ἀπέτιον πώποτε τὴν τιμὴν, ἐπήνεσε τὸν ἀρτοπώλην διὰ τὴν φιλανθρωπίαν αὐτοῦ ὅτε ἀνεχώρησαν οἱ λαβόντες τὸν ἄρτον· ἀλλ' ὁ ἀρτοπώλης ἀπεκρίθη εἰλικρινῶς εἰπὼν· « Δὲν ζημιούμαι ἐγὼ διόλου· διότι ὁ συνταγματάρχης Οὐάσιγκτων εἶναι ἐνταῦθα, καὶ πάντες οἱ πάσχοντες πτωχοὶ ἔχουσι τὴν ἀδειαὶ νὰ λαμβάνωσιν ὅσον ἄρτον δύνανται νὰ φάγωσιν· αὐτὸς ἀποτίει τὴν δαπάνην, ἢ τις τῆ ἀληθεία δὲν εἶναι μικρά. »

Πᾶσαι αἱ ἰδιωτικαὶ αὐτοῦ πράξεις ἦσαν ἀξίαι τῆς ἐπιδοκίμασίας, ὡς ἦσαν καὶ αἱ δημόσιοι ἀξίαι τοῦ σεβασμοῦ καὶ τῶν ἐπαίνων τῶν συμπολιτῶν αὐτοῦ· ἠγαπᾶτο δὲ εἰς ἄκρον παρ' ἐκείνων, οἵτινες ἐπλησίαζον πλέον τῶν ἄλλων καὶ ἀκριβέστερον ἐγνώριζον αὐτόν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β΄.

1763—1776.

Ἡ περὶ τὴν ἀπόκτησιν ἐξουσίας ἐπιθυμία καὶ ἡ μετὰ τὴν ἐπιτυχίαν κακὴ διαχείρισις αὐτῆς, ἐγένοντο αἰτία πολλῶν δυστυχημάτων εἰς τε τὰ ἔθνη καὶ τὰς κοινωνίας καὶ τὰς οἰκογενείας. Καὶ τὰ παιδιά δὲ αὐτὰ δεικνύουσι τὴν ἀπαισίαν ταύτην ῥοπήν, ζητοῦντα νὰ καταδυναστεύωσιν ἄλληλα, καὶ συντρίβοντα μετὰ χαρᾶς τὸν παρὰ τοὺς πόδας αὐτῶν ἔρποντα ἀσθενῆ σκώληκα. Ἄλλ' ἂν ἡ πληροῦσα τὸν νόμον τοῦ Θεοῦ ἀγάπη ἦτο ἐν πάσῃ καρδίᾳ, ἡ ἐντολὴ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν Σωτῆρος εἰπόντος, « Πάντα ὅσα θέλετε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, ταῦτα ποιεῖτε καὶ ὑμεῖς αὐτοῖς ὁμοίως, » ἤθελεν εἶναι ὁ κανὼν πασῶν τῶν πράξεων ἡμῶν,

αἱ δὲ οἰκογένειαι, αἱ κοινωνίαι καὶ τὰ ἔθνη ἤθελον διάγει ἀείποτε ἐν εἰρήνῃ. Ἡ ἀγγλικὴ ὁμως κυβερνησις, καταφρονήσασα τὴν ἐντολὴν ταύτην, διεχειρίσθη ἀδίκως τὴν ἐπὶ τῶν ἀμερικανῶν ἐπαρχιῶν ἐξουσίαν. Ὁ λαὸς, εἰ καὶ ἔβλεπε τὴν ἐμπορίαν αὐτοῦ ὑποβαλλομένην εἰς πολλοὺς φόρους, δὲν ἐγόγγυζεν ὁμως· ἀλλ' ἐπειδὴ κατὰ τὸ τέλος τοῦ μετὰ τῆς Γαλλίας πολέμου, αἱ ἀγγλικαὶ Βουλαὶ ἀπεφάσισαν νὰ ἐπιθέσωσι καὶ νέους φόρους ἐπ' αὐτοῦ, ἐπὶ λόγῳ συνδρομῆς εἰς τὴν ἀπότισιν τῶν δαπανῶν, ἡ δυσἀρέσκεια ὑπῆρξε γενικὴ· διότι οἱ Ἀμερικανοὶ εἶχον ἀπολέσει μέγαν ἀριθμὸν νέων συμπολιτῶν κατὰ τὸν πόλεμον τοῦτον, καὶ συνεισφέρει πλουσιοπαρόχως εἰς αὐτόν. Ὅθεν ἤρξαντο νὰ φρονῶσι καὶ νὰ κηρύττωσιν ὅτι αἱ Βουλαὶ δὲν εἶχον δικαίωμα νὰ φορολογῶσιν ἀνθρώπους, πρὸς εὖς δὲν ἐπετρέπετο νὰ στέλλωσιν ἀντιπροσώπους.

Ἐστάλησαν λοιπὸν ἀναφοραὶ κατὰ τοῦ φόρου πρὸς τε τὸν βασιλέα καὶ τὰς Βουλὰς, ἀλλ' ἀπερρίφθησαν. Τὸν δὲ Μάρτιον τοῦ 1765 ἔτους, ἐξεδόθη νόμος καλούμενος « Πρᾶξις χαρτοσήμου, » ὑποχρεῶν τοὺς Ἀμερικανοὺς νὰ μεταχειρίζωνται κατὰ τὰς συναλλαγὰς χάρτην, ἐφ' οὗ ἦτο ἐντετυπωμένη ἡ σφραγὶς τῆς βρετανικῆς κυβερνήσεως· τὸ χαρτόσημον δὲ τοῦτο ἐμελλε νὰ χρησιμεύσῃ

ὡς ὄργανον φορολογίας, καὶ οὐδὲν συμβόλαιον ἐθεωρεῖτο ἔκτοτε ἰσχυρὸν εἰ μὴ ἦτο γεγραμμένον ἐπὶ τοιούτου χάρτου. Ἄλλ' οἱ Ἀμερικανοὶ ἀπεφάσισαν ν' ἀντισταθῶσιν εἰς τὸν φόρον αὐτόν. Ἐν Νεοβοράκῳ ἡ πράξις ἐτυπώθη, καὶ περιεφέρθη κατὰ τὰς ὁδοὺς, ἔχουσα τὸν τίτλον τοῦτον « Ἡ μωρία τῆς Ἀγγλίας καὶ ὁ ὄλεθρος τῆς Ἀμερικῆς. » Καὶ ὅτε τὰ κομίσαντα τὸ χαρτόσημον πλοῖα ἔφθασαν εἰς Φιλαδελφίαν, πάντα μὲν τὰ ἐν τῷ λιμένι ἀνύψωσαν μεσιστίους τὰς σημαίας εἰς σημεῖον πένθους, ὁ δὲ κώδων τοῦ Βουλευτηρίου μετασκευασθεὶς πενθίμως, ἐξηκολούθησε νὰ σημαίνει γοερῶς ἕως τῆς ἑσπέρας· ἀλλὰ καὶ ἅπασαι αἱ ἐπαρχαίαι συνησθάνθησαν τὴν αὐτὴν ἀγανάκτησιν. Ὅτε δὲ ταῦτα ἐγένοντο γνωστὰ ἐν Ἀγγλίᾳ, πολλοὶ λόγοι περὶ τῆς ὑποθέσεως ταύτης ἀπηγγέληθησαν ὑπὸ τινων βουλευτῶν. Καὶ τις αὐτῶν, ὁ Κ. Γρενβίλ, εἶπεν ὅτι οἱ Ἀμερικανοὶ ὀφείλουσι νὰ μὴ ἀρνηθῶσι τὴν ἰδίαν συνδρομὴν εἰς τὴν ἀπότισιν τῶν χρεῶν τῆς ἀγγλικῆς κυβερνήσεως, διότι ἦσαν « τέχνα τῶν ἀποίκων αὐτῶν, καὶ ἐτράφησαν συγκαταβάσει αὐτῶν, καὶ προσστατεύθησαν ὑπὸ τῶν ὄπλων αὐτῶν, ἕως οὗ ἀνδρωθέντα ἔφθασαν εἰς βαθμὸν ἰσχύος καὶ πλοῦτος ». Ὁ συνταγματάρχης ὁμως Βαρρὲ, βουλευτῆς ἐπιθυμῶν νὰ πολιτευ-

ὧσι δικαίως πρὸς τοὺς Ἀμερικανούς, ἀπεκρίθη·
 « Τέχνα ἀποικισθέντα διὰ τῶν ὑμετέρων φροντί-
 δων! Οὐχί! ἡ τυραννία ὑμῶν ἀπόκισεν αὐτοὺς εἰς
 τὴν Ἀμερικὴν! Φεύγοντες τὰς καταδυναστεύσεις
 ὑμῶν ἤλθον εἰς γῆν χέρσον, ἐκτεθέντες εἰς πάσας
 τὰς ταλαιπωρίας εἰς ἃς ὑπόκειται ἡ ἀνθρώπιнос
 φύσις. Αὐτοὶ ἐτράφησαν τῇ συγκαταβάσει ὑμῶν!
 Οὐχί! αὐτοὶ ἠῤῥήσαν ἕνεκα τῆς ὑμετέρας ἀδιαφο-
 ρίας! Ὅτε ὑμεῖς ἠθελήσατε νὰ φροντίσητε περὶ
 αὐτῶν, ἡ φροντίς ὅλη περιωρίσθη εἰς ἀποστολὴν
 κυβερνητῶν, ὧν ἡ διαγωγὴ, κατὰ πολλὰς περι-
 στάσεις, ἐξῆψε τὴν ἀγανάκτησιν τῶν τέκνων ἐ-
 κείνων τῆς ἐλευθερίας! Αὐτοὶ προεστατεύθησαν
 ὑπὸ τῶν ὅπλων ὑμῶν! Ἐξ ἐναντίας ὠπλίσθησαν
 γενναιοφρόνως πρὸς ὑπεράσπισιν ὑμῶν αὐτῶν· ἔ-
 δειξαν ἀνδρίαν μεταξὺ διηνεκοῦς καὶ φιλέργου βι-
 ομηχανίας, πρὸς ὑπεράσπισιν χώρας ἧς οἱ κάτοι-
 κοι, ἐνῶ τὰ ὄρια ἐβάπτοντο ὑπὸ αἵματος, ἐχορή-
 γουν προθύμως πάσας τὰς μικρὰς αὐτῶν οἰκονο-
 μίας χάριν τῆς ὑμετέρας ἀπελευθερώσεως. » Καὶ
 ὁμως ἀτελεσφόρητος ἔμεινεν ὁ λόγος οὗτος, καὶ ἡ
 εὐγλωττία τοῦ μεγάλου κόμητος Σάταμ, ὡς καὶ
 οἱ ἀγῶνες τῶν ἄλλων τῆς Ἀγγλίας πατριωτῶν,
 δὲν ἴσχυσαν ν' ἀποτρέψωσι τὴν βρετανικὴν κυβέρ-
 νησιν ἀπὸ τῶν τυραννικῶν αὐτῆς πράξεων.

Ἡ ἐν Μασαουσέτῃ Βουλῇ, προέτεινε νὰ συγκαλεσθῇ συνέλευσις ἐν Νεοεβοράκῳ, ὅπως συσκεφθῇ ἂν εἶχεν ἡ ἀγγλικὴ κυβέρνησις δικαίωμα νὰ ἐπιβάλλῃ φόρους ἐπὶ τὴν Ἀμερικὴν. Ὁθεν τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 1765 ἔτους, ἐννέα ἐπαρχιῶν ἀντιπρόσωποι συνελθόντες, συναπεφάνθησαν ὅτι μόναι αἱ ἀποικίαι εἶχον τὸ δικαίωμα τοῦτο· ἡ δὲ ὁμόφωνος αὕτη πράξις ὑπεβλήθη δι' ἀναφορᾶς πρὸς τε τὸν βασιλέα καὶ τὰς Βουλὰς. Ὅτε δὲ αὗται εἶδον ὅτι ἡ ἀπόφασις τῆς ἀντιστάσεως εἰς τὸν νόμον τοῦ χαρτοσήμου ἦτο τοσοῦτω γενικὴ καὶ τοσοῦτω ἀμετάθετος ἀνὰ πάσας τὰς ἐπαρχίας, ἀνεκάλεσαν αὐτόν· ἀλλ' ἐπειδὴ ἐπέμενον ν' ἀποδείξωσι πρὸς τοὺς Ἀμερικανούς ὅτι δὲν παρητοῦντο τῆς ἐξουσίας τοῦ ἐπιθέτειν φόρους, τὸ προσεχὲς ἔτος ἐθέσπισαν τοιοῦτους ἐπὶ τῶν ὑαλίνων καὶ χρωματίνων πραγμάτων καὶ ἐπὶ τοῦ τείου. Ἐπειδὴ δὲ ἐστάλησαν καὶ αὖθις παρὰ τῶν Ἀμερικανῶν ἐνστάσεις καὶ ἀναφοραὶ πρὸς τὰς Βουλὰς, οἱ φόροι οὗτοι κατηργήθησαν ἐπὶ τέλους τὸ 1769 ἔτος, πλην τοῦ ἐπὶ τοῦ τείου. Οἱ Ἀμερικανοὶ μὴ εὐχαριστηθέντες, ἤρνοῦντο ν' ἀποτίσωσι τὸν διατηρηθέντα φόρον, οὐχὶ ὡς δυσκολευόμενοι νὰ δώσωσι χρήματα, ἀλλ' ὡς μὴ θέλοντες νὰ παραιτηθῶσι τῆς ἀρχῆς, ὅτι ἡ ἀγγλικὴ κυβέρνησις δὲν εἶχε

δικαίωμα ἐπιβολῆς φόρων, ἐκτὸς ἂν ἐπετρέπετο καὶ πρὸς αὐτοὺς μετοχὴ εἰς τὰ τῆς κυβερνήσεως δι' ἀντιπροσώπων.

Ὁ δόκτωρ Φραγκλῆνος, ὅστις ἀπῆλαυε πολλῆς τιμῆς κατὰ τὴν Εὐρώπῃν, οὐ μόνον διὰ τὸν ἀγαθὸν χαρακτῆρα ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν παιδείαν αὐτοῦ, εἰς ἣν ὀφείλονται πολλαὶ χρησιμώταται ἀνακαλύψεις, ὧν τότε ἐν Ἀγγλίᾳ ὅπου διεπραγματεύετο ὑποθέσεις τῶν κατοίκων τῆς γενεθλίου χώρας, τῆς Μασαουσέτης, παρηγγέλθη νὰ παρουσιάσῃ ἀναφορὰν τῆς Βουλῆς τῆς ἐπαρχίας ταύτης πρὸς τὴν ἀγγλικὴν κυβέρνησιν· ἠγωνίσθη δὲ μετὰ πολλῆς δραστηριότητος νὰ ἐπιτύχῃ δικαιοσύνην ὑπὲρ τῶν ἰδίων συμπολιτῶν· ἀλλ' ἡ δυσμενὴς ὑποδοχὴ ἧς ἔτυχε, διήγειρε τὴν ἄκραν τούτων δυσαρέσκειαν, διότι ἐσέβοντο αὐτὸν ὑπερβαλλόντως. Ἐπειδὴ δὲ ὁ ἐπὶ τοῦ τείου φόρος διετηρεῖτο, οἱ Ἀμερικανοὶ ἀπεφάσισαν νὰ μὴ μεταχειρίζωνται πλέον τοιοῦτο· αἱ Βουλαὶ ὅμως συνεφώνησαν μετὰ τῆς ἰνδικῆς ἐταιρίας τοῦ τείου, νὰ στέλλῃ αὕτη πλοῖα μετὰ τοῦ προϊόντος τούτου εἰς τὰς ἐπαρχίας, καὶ νὰ εἰσπράττῃ μόνη τοὺς φόρους, οὓς ν' ἀποδίδῃ πρὸς τὴν ἀγγλικὴν κυβέρνησιν. Ἀλλὰ καὶ οἱ Ἀμερικανοὶ ἀπεφάσισαν ν' ἀντισταθῶσιν εἰς τὴν εἰσπραξίν τοῦ φόρου, ἀδιάφορον πῶς ἤθελεν εἰσπράττεται.

διό ὅτε ἔφθασαν τὰ πλοῖα δὲν ἐπέτρεψαν τὴν ἀποβίβασιν τοῦ τείου. Ὁ λαὸς μάλιστα τῆς Βοστόνης τοσοῦτον ἠγανάκτησεν, ὥστε ὅτε τὸ 1774 ἔτος κατέπλευσε πλοῖον κομίζον φορτίον τείου, δεκαεπτὰ ἄνδρες τολμηρότατοι, μεταμορφωθέντες ὡς Ἴνδοι, μετέβησαν εἰς αὐτὸ καὶ κατεπόντισαν ἅπαν τὸ φορτίον.

Ἡ διαγωγὴ αὕτη ἐβίασε τὴν βρετανικὴν κυβέρνησιν νὰ μεταχειρισθῇ πᾶσαν αὐτῆς τὴν ἐξουσίαν πρὸς τιμωρίαν τῶν Ἀμερικανῶν, καὶ ἰδίως τῶν κατοίκων τῆς Μασαχουσέτης· ὅθεν ἐψηφίσασατο νόμον ἀπαγορεύοντα τὴν ὑπὸ τοῦ λαοῦ μισθοδοσίαν τοῦ διοικητοῦ καὶ τῶν ἄλλων δημοσίων ὑπηρετῶν τῆς ἐπαρχίας, ἵνα μὴ ἐξαρτῶνται πλέον ἀπ' αὐτοῦ, καὶ ἀναθέτοντα αὐτὴν εἰς τὸν βασιλέα παρ' οὗ καὶ νὰ διορίζωνται. Ἐθεσπίσθη πρὸς τούτοις ὅτι οἱ ἐγκαλούμενοι ἐπὶ φόνω ἢ ἄλλῳ κακουργήματι, νὰ μὴ δικάζωνται πλέον ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ, ἀλλὰ νὰ στέλλωνται ἐπίτηδες εἰς τὴν Ἀγγλίαν. Τὴν ἐκδοσιν τοῦ νόμου τούτου μαθόντες τῶν ἄλλων ἐπαρχιῶν οἱ λαοὶ, ἔσπευσαν νὰ διαβεβαιώσωσι τὸν τῆς Μασαχουσέτης ὅτι ἦσαν ἔτοιμοι νὰ συνδράμωσιν αὐτὸν ὅπως ἀντισταθῇ εἰς τοιαύτην ἀδικίαν.

Ἡ 1 Ἰουνίου, ἡμέρα καθ' ἣν αἱ διατάξεις αὗται ἐμέλλον νὰ ἐφαρμοσθῶσι, διωρίσθη ὑπὸ τῶν νομο-

θετικῶν σωμάτων τῶν διαφόρων ἐπαρχιῶν, ὡς ἡ μέρα νηστείας, συντριβῆς καὶ προσευχῆς, ὅτε ὁ λαὸς ἔπρεπε νὰ συνέλθῃ εἰς τοὺς ναοὺς, καὶ νὰ ἐξαίτησῃ τὴν προστασίαν καὶ τὴν ὁδηγίαν τοῦ Θεοῦ κατὰ τὴν ὥραν ἐκείνην τῆς δημοσίου δυσχερείας.

Ἐκ τῶν διδομένων πρὸς τὸν Θεὸν τίτλων εἶναι καὶ ὁ ἐξῆς· «Ὁ εἰσακούων προσευχῆς (1). » Ὁ δὲ Σωτὴρ ἡμῶν εἶπεν· «Ἐὰν μένητε ἐν ἐμοί, καὶ τὰ ῥήματά μου ἐν ὑμῖν μείνη, ὃ ἐὰν θέλητε αἰτήσασθε, καὶ γενήσεται ὑμῖν (2) ». Καὶ διὰ τῆς ὡραίας ἐκείνης παραβολῆς τοῦ Φαρισαίου καὶ τοῦ Τελῶνου ἔθεσε πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν ἡμῶν παράδειγμα τοῦ εἶδους τῆς προσευχῆς, ἣτις εἶναι εὐπρόσδεκτος παρὰ τῷ Θεῷ. Βεβαίως πολλαὶ εὐσεβεῖς Ἀμερικανῶν καρδίαι κατεύθυνον μετὰ πίστεως καὶ ταπεινώσεως τοιαύτην προσευχήν, καὶ ἡ προσευχὴ αὐτῶν εἰσηκούσθη· διότι οὐδέποτε ἤθελον εὐδοκιμήσει ὑπερασπίζοντες τὰ ἴδια δικαιώματα, εἰ μὴ ἡ παντοδύναμος χεὶρ τοῦ ὑψίστου ὑπεστήριξε καὶ ἐφώτιζεν αὐτοὺς. Ὅσοι δὲ ὑπέστησαν τὰς δοκιμασίας τοῦ πολυχρονίου καὶ δυσχεροῦς ἐκείνου ἀγῶνος, ἀπέδειξαν ὅτι ἡ πρὸς τὸν Θεὸν ἀγάπη καὶ ἡ ἐλπίς ἐπὶ τὴν ἀγαθότητα καὶ τὴν ἰσχύν αὐτοῦ, ἦσαν καλλίσται τῆς ἐλευθερίας ἀρχαί, φέρουσαι εἰς

(1) Παλ. ξδ'. 2. (2) Ἰωάν. ιε'. 7.

εὐγενεστάτας θυσίας ὑπὲρ πατρίδος. Ἦρξαντο λοιπὸν μετὰ προσευχῆς, καὶ ἐτελείωσαν ἐν θριάμβῳ καὶ εὐχαριστία.

Καὶ τοι μὴ ἔχοντες ἐξουσίαν νὰ συγκαλέσωσι ποιαύτην συνέλευσιν, ἐνέκριναν ὅμως πάντες μετ' ἀξιοθαυμάστου ὁμοφωνίας καὶ τὸν τόπον καὶ τὸν χρόνον τῆς συγκροτήσεως, καὶ τὴν 5 Σεπτεμβρίου 1774, Σύνοδος συγκειμένη ἐξ ἀντιπροσώπων δώδεκα ἀποικιῶν, κατοικημένων ὑπὸ τριῶν περίπου ἑκατομμυρίων ψυχῶν, συνῆλθον εἰς Φιλαδέλφειαν ἦτο δὲ καὶ ὁ Οὐάσιγκτων ἐκ τῶν ἀποσταλέντων ὑπὸ τῆς Βιργινίας.

Περίστασις τις καταδεικνύουσα τὰς ὀρθοσκευτικὰς ἐξεις τοῦ Οὐάσιγκτωνος κατὰ τὴν περίοδον ἐκείνην τοῦ βίου αὐτοῦ, διτηρήθη ὑπὸ ἀναμφισβητήτου παραδόσεως. Διαρκούσης τῆς συνελεύσεως, κύριός τις διατρίβων ἐν τῇ πόλει τῆς Φιλαδέλφειας, ποθῶν νὰ γνωρίσῃ τὸν ἐπισημότερον τῶν συνελθόντων ξένων ἐκ τῶν διαφόρων ἀποικιῶν, εἶπε πρὸς τὸν γραμματέα Κ. Θόμσωνα, ὅτι ἀκούσας πολλὰ περὶ τοῦ ἐκ Βιργινίας Οὐάσιγκτωνος, ἐπέθυμι νὰ μάθῃ πῶς νὰ διακρίνῃ αὐτόν. Ἐκεῖνος δὲ ἀπεκρίθη· « Εὐκόλως γνωρίζεται ὅταν ἡ Συνέλευσις προσεύχεται, διότι γο ν ο υ π ε τ ε ἷ. » Ἐξ ἀπαλῶν ἄρα ὀνύχων ἀπεδείκνυεν αὐτός, ὅστις διε-

κρίνετο καὶ ἐπὶ μετριοφροσύνη καὶ ἐπὶ ἀξιοπρεπείᾳ, πόσον ἠσθάνετο τὴν δύναμιν τῆς τὰ πάντα κυβερνώσης προνοίας τοῦ Θεοῦ, καὶ τὴν ἰσχὺν τῆς προσευχῆς κατευθυνομένης « πρὸς τὸν διδόντα, πᾶσιν ἀπλῶς, καὶ μὴ ὀνειδιζόντα » (1).

Ἡ περίστασις αὕτη εἶναι ἰδίως ἀξία μνείας, ὡς βεβαιουμένη ὑπὸ μαρτυρίας ἀναντιρρήτως εἰλικρινοῦς. Εἶναι δὲ λυπηρὸν ὅτι τὰ διηνεκῆ καὶ ἀνευ ἐπιδείξεως θρησκευτικὰ αἰσθήματα τοῦ Οὐασιγκτῶνος, δὲν θερμαίνουσι πάντοτε τοὺς ἐκπληροῦντας μεγάλας καὶ ἀξιολόγους ὑπουργίας. Ὑπάρχουσι μάλιστα πολλοὶ φρονοῦντες ὅτι μικρά τις καὶ βραχεῖα ἐξουσία ἐπὶ τῆς γῆς, καθιστᾷ αὐτοὺς ἀνεξαρτήτους ἀπὸ τοῦ Βασιλέως τῶν βασιλέων καὶ ἀπὸ τοῦ Κυρίου τῶν κυρίων. Ἄλλ' ὁ Οὐάσιγκτων ἀνεγνώριζε τὸν Κύριον κατὰ πάσας τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ.

Καὶ ἐπειδὴ ἐξέφρασε πάντοτε τὴν γνώμην ὅτι αἱ ἀγγλικαὶ Βουλαι δὲν εἶχον δικαίωμα ἐπιβολῆς φόρων ἐπὶ τῶν Ἀμερικανῶν, ὠμίλησε μετὰ τσοαῦτης σταθερότητος περὶ τούτου, ὥστε ὠνομάσθη « Πατριώτης τῆς Βιργινίας ». Ἡ δὲ Συνέλευσις διώρισεν ἐπιτροπὰς ἵνα καταδείξωσι ποῖα ἐθεώρουν οἱ Ἀμερικανοὶ δικαίωματα αὐτῶν, καὶ προ-

(1) Ἰακώβ. ἀ. ὁ.

παρασκευάσωσι δύο αναφοράς, μίαν πρὸς τὸν λαὸν τῆς Ἀγγλίας καὶ μίαν πρὸς τὸν ἡγεμόνα. Ἐκθέσαντες πρὸς τὸν βασιλέα τὰ αἴτια τῶν παραπόνων, διεβεβαίουν ὅτι ἂν εἰσηκούοντο αἱ δίκαιαι αὐτῶν αἰτήσεις, ἤθελον εὐχαρίστως ἐξακολουθήσει ὑποτασσόμενοι εἰς τὴν κυβέρνησιν αὐτοῦ· προσέθετον δὲ καὶ τοῦτο· « ζητοῦμεν μόνον εἰρήνην, ἐλευθερίαν καὶ ἀσφάλειαν· οὐδὲν νέον δικαίωμα ἀξιοῦμεν. » Ἄλλ' ὁ τρόπος καθ' ὃν ἐγένετο δεκτὴ ἡ ἀναφορά, ἔπεισε τοὺς Ἀμερικανούς ὅτι ἔπρεπεν ἢ νὰ ὑποταχθῶσιν, ἢ νὰ ἐτοιμασθῶσιν εἰς ἀξιοδακρύτους συνεπειάς· διότι ὁ μὲν βασιλεὺς εἶχε πάντοτε ἀμετάθετον ἀπόφασιν νὰ διοικήσῃ αὐτοὺς κατὰ τὸ δοκοῦν, ὁ δὲ στρατηγὸς Γράντ ἐκήρυξεν ἐνώπιον τῶν Βουλῶν, ὅτι « ἤθελεν ἐπιχειρήσει νὰ διατρέξῃ πᾶσαν τὴν χώραν μετὰ πέντε συνταγμάτων, καὶ νὰ διώξῃ τοὺς κατοίκους ἀπὸ τῆς μιᾶς εἰς τὴν ἄλλην ἄκραν. »

Εἰ καὶ μὴ προέκυπτεν ἐκ τῶν βουλευμάτων τῶν Ἀμερικανῶν ὁ σκοπὸς ἐπιχειρήσεως πολέμου, ἀπεφάσισαν ὅμως, εἴ ποτε ἐδοκίμαζον οἱ Ἄγγλοι νὰ βιάσωσιν αὐτοὺς εἰς ὑποταγὴν, ν' ἀντισταθῶσιν. Ἐν τοσοῦτῳ ἐπαιρμὸς τις στρατευμάτων διαπεραιωθέντων ἐξ Ἀγγλίας εἰς Βοστόνην, ἐποθετήθησαν καὶ ὠχυρώθησαν ὑπὸ τοῦ ἀρχηγοῦ

χάριν ἀσφαλείας ἐπὶ τοῦ ἰσθμοῦ. Κατασχόντες δὲ
πολλαχοῦ τῆς ἐπαρχίας καὶ τὰ πολεμεφόδια τῶν
Ἀμερικανῶν, ἐξαπέστειλαν εἰς τὴν πόλιν ἐκείνην.
Ἄλλ' ὅτε ἤγγισεν ὁ χειμῶν δὲν κατάρθρωσαν νὰ τύ-
χωσι συνδρομῆς πρὸς οἰκοδομὴν στρατῶνος· διότι
οὐδεὶς τῶν ἐργατῶν, εἰ καὶ μεγάλη ὑπῆρξεν ἡ ἐπὶ
τούτῳ προσφερθεῖσα τιμὴ, συγκατένευσε νὰ ἐργασθῆ
δι' αὐτούς· τότε μόνον ἐπέισθησαν ὅτι σύμπας ὁ λαὸς
ἦτο σύμφωνος. Ἐν τοσούτῳ παρήλθεν ὁ χειμῶν,
καὶ οὐδεμίᾳ μεταβολῇ ὑπὲρ τῶν Ἀμερικανῶν ἐγένε-
νετο. Ἐπειδὴ δὲ ἰκανὴ ποσότης πολεμεφοδίων συν-
ηθορίσθη εἰς τὴν πόλιν τῆς Ὁμονοίας, δεκαοκτῶ
περίπου μίλια ἀπέχουσιν τῆς Βοστόνης, ὁ στρα-
τηγὸς Γὰξ ἀπεφάσισε νὰ καταστρέψῃ αὐτὰ, καὶ ἐ-
πὶ τούτῳ ἔστειλε τὴν νύκτα τῆς 18 Ἀπριλίου τὸν
ταγματάρχην Πιτκαῖρον μετὰ ἐννεακοσίων ἀνδρῶν.
Ἡ πορεία ἐγένετο ἐν ἡσυχίᾳ, καὶ πολλοὶ ἀξιωμα-
τικοὶ προσχώρησαν πρὸ τῶν ἄλλων ἵνα ἐμποδί-
σωσι πᾶσαν εἶδησιν πρὸ τῆς ἀφίξεως αὐτῶν. Καὶ
ὁμοῦς ὁ δόκτωρ Οὐάρρῶν κατάρθρωσε νὰ στείλῃ τα-
χυδρομὸν ἐκ Βοστόνης ἵνα εἰδοποιήσῃ τοὺς ἐν Λε-
ξιγκτωνίᾳ, ὅπου φθάσαντα τὰ ἀγγλικά στρατεύ-
ματα τὴν 19 Ἀπριλίου, περὶ τὴν πέμπτην ὥραν
τῆς πρωίας, εὔρον παρατεταγμένον λόχον ἑβδο-
μήκοντα ὄπλοφόρων πολιτῶν. Τότε ὁ ταγματάρ-

χης Πιτκαϊρν, προχωρήσας ἔκραξε· «Διασκορπί-
 σθητε ἀντάρται! καταθέσατε τὰ ὄπλα καὶ διασκορ-
 πίσθητε!» Καὶ συγχρόνως οἱ στρατιῶται ὠρμη-
 σαν ἀλαλάζοντες. Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν τὸ πῦρ
 ἦτο ἀσθενές· μετ' ὀλίγον ὅμως κατέστη γενικόν,
 καὶ ἐξηκολούθησεν ἕως οὔ ἐφαίνετο καὶ εἰς ὀπλο-
 φόρος. Κατὰ τὴν συμπλοκὴν ταύτην ὀκτῶ ἄνδρες
 ἐφονεύθησαν καὶ πλείστοι ἄλλοι ἐτραυματίσθησαν·
 οἱ δὲ Ἀμερικανοὶ διεμαρτυρήθησαν ἀμέσως. Αὕτη
 ὑπῆρξεν ἡ πρώτη ἔμπρακτος ἀπόπειρα ^{να} σωθῶ-
 σιν ἀπὸ τῆς ἀδίκου ἐνεργείας τῆς ἐξουσίας τῶν
 Ἀγγλῶν. Τὸ στρατιωτικὸν ἀπόσπασμα διευθύν-
 θη πρὸς τὴν Ὀμόνοιαν, καὶ ὁ ἀρχηγὸς αὐτῶν ἔ-
 στείλει ἐξ λόχους εὐζώνων ἵνα καταλάβωσι τὰς
 πέραν τῆς πόλεως γεφύρας, ἐνῶ τὸ κύριον σῶμα
 κατεγίνετο νὰ καταστρέψῃ τὰ πολεμεφόνδια ἐν αὐ-
 τῇ τῇ πόλει. Στρατιῶται δέ τινες ἐκ τῶν ἐγχωρίων,
 ἐκεῖ συλληχθέντες, παραγγελθέντες νὰ μὴ πυρο-
 βολήσωσι πρῶτοι, ἐπλησίασαν εἰς τινὰ τῶν γεφυ-
 ρῶν ὡς ἂν ἦσαν ἀπλοῖ διαβάται· ἀλλὰ προσεβλή-
 θησαν διὰ πυροβόλων, καὶ δύο ἐξ αὐτῶν ἔπεσον·
 ἀντεπυροβολήθησαν δὲ καὶ αὐτοὶ, καὶ οἱ Ἀγγλοὶ
 ζημιωθέντες ἠναγκάσθησαν νὰ ὑποχωρήσωσιν. Οἱ
 κάτοικοι τῶν περιχώρων ἀκούσαντες τότε τοὺς τρο-
 μεροῦς κρότους ἐξηγέρθησαν. Ὁ ἀμαξηλάτης κα-

τέλιπε τὰ ὑποζύγια μεταξύ τῆς ὁδοῦ, ὁ γεωργὸς τὸ ἄροτρον ἐπὶ τῆς αὐλακος, ὁ χαλκεὺς ἀπέρριψε τὴν σφύραν, καὶ ὁ νέος καὶ ὁ γέρον, καὶ ὁ ἰσχυρὸς καὶ ὁ ἀσθενής, πάντες ἔδραμον πρὸς τὸ λυπηρὸν θέατρον τοῦ πολέμου. Ὁ στρατὸς τοῦ βασιλέως προσεβλήθη πανταχοῦ, καὶ ἀπωσθεὶς πρὸς τὴν Λεξιγκτωνίαν, εὔρε πολυάριθμον ἀπόσπασμα καὶ καννόνια σταλέντα πρὸς ἐπικουρίαν ἐν περιπτώσει ἀντιστάσεως. Διατρίψας δὲ ὀλίγον ἐκεῖ ἐπανέλαβε τὴν πορείαν αὐτοῦ· ἀλλ' οἱ Ἀμερικανοὶ, παρακολουθοῦντες ἐκ τοῦ πλησίον ἐπέπεσον κατ' αὐτοῦ, ἕως οὗ ἐλθὼν περὶ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου εἰς τὴν πλατεῖαν Καρολουπόλεως, μετέβη εἰς τὸν Βουνὸν τοῦ Βούγγερ, ὅπου ἐξησφαλίσθη τὴν νύκτα, ὑπὸ τὴν προστασίαν τῶν πολεμικῶν πλοίων. Τὴν δὲ ἐπιούσαν μετέβη διὰ τοῦ πορθμοῦ τῆς Καρολουπόλεως εἰς Βοστόνην.

Ἐπειδὴ δὲ τὰ ἀγγλικὰ φρούρια τῆς Τικονδερόγης καὶ τοῦ Βασιλικοῦ Ἀκρωτηρίου ἐδέσποζον τῆς λίμνης τοῦ Γεωργίου καὶ τῆς τοῦ Τσαμπλαίν, ἐθεωρήθη σπουδαιότατον ὑπὸ τῶν Ἀμερικανῶν νὰ κυριεύσωσιν αὐτά. Διὸ ἀριθμὸς τις ἐθελοντῶν ἐκ τοῦ Πρασίνου ὄρους τῆς Κορνεκτικούτης, διοικούμενοι ὑπὸ τῶν συνταγματάρχων Ἔθαν, Ἄλλεν καὶ Βενεδίχτου Ἀρνόλδ, ἐπέπεσον αἰφνης κατὰ

τῆς ἐν Τικονδερόγη φρουρᾶς, ἣτις παρεδόθη μὴδ' ἄπαξ καὶ πυροβολήσασα. Ἀλλὰ καὶ ὁ συνταγματάρχης Σήθ Οὐάρρεν, σταλείς κατὰ τοῦ Βασιλικοῦ Ἀκρωτηρίου, ἐκυρίευσεν ἐπίσης αὐτὸ ἄνευ οὐδεμιᾶς ἀντιστάσεως. Ὅτε δὲ ἡ Συνέλευσις ἐπληροφορήθη ταῦτα, παρήγγειλε νὰ μετακομισθῶσι τὰ τε κανόνια καὶ τὰ πολεμεφόδια εἰς τόπον ἀσφαλέστερον, καὶ προσέταξε νὰ γίνῃ καταγραφή αὐτῶν, « ἵνα ἀποδοθῶσι σῶα, ὅταν μετὰ τὴν κατάστασιν τῆς πρώτης ἁρμονίας μεταξὺ τῆς Μεγάλης Βρετανίας καὶ τῶν Ἀποικιῶν, ὑπὲρ ἧς ἤρχοντο αὐταὶ ἐνθέρμως, ἤθελε θεωρηθῆ ἡ ἀπόδοσις συνετὴ καὶ σύμφωνος πρὸς τὸν ἀνώτατον νόμον τῆς κοινῆς σωτηρίας. »

Λαβοῦσα ἡ Συνέλευσις ὑπ' ὄψιν πάντα τὰ κατὰ τὴν Λεξιγκτωνίαν διατρέξαντα, ἐψηφίσατο τὴν συγκρότησιν ἀμερικανικοῦ στρατοῦ πρὸς ὑπεράσπισιν τῆς χώρας, τὰ δὲ ψηφισθέντα διεκδύωσε διὰ προκηρύξεων πρὸς τοὺς λαοὺς τῶν ἐπαρχιῶν. Μετὰ τὴν ἐξιστόρησιν τῶν αἰτιῶν, αἵτινες προεκάλεσαν τὴν ἀντίστασιν εἰς τὴν ἀγγλικὴν κυβέρνησιν, καὶ τῶν τρόπων ὅσους μετεχειρίσθησαν ἐπιματαίῳ ἵνα τύχωσι δικαιοσύνης, ἔλεγον· « Διὰ ψηφίσματος θεσπίζεται ὅτι αἱ Βουλαι ἔχουσι τὸ δικαίωμα νὰ κατασκευάζωσι νόμους ἵνα καθυποβάλ-

λωσιν ἡμᾶς εἰς ὑποχρεώσεις κατὰ πᾶσαν ὁποια-
δήποτε περίπτωσιν· ἀλλ' οὐδεὶς ἐξ ἐκείνων οἵτινες
ἐνεργοῦσι τὴν ἐξουσίαν αὐτὴν ἐκλέγεται παρ' ἡμῶν
ἢ ὑποτάσσεται εἰς τὴν ἡμετέραν ἐπιρροήν... Εὐ-
γνωμόνως ὁμολογοῦμεν ὡς ἀξιόλογον τεκμήριον
τῆς πρὸς ἡμᾶς Θείας εὐνοίας, ὅτι ἡ πρόνοια αὐτῆς
δὲν ἐπέτρεψε νὰ ἀναλάβωμεν τὸν δύσκολον τοῦ-
τον ἀγῶνα πρὶν ἢ φθάσωμεν εἰς τὴν ἐνεστῶσαν
ἡμῶν δύναμιν. Μαχόμεθα δὲ οὔτε ὑπὲρ δόξης οὔτε
ὑπὲρ κατακτήσεων· ἀλλ' ἐδράξαμεν τὰ ὄπλα ἐν τῇ
πατρίᾳ ἡμῶν γῆ ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας, ἣτις εἶναι
ἐκ γενετῆς δικαίωμα ἡμῶν, ὑπὲρ τῶν ἰδιοκτησιῶν,
ἃς ἀπεκτήσαμεν μόνοι διὰ τῆς ἐντίμου βιομηχανίας
ἡμῶν τε καὶ τῶν πατέρων ἡμῶν, καὶ κατὰ τῆς βίας.»

Ἐν τοσοῦτῳ τρεῖς ἕτεροι Ἄγγλοι στρατηγοί,
ἐλθόντες μετὰ στρατευμάτων εἰς Βοστόνην, ὑπε-
σχέθησαν συγχώρησιν πρὸς πάντας τοὺς καταθέ-
τοντας τὰ ὄπλα καὶ ὑποτασσομένους εἰς τὸν βα-
σιλέα, ἐξαιρουμένου τοῦ Σαμουήλ Ἄδαμς καὶ τοῦ
Ἰωάννου Ἀγκόκ, ἀνδρῶν διακρινομένων ἐπὶ ἐμ-
πειρία καὶ ζήλῳ ὑπὲρ τοῦ κοινοῦ τῆς πατρίδος
ἀγῶνος· ἡ πρότασις ὅμως αὕτη κατέστησε δρα-
στηριωτέρους τοὺς Ἀμερικανούς, πεισθέντας ὅτι
μόνη σωτηρίας ἐλπίς ὑπελείπετο ἢ πρὸς ἄμυναν
προετοιμασία.

Ἐνῶ δὲ ἀνέμενον νὰ πέμψῃ στρατὸν ὁ στρατηγὸς Γάγης εἰς τὰ περίχωρα, ἐβουλεύσαντο νὰ ἀνεγείρωσι προμαχώνας ἐπὶ ὑψώματός τινος, πλησίον τῆς Βοστόνης, καλουμένου Βουνὸς τοῦ Βούγχερ. Ἐστάλη λοιπὸν ἐπὶ τῷ σκοπῷ τούτῳ ἀπόσπασμα χιλίων ἀνδρῶν, διοικούμενον ὑπὸ τοῦ συνταγματάρχου Πρεσκότ· ἀλλὰ διευθυνθέντες κατὰ λάθος εἰς ὑψωμα, Βουνὸς τοῦ Βρηδ ὀνομαζόμενον, ἀνήγειραν ἐπ' αὐτοῦ προμαχῶνα πρὸ τῆς ἀνατολῆς τῆς ἡμέρας, μὴ παρατηρηθέντες ὑπὸ τῶν ἀγγλικῶν πλοίων, ὄντων ἐκεῖ πλησιέστατα. Μόλις δὲ εἶδεν ὁ ἐχθρὸς τὸ νέον τοῦτο ὄχυρόν, καὶ ἤρξατο νὰ κανονοβολῇ ζωνηῶς κατ' αὐτοῦ· καὶ ὅμως οἱ Ἀμερικανοὶ ἐξηκολούθησαν τὸ ἔργον. Ἐπειδὴ δὲ ὁ Βουνὸς ἐδέσποε τῆς Βοστόνης, ὁ στρατηγὸς Γάγης ἐθεώρησεν ἀναγκαῖον νὰ διώξῃ αὐτοὺς ἐκεῖθεν· διὸ καὶ ἔστειλεν ἀπόσπασμα ἐκ τριῶν χιλιάδων στρατιωτῶν ὑπὸ τὸν στρατηγὸν Χάου. Δύο Ἀμερικανοὶ στρατηγοί, ὁ Οὐάρρων καὶ ὁ Πομερόυς, ἤλθον τότε πρὸς τοὺς συμπολίτας αὐτῶν φέροντες καὶ πολλοὺς στρατιώτας, ὥστε ὁ ὄλος ἀριθμὸς ἀνέβη εἰς χιλίους πεντακοσίους. Καὶ οἱ μὲν Ἄγγλοι προήλασαν κατὰ τῶν Ἀμερικανῶν τὴν 17 τοῦ μηνὸς Ἰουνίου· ὁ δὲ στρατηγὸς αὐτῶν προσέταξε νὰ παραδοθῇ εἰς πῦρ ἢ Καρολούπολις, περιέχουσα περὶ

τάς πεντακοσίας οίκιας, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ξυλίνας· αἱ φλόγες διεδόθησαν ἐν ἀκαρεῖ, καὶ ἐντὸς ὀλίγου ὀλόκληρος ἢ πόλις ἐγένετο παρανάλωμα τοῦ πυρός. Οἱ κάτοικοι τῆς Βοστόνης καὶ τῶν περιχώρων ἔβλεπον τὴν τρομερὰν ταύτην σκηνὴν, πάλλοντες τὴν καρδίαν διὰ τοὺς ἐπὶ τοῦ Βουνοῦ Βρῆδ συμπολίτας αὐτῶν. Ὁ ἀγγλικὸς στρατὸς ἐπλησίασεν ἑκατὸν περίπου πῆχεις πρὸς τούτους πρὶν ἢ πυροβολήσωσιν· ἀφοῦ ὅμως ἐπυροβόλησαν ὑπεχώρησεν ἐπανελθὼν δὲ καὶ δεύτερον, χάρις εἰς τοὺς ἀγῶνας τῶν ἀξιωματικῶν, καὶ πάλιν ἐνέδωκεν. Ὅτε δὲ ἐπανελάβε καὶ τρίτον τὴν ἔφοδον, ὑποστηριζόμενος ὑπὸ τῶν πυροβόλων τῶν πλοίων καὶ ἄλλων θαλασσίων κανονοστασιῶν, προσέβαλον ἐκ τριῶν διαφόρων μερῶν τοὺς Ἀμερικανούς, καὶ σχεδὸν κατηδάφισαν τὰ παραπήγματα. Ἄλλ' ὅπως κατασταθῶσι ταῦτα ἀσφαλέστερα, οἱ ξύλινοι τῶν πέριξ ἀγρῶν φραγμοὶ καταβληθέντες ἐτέθησαν κατὰ δύο σειρὰς πλησίον ἀλλήλων, καὶ τὸ μεταξὺ διάστημα ἐγεμίσθη διὰ χόρτου ξηροῦ. Καὶ ἐπειδὴ τὰ πολεμεφόδια κατηναλώθησαν ἐντὸς ὀλίγου, βλέποντες ὅτι μάταιον ἦτο νὰ ἐξακολουθῶσιν ἀντιπαλαίοντες πρὸς ἰσχυροτάτους ἐχθρούς, ἀπεχώρησαν μὲν ἀπὸ τοῦ Βουνοῦ, ἀλλ' ἀντεποιήθησαν τὴν νίκην, διότι οἱ ἐξ αὐτῶν πεσόντες ἦσαν

δλιγώτεροι καὶ τοῦ ἡμίσεως ἀριθμοῦ τῶν φονευθέντων Ἀγγλων. Ὑπάρχουσι τοσαῦται αἰτίαι θλίψεως συνεχόμεναι μετὰ τῶν θριάμβων, ὥστε οἱ μελετῶντες τὰ ἐγκόσμια δὲν αισθάνονται ἀληθῆ χαράν. Καὶ οἱ Ἀγγλοι καὶ οἱ Ἀμερικανοὶ εἶχον δίκαιον νὰ θρηνώσι διὰ τὴν ἀπαισίαν ἐκείνην διάθεσιν τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως « ὅθεν πόλεμοι καὶ μάχαι, » ἦν δύναται νὰ περιστείλῃ μόνη « ἡ ἀνωθεν σοφία, ἥτις ἐστὶ μεστή ἐλέους, εἰρηνικὴ καὶ ἐπιεικῆς (1). »

Οὕτω λοιπὸν ἤρχησεν ἡ τρομερὰ ἐκείνη πάλη, ἡ τοσαῦτα ἔτη ἐρημώσασα τὰ ὠραιότερα μέρη τῆς οἰκουμένης. Ἐνεκεν αὐτῆς χιλιάδες ἐστερήθησαν τῆς ζωῆς, καὶ μυριάδες ὑπέπεσον εἰς συμφοράς. Ἀλλ' ἡ χεὶρ τῆς τυραννίας εἶχεν ἐπιχειρήσει νὰ δεσμεύσῃ τὰς ἐλευθερίας ἔθλους ἀναπτυσσομένου, καὶ διὰ τοῦ μεγάλου τούτου κακοῦ ἀνεβλάστησε, τῇ βοήθειᾳ τοῦ παντοδυνάμου κυβερνήτου τῶν ἐγκοσμίων, ἡ ἐνεστῶσα εὐδαιμονία τῆς ἡμετέρας πατρίδος.

Ἡ δὲ Συνέλευσις, συνελθοῦσα τὴν 10 Μαΐου τοῦ 1775 ἔτους, ἐξελέξατο πρόεδρον αὐτῆς τὸν Πεύτὸν Ῥανδόλφον, ὃν, ἀναγκασθέντα νὰ ἐπανέλθῃ

(1) Ἰακώβ. γ'. 17. δ'. 1.

μετά τινάς ἡμέρας εἰς τὴν ἐπαρχίαν αὐτοῦ, διεδέχθη ὁ Ἰωάννης Ἀγκόκ.

Ἡ ἀντίστασις ἄρα εἰς τὰς καταπιέσεις τῆς βρετανικῆς κυβερνήσεως δὲν ἦτο πλέον ἀμφίβολος. Ἐνῶ δὲ ἤρχοντο πανταχόθεν ἀναφοραὶ, ἀξιοῦσαι ταχίστην παραδοχὴν ὀριστικῶν ἀποφάσεων, ἡ Συνέλευσις ἠτοιμάζετο μετὰ σπουδῆς νὰ ὑποστηρίξῃ τὰ δικαιώματα τῶν ἀποικιῶν. Καὶ ὅτε ἀπεφασίσθη νὰ συγκροτηθῇ στρατὸς, πάντων τὰ βλέμματα ἐστράφησαν πρὸς τὸν Οὐασιγκτῶνα, ὅστις καὶ ὠνομάσθη ὁμοφώνως ἀρχιστράτηγος τὴν 15 Ἰουνίου τοῦ 1775 ἔτους. Διὰ δὲ τὴν σταθερότητα τοῦ χαρακτῆρος, τὸ ἀξιοπρεπὲς τοῦ ἤθους καὶ τὴν εἰς τὴν ἀκεραιότητα καὶ τὴν φιλοπατρίαν αὐτοῦ κοινὴν πεποίθησιν, ὁ λαὸς ἅπας ἤκουσε μετ' ἀγαλλιάσεως τὴν ἐκλογὴν ταύτην τῆς Συνελεύσεως. Κοινοποιηθέντος τοῦ ψηφίσματος πρὸς τὸν Οὐασιγκτῶνα, οὗτος εἶπε μετὰ μεγίστης μετριοφροσύνης· « Κύριε Πρόεδρε! εἰ καὶ συναισθάνομαι εἰς ἄκρον τὴν γενομένην μοι τιμὴν, οὐχ ἦτον ὅμως λυποῦμαι συναισθανόμενος καὶ τοῦτο, ὅτι ἐνδέχεται ἡ ἰκανότης καὶ ἡ στρατιωτικὴ πείρά μου νὰ μὴ ὦσιν ἴσαι πρὸς τὴν ἀπεριόριστον καὶ ἀξιόλογον ἐμπιστοσύνην τῆς Συνελεύσεως· ἀλλ' ὑπακούων εἰς τὰς ἐπιθυμίας αὐτῆς, ἀναδέ-

χομαι τὸ σπουδαιότατον καθήκον, καὶ ὑπόσχομαι νὰ καταβάλω πάσας μου τὰς δυνάμεις εἰς τὴν ὑπηρεσίαν καὶ τὴν ὑποστήριξιν τοῦ ἐνδόξου ἀγῶ-
νος. Παρακαλῶ δὲ νὰ δεχθῆ τὰς ἐνθέρμους εὐχα-
ριστίας μου διὰ τὸ ἐπίσημον τοῦτο τεκμήριον τῆς
ἐπιδοκίμασίας αὐτῆς.

» Ἄλλὰ φοβούμενος μὴ ἀτυχές τι σύμβαμα
ἀμαυρώσῃ τὸ ὄνομά μου, παρακαλῶ ἕκαστον ὑ-
μῶν νὰ ἐνθυμῆται καλῶς τοῦτο, ὃ διακηρύττω σή-
μερον μετὰ πάσης εἰλικρινείας, ὅτι δὲν νομίζω ἐ-
μαυτὸν ἄξιον τῆς διοικήσεως ἣτις μοι ἀνατίθεται.

» Ὡς πρὸς τὸν μισθόν, Κύριε, παρακαλῶ νὰ μοὶ
ἐπιτρέψῃτε νὰ διαβεβαιώσω τὴν Συνέλευσιν ὅτι,
ἐπειδὴ λόγοι χρηματικοὶ δὲν με βιάζουσι νὰ δε-
χθῶ τὴν δυσχερῆ ταύτην θέσιν πρὸς βλάβην τῆς
οἰκιακῆς ἀναπαύσεως καὶ εὐδαιμονίας μου, ἐπιθυ-
μῶ νὰ μὴ λάβω τοιοῦτον. Θέλω μόνον σημεῖοι ἀ-
κριβῶς τὰς δαπάνας μου, ἃς δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι ἡ
Συνέλευσις θέλει ἐγκρίνει· ἰδοὺ ὅ,τι ἐπιθυμῶ.»

Καὶ ἐμελλε μὲν νὰ στερηθῆ τῆς εἰρηνικῆς ἀ-
πολαύσεως τῆς οἰκιακῆς εὐδαιμονίας, οὐδεμία ὄ-
μως φίλαυτος ἐπιθυμία ἰσχυρῆ ποτε ν' ἀποτρέψῃ
αὐτὸν ἀπὸ τῆς ἐκπληρώσεως καθήκοντος ἀφορῶν-
τος τὸ εὖ εἶναι τῶν ἄλλων. Συγκατένευσε δὲ νὰ
δεχθῆ τὸ σπουδαιότατον τοῦτο μέρος τοῦ δυσχε-

ροῦς ἔργου ὃ ἔμελλε νὰ ἀναλάβῃ ἡ Ἀμερικὴ, ὑπακούων εἰς τὰς ἐπιθυμίας τῶν συμπολιτῶν, καὶ εὐχόμενος ἀπὸ καρδίας νὰ δικαιώσῃ τὰς κοινὰς προσδοκίας. Συγχρόνως ὅμως εἶχε καὶ τὴν πεποίθησιν ὅτι ὁ Θεὸς ἤθελεν εὐλογῆσαι τοὺς ἀγῶνας αὐτοῦ, ὅπως πράξῃ τὸ καλὸν ὑπὲρ τῆς πατρίδος· ἀλλὰ δὲν ἤθελε ν' ἀνασπάσῃ τὸ ξίφος ἵν' ἀποκτήσῃ ὄνομα κατακτητοῦ, οὐδ' εὐχαριστεῖτο νὰ φέρῃ ὄνομα στρατιώτου, εἰμὴ ὡσάκις προέκειτο νὰ ὑπερασπίσῃ τοὺς στερουμένους ἐλπίδος, ἢ νὰ συνδράμῃ τοὺς τυραννουμένους ὅπως τύχωσι δικαιοσύνης. Ὅτι ἔπραξε νέος ὢν ὑπὲρ τῆς γενεθλίου αὐτοῦ ἐπαρχίας, ἦτο ἕτοιμος νὰ πράξῃ καὶ ὑπὲρ τῆς κοινῆς πατρίδος κατὰ τὴν ἀκμὴν τῆς ἀνδρικῆς ἡλικίας. Ἐχων πάντα τὰ αἰσθήματα ἀληθοῦς πατριώτου, εἰδοποίησεν, ὡς εἵπομεν, τὴν Συνέλευσιν, ὅτι δὲν συγκατατίθεται νὰ λάβῃ ἀμοιβὴν διὰ τὰς ὑπηρεσίας αὐτοῦ, ἀλλ' ὅτι θέλει σημειοῖ τὰς δαπάνας, ἐὰν καὶ αὕτη συναινῇ. Ἀποχαιρετίσας δὲ τὴν οἰκογένειαν αὐτοῦ μετέβη εἰς Καμβριγίαν, ἐν Μασσασούεττῃ, ὅπου ἔμελλε νὰ συγκροτηθῇ τὸ γενικὸν στρατόπεδον. Καθ' ὁδὸν ὁ λαὸς διεδήλου πασιφανῶς τὴν εὐχαρίστησιν ἣν ἠσθάνετο διὰ τὸν διορισμὸν αὐτοῦ· καὶ ἐν Μασσασούεττῃ προὔπαντήθη μετ' ἀποδείξεων ἰδιαίτερας ἀγάπης, ἐνῶ ὁ

στρατός ὑπεδέχετο αὐτὸν περιχαρῶς. Ἀμέσως δὲ ἐπεχείρησε τὸ δύσκολον ἔργον τῆς τακτοποιήσεως τῶν στρατιωτῶν. Αἱ χεῖρες αὐτῶν, συνειθισμέναι μόνον καὶ μόνον περὶ τὸ ὑλοτομεῖν καὶ σφυρηλατεῖν καὶ ἀροτριᾶν καὶ πράττειν ἄλλα ἔργα εἰρηνικὰ καὶ ἐπωφελῆ, δὲν ἐδύναντο νὰ μεταχειρισθῶσιν ἐπιδεξιῶς πυροβόλον ἢ σπάθην· ἀλλ' οὐδ' αὐτοὶ εἶχον τὴν ἐλαχίστην γνῶσιν τῆς πειθαρχίας, ἀναγκαιοτάτης πρὸ πάντων ὅπως γίνωσιν ἀγαθοὶ στρατιῶται. Εἶχον ὅμως σταθερωτάτην ἀπόφασιν νὰ ὑπερασπίσωσι τὰ ἴδια δικαιώματα, καὶ ἐκ τοῦ φιλελευθέρου τούτου πνεύματος ἐμπνεόμενοι, ἤθελον νὰ πράξωσι κατὰ τὸν οἰκείον αὐτῶν τρόπον. Ἐπειδὴ δὲ ἤρηνοντο νὰ ὑποβάλωσιν ἑαυτοὺς εἰς κανόνας καὶ ὁδηγίας, ἡ ὑπομονὴ τοῦ ἀρχηγοῦ ὑπεβλήθη εἰς αὐστηρὰν δοκιμασίαν, καθόσον μάλιστα εἶχεν ἐκ φύσεως τὸν χαρακτῆρα ὀξύτατον· ἀλλ' ἀπ' αὐτῆς τῆς παιδικῆς ἡλικίας εἶχε μάθει νὰ μετριάξῃ καὶ χαλιναγωγῇ αὐτόν. Ὅσακις δὲ ἐξήπτετο, ἠγωνίζετο νὰ καταστείλῃ τὴν ὀργὴν αὐτοῦ, ὑποτασσόμενος εἰς τὸ πρὸς τοὺς ἔχοντας φύσιν θερμὴν παράγγελμα τοῦτο τῆς Γραφῆς· « Ὅργιζεσθε καὶ μὴ ἀμχρτάνετε » (1). Ἐνόησεν ὅτι δὲν ἤθελεν ἐλκύει τὸ σέβας τῶν κυβερνωμέ-

(1) Ἐφεσ. δ'. 26.

νων, ἂν, συγκαταβαίνων εἰς τὰ ἴδια πάθη, ἀπεδεί-
 κνυεν ὅτι δὲν ἴσχυε νὰ κρατῆ ἑαυτοῦ. Πρὸς τῇ
 δυσκολίᾳ δὲ ταύτῃ τῆς τακτοποιήσεως τοῦ στρα-
 τοῦ, εἶχε καὶ τὴν λύπην ὅτι καὶ ἡ πυρῖτις καὶ τὰ
 ὄπλα ἦσαν ὀλίγιστα· τὴν ἐλαχίστην μάλιστα πο-
 σότητα τῆς πυρῖτιδος ἀπεποιοῦντο καὶ νὰ δώσωσιν
 οἱ κάτοικοι, φοβούμενοι μὴ λάβωσιν ἀνάγκην διὰ
 τὴν ἰδίαν αὐτῶν ὑπεράσπισιν. Ἐφρόντιζε δὲ ἐπι-
 μελῶς νὰ κρύπτη ἀπὸ τῶν ἀγγλῶν στρατηγῶν
 τὴν ἔλλειψιν ταύτην, καὶ πρὸς τοῦτο μετεχειρί-
 ζετο πάντα τρόπον. Ὁ στρατὸς αὐτοῦ ἦτο τε-
 ταγμένος ὡς εἰ ἐπολιόρχει τὸν ἀγγλικόν, κατε-
 σκηνωμένον ὄντα κατὰ τὸν Βουνὸν Βουγγερ, τὸν
 ἰσθμὸν Ῥοξβυρὺ καὶ τὴν Βοστόνην. Εἰδὼς δὲ
 πόσον ἦτο δύσκολον νὰ προμηθευθῇ ἐφόδια διὰ
 τοὺς στρατιώτας, ἐπεθύμει ν' ἀποπειραθῇ εὐθὺς
 τὴν ἀπὸ τῆς Βοστόνης ἀποδίωξιν τοῦ ἐχθροῦ·
 ἀλλ' ἐπειδὴ οἱ ἀξιωματικοὶ ἐρωτηθέντες ἐξέφρασαν
 τὴν γνώμην ὅτι ἡ ἀπόπειρα δὲν ἤθελεν εὐδοximῆ-
 σει, ἀμφοτέροι οἱ στρατοὶ ἐξηκολούθησαν κατέ-
 χοντες ἐπὶ πολλοὺς μῆνας τὰς αὐτὰς θέσεις.

Ἐπειδὴ δὲ ἦτο γνωστὸν ὅτι οἱ Ἄγγλοι ἠγωνί-
 ζοντο νὰ καταπέισωσι τοὺς κατοίκους τοῦ Καναδά
 καὶ τοὺς Ἰνδοὺς νὰ συνδράμωσιν αὐτοὺς ὅπως
 εἰσβάλωσιν ἐκεῖθεν εἰς τὰς ἐπαρχίας, ἡ Συνέλευσις

ἔστειλεν στρατεύματα, ἅτινα κατέλαβον διάφορα ὀχυρώματα. Ἀλλὰ καὶ ὁ Οὐάσιγκτων ἀπεφάσισε νὰ διευθύνῃ ἀπόσπασμα ἐκ τοῦ ἰδίου στρατοῦ εἰς Κουεβέκ, ἀναθελὺς τὴν διοίκησιν εἰς τὸν συνταγματάρχην Ἀρνόλδ. Ἐδωκε δὲ ἐντολὴν νὰ διαβῆ διὰ τῆς χώρας, οὐχὶ ὡς ἐχθρὸς τῶν κατοίκων τοῦ Καναδά, ἀλλ' ὡς φίλος, καὶ νὰ καταστείλῃ μετ' αὐστηρότητος πᾶσαν κατ' αὐτῶν ἀπόπειραν προσβολῆς, σεβόμενος ἐξαιρέτως τὰς θρησκευτικὰς αὐτῶν τελετάς. Ἐλεγε δὲ ὅτι, « ἐνῶ ἀγωνιζόμεθα ὑπὲρ τῆς ὑμετέρας ἐλευθερίας, πρέπει νὰ εἴμεθα εἰς ἄκρον προσεκτικοὶ μὴ προσβάλωμεν τὰ δικαιώματα τῆς συνειδήσεως τῶν ἄλλων, καὶ ν' ἀναμιμνησκώμεθα πάντοτε μετ' ἀληθοῦς χριστιανικοῦ πνεύματος, ὅτι μόνος ὁ Θεὸς εἶναι ὁ δικαστὴς τῶν καρδιῶν ἡμῶν, καὶ ὅτι πρὸς μόνον αὐτὸν ὀφείλουσι λόγον. » Ὁ δὲ Ἀρνόλδ καὶ ὁ στρατὸς αὐτοῦ, πορευθέντες ἐπὶ τριάκοντα δύο ἡμέρας δι' ἐρημίας τρομερᾶς, οὔτε οἰκίαν ἀλλ' οὔτε ψυχὴν ζῶσαν ἀπῆντησαν· καὶ διαβάντες ἔλη καὶ μοχθήσαντες ἐπάνω ὀρέων ἔφθασαν καταπεπονημένοι εἰς Κουεβέκ. Καὶ ἤλπιζε μὲν ὁ Ἀρνόλδ νὰ κυριεύσῃ ἐξ ἀπροόπτου τὴν πόλιν ταύτην· ἀλλ' ἐπειδὴ ἐδόθη εἰδήσις περὶ τῆς ἐλεύσεως αὐτοῦ, ἀπέτυχεν. Ὁ στρατηγὸς Μοντγομερὺ, ὅστις εἶχε κυριεύσει παρὰ

τῶν Ἀγγλων τὸ Μοντρεάλ, ἦλθε πρὸς τὸν Ἀρ-
νόλδ, καὶ ἠγωνίσθη νὰ καταπέσῃ τὸν φρού-
ραρχον τῆς Κουεβέκ, νὰ παραδώσῃ αὐτὸ ἄνευ αἰ-
ματοχυσίας· ἀλλ' ὁ ἀξιωματικὸς, ὅστις εἶχε στα-
λῆ φέρων σημαίαν ἀναχωχῆς, ἐπυροβολήθη, καὶ
οὕτως ἀπεφασίσθη ἡ ἐφοδος· ἀπέτυχεν ὅμως, καί
τοι γενομένη μετὰ πολλῆς τόλμης, πεσόντος καὶ
τοῦ γενναίου Μοντγομερύ. Καὶ ὁ μὲν ἀποκλει-
σμὸς τῆς Κουεβέκ διατηρήθη ἐπὶ τινα ἔτι χρόνον
ἄνευ ἀποτελέσματος· οἱ δὲ ἀμερικανοὶ ἀξιωματι-
κοὶ, ἀκούσαντες ὅτι ἀγγλικὸς στόλος ἐφθασεν,
ἐθεώρησαν ἀδύνατον τὴν ἐπιτυχίαν, καὶ ἐπομένως
ἔλυσαν τὴν πολιορκίαν. Καὶ ἐπειδὴ πολλαὶ ἀψι-
μαχίαι ἔπεισαν τοὺς Ἀμερικανούς, ὅτι ἡ δύναμις
αὐτῶν δὲν ἦτο ἱκανὴ νὰ κατορθώσῃ ἐν Καναδᾷ ὅ, τι
προσεδόκων, οἱ ἀξιωματικοὶ ἀπεφάσισαν ν' ἀποχω-
ρήσωσι, πρὶν ἢ καταβληθῶσιν ἔτι μᾶλλον ὑπὸ μα-
ταίων παθημάτων οἱ στρατιῶται.

Ἐνῶ δὲ ταῦτα συνέβαινον πρὸς ἄρκτον, αἱ με-
σημβριναὶ ἐπαρχίαι δὲν ἦσαν ἤσυχαι. Ὁ διοικητὴς
τῆς Βιργινίας, βοηθούμενος καὶ ὑπὸ πλοίων πολε-
μικῶν, ἐπειράθη νὰ καύσῃ τὴν πόλιν Ἀμστὸνγν
ἀλλ' ἀποκρουσθεὶς ὑπὸ τοῦ γενναίου αὐτῆς λαοῦ,
συνήθροισε τὴν δύναμιν αὐτοῦ εἰς Νορφόλκ. Ἐν
τοσοῦτῳ ἀμερικανικὸν σύνταγμα τακτικόν, καὶ

διακόσιοι στρατιῶται ἑλαφροὶ ἐπορεύθησαν εἰς ὑπε-
ράσπισιν τῆς πόλεως· προσβληθέντες δὲ ὑπὸ τῶν
Ἄγγλων, ἐβίασαν αὐτοὺς νὰ ὑποχωρήσωσι, φο-
νεύσαντες πολλοὺς ἐξ αὐτῶν, καὶ μηδενὸς τῶν ἰ-
δίων στρατιωτῶν στερηθέντες. Ὁ διοικητὴς κατέ-
φυγε τότε εἰς πλοῖον, καὶ τὴν νύκτα τῆς 1 Ἰα-
νουαρίου 1776 σφοδρότατον πῦρ διευθύνθη ὑπὸ
τῶν πλοίων κατὰ τῆς πόλεως, καὶ συγχρόνως
στρατὸς ἀποβίβασθεις ἐνέπρησε τὰς οἰκίας. Ἐπει-
δὴ δὲ οἱ Ἀμερικανοὶ δὲν ἐφρόνουν κατορθωτὴν
τὴν ἄλωσιν τῆς Νορφόλκ, ὑπερασπιζομένης καὶ
ὑπὸ τοῦ ἀγγλικοῦ στόλου, δὲν ἐφρόντισαν νὰ σβέ-
σωσι τὰς φλόγας, ἀλλ' ἀφῆκαν αὐτὰς ν' ἀποτε-
φρώσωσι τὴν πόλιν. Μετὰ ταῦτα ὁ διοικητὴς ἐξη-
κολούθησε παραπλέων ἐπὶ τινὰ χρόνον τὰς ὄχθας
τῶν ποταμῶν τῆς Βιργινίας, καίων οἰκίας καὶ κα-
ταστρέφων ἐπαύλεις καὶ ἐξοχὰς. Κάτοικοι δὲ τινες
τῶν ὀρίων τῶν μεσημβρινῶν ἐπαρχιῶν, κλινόντες
πρὸς τοὺς Ἄγγλους, συνεκρότησαν λόχους· ἀλλὰ
συναντηθέντες μετὰ τῶν ἐπαναστατῶν ἐτράπησαν
εἰς φυγὴν. Ἐν τοσούτῳ ὁ διοικητὴς τῆς Βορείου Κα-
ρολίνης ἐπέβη εἰς πολεμικὸν πλοῖον κατὰ τὸν πο-
ταμὸν Φόβον, ὁ δὲ στρατηγὸς Κλίντων, ὁ μέλ-
λων νὰ διοικήσῃ τοὺς πρὸς μεσημβρίαν Ἄγγλους,
ἔφθασεν εἰς τὴν βόρειον Καρολίαν μετὰ μικρὰς

δυνάμεως· ἀλλ' ἰδὼν ὅτι δὲν ἦτο φρόνιμον νὰ μεταχειρισθῆ αὐτὴν ἐκεῖ, ἀπεφάσισε νὰ μεταβῆ εἰς Καρολούπολιν, κατὰ τὴν μεσημβρινὴν Καρολίαν. Καὶ ἐπειδὴ ὁ σκοπὸς οὗτος ἀνεκαλύφθη, πᾶσαι αἱ τάξεις τῶν πολιτῶν ἤρξαντο ἀμέσως νὰ ἐτοιμάζονται εἰς ἄμυναν. Νέον φρούριον, ὀνομασθὲν ἀκολούθως φρούριον Μούλτρι, εἰς τιμὴν τοῦ διοικητοῦ αὐτοῦ, ἀνηγέρθη μετὰ ταχύτητος ἐπὶ τῆς νήσου Σουλλιβάνης, κειμένης κατὰ τὸ στόμιον τοῦ λιμένος. Περὶ δὲ τὰς ἀρχὰς Ἰουνίου ὁ ἀγγλικὸς στόλος ἠγκυροβόλησεν ἐντὸς τοῦ λιμένος τῆς Καρολουπόλεως, καὶ ἀμερικανικὰ τινὰ στρατεύματα, διοικούμενα ὑπὸ τοῦ στρατηγοῦ Λή, ἤλθον ἐκ Βιργινίας καὶ τῆς Βορείου Καρολίνης. Αἱ ὁδοὶ τῆς πόλεως ἐχαρᾶκώθησαν, πολύτιμοι ἀποθήκαι καταδαφίσθησαν καὶ πᾶσα δυνατὴ παρασκευὴ πρὸς ὑπεράσπισιν ἐγένετο. Τοῦ δὲ ἀγγλικοῦ στόλου, συγκειμένου ἐκ δύο νηῶν ἀνὰ πεντήκοντα καννόνια ἐχουσῶν, ἐκ τεσσάρων φρεγατῶν καὶ ἰσαρίθμων ἄλλων μικροτέρων πλοίων, ἐναύαρχε ὁ Σὶρ Πέτρος Πάρκερ, ὅστις τὴν 28 Ἰουνίου, τὴν 10 ὥραν τῆς πρωίας, ἤρξατο νὰ πυροβολῆ κατὰ τοῦ φρουρίου Μούλτρι, ἐξακολουθήσας ἐπὶ τρεῖς ὥρας τὸ πῦρ· ἀλλὰ μετὰ τσαύτης ἐπιδεξιότητος ἀντεπυροβολεῖτο, ὥστε τὰ πλοῖα κατακερματισθέντα, μό-

λις περὶ τὴν 9 ἀπεχώρησαν. Ἐτραυματίσθησαν δὲ ἐκ μὲν τῶν Ἀγγλῶν ὑπὲρ τοὺς διακοσίους, ἐκ δὲ τῶν Ἀμερικανῶν εἴκοσι δύο, ἐξ ὧν ἔπεσον δέκα.

Οὕτω μικρὰ δύναμις ἐκ 375 τακτικῶν καὶ εὐαρίθμων ἄλλων ἀτάκτων συγκειμένη, ἐντὸς ἡμιτελοῦς ὀχυρώματος, κατετρόπωσε καὶ ἀπεδίωξεν, ὀλίγον παθοῦσα, ἰσχυρὸν καὶ καλῶς διοικούμενον στόλον· ὥστε ἐδύνατο τῇ ἀληθείᾳ νὰ εἴπῃ μετὰ τοῦ εὐσεβοῦς Ἀσά· « Κύριε οὐκ ἄδυνατεῖ παρὰ σοὶ σῶζειν ἐν πολλοῖς καὶ ἐν ὀλίγοις » (1). Μετὰ τινὰς δὲ ἡμέρας πάντα μὲν τὰ ἀποβάντα ἀγγλικά στρατεύματα ἐπανῆλθον εἰς τὰ πλοῖα, ἅπας δὲ ὁ στόλος ἀπέπλευσεν ἐκ Νεοεβοράκου, καὶ ἡ πολιτεία τῆς μεσημβρινῆς Καρολίνης ἀπηλλάγη ἀπὸ τῶν κακώσεων ξένου στρατοῦ.

Ἡ ἐπιτυχία αὕτη, ἧς ἠξίωσεν ἡ θεία πρόνοια τοὺς πρὸς μεσημβρίαν Ἀμερικανούς, αὐτοὺς μὲν ἐνεθάρρυνε σφόδρα, τοῦ δὲ Οὐασιγκτῶνος ἀνεπτέρωσε τὰς ἐλπίδας, καθόσον μάλιστα εἶχε ρίψει αὐτὸν εἰς ἀθυμίαν ἢ εἰδησις τῶν κατὰ τὴν ἄρκτον ἀποτυχιῶν. Ὁ στρατὸς ὅμως αὐτοῦ μετεβλήθη ὑπερβαλλόντως διαρκούντος τοῦ χειμῶνος· διότι πολλοὶ μὲν τῶν στρατιωτῶν ἐπανῆλθον εἰς τὰ ἴδια, ἄλλοι δὲ νεοσύλληκτοι ἀνεπλήρωσαν τοὺς ἀναχω-

(1) Β'. Παραλειπ. εἶ. 44.

ρήσαντας· διό, ὅπως κατορθώσῃ δύναμιν τακτικὴν, ἠναγκάζετο ἀδιακόπως νὰ βλέπῃ τὴν ὑπομονὴν αὐτοῦ ὑποβαλλομένην εἰς δοκιμασίαν. Ἐξηκολούθει δὲ φρονῶν ὅτι ἀπόπειρά τις, σκοπὸν ἔχουσα τὴν ἀπὸ τῆς Βοστόνης ἀποδίωξιν τοῦ ἐχθροῦ, ἤθελεν ἐπιτύχει. Ὅθεν γράφων περὶ τούτου πρὸς τὴν Συνέλευσιν ἔλεγεν· « ὀφείλω νὰ ὁμολογήσω ὅτι συναισθάνομαι παραπολὺ τὸ δυσχερὲς τῆς θέσεώς μου· διότι, νὰ ὦσι μὲν πάντων οἱ ὀφθαλμοὶ προσηλωμένοι ἐπ' ἐμέ, καὶ νὰ περιμένωσιν ἀνυπομόνως μέγα τι κατόρθωμα, ἐμοῦ δὲ νὰ ἐμποδίζηται πᾶσα πολεμικὴ πράξις ἔνεκεν ἐλλείψεως τῶν ἀναγκαίων πόρων πρὸς διεξαγωγὴν αὐτῆς, δὲν εἶναι βεβαίως εὐχάριστον· καὶ μάλιστα ἀφοῦ οἱ τρόποι, οὓς ἀδιακόπως μεταχειρίζομαι ἵνα κρύψω τὴν ἀδυναμίαν μου ἀπὸ τῶν ἐχθρῶν, κρύπτουσιν αὐτὴν καὶ ἀπὸ τῶν ἡμετέρων φίλων καὶ ἐπαυξάνουσι τὴν ἀπορίαν αὐτῶν. »

Περὶ τὸ τέλος Φεβρουαρίου, προμηθευθεὶς καὶ ἄλλην πυρίτιδα, ἀπεφάσισε ν' ἀποπειραθῇ τὴν ἐκ Βοστόνης ἀποδίωξιν τοῦ στρατηγοῦ Ἄου, καὶ διὰ τοῦτο προσέβαλεν αὐτὸν περὶ τὰς ἀρχὰς Μαρτίου· πολυάριθμος δὲ μοῖρα Ἀμερικανῶν κατέλαβε τὰ ὑψώματα τοῦ Δόρσεστερ, καὶ ἐν μιᾷ νυκτὶ, εἰ καὶ τὸ ἔδαφος ἦτο πεπηγὸς, ἀνήγειρε προμαχῶνας, οἵ-

τινες κατὰ πολὺ ἐφύλασσον αὐτοὺς ἀπὸ τῶν ἐχθρικῶν προσβολῶν. Ἠναγκάσθησαν λοιπὸν οἱ Ἄγγλοι, ἢ ν' ἀποδιώξωσι τοὺς Ἀμερικανοὺς ἀπὸ τῶν ὑψωμάτων ἐκείνων, ἢ νὰ ἐγκαταλείψωσι τὴν πόλιν· καὶ ἐπειδὴ ἀπεφασίσθη τὸ πρῶτον, στρατὸς ἐπεβιάσθη εἰς τὰ πλοῖα ἵνα καταβῆ εἰς τὸν λιμένα ἐπὶ τούτῳ· ἀλλὰ δὲν ἀφῆκεν « ὁ διοικῶν τοὺς ἀνέμους καὶ τὰ κύματα » νὰ ἐπιτύχῃσι· διότι ἐξεγείρας τρομερὰν τρικυμίαν διεσκόρπισεν αὐτοὺς, καὶ κατέστησε πάντῃ ἀνικάνους εἰς ἐξακολούθησιν τοῦ ἐπιχειρήματος. Πρὶν δὲ ἢ ἐτοιμασθῶσι νὰ ἐπαναλάβωσιν αὐτὸ, οἱ Ἀμερικανοὶ κατεσκευάσαν τοσοῦτον ἰσχυρὰ τὰ ὀχυρώματα, ὥστε ματαίᾳ ἦτο πᾶσα κατ' αὐτῶν ἀπόπειρα. Ὑποθέτων ὅτι πολὺς στρατὸς ἤθελεν ἐπιχειρήσει τὴν ἐπίθεσιν, ὁ Οὐάσιγκτων ἐθεώρησεν ἀναγκαῖον νὰ προσβάλῃ τὸν ἐν Βοστόνῃ· ἀλλὰ τὸ σχέδιον τοῦτο δὲν ἐνηργήθη, διότι ὁ ἐχθρὸς, ἰδὼν ὅτι ἀδύνατον ἦτο νὰ χειρωθῶσι τὰ ὑψώματα τοῦ Δόρσεστερ, ἀπεφάσισε νὰ ἀναχωρήσῃ. Ὅτε δὲ ἔμαθεν ὁ Οὐάσιγκτων τοὺς σκοποὺς τοῦ στρατηγοῦ Ἄου, ὑπέθεσε πιθανωτάτην τὴν ἀπὸ Βοστόνης εἰς Νεοεβόρακον μετάβασιν αὐτοῦ, καὶ ἀμέσως ἔστειλεν ἐκεῖ μέγα μέρος τοῦ ἰδίου στρατοῦ. Τὴν δὲ 17 Μαρτίου, ἐπιβάντων τῶν Ἄγγλων εἰς τὰ πλοῖα, ἀπῆρεν εὐθὺς ἅπας ὁ στόλος· ἀνεχώ-

ρησε δὲ καὶ ὁ λοιπὸς τῶν Ἀμερικανῶν στρατὸς εἰς
Νεοεβόρακον. Ἡ ἀπελευθέρωσις τῆς Βοστόνης ἐ-
γένετο πρόξενος μεγίστης χαρᾶς· οἱ δὲ κάτοικοι,
ὑποδεχθέντες τὸν Οὐασιγκτῶνα ὡς ἐλευθερωτὴν
αὐτῶν ἀπὸ τῆς τυραννίας, ἀπετάθησαν δημοσίᾳ
πρὸς αὐτὸν, καὶ ἀπήγγειλαν τὴν εὐχὴν ταύτην·
«Εἶθε προσδεύσῃς, εὐλογούμενος παρὰ τοῦ Θεοῦ,
καὶ τιμώμενος παρὰ πάντων τῶν ἀγαθῶν ἀνθρώ-
πων!» Ὁ δὲ στόλος τῶν Ἀγγλῶν μεταβάς εἰς
Ἀλιφάξην, παρέμεινεν ἐκεῖ μέχρις Ἰουνίου, καὶ τὸν
Ἰούλιον ἀπεβίβασε τὸν στρατὸν εἰς Νῆσον Στάτην.

ΚΕΦ Α Λ Α Ι Ο Ν Γ'.

1776—1777.

Ὅτε ἤρξατο ὁ πόλεμος οἱ Ἀμερικανοὶ ἐνόμιζον
αὐτὸν γινόμενον πρὸς ἀπόκρουσιν μόνον τῆς ἐκ
τῶν ἀδίκων νόμων τυραννίας· ἀλλ' ὅτε ἤκουσαν
ὅτι οἱ Ἀγγλοὶ ἐμίσθωσαν ξένα στρατεύματα ἵνα
τῇ βοήθειᾳ αὐτῶν καθυποτάξωσι τοὺς Ἀμερικα-
νοὺς, καὶ ὅτι προσέλαβον καὶ τὴν συνδρομὴν τοῦ Ἰν-
δικοῦ πελέκεως, συνέλαβον πρῶτον τότε τὴν ἰδέαν

τελείας διαζεύξεως ἀπὸ τῆς Ἀγγλίας, καὶ τῆς ἀνακηρύξεως αὐτῶν ὡς ἔθνους ἀνεξαρτήτου. Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν εὐάριθμοι ἦσαν οἱ τολμηροὶ οἱ προτείναντες τοῦτο· μετὰ μικρὸν ὅμως ἐγένετο λόγος δημοσία, καὶ διεδόθη ἡ ἰδέα εἰς πάσας τὰς ἐπαρχίας. Πολλὰ τῶν ἐπαρχικῶν συνόδων ἐγνωμοδοτήσαν ὑπὲρ αὐτῆς, καὶ τὴν 7 Ἰουνίου 1776, γενομένην ἐπὶ Συνελεύσεως τὴν πρότασιν ὑπὸ τοῦ Ῥιχάρδου Ἐρρίκου Λη, ὑπεστήριξεν ὁ Ἰωάννης Ἄδαμς. Ἴδου ἡ ἀπόφασις αὐτολεξεί: « Ἀπεφασίσθη ὅτι αἱ Ἠνωμένοι αὐταὶ ἀποικίαι εἰσὶ, καὶ ὀφείλουσι δικαιοματικῶς νὰ ᾧσιν, ἐλεύθεροι καὶ ἀνεξάρτητοι πολιτεῖαι· καὶ ὅτι πᾶσα πολιτικὴ ἔνωσις αὐτῶν μετὰ τῆς μεγάλης Βρετανίας εἶναι καὶ πρέπει νὰ ᾧναι ἐξ ὀλοκλήρου δαλελυμένη. » Ἡ Συνέλευσις συνεδρίαζε τότε ἐν τῷ ἐν Φιλαδελφία Βουλευτηρίῳ, καὶ ὁ τόπος ὅπου συνήρχετο ὀνομάζεται ἔτι καὶ νῦν « Αἶθουσα τῆς ἀνεξαρτησίας. »

Μετὰ δὲ πολλὰς σπουδαίας συσκέψεις, αἱ δεκατρεῖς ἀποικίαι συνήνεσαν ἐπὶ τέλους διὰ τῶν ἀντιπροσώπων αὐτῶν εἰς τὴν ἀπόφασιν, ἣτις ἐγένετο δεκτὴ ὑπὸ τῆς Συνελεύσεως τὴν 2 Ἰουλίου. Τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἡ ἐπιτροπὴ, ἣτις παραγγελοῦσα συνετάξε τὴν διακήρυξιν τῆς Ἀνεξαρτησίας (*), ὑ-

(*) Ἡ μὲν διακήρυξις συνετάχθη ὑπὸ τοῦ Ἰεωφερσῶνος, μετὰ

πέβαλεν αὐτήν, καὶ μετὰ τριήμερον συζήτησιν, καθ' ἣν πολλαὶ τροπολογίαι ἐπηνέχθησαν, ἐπεκυρώθη τὴν 4 Ἰουλίου, καὶ ὑπεγράφη παρὰ πάντων τῶν παρόντων μελῶν, πλην ἑνὸς φρονούντος ὅτι πρόωρος ἦτο ἡ ἀπόφασις.

Μετὰ τῶν ἄλλων τροπολογιῶν, ὅσας ἐπέφερον ἡ Συνέλευσις εἰς τὸ πρωτότυπον σχέδιον τῆς διακηρύξεως, εὐρίσκονται καὶ αἱ λέξεις αὗται: « Μετὰ βεβαίας πεποιθήσεως εἰς τὴν προστασίαν τῆς θείας προνοίας. » Εἰς δὲ τὴν τελευταίαν περίοδον ἐλέγετο ὅτι: « Πρὸς ὑποστήριξιν τῆς διακηρύξεως ταύτης, ἐγγυώμεθα πρὸς ἀλλήλους τὴν ζωὴν, τὴν περιουσίαν καὶ τὴν ἰεράν ἡμῶν τιμὴν. » Οὕτω βλέπομεν ὅτι τὸ περίβλεπτον ἐκεῖνο σῶμα ἔσπευδε νὰ ὁμολογήσῃ δι' ἐπισήμου ἐγγράφου, τοῦ σπουδαιοτάτου πάντων τῶν τῆς ἡμετέρας ἱστορίας, ὅτι ἀνέθετο τὰς ἐλπίδας αὐτοῦ εἰς τὴν θείαν εὐλογίαν διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ ἐπιχειρήματος. Ἡ διακήρυξις αὕτη ἐγγράφη καὶ ὑπεγράφη πρῶτον μὲν ἐπὶ χάρτου, ἔπειτα δὲ ἐπὶ μεμβράνης, ὑπογραφεῖσα ἐκ νέου τὴν

ταῦτα προέδρου τῶν Ὁμοσπόνδων πολιτειῶν, ἡ δὲ πρότασις περὶ τῆς παραδοχῆς αὐτῆς ὑπεστηρίχθη, ὡς εἶδομεν, ὑπὸ τοῦ Κ. I. Ἄδαμς, καὶ αὐτοῦ ὀνομασθέντος μετὰ ταῦτα προέδρου. Ἄμφότεροι οἱ ἔξοχοι οὗτοι πολῖται ἀπέθανον τὴν 4 Ἰουλίου 1826, πενήτηκοντα ἔτη ἀκριβῶς ἀπὸ τῆς ἡμέρας καθ' ἣν ὑπέγραψαν τὴν διακήρυξιν. ("Ὁρα παράρτημα Α'.)

2 Αὐγούστου. Τότε υπέγραψαν αὐτὴν καὶ πολλοὶ ἄλλοι μὴ ὄντες τὴν 4 Ἰουλίου μέλη τῆς Συνελεύσεως, καὶ τινες ἄλλοι οἵτινες ἀπόντες τότε ἐπέθεντο τὰς ὑπογραφὰς αὐτῶν μέχρις Ὀκτωβρίου. Πεντήκοντα ἕξ ὑπογραφαὶ ὑπάρχουσιν ἐπὶ τοῦ ἐκ μεμβράνης ἀντιγράφου, τοῦ φυλασσομένου ἐν τοῖς δημοσίοις γραφείοις τῆς Οὐασιγκτωνίας. Τοσοῦτω δὲ κοινὴ καὶ μεγάλη εἶναι ἡ ὑπὲρ τῶν ὑπογραφάντων τὸ ἔγγραφον τοῦτο ἀγαθὴ ὑπόληψις, ὥστε ἐδημοσιεύθη βιογραφία ἐνὸς ἐκάστου· ἀλλὰ καὶ αὐτὸ τιμᾶται διαφερόντως παρὰ πάντων τῶν Ἀμερικανῶν· ἡ δὲ ἀξιοσημείωτος ἡμέρα τῆς ὑπογραφῆς πανηγυρίζεται κατ' ἔτος μετὰ πολλῆς θυμηδίας. Καὶ οὕτω πρέπει νὰ γίνηται, οὐχὶ ὁμῶς μετὰ τῆς πολυταράχου καὶ ἀκολάστου ἐκείνης χαρᾶς, ἣτις περιφρονεῖ καὶ τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν ἀνθρώπων τοὺς νόμους. Αἱ μετριοπαθεῖς καὶ ἀθῶαι τέρψεις πρέπει νὰ συγκερῶνται μετ' εὐγνώμονος εὐχαριστίας πρὸς τὴν ἀγαθότητα τοῦ παντοδυνάμου καὶ πολυελέου ὄντος, τοῦ δίδοντος ἡμῖν τοιαύτας αἰτίας ἀγαλλιάσεως.

Μὴ ἀγωνιζόμενος πλέον διὰ τὴν ἀκύρωσιν νόμων ἀξιοκατακρίτων, ἀλλὰ διὰ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ ἐθνικὴν ὑπαρξιν, ὁ λαὸς ἦτο ἠνωμένος καὶ δραστήριος, καὶ νέα τις ἐνέργεια ἀνεπτύχθη κατ' ὅ-

λας τὰς ΠΟΛΙΤΕΙΑΣ μὴ οὔσας πλέον ἀποι-
κίας. Ἐκαστος ἔπρεπε νὰ κηρυχθῆ εἴτε ὑπὲρ
εἴτε κατὰ τῆς πατρίδος, καὶ ἡ φωνὴ τοῦ λαοῦ
ὑπῆρξε σχεδὸν μία ὑπὲρ ἐλευθερίας καὶ ἀνεξαρ-
τησίας.

Ἐπειδὴ δὲ καθ' ὄν χρόνον διεκηρύχθη ἡ ἀνεξ-
αρτησία, ὁ ἀδελφὸς τοῦ στρατηγοῦ Ἄου ἔφθα-
σεν εἰς νῆσον Στάτην μετὰ πολυαρίθμου στόλου
καὶ μετὰ τινος στρατιωτικῆς δυνάμεως, ὁ στρατη-
γὸς Οὐάσιγκτων ἠτοιμάσθη ὅσον ἐδύνατο ἵνα ὑπερ-
ασπίσῃ τὸ Νεοεβόρακον ἀλλὰ ταχέως ἐπέισθη
ὅτι δὲν ἴσχυε νὰ ἐμποδίσῃ τὰ ἀγγλικά πλοῖα, προ-
τιθέμενα νὰ διαβῶσι τὸν Ὑδσωνα ποταμόν. Ἐνῶ
δὲ διετέλει ἀμηχανῶν, ἐπιστολαὶ ἐπέμφθησαν ὑπὸ
τοῦ ἀρχηγοῦ τοῦ στόλου πρὸς τοὺς βασιλικούς
διοικητὰς, ἀξιούσαι νὰ εἰδοποιήσωσι τὸν λαόν, ὅτι
εἶχεν ἄδειαν ὑπὸ τοῦ βασιλέως νὰ συγχωρήσῃ
πάντας τοὺς ἐπιστρέφοντας εἰς τὸ καθήκον, καὶ
ὅτι ὁ καταπίθων αὐτοὺς εἰς τοῦτο θέλει ἀντα-
μειφθῆ γενναίως. Καὶ ὁ μὲν Οὐάσιγκτων διεύθυ-
νεν ἀμέσως τὰ ἔγγραφα ταῦτα εἰς τὴν Συνέλευσιν,
ἣτις ἀπεφάσισε νὰ δημοσιευθῶσι συγχρόνως δὲ
καὶ ὁ στρατηγὸς Ἄου ἔστειλεν ἀξιωματικὸν εἰς
τὴν ξηρὰν, φέροντα σημαίαν εἰρήνης καὶ ἐπιστο-
λὴν πρὸς τὸν « Κύριον Γεώργιον Οὐάσιγκτῶνα. »

Οὗτος ὁμως δὲν ἐδέχθη τὴν ἐπιστολὴν, ὡς μαρτυροῦσαν καταφρόνησιν πρὸς τοὺς διορίσαντας αὐτὸν ἀρχιστράτηγον. Καὶ δευτέρα δὲ ἐπιστολὴ ἐστάλη, ἐπιγραφομένη πρὸς τὸν Γεώργιον Οὐάσιγκτῶνα κ.τ.λ. κ.τ.λ., ὁ δὲ κομίσας αὐτὴν ἀξιωματικὸς εἶπεν ὅτι ἡ προσθήκη κ.τ.λ. κ.τ.λ. κ.τ.λ. ἐννοεῖ πᾶν ὅ,τι πρέπει νὰ παρακολουθῆ τὸ ὄνομα. Ἄλλ' ὁ Οὐάσιγκτων ἀπεκρίθη ὅτι ναὶ μὲν ἐνοεῖτο πᾶν ὅ,τι, ἀλλ' ὅτι ἐνοεῖτο καὶ πᾶν ὅ,τι οἱ Ἄγγλοι ἤθελον, καὶ ὅτι δὲν ἐδύνατο νὰ δεχθῆ ἐπιστολὴν περὶ δημοσίων πραγμάτων, διευθυνομένην πρὸς αὐτὸν ὡς πρὸς ἰδιώτην. Καὶ ὁ μὲν ἀξιωματικὸς διεβεβαίωσεν ὅτι δὲν ὑπῆρχε σκοπὸς περιφρονήσεως, καὶ ὅτι ὁ στρατηγὸς Ἄου καὶ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ διωρίσθησαν ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῆς Ἀγγλίας « ἵνα καθησυχάσωσι τὴν διεγερθεῖσαν ἀτυχῆ ἔριδα » ὁ δὲ Οὐάσιγκτων ἀπεκρίθη ὅτι δὲν ἔδωκεν αὐτῷ ἐξουσίαν ἢ Συνέλευσις νὰ εἴπη τι περὶ τούτου· πλὴν, καθόσον ἔμαθεν, ἐφρόνει ὅτι ὁ στρατηγὸς Ἄου καὶ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ εἶχον μόνον τὴν ἄδειαν νὰ συγχωρῶσιν· ἀλλὰ « οἱ μὴ πράξαντες παράπτωμα δὲν εἶχον ἀνάγκην συγγνώμης, διότι οἱ Ἀμερικανοὶ ὑπερήσπιζον ἀπλῶς ὅ,τι ἐθεώρουν δικαίωμα αὐτῶν. »

« Συνέκειτο δὲ τότε ὁ μὲν ἀγγλικὸς στρατὸς ἐξ

εικοσιτεσσάρων περίπου χιλιάδων ἀνδρῶν, ἔχων
 καὶ ἄφθονα πολεμεφόδια, καὶ στόλον πολυάριθμον
 ἔτοιμον εἰς ἐπικουρίαν, ὃ δὲ τῶν Ἀμερικανῶν, ὅς
 τις κατεῖχε τρεῖς διαφόρους θέσεις καὶ μόλις δὲν
 ἔσπερεῖτο ὄπλων, ἐκ δεκατριῶν ὡς ἔγγιστα χιλιά-
 δων. Ὁ Οὐάσιγκτων, ὑποβαλὼν εἰς τὴν Συνέλευ-
 σιν τὴν κατάστασιν ταύτην, προσέθετο ἐπὶ τέλος
 τὰ ἑξῆς· « Καὶ ταῦτα μὲν εἰσὶ λυπηρὰ, οὐχ ἦττον
 ὁμως καὶ ἀληθῆ· προσδοκῶ δὲ τὰ βελτίω· ἀλλ'
 οἰαيدήποτε καὶ ἂν ᾧσιν αἱ ἐλλείψεις, θέλω κατα-
 βάλλει πᾶσαν ἐπιμέλειαν ὅπως φθάσω τὸν μέγαν
 σκοπὸν ὃν ἔχομεν πρὸ ὀφθαλμῶν. Καθ' ὅσον δὲ
 δύναμαι νὰ συμπεράνω ἐκ τῆς φαινομένης διαθέ-
 σεως τοῦ στρατοῦ μου, θέλω ἔχει τὴν ὑποστήρι-
 ξιν αὐτοῦ· ἢ ὑπεροχὴ τῶν ἐχθρῶν καὶ προσεχῆς
 προσβολὴ δὲν ἐφόβησαν αὐτόν. » Καὶ μέρος μὲν
 τοῦ στρατοῦ εὐρίσκετο ἐν Μακρονήσῳ, τὸ δὲ λοι-
 πὸν ἐν ταῖς νήσοις τοῦ Ἐβοράκου καὶ τοῦ Κυβερ-
 νήτου, καὶ ἐν τῷ ἀκρωτηρίῳ Πώλης. Ὁ δὲ Οὐά-
 σιγκτων, ἀγωνιζόμενος μετὰ ζήλου νὰ ἐνθαρρύνῃ
 τὸν στρατὸν, ἔλεγε· « Δὲν εἶναι ἴσως μακρὰν ἡ
 ὥρα καθ' ἣν θέλει ἀποφασισθῆ εἰάν οἱ Ἀμερικανοὶ
 πρέπη νὰ γείνωσιν ἐλεύθεροι. Ἡ τύχη ἀγνώστων
 ἑκατομμυρίων ἐξήρτηται, μετὰ Θεὸν, ἀπὸ τοῦ θάρ-
 ρους καὶ τῆς διαγωγῆς τοῦ στρατοῦ τούτου. Ἐλ-

πίσωμεν ἐπὶ τὸ δίκαιον τοῦ ἡμετέρου ἀγώνος καὶ ἐπὶ τὴν βοήθειαν τοῦ ὑφίστου, εἰς οὗ τὰς χεῖρας κεῖται ἡ νίκη, ὅπως ἐνθαρρύνωσι καὶ ἐνισχύσωσιν ἡμᾶς εἰς μεγάλας καὶ εὐγενεῖς πράξεις. »

Τοῦ δὲ στρατηγοῦ Ἄου ἀποβιβάσαντος τὰ στρατεύματα αὐτοῦ εἰς Μακρόνησον τὴν 22 Ἰουλίου, οἱ Ἄμερικανοὶ ἠτοιμάσθησαν νὰ ὑποστῶσι τὴν προσβολήν. Ἀπόσπασμα δὲ τούτων, ὅπερ τοποθετηθὲν καταλλήλως ἔμελλε νὰ ἀναγγεῖλῃ τὴν ἔλευσιν τοῦ ἐχθροῦ, περικυκλωθὲν ἠχμαλωτεύθη καὶ τοῦτο ἔδωκε καιρὸν πρὸς τοὺς Ἄγγλους νὰ προχωρήσωσι δι' ὁδοῦ προσφυστάτης εἰς ἔφοδον, ἣτις καὶ ἐγένετο μετὰ τοσοῦτω μεγάλης δυνάμεως, καὶ ἐκ τοσοῦτων μερῶν, ὥστε ἀδύνατος ἦτο ἡ ἀπόκρουσις αὐτῶν, εἰ καὶ ἐπολέμησαν μετὰ γενναιότητος οἱ Ἄμερικανοί. Μεταβὰς τότε εἰς Βρούκλιν ὁ στρατηγὸς Οὐάσιγκτων, εἶδε μετὰ πολλῆς θλίψεως τὴν καταστροφὴν τῶν στρατευμάτων. Δὲν εἶχε δὲ δύναμιν νὰ βοηθήσῃ αὐτὰ δι' οὐδενὸς ἄλλου τρόπου ἢ διὰ τῶν ἰδίων ἀγώνων· διότι ἐνόσει ὅτι καὶ ἂν ἔφερε τὸ ἐπίλοιπον τοῦ στρατοῦ ἐκ Νεοεβοράκου, ἤθελε κατατροπωθῆ ὑπὸ τῆς ἀνωτέρας δυνάμεως τοῦ ἐχθροῦ, καὶ οὕτως ἡ τύχη τῆς πατρίδος ἐκρίνετο διὰ μιᾶς. Καὶ ὁ μὲν ἐχθρὸς ἐστρατοπέδευσε κατὰ μέτωπον τῶν μενόντων Ἄμε-

ρικανῶν, ὁ δὲ Οὐάσιγκτων, φροντίζων περὶ τῆς σωτηρίας αὐτῶν, ἐνόμισε καλὸν ν' ἀναχωρήσωσιν ἐκ τῆς Μακρονήσου. Διέταξε λοιπὸν τὸ σχέδιον, καὶ ἐπελθούσης τῆς νυκτὸς τῆς 28, ἅπας ὁ στρατὸς καὶ τὰ πολεμεφόδια, ὡς καὶ μέγα μέρος τῶν τροφῶν καὶ τὸ πυροβολικόν, μετεκομίσθησαν ἐν ἀσφαλείᾳ ὑπὸ τὰς ὁδηγίας καὶ διὰ τῶν φροντίδων αὐτοῦ εἰς Νεοεβόρακον. Κατὰ συγκατάβασιν τῆς θείας προνοίας, ἡ νύξ ἐκείνη ἦτο τοσοῦτω σκοτεινὴ καὶ ἡ πρωΐα τοσοῦτω ὀμιχλώδης, ὥστε καὶ τοὶ ὀλίγας ἑκατοστίας μέτρων ἀπέχοντες ἀπὸ τῶν Ἀμερικανῶν οἱ ἐχθροὶ, μόλις ἐνόησαν τὴν ἀναχώρησιν αὐτῶν ἀφοῦ ἔφθασαν ἐκτὸς βολῆς κανονίου. Ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς μάχης, ὃ ἐστὶν ἀπὸ τῆς πρωΐας τῆς 27 μέχρι τῆς 29 Ἰουλίου, ὅτε ὁ στρατὸς διαβάς τὸν ποταμὸν ἐσώθη, ἀνήσυχος ὁ ἀρχηγὸς δὲν ἐκλείσει τὸν ὀφθαλμόν· ἀλλ' ἔφιππος σχεδὸν πάντοτε, ὠδήγει καὶ συνέτρεχεν αὐτόν. Δὲν ἐσκέφθη δὲ περὶ τῆς ἰδίας αὐτοῦ σωτηρίας, ἕως οὔ καὶ ἡ τελευταία λέμβος ἠτοιμάσθη ν' ἀναχωρήσῃ, καὶ τότε μόνον ἐπέβη εἰς αὐτὴν ὄλως περιλυπος.

Τὸ συμβὰν τοῦτο τοσοῦτον ἀπεδειλίασε τὰ ἀμερικανικὰ στρατεύματα, ὥστε, ὡς καὶ αὐτὸς ὁ στρατηγὸς Οὐάσιγκτων ἔγραφε πρὸς τὴν Συνέλευ-

σιν, ἡ θέσις αὐτῶν κατέστη « ἀληθῶς δεινοτάτη. »
Καὶ μετὰ θλίψεως εἶδεν ὀλόκληρα συντάγματα
ἐπανερχόμενα ἐν μεγίστῃ ἀθυμίᾳ εἰς τὰ ἴδια.

Ἄμα δὲ μετὰ τὴν νίκην, ὁ στρατηγὸς Ἄου ἐ-
μήνυσεν εἰς Φιλαδελφίαν ὅτι, καίτοι μὴ δυνάμενος
νὰ διαπραγματευθῆ μετὰ τῆς Συνελεύσεως ὡς
μετὰ σώματος, εἶχεν ὅμως πληρεξουσιότητα νὰ
δώσῃ τέλος εἰς τὴν διαφορὰν δι' ὄρων εὐνοϊκω-
τάτων, καὶ ὅτι ἕτοιμος ἦτο νὰ λάβῃ συνέντευξιν
μετὰ οἰουδήποτε ἀντιπροσώπου, ἰδιωτικὸν φέρον-
τος χαρακτῆρα. Ἄλλ' ἡ Συνέλευσις ἀπεκρίθη, ὅτι
ὡς συγκαμμένη ἐξ ἀντιπροσώπων ἐλευθέρου καὶ
ἀνεξαρτήτου λαοῦ, οὐδενὶ τῶν μελῶν αὐτῆς δύνα-
ται νὰ ἐπιτρέψῃ συνέντευξιν μετ' ἐκείνου ἰδιωτικῆν
ὡς ἐπιθυμοῦσα ὅμως τὴν εἰρήνην, εἶναι πρόθυμος
νὰ στείλῃ ἐπιτροπὴν, ἵνα ἀκούσῃ παρ' αὐτοῦ ὅ-
ποιά τινα ἔχει νὰ προτείνῃ. Διῶρισε δὲ τρεῖς ἀντι-
προσώπους, τὸν Βενιαμὶν Φραγκλῆνον, τὸν Ἰωάν-
νην Ἄδαμς καὶ τὸν Ἐδουάρδον Ῥυτλὲδζ ἵνα ἐπι-
σκεφθῶσι τὴν Νῆσον Στάτην, ὅπου ὑπεδέχθη αὐ-
τοὺς μετὰ πολλῆς φιλοφροσύνης ὁ ἄγγλος στρα-
τηγός· ἀλλ' ἐπειδὴ πᾶσαι αἱ προτάσεις βᾶσιν εἶ-
χον τὸν ὅλως ἀπαράδεκτον ὅρον τῆς ὑποταγῆς
τῶν ἀποικίων, ἡ διαπραγματεύσις διεκόπη.

Ἐκ τῶν κινήματων τοῦ στρατοῦ καὶ τοῦ στόλου

τῶν Ἀγγλων, ὁ στρατηγὸς Οὐάσιγκτων ὑπέθεσεν ὅτι ἐμελέτων νὰ πολιορκήσωσι τὸ Νεοεβόρακον καὶ νὰ βιάσωσιν αὐτὸν εἰς μάχην· ἀλλὰ πεισθεὶς ὅτι, διὰ τὴν ἀσθενῆ κατάστασιν τοῦ στρατοῦ, ἢ προσβολὴ ἤθελεν ἀποβῆ ὀλεθρία, ἐνόμισεν ὀρθὸν ν' ἀποχωρήσῃ ἐκ Νεοεβοράκου. Γράφων δὲ πρὸς τὴν Συνέλευσιν ἔλεγε· « Πανταχόθεν στενά μοι . . . Ὁ πόλεμος πρέπει νὰ γίνῃ ἀμυντικός· διὸ ὀφείλομεν εἰς πᾶσαν περίστασιν ν' ἀποφύγωμεν τὴν γενικὴν μάχην, καὶ νὰ μὴ ριψοκινδυνήσωμεν, ἐκτὸς ἂν βιασθῶμεν ὑπὸ τῆς ἀνάγκης, εἰς ἣν δὲν πρέπει πώποτε νὰ ἐμπέσωμεν. »

Ἐπειδὴ δὲ οἱ ἀξιωματικοὶ τοῦ στρατοῦ συσκεφθέντες ἀπεφάνθησαν ὅτι προτιμότερον ἦτο νὰ ἐγκαταλείψωσι τὸ Νεοεβόρακον, ὁ Οὐάσιγκτων ἐνησχολήθη δραστηρίως εἰς τὴν μετακόμισιν τῶν πολεμεφοδίων εἰς μέρος ἀσφαλές. Προέτρεψε δὲ καὶ τοὺς κατοίκους νὰ μεταφέρωσιν ἀλλαγῶν τὰς γυναῖκας καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν, ὅτε κατὰ πρῶτον ἐφάνη ὁ ἐχθρὸς εἰς τὴν Νῆσον Στάτην.

Μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τῶν ἀμερικανικῶν στρατευμάτων ἐκ Νεοεβοράκου εἰς τὴν Βασιλικὴν Γέφυραν, ὁ ἐχθρὸς κατέλαβε τὴν πόλιν τὴν 14 Σεπτεμβρίου· ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ Οὐάσιγκτων ἐθεώρει τὴν θέσιν τοῦ στρατοῦ εἰς ἄκρον ἐπισφαλῆ, διότι ὁ μὲν

χρόνος τῆς θητείας εἶχε σχεδὸν παρέλθει, μικρὰς δ' ἐλπίδας ἔτρεφε περὶ ταχείας ἀντικαταστάσεως, ἔγραψε πρὸς τὴν Συνέλευσιν προτρέπων αὐτὴν νὰ φροντίσῃ ὅλαις δυνάμεσι περὶ τῆς διατηρήσεως τοῦ στρατοῦ. Αἱ πρῶται λέξεις τῆς ἐπιστολῆς ἀπεδείκνυν τὴν στενοχωρίαν καὶ τὴν μετριοφροσύνην αὐτοῦ. « Δανείζομαι, ἔλεγε, παρὰ τῶν ἀφιερωμένων εἰς τὸν ὕπνον ὥρων ὀλίγα λεπτά, ἵνα ἀνακοινώσω πρὸς τὴν Συνέλευσιν τὰς σκέψεις μου περὶ τινῶν ἀξιολόγων ἀντικειμένων. Θέλω δὲ πράξει τοῦτο μετὰ τῆς εὐλιχρινείας τῆς ἐμπρεπούσης εἰς ἄδολον ἄνδρα, καὶ μετὰ τοῦ θάρρους ὃ περιλαμβάνει τις ὡςάκις δίδῃ ὠφελίμους γνώμας μὴ φοβούμενος νὰ κατακριθῆ ἐπὶ οἴῃσει ». Ἡ Συνέλευσις, ἀναγνοῦσα τὴν διεξοδικὴν καὶ σπουδαιοτάτην ταύτην ἐπιστολὴν, ἀπεφάσισε νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὰς ἐν αὐτῇ συμβουλὰς, καὶ διώρισεν εἰδικὴν ἐπιτροπὴν ἵνα φροντίσῃ περὶ νέας στρατολογίας.

Ὁ δὲ στρατηγὸς Ἄου, θελήσας νὰ διακόψῃ τὴν συγκατοιωνίαν τοῦ ἀμερικανοῦ στρατοῦ μετὰ τῶν πολιτειῶν τῆς Νέας Ἀγγλίας, ἐξεστράτευσεν μελετῶν νὰ περικυκλώσῃ τὴν κυριωτέραν μοῖραν τοῦ στρατοῦ τούτου· ἀλλ' ὁ Οὐάσιγκτων, ἄγρυπνος πάντοτε, ἀνέτρεψε τὸ σχέδιον τοῦτο. Καὶ πολλοὶ μὲν συμπλοκαὶ ἐγένοντο ἑκατέρωθεν μεταξύ μι-

κρῶν ἀποσπασμάτων, ἀπέφυγεν ὁμως ἐπιμελῶς τὴν γενικὴν μάχην, ἐκτὸς μόνον κατὰ τινα περιστασις, ὅτε κατεῖχεν εὐθέτους θέσεις ἐπάνω βουνῶν, πλησίον τῶν Λευκῶν πεδιάδων, κατὰ τὴν πολιτείαν τοῦ Νεοβοράκου. Ἄλλ' ὁ ἄγγλος στρατηγὸς ἀπέφυγεν αὐτὴν, καὶ μεταβαλὼν σχέδιον ἀπεχώρησε βραδέως ἀπὸ τοῦ Ἀρκτικοῦ (Υδσωνος) ποταμοῦ ἵνα εἰσέλθῃ εἰς Νέαν Ἱερσέυ. Ὁ δὲ Οὐάσιγκτων, ἐννοήσας τὸν σκοπὸν τοῦ ἐχθροῦ, εἰδοποίησε τὸν τε διοικητὴν τῆς πολιτείας ἐκεῖνης καὶ τὸν στρατηγὸν Γρήν, κατεσκευασμένον ἐκεῖ μετὰ τινῶν στρατευμάτων, καὶ παρεκίνησεν αὐτοὺς νὰ προετοιμασθῶσι κατὰ τὸ δυνατόν εἰς ἄμυναν. Τοποθετήσας δὲ καὶ ἐν τοῖς Ὀρεινοῖς φρουρίοις, κατὰ τὴν πολιτείαν τοῦ Νεοβοράκου, ὅσα στρατεύματα ἐδυνήθη νὰ συνάξῃ, μετέβη εἰς Νέαν Ἱερσέυ μετὰ τοῦ εὐαρίθμου αὐτοῦ στρατοῦ, Νοεμβρίου ἔτι ὄντος. Καὶ ὁ μὲν ἄγγλος στρατηγὸς Κορνουάλλης παρηκολούθει αὐτὸν μετὰ πολυαρίθμου στρατοῦ, ἐκεῖνος δὲ διευθύνθη εἰς Νέαν Βρουνσουηκίαν ὅπου κατέλυσεν. Ἰδὼν δὲ μετὰ πολλῆς λύπης τὸν στρατὸν ἐλαττωθέντα ἔτι πλέον, ἕνεκα τῆς ἀναχωρήσεως πολλῶν στρατιωτῶν, ὧν ὁ χρόνος τῆς θητείας εἶχε λήξει, ἀπέταθῃ ἐκ νέου πρὸς τὸν διοικητὴν ζητῶν ἐπικουρίαν.

ἀλλ' οὗτος δὲν εἶχεν ἐξουσίαν νὰ δώσῃ τοιαύτην. Ἐγραφε δὲ κατεπειγόντως καὶ πρὸς τὸν στρατηγὸν Λή, διοικοῦντα τὸν πρὸς ἀνατολὰς στρατὸν, ἵνα ἔλθῃ πρὸς αὐτὸν τὸ ταχύτερον. Κατὰ τὴν ἀπευκταίαν ἐκείνην περίστασιν ἔδωκε δείγματα συνέσεως καὶ σταθερότητος οὐ τῆς τυχούσης. Ὁ στρατὸς ἐλαττωθεὶς μόλις συνέκειτο ἐκ τριῶν χιλιάδων ἀνδρῶν, οἵτινες καὶ αὐτοὶ ἦσαν ἀθλίως ἐξωπλισμένοι, πενιχρῶς ἐνδεδυμένοι, καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἀνυπόδητοι· ἐνῶ ὁ τῶν ἐναντίων ἦτο διπλοῦς καὶ ἐπέκεινα τὸν ἀριθμὸν, πλήρης θάρρους καὶ εἶχεν ἀφθονα τὰ ζωαρχῆ.

Ἡ διαφορὰ αὕτη μεταξὺ τῆς λαμπρᾶς ἐπιφανείας τῶν Ἀγγλῶν καὶ τῆς ἐλκεϊνῆς καταστάσεως τῶν Ἀμερικανῶν, προειμήνυεν ὡς βέβαιον τὸν θρίαμβον τῶν πρώτων.

Θλιβόμενος μὲν ἀλλ' οὐχὶ καὶ καταβαλλόμενος ὑπὸ τῶν ἐναντίων περιστάσεων, οὐδόλως ἔπαυσεν ἐνεργῶν μετὰ δραστηριότητος, ἐνθαρρύνων τὸν εὐάριθμον αὐτοῦ στρατὸν, καὶ διαβεβαιῶν ὅτι δὲν ἤθελον πέσει εἰς τὰς χεῖρας τοῦ ἐχθροῦ. Ἐμεινε δὲ ἐν Νέα Βρουνσουηκία ἕως οὗ ἐφάνησαν οἱ διώκοντες, καὶ μετὰ ταῦτα διευθυνθεὶς πρὸς τὸν ποταμὸν Δελαουάραν, ἐπέτυχεν ἐντὸς ὀλίγου νὰ διαβιβάσῃ ἀντικρὺ τὰ πολεμεφόδια καὶ τὰ ὀλίγα σκεύη τοῦ

στρατοῦ, νὰ στείλῃ δὲ καὶ τοὺς ἀσθενεῖς εἰς Φιλαδελφίαν.

Ἀλλὰ καὶ οἱ πολῖται, ἀποφασίσαντες νὰ χορηγήσωσι πᾶσαν τὴν δυνατὴν βοήθειαν, ἀπέστειλαν ἀμέσως χιλίους πεντακοσίους ἄνδρας πρὸς τὸν Οὐάσιγκτωνά. Οὗτος δὲ ἔστειλε χιλίους διακοσίους εἰς Πριγκεστόνην, ἐπ' ἐλπίδι ὅτι, φαινόμενος ὅτι βαδίζει πρὸς τὸν ἐχθρόν, ἤθελεν ἐμποδίσει τὴν πρόοδον αὐτοῦ, καὶ ἐνθαρρύνει τοὺς κατοίκους τῆς Νέας Ἱερσέυ. Ὅτε δὲ ὁ ἐν Φιλαδελφίᾳ στρατὸς ἦλθε πρὸς αὐτόν, ἐξεστράτευσεν εἰς Πριγκεστόνην ἀλλ' ἀκούων ὅτι ὁ Κορνούαλλης, λαβὼν νέαν ἐπικουρίαν ἀξίαν λόγου, προεχώρει διὰ διαφόρων ὁδῶν ἵνα περικυκλώσῃ αὐτόν, ἠναγκάσθη νὰ ὀπισθοδρομήσῃ καὶ νὰ περάσῃ τὸν Δελαουάραν. Ἐξασφαλίσας δὲ πάσας τὰς λέμβους, καὶ καταστρέψας πάσας τὰς γεφύρας τὰς φερούσας εἰς τὰς πρὸς τὴν Ἱερσέυ ὄχθας, ἐτοποθέτησε καταλλήλως τὸν στρατόν, ὅπως φυλάξῃ ὅσον ἔνεσι κάλλιον τοὺς πόρους.

Μόλις δὲ διέβησαν τὸν ποταμόν, καὶ ἐφάνη ὁ ἀγγλικὸς στρατός. Καὶ τὸ μὲν κυριώτερον μέρος αὐτοῦ ἦτο ἐν Τρεντόνη, πολλὰ δὲ ἀποσπάσματα περιεφέροντο τῇ δε καχεῖσε, ὥστε καθίστατο πάντῃ ἀβέβαιον πόθεν ἐσκόπουν νὰ περάσωσι τὸν ποταμόν. Ἐν τσοούτῳ ὁ Οὐάσιγκτων ἔστειλεν ἀξιο-

ματικούς εἰς Φιλαδέλφειαν, παραγγείλας αὐτοὺς νὰ συγχροτήσωσιν ἐκεῖ γραμμὰς ἀμύνης, καὶ νὰ φροντίσωσιν νὰ ἐξασφαλισθῶσι τὰ πολεμεφόδια. Ἐδωκε δὲ τὴν 8 Δεκεμβρίου καὶ ἰδιαιτέρας ἐπιταγὰς πρὸς πάντας τοὺς ἀξιωματικούς τοῦ μικροῦ στρατοῦ, ὁδηγῶν αὐτοὺς τί νὰ πράξωσιν, εἴ ποτε ἀπειρατο ὁ ἐχθρὸς νὰ περάσῃ τὸν ποταμόν. Καί τινος τῶν ἀξιωματικῶν ἐρωτήσαντος ἀνυπομόνως· «Καὶ ἕως ποῦ πρέπει νὰ ὑπάγωμεν ὀπισθοδρομοῦντες;» «Ἔως εἰς Βιργινίαν,» ἀπεκρίθη ὁ Οὐάσιγκτων· «καὶ ἂν ἀκολουθήσωσιν ἡμᾶς καὶ ἐκεῖ, νὰ ἀναβῶμεν εἰς τὰ Ἀλλεγάνεια ὄρη, ὅπου θέλομεν σκεφθῆ τί δυνάμεθα νὰ πράξωμεν.»

Ὁ δὲ στρατηγὸς Λή προεχώρει βραδέως μετὰ τοῦ στρατοῦ, καὶ ἀφρόνως ποιῶν ἐκοιμήθη τρία μίλια μακρὰν αὐτοῦ, ἐν ἑπαύλει εἴκοσι σχεδὸν μίλια ἀπεχούση τοῦ ἐχθροῦ. Εἰδοποιηθέντων δὲ περὶ τούτου τῶν Ἀγγλων, εἰς τῶν ἰππέων ἀξιωματικῶν ἔστειλε λόχον καλῶς παρεσκευασμένον, ὅς τις ἐλθὼν εἰς τὴν ἑπαυλιν περιεκύκλωσεν αὐτὴν πρὶν ἢ προφθάσῃ ν' ἀναχωρήσῃ ὁ Λή. Καὶ συλλαβόντες μετεχόμισαν αὐτὸν εἰς τὸ ἀγγλικὸν στρατόπεδον, ὅπου ἐθεωρήθη ὡς λειποτάκτης τοῦ βρετανικοῦ στρατοῦ. Ὁ δὲ στρατηγὸς Σούλλιθαν, δεῦτερος μετὰ τὸν Λή ἀξιωματικὸς, ἐπισπεύσας τὴν πορείαν τοῦ στρα-

τοῦ, ἔφθασεν ἐντὸς ὀλίγου ὄπου κατέλυεν ὁ Οὐάσιγκτων.

Ἐπειδὴ δὲ πᾶσαι αἱ ἀπόπειραι τῶν Ἀγγλων, ζητούντων λέμβους ἵνα περάσωσι τὸν ποταμὸν, ἀπέτυχον, ὁ στρατηγὸς ἀπεφάσισεν, ἐπιστάντος ἤδη τοῦ χειμῶνος, νὰ φέρῃ αὐτοὺς εἰς χειμερινὰ καταλύματα. Καί τινες μὲν κατέλυσαν ἐν Πριγκεστόνη, οἱ δὲ λοιποὶ κατὰ τὰς κυριωτέρας πόλεις τοῦ μέρους ἐκείνου τῆς Νέας Ἰερσέυ.

Ὁ δὲ Οὐάσιγκτων, ὑποθέτων ὅτι πιθανὸν ἦτο νὰ μὴ μείνῃ ὁ Κορνούλλη εἰς τὰ χειμερινὰ αὐτοῦ καταλύματα, ὅταν πηγνυόμενος ἀποχρώντως ὁ ποταμὸς ἤθελε κατασταθῆ εὐδιάβατος, ἐνησχολήθη μετὰ τῆς συνήθους ἐπιμελείας καὶ δραστηριότητος εἰς ἀνεύρεσιν τρόπου καταλλήλου εἰς ἀναχαίτισιν τῶν προόδων τῶν ἐχθρῶν τῆς πατρίδος. Ἐνῶ δὲ οὗτοι κατεσχέουν ἐν ἀνέσει, οἱ Ἀμερικανοὶ ἦσαν ἐκτεθειμένοι εἰς τοὺς χειμερινοὺς ἀνέμους, διότι ὀλίγοι ἦσαν οἱ καταλύοντες εἰς ἐπαύλεις διὰ τὴν μεγάλην ἀπ' ἀλλήλων ἀπόστασιν εἶχον δὲ ἀντὶ στρώματος πάγον καὶ ἀντὶ προσκεφάλου σάκκους. Βεβαίως πολλοὶ τῶν οὕτω πως ἀναπαυμένων, κατεύθυνον ἐνθέρμους καὶ ταπεινάς προσευχὰς πρὸς Θεόν, τὸν χορηγοῦντα τὸ ἔλεος αὐτοῦ κατὰ λόγον τῶν ἀναγκῶν πάντων τῶν τιμώντων

αὐτόν· καὶ ὑπὸ τὴν προστασίαν ἦν ἐπηγγείλατο πρὸς τοὺς ἐλπίζοντας ἐπ' αὐτόν, ἐκοιμῶντο ἀβλαβεῖς εἰ καὶ ἐν ὑπαίθρῳ.

Ἴδὼν ὁ στρατηγὸς Οὐάσιγκτωνότι ἦσαν διεσκορπισμένα τὰ ἀγγλικά στρατεύματα, εἶπεν· « Ἴδού καιρὸς νὰ κόψωμεν τὰ πτερὰ αὐτῶν, ἐνῶ εἶναι τόσο ἐξηπλωμένα. » Καὶ ἐπὶ τούτῳ συνέλαβε τολμηρὸν σχέδιον διήρесе τὸν στρατὸν εἰς τρεῖς μοίρας· καὶ ἡ μὲν πρώτη, συγχειμένη ἐκ δύο χιλιάδων καὶ τετρακοσίων περίπου ἀνδρῶν, ὑπὸ τὰς ἰδίας αὐτοῦ ὁδηγίας, ἔμελλε νὰ διαβῆ τὸν Δελαουάραν, κατὰ τὸν Πόρον τοῦ Μὰκ Κόγκυ, ἐννέα σχεδὸν μίλια ἀνωθεν τῆς Τρεντόνης, καὶ νὰ καταβῆ ὑποδηρημένη εἰς δύο ἄλλας μοίρας, ἐξ ὧν ἡ μὲν νὰ διευθυνθῆ διὰ τῆς παρατὸν ποταμὸν ὁδοῦ, ἡ δὲ διὰ τῆς ὁδοῦ τῆς Πεννιγκτόνης, αἵτινες καὶ αἱ δύο ἔφερον εἰς τὴν πόλιν, ἡ μία πρὸς τὴν δυτικὴν καὶ ἡ ἄλλη πρὸς τὴν βόρειον ἄκραν. Ἡ δὲ δευτέρα μοῖρα, διοικουμένη ὑπὸ τοῦ στρατηγοῦ Ἰρβίνου, ἔμελλε νὰ περάσῃ εἰς Πόρον τῆς Τρεντόνης, καὶ νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν γέφυραν κάτω τῆς πόλεως, ὅπως προληφθῆ ἡ δι' αὐτῆς φυγὴ τοῦ ἐχθροῦ· καὶ ἡ τρίτη, ὑπὸ τὸν στρατηγὸν Καδουαλάδερ, ἔμελλε νὰ διαβῆ εἰς Βριστόλ, καὶ νὰ ἐπιπέσῃ κατὰ τοῦ ἐν Βουρλιγκτόνη στρατοῦ.

Διὰ τὴν διάβασιν δὲ τῶν διαφόρων τούτων μοι-
 ρῶν ὠρίσθη ἡ νύξ τῶν Χριστουγέννων· ἀλλ' ἐνῶ ἐπλησίαζεν ἡ ὥρα, ἔπεσε βαρυσταφύρα βροχὴ μετὰ χιόνος, καὶ τὸ ψῦχος κατέστη δριμύτατον. Ὁ Οὐάσιγκτων, μετὰ τῆς ὑπ' αὐτὸν μοῖρας, ἐπάλασε δι' ὅλης σχεδὸν τῆς νυκτὸς πρὸς τὸν πάγον, ὅστις ὠθεῖτο μετὰ τρομερωτάτης σφοδρότητος· βροχὴ δὲ καὶ χιῶν ἐπιπτον ἀνάμικτοι καὶ ἀκάθεκτοι, καὶ τὴν τετάρτην ὥραν τῆς πρωίας τῆς 26, δὲν εἶχον εἰσέτι κατορθώσει νὰ φθάσωσιν εἰς τὰς ὄχθας τῆς νέας Ἰερσέυ. Τότε μία μὲν μοῖρα ἐπορεύθη, κατὰ τὸ σχέδιον, διὰ τῆς παρὰ τὸν ποταμὸν ὁδοῦ, μία δὲ ἄλλη διὰ τῆς ὁδοῦ τῆς Πεννιγκτόνης. Ὁ δὲ Οὐάσιγκτων, ἐλθὼν εἰς Τρεντόνην τὴν 8 ὥραν ἀκριβῶς, ἐπέπεσε κατὰ τῆς ἐμπροσθοφυλακίας τοῦ ἐχθροῦ, καὶ ἐντὸς τριῶν λεπτῶν ἤκουσε καὶ τὴν δευτέραν μοῖραν ἐπελθοῦσαν ὡσαύτως.

Ὁ συνταγματάρχης Ῥώλε, ἀρχηγὸς τῶν Ἀγγλων, παρέταξε τὸν στρατὸν κατὰ τῶν Ἀμερικανῶν· ἀλλὰ μετ' ὀλίγον αὐτὸς μὲν ἐτραυματίσθη καιρίως, ὁ δὲ στρατὸς ἐπειράθη νὰ τραπῆ εἰς φυγὴν. Ὁ Οὐάσιγκτων ὅμως ἔστειλεν ἀπόσπασμα ἵνα προσβάλη τὸν ἐχθρὸν ὑποχωροῦντα, ὅστις ἰδὼν ὅτι πανταχόθεν ἦτο περιεζωσμένος κατέθετο τὰ ὅπλα.

Ἄλλ' ἐπειδὴ αἱ μοῖραι τοῦ ἀμερικανικοῦ στρατοῦ, αἱ διοικούμεναι ὑπὸ τῶν στρατηγῶν Ἰρβίνου καὶ Κάδουαλάδερ, δὲν κατώρθωσαν νὰ διαβῶσι τὸν ποταμὸν μεταξὺ τοῦ παρασυρομένου πάγου, ὁ Οὐάσιγκτων εἶδεν ὅτι δὲν ἦτο φρόνιμον νὰ μείνῃ μετὰ μικρᾶς δυνάμεως ὅπου πιθανὸν ἦτο νὰ προσβάλωσιν αὐτὸν αἱ συνηνωμένοι δυνάμεις τοῦ ἐχθροῦ· διὸ ἐπανῆλθε διὰ τοῦ Δελαουάρα μετὰ τῶν αἰχμαλώτων καὶ τῶν πολεμεφοδίων ἃ εἶχε κυριεύσει. Χίλιοι ἦσαν οἱ αἰχμάλωτοι οὗτοι, ἐνῶ δύο μόνον στρατιῶται ἀμερικανοὶ ἐφονεύθησαν, καὶ δύο ἢ τρεῖς ἄλλοι, πρὸς τούτοις δὲ καὶ εἰς ἀξιοματικὸς, ἐτραυματίσθησαν.

Ἡ τολμηρὰ αὕτη καὶ τελεσφόρος προσβολὴ κατέπληξεν εἰς ἄκρον τὸν ἀγγλικὸν στρατὸν· διότι ἐνόμιζεν ὅτι οἱ Ἀμερικανοὶ ἦσαν τοσοῦτον ἀσθενεῖς, ὥστε ἀδύνατον ἦτο ν' ἀντισταθῶσιν, εἴ ποτε ἀπεφάσιζον οἱ ἐχθροὶ ν' ἀφήσωσι τὰ ἀναπαυτικὰ καταλύματα ὅπως προσβάλωσιν αὐτούς.

Ὁ δὲ Κορνουάλλης, ὅστις εἶχε μεταβῆ εἰς Νεοεβόρακον, ἐπανῆλθεν ἀμέσως εἰς Νέαν Ἱερσεῦ μετὰ πολλῶν στρατευμάτων, ἵνα ἀνακτήσῃ τὸ μέρος τὸ τοσοῦτον ἀπροσδοκῆτως ἀποσπασθὲν ἀπ' αὐτοῦ. Ἄλλ' ὁ διοικῶν ἐν Βυρλιγκτόνῃ ἀξιοματικὸς ὠδήγησε τὸν στρατὸν εἰς Πριγκεστόνην, καὶ ἠ κατέ-

ναντί μοῖρα τῶν Ἀμερικανῶν διαβάσα ἐκυρίευσε τὴν Βυρλιγκτόνην.

Ἄλλὰ καὶ ὁ Οὐάσιγκτων ἀπεφάσισε νὰ μὴ μείνη ἀργός· ὅθεν μεταβάς ἐκ νέου εἰς Τρεντόνην, ἠγωνίσθη νὰ ἀνακτήσῃ μέρος τοῦλάχιστον τῆς Νέας Ἰερσεύ. Οἱ δὲ Ἀγγλοὶ, συναθροισθέντες μετὰ πασῶν τῶν δυνάμεων αὐτῶν εἰς Πριγκεστόνην, ἀνήγειραν ἐκεῖ ὄχυρά τινα πρὸς ὑπεράσπισιν. Καὶ ὁ Οὐάσιγκτων δὲ συνήθροισεν πάντα αὐτοῦ τὰ στρατεύματα ἐν Τρεντόνη, ὅπου ἐπλησίασε τὴν ἐπιούσαν ὁ ἀγγλικὸς στρατός· καὶ περάσας τὸν Ἀσσυμπίγκειον ποταμίσκον, ὅστις ῥέει διὰ τῆς πόλεως, παρέταξε πλησίον αὐτοῦ τὸν στρατόν. Ὁ δ' ἐχθρός, πειραθεὶς νὰ διαβῆ ἀπεδιώχθη, καὶ κατασκηνώσας ἤναψε τὰ νυκτερινὰ πυρὰ.

Ἡ θέσις τοῦ Οὐάσιγκτωνος ἦτο λίαν ἐπικίνδυνος· διότι ἂν ἔμενεν ὅπως εὐρίσκετο, ἦτο σχεδὸν βέβαιος ὅτι ἤθελε προσβληθῆ τὴν αὐγὴν ὑπὸ δυνάμεως πολὺ ἀνωτέρας, ὥστε ἡ καταστροφή τοῦ μικροῦ στρατοῦ ἦτο ἀφευκτός· ἡ δὲ διάβασις τοῦ Δελαουάρα, ἕνεκα τοῦ σωροῦ τῶν πάγων, οἵτινες κατέκλυζον αὐτὸν παρασυρόμενοι, ἦτο σχεδὸν ἀδύνατος· ἀλλ' ὁ παντοδύναμος τῶν στρατευμάτων Θεὸς εἶχε δώσει πρὸς αὐτὸν σύνεσιν ἵνα σχεδιάζῃ καὶ δύναιμι ἵνα ἐνεργῇ.

Ἐνῶ δὲ ἔκαιον λαμπρὰ τὰ νυκτερινὰ πυρὰ τῶν Ἀγγλων, ὁ Οὐάσιγκτων προσέταξε τὸν στρατὸν νὰ ἀνάψῃ καὶ αὐτὸς ἄλλα παρὰ τὴν ὄχθην τοῦ ποταμίσκου. Αἱ φωτοβόλοι αὐτῶν φλόγες, πυκνούμεναι ὡς νέφος μεταξὺ τῶν δύο στρατοπέδων, ἐφώτιζον συγχρόνως καὶ τοὺς Ἀμερικανοὺς ὡς στήλη πυρός, ἐτοιμαζομένους ἐν σιωπῇ, κατὰ τὰς ὁδηγίας τοῦ ἀρχηγοῦ, ἵνα ἀναχωρήσωσι.

Τὴν ἀξιωματικόνον ἐκείνην νύκτα ἐφανερῶθη ἰδίως ἡ εὐνοια καὶ προστασία τῆς θείας προνοίας· ὅθεν καὶ πολλοὶ εὐσεβεῖς πατέρες, καθήμενοι τὸν μετὰ ταῦτα χρόνον ἐν ταῖς οἰκίαις αὐτῶν, καὶ κύκλω ἔχοντες τὰ τέκνα ὑπὲρ ὧν ἠγωνίσθησαν τὴν νύκτα ἐκείνην, διηγοῦντο χαίροντες μετ' ἀπείρου εὐγνωμοσύνης, πῶς τὰ νέφη καὶ οἱ ἀνεμοὶ προσετάχθησαν ὑπὸ τοῦ μεγάλου αὐτῶν κυβερνήτου, νὰ βοηθήσωσι λαὸν παλαιόντα ὑπὲρ τῆς ἰδίας ἐλευθερίας.

Ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας ὁ ὑγρὸς καιρὸς ἀνέτρεπε τὰς ὁδοὺς. Ἐνῶ δὲ ἐπιπτε βροχὴ λεπτή, αἴφνης τὰ νέφη ἀπεδιώχθησαν ὑπὸ σφοδροτάτου δυτικῆς ἀνέμου τοσοῦτω ψυχροῦ, ὥστε αἱ μὲν ὁδοὶ παγώσασαι ἐγένοντο ὡς λιθόστρωτοι, ὁ δὲ Οὐάσιγκτων καὶ ὁ μικρὸς στρατὸς διευθύνθησαν ἀβλαβῶς εἰς Πριγκεστόνην, καὶ ἔφθασαν πλησίον αὐτῆς λίαν πρωί.

Ἐπειδὴ δὲ τὴν παρελθοῦσαν νύκτα τρία βρετανικὰ συντάγματα εἶχον κατασκηνώσει ἐν τῇ πόλει, παρατηρήσαντες τινες ὑπὲρ τὸ ἐν μίλιον μακρὰν τὰ ὄπλα τῶν Ἀμερικανῶν ἀστράπτοντα ὑπὸ τὰς ἀκτίνας τοῦ ἀνατέλλοντος ἡλίου, ἔδωκαν ἀμέσως εἶδησιν, καὶ οὕτω προσελήφθη ἡ αἰφνιδία τοῦ ἐχθροῦ παρουσία. Οἱ Βρετανοὶ, προχωρήσαντες πρὸς τοὺς Ἀμερικανούς, προσέβαλον τὰ ἐλαφρὰ στρατεύματα ἰστάμενα κατὰ μέτωπον· αὐτὰ δὲ ὑπεχώρησαν, καὶ ὁ στρατηγὸς Μέρσερ, ἀνδρεῖος ἀξιωματικὸς ἐκ Βιργινίας, ἐφονεύθη ἐνῶ ἠγωνίζετο νὰ συναθροίσῃ τὸν διασπαρέντα στρατόν. Ὁ δὲ Οὐάσιγκτων, ἐννοήσας ὅτι ἡ ἤττα τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἤθελε καταστρέφει τὰ συμφέροντα τῆς πατρίδος, ἔδραμε τάχιστα, ἐστάθη μεταξύ τοῦ ἐχθροῦ καὶ τοῦ ἀμερικανικοῦ στρατοῦ, καὶ διὰ τῶν προσταγῶν καὶ τοῦ παραδείγματος αὐτοῦ ἐπανάφερε τὴν τάξιν. Καὶ ἴστατο μὲν μεταξύ τῶν φονικῶν πυρῶν τῶν δύο στρατῶν, ἀλλ' ἡ ἀσπίς τοῦ Κυρίου, περικαλύπτουσα αὐτὸν πανταχόθεν, διετήρησε σῶον ἀπὸ τῶν ὄπλων τῆς καταστροφῆς. Ἐλθὼν δὲ εἰς Πριγκεστόνην ἐκυρίευσε αὐτὴν μετὰ βραχεῖαν μάχην, καὶ συνέλαβε τρακοσίους αἰχμαλώτους. Ἐκ τοῦ βρετανικοῦ στρατοῦ κατέφυγόν τινα τάγματα εἰς τὸ Πανεπιστήμιον· ἀλλὰ μετὰ μικρὸν

ἐβιάσθησαν ὑπὸ τοῦ ἀμερικανικοῦ πυρός νὰ παραδοῶσι καὶ αὐτά.

Μετὰ τὴν μάχην, ἀξιωματικός τις ἐκ τῶν ἐλαφρῶν, (οὗ τινος τὴν προσοχὴν δὲν εἴλκυσαν πόποτε εἰς μάτην οἱ ὄδυρμοὶ ἀνθρώπου πάσχοντος, εἴτε φίλου εἴτ' ἐχθροῦ,) διαβαίνων μεταξὺ πτωμάτων ἤκουσε στεναγμόν· σταθεὶς δὲ ἵνα ἀκροασθῆ, ἀνεκάλυψε τὸν στενάξαντα τραυματίαν. Καὶ ἐναγκαλισθεὶς αὐτὸν ἐλαφρῶς, ἠρώτησε κατὰ τί ἐδύνατο νὰ ἀνακουφίσῃ αὐτόν. « Κατ' οὐδὲν » ἀπεκρίθη ἐκεῖνος, « διότι εἶναι πολλὰ ἀργά. » Μόλις δὲ καὶ μετὰ κόπου εἰπὼν τὸ ὄνομα αὐτοῦ, ὡς καὶ τινος ἀγγλοῦ ἀξιωματικοῦ, προσέθετο· « Λάβε τὸ ὠρολόγιόν μου, καὶ στείλε αὐτὸ πρὸς ἐκεῖνον· λάβε δὲ καὶ τὰ ξυράφιά μου ἀπὸ τοῦ σάκκου μου, καὶ κράτησον αὐτὰ ὡς δῶρον εὐγνώμονος ψυχορραγοῦντος. » Εἶπε καὶ ἐκλείσθησαν οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ, ἡ δὲ αἵτησις ἐξεπληρώθη ἀκριβῶς. Ἀλλὰ καὶ τὸ δῶρον ἐτηρήθη ἐπιμελῶς, καὶ ἐδεικνύετο ὑπὸ τοῦ λαβόντος ὡς εὐάρεστος ἀνάμνησις τῆς ἐμπιστοσύνης ἐχθροῦ ἀποθνήσκοντος.

Αὐτὸς οὗτος ὁ ἀξιωματικός, περιγράφων πρὸς τὴν ἰδίαν οἰκογένειαν τὴν ἐν Πριγκεστόνη μάχην, ἔλεγεν· « Ἐπεθύμουν νὰ εἶπω ὀλίγα περὶ τῶν πράξεων τοῦ ἀληθῶς μεγάλου ἐκείνου ἀνδρός, τοῦ

στρατηγού Ουάσιγκτωνος, ἀλλ' ἀδυνατῶ νὰ ἐκφράσω ἀκριβῆ ἰδέαν περὶ αὐτοῦ. Δὲν θέλω πώποτε λησμονῆσει τί ἡσθάνθην ὁπότε εἶδον αὐτὸν καταφρονοῦντα πάντας τοὺς κινδύνους τοῦ πεδίου τῆς μάχης, τὴν πολύτιμον αὐτοῦ ζωὴν, κρεμαμένην ἀπὸ μιᾶς μόνης τριχός, καὶ μυρίουσ ἀλλοὺς θανάτους. Δὲν ἐσκέφθην τότε περὶ ἑμαυτοῦ. Βεβαίως φροντίζει ἰδίως περὶ αὐτοῦ ὁ Θεός.»

Τὸ δὲ ἐν Τρεντόνη βρετανικὸν στράτευμα ἦτο ἔτοιμον νὰ ἐπιπέσῃ τὴν ἐπιούσαν κατὰ τῶν Ἀμερικανῶν· ἀλλ' ὅτε ἔφθασεν, εἶδεν ὅτι πᾶσα ἡ δύναμις αὐτῶν μετὰ τῶν ἀποσκευῶν καὶ τῶν πολεμοφοδίων ἀπεχώρησε, καὶ μετ' ὀλίγον ἤκουσε τὸν κρότον τῶν κανονίων αὐτῶν ἐν Πριγκεστόνη, ὃν ἐξέλαβον, μεταξύ ὄντες χειμῶνος, ἀντὶ κεραυνοῦ.

Ἄλλὰ καὶ πάλιν ὁ Ουάσιγκτων εὐρέθη μεταξὺ μεγάλων κινδύνων. Οἱ καταπεπονημένοι στρατιῶται εἶχον μείνει μίαν νύκτα, τινὲς δὲ καὶ δύο, αὐπνοιοῦντες ἢ δὲ πορεία ὑπῆρξεν ἐπίπονος καὶ δυσχερής, καθόσον οἱ μὲν γυμνοὶ αὐτῶν πόδες ἀφήσαν καὶ αἵματος ἰχνη, τὸ δὲ ψῦχος ἀπενέκρου τὰ μέλη τῶν ἐλαφρῶς ἐνδεδυμένων. Φοβούμενος τότε μὴ ἐπιπέσῃ κατ' αὐτῶν, οὕτω πως διαχειμένων ὁ ἀγγλικὸς στρατός, ὅστις οὐ μόνον ἦτο πολυαριθμότερος, ἀλλ' οὔτε τοσοῦτους καὶ τοιοῦτους κόπους εἶχεν ὑποφέρει,

οὔτε στερηθῆ τὴν ἀνάπαυσιν αὐτοῦ, παρητήθη τοῦ σχεδίου τῆς εἰς Νέα Βρουνσουηκίαν μεταβάσεως, καὶ καταστρέψας πάσας τὰς ἐπὶ τῶν ποταμίων γεφύρας, τὰς μεταξὺ τῆς πόλεως ταύτης καὶ τῆς Πριγκεστόνης, ἀνεχώρησεν εἰς Πλύκεμιν, ὅπου ἀνεπαύθη ὁ στρατός. Ὁ δὲ Κορνούαλλης, φοβηθεὶς ἔνεκα τῶν ἐν Τρεντόνη καὶ Πριγκεστόνη συμβάντων, διευθύνθη εἰς Νέα Βρουνσουηκίαν, καὶ ἐπεχείρησε νὰ φέρῃ τὰ πολεμεφόδια εἰς τόπον ἀσφαλέστερον.

Ἡ ἐλκεϊνὴ κατάστασις τῶν Ἀμερικανῶν, μῆτε σκηνάς, μῆτε ἐνδύματα, μῆτε σκεπάσματα ἔχόντων, ἠνάγκασε τὸν ἀρχηγὸν νὰ φέρῃ αὐτοὺς εἰς καταλύματα χειμερινὰ ἐφ' ὅλον τὸν χειμῶνα· διὸ διευθύνθη εἰς Μορρίσόπολιν.

Ἐν τοσοῦτῳ αἱ τάξεις τῶν Ἀμερικανῶν ἠραιώθησαν ἔνεκα τῆς τρομερᾶς νόσου εὐλογίας. Ἐπειδὴ δὲ ἡ μὲν εὐεργετικὴ δαμαλίτις ἦτο εἰσέτι ἄγνωστος, ἡ δὲ ἐμβολίασις σπανίως ἐνηργεῖτο κατὰ τὰ μέρη ἐκεῖνα, ὁ Οὐάσιγκτων συνέλαβε τὴν τολμηρὰν μὲν ἀλλὰ συνετὴν ἀπόφασιν τῆς ἐμβολιάσεως παντὸς ἀξιωματικοῦ καὶ στρατιώτου μὴ προσβληθέντος ὑπὸ τῆς νόσου. Τοσοῦτῳ δὲ ἐπέτυχον, ὥστε ὁ στρατός, μὴ ἐνοχληθεὶς πλέον, ἀνέλαβε τὴν ὑγίαν αὐτοῦ ὑπὸ τὴν προστασίαν ἐκείνου ὅστις «ἰᾶται πάσας τὰς νόσους ἡμῶν.»

Αἱ γενόμεναι ἐν Τρεντόνη καὶ Πριγκεστόνη ἀπροσδόκητοι καὶ ἐπιτυχεῖς προσβολαί, ὑπὸ στρατοῦ ὄσις, ὡς ἐνομιζέτο, ἐμελλε νὰ καταστραφῇ, ἔσωσαν τὴν Φιλαδελφίαν τὸν χειμῶνα ἐκεῖνον, καὶ τοσοῦτον ἀνεπτέρωσαν τὸ φρόνημα τῶν Ἀμερικανῶν, ὥστε ἡ δυσκολία τῆς στρατολογίας κατὰ τὸ προσεχὲς ἔαρ, ἠλαττώθη κατὰ πάσας τὰς πολιτείας.

Συμφώνως πρὸς τὴν γνώμην τοῦ Οὐάσιγκτωνος, ἡ Συνέλευσις ἀπεφάσισε νὰ συλλέξῃ στρατιώτας συγκατατιθεμένους νὰ ὑπηρετήσωσι διαρκοῦντος τοῦ πολέμου· τοῦτο δὲ ἦτο λίαν εὐχάριστον, διότι πολλὰ εἶχε πάθει ἐκ τῶν ὀλιγοχρονίων ἀπογραφῶν, ὧν ἕνεκα ὁ στρατὸς πολλάκις ἠλαττώθη, ἐν ὥρᾳ καθ' ἣν εἶχεν ἀνάγκην ἰσχυρᾶς δυνάμεως. Ὅτε δὲ ὁ ἀμερικανικὸς στρατὸς ἀπεχώρησεν εἰς Νέαν Ἰερσέυ, οἱ κάτοικοι ἦσαν τοσοῦτον βέβαιοι περὶ τῆς καταστροφῆς αὐτῶν, ὥστ' ἐπίστευον ματαίαν πᾶσαν ἄμυναν· ἀλλ' ὅμως μετὰ τὰς ἐν Τρεντόνη καὶ Πριγκεστόνη ἐπιτυχεῖς συμπλοκάς, τοσοῦτον ἐνεθαρρύνθησαν, ὥστε συνεκροτήθησαν πολυάριθμοι λόχοι, καὶ ὁ ἐλαφρὸς στρατὸς συνετέλεσε δραστηριώτατα εἰς τὸν περιορισμὸν τοῦ ἀγγλικοῦ ἐντὸς τῆς Ἀμβού καὶ τῆς Νέας Βρουνσουηκίας, ὅπου εἶχε κατασκηνώσει, ὅτε ὁ Οὐάσιγκτων ὠδήγησε τὰ στρατεύματα εἰς Μορρίσόπολιν. Κα-

τὰ τὴν γενικὴν ταύτην ἀθυμίαν, ἡ Συνέλευσις ἐν-
 ἤργησε μετὰ σταθερότητος, ἀμετάθετον ἔχουσα
 ἀπόφασιν νὰ ἀναθέσῃ τὴν ἔκβασιν τοῦ πολέμου εἰς
 τὴν θείαν πρόνοιαν, καὶ νὰ μείνῃ πιστὴ εἰς τὴν ἀν-
 εξαρτησίαν ἢ ἀνεκθήρυσεν. Ὑποθέτουσα δὲ ὅτι
 ὁ ἐχθρὸς ἤθελεν ἔλθει εἰς Φιλαδελφίαν, μετέβη
 εἰς Βαλτιμόραν καὶ ἐφρόντισε νὰ ἐνθαρρύνῃ τοὺς
 πολίτας ὅπως ἐγκαρτερήσωσιν εἰς τὸν ἀγῶνα, ὅς-
 τις ἐφαίνετο σχεδὸν ἀπεγνωσμένοι. Προέτρεψε
 δὲ καὶ τὰς πολιτείας νὰ ὀρίσωσιν ἡμέραν ταπει-
 νώσεως καὶ προσευχῆς, ἵνα παρακαλέσωσι τὸν
 Θεὸν νὰ συγχωρήσῃ τὰς ἀμαρτίας αὐτῶν, καὶ βοη-
 θήσῃ αὐτοὺς εὐμενῶς ἐν ἡμέραις θλίψεων. Καί
 μετ' ὀλίγον ἔλαβον ἀφορμὴν νὰ δοξολογήσωσιν αὐ-
 τὸν, διότι ἔδωκεν αἰτίας νὰ αἰσθανθῶσιν ὅτι « κα-
 ταβαλλόμενοι οὐκ εἰσιν ἀπολλύμενοι. » Κατὰ τὸν
 χρόνον ἐκεῖνον τοῦ σκοτούς καὶ τοῦ γνόφου τοῦ
 καλύπτοντος τὰς Ὁμοσπόνδους πολιτείας, ὅτε αἱ
 καρδίαι πάντων ἦσαν περίλυποι, ὁ φέρων τὴν βα-
 ρυτέραν εὐθύνην ἠσθάνετο βαθυτάτην λύπην διὰ
 τὴν τύχην τῆς πατρίδος. Καί ποτε ὁ πρῶν διοι-
 κητὴς τῆς Μασαχουσέτης Βρούκς, τότε δὲ ὑπα-
 σπιστὴς τοῦ Οὐασιγκτῶνος, ἐλθὼν πρὸς αὐτὸν
 μετὰ τινα περιοδείαν εἰς τὴν ἰδίαν πολιτείαν, εὔρεν
 αὐτὸν καθ' ὑπερβολὴν τεθλιμμένον καὶ διηγηθεὶς

τὴν κατάστασιν τῶν στρατευμάτων καὶ τὰ ἀδικήματα ὅσα ὑπέφερον ἡ πατρίς, ἔχυσε δάκρυα πικρά. «Κύριε, ἀπεκρίθη ὁ Οὐάσιγκτων, τὴν μόνην μου ἐλπίδα ἔχω εἰς τὸν Θεόν· ἐπίστρεψον εἰς Μασαουσέτην, καὶ πράξον ὅ,τι δύνασαι ἵνα συλλέξης στρατιώτας καὶ χρήματα.» Οὕτως ἠσθάνετο καὶ ὠμίλει ἐκεῖνος ὃν θαυμάζουσι τὰ ἔθνη, ὅστις ἐπίστευεν ὅτι ὑπάρχει Θεὸς ἐν οὐρανοῖς, οὐ μόνον ἐκεῖ κυβερνῶν, ἀλλὰ καὶ παρὰ τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων. Καὶ ἡ πίστις αὐτοῦ δὲν ἦτο ματαία· διότι ἐκ μέσου τοῦ ζόφου ἐξῆλθε φῶς ζωογονήσαν τὰς καρδίας τῶν συμπολιτῶν αὐτοῦ, καὶ τὸ τεταπεινωμένον φρόνημα τοῦ ἔθνους ἀνεπτερώθη.

Ὅτε δὲ οἱ Ἀμερικανοὶ ἦσαν ἐν Μορρίσοπόλει, ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν ἦτο τοσούτω εὐτελής, ὥστε ἐδίσταζεν ὁ Οὐάσιγκτων νὰ παρουσιάσῃ αὐτὸν ὡς στρατόν· καὶ ὅμως ἔστειλέ τινα μικρὰ ἀποσπάσματα εἰς διάφορα μέρη, καὶ τῇ βοήθειᾳ τῶν ἐλαφρῶν στρατευμάτων τῆς Νέας Ἰερσέυ, κατώρθωσε νὰ σώσῃ τὴν χώραν ἀπὸ τῶν ἐπιδρομῶν τοῦ ἐχθροῦ. Ἐπειδὴ δὲ ἐπλησίαζε τὸ ἔαρ καὶ νέαι στρατολογίαι ἐγίνοντο, δύσκολον ἦτο νὰ συνέλθωσιν, ὅπως ἐπεθύμει ὁ ἀρχιστράτηγος· διότι οἱ Ἀγγλοὶ, ἐξουσιάζοντες τὸν ὠκεανόν, ἐδύναντο νὰ προσβάλωσι πᾶσαν πολιτείαν τῆς Ὁμοσπονδίας· διὸ ἐ-

κάστη τούτων ἐπεθύμει νὰ χορηγηθῆ ἰδίως εἰς αὐτὴν βοήθεια. Τοῦτο δὲ δὲν ἐγένετο εἰ μὴ διεμερίζοντο τὰ στρατεύματα εἰς μικρὰς μοίρας καὶ ἐτοποθετοῦντο μακρὰν ἀπ' ἀλλήλων. Ἄλλ' ὁ Οὐάσιγκτων εἶχε τὴν ἀρρενωπὸν ἐκείνην κρίσιν, τὴν γινώσκουσαν πῶς νὰ μεταχειρίζηται προσφυῶς καὶ τοὺς ἐλαχίστους πόρους. Ὅθεν ἐβουλεύθη, ἵνα ὑπερασπίσῃ τὰς ἀνατολικὰς πολιτείας, νὰ ὀχυρώσῃ ὅσον ἔνεστιν ἀσφαλέστερον τὰ τε ὀρεινὰ μέρη τοῦ Νεοβοράκου, οὗ τινος τὰ φρούρια σπουδαιότατον ἦτο νὰ διαφυλάξῃ, καὶ τὴν Φιλαδελφίαν ἥτις, κατὰ τὰ φαινόμενα, ἦτο τοῦ Κορνουάλλη ὁ σκοπός. Ἀφοῦ δὲ ἐτοποθέτησε τὰ στρατεύματα ἐπὶ τούτῳ, συνεχρότησε τὸ ἴδιον αὐτοῦ στρατόπεδον ἐν Μιδδλεβρούκ, ἐν Νέα Ἰερσεῦ, ἐξ ἀνδρῶν ὡς ἔγγιστα ἐξακισχιλίων.

Περὶ δὲ τὰς ἀρχὰς Ἰουνίου, λαβόντος τοῦ ἀγγλικοῦ στρατοῦ καὶ νέας ἐπικουρίας ἐκ Νεοβοράκου, ὁ ἀρχηγὸς ἐξαπέστειλεν αὐτὸν εἰς διάφορα μέρη, ὅπως προκαλέσῃ τὸν Οὐάσιγκτων εἰς μάχην· ἀλλ' οὗτος ἔχων ἀρκετὴν φρόνησιν δὲν ἐπέπεσεν εἰς κίνδυνον, ὅστις ἤθελεν ἐπιφέρει βέβαιον σχεδὸν τὸν ὄλεθρον τοῦ εὐαρίθμου στρατοῦ. Ἐξηκολούθησε λοιπὸν παρατηρῶν ἀγρόπνως τὰ κινήματα τοῦ ἐχθροῦ, προσποιουμένου μὲν

ένιότε ότι έμελλε νά διευθυνθῆ πρὸς ἄρκτον, χωροῦντος ὅμως πρὸς μεσημβρίαν· καὶ κατέχων τὰ ὑψώματα ἀπέναντι τοῦ στρατοπέδου αὐτοῦ, ἦτο διηνεκῶς έτοιμος ν'ἀντικρούσῃ πᾶσαν ένδεχομένην προσβολήν. Ἐγραψε δὲ καὶ πρὸς τὸν στρατηγὸν Ἄρνολδὸς ότι, κατὰ τὴν ιδέαν αὐτοῦ, σκοπὸν εἶχεν ὁ έχθρὸς νά καταστρέψῃ τὸν ἀμερικανικὸν στρατὸν καὶ νά κυριεύσῃ τὴν Φιλαδελφίαν, ἀλλ' ότι αὐτὸς θέλει ἀγωνισθῆ ἵνα προλάβῃ τὴν εκτέλεσιν τοῦ πρώτου μέρους τοῦ σχεδίου, καὶ ότι ἂν ποτε κινηθῆ πρὸς τὴν Φιλαδελφίαν, θέλει καταδιώξῃ αὐτόν.

Ὁ δὲ ἄγγλος στρατηγός, βλέπων ότι δὲν ἐδύνατο ν' ἀποσύρῃ τὸν Οὐάσιγκτῶνα εκτὸς τοῦ στρατοπέδου, ἀπεφάσισε νά μεταβῆ εἰς Νέαν Ἱερσέυ, καὶ νά μεταφέρῃ τὸν στρατὸν διὰ τοῦ στόλου εἰς τὸν κόλπον τοῦ Χεαπίκου ἢ τοῦ Δελαουάρα. Ἄλλὰ καὶ ὁ Οὐάσιγκτων ὠφελήθεις εκ τούτου, ἐξ-εστράτευσεν ἐπίσης ἵνα παρακολουθήσῃ περισχεμμένως τὸν έχθρόν. Καὶ οὔτοι μὲν εἶχον μεταβῆ εἰς Νῆσον Στάτην· ὁ δὲ ἀρχηγός αὐτῶν ἀπεφάσισεν αἴφνης νά ἐπανέλθῃ καὶ νά καταλάβῃ τὰς θέσεις ἃς κατέλιπεν ὁ Οὐάσιγκτων· οὔτος ὅμως, ὀπισθοδρομήσας ἀμέσως, προέλαβε τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ σχεδίου. Τότε σύμπας ὁ ἄγγλικὸς στρατὸς ἐλθὼν εἰς τὴν Νῆσον Στάτην ἐπέβῃ εἰς τὸν στόλον.

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, ἄγγλος τις στρατηγὸς Πρεσκῶτ τ' ὄνομα, ἦτο διοικητὴς στρατευμάτων ἐν Ῥοδονήσῳ ἀξιωματικὸς δέ τις τῶν ἐλαφρῶν ἀμερικανῶν Βάρτον καλούμενος, ἐπέρασε μετ' εὐαρίθμου ἀποσπάσματος δέκα μίλια διὰ θαλάσσης, μὴ παρατηρηθεὶς ὑπὸ τῶν πολεμίων πλοίων καὶ ἀποβάς ἐν μίλιον μακρὰν τοῦ τόπου, ὅπου, ὡς ἐγίνωσκεν, ἐκοιμᾶτο ὁ στρατηγὸς Πρεσκῶτ, συνέλαβεν ἀθορύβως τοὺς σκοποὺς, ἠχμαλώτευσεν κοιμώμενον τὸν στρατηγὸν καὶ μετέφερον ἀβλαβῆ εἰς τὸ στρατόπεδον. Ἡ ἐπιτυχία τοῦ τολμήματος τούτου προῦξένησε μεγίστην χαρὰν, διότι ἠλπίζετο ὅτι οἱ Ἄγγλοι ἤθελον συγκατατεθῆναι ἀνταλλάξωσι τὸν στρατηγὸν Λή ἀντὶ τοῦ Πρεσκῶτ.

Ὅτε δὲ ἐγένετο γνωστὸν ὅτι ὁ ἐχθρικός στόλος ἀπέπλευσεν ἐκ Νεοεβοράκου, ὁ ἀμερικανικὸς στρατὸς διευθύνθη εἰς Φιλαδελφίαν.

Ἐνῶ δὲ οἱ Ἄγγλοι ἐστρατοπέδευον μετ' ἀξιολόγου δυνάμεως ἐν Κουεβέκ ὑπὸ τὸν στρατηγὸν Βυργόυν, ὁ Σὶρ Γουλιέλμος Ἄου ἔγραψε πρὸς αὐτόν, ὅτι, εἰ καὶ ἐφαίνετο διευθυνόμενος πρὸς μεσημβρίαν, ἐσκόπει ὅμως νὰ στραφῆ πρὸς Βοστόνην, ἣν εἶχε κατὰ νοῦν νὰ προσβάλη βοηθούμενος καὶ ὑπὸ τοῦ στρατοῦ τοῦ Βυργόυν. Ἡ ἐπιστολὴ αὕτη ἐδόθη πρὸς τὸν στρατηγὸν Πούτναμ ὑπό τι-

νος εἰπόντος, ὅτι προσετάχθη νὰ φέρῃ αὐτὴν εἰς Κουεβέκ· ὁ δὲ Πούτναμ ἔστειλεν αὐτὴν ἀμέσως πρὸς τὸν Οὐάσιγκτῶνα. Ὅτε δὲ οὗτος ἀνέγνω αὐτὴν, ἐξέφρασε τὴν πεποίθησιν ὅτι ἐγγράφη ἐπίτηδες ὅπως κατασχεθῆ καὶ ἀπατήσῃ αὐτόν, καὶ ὅτι ὁ ἐχθρὸς ἤθελεν εὐρεθῆ ἐντὸς ὀλίγου πλησίον τῆς Φιλαδελφίας· ἀλλὰ γινώσκων ὅτι ὁ πρὸς ἄρκτον ἀμερικανικὸς στρατὸς ἦτο ἀσθενὴς, ἀπέδειξεν ἀληθῆ φιλοπατρίαν ἐλαττώσας τὴν οἰκείαν δύναμιν ἵνα ἐνισχύσῃ αὐτόν. Ἡ ἀληθὴς ὠφέλεια τῶν ἰδίων συμπολιτῶν, καὶ οὐχὶ ἡ ἀπόκτησις φήμης, ὑπῆρχεν ὁ κανὼν τῶν πράξεων αὐτοῦ.

Καλέσας δὲ τοὺς ἐλαφροὺς τῆς Μαρυλάνδης καὶ Πενσυλβανίας καὶ τῆς ἀρκτώας Βιργινίας, διευθύνθη μετὰ τῶν ἰδίων αὐτοῦ στρατευμάτων πρὸς τὸν ποταμὸν Ἐλκ, εἰς Μαρυλάνδην.

Καί τις τῶν ἀξιωματικῶν, γράφων πρὸς τὴν οἰκογένειαν αὐτοῦ, ὅτε διέβη ὁ στρατὸς διὰ τῆς Φιλαδελφίας, ἔλεγεν· « Ὅτε ὁ Οὐάσιγκτων, ὁ ἀξιοπρεπέστατος, ὁ σεβασμιώτατος τῶν θνητῶν, διέβαινε ὁδηγῶν τὸν στρατόν, οἱ τόρμες (*) ἔκρυπτον τὰς κεφαλὰς αὐτῶν καὶ ἔτρεμον, ἐνῶ οἱ φίλοι τῆς ἐλευθερίας ἐφαίνοντο πανταχοῦ κατὰ τὰς ὁδοὺς, καὶ

(*) Τόρμες ἔκαλοῦντο οἱ ἐναντίοι εἰς τὸν πόλεμον τῆς ἐπανστασίας, καὶ φίλοι τοῦ ἀγῶνος τῆς Μεγάλης Βρετανίας.

προσηγόρευον μετ' εὐφημιῶν καὶ σεβασμοῦ τὸν μέγαν ἄνδρα. Ἄν πρέπει δὲ νὰ κρίνω περὶ τῶν αἰσθημάτων αὐτοῦ, νομίζω ὅτι δὲν ἀντήλλαξε τὴν θέσιν ταύτην οὔτε ἀνθρώπων οἱ βασιλεῖς ἤθελον δαφιλεύσει. »

Ἐν τοσοῦτῳ προχωρῶν πρὸς τὸν Ἑλκ, ἤκουσεν ὅτι ἀπέβαινεν ὁ ἐχθρὸς, δύναμιν ἔχων δεκαοκτῶ περίπου χιλιάδων ἀνδρῶν, οἵτινες ἦσαν πλήρεις ὑγείας, θάρρους καὶ καλῶς γεγυμνασμένοι· ἐνῶ ἡ τῶν Ἀμερικανῶν συνέκειτο ἐκ χιλιάδων ὡς ἔγιστα ἑνδεκα, ἐξ ὧν πολλοὶ ἔστεροῦντο καὶ ὄπλων. Ἐπιθυμῶν δὲ διὰ τοῦτο νὰ τοποθετήσῃ καταλλήλως τὸν στρατὸν ἵν' ἀντιχρούσῃ τὸν ἰσχυρὸν ἐχθρὸν, διευθύνθη εἰς τὸν ποταμίσκον Βρανεδουαίν, ἐν τῇ πολιτείᾳ Δελαουάρας, καὶ κατέλαβε τὰ πρὸς μεσημβρίαν τοῦ πόρου Σάδη ὑψώματα. Ἐγένισκεν ὅτι ἡ Φιλαδελφία ἦτο ἀδύνατον νὰ σωθῇ ἀνευ εὐτυχοῦς μάχης, καὶ ὅτι ἡ Συνέλευσις ὡς καὶ ἅπας ὁ λαὸς προσεδόκων ὅτι δὲν ἤθελεν ἐγκαταλείπει αὐτὴν, εἰ μὴ ἀπεπειράτο πρῶτον νὰ ἐμποδίσῃ ἀπὸ τῆς κατακτήσεως αὐτῆς τὸν ἐχθρὸν. Ἐνῶ δὲ προητοιμαζέτο διὰ τὴν συμπλοκὴν, εἶδηςίς τις ψευδῆς περὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐρχομένων ἐχθρῶν ἠπάτησεν αὐτὸν, καὶ οὕτως ἀπέτυχε τὸ σπουδαιότερον μέρος τοῦ κατ' αὐτῶν σχεδίου. Ὅτε δὲ ἔφθασαν

πλησίον, κατέβαλε μεγάλους ἀγῶνας ἵνα ἐνθαρρύνῃ τὸν στρατὸν, καὶ τὴν 11 Σεπτεμβρίου συνήφθη πεισματωδεστάτη μάχη. Καὶ ὁ μὲν Σὶρ Γουλλιέλμος Ἄου κατώρρωσε ν' ἀποδιώξῃ τοὺς Ἀμερικανούς ἀπὸ τῆς θέσεως αὐτῶν· οὗτοι ὅμως, μὴ ἀποθαρρυνθέντες, συνεχρότησαν καὶ νέαν μάχην διὰ τὴν σωτηρίαν τῆς Φιλαδελφίας.

Ὁ δὲ Οὐάσιγκτων ἀφῆκεν αὐτοὺς ν' ἀναπαυθῶσιν ἡμέραν μίαν, καὶ μετὰ ταῦτα διενθύνθησαν διὰ τῆς Λαγκαστρίας ὁδοῦ πρὸς τινὰ θέσιν πλησίον τοῦ Ξενοδοχείου Οὐάρρεν, εικοσιτρία περίπου μίλια ἀπὸ τῆς Φιλαδελφίας· καὶ ἀκούσας ὅτι ἐπλησίαζεν ὁ ἐχθρὸς, ἠτοιμάσθη ν' ἀντικρούσῃ αὐτόν. Εἶχε δὲ γίνοι ἀρχὴ τοῦ τρομεροῦ ἔργου τῆς καταστροφῆς, ὅτε ὑπολαβὼν ὄμβρος πολὺς κατέστη τοσοῦτον ῥαγδαίος, ὥστε τὰ ὄπλα τῶν Ἀμερικανῶν κατήντησαν μετὰ μικρὸν ἄχρηστα· ὅθεν ἡ ὑποχώρησις ἐγένετο ἀναγκαιοτάτη. Καὶ ἐπειδὴ ὁ Οὐάσιγκτων ἔβλεπεν ὅτι ἕνεκα τῆς καταστάσεως τοῦ στρατοῦ ἡ νίκη δὲν ἦτο εὐκολος, ἀπεφάσισε ν' ἀποφύγῃ τὴν προσβολὴν τῶν ἐναντίων. Προσέταξε λοιπὸν νὰ μετακομισθῶσι πάντα τὰ ἐν τῇ πόλει πολεμεφόδια εἰς μέρος ἀσφαλές, ὅπως μὴδ' ἐλαχίστη ἐημόσιος ἰδιοκτησία πέσῃ εἰς χεῖρας τοῦ ἐχθροῦ, ὅστις, ὀδηγούμενος ὑπὸ τοῦ Κορνούαλλη,

εισήλθεν εἰς Φιλαδελφίαν τὴν 26 Σεπτεμβρίου.

Καὶ ἡ μὲν Συνέλευσις ἀπελύθη τὴν 18 Σεπτεμβρίου καὶ συνήλθε πάλιν τὴν 27 ἐν τῇ κατὰ Πενσυλθανίαν Λαγκαστρία· ὁ δὲ Οὐάσιγκτων ἐτοποθετήθη ἐκεῖθεν τῆς Γερμανουπόλεως, ὅπως προσβάλλῃ τὰ εἰς τὸ χωρίον ἐκεῖνο βρετανικὰ στρατεύματα. Τὴν 30 Ὀκτωβρίου ἐγένετο ἡ ἔφοδος, ἀλλ' ὡς ἐκ τῆς πυκνοτάτης ὀμίχλης καὶ τοῦ σκότους ὁ στρατὸς περιέπεσεν εἰς λάθη, ὥστε ὁ ἀρχηγὸς αὐτοῦ μόνον ἐπιτηδειοτάτην ἀποχώρησιν κατώρθωσε διὸ καὶ ἠξιώθη τῶν εὐχαριστήσεων τῆς Συνελεύσεως. Ἡ κυριώτερα συμπλοκὴ ἐγένετο κατὰ τὴν πρὸς τὸ ἄνω μέρος τῆς Γερμανουπόλεως οἰκίαν τοῦ Χοῦ, ἐν ἣ καὶ σήμερον ἐτι σώζονται ἕχνη τῆς μάχης.

Αἱ εἰδήσεις τῆς κατὰ τοῦ ἐχθροῦ ταύτης προσβολῆς, καὶ τοὶ ἀποτυχούσης, ἐκίνησαν τὴν συμπάθειαν τῆς Εὐρώπης ὑπὲρ ἡμῶν, καὶ ἄνδρες στρατιωτικοὶ ἤρξαντο νὰ πιστεύωσιν ὅτι τοσαύτην ἐπιδεξιότητα καὶ ἀνδρίαν θέλει ἐπὶ τέλος στέφει ἡ ἐπιτυχία. Καὶ ὁ μὲν ἀριθμὸς τῶν φονευθέντων Ἀμερικανῶν, στρατιωτῶν τε καὶ ἀξιωματικῶν, ὑπῆρξε πολὺ ἀνώτερος τοῦ τῶν Ἀγγλῶν· οὗτοι ὁμῶς ἐστερήθησαν καὶ τινῶν λογάδων ἀξιωματικῶν. Ἐνα τούτων περιποιεῖτο ἐν Γερμανουπόλει γυνή τις, φροντίζουσα καὶ νὰ ἀνακουφίξῃ τὰς ταλαιπωρίας

αὐτοῦ· ἀλλ' αὐτὸς αἰσθανθεὶς ὅτι πᾶσα ἀνθρώπινος βοήθεια ἦτο ματαία, εἶπε· «Γύναϊ, εὐχοῦ ὑπὲρ ἐμοῦ.» Οὕτω κατὰ τὴν ὥραν ἐκείνην, ὅτε ἡ ψυχὴ αἰσθάνεται τί ἀληθῶς εἶναι, καὶ ὅτι ταχέως θέλει παρουσιασθῆ εἰς τὸν θεῖον αὐτῆς πλάστην καὶ δίκαιον κριτὴν, τὰ καθήκοντα καὶ ἡ ἀξία τῆς προσευχῆς ἀναγνωρίζονται· καὶ εἰς πᾶσαν σχεδὸν κλίνην θανάτου πληροῦνται τὰ λόγια ταῦτα τῆς Γραφῆς· «Εἰσάκουσον προσευχῆς μου, πρὸς σὲ πᾶσα σὰρξ ἤξει (1).»

Ἄμα μετὰ τὴν μάχην τῆς Γερμανουπόλεως ὁ Σὶρ Γουλιέλμος Ἄου ἔφερε τὰ στρατεύματα εἰς Φιλαδέλφειαν, ἵνα καθαρίσωσι τὸν Δελαουάραν ἀπὸ τῶν φραγμάτων, ἅτινα ἐνέβαλον οἱ Ἀμερικανοὶ, ὅπως ἐμποδίσωσι τὰ πλοῖα ἀπὸ τῆς εἰς τὴν πόλιν ἀναβάσεως. Ὁ δὲ Οὐάσιγκτων ἐτοποθέτησε στρατὸν ἐν τῷ φρουρίῳ Μίφφλιν, ἐπὶ τῆς Βορβορονήσου, καὶ ἐν τινι προμαχώνι ὀλίγα μίλια ἀπέχοντι τῆς Φιλαδέλφειας, ἐπὶ ἀποτόμου ὑψώματος, Ἐρυθρᾶς ὄχθης ὀνομασθέντος, ἐκ τοῦ χρώματος τῆς ἐπ' αὐτοῦ ἄμμου. Ὁ κόμης Δονόπ, Γερμανὸς ἀξιωματικὸς, σταλείς μετ' ἀποσπάσματος χιλίων περίπου διακοσίων ἀνδρῶν ἐξ Ἑσσης τῆς Γερμανίας, ἵνα προσβάλλῃ τὸ φρούριον τῆς Ἐ-

(1) Ψαλ. ξδ'. 3.

ρυθρᾶς ὄχθης διοικουμένης ὑπὸ τοῦ συνταγματάρχου Γρήν, ἐφάνη τὴν ἑσπέραν τῆς 22 Ὀκτωβρίου ἔμπροσθεν τοῦ φρουρίου· ὁ δὲ Γρήν μετὰ τῆς ἐκ πεντακοσίων ἀνδρῶν φρουρᾶς ἀντέστη τοσοῦτω γενναίως, ὥστε καὶ ἡ ἐπίθεσις καὶ ἡ ἄμυνα ἐγένοντο ζωηρόταται καὶ πεισματώδεις. Φονευθέντος δὲ τοῦ Δονόπ, καὶ τοῦ ὑπαρχηγοῦ συνταγματάρχου Οὐίγγεφόδου πεσόντος συγχρόνως, ὁ ἀρχαιότερος τῶν ἐπιζώντων ἀξιωματικῶν ἀπέσυρε τὸν στρατὸν καὶ ἐπανῆλθεν εἰς Φιλαδελφίαν. Καὶ οἱ μὲν πολιορκηταὶ ἀπώλεσαν τετρακοσίους, οἱ δὲ πολιορκούμενοι τριάκοντα δύο, πεσόντας καὶ τραυματισθέντας. Ἐπὶ ἕξ ἑβδομάδας καὶ ἐπέκεινα ἐξηκολούθει ἀδιακόπως πάλῃ, ὅπως ἐμποδισθῆ ἡ τῶν ἐν Φιλαδελφίᾳ Ἀγγλῶν ἐλευθέρα συγκοινωνία μετὰ τοῦ στόλου αὐτῶν· ἀλλ' ἐπὶ τέλους ἀπέτυχε.

Πολλοὶ ἀξιωματικοὶ ἐγένοντο τραυματαὶ κατὰ τὴν ἐν Βραδουάνῃ μάχῃ, καὶ μεταξὺ αὐτῶν ὁ μαρκέσιος Λαφαγέτης. Ὁ γενναῖος οὗτος Γάλλος, νέος ἔτι, ἔδραμε νὰ χύσῃ τὸ αἷμα αὐτοῦ εἰς ὑπεράσπισιν τοῦ ἀγῶνος, ὑπὲρ οὗ διεκινδύνευσε τὰ πάντα, καὶ καταλιπὼν τὴν πάτριον γῆν, ἦλθεν εἰς Ἀμερικὴν, ὅπως ἐκθέσῃ εἰς κίνδυνον τὴν ζωὴν καὶ δαπανήσῃ τὴν περιουσίαν αὐτοῦ ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας. Ἦτο δὲ δεκαεννεατής, ὅτε ἀπαρνηθεὶς τὰς

νεανικὰς ἡδονὰς ἔσπευσε νὰ ἀναλάβῃ κόπους ἐπι-
κινδύνους. Οἱ ἐν Γαλλίᾳ ἀμερικανοὶ ἐπίτροποι ἐξ-
έθησαν εἰλικρινῶς πρὸς αὐτὸν τὴν ἐλευσινὴν κατὰ-
στασιν τοῦ ἀμερικανικοῦ στρατοῦ, καὶ τὰς κακου-
χίας ὅσας ἐμελλε νὰ ὑποφέρῃ· ἀλλ' ἡ εἶδησις αὕτη
οὐ μόνον δὲν μετέβαλεν, ἀλλὰ καὶ ἐνίσχυσε τὸν γεν-
ναῖον αὐτοῦ σκοπὸν· ὅθεν σπεύδων ἠτοιμάσθη νὰ δι-
αβῆ τὸν ὠκεανόν, ἵνα διακοινώσῃ πρὸς τὴν Συνέλευ-
σιν τὸ σχέδιον αὐτοῦ· ἔφθασε δὲ εἰς Καρολούπολιν
περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ 1777 ἔτους. Ἡ Συνέλευσις ὑπε-
δέχθη εὐγνωμόνως τὸν γενναῖον τοῦτον φίλον τῆς
Ἀμερικῆς, δοῦσα αὐτῷ ὑποστρατήγου τίτλον, ὃν
ἔφερεν ἔκτοτε κατὰ προτίμησιν καὶ αὐτοῦ τοῦ τί-
τλου τοῦ μαρκεσίου. Διὰ δὲ τὴν ἀφιλοκερδῆ διαγω-
γὴν καὶ τὸν ἀξιέραστον αὐτοῦ χαρακτήρα ἐφιλιώθη
μετ' αὐτοῦ ὁ Οὐάσιγκτων· ἀλλὰ καὶ ἐκεῖνος μόλις
ιδὼν ἠγάπησεν αὐτόν. Καὶ ἡ φιλία αὐτῶν ὑπῆρξεν
εἰλικρινῆς, ἔνθερμος καὶ σταθερά.

Οὕτω, κατὰ τὴν πρώτην ἐκείνην ἐπίσκεψιν τῆς
ἡμετέρας πατρίδος, ὁ Λαφαγέτ ἤξιώθη φιλοφρο-
νεστάτης ὑποδεξιώσεως ὡς φίλος τοῦ ὑπὲρ ἐλευ-
θερίας ἀγῶνος· ἡ δὲ ἀπόφασις αὐτοῦ, ἐλθόντος νὰ
μετάσχη τῶν μόχθων καὶ τῶν κινδύνων τῶν Ἀμε-
ρικανῶν, ὑπῆρξε διαρκῆς τε καὶ ἔνθερμος, καὶ οὐχὶ
ὁμοία πρὸς λαμπρὰν τῆς αὐγῆς νεφέλην ταχέως

διασκεδαζομένην. Καί ὅτε τὸν Αὐγούστον τοῦ 1824 ἔτους ἐπεσκέφθη ἐκ νέου τὴν πατρίδα ἡμῶν, ἵνα ἴδῃ τὴν εὐτυχίαν ἣν ὁ Θεὸς τῶν ἐθνῶν ἐχορήγησεν αὐτῇ, ἡ ἀγαλλίασις καὶ ἡ εὐγνωμοσύνη μεθ' ὧν ἐγένετο δεκτὸς ἀπέδειξαν, ὅτι οἱ Ἀμερικανοὶ δὲν ἐπελάθοντο τῶν μεγαλοφύχων αὐτοῦ ὑψηροσίων. Γέροντες στρατιῶται συνέθλιψαν τὴν φιλικὴν αὐτοῦ χεῖρα μετὰ πόθου καὶ χαρᾶς, πλῆθος παιδίων συνεπιέσθησαν περὶ αὐτὸν ἵνα ἀξιωθῶσι καὶ βλέμματος, καὶ ἅπας ὁ λαὸς ὁμόθυμος ἠμιλλᾶτο νὰ δώσῃ πρὸς αὐτὸν τεκμήριον εὐγνωμοσύνης καὶ σεβασμοῦ. Ἀλλὰ καὶ ἡ Συνέλευσις, σύμφωνος πρὸς τὰ γενικὰ ταῦτα αἰσθήματα, παρεχώρησεν αὐτῷ μεγάλην ἔκτασιν γῆς ἐν τῇ πολιτείᾳ τῆς Ἀλαβάμης, καὶ πεντήκοντα χιλιάδας ταλλήρων προσεκάλεσε δὲ αὐτὸν καὶ νὰ κατοικήσῃ ἐν Ἀμερικῇ· ἐπειδὴ ὅμως ἡ πατρίς αὐτοῦ διετέλει ἐτι ὑπὸ κυβέρνησιν τυραννικὴν, ἐπανῆλθεν εἰς αὐτὴν ἵνα συντελέσῃ εἰς τὸν ἀγῶνα τῆς ἐλευθερίας. Ἡ διαγωγή αὐτοῦ κατὰ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1830 ἔτους, ὅτε Κάρολος ὁ Γ', βασιλεὺς τῆς Γαλλίας, ἐδιώχθη ἀπὸ τοῦ θρόνου καὶ ἀπὸ τοῦ τόπου, συνεισέφερε μεγάλως εἰς τὴν ἀναχαίτισιν τῆς ὀρμῆς τοῦ λαοῦ, καὶ τὴν ἀπομάχρυνσιν τῶν φρικωδῶν δεινῶν τοῦ ἐμφυλίου πολέμου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ΄.

1777.

Ἐνῶ δὲ ἠγωνίζετο ὁ Οὐάσιγκτων κατὰ τὰς μέσας πολιτείας, γεγονότα πολλοῦ λόγου ἄξια συνέβαινον κατὰ τὰς προσαρκτίους.

Ἡ βρετανικὴ κυβέρνησις ἐσχεδίασε νὰ στείλῃ στρατόν, ὅσιν, μεταβαίνων διὰ τῶν λιμνῶν ἐκ Καναδᾶ εἰς τὸν Οὐδσωνα ποταμόν, νὰ κυριεύσῃ πάντα τὰ ἀμερικανικὰ φρούρια. Ὁ δὲ στρατηγὸς Βουργόυν, διοικητὴς τοῦ στρατοῦ τούτου, προέτρεψε πολλοὺς Ἰνδοὺς πολεμιστὰς, διψῶντας αἷμα καὶ λάφυρα, νὰ συμμαχήσωσι μετ' αὐτοῦ. Ἀλλὰ καὶ στόλος ἦτο ἕτοιμος νὰ συντελέσῃ κατὰ τὰς λίμνας. Ὅτε δὲ αἱ προπαρασκευαὶ αὗται ἐγένοντο γνωσταί, ὁ λαὸς ἐπλήσθη τρόμου· διότι τὸν φόβον ὃν ἐνέπνεεν ἡ ἀγγλικὴ δύναμις, ἐπηύξησε καθ' ὑπερβολὴν ὁ τῆς μαχαίρας καὶ τοῦ πελέκεως, ἀφοῦ μάλιστα ὁ στρατηγὸς Βουργόυν ἐξώρμησε διὰ δημογορίας τοὺς θηριώδεις αὐτοῦ συμμαχοὺς, τοὺς Ἰνδοὺς, ἀκούσαντας μὲν αὐτὸν μετὰ προσοχῆς, λησμονήσαντας ὁμῶς τῶν προτροπῶν περὶ ἀποχῆς

ἀπὸ πάσης ὀμότητος, ὅτε ἔφθασεν ἡ ὥρα τῆς ἱκανοποιήσεως τῶν ἐμφύτων αὐτῶν ὀρέξεων.

Τὴν Τικονδερόγαν, φρουρουμένην ὑπὸ τοῦ στρατηγοῦ Σαῖν Κλαίρ, ἠτοιμάσθη νὰ προσβάλη τὴν 1 Ἰουλίου ὁ Βυργόυν. Ἦτο δὲ ἡ δύναμις αὐτοῦ τοσοῦτον ἰσχυρὰ καὶ τοσοῦτω καλῶς ὀργανωμένη, ὥστε ὁ Σαῖν Κλαίρ, πεισθεὶς ὅτι ἡ ἀντίστασις ἤθελεν ἀφεύχτως ἐπιφέρει τὴν ἐξόντωσιν πάντων τῶν στρατευμάτων αὐτοῦ, ἀπεφάσισε ν' ἀποχωρήσῃ κρυφίως. Ἐδόθησαν λοιπὸν προσταγαὶ ν' ἀναχωρήσωσιν ἀθορύβως καὶ νὰ μὴ πυρπολήσωσι τὸ παραμικρὸν· ἀλλ' ἡ τελευταία τῶν προσταγῶν τούτων παρεβιάσθη, καὶ οἰκία τις παρεδόθη εἰς φλόγας, αἱ τινες εἰδοποίησαν τὸν ἐχθρὸν. Οὗτος δὲ εἰσελθὼν ἀμέσως εἰς τὸ φρούριον, ἔτρεψε τὰ πυροβόλα κατὰ τῶν φευγόντων στρατευμάτων, καὶ καταδιώκων προσέβαλεν αὐτὰ μετὰ τοσαύτης ὀρμῆς, ὥστε ἐντὸς ὀλίγου ἔπαθον ἀξίαν λόγου ἐλάττωσιν.

Ὁ δὲ στρατηγὸς Σχάυλερ, ἐρχόμενος ἀπὸ Στιλλουάτερ μετὰ στρατοῦ, ἤκουσε τὴν ὑποχώρησιν τοῦ Σαῖν Κλαίρ, καὶ κατέβαλε μεγάλους ἀγῶνας ἵνα συναθροίσῃ πλείονας δυνάμεις, ἱκανὰς νὰ ἐμποδίσωσι τὰς προόδους τοῦ ἐχθροῦ. Ἐν τοσοῦτω ὁ Σαῖν Κλαίρ ἐξηκολούθησεν ἀποχωρῶν, ἀλλὰ καὶ ἐγγύθεν καταδιωκόμενος, ἕως οὔ ἐπὶ τέλους συνη-

νώθη μετὰ τοῦ Σχάυλερ, ἐπανελθόντος μετὰ τοῦ στρατοῦ εἰς Στιλλουάτερ.

Μαθὼν δὲ ὁ Οὐάσιγκτων τὰ πρὸς ἄρκτον θλιβερά συμβάντα, ἔγραψε πρὸς τὸν Σχάυλερ ταῦτα. « Τὸ δυστύχημα εἶναι βεβαίως δεινόν· ἐλπίζω ὅμως ὅτι, ἂν καὶ τὰ πράγματα ἔχουσιν ἐπὶ τοῦ παρόντος σκοτεινὴν καὶ ζοφερὰν τὴν ὄψιν, γενναία ἀντίστασις θέλει καταστείλει τὴν πρόοδον τῶν ὀπλων τοῦ Βυργόυν, καὶ ὅτι τὸ ἐκ τῆς ἐπιτυχίας θάρρος πιθανὸν νὰ παρασύρῃ αὐτὸν εἰς πράξεις, ὧν αἱ συνέπειαι θέλουσιν ὠφελήσει ἡμᾶς. Δὲν πρέπει δὲ πώποτε ν' ἀπελπιζώμεθα ἢ θέσις ἡμῶν ὑπῆρξεν ἄλλοτε ἐλσεινὴ, καὶ ὅμως ἐβελτιώθη· ἐλπίζω ἄρα ὅτι καὶ αὐθις θέλει βελτιωθῆ. Εἰ δέ ποτε ἀναφανῶσι νέαι δυσκολίαι, ἀνάγκη νὰ καταβάλωμεν καὶ νέους ἀγῶνας! »

Μετὰ δὲ τὴν ἄλωσιν τῆς Τικονδερόγας, ὁ Βυργόυν ἐστειλε μέρος τοῦ ἰδίου στρατοῦ εἰς τὸ νεώτερον μέρος τῆς λίμνης εἰς Σκινόπολιν, ὅπου κατέστρεψε τὸν ἀμερικανικὸν στολίσκον, ἅμα δὲ καὶ μεγίστην ποσότητα πολεμεφοδίων.

Καὶ τῷ ὄντι, ἡ ἐπιτυχία τοῦ Βυργόυν ἔφερε τὸ ἀποτέλεσμα ὃ προσεδόξα ὁ Οὐάσιγκτων· διότι τὸσαύτην εἶχεν ἀποκτήσει πεποιθήσιν ὅτι ἐμελλε νὰ πράξῃ κατακτήσεις διὰ τοῦ καλῶς διατεταγμένου

αὐτοῦ στρατοῦ, ὥστε ἀπεφάσισε διαιρέσας αὐτὸν
νὰ στείλῃ πολλαχοῦ ἀποσπάσματα, ὅπως ἐκπορ-
θήσῃσι διὰ μιᾶς μέγα μέρος τῆς χώρας. Ὅθεν ἔ-
στειλε πεντακοσίους Ἄγγλους καὶ ἑκατὸν Ἰνδοὺς
ἵνα κυριεύσωσι τὰ ἐν τῇ πόλει Βεννιγκτονία, κατὰ
τὸ Πράσινον Ὅρος, πολεμεφόδια. Ὁ στρατηγὸς
ὅμως Στάκ προσέβαλε καὶ κατακράτος ἐνίκησε
τοὺς στρατιώτας τούτους, ὧν πλείστοι μὲν ἀνη-
ρέθησαν ἢ ἠχμαλωτεύθησαν, ὀλίγοι δὲ ἐσώθησαν
ἐντὸς τῶν δασῶν. Ἄλλὰ καὶ ἕτερος στρατὸς στα-
λεῖς ὑπὸ τοῦ Βουργόυν, ἔφθασεν ἐν τῷ μεταξύ τού-
τῳ καὶ συνήνητσε τοὺς φεύγοντας στρατιώτας
προσβαλόντες δὲ καὶ τούτους οἱ Ἀμερικανοὶ, ἠνάγκ-
ασαν νὰ παραιτήσωσι τὰς ἀποσκευὰς καὶ τὸ πυ-
ροβολικόν, καὶ νὰ σωθῶσι φεύγοντες ὑπὸ τὴν σκέ-
πην τῆς νυκτός.

Κατὰ τὴν συμπλοκὴν ταύτην ἔπεσαν εἰς χεῖρας
τῶν Ἀμερικανῶν χίλια τηλεβόλα μετὰ τῆς συ-
σκευῆς αὐτῶν· ἐφονεύθησαν δὲ καὶ ἐτραυματίστη-
σαν Βρετανοὶ μὲν ἑπτακόσιοι, Ἀμερικανοὶ δὲ ἑ-
κατὸν.

Τὰς αἱματηρὰς ταύτας μάχας δὲν διηγούμεθα
ἵνα ἐμπνεύσωμεν ἔρωτα τῶν σκηνῶν, αἵ τινες
πρέπει νὰ προξενῶσι φρίκην εἰς ἡμᾶς, βλέποντας
τὰ τρομερὰ ἀποτελέσματα τῶν ἀνθρωπίνων πα-

θῶν· ἀλλ' εἰσὶ γεγονότα συνδεδεμένα μετὰ τῆς ἡμετέρας ὑπὲρ ἐλευθερίας πάλης· καὶ ἀναμφίβολον ὅτι τοιαύτη ἀξία λόγου ἐπιτυχία, ἐνεθάρρυνε μέγας τὰς καρδίας τῶν ὑπὲρ αὐτῆς ἀγωνιζομένων.

Καὶ ὁ μὲν στρατηγὸς Γέτης ἔλαβε τὴν διοίκησιν τοῦ κατὰ τὴν ἄρχτον στρατοῦ, ὁ δὲ Οὐάσιγκτων, ἀποστείλας ἀπόσπασμα ἀκροβολιστῶν, προσέταξε πάντα τὰ ἐν Μασσασουσέτη στρατεύματα νὰ συνενωθῶσι μετ' αὐτῶν. Ταύτην λοιπὸν ἔχων τὴν δύναμιν, συνήνητησε τὸν Βουργοῦν περὶ Σπιλλουάτερ, καὶ μάχη συνεπλάκη σφοδροτάτη τὴν 19 Σεπτεμβρίου, καθ' ἣν ἡ νίκη ἔμεινεν ἀμφίρροπος. Ἐπειδὴ δὲ οἱ Ἴνδοι βαρυνθέντες ἐλειποτάκτησαν σωρηδόν, μεγάλη ἐγένετο ἡ ἐκ τούτου βοήθεια εἰς τοὺς Ἀμερικανούς.

Ἐνῶ δὲ ὁ Βουργοῦν διευθύνετο εἰς Σαρατόγαν, ὁ στρατηγὸς Γέτης παρηκολούθει αὐτόν. Ὁ Βουργοῦν, ὡς ἂν ἤθελε νὰ καταστρέψῃ τὴν χώραν ἣν ἠδυνάτει νὰ κατακτήσῃ, ἔβαλε πῦρ εἰς ὅσας οἰκίας ἀπήνητησε καθ' ὁδόν, καὶ ἀπετέφρωσεν αὐτάς· ἀνέτρεψε δὲ καὶ πάσας τὰς γεφύρας, καὶ ἠγωνίζετο νὰ φράξῃ τὴν ὁδὸν ἵν' ἀποκόψῃ τὸν δρόμον τῶν καταδιωκόντων αὐτόν· ἀλλ' οἱ Ἀμερικανοὶ δὲν ἐβράδυναν νὰ ὑπερνήκωσι τὰς δυσκολίας ταύτας.

Προλαβὼν τότε ὁ Γέτης τὸν Βυργόυν, κατέλαβε τοιαύτας θέσεις καθ' ὁδὸν, ὥστε περιεκύκλωσε πανταχόθεν τὸν ἐχθρικὸν στρατόν.

Ἐν ἀφαιρέσει δὲ ἀπὸ τῶν Ἀγγλων πᾶσαν ἐλπίδα σωτηρίας διὰ τοῦ Οὔδσωνος, ἔταξε στρατιώτας ἵνα φυλάξωσι καὶ ὑπερασπίσωσι τοὺς πόρους ἕως οὗ φθάσῃ καὶ ὁ στρατός. Ὁ στρατηγὸς Βυργόυν μετεχειρίσθη πάντα τρόπον ἵνα φύγῃ· ἀλλ' ὁ ῥοῦς τῶν θριαμβῶν αὐτοῦ εἶχεν ἀνακοπή. Ἴδὼν δὲ ὅτι ἐξέλιπε πᾶσα σωτηρίας ἐλπίς, προέτεινε νὰ παραδοθῇ. Κατὰ τοὺς ὅρους τῆς συνθήκης ὑπεχρεοῦντο οἱ Βρετανοὶ στρατιῶται, ἐξερχόμενοι τοῦ στρατοπέδου, νὰ καταθέσωσι τὰ ὄπλα, πρὸς τούτοις δὲ καὶ νὰ ὑποχρεωθῶσι νὰ μὴ μετασχωσι πλέον τοῦ πολέμου, ἀλλὰ μεταβαίνοντες εἰς Βοστόνην ν' ἀναχωρήσωσιν ἐκεῖθεν εἰς Ἀγγλίαν. Ἡ ἀξιόλογος αὕτη νίκη ἐγένετο τὴν 16 Ὀκτωβρίου, καὶ ἐνέπλησε τὸν λαὸν βαθείας πεποιθήσεως ὅτι εὐνόει αὐτὸν ὁ Θεὸς, καὶ ὅτι ἐδύνατο νὰ ἐφαρμόσῃ ἐφ' ἑαυτὸν τὴν ἐπαγγελίαν ταύτην· « Ἐν πολέμῳ δὲ ἐκ χειρὸς σιδήρου ῥύσει σε » (1).

Τὸ συμβᾶν τοῦτο ἔδωκε νέαν μορφήν εἰς τὰ πράγματα κατὰ τὴν Εὐρώπην, καὶ ὁ ἀγὼν τῶν ἀποικιῶν ἤρξατο νὰ διεγείρῃ αἰσθήματα μεγίστης

(1) Ἰωβ, ε', 20.

συμπαθείας μεταξύ τῶν ἀντιζήλων αὐτῆς ἔθνων. Ἦτο δὲ σπουδαιοτάτη ἢ πρὸς τὰς πολιτείας συνδρομὴ τῶν ἔθνων τούτων, καθόσον ἦσαν ἀσθενέσταται καὶ ἐνδεεῖς χρημάτων εἰς ἐξακολούθησιν τοῦ πολέμου. Ἀλλὰ καὶ αἱ ἐλπίδες τῆς ἐπιτυχίας τοσοῦτον ηὔξηθησαν ἔκτοτε, ὥστε τὰ ἔθνη ἐκεῖνα ἤρξαντο νὰ ἐκζητῶσι τὴν ἰδίαν αὐτῶν ὠφέλειαν, συνδέοντα φιλικὰς σχέσεις μετὰ τόπου, οὗ τινος ἦτο τόσῳ ἀξιόλογος ἡ ἐμπορία.

Ὅτε ἡ νίκη ἐγένετο γνωστὴ ἐν Πενσυλβανία, τῶν ἀξιωματικῶν τινες τοσοῦτω ἐφυσιώθησαν, ὥστε ἐζήτουν ἀνυπόμονοι νὰ ἐπιπέσωσιν ἀμέσως κατὰ τῶν ἐν Φιλαδελφίᾳ ἐχθρῶν καὶ ὁ λαὸς δὲ αὐτὸς ἐνέκρινε τὸ τολμηρὸν τοῦτο σχέδιον. Πολλοὶ, οἵτινες ἦσαν ἀπλοῖ θεαταί, ἐνῶ οἱ συμπολιταὶ αὐτῶν ἐμόχθουν, ἐφραντάζοντο ὅτι ἐγίνωσκον κάλλιον τοῦ Οὐασιγκτῶνος πῶς νὰ διευθύνωσι τὰ τοῦ πολέμου διὰ τὰ πνεύματα ἦσαν εἰς ἄκρον ἐξημμένα· ἐκεῖνος ὅμως ἐγίνωσκε κάλλιστα καὶ τῶν δύο στρατῶν τὴν κατάστασιν. Καὶ ἐπειδὴ ὁ ἀνδρικός αὐτοῦ νοῦς δὲν κατεπλήσσετο ὑπὸ τῆς ιδέας τῶν ἐπαίνων, οὓς ἤθελεν ἑλκύσει διὰ τῆς ἐπιτυχίας, ἐπέμεινεν ἀνθιστάμενος εἰς τὰς κοινὰς ἀξιώσεις, καθόσον ἠσθάνετο ὅτι ἐνδίδων ἤθελεν ἐκθέσει εἰς κίνδυνον τὰ συμφέροντα τῆς πατρίδος. Ἡ ἄ-

καμπτος αὐτοῦ ἀρετὴ προεφύλαξε τὸν στρατὸν διὰ σπουδαιοτέρας ὑπηρεσίας· διὰ δὲ τῶν ἀκαμάτων αὐτοῦ ἐνεργειῶν, ἦτο αἰείποτε παρεσκευασμένος εἰς ἀντίκρουσιν τῆς προσβολῆς· εἶχεν ὅμως καὶ ἀποφασιν νὰ μὴ ἐπιτεθῆ.

Ἐν τοσοῦτῳ ἐγένετο αὐτῷ γνωστὸν ὅτι ὁ ἐν τῇ πόλει ἐχθρὸς ἠτοιμάζετο νὰ ἐξέλθῃ, καὶ ὅτι, ὡς ἔλεγεν ὁ στρατηγὸς "Λου, ἐσκόπει ν' ἀποδιώξῃ αὐτὸν ὀπισθεν τῶν ὄρεων.

Ἡ εἰδησις ἐδόθη ὑπὸ γυναικὸς Λυδίας Δάρρας τὸ ὄνομα, κατοικοῦσης ἐν Φιλαδελφίᾳ ἀντικρῦ τοῦ ἀρχηγείου τοῦ στρατηγοῦ "Λου. Δύο ἄγγλοι ἀξιωματικοί, οἵτινες εἶχον ἐκλέξει ἓνα τῶν ἐνδοτέρων θαλάμων τῆς οἰκίας αὐτῆς ἵνα συνδιαλέγωνται κατ' ἰδίαν καὶ ἐν ἀσφαλείᾳ, εἶπον αὐτῇ τῇ 2 Δεκεμβρίου ὅτι, ἐπειδὴ ἐμελλον νὰ ἔλθωσι τὴν ἐβδόμην ὥραν καὶ νὰ μείνωσι πλέον τοῦ συνήθους, ἐπεθύμουν νὰ κατακλιθῆ αὐτὴ τε καὶ ἡ οἰκογένεια αὐτῆς ἐνωρίς. Ἡ Λυδία ὅμως, ὑποπτεύσασα ὅτι σπουδαιοτάτῃ πρὸς τοὺς Ἀμερικανοὺς ἐμελλε νὰ ᾔναι ἡ ὁμιλία, ἐνέδρευσε καὶ ἤκουσεν ὅτι πάντα τὰ Βρετανικὰ στρατεύματα ἐμελλον νὰ ἐκστρατεύσωσι τὸ ἑσπέρασ τῆς 4, ὅπως ἐπιπέσωσιν αἰφνης κατὰ τοῦ στρατοπέδου τοῦ Οὐασιγκτῶνος. Καὶ ἐννοήσασα ὅτι ἀπ' αὐτῆς ἐκρέματο νὰ σώσῃ τὴν ζωὴν

πολλῶν ἐκ τῶν συμπολιτῶν, ἀπεφάσισε νὰ ἀναγγεῖλη πρὸς τὸν Οὐάσιγκτῶνα τὴν εἶδῃσιν. Ὅθεν εἰποῦσα πρὸς τοὺς περὶ αὐτὴν ὅτι ἐμελλε νὰ ὑπάγῃ εἰς Φραγκφόρδην, εἰς τὸν μύλον ἀφ' οὗ ἐλάμβανε πάντοτε ἄλευρον, δὲν ἐδυσκολεύθη νὰ τύχῃ τῆς ἀδείας τοῦ στρατηγοῦ Ἄου ὅπως διαβῆ διὰ τοῦ στρατοῦ. Ἀφεῖσα δὲ τὸν σάκκον ἐν τῷ μύλῳ, ἔδραμεν εἰς τὸ στρατόπεδον, καὶ ἀπαντήσασα γνωστόν τινα ἀμερικανὸν ἀξιωματικὸν ὀνόματι Κραίγ, διεκοίνωσεν αὐτῷ τὸ μυστικόν, λαβοῦσα ὑπόσχεσιν ὅτι δὲν ἤθελε προδώσει αὐτὴν, διότι ἔτρεχε κίνδυνον μεταξὺ οὔσα τῶν Βρετανῶν. Καὶ ὁ μὲν Κραίγ εἰδοποίησεν ἀμέσως τὸν Οὐάσιγκτῶνα, ἡ δὲ Λυδία ἐπανῆλθε μετὰ τοῦ ἀλεύρου εἰς τὰ ἴδια.

Ὅτε δὲ ὁ Ἄου ἐξεστράτευσεν τὴν 4 Δεκεμβρίου, εὔρε τὸν Οὐάσιγκτῶνα περιμένοντα αὐτόν. Ἀποτυχῶν λοιπὸν κατεσκήνωσε τρία μίλια μακρὰν τῶν Ἀμερικανῶν, ἐνῶ ὁ Οὐάσιγκτων, προσδοκῶν ταχεῖαν μάχην, ἠτοιμάσθη.

Καί τινα τῶν ἡμερῶν, μικρὰ ἀποσπάσματα ἐξ ἐκατέρων τῶν μερῶν συνῆψαν ἀκροβολισμοὺς, καὶ μετὰ ταῦτα ἐπανῆλθον εἰς τὰ ἴδια· ἄλλη δὲ μία ἡμέρα παρῆλθε κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον. Ὁ δὲ Οὐάσιγκτων κατεγίνετο δίδων ὁδηγίαν πρὸς πᾶσαν μοῖραν τοῦ στρατοῦ, καὶ προτρέπων αὐτὰς ν' ἀντι-

σταθῶσι μετὰ θάρρους καὶ ἀταραξίας· ἀλλ' ὁ στρατηγὸς Ἄου, καταλιπὼν αἴφνης τὸ στρατόπεδον ἐπανῆλθε πανστρατιᾷ εἰς τὴν πόλιν. Ἡ μετατόπισις δὲ αὕτη ἀπεδείκνυεν ὅτι ἐδίσταζε περὶ τῆς ἐκβάσεως τῆς μάχης, καθόσον οἱ Ἀμερικανοὶ, κατέχοντες θέσιν ἐπίκαιρον, ἤθελον ἀντικρούσει αὐτόν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε΄.

1777 — 1780.

Ἐπειδὴ δὲ τὸ ψῦχος κατέστη δριμύτατον, καὶ τὰ παθήματα τοῦ στρατοῦ ἐνεποίουν μεγίστην ἀνησυχίαν πρὸς τὸν Οὐάσιγκτῶνα, ἐνόμισε καλὸν νὰ ζητήσῃ καταλληλότερα καταλύματα ἢ τὰ τῶν σκηνῶν· ἀλλὰ μὴ θεωρῶν ἀσφαλῆ τὴν διαίρεσιν τοῦ στρατοῦ, ἀπεφάσισε νὰ μεταβῆ εἰς μέρος καλούμενον Μεταλλουργεῖον τῆς Κοιλιάδος, πρὸς τὴν δυτικὴν ἄκρην τῆς Σκούλικιλ, εἰκοσιτέσσαρα περίπου μίλια μακρὰν τῆς Φιλαδελφίας. Κατὰ τὴν πορείαν ταύτην τὰ ἴχνη τῶν γυμνῶν καὶ καθημαγμένων ποδῶν ἐνετυποῦντο ἐπὶ τοῦ πεπηγότος ἐδάφους. Καὶ

Ουάσιγτων μετά τῆς συζύγου του ἐν τῷ στρατοπέδῳ.

ἀνήγειραν μὲν οἱ ἡμιθανεῖς στρατιῶται καλύβας ἐκ κορμῶν δένδρων ἵνα προφυλαχθῶσιν ἀπὸ τῶν ὀξυτάτων ἀνέμων· ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ ἔνδυμα αὐτῶν ἦτο ἔλαφρόν, ὅτε κατεκλίνοντο πρὸς ἀνάπαυσιν δὲν εἶχον πῶς νὰ σκεπασθῶσιν ἐπὶ τοῦ ξηροῦ ἐδάφους. Ἀλλὰ καὶ ἡ προμήθεια τῶν τροφίμων ἐγίγνετο τόσῳ δυσκόλως, ὥστε πολλάκις ἔμμενον ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας ἀνευ ἄρτου ἢ ἄλλης τροφῆς, πλὴν μικροτάτης μερίδος γεωμήλων καὶ καρῶν, ἃ τινα συνήθροιζον ὑπὸ τὰ ξηρὰ φύλλα κατὰ τὰ δάση. Καὶ ὅμως διητηρεῖτο ἡ συνήθης τάξις τῆς κατασκηνώσεως, καὶ μόνη μεταβολὴ ἐγένετο ἡ τῶν σκηνῶν εἰς καλύβας.

Τὸ 1827 ἔτος, ἐπὶ τῆς θέσεως ἐκείνης ἦσαν συνηγμέναι πολλαὶ χιλιάδες κατοίκων τῆς σήμερον ἐλευθέρας καὶ εὐδαίμονος ταύτης χώρας, ἵνα πανηγυρίσωσι μετὰ « φωνῆς χαρᾶς καὶ ἀγαλλιᾶσεως, » τὴν συγκομιδὴν πλουσίου θέρους, χορηγηθέντος πρὸς αὐτοὺς ὑπὸ τοῦ παναγάρχου ἐκείνου Θεοῦ, ὃν ὑμνολογεῖ ὁ ψαλμῶδὸς λέγων· « Εὐλόγησεις τὸν στέφανον τοῦ ἐνιαυτοῦ τῆς χρηστότητός σου, — ἐνεδύσαντο οἱ κριοὶ τῶν προβάτων, καὶ αἱ κοιλάδες πληθουνοῦσι σίτου (1). » Ἡ πανήγυρις αὕτη ἐτελεῖτο κατ' ἔτος.

(1) Ψαλ. ξδ'. 12.

Ἡ ὁποία διαφορὰ μεταξὺ τῆς ἑορτῆς ταύτης τοῦ θέρους καὶ τῆς κατασκηνώσεως ἐντὸς τῶν καλυβῶν! Δύναται ποτε νὰ ἀναπολήσῃ αὐτὴν ὁ Ἀμερικανὸς, καὶ νὰ μὴ ὁμολογήσῃ εὐγνωμόνως ὅτι ἡ παντοδύναμος χεὶρ τοῦ τὰ πάντα κυβερνῶντος, ὠδήγησε τοὺς φιλοπάτριδας ἐκείνους δι' ἐρήμων καὶ τρομερῶν κακουχιῶν καὶ παθημάτων εἰς ἀπόκτησιν γῆς ἐλευθερίας καὶ εὐδαιμονίας διὰ τὰ τέκνα αὐτῶν, καὶ ἀφοῦ ὁμολογήσῃ τοῦτο, δύναται νὰ μὴ ἀνυμνήσῃ τὸν Κύριον διὰ τὴν ἀγαθότητα αὐτοῦ, « ἀναφέρων εἰς αὐτὸν θυσίαν αἰνέσεως » (1) ;

Ἐν τοσοῦτῳ ὁ Οὐάσιγκτων, ἀκούσας ἑαυτὸν κατακρινόμενον ὅτι ζητεῖ καλύβας διὰ τὰ δεινοπαθοῦντα στρατεύματα, εἶπεν· « Εὐκολώτερον εἶναι νὰ κατακρίνη τις καθήμενος πλησίον ἐστίας, ἐντὸς θαλάμου ἀναπαυτικοῦ, ἢ νὰ διημερεύῃ μὲν ἐπὶ ψυχροῦ καὶ κατεφυγμένου ὄρους, νὰ διανυκτερεύῃ δὲ ὑπὸ τὸν παγετὸν καὶ τὴν χιόνα ἄνευ ἐνδύματος ἢ σκεπάσματος. »

Ἐν τῷ μεταξὺ τούτῳ ἀνήσυχοί τινες καὶ πολυπράγμονες διέδωκαν, ὅτι ὁ Οὐάσιγκτων βαρυνθεὶς διανοεῖτο νὰ παραιτηθῇ· ἀλλ' αὐτὸς γράφων πρὸς φίλον ἔλεγε· « Σὲ βεβαιῶ ὅτι οὐδεὶς ποτε μὲ ἤκουσε προφέροντα κἂν λέξιν αἰνιττομένην παραίτησιν.

(1) Ἑβρ. ιγ'. 15.

Εἶπον καὶ λέγω εἰσέτι, ὅτι δὲν ὑπάρχει ἀξιοματι-
κὸς κατὰ τὰς Ὅμοσπόνδους πολιτείας, ἐπιθυμῶν
ζωηρότερον ἐμοῦ νὰ ἐπανεῖλθῃ εἰς τὰς γλυκύτητας
τοῦ οἰκιακοῦ βίου· ἀλλὰ τὴν διαδήλωσίν μου ταύ-
την συνοδεύει πάντοτε καὶ τὸ αἶσθημα τοῦτο, ὅτι
ἐνόσω τὸ δημόσιον ἐγκρίνει τὰς ὑπηρεσίας μου,
δὲν θέλω καταλείπει τὸν ἀγῶνα· καὶ μόνον ὅταν ἡ
φωνὴ αὐτοῦ, οὐχὶ κόμματος, μὲ προσκαλίσῃ νὰ
παραιτηθῶ, θέλω πράξει τοῦτο μετὰ τῆς αὐτῆς
προθυμίας, μεθ' ἧς κεκοπιακῶς ὁδοιπὸρος ἀποσύ-
ρεται ἵνα ἀναπαυθῇ. »

Ἐπειδὴ ἡ πιστοτάτη σύζυγος τοῦ Οὐάσιγκτῶνος
δὲν εἶχεν οἰκογένειαν ἵνα μεριμνᾷ περὶ αὐτῆς, ἡσθά-
νετο μεγίστην λύπην ὡσάκις ἦτο ἐκεῖνος ἀπὼν καὶ ἐ-
στερεῖτο τῶν οἰκιακῶν ἀναπαύσεων. Ὅσάκις δὲ ἦτο
δυνατὸν, διέμενε πλησίον αὐτοῦ ἵνα μετέχη τῶν τα-
λαιπωριῶν, ἐπιμελουμένη νὰ μετριάξῃ τὰς θλίψεις
αὐτοῦ διὰ φιλοφρονήσεων, καὶ ἐνισχύουσα αὐτὸν
δι' εὐσταθοῦς καὶ ἀταράχου πεποιθήσεως, ὅτι τα-
χέως θέλουσι λάμψει ἡμέραι εὐτυχέστεραι. Ἡ
τροφή τοῦ Οὐάσιγκτῶνος ἐντὸς τῆς στρατιωτικῆς
καλύβης, ἦτο ὁποία καὶ ἡ τῶν στρατιωτῶν· ἀλλὰ
καὶ ἡ σύζυγος αὐτοῦ συνέτρωγε ξηρὸν ἄρτον καὶ
ὀλίγα γεώμηλα· ταῦτα δὲ πρᾶττουσα οἰκεία βου-
λήσει καὶ διάγουσα εὐθύμως, συνετέλει εἰς ἐνθάρ-

φυνσιν τῶν μικροψύχων καὶ ἐνίσχυσιν τῶν καταβε-
βλημένων. Κατὰ τὰς ὀδυνηρὰς ἐκείνας σκηναὶς τῆς
μακρᾶς πάλης, αἱ Ἀμερικανίδες ἀπέδειξαν ὅτι ἀ-
νεφλέγοντο ὑπὸ φιλοπατρίας, πράττουσαι πᾶν τὸ
ἐφ' ἑαυταῖς πρὸς βοήθειαν τῶν ὑπὲρ πατρίδος ἀγω-
νιζομένων πατέρων, υἱῶν, ἀδελφῶν καὶ συζύγων.

Ἐφρόντιζον δὲ ἀνευδότως νὰ προμηθεύωσι
πρὸς αὐτοὺς ἐνδύματα, καὶ ν' ἀνακουφίζωσιν ἀπὸ
τῆς ἀνησυχίας ἣν ἠσθάνοντο διὰ τὴν ἀσφάλειαν
ἑαυτῶν καὶ τῶν τέκνων αὐτῶν, ἅτινα ἠναγκάζοντο
νὰ καταλιμπάνωσιν ἀπροστάτευτα. Τὸ ἀκόλουθον
ἀπόσπασμα ἐπιστολῆς, γραφείσης τὸν ζοφερὸν Δε-
κέμβριον τοῦ 1776 ἔτους, ἔστω λεπτὸν δεῖγμα
τῶν αἰσθημάτων, ἅτινα ἐξέφραζον ἐν γένει αἱ Ἀ-
μερικανίδες σύζυγοι. « Ὁ τόπος ἐνταῦθα εἶναι ἄνω
κάτω. Ὁ ἐλαφρὸς στρατὸς ἀναχωρεῖ τὸ πρῶν. Καὶ
ἐπιθυμῶ μὲν νὰ σοὶ γράψω, ἀλλ' ἀγνοῶ ποῦ θέλει
σ' εὔρει ἡ ἐπιστολή μου. Εἶθε ὁ Θεὸς διαφυλάττοι
τὴν υἰείαν σου καὶ προστατεύει σε κατὰ τὴν πο-
λύμοχθον ταύτην ἐκστρατείαν! Ὀλίγον φροντίζω
περὶ ἐμοῦ, ὅταν ἀναλογίζωμαι τοὺς κινδύνους οὓς
καὶ σὺ καὶ τόσοι ἄλλοι γενναῖοι συμπολῆται δια-
τρέχετε· ἀλλὰ δὲν γογγύζω, διότι ὁ Θεὸς προνοεῖ
περὶ πάντων. Ἄν μία μόνη μου ἐπιθυμία ἔχη τὴν
δύναμιν νὰ σὲ φέρῃ ἐνταῦθα, δὲν θέλω πώποτε

αίσθανθῆ αὐτήν, ἐνόσω ἡ πατρὶς ἔχει ἀνάγκη τῆς συνδρομῆς σου. Μὴ ἀνησύχει δὲ δι' ἐμὲ μήτε διὰ τὰ τέκνα σου· χάρις τῷ Θεῷ κατώρθωσα νὰ καταστείλω τοὺς φόβους μου, καὶ ἐλπίζω εἰς τὴν θείαν πρόνοιαν ὅτι θέλω σὲ ἀπολαύσει εἰς ἡμέρας εὐτυχέστερας. Ὑποθέτω δὲ ὅτι ταχέως θέλει συναφθῆ μάχη ὀριστική. Εἶθε ὁ Θεὸς εὐδοκήσοι νὰ χαρίσῃ εἰς ἡμᾶς τὴν νίκην! »

Πολλάκις ἀναγκαζόμεναι αἱ Ἀμερικανίδες νὰ κρύπτωσιν ἐντὸς ἀχυρώνων καὶ δασῶν ἑαυτὰς καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν ἀπὸ τῶν λεηλατούντων τὴν χώραν ἄγγλων στρατιωτῶν, ἀνέπεμπον ἐκεῖθεν διαπύρους εὐχὰς πρὸς τὸν πανταχοῦ παρόντα Θεόν, πεποιθυῖαι ὅτι θέλει προστατεύσει αὐτάς. Καὶ ὁ Θεὸς ἐπλήρωσεν ἐν καιρῷ τὴν παραγγελίαν αὐτοῦ. «Κακοικήσει ὁ λαὸς αὐτοῦ ἐν πόλει εἰρήνης, καὶ ἐνοικοιήσει πεποιοῦς καὶ ἀναπαύσονται μετὰ πλοῦτου » (1).

Ἐν τοσοῦτῳ, ἐνῷ ὁ στρατὸς κατέλυεν ἐν ταῖς ἐκ δένδρων καλύβαις, ὁ Οὐάσιγκτων δὲν ἔμενεν ἀργός, ἀλλὰ μετεχειρίζετο πολλοὺς καὶ διαφόρους τρόπους εἰς προμήθειαν καὶ νέων τροφῶν, καὶ ἐνησχολεῖτο εἰς ἀνέυρεσιν εὐστοχωτέρων σχεδίων, ἵνα ἐνεργηθῶσιν ὑπὸ τῶν ἀρχηγῶν τοῦ στρα-

(1) Ἡσαίας λβ'. 48.

τοῦ. Παρεσκεύασε δὲ διὰ πᾶσαν πολιτείαν σημείω-
σιν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν στρατευμάτων, ὅσα ἀπέμει-
ναν ἐξ ἐκείνων ἃ τινὰ εἶχον πέμψει, καὶ ἐξητή-
σατο ἐπιμόνως παρ' αὐτῶν νὰ στείλωσι καὶ ἄλλα.
Συνελθοῦσα δὲ καὶ ἡ Συνέλευσις ἐν Λαγκαστρία,
διώρισεν ἐπιτροπὴν ἵνα ἐπισκεφθῇ τὸ στρατόπεδον,
ἐνῶ ἐκεῖνος συνέταξεν ἔκθεσιν περὶ τοῦ τρόπου τῆς
περιθάλψεως τοῦ στρατοῦ.

Ἐνῶ δὲ ταῦτα ἐγίνοντο, ἔλαβεν ἐπιστολὴν παρὰ
τοῦ ἀγγλοῦ διοικητοῦ τοῦ Νεοεβοράκου, περιέχου-
σαν πράξιν τῶν Βρετανικῶν βουλῶν, καθ' ἣν προ-
ετείνοντο λόγοι συνδιαλλαγῆς πρὸς τοὺς Ἀμε-
ρικανούς. Καὶ ἐδίδοντο μὲν ὑποσχέσεις συγγνώ-
μης, οὐχὶ ὅμως καὶ ἀναγνωρίσεως τῆς ἀνεξ-
αρτησίας.

Ὁ διοικητὴς ἐζήτηε παρὰ τοῦ στρατηγοῦ Οὐά-
σιγκτῶνος νὰ ποιήσῃ γνωστὴν πρὸς τὸν στρατὸν
τὴν πράξιν ταύτην· αὐτὸς ὅμως ἔστειλε καὶ τὴν
ἐπιστολὴν καὶ τὸ ἐν αὐτῇ ἐγκλειόμενον εἰς τὴν
Συνέλευσιν, ἐκφράζων ἀπορίαν διὰ « τὴν παράδο-
ξον αἴτησιν τοῦ διοικητοῦ. » Ἡ δὲ Συνέλευσις ἀπε-
φάνθη ἀμέσως ν' ἀπορρίφθῃ πᾶσα πρότασις τῆς ἀγ-
γλικῆς κυβερνήσεως, ἂν μὴ ἀναγνωρισθῇ ἡ ἀνεξ-
αρτησία τῆς πατρίδος, καὶ τὴν ἀπόφασιν ταύτην ἐ-
κοινοποίησεν ὁ Οὐάσιγκτων πρὸς τὸν διοικητὴν ζη-

τήσας νὰ γίνη γνωστή πρὸς τὸν ἀγγλικὸν στρατόν.

Ἄλλ' ἵνα καταδείξωμεν ἔτι μᾶλλον τὴν περὶ τούτου σταθερὰν ἀπόφασιν τῆς Συνελεύσεως καὶ τὸν ζῆλον μεθ' οὗ ἐνήργει, ἀναμιμνήσκομεν ὅ,τι ὁ πρόεδρος Κ. Λώρενς εἶπεν ἀπαντῶν εἰς ἐπιστολὴν τινα. Ὡνόμασε παρὰ φύσιν τὴν εἰκασίαν ὅτι τὸ φρόνημα αὐτῶν ἦτο ὀλιγώτερον σταθερὸν ἢ « ὅτε ἦσαν ἐστερημένοι πάσης ξένης συνδρομῆς, μηδεμίαν συμμαχίαν ἐλπίζοντες, ἢ ὅτε, κατὰ τινα ἡμέραν γενικῆς νηστείας καὶ ταπεινώσεως, ἐντὸς τῶν ναῶν αὐτῶν καὶ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, ἀπεφάσισαν νὰ μὴ συνθηκολογήσωσι μετὰ τῆς Μεγάλης Βρετανίας, ἂν μὴ ἀναγνωρίσῃ τὴν ἀνεξαρτησίαν τῶν πολιτειῶν. » Ἄνθρωποι, οἵτινες ἀναθέτοντες τὴν πᾶσαν ἐλπίδα εἰς τὴν θείαν πρόνοιαν, καὶ κατευθύνοντες ταπεινῶς τὴν προσευχὴν αὐτῶν, διαβουλεύονται ἀταράχως περὶ παντὸς πράγματος, δὲν μεταπείθονται ἕνεκα φόβου ἢ ἐλπίδος κέρδους. Τοιοῦτοι ἦσαν ἐκεῖνοι πρὸς οὓς ὀφείλομεν τὰς ἐλευθερίας ἡμῶν, ὑπὸ τὴν εὐλόγιαν τοῦ Θεοῦ ὃν ἐλάτρευον.

Ἐν τσοσούτῳ οἱ ἔχοντες ἐντολὴν παρὰ τῆς ἀγγλικῆς κυβερνήσεως, ἔστελλον ἀδιακόπως ἐπιστολὰς πρὸς διάφορα μέλη τῆς Συνελεύσεως, ὑποσχόμενοι τιμὰς καὶ ἀμοιβὰς ἐὰν κατορθώσωσι διαλλαγὴν κατὰ τὰς προτάσεις αὐτῶν, δηλαδὴ νὰ μεί-

νωσιν αἱ πολιτεῖαι ἀποικίαι τῆς μητροπόλεως. Ἐγένετο δὲ καὶ πρὸς τὸν Ἰωσήφ Ῥήδ, ἀντιπρόσωπον τῆς Πενσυλβανίας, πρότασις νὰ λάβῃ τὴν ἀξιολογωτέραν τῶν ἐν Ἀμερικῇ δημοσίων θέσεων ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τοῦ βασιλέως, καὶ δέκα χιλιάδας λιρῶν, ἐὰν καταπέισῃ τὴν Συνέλευσιν νὰ δεχθῇ τὰς προτάσεις τῆς Ἀγγλίας· αὐτὸς ὅμως ἀπεκρίθη ὅτι δὲν ἦτο «ἀξίος ν' ἀγορασθῇ· ἀλλ' ὅτι καὶ τοιοῦτον ὄντα, ὁ βασιλεὺς τῆς Ἀγγλίας δὲν ἦτο ἀρκετὰ πλούσιος ἵν' ἀγοράσῃ αὐτόν.» Καὶ ὅμως οἱ ἔχοντες τὴν ἐντολὴν ταύτην ἐπέμενον ἔτι ἀγωνιζόμενοι νὰ ἐπιτύχωσι, καὶ ἔπεμπον ἐπιστολάς πρὸς παντοίους ἀνθρώπους εἰς πᾶσαν πολιτείαν, προτείνοντες συγχώρησιν μὲν ἐὰν ἐπιστρέψωσιν εἰς τὸ πρὸς τὸν βασιλέα καθήκον, αὐστηροτάτην δὲ τιμωρίαν ἐὰν παρακούσωσιν· ἀλλὰ καὶ ὑποσχέσεις καὶ ἀπειλαὶ ἐπίσης κατεφρονοῦντο.

Κατὰ τὴν περίοδον ἐκείνην τοῦ χρόνου ἡ Συνέλευσις εἰδοποιήθη παρὰ τῶν ἐν Γαλλίᾳ πρακτόρων αὐτῆς, Σίλα Δὴν, δόκτωρος Φραγκλίνου καὶ Ἀρθούρου Λή, ὅτι κατῴρθωσαν νὰ συνομολογήσωσι συνθήκην μετὰ τοῦ γαλλικοῦ ἔθνους. Ἀνέφραστος εἶναι ἡ ἀγαλλίασις ἣν ἠσθάνθησαν οἱ Ἀμερικανοὶ μαθόντες τὴν εἶδησιν ταύτην. Καὶ ὅμως δὲν ἐλησμόνησαν μετὰξὺ τῆς τοσαύτης χαρᾶς τὸν αὐ-

τὸν ἐκεῖνον Θεὸν πρὸς ὃν κατεύθυνον ἐνθέρμους εὐχὰς ἐν ἡμέρᾳ θλίψεως. Διό, κατ' ἐπιταγὴν τοῦ Οὐασιγκτῶνος, συνῆλθον πάντα τὰ τάγματα, καὶ οἱ ἱερεῖς κατεύθυνον δημοσίᾳ εὐχαριστίας πρὸς τὸν παντοδύναμον διὰ τὸ ἔλεος αὐτοῦ, καὶ λόγοι κατὰλληλοι ἀπηγγέθησαν.

Ἄλλὰ τὰ παθήματα τῶν τραυματισθέντων ἐν τῷ Μεταλλουργίῳ τῆς Κοιλάδος στρατιωτῶν κατέθλιβον τὴν καρδίαν τοῦ ἀρχηγοῦ. « Λυποῦμαι εἰλικρινῶς, ἔγραφε, διὰ τὴν ἐλκεινὴν κατάστασιν τῶν ἐν τοῖς νοσοκομείοις ταλαιπώρων στρατιωτῶν. Εἶθε νὰ ἦτο ἡ δύναμίς μου ἴση πρὸς τὴν ἐπιθυμίαν μου ὅπως ἀνακουφίσω αὐτούς! ἀλλ' αἱ δυσκολίαι καὶ δεινοπάθειαι ἡμῶν εἰσὶ μέγιστα, καὶ τοιαῦται μάλιστα ὅποια προσβάλλουσι τὰ αἰσθήματα τῆς φιλανθρωπίας. »

Ἐνῷ δὲ κατεγίνετο οὕτω φιλανθρώπως, δραστηρίως καὶ διηνεκῶς εἰς διάφορα καθήκοντα, συκοφάνται ἐτεχταίνοντο κρυφίως ῥαδιουργίας κατ' αὐτοῦ. Ἐπιστολαί, σταλεῖσαι ἀνωνύμως πρὸς τινὰς ἀντιπροσώπους, περιεῖχον ἀγενεῖς κατηγορίας, καὶ προέτρεπον ν' ἀφαιρέσωσιν ἀπ' αὐτοῦ τὴν διοίκησιν τοῦ στρατοῦ.

Ἐλαβε δὲ καὶ αὐτὸς ἐπιστολὴν τοῦ Πατρικίου Ἐρρίκου, διοικητοῦ τῆς Βιργινίας, ἐσωκλείουσαν

ἄλλην ὁμοίαν τῇ ἄνωτέρῳ, σταλεῖσαν πρὸς αὐτόν
καὶ λέγουσαν· « Ἐγὼ παλαίεις πρὸς τοὺς ἐνό-
πλους ἐχθροὺς τῆς ἡμετέρας ἐλευθερίας καὶ χά-
ρις τῷ Θεῷ διέμεινας ἀβλαβῆς, ἐλπίζω ὅτι ἡ πα-
τρις ἡμῶν δὲν θέλει δώσει πώποτε ἄσυλον εἰς τὸν
μοχθηρὸν ἐκεῖνον, ὅστις μηχανᾶται νὰ καταστρέψῃ
τὸν ἐνθερμότερον ἡμῶν προστάτην. Ὅφείλω δὲ νὰ
σὲ διαβεβαιώσω περὶ τῆς μεγίστης εὐγνωμοσύνης,
ἣν πᾶσαι αἱ τάξεις τῶν κατοίκων τῆς γενεθλίου
σου γῆς αἰσθάνονται πρὸς σέ. Δὲν ἀγαπῶ τὰς ἐπι-
δείξεις, διότι γνωρίζω ὅτι οὔτε σὺ ἀγαπᾶς αὐτάς·
ἀλλ' ἡ περίστασις μὲ δικαιολογεῖ. »

Ἄπαντῶν εἰς ταῦτα ὁ Οὐάσιγκτων, ἀφοῦ πρῶ-
τον εὐχαρίστησε τὸν φίλον, προσέθετο· « Τοῦτο
σοὶ λέγω πρὸ πάντων, ὅτι ἡ Ἀμερικὴ ἔχει καὶ θέ-
λει ἔχει διὰ παντός τοὺς ἐντίμους ἀγῶνάς μου
ὑπὲρ τῶν συμφερόντων αὐτῆς. Καὶ δὲν ἀξιῶ μὲν
ὅτι αἱ ὑπηρεσίαι μου ὑπῆρξαν ἀξιολογώταται, ἀλλ'
ἡ καρδία μου μοὶ λέγει ὅτι ὑπῆρξαν αἱ ἀξιολογώ-
τεραι τῶν ὅσας ἐγὼ ἐδυνάμην ν' ἀπονεύμω. » Ἀπή-
τησε δὲ νὰ υποβληθῶσι πάντα τὰ ἔγγραφα εἰς τὴν
Συνέλευσιν, ὡς περιέχοντα, ὅπως ἔλεγε, σπουδαίας
κατηγορίας.

Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι αἱ δειναὶ αὗται δια-
βολαὶ κατελύθησαν αὐτόν· ἀλλὰ τοιαύτη ἦτο ἡ

εὐγενῆς αὐτοῦ ψυχῇ, ὥστε οὔτε κἄν διαγωγὴν νὰ μεταβάλλῃ κατεδέχθη πρὸς ἐκείνους οὐς ὑπέθετε πρωταίτιους. Ἔλεγε δέ· «Οἱ ἐχθροί μου μὲ καταπολεμοῦσιν εὐδοκίμως μὲν ἀλλ' ἀγενῶς· διότι γνωρίζουσιν ὅτι ἂν θελήσω ν' ἀντικρούσω τὰς διαβολὰς, πρέπει ν' ἀνακαλύψω μυστήρια, ἃ τινὰ οὐσιωδέστατον εἶναι νὰ μείνωσιν ἐν τῷ κρυπτῷ. »

Τὸ μόνον ἀποτέλεσμα τῶν προσβολῶν τούτων ὑπῆρξεν ἡ ἀγανάκτησις τοῦ λαοῦ τῶν Ὅμοσπόνδων πολιτειῶν κατὰ τῶν αὐτουργῶν, καὶ ἡ ἐπαύξησης τῆς ἀφοσίωσεως τοῦ στρατοῦ πρὸς τὸν ἀγαπητὸν ἀρχηγόν, ἀφ' οὗ ἤθελον ν' ἀποσπᾶσωσιν αὐτὸν οἱ κρύφιοι ἐχθροί. Διότι ὁ χαρακτήρ αὐτοῦ εἶχε τι τοσοῦτον ἀκαθέκτως προσελκύον τοὺς ἀξιωματικούς καὶ τοὺς στρατιώτας, ὥστε οὔτε συμφοραὶ οὔτε παθήματα ἴσχυον νὰ ἐλαττώσωσι τὸ πρὸς αὐτὸν σέβας· ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὠμολόγει πάντοτε μετ' ἐγκωμίων τὴν πίστιν αὐτῶν καὶ τὴν ἀφοσίωσιν.

Περιγράφων δέ ποτε ἐντὸς τῆς στρατιωτικῆς καλύβης τὴν διαγωγὴν αὐτῶν ἔλεγεν· « Ἐπί τινος ἡμέρας ἡ πείνα ἐν τῷ στρατοπέδῳ ὑπῆρξε σχεδὸν ἀθεράπευτος· ὅθεν ἀδυνατῶ νὰ θαυμάσω ἀποχρώντως τὴν ἀπαράμιλλον πίστιν τῶν στρατιωτῶν, οἵτινες καὶ τοι γυμνοὶ καὶ λιμώττοντες καὶ

ἐρεθισθέντες εἰς γενικὴν ἀποστασίαν ἢ λειποταξίαν, διετέλεσαν ὅμως ἀκλόνητοι. »

Οἱ κάτοικοι τῶν πέριξ μερῶν, γινώσκοντες τὴν κακὴν κατάστασιν τοῦ στρατοῦ, ἦσαν σφόδρα ἀνησυχοί. Καί τινα τῶν ἡμερῶν εἰς ἕξ αὐτῶν, ἐξεληθὼν τῆς οἰκίας, ἐνῶ διέβαινεν ὅλως σύννουσ τὴν ἄκραν δάσους παρὰ τὸ στρατόπεδον, ἤκουσε φωνὴν ταπεινὴν. Σταθεὶς δὲ ὅπως ἀκροασθῆ, εἶδε διὰ μεγάλων δένδρων τὸν Οὐάσιγκτῶνα προσευχόμενον. Διέβη λοιπὸν ἀθορύβως ἵνα μὴ ταραξῆ αὐτὸν, καὶ ἐπανελθὼν εἰς τὰ ἴδια, εἶπεν ὅτι βεβαίως ἤθελεν εὐδοκιμήσει ὁ ἀγὼν, διότι ὁ ἀρχηγὸς δὲν ἀνέθετε τὰς ἐλπίδας αὐτοῦ εἰς τὰς ἰδίας δυνάμεις, ἀλλ' ἐπεκαλεῖτο τὴν βοήθειαν τοῦ ὑψίστου, εἰπόντος « Ἐπικάλεσαί με ἐν ἡμέρᾳ θλίψεως, καὶ ἐξελοῦμαι σε, καὶ δοξάσεις με (1). »

Γυνὴ δέ τις, κατοικοῦσα ἐν τῷ Μεταλλουργεῖῳ τῆς Κοιλάδος ὅτε ὁ στρατὸς κατέλυεν ἐκεῖ, εἶπε μετὰ τὴν ἀναχώρησιν αὐτοῦ πρὸς τινὰ φίλον ὅτι, καθ' ἃ παρατήρησε, συνήθειαν εἶχεν ὁ Οὐάσιγκτων ν' ἀπομακρύνηται ὀλίγον τοῦ στρατοῦ ἵνα λατρεύσῃ τὸν Θεὸν προσευχόμενος· ἐνῶ πολλοὶ, οἵτινες « ἐν ἡμέρᾳ εὐτυχίας ἐπιλανθάνονται ἢ ἀμελοῦσι νὰ λατρεύωσι τὸν πλάστην αὐτῶν, ἐπικαλοῦνται αὐτὸν

(1) Ψαλ. μθ'. 45.

ἐνθέρμως ἐν ἡμέρα θλίψεως,» αἰσθανόμενοι τότε ὅτι μόνη ἡ θεία δύναμις ἰσχύει νὰ ἐλευθερώσῃ αὐτούς. Ἄλλὰ δὲν ἔπραττεν οὕτως ὁ Οὐάσιγκτων, ὅστις σταθερὰν συνήθειαν εἶχε νὰ προσεύχεται. «Μίαν τῶν ἡμερῶν, περὶ τὴν πρωίαν, ἔλεγέ τις τῶν ἀνεπιῶν αὐτοῦ, ἀξιωματικός τις ἦλθεν εἰς τὸ κατάλυμα τοῦ στρατηγοῦ κομίζων ἔγγραφα. Καὶ ἐπειδὴ ἐνεχειρίζοντο συνήθως δι' ἐμοῦ, ἔλαβον αὐτὰ καὶ διευθύνθην πρὸς τὸν θάλαμον τοῦ στρατηγοῦ. Ἐνῶ δὲ διέβαινον τὴν φέρουσαν πρὸς τὴν θύραν πάροδον, ἤκουσα φωνὴν, καὶ σταθεῖς ἀνεγνώρισα τὴν τοῦ θείου μου ἀκροασθεῖς δὲ μικρὸν ἐν ᾧ πάντα ἐσίγων περὶ ἐμέ, εἶδον ὅτι προσήχето μετὰ πολλῆς κατανύξεως. Ὡς γινώσκων δὲ ὅτι τοιαύτην εἶχε συνήθειαν, ἀνεχώρησα, ἕως οὗ ὑπολογίσας ὅτι ἐτελείωσε τὴν προσευχὴν ἐπανήλθον, καὶ κρούσας τὴν θύραν εἰσέβην.» Οὕτω, ὑπακούων ἐκείνῳ ὃν ὠνόμαζε «θεῖον ἀρχηγὸν τῆς μακαρίας ἡμῶν ὀρησκειας,» καὶ ἀποκρυπτόμενος ἐν τῷ θαλάμῳ αὐτοῦ, προσήχето «τῷ Πατρὶ τῷ ἐν τῷ κρυπτῷ.» Καὶ τῷ ὄντι, «ὁ Πατὴρ ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ, ἀπέδωκεν αὐτῷ ἐν τῷ φανερωῷ.»

Εἰ καὶ τὰ παθήματα τῶν Ἀμερικανῶν, ἐνῶ κατεσκήνουν ἐν τῷ Μεταλλουργεῖῳ τῆς Κοιλιάδος,

ἦσαν δεινότατα, μετὰ ταῦτα ὅμως, ἐκεῖνοι οἵτινες, ἀγωνισθέντες καὶ μοχθήσαντες, ἀπέλαυον τῶν ἀγαθῶν τῆς ἀνεξαρτησίας ὑπὲρ ἧς τοσαῦτα ὑπέστησαν, ἤσθάνοντο ὅτι ἐδοκιμάσθησαν ὑπὸ τοῦ πλάστου, «ἵνα ἐκπειράσῃ αὐτούς,» καὶ «ἵνα εὖ ποιήσῃ αὐτούς ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν (1).»

Παρελθόντος δὲ τοῦ χειμῶνος, ὁ Οὐάσιγκτων ἠτοιμάσθη τὸ κατὰ δύναμιν εἰς ἐκστρατείαν· ἀλλὰ πάντα τὰ περὶ αὐξήσεως τοῦ στρατοῦ σχέδια ἀπέτυχον. Κατὰ θείαν ὅμως εὐδοκίαν ὁ ἐχθρὸς δὲν προσέβαλε τὰς καλύβας, διότι ἤθελον βιασθῆ, δι' ἔλλειψιν τροφῶν, νὰ ἐγκαταλείψωσιν αὐτάς, ἕνεκα δὲ τῆς κακῆς καταστάσεως τοῦ ἰματισμοῦ δὲν ἤθελον κατορθώσῃ νὰ μείνωσιν ἐν ὑπαίθρῳ. Τὸν δὲ Φεβρουάριον, τρεῖς χιλιάδες καὶ ἐπέκεινα ἀνδρῶν κατέστησαν ἀνίκανοι δι' ἔλλειψιν ἐνδυμάτων· καὶ μόλις πέντε χιλιάδες ἐδύναντο ν' ἀντισταθῶσιν εἰς στρατὸν καλῶς ἐνδεδυμένον, καλῶς τρεφόμενον καὶ πλήρη θάρρους. Ἄλλ' ἡ βουλὴ τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ «διεσκεδάσθη»· ἄλλως οἱ ἀσθενεῖς Ἀμερικανοὶ ἤθελον καταβληθῆ.

Τὸ δὲ ἔαρ ὁ στρατηγὸς Λαφαγέτ, ἵνα περιορίσῃ ὅσα τὸ δυνατόν τοὺς ἐρχομένους ἐκ τῆς πόλεως ἕνεκα προμηθείας τροφῶν, καὶ συγκροτήσῃ φρου-

(1) Δευτ. ἡ. 16.

ρὰν χάριν τῆς ἀσφαλείας τοῦ κατὰ τὸ Μεταλλουργεῖον τῆς Κοιλιάδος στρατοῦ, κατεσκήνωσε μετὰ δύο χιλιάδων ἀνδρῶν εἰς Ξηρὸν Ὅρος, ὀκτῶ ἕως δέκα μίλια μακρὰν τοῦ στρατοῦ. Ὅτε δὲ ὁ ἀγγλος ἀρχηγὸς εἰδοποιήθη περὶ τούτου, διέταξε τὸν στρατηγὸν Γράντ νὰ προχωρήσῃ διὰ νυκτὸς ἀθορύβως μετὰ πέντε χιλιάδων ἀνδρῶν, καὶ νὰ τοποθετηθῇ μεταξὺ Λαφαγέτ καὶ Οὐασιγκτῶνος. Καὶ ἐπειδὴ τὸ ἀπόσπασμα τῶν ἐλαφρῶν στρατιωτῶν, τὸ προσταχθὲν νὰ φυλάττῃ τὰς ὁδοὺς κατὰ τὰ μέρη ἐκεῖνα, ἤλλαξε θέσιν ἄνευ τῆς εἰδήσεως τοῦ Λαφαγέτ, ἡ μεγάλη αὐτῆ δύναμις τοῦ ἐχθροῦ τοσοῦτον ἐπλησίασε τὴν 20 Μαΐου 1778 περὶ τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἡλίου, ὥστε πᾶσα ἀποχώρησις καθίστατο ἀδύνατος.

Διὸ παραλαβὼν ἀμέσως μικρὰν τινα δύναμιν προέβη πρὸς τὸν ἐχθρὸν, προστάξας τὸν ἐπίλοιπον στρατὸν νὰ διευθυνθῇ ὅσον τάχιον εἰς τὸν Σχουλκίλ, ἐνῶ αὐτὸς προχωρῶν ἐπλησίαζε συγχρόνως καὶ πρὸς τὸν ποταμόν. Ὁ δὲ στρατηγὸς Γράντ σταθεὶς τότε παρεσκευάζετο εἰς μάχην· ἀλλ' ὁ Λαφαγέτ, ἐπιτάξας στρατιωτικόν τι σῶμα νὰ προσελκύσῃ τὴν προσοχὴν ἐκείνων, οἵτινες εἶχον τοποθετηθῆ ἵνα προφυλάξωσι τὸν πόρον τοῦ ποταμοῦ, διέβη τόσῳ ταχέως μετὰ παντὸς τοῦ στρατοῦ, ὥστε κατέλαβε τὰ ὑψώματα πρὶν ἢ φθά-

σωσιν οἱ ἐναντίοι εἰς τὸν πόρον. Ὁ δ' ἐχθρὸς, μὴ κατορθώσας νὰ ἐκτελέσῃ τὸν σκοπὸν δι' ὃν ἐστάλη, ἐπανῆλθεν εἰς τὴν πόλιν.

Ἐν τοσοῦτῳ μαθοῦσα ἡ ἀγγλικὴ Κυβέρνησις τὴν μεταξὺ Ἀγγλίας καὶ Ἀμερικῆς συνθήκην, ἐφοβήθη μὴ ἡ Γαλλία πέμψῃ στόλον, καὶ τότε ἡ θέσις τῆς Φιλαδελφίας κατασταθῆ ἐπικίνδυνος πρὸς τὸν στρατὸν αὐτῆς. Ἐπειδὴ δὲ ὁ Σιρ Ἐρρίκος Κλίντων, ὁ ἀντικαταστήσας τὸν Σιρ Οὐίλλιαμ Ἄου, προσετάχθη ν' ἀποσύρῃ τὰ στρατεύματα ἀπὸ τῆς πόλεως, ὁ στρατηγὸς Οὐάσιγκτων ἠθέλησε νὰ προλάβῃ τὴν διάβασιν αὐτῶν διὰ τῆς Νέας Ἰερσέυ. Διὸ παρήγγειλε τοὺς ἐλαφροὺς νὰ καταστρέψωσι τὰς γεφύρας καὶ νὰ φράξωσιν ὅσον τὸ δυνατὸν τὰς ὁδοὺς· ἠτοίμασε δὲ καὶ τὸν ἴδιον αὐτοῦ στρατὸν ὅπως κινηθῆ, ἅμα μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ ἐχθροῦ ἐκ τῆς πόλεως.

Ἀλλὰ καὶ ὁ Οὐάσιγκτων ἐξεκίνησε τὴν αὐτὴν ἡμέραν καὶ διευθύνθη διὰ Πενσυλβανίας εἰς Πόρον Κόρμυελ, ὅπου ἐκτίσθη μετὰ ταῦτα ἡ πόλις τῆς Νέας Ἐλπίδος. Ἐκεῖ δὲ διαβάς τὸν Δελαουάραν, προήλασε μέχρι Κήγκστωνος κατὰ τὴν Νέαν Ἰερσέυ, ἐνῶ ὁ ἀγγλικὸς στρατὸς ἀπῆρεν εἰς Μομμουθ, καὶ ἀπεφάσισε νὰ προσβάλλῃ αὐτόν· δούς δὲ ἐπὶ τούτῳ ὁδηγίας, ἐπορεύθη εἰς Μομμουθ, ὅπου ἀπ-

ήγησε τὸν ἐχθρὸν τὴν 28 Ἰουνίου. Καὶ σφοδρότατος μὲν ἦτο ὁ καύσων τῆς ἡμέρας, ἀλλὰ σφοδρότερα ἦσαν τὰ ἀχαλίνωτα πάθη τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως· τὸ τρομερὸν ἔργον τῆς μάχης ἤρξατο καὶ ἐξηκολούθησε μέχρις ὅτου ἐκρύβησαν αἱ ἀκτίνες τοῦ ἡλίου, καὶ μόλις τὸ σκότος τῆς νυκτὸς διέκοψε τὴν φοβερὰν αἵματοχυσίαν.

Καὶ ὁ μὲν ἀμερικανικὸς στρατὸς ἀνεπαύθη φέρων τὰ ὄπλα· ὁ δὲ Οὐάσιγκτων ἔπεσε παρὰ τὴν ρίζαν δένδρου, ὅπως λάβῃ μικρὰν ἀναψυχὴν μετὰ τοὺς κόπους τῆς ἐπιπόνου ἐκείνης ἡμέρας, ὑποθέτων ὅτι ἡ αὐγὴ ἤθελεν εἶναι τὸ σημεῖον τῆς ἀναεώσεως τῆς μάχης. Ἀλλ' οἱ Ἄγγλοι ἀνεχώρησαν τὴν νύκτα ἐν σιωπῇ, καὶ ἡ ἡμέρα ἐφώτισε τὰς ὄδυνηρὰς σκηνὰς τοῦ πεδίου τῆς μάχης, ἀνθρώπους, λέγω, στερηθέντας παρὰ τῶν ὁμοφύλων ζωῆς καὶ πασῶν τῶν ἐλπίδων αὐτῆς, ἢ τραυματίας βασανιζομένους. Ἀγάλλεται ὁ ἀληθὴς χριστιανὸς ἀναπολῶν ὅτι, κατὰ τὴν θεῖαν ἐπαγγελίαν, ἐλεύσεται ἡμέρα καθ' ἣν «ὁ ἰσχυρὸς Θεὸς» ἐνεργῶν τῇ ἐξουσίᾳ αὐτοῦ ὡς «ἄρχων εἰρήνης», θέλει ὑποβάλλει πάσας τὰς καρδίας εἰς τὰς ἐντολάς τοῦ Εὐαγγελίου, ὥστε «οὐκέτι οὐ μὴ ἄρῃ ἔθνος ἐπὶ ἔθνος ῥομφαίαν, καὶ οὐ μὴ μάθωσιν ἔτι πολεμεῖν (1).»

(1) Μιχαῖος δ'. 3.

Καὶ ἀμφότερα μὲν τὰ μέρη ἤξιον τὴν νίκη·ν ὁ δὲ Οὐάσιγκτων, ἰδὼν ὅτι οἱ Ἄγγλοι ἤθελον καταλάβει θέσιν εὐθετον πρὶν ἢ προφθάσῃ νὰ προλάβῃ αὐτοὺς, ἀπεφάσισε νὰ μὴ πράξῃ τοιαύτην ἀπόπειραν. Ἐξεστράτευσε λοιπὸν πρὸς τὸν ἀρκτικὸν ποταμὸν, ἐνῶ ὁ ἐχθρὸς διαβάς διευθύνετο εἰς Νεοεβόρακον.

Δὲν εἶχε δὲ φθάσει ἔτι εἰς τὸ μέρος ὅπου ἐσκόπει νὰ καταστρατοπεδεύσῃ, ὅτε ἔλαβεν ἐπιστολὴν τῆς Συνελεύσεως ἀναγγέλλουσαν ὅτι γαλλικὸς στόλος ἦλθεν εἰς τὰ παράλια τῆς Βιργινίας, καὶ προτρέπουσαν αὐτὸν νὰ παρασκευάσῃ ἀμέσως σχέδιον, εἰς οὗ τὴν ἐκτέλεσιν νὰ συντελέσῃ ὁ στόλος. Καὶ ὁ μὲν ναύαρχος προέτεινε νὰ προσβάλωσι τοὺς Ἄγγλους εἰς Νέον Λιμένα, κατὰ τὴν Ῥοδόνησον, ὁ δὲ Οὐάσιγκτων συναινέσας προητοιμάσθη. Ἄλλὰ καὶ τὰ ὑπὸ τοῦ Σύλλιβαν διοικούμενα στρατεύματα, ἐτοιμασθέντα ἐν τάχει ἵνα πολιορκήσωσι τὴν πόλιν, ἀνέμειναν ἐπὶ τινὰς ἡμέρας τὴν ἐπικουρίαν τοῦ γαλλικοῦ στόλου. Ὁ Σύλλιβαν μάλιστα, νομίζων ὅτι ἦτο πλησίον, ἐπεχείρησε τὴν πολιορκίαν. Καὶ ἐφάνη μὲν ὁ στόλος μετὰ τινὰς ἡμέρας, μετέβη ὅμως εἰς συνάντησιν τοῦ ἀγγλικοῦ, ἀναχωρήσαντος ἐκ Νεοεβοράκου. Παρεσκευάζοντο δὲ εἰς μάχην, ὅτε σφοδροτάτη τρικυμία διεχώρισεν αὐ-

τοὺς βλάβασα καὶ πολλὰ τῶν πλοίων. Ὁ ἀγγλικὸς στόλος ἐπανήλθε τότε εἰς Νεοσεβόρακον, καὶ ὁ γάλλος ναύαρχος Δ' Ἐσταῖν εἰδοποίησε τὸν στρατηγὸν Σύλλιβαν, ὅτι δὲν ἐδύνατο νὰ ἐπανέλθῃ εἰς Νέον Λιμένα, ἀλλ' ὅτι ἐσχόπει νὰ μεταβῆ εἰς Βοστόνην ἵνα ἐπισκευάσῃ τὰ πλοῖα.

Ὁ Σύλλιβαν ἐλυπήθη καιρίως διὰ τὴν ἀπόφασιν ταύτην, ὡς ὑποχρεοῦσαν αὐτὸν νὰ λύσῃ τὴν πολιορκίαν, ἧς τὴν αἰσίαν ἔχθασιν ἤλπιζε μετὰ πεποιθήσεως ἂν ἐβοηθεῖτο καὶ ὑπὸ τοῦ στόλου· ὁ δὲ Λαφαγέτ, ἀπελθὼν πρὸς τὸν ναύαρχον, ἠγωνίσθη νὰ μεταπείσῃ αὐτὸν· ἀλλὰ μάταιοι ὑπῆρξαν οἱ ἀγῶνες. Δοὺς τότε ὁ Σύλλιβαν ἐπιταγὰς πρὸς τὸν στρατὸν εἶπεν, ὅτι ἔπρεπε «νὰ φροντίσωσι νὰ πράξωσι μόνοι ὅ,τι οἱ φίλοι Γάλλοι ἠρνήθησαν νὰ πράξωσι μετ' αὐτῶν» ἀλλ' ἰδὼν ὅτι ματαία ἦτο ἡ ἐξακολούθησις τῆς πολιορκίας, ἀνεχώρησεν ἐκ Νέου Λιμένος. Παρηκολούθησαν δὲ αὐτὸν οἱ Ἄγγλοι, καὶ μετὰ μάχην βραχεῖαν μὲν ἀλλ' αἱματηρὰν συγκροτηθεῖσαν τὴν 29 Αὐγούστου, μετέβη εἰς τὴν ἠπειρον. Τὴν ἐπιούσαν πολυάριθμοι δύναιμις καὶ πολλὰ ἀγγλικά πλοῖα ἔφθασαν εἰς Νέον Λιμένα, ὥστε ἂν ἔμενεν ἐκεῖ μίαν ἔτι ἡμέραν ὁ στρατὸς, ἤθελε καταστραφῆ ἢ αἰχμαλωτευθῆ. Ὁ γάλλος ναύαρχος προσεβλήθη εἰς ἄκρον ὑπὸ τῶν λέ-

γων του Σύλλιβαν, ὁ δὲ λαὸς τῆς Βοστόνης τοσοῦτω δυσηρεστήθη διὰ τὴν διαγωγὴν τοῦ ναυάρχου, ὥστε φόβος ἦτο μὴ δὲν συντρέξῃ αὐτὸν εἰς τὴν ἐπισκευὴν τῶν πλοίων.

Ἐν τοσοῦτω ὁ Οὐάσιγκτων, ὡς πατὴρ ἀγρόπνως φροντίζων ὑπὲρ τῶν ἰδίων τέκνων, καὶ μεριμνῶν νὰ προλάβῃ πᾶσαν περίστασιν δυναμένην νὰ βλάβῃ τὰ συμφέροντα τῆς πατρίδος, κατελυπήθη διὰ τὸ συμβάν. Ἐφρόντισε δὲ νὰ καταπραύνη τὰ προσβληθέντα μέρη, καὶ εἰς τὸ ἔργον τῆς συνδιαλλαγῆς ἐβοήθησεν αὐτὸν ὁ εὐγενὴς Λαφαγέτ, ἐπίσης ὢν προσφιλεῖς πρὸς τε τοὺς συμπολίτας αὐτοῦ καὶ τοὺς Ἀμερικανούς. Μετὰ τινὰ δὲ ἀλληλογραφίαν μεταξὺ τοῦ Οὐάσιγκτωνος καὶ τοῦ ναυάρχου, ἐπανελήφθησαν αἱ φιλικαὶ σχέσεις.

Μετὰ δὲ τὴν ἐπισκευὴν ὁ ἀγγλικὸς στόλος ἀπέπλευσεν εἰς Βοστόνην ἵνα πολιορκήσῃ τὸν γαλλικόν· ἀλλὰ καὶ νέα θύελλα ἐδίωξεν αὐτὸν πρὸς τὸ πέλαγος, καὶ περὶ τὰς ἀρχὰς Νοεμβρίου ὁ γαλλικὸς ἀναχωρήσας ἐκ Βοστόνης, διευθύνθη εἰς τὰς δυτικὰς Ἰνδίας.

Ἐν τοσοῦτω, ἐπειδὴ ἐφαίνετο πιθανόν νὰ ἐκραγῇ πόλεμος κατὰ τὴν Εὐρώπην, εἰς δὲν ἔμελλε νὰ περιπλεχθῇ καὶ ἡ Γαλλία, ὁ Λαφαγέτ ἠθέλησε νὰ προσφέρῃ τὰς ὑπηρεσίας αὐτοῦ εἰς τὴν ἰδίαν πατρίδα.

Ὁ δὲ Οὐάσιγκτων ἔδωκε γνώμην νὰ χορηγηθῇ αὐτῶ ἀντὶ παραιτήσεως ἄδεια ἀπουσίας ἐφ' ὅσον χρόνον ἐπεθύμει. Συγκατατεθείσης δὲ προθύμως τῆς Συνελεύσεως, ὁ Λαφαγὲτ ἐπανῆλθεν εἰς Γαλλίαν.

Οἱ δὲ Ἄγγλοι ἔστειλαν μέρος τοῦ στρατοῦ αὐτῶν διὰ τοῦ μοιράρχου Ἄυδ Πάρκερ εἰς τὰς μεσημβρινὰς πολιτείας. Ἄλλὰ καὶ ὁ Οὐάσιγκτων, ἐπειδὴ δὲν ἦτο ἐλπίς νὰ γίνητι κατὰ τὰς ἀρκτικὰς ἢ μεσαίας ἐν ὥρᾳ χειμῶνος, ἐτοποθέτησε τὸν ἴδιον στρατὸν ἐντὸς τῶν καλυβῶν, τὸ σύνολον μὲν ἐν Κοννεκτικούτῃ, μέρος δὲ κατ' ἀμφοτέρας τὰς ὄχθας τοῦ Οὐδσωνος ποταμοῦ, καὶ περὶ τὸ Δυτικὸν Ἀκρωτήριο καὶ τὴν Μίδδλε Βρούκ.

Ἡ δὲ Συνέλευσις, ἐλπίζουσα ὅτι ἢ μετὰ τῆς Γαλλίας συμμαχία ἤθελε συντελέσει μεγάλως εἰς τὸ ταχὺ τέλος τοῦ πολέμου, ἦτο ὀλιγώτερον δραστηρία κατὰ τὰς προετοιμασίας τῆς προσεχοῦς ἐκστρατείας, ἢ ὅσον ἐνόμιζεν ἀναγκαῖον ὁ ἀνήσυχος Οὐάσιγκτων. Οὗτος ὁμῶς κατέβαλε πᾶσαν φροντίδα μὴ ἢ ψευδῆς αὐτῇ ἐλπίς βλάβῃ τὸν ἀγῶνα, δὲν ἐπεθύμει τοσοῦτον νὰ προάξῃ ἢ φρόνησις καὶ ἢ ὑγιῆς αὐτοῦ κρίσις προέβλεπον τὰς ὀλεθρίας συνεπειάς, ὅσας ἤθελεν ἐπιφέρει ἢ περὶ τὴν παρασκευὴν τῶν πρὸς ἀμυναν ἀδράνεια. Ὁ σταλεὶς εἰς Γεωργίαν ἀγγλικὸς στρατὸς, ὁ διοικούμενος ὑπὸ

τοῦ στρατηγοῦ Προβόστ καὶ τοῦ συνταγματάρχου Κάμπελ, κατώρθωσε νὰ κατακτήσῃ ἅπασαν τὴν πολιτείαν ὥστε πιθανὸν ἦτο ν' ἀποπειραθῶσιν οἱ νικηταὶ τὴν ἐκπόρθησιν καὶ τῶν ἄλλων μεσημβρινῶν πολιτειῶν. Γράφων δὲ περὶ τούτου ὁ Οὐάσιγκτων, καὶ προτρέπων νὰ διπλασιασθῶσιν οἱ ἀγῶνες χάριν στρατολογίας ὅτι πλείστων στρατευμάτων, ἔλεγε· «Ναὶ μὲν εἶδον ἀτρομήτως τὰς ὥρας ἃς ἡ Ἀμερικὴ ὠνόμασε κινδυνωδεστάτας· ἀπὸ τῆς ἀρχῆς ὅμως τῶν ἐχθροπραξιῶν οὐδεμίαν εἶδον ἡμέραν καθ' ἣν νὰ μοὶ ἐφάνησαν αἱ ἐλευθερίαι αὐτῆς διατρέχουσαι τοσοῦτον μέγαν κίνδυνον ὅποιον σήμερον.» Περὶ τὸν αὐτὸν χρόνον ἀναθεωρῶν τὴν ἱστορίαν τοῦ ἔτους ἔν τιμι πρὸς φίλον ἐπιστολῇ, προσέθετεν· «Ἡ χεὶρ τῆς θείας προνοίας τοσοῦτω καταφαίνεται εἰς πάντα ταῦτα, ὥστε πρέπει νὰ ἦναί τις χεῖρων καὶ τῶν ἀπίστων καὶ μοχθηρότερος τῶν μοχθηροτέρων, ἵνα μὴ ὁμολογήσῃ ἀγνωμονῶν τὰς εὐεργεσίας αὐτῆς.»

Ἐν τοσοῦτω περίστασις τις ἐπισυμβᾶσα εἰς τὸν στρατὸν, ἐπηύξησε τὰς φροντίδας αὐτοῦ· οἱ κατὰ τὰ ὅρια τῶν πολιτειῶν Ἴνδοι, συμμαχήσαντες μετὰ τινων ἐκ τῶν ἐπίσης βαρβάρων λευκῶν ἀποίκων, ἐπεχείρησαν τὸν βάρβαρον αὐτῶν πόλεμον.

Ὅθεν ἀπεφάσισε νὰ στείλῃ ἐκεῖ στρατὸν ἵνα προστατεύσῃ τοὺς πάσχοντας κατοίκους, δοὺς ἀναλόγους ἐπιταγὰς πρὸς τοὺς ἀξιωματικοὺς τοὺς μέλλοντας νὰ διοικήσωσιν αὐτόν. Ἄλλ' οἱ ἀξιωματικοὶ τινος τῶν σωμάτων συνεφώνησαν νὰ μὴ ἐκστρατεύσωσιν, ἕως οὗ ἡ Συνέλευσις ἀποτίσῃ πάντα τὰ πρὸς αὐτοὺς ὀφειλόμενα· νὰ παραιτηθῶσι δὲ ἂν μὴ ἐγίνετο δεκτὴ ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν ἡ αἴτησις αὐτῶν.

Τοῦτο μαθὼν ὁ ἀρχηγὸς ἐλυπήθη εἰς ἄκρον. Ἐγνώριζε μὲν τὰ παρακινήσαντα αὐτοὺς εἰς τοιαύτην ἀπόφασιν παθήματα, ἀλλ' ἐφοβεῖτο τὰς κακὰς συνεπειὰς· ὅθεν γράψας ἀμέσως πρὸς τοὺς ἀξιωματικοὺς καὶ ὡς φίλος καὶ ὡς ἀρχηγός, εἶπεν·

« Ἡ ὑπομονὴ καὶ ἡ καρτερίᾳ τοῦ στρατοῦ ὑπῆρξαν κατὰ πᾶσαν δεινὴν περίστασιν τοιαῦται, ὥστε πρὸς αὐτόν μὲν περιῆψαν μεγίστην τιμὴν ἐσωτερικῶς τε καὶ ἐξωτερικῶς, πρὸς ἐμὲ δὲ ἐνέπνευσαν ἄκραν πίστιν εἰς τὴν ἀρετὴν αὐτοῦ, παραμυθήσασαί με μεταξὺ τῆς ἀμηχανίας καὶ τῶν δυστυχημάτων εἰς ἃ ὑπόκεινται ἐξ ἀνάγκης τὰ ἡμέτερα πράγματα κατὰ τὸν μέγαν τοῦτον ἀγῶνα. Σήμερον δὲ, ὅτε τοσοῦτον προέβημεν πρὸς τὸ τέλος εἰς ὃ ἀποβλέπομεν καὶ εἰς ὃ θέλομεν φθάσει ἀναμφιβόλως ἂν μὴ ἐγκαταλείψωμεν λειποτακτοῦντες

αἰσχροῦς τὰ ἴδια ἡμῶν συμφέροντα, πᾶσα ὅποια-
δήποτε μεταβολή διαγωγῆς ἰσοδυναμεῖ πρὸς ἀ-
πεικταίαν μεταβολὴν ἀρχῶν, καὶ λήθην τῶν ἰδίων
καθηκόντων πρὸς τε ἡμᾶς αὐτοὺς καὶ τὴν πατρίδα.
Ἡ ὑπηρεσία εἰς ἣν ἐκλήθη τὸ σύνταγμα δὲν ἐπι-
δέχεται ἀναβολῆς· εἶμαι δὲ βέβαιος ὅτι δὲν ἀπα-
τώμαι προσδοκῶν ταχεῖαν καὶ πρόθυμον ὑποτα-
γὴν. » Τὸ λοιπὸν τῆς ἐπιστολῆς περιεῖχε διαβε-
βαιώσεις περὶ τῆς ἐνθέρμου συμπαθείας αὐτοῦ, καὶ
περὶ τῶν μεριμνῶν ὅσας ἀνευδότης κατέβαλλε χά-
ριν αὐτῶν εἰς προμήθειαν πάσης δυνατῆς ἀνακου-
φίσεως.

Οἱ δὲ ἀξιωματικοὶ ἀπεκρίθησαν ὅτι ἐλυποῦντο
μὲν εἰλικρινῶς διότι δυσηρέστησαν αὐτόν, ἀλλ' ὅτι
ἡ στέρησις παντὸς πόρου πρὸς διατροφήν τῶν ἰδίων
οἰκογενειῶν παρέσυρεν αὐτοὺς εἰς τὴν ἀπόφασιν
ἐκείνην. Ἐβεβαίωσαν ὁμῶς ὅτι δὲν εἶχον σκοπὸν
νὰ παρακούσωσι τὰς ἐπιταγὰς αὐτοῦ, καὶ ὅτι ἔτρε-
φον « μέγα σέβας πρὸς τὴν ἰκανότητα αὐτοῦ καὶ
τὰς ἀρετάς. » Ἐξεστράτευσαν δὲ τὸν ὠρισμένον
χρόνον, ἐνῶ ἐκεῖνος πιστὸς εἰς τὸν λόγον αὐτοῦ,
τοσοῦτον ἐνθέρμους παρατηρήσεις ὑπέβαλεν εἰς
τὴν Συνέλευσιν, ὥστε κατὰ μέγα μέρος ἐπέτυχε.

Πληροφορηθεὶς δὲ περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἔαρος
ὅτι οἱ ἐν Νεοσεβοράκῳ Ἀγγλοὶ ἠτοιμάζοντο εἰς

ἐκστρατείαν, ὑπωπτεύθη μὴ ἀποπειραθῶσι νὰ ἐκπορθήσωσι τὰ παρὰ τὸν Οὐδσωνα φρούρια. Πρὸς τὴν ἄκραν τῶν ὀρειῶν μερῶν δι' ὧν ῥέει ὁ ποταμός, οἱ Ἀμερικανοὶ εἶχον οἰκοδομήσει φρούριον ὀνομάσαντες αὐτὸ Λαφαγέτ· ἔκειτο δὲ παρὰ τὴν δυτικὴν πλευρὰν τοῦ ποταμοῦ, ἀπέναντι λόφου ὑψηλοῦ, Πέτρινον Ἀκρωτηρίου καλουμένου. Ἐνταῦθα ἐπεχείρησαν νὰ ἀνεγείρωσιν ὄχυρά· ἀλλὰ πρὶν ἢ τελειώσωσιν αὐτὰ, πολυάριθμος δύναμις σταλεῖσα ἐκ Νεοεβοράκου κατὰ τῶν ἐργαζομένων, ἠνάγκασεν αὐτοὺς ν' ἀναχωρήσωσι. Τότε οἱ Ἄγγλοι ἐπυροβόλησαν ἐκ τοῦ Πετρίνου Ἀκρωτηρίου κατὰ τοῦ φρουρίου Λαφαγέτ, ἐνῶ τὰ πλοῖα ἤτοιμάζοντο νὰ προσβάλωσιν αὐτὸ ἐκ τοῦ ποταμοῦ· ὁ δὲ φρούραρχος, ἵνα προλάβῃ τὴν ἐντελῆ καταστροφὴν τοῦ ἐν αὐτῷ στρατοῦ, παρέδωκε τὸ φρούριον, καθ' ὃν χρόνον ὁ ἐχθρὸς, ἀποτελειώσας τὰ ἐπὶ τοῦ Πετρίνου Ἀκρωτηρίου ὄχυρώματα, ἐτοποθέτησεν ἐντὸς αὐτῶν στρατιώτας πρὸς ἄμυναν. Μοῖρα δὲ τις τοῦ ἐχθρικοῦ στρατοῦ διευθύνθη εἰς Κοννεκτικούτην, ὅπου ἡ ἐλαφρὰ δύναμις συναθροισθεῖσα ἀμέσως ἀντεστάθη γενναίως· συγκρινομένη ὅμως πρὸς τὴν τοῦ ἐχθροῦ ἦτο ἀσθενής. Ὁ διοικητὴς τοῦ Νεοεβοράκου στρατηγὸς Τράγιων, προσέταξε νὰ καύσωσι τὰς πόλεις, εἰπὼν ὅτι ἔπραττε

τουτο, « ἵνα ἐκδικηθῆ διὰ τὸ πῦρ τῶν ἐκ τῶν οἰκίων πυροβολούντων ἀνταρτῶν, καὶ καλύψῃ τὴν ὑποχώρησιν. »

Κατὰ τὸ θέρος τοῦ ἔτους τούτου ὁ στρατηγὸς Οὐάσιγκτων ἀπεφάσισε νὰ καταργήσῃ τὸ ἔθος τῶν βεβήλων βλασφημιῶν, τὸ ἐπικρατοῦν παρὰ τῶ στρατῶ. Διὸ καὶ ἐξέδoto τὸ ἐπόμενον πρόσταγμα, καταδεικνύον ἐναργῶς τὰς περὶ τῆς βαναύσου καὶ ἀσεβοῦς ταύτης συνηθείας σκέψεις αὐτοῦ.

« Ἐκ τοῦ Ἀρχηγείου.

» Πέμπτη, 29 Ἰουλίου 1779.

» Πολλαὶ αὐστηραὶ ἐπιταγαὶ ἐξεδόθησαν κατὰ τῆς μωρᾶς καὶ ἀποτροπαίου συνηθείας τοῦ βλασφημεῖν. Καὶ ὅμως μετὰ πολλῆς λύπης παρατηρεῖ ὁ στρατηγὸς ὅτι αὕτη ἐπικρατεῖ εἴπερ ποτὲ, τὰ δὲ αἰσθήματα αὐτοῦ προσβάλλονται ἀδιακόπως ὑπὸ τῶν βλασφημιῶν καὶ τῶν ἀρῶν τῶν στρατιωτῶν. Ὅσακις τύχη ν' ἀκούσῃ αὐτοὺς, τὸ ὄνομα τοῦ ὄντος ἐκείνου, οὗ τινος ἡ εὐεργετικὴ ἀγαθότης ἐπιτρέπει ἡμῖν ν' ἀπολαύωμεν τῶν ἀγαθῶν τοῦ βίου, βλασφημεῖται καὶ μολύνεται ἀναιδῶς καὶ βεβήλως. Χάριν λοιπὸν τῆς θρησκείας, τῆς κοσμιότητος καὶ τῆς τάξεως, ὁ στρατηγὸς ἐλπίζει

καὶ πιστεύει ὅτι οἱ παντὸς βαθμοῦ ἀξιωματικοί, διὰ τῆς ἐπιρροῆς καὶ τοῦ ἀξιώματος αὐτῶν, θέλουσι καταστείλει τὸ ἄσκοπον καὶ ἐπονείδιστον καὶ αἰσχρὸν τοῦτο ἐλάττωμα. Ἐὰν ἐλάμβανον οἱ ἀξιωματικοὶ ὡς κανόνα ἀπαράβατον τὸ ἐπιπλήττειν καὶ τιμωρεῖν τοὺς στρατιώτας διὰ τὰς τοιαύτας παρεκτροπὰς, ἐπετυγχάνομεν βεβαίως τοῦ ποθητοῦ ἀποτελέσματος. »

Μόλις δὲ μαθὼν τὴν εἰς Κοννεκτικούτην εἰσβολὴν τοῦ ἐχθροῦ, ἔστειλε στρατὸν πρὸς βοήθειαν τῆς ἐλαφρᾶς δυνάμεως τῆς πολιτείας ταύτης· ἀλλὰ πρὶν ἢ συντελέσῃ εἰς τοῦτο, οἱ Ἕλληνοὶ ἀνεκλήθησαν εἰς Νεσεβόρακον, χάρις εἰς τὴν δραστηριότητα τῶν Ἀμερικανῶν κατὰ τὰ Ἀιγλάνδεια ὄρη.

Ἀπεφάσισε δὲ καὶ ν' ἀγωνισθῇ ὑπὲρ τῆς ἀνακτήσεως τοῦ Πετρίνου Ἀκρωτηρίου, φρονῶν ὅτι ἂν ἐπετύγγανεν ἤθελε βιάσει τὸν ἐχθρὸν νὰ μὴ παραδίδῃ τῷ πυρὶ μηδὲ νὰ καταστρέφῃ τὰς παραλίους πόλεις. Ὁ ἐπὶ τούτῳ ἐκλεχθεὶς στρατὸς ὠδηγεῖτο ὑπὸ τοῦ στρατηγοῦ Οὐέυν. Ἐβάδισαν δὲ δεκατέσσαρα μίλια ἐπὶ τραχείας καὶ ὄρεινῆς χώρας, μεσοῦντος τοῦ Ἰουλίου, καὶ μετὰ ταῦτα διέβησαν μακρὸν ἔλος. Καὶ κατορθώσαντες νὰ πλησιάσωσιν εἰς τὸ φρούριον ἐν ἡσυχίᾳ διὰ νυκτὸς, ἐφώρμησαν κατ' αὐτοῦ προτείνοντες λόγγας μετὰ

τοσαύτης γενναιότητος, ὥστε ἐκυρίευσαν αὐτὸ οὐ-
τε κὰν ἅπαξ πυροβολήσαντες.

Κατὰ τὰς προσδοκίας τοῦ Οὐάσιγκτωνος, ἡ
ἐπιτυχία αὐτῆ ἐβίασε τὸν ἄγγλον στρατηγὸν νὰ
μετακαλέσῃ ἐκ Κοννεκτικούτης τὸν στρατὸν, καὶ
νὰ μεταχειρισθῇ πάσας αὐτοῦ τὰς δυνάμεις, κατὰ
τε ξηρὰν καὶ θάλασσαν, ἵνα ἀνακτήσῃ τὸ φρού-
ριον. Ὁ δὲ Οὐάσιγκτων, εἰδὼς ὅτι ἤθελε βε-
βαίως ἐπιτύχει, δὲν ἠθέλησε νὰ ἐκθέσῃ τὸν
στρατὸν εἰς κίνδυνον, ἀλλ' ἀνακαλέσας ἀπὸ τοῦ
Πετρίνου Ἀκρωτηρίου ἐτοποθέτησεν αὐτὸν ἐν τῷ
Δυτικῷ Ἀκρωτηρίῳ, ὅπου ἔστησε τὸ γενικὸν
στρατόπεδον. Μικρὸν δὲ μετὰ ταῦτα, εἷς τῶν ἀ-
ξιωματικῶν, ὁ ταγματάρχης Λή, ἐσχεδίασε νὰ ἐ-
πιπέσῃ αἰφνιδίως κατὰ τοῦ ἐπὶ τοῦ Πάυλετ Ἀκρω-
τηρίου ἀγγλικοῦ στρατοῦ, καὶ ἐπέτυχεν αἰχμαλω-
τεύσας καὶ μέγαν ἀριθμὸν ἐχθρῶν.

Ἐν τοσοῦτῳ ὁ γαλλικὸς στόλος, ἐπανελθὼν ἐκ
τῶν δυτικῶν Ἰνδιῶν, ἔφθασεν εἰς τὰ παράλια τῆς
Γεωργίας, καὶ βοηθούμενος ὑπὸ τῶν Ἀμερικανῶν
τῶν ὑπὸ τοῦ στρατηγοῦ Λίγκολν διοικουμένων,
προσέβαλεν, εἰ καὶ ἐπὶ ματαίῳ, τοὺς Ἄγγλους
ἐξουσιάζοντας τὴν Σαβαννά. Τότε ὁ στόλος ἀνε-
χώρησε καὶ αὐθις ἐκ τῆς Ἀμερικῆς.

Κατὰ τὴν περίοδον ἐκείνην τοῦ χρόνου, ὁ πόλε-

μος ἐξηπλώθη ἀνά πάντα σχεδὸν τὸν τόπον. Καὶ ὁ μὲν στρατηγὸς Σύλλιβαν ἐστάλη κατὰ τῶν Ἰνδῶν ἐπὶ τῶν ὀρίων, οἱ δὲ Ἄγγλοι εἰσήλθον εἰς τὰ νεωστὶ συνοικισθέντα μέρη τῆς Μασασουσέτης, ἐνῶ μεγίστη ἄλλη δύναμις ἐνησχολεῖτο κατὰ τὴν μεσημβρίαν.

Παρελθόντος δὲ τοῦ Δεκεμβρίου, ὁ Οὐάσιγκτων διήρесе τὸν στρατὸν αὐτοῦ εἰς δύο στρατόπεδα ἔχοντα καλύβας, μίαν μὲν μοῖραν τοποθετήσας κατὰ τὸ Δυτικὸν Ἀκρωτήριο πρὸς ἐξασφάλισιν τῶν ἐπὶ τοῦ Ἀρκτώου ποταμοῦ θέσεων, ἄλλην δὲ παρὰ τὴν Μορρίσόπολιν ἐν Νέα Ἰερσεῦ.

Ἄλλὰ καὶ μετὰ τὴν εὕρεσιν τῶν χειμερινῶν καταλυμάτων ἦτο πάντοτε ἀνήσυχος, διότι ὁ στρατὸς ἐστερεῖτο τροφῶν, καὶ τοσοῦτῳ μάλιστα ὥστε ἔγραψε πρὸς τὴν Συνέλευσιν ὅτι ἐθεώρει ἀδύνατον νὰ κρατήσῃ αὐτὸν, διότι ἦσαν ἠναγκασμένοι νὰ τρώγῃσι « πᾶν εἶδος ἵπποφορβῆς πλὴν χόρτου. » Καὶ ὁμως, προσέθετεν, « ὑπομένουσι τὴν πείναν μετὰ καρτερίας ἡρωικῆς καὶ οὐδεμία στάσις συνέβη. »

Ἐν τοσοῦτῳ πολυάριθμος δύναμις διοικουμένη ὑπὸ τοῦ Σιρ Ἐρρίκου Κλίντωνος σταλεῖσα ἐκ Νεοβοράκου πρὸς τὰς μεσημβρινὰς πολιτείας, ἐνήργησε δραστηρίως ἐν διαστήματι τοῦ χειμῶνος. Στρατὸς καὶ στόλος προσέβαλον τὴν Καρολούπα-

λιν, ἀντισταθεῖσαν γενναίως ὑπὸ τὸν Λίγκολν, ἔχοντα εὐάριθμον δύναμιν· ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ τῶν ἐχθρῶν ἦτο ἀνωτέρα, ὁ Λίγκολν ἐβιάσθη νὰ παραδοθῆ· οἱ δὲ στρατιῶται καὶ οἱ συντελέσαντες εἰς τὴν ὑπεράσπισιν τῆς Καρολουπόλεως πολῖται ἐθεωρήθησαν ὡς αἰχμάλωτοι. Εἰς ταύτην τὴν ἐπιτυχίαν θαρρῶν ὁ ἀρχηγὸς τῶν Ἄγγλων, ἐπίστευσεν ὅτι ταχέως ἔμελλε νὰ ὑποτάξῃ τὰς μεσηβρινὰς πολιτείας. Καὶ ἀφείς ἐκεῖ μίαν μοῖραν στρατοῦ ὑπὸ τὸν στρατηγὸν Κορνούαλλην, ἐπανῆλθε μετὰ τῶν λοιπῶν εἰς Νεοεβόρακον.

Ὁ δὲ Κορνούαλλης ἐξηκολούθει εὐδοκιμῶν, καὶ ἀποταθεὶς πρὸς τοὺς κατοίκους τῆς Καρολίνης παρεκίνει αὐτοὺς νὰ ὑποταχθῶσιν εἰς τὴν ἀγγλικὴν Κυβέρνησιν· ἀλλὰ πολλοὶ τῶν εὐπορωτέρων, καταλιπόντες τὰς ἰδιοκτησίας αὐτῶν, προετίμησαν νὰ καταδικασθῶσιν ἐκουσίως εἰς ἐξορίαν, ἢ, δεχόμενοι τὰς γενομένας προτάσεις, νὰ μείνωσιν.

Ἐν τοσοῦτῳ ὁ μικρὸς τῶν Ἀμερικανῶν στρατὸς ἠγωνίζετο γενναίως καὶ δραστηρίως νὰ ἐμποδίσῃ τὴν πρόδον τοῦ ἐχθροῦ, καὶ πολλάκις ἐπέτυχανεν· ἀλλ' ὁ Κορνούαλλης, λαβὼν καὶ νέαν ἐπικουρίαν ἐκ Νεοεβοράκου, ἐξεστράτευσε καταβαλὼν πᾶσαν ἀντίστασιν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΣΤ'.

1780.

Κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 1780 ἔτους ὁ Οὐάσιγκτων ἔταλαντεύετο μεταξὺ δεινοτάτων περιπετειῶν, ἀλλ' εἰ καὶ «ἐπορεύετο ἐν μέσῳ θλίψεων,» δὲν ἔλησμονεὶ ὁμῶς αὐτὸν ὁ Θεός. Ὅθεν ἐδύνατο νὰ μεταχειρισθῇ τοὺς λόγους τούτους τῆς ἐλπίδος·

« Ζήσεις με· ἐπ' ὀργὴν ἐχθρῶν μου ἐξέτεινας χεῖράς σου, καὶ ἔσωσέ με ἡ δεξιὰ σου (1).

Ἡ περὶ τὴν προμήθειαν τῶν τροφῶν δυσκολία, καὶ ἡ ἀβεβαιότης τῆς ἀποτίσεως καὶ αὐτοῦ τοῦ εὐτελοῦς μισθοῦ τῶν στρατιωτῶν τοσοῦτον ἀπήλπιζεν αὐτοὺς, ὥστε ἐξέλιπεν ἡ ὑπομονὴ τινων. Ὅθεν δύο συντάγματα ἐκήρυξαν ὅτι ἀπόφασιν εἶχον νὰ ἐπανέλθωσιν εἰς τὰ ἴδια μετὰ μεγίστης δὲ δυσκολίας κατεπείσθησαν νὰ ἐγκαρτερήσωσιν εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ καθήκοντος. Ἡ ἀξία τοῦ χαρτονομίσματος, δι' οὗ μόνου ἀπέτιεν ἡ Συνέλευσις τοὺς μισθοὺς, ἤλαττοῦτο καθ' ἐκάστην, καὶ ὅτε ἐδίδετο, οἱ μὲν στρατιῶται διὰ τεσσάρων μη-

(1) Ψαλ. βλζ'. 7.

νιαίων οὔτε μέτρον σίτου ἐδύναντο ν' ἀγοράσωσι διὰ τὰς οἰκογενείας αὐτῶν, οἱ δὲ ἀξιωματικοὶ οὐδὲ ζεύγος ὑποδημάτων.

Ἐπειδὴ δὲ ἡ ἀναφουεῖσα δυσαρέσκεια ἐν τῷ στρατῷ ἐγένετο γνωστὴ καὶ πρὸς τὸν ἐν Νεοεβοράκῳ ἄγγλον διοικητὴν, ἔστειλε κρυφίως εἰς τὸ ἀμερικανικὸν στρατόπεδον ἔγγραφον, περιέχον ἐπιτηδεΐας εἰσηγήσεις ἵνα καταπέισῃ τοὺς δυσηρεστημένους νὰ ἐγκαταλείψωσι τὸν ἀγῶνα δι' ὃν τοσοῦτον ἐταλαιπωροῦντο. Νομίζων πρὸς τούτοις ὅτι οἱ κάτοικοι τῶν περιχώρων ἀπέκαμον ἐφοδιάζοντες τὸν στρατὸν, ὅτι οὐδεμίαν ἀντίστασιν ἤθελεν ἀντιτάξει ὁ λαὸς καὶ ὅτι καὶ ἀμερικανοὶ τινες στρατιῶται ἤθελον ἐνωθῆ μετὰ τῶν Ἀγγλων, ἔστειλε πέντε χιλιάδας ἀνδρῶν ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τοῦ στρατηγοῦ Κουφάουσεν.

Ἀποβάντες δὲ διὰ νυκτὸς εἰς τὸ ἀκρωτήριον Ἐλισαβετοπόλεως, κατὰ τὴν Νέαν Ἰερσέυ, διευθύνθησαν τὴν ἐπομένην πρωίαν εἰς Σπριγκφίλδ· ἀλλ' ἐντὸς ὀλίγου ἐπέισθησαν ὅτι ἐλανθάσθησαν πιστεύσαντες, ὅτι ἤθελον ὑποδεχθῆ αὐτοὺς φιλοφρόνως οἱ κάτοικοι καὶ ὁ στρατός· διότι μόλις ἐφάνησαν, καὶ συναθροισθεὶς ὁ ἐλαφρὸς στρατός, εἰ καὶ ἀνίκανος διὰ τὸ εὐάριθμον εἰς ἀντίστασιν ὅπουδῆποτε καὶ ἂν ἐτοποθετεῖτο, διέμενεν ἄγρυπνος,

καὶ προσέβαλλεν ἀτάκτως αὐτὸν πανταχοῦ ὅπου ἦτο δυνατόν.

Ἐν τούτοις ἀχμαῖα τις κωμόπολις, Ἄγροὶ τῆς Κοννεκτικουῦτης καλουμένη, ἀπετεφρώθη κατακρά-
τος· καὶ ἡ σύζυγος τοῦ ἐφημερίου, ἥτις ἐκάθητο ἐν
τῇ οἰκίᾳ αὐτῆς, ἐπυροβολήθη ὑπὸ στρατιώτου διὰ
τοῦ παραθύρου. Καὶ κατεκρίθη μὲν ὑπὸ τοῦ ἀρχη-
γοῦ αὐτοῦ ἡ θηριώδης πράξις, ἅπας ὅμως ὁ λαὸς
ἠγέρθη εἰς ἀντίστασιν.

Τὴν αὐτὴν δὲ ἡμέραν, καθ' ἣν οἱ Ἄγγλοι ἀνε-
χώρησαν ἐξ Ἑλισαβετοπόλεως, ὁ Οὐάσιγκτων
ἐξεστράτευσεν ἵνα συναντηθῇ μετ' αὐτῶν περὶ τὴν
Σπριγκφίλδ, ὅπου καὶ ἠτοιμάσθη εἰς συμπλοκὴν·
ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ ἐχθρὸς ἀπεχώρησε τὴν νύκτα ἐκεῖ ὅ-
που εἶχεν ἀποβῆ, ἀπεφάσισε νὰ μεταβῇ χάριν
ὑπερασπίσεως τῶν φρουρίων εἰς τὰ ὄρεινά μέρη,
περὶ ἃ ἐπωφθαλμίουν, ὡς ἐνόμιζεν, οἱ Ἄγγλοι·
μόλις ὅμως ἀνεχώρησε, καὶ ὁ ἐχθρὸς ἐλθὼν εἰς
Σπριγκφίλδ ἐπυρπόλησεν αὐτὴν, καὶ τοὶ ἀντιπα-
λαίσαντος τοῦ στρατηγοῦ Γρήν, ὃν εἶχεν ἀφήσει
ἐκεῖ ὁ Οὐάσιγκτων μετὰ χιλίων ἀνδρῶν. Καὶ ὁ μὲν
στρατὸς τοῦ Γρήν κατεσκήνωσε κατὰ τὰ ὑψώμα-
τα, ὅθεν ἐδύνατο νὰ ἐνοχλῇ τὸν ἐχθρὸν καὶ νὰ
προλαμβάνῃ τὴν πρόοδον αὐτοῦ, ὁ δὲ Σὴρ Ἐρρίκος
Κλίντων ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Στάτην Νῆσον.

Ὁ δὲ στρατηγὸς Λαφαγέτ, ἐπανελθὼν εἰς Γαλιαν καὶ τυχὼν εὐνοϊκωτάτης ὑποδοχῆς, μετεχειρίσθη πάσαν αὐτοῦ τὴν ἐπιβροήν ὅπως πείσῃ τὴν γαλλικὴν κυβέρνησιν ἵνα στείλῃ πρὸς τοὺς Ἀμερικανοὺς συνδρομήν. Καὶ ἐπειδὴ οἱ μὲν ἀγῶνες τοῦ εἰλικρινοῦς καὶ πιστοῦ τούτου φίλου τῶν Ἀμερικανῶν ἐπέτυχον, ἡ δὲ Γαλλία δὲν εἶχε πλέον ἀνάγκην τῶν ὑπηρεσιῶν αὐτοῦ, ἐπανῆλθε φέρων τὴν εἶδησιν, ὅτι γαλλικὸς στόλος ἔμελλε νὰ ἐκπλεύσῃ μετ' οὐ πολὺ εἰς τὰς Ὅμοσπόνδους πολιτείας.

Ἐδέχθη δὲ ὁ Οὐάσιγκτων τὸν προσφιλεῖ Λαφαγέτ μετὰ χαρᾶς καὶ ἀγάπης, ἀποφασίσαντα μάλιστα νὰ μείνῃ ἐν Ἀμερικῇ καὶ νὰ συμμεθέξῃ καὶ αὐθις τῶν στρατιωτικῶν μόχθων καὶ κινδύνων τοῦ φίλου αὐτοῦ. Ἀλλὰ καὶ ἡ Συνέλευσις ἐδεξιώθη αὐτὸν φιλοφρόνως, καὶ ἐπεχείρησεν ἀμέσως δραστηριωτάτας προπαρασκευᾶς διὰ τὴν προσεχῆ ἐκστρατείαν, ἐλπίζουσα ὅτι ἤθελεν εἶναι ἡ τελευταία ἐπὶ τούτῳ δὲ προσεκάλεσε τὰς πολιτείας νὰ ἐπιχειρήσωσι καὶ νέαν στρατολογίαν, καὶ νὰ συνεργήσωσιν εἰς τοῦτο προθυμότερον. Καὶ ἐγένετο μὲν δεκτὴ ἡ πρόσκλησις, ἀλλ' ἡ προσδοκωμένη βοήθεια ἐδόθη βραδέως. Ἀριθμὸς τις πολιτῶν τῆς Φιλαδελφίας συνεσχέφθησαν κατὰ τίνα τρόπον ἐδύναντο νὰ συν-

δράμωσιν ἀποτελεσματικώτερον τὸν ἀγῶνα. Τὸ ἐφεξῆς ἀπόσπασμα τῆς ἀποφάσεως αὐτῶν, ἀποδεικνύει τὸ σχέδιον. « Ἡμεῖς οἱ ὑπογεγραμμένοι, βαθέως συναισθανόμενοι ὁποῖαν διαγωγὴν πρέπει νὰ τηρήσωμεν κατὰ τὴν παροῦσαν περίστασιν πρὸς ἐξακολούθησιν τοῦ πολέμου, ἐκ τῆς ἐκβάσεως οὗτινος ἐξήρτηται καὶ ἡ ἡμετέρα καὶ ἡ τῶν ἀπογόνων ἡμῶν ἐλευθερία, καὶ ἡ ἐλευθερία καὶ ἀνεξαρτησία τῶν Ὁμοσπόνδων πολιτειῶν, ὑποθηκούμεν ἕκαστος ἡμῶν κατ' ἰδίαν τὰς ἡμετέρας ἰδιοκτησίας, ἐπιχορηγοῦντες καὶ τὴν ἡμετέραν ἐγγύησιν διὰ τὰς χρηματικὰς ποσότητας τὰς σημειούμενας καὶ ὀριζομένας μετὰ τὰ ὀνόματα ἡμῶν, ὅπως συγχρότηθῃ τράπεζα, σκοπὸν ἔχουσα νὰ χορηγῇ τροφὰς εἰς τὰ στρατεύματα τῶν Ὁμοσπόνδων πολιτειῶν. » Αὕτη ὑπῆρξεν ἡ πρώτη τράπεζα τῆς Ὁμοσπονδίας, τὸ δὲ ὅλον τῶν συνδρομῶν ἀνέβη εἰς τριακοσίας χιλιάδας λιρῶν.

Ἄλλὰ καὶ πολλοὶ ἄλλοι ἔστειλαν ἰδιαιτέρως βοηθήματα πρὸς τὸν πάσχοντα στρατόν· καὶ ὅμως οὔτε ταῦτα ἤρχουν πρὸς θεραπείαν τῶν ἀναγκῶν. Διό, περὶ τὰ τέλη Ἰουνίου, ὁ Οὐάσιγκτων ἔγραψε πρὸς τὴν Συνέλευσιν προτρέπων αὐτὴν νὰ καταβάλλῃ καὶ νέας φροντίδας, καὶ καταδεικνύων τὴν μεγίστην ἀνάγκην καὶ ἄλλων βοηθειῶν.

Ἡ κατάστασις τοῦ στρατοῦ κατέθλιβεν αὐτόν· ἠσθάνετο πόσον οἱ ἀξιωματικοὶ ἠθέλον θεωρήσει τὴν φιλοτιμίαν αὐτῶν προσβεβλημένην, εὕρισκόμενοι πλησίον τῶν καλῶς τρεφομένων καὶ καλῶς ἐνδεδυμένων γαλλικῶν στρατευμάτων, ἃ τινὰ ἔμελλον νὰ φθάσωσιν ἐντὸς ὀλίγου. Γράφων δὲ περὶ τούτου πρὸς τὴν Συνέλευσιν ἔλεγεν· « Ἡ στέρησις ἐνδυμάτων εἶναι ἐν πάσῃ περιστάσει καθ' ὑπερβολὴν προσβλητικὴ εἰς τὴν στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν καὶ λύπης πρόξενος εἰς ἡμᾶς· θέλει δὲ κατασταθῆ προσβλητικωτέρα ὅταν συμπράξωμεν μετὰ τῶν ἡμετέρων συμμάχων. Εἶναι ἄρα εὐκατῶν νὰ χορηγηθῶσι βοηθήματά τινὰ πρὸς ἐνδυμασίαν τῶν ἀξιωματικῶν, διότι ὑπάρχουσι πλεῖστοι ὧν ἡ κατάστασις εἶναι ἐλεεινὴ. Καλὸν λοιπὸν καὶ πρὸς αὐτοὺς καὶ πρὸς τὸ δημόσιον νὰ γείνη τοῦτο. Ὅταν οἱ ἡμέτεροι φίλοι ἔλθωσι νὰ συμπολεμήσωσι μεθ' ἡμῶν, οἱ ἀξιωματικοὶ ἡμῶν δὲν θέλουσι δυνηθῆ νὰ συναγωνισθῶσι μετ' αὐτῶν· ἀλλὰ καὶ ἂν δυνηθῶσι, θέλουσιν ἀπολαύει ἐλαχίστης τιμῆς ὡς ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ αὐτῶν. »

Ἡ περιγραφή αὕτη τῆς καταστάσεως τοῦ στρατοῦ, ἀποδεικνύει τὴν δύναμιν τῆς φιλοπατρίας τῶν Ἀμερικανῶν. Καὶ ἔπασχον μὲν δεινῶς, ἀλλ' οὐδέμια τάλαιπωρία ἴσχυε νὰ καταφέρῃ αὐτοὺς εἰς

τὴν ἐγκατάλειψιν ἀγῶνος, καθ' ὃν ἐνόμιζον ὅτι ἔπραττον τὸ καθήκον. Ναι μὲν αἱ νίκαι ἐδόξαζον αὐτούς· ἀλλ' ἡ ἐπίμονος καρτερία μεθ' ἧς ὑπέμενον διαφόρους δοκιμασίας, εἶναι ἀξία μνήμης καὶ θαυμασμοῦ, πλέον καὶ αὐτῆς τῆς κατὰ τὰς μάχας ἀνδρίας.

Ἄλλὰ καὶ αἱ Ἀμερικανίδες δὲν ἔμενον ἀργαὶ κατὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας τῆς ἀνάγκης· διότι προητοίμαζον ἐνδύματα διὰ τοὺς ἀπόρους στρατιώτας, καὶ πολλακίς ὑπεβάλλοντο ἐκουσίως εἰς στερήσεις, ἵνα ρίψωσιν ὑπὲρ αὐτῶν τὸ λεπτόν τῆς χήρας.

Εἶχε δὲ καὶ ἄλλην αἰτίαν ἀνησυχίας ὁ Οὐάσιγκτων· ἠγνόει τίς ὡς ἔγγιστα ὁ ἀριθμὸς τῶν στρατιωτῶν, οὓς ἔμελλε νὰ στείλῃ ἐκάστη πολιτεία, ἐνῶ ὅπως καταρτίσῃ τὰ σχέδια, καθ' ἃ ἔμελλε νὰ συμπράξῃ μετὰ τοῦ γαλλικοῦ στόλου, οὐσιωδέστατον ἦτο νὰ γνωρίζῃ τὰ περὶ τούτου. Γράφων δὲ πρὸς τὴν Συνέλευσιν ἔλεγε· «Τὸ συμφέρον τῶν πολιτειῶν, ἡ τιμὴ καὶ ἡ ὑπόληψις τῶν ἡμετέρων συμβουλιῶν, ἡ δικαιοσύνη καὶ ἡ πρὸς τοὺς συμμάχους ἡμῶν εὐγνωμοσύνη, πάντα ταῦτα ἀπαιτοῦσι νὰ βεβαιώσω καὶ πληροφορήσω αὐτούς, τί δυνάμεθα ἢ τί δὲν δυνάμεθα νὰ ἐπιχειρισθῶμεν· ἡ ἀναβολὴ ἐνδέχεται νὰ ἀνατρέψῃ πάσας ἡμῶν τὰς

ἐλπίδας.» Οὐχ ἤττον ὁμως κατὰ τὴν δεινὴν ταύτην θέσιν τῆς ἀβεβαιότητος, ἐξηκολούθει ἐκπληρῶν μετὰ τῆς αὐτῆς δραστηριότητος τὰ καθήκοντα, ἐνῶ ἄλλοι, ἐπίσης ἔχοντες συμφέρον νὰ ἐπιτύχη ὁ ἀγὼν, παρημέλουν αὐτά. Ἐνησχολήθη δὲ εἰς τὴν κατάρτισιν διαφόρων σχεδίων, ἐλπίζων νὰ τύχη τῆς ἀναγκαίας συνδρομῆς ἵνα ἐκτελέσῃ αὐτὰ, καὶ πρὸ πάντων ἵνα κατακτήσῃ τὸ Νεοεβόρακον, τὸ ὄρμητήριον τοῦτο τῶν ἐχθρῶν τῆς πατρίδος· εἰ δὲ καὶ ἀσθενὴς ἦτο ἡ ἐλπίς τῆς ἐπιτυχίας, ἠσπάζετο ὁμως αὐτήν.

Ἀκούσας δὲ τὸν Ἰούλιον ὅτι γαλλικὸς στόλος ἔφθασεν εἰς Ῥοδόνησον, ἐθεώρησεν ἀναγκαῖον νὰ γείνη ἀμέσως δεκτὸν ὀριστικόν τι σχέδιον, εἰς ὃ νὰ συμπράξῃ καὶ ὁ στόλος οὗτος. Καὶ ἐπειδὴ ἐνεκρίθη τὸ κατὰ τοῦ Νεοεβοράκου προσφιλὲς αὐτοῦ σχέδιον, ἔγραψε πρὸς τὴν Συνέλευσιν τὴν ἀπόφασιν. Ὁ δὲ στρατηγὸς Λαφαγὲτ διεβίβασεν αὐτὸ πρὸς τὸν γάλλον ναύαρχον, καὶ ὠρίσθη ἡμέρα τις τοῦ Αὐγούστου, καθ' ἣν ὁ μὲν στόλος ἔμελλε ν' ἀποπλεύσῃ εἰς Νεοεβόρακον, ὁ δὲ ἀμερικανικὸς στρατὸς νὰ συνέλθῃ εἰς Μορρίσιάναν, ἵνα προσλάβῃ καὶ τοῦ στόλου τὴν βοήθειαν κατὰ τὴν μελετωμένην ἔφοδον. Ἀλλὰ πρὶν ἢ φθάσῃ ἡ ὠρισμένη ἡμέρα, βρετανικὸς στόλος ἦλθεν ἐξ

Ἀγγλίας, καὶ προστεθείς εἰς τὸν ἐν Νεοεβοράκῳ, συνεχρότησε δύναμιν πολὺ ἀνωτέραν τῆς τοῦ γαλλικοῦ· διὸ καὶ ἀπεφάσισε νὰ προσβάλῃ ταῦτον εὐρισχόμενον ὄπισθεν τοῦ Νέου Λιμένος, ἐνῶ ὁ Σὶρ Ἑρρίκος Κλίντων ἐμελλε νὰ ἐπιπέσῃ διὰ ξηρᾶς κατὰ τῆς πόλεως.

Μαθὼν ταῦτα ὁ Οὐάσιγκτων, τὸν μὲν γάλλον ναύαρχον εἰδοποίησεν, ἀπεφάσισε δὲ νὰ δοκιμάσῃ κατὰ τὴν ἀπουσίαν τῶν στρατευμάτων, ἅτινα ἐμελλον νὰ ἀναχωρήσωσιν ἐκ Νεοεβοράκου, τὴν ἐκπόρθησιν τούτου. Προσθεῖς δὲ εἰς τὸν στρατὸν καὶ ὄσους ἄλλους ἐδύνατο νὰ παραλάβῃ ἀκινδύνως ἐκ τῶν εἰς τὸ Δυτικὸν Ἀχρωτήριον, ἐξεστράτευσε μετὰ σπουδῆς εἰς Νεοεβόρακον· ἀλλ' αἴφνης ἐπανῆλθεν ὁ Σὶρ Ἑρρίκος Κλίντων· διότι ἀκούσας ὅτι ὁ Νέος Λιμὴν ἦτο καλῶς ὠχυρωμένος, κατέλιπε τὸ κατ' αὐτοῦ σχέδιον. Ὁ Οὐάσιγκτων καὶ ὁ στρατὸς αὐτοῦ, ἐλυπήθησαν τότε καθ' ὑπερβολὴν, διότι ἐγίνωσκον ὅτι τολμηρὰ ἦτο πᾶσα κατὰ τῆς πόλεως ἔφοδος ἀνευ τῆς συνδρομῆς στόλου, ἐνῶ τόσον καλῶς ἐφυλάττετο ὑπὸ τοιούτου· ἀλλὰ προσδοκῶν πάντοτε τοιαύτην, ἔγραψε πρὸς τὸν γάλλον ναύαρχον. Ἐπειδὴ ὁμως μετὰ διεξοδικὴν ἀλληλογραφίαν, εἶδον ὅτι ἡ ἐπιχείρησις ἤθελεν ἀποβῆ εὐστοχωτέρα ἢ ἀνεκοίνουν διὰ ζώσης πρὸς ἀλλή-

λους τὰ ιδέας αὐτῶν, ὁ Οὐάσιγκτων ἦλθεν εἰς τὴν ἐν Κοννεκτικούτῃ Ἀρτφόρδῃ ἵνα λάβῃ συνέντευξιν μετὰ τοῦ ναυάρχου τὴν 21 Σεπτεμβρίου.

Ἐνῶ δὲ ἦτο ἀπῶν, τὸ ἄγριον ἀλλὰ πανοῦργον πάθος τῆς ἐκδικήσεως, συνείχε τὴν καρδίαν Ἀμερικανοῦ τινος, μελετῶντος προδοσίαν. Ὅτε οἱ Ἀγγλοὶ ἀνεχώρησαν ἐκ Φιλαδελφίας, ὁ στρατηγὸς Ἀρνόλδ ἀνέλαβε τὴν διοίκησιν τῆς πόλεως, διότι ἦτο θέσις ὅπου ἐδύνατο ν' ἀπολαύῃ τῆς ἀναπαύσεως, ἣν ἀπῆτει ἡ θεραπεία τῶν τραυμάτων αὐτοῦ. Ἐτιμᾶτο δὲ μεγάλως διὰ τὴν γενναιότητα καὶ τὴν στρατιωτικὴν αὐτοῦ ἐμπειρίαν, καὶ πάντες ἐπεθύμουν νὰ ἴδωσιν αὐτὸν καὶ ἐκ νέου μετέχοντα τοῦ πολέμου. Καὶ ἀνέλαβε μὲν ταχέως τὴν σωματικὴν ῥώμην, ἐξησθένησεν ὅμως ἡ διάνοια αὐτοῦ· καὶ αὐτὸς ὅστις ὑπέμεινε μετὰ καρτερίας τοσοῦτους μόχθους καὶ ἐφέρετο ὡς ἄλλος ἥρως κατὰ τὰς μάχας, ἠττηθεὶς ὑπὸ τοῦ ἀνέτου καὶ ἀπόνου βίου, κατέστη ἀδύνατος ν' ἀντισταθῇ εἰς τὸν πειρασμὸν τοῦ πονηροῦ. Γνωστὸν ὅτι μία τῶν πολλῶν τρίβων, αἵτινες φέρουσιν εἰς τὴν εὐρύχωρον ὁδὸν τὴν ἄγουσαν εἰς τὴν ἀπώλειαν, ὀνομάζεται τρίβος ἡδονῆς. Καὶ ὁ Ἀρνόλδ λοιπὸν, ὅστις ἐμόχθησε μετὰ κινδύνων καὶ ἡγωνίσθη ὑπὲρ ἐλευθερίας μετὰ γενναιότητος καὶ ζήλου,

εἰσῆλθεν εἰς τὴν πονηρὰν ταύτην ὁδὸν, καὶ κατέστη ἐντὸς ὀλίγου δοῦλος τῶν ἰδίων παθῶν. Ἐνῶ δὲ οἱ ἀρχαῖοι αὐτοῦ σύντροφοι κατὰ τὰ πεδία τῆς μάχης, ἐξηκολούθουν ἀμυνόμενοι καρτερικῶς περὶ πατρίδος, καὶ κατετρύχοντο ὑπὸ τῆς πείνης καὶ τῆς γυμνότητος, αὐτὸς ἐκυλίετο εἰς ἀσωτίας, καὶ κατανήλισκεν ὁ μάταιος ὀλόκληρον περιουσίαν. Διὸ ὑποπέσων εἰς χρέη, μετεχειρίζετο ἀτίμως πάντα δυνατὸν τρόπον ἵνα σφετερισθῇ τὰ ἀλλότρια· ἀλλ' ἐπὶ τέλους, γενομένης τῆς κακῆς αὐτοῦ διαγωγῆς γνωστῆς εἰς τὴν Συνέλευσιν, διωρίσθη συμβούλιον στρατιωτικὸν ἵνα ἐξετάσῃ τὰς ἐναντίον αὐτοῦ κατηγορίας.

Ἐπειδὴ δὲ οἱ κατήγοροι δὲν ἐδυσκολεύθησαν ν' ἀποδείξωσιν ὅσα εἶπον, τὸ συμβούλιον ἀπεφάσισε νὰ ἐπιβάλῃ αὐτῷ ποινὴν ἐπιπλήξεως διὰ τοῦ στρατηγοῦ Οὐάσιγκτωνος, ποινὴν ἣν ἐκεῖνος ἐθεώρει αὐστηροτάτην. Ἦκουσε λοιπὸν τὴν ἐπίπληξιν τῆς ἀκάμπτου ἀρετῆς μετὰ μεγίστης ἀγανακτήσεως· ἀλλὰ τοσοῦτον εἶχε σκληρυνθῆ ἡ καρδιά αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ ἐλαττώματος, ὥστε οὐδ' αὐτὴ ἡ πεποίθησις ὅτι ἐτιμωρήθη ἀξίως ὧν ἔπραξεν, ἴσχυσε νὰ φέρῃ αὐτὸν εἰς μετάνοιαν. Ὅθεν κατέβαλε πάντα ἀγῶνα εἰς ἀνέυρεσιν σχεδίου ἐκδικήσεως κατὰ τῶν ἀξιώματικῶν τῶν ὑπογραφάντων τὴν ἀπόφασιν,

καὶ κατὰ τοῦ ἐπιπλήξαντος αὐτὸν ἐντίμου καὶ εὐγενοῦς ἀνδρός.

Καὶ λοιπὸν ἡ διεφθαρμένη αὐτοῦ ψυχὴ κατέφυγεν ἀδιστάκτως εἰς τὴν ἀπάτην, καὶ προσέτεινεν ὅτι ἐπεθύμει νὰ ὑπηρετήσῃ καὶ αὐθις ἐπωφελῶς τὴν πατρίδα. Ἐξέφρασε δὲ τοσαύτις καὶ μετὰ τοσαύτης φαινομένης εἰλικρινείας τὴν ἐπιθυμίαν ταύτην, ὥστε ὁ Οὐάσιγκτων προσέφερεν αὐτῷ τὴν διοίκησιν μοίρας στρατιωτικῆς, ὅτε, ἀπόντος τοῦ Σιρ Ἐρρίκου Κλίντωνος, ἠτοιμάζετο νὰ ἐπιπέσῃ κατὰ τοῦ Νεοεβοράκου. Ἄλλ' ὁ Ἀρνόλδ ἀπεκρίθη ὅτι τοσοῦτον ἐξησθέμισαν αὐτὸν τὰ τραύματα, ὥστε ἀναγκάζεται νὰ μὴ δεχθῇ ὑπηρεσίαν ἐνεργόν. Ὁ δὲ Οὐάσιγκτων, εἰ καὶ ἠπόρησεν ἰδὼν ὅτι δὲν ἔσπευδε νὰ δράξῃ τῆς εὐκαιρίας ἵνα ἀνακτήσῃ τὴν κοινὴν γνώμην, δὲν ὑπωπτεύθη ὅμως τοὺς μνησικακοὺς αὐτοῦ σκοποὺς.

Ἐπειδὴ δὲ ἡ πολιτεία τοῦ Νεοεβοράκου εἶχε πρὸ παντὸς ἄλλου ἀνάγκην ν' ἀσφαλίσῃ τὸ Δυτικὸν Ἀκρωτήριον, τινὲς τῶν ἐγκριτωτέρων αὐτῆς κατοίκων, τιμῶντες μεγάλως τὴν στρατιωτικὴν ἐμπειρίαν τοῦ Ἀρνόλδ, καὶ φρονοῦντες ὅτι ἦτο πιστὸς εἰς τὴν πατρίδα, παρεκάλεσαν τὸν Οὐάσιγκτῶνα νὰ διορίσῃ αὐτὸν ἐκεῖ, ὡς δυνάμενον νὰ ὠφελήσῃ μὲν, νὰ μὴ ἐκτεθῇ δὲ καὶ εἰς κόπους σωματικούς.

Ἐὶς τὴν θέσιν ταύτην ἐπιθυμῶν καὶ αὐτὸς ὁ Ἀρνόλδ, ἔγραψε πρὸς τὸν Οὐάσιγκτῶνα, καὶ ἔλθων μόνος εἰς τὸ στρατόπεδον, ἐπανελάβεν ἐπιμόνως τὴν αἰτησιν. Οὗτος δὲ, πιστεύσας εἰς τὰς ὑποσχέσεις, καὶ φρονῶν ὅτι ἰκανώτατος ἦτο νὰ ἐκπληρώσῃ τὰ στρατιωτικὰ καθήκοντα τοιαύτης θέσεως, ἔδωκεν αὐτῷ τὴν διοίκησιν. Καὶ ὁ Ἀρνόλδ πλησθεὶς χαρᾶς διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ ἐπιβούλου σχεδίου, εἰδοποίησε τὸν Σὶρ Ἐρρίκον Κλίντωνα ὅτι ἐπεθύμει νὰ ἐπανεέλθῃ εἰς τὸ καθήκον αὐτοῦ ὡς ἄγγλος ὑπήκοος, καὶ ὅτι ἀθετήσας τὸν πρὸς τὸν βασιλέα ὄρκον μετεμελεῖτο. Ἐπειδὴ δὲ ὁ ἀληθῶς μετανοῶν ἐπιθυμεῖ νὰ εὐεργετήσῃ ἐκείνους πρὸς οὓς ἔσφαλεν, οὕτω καὶ ὁ Ἀρνόλδ, θέλων νὰ δείξῃ ὅτι εἰλικρινὴς ἦτο ἡ ὁμολογία αὐτοῦ, προέτεινε νὰ πράξῃ πᾶν ὅ,τι ἐδύνατο ἵνα καθυποτάξῃ ἐκ νέου τὴν πατρίδα.

Ἐλθὼν δὲ εἰς τὸ Δυτικὸν Ἀκρωτήριο ἔγραψε πρὸς τὸν Σὶρ Ἐρρίκον ὅτι ἐσκόπει νὰ διατάξῃ τὸν ἐκεῖ κατεσκηνωμένον στρατὸν οὕτω πως ὥστε, ἅμα προσβληθεὶς νὰ αἰχμαλωτευθῇ ἢ καὶ νὰ ἐξολοθρευθῇ κατακράτος. Βεβαίως ὁ ἄγγλος στρατηγὸς κατεφρόνησε τὸν προδότην καὶ ἠπίστησε πρὸς αὐτὸν καὶ ἀπεστράφη τὴν χρῆσιν τοιοῦτου ἀνάνδρου τρόπου εἰς ὑποταγὴν τῶν Ἀμερικανῶν ἀλλὰ τοσοῦτω περιπόθητος ἦτο ἡ κατάκτησις τοῦ Δυ-

τικού Ἀκρωτηρίου, ὡστ' ἐδέχθη χαίρων τὴν ἀγενή πρότασιν, καὶ ἀπεκρίθη ὅτι ἐμελλε νὰ διορίσῃ ἀξιωματικὸν ἵνα συνεννοηθῇ μετὰ τοῦ Ἀρνόλδ.

Ἐξελέχθη δὲ διὰ τὸ ἀποτρόπαιον τοῦτο ἔργον ὁ ταγματάρχης Ἀνδρὲ, νέος ἐλευθεροπρεπῶς ἀναθετραμμένος, ἔχων τὸ ἦθος τοσοῦτον εἰλικρινές καὶ ἐπαγωγόν, ὡστ' ἐτιμᾶτο παρὰ πάντων ὅσοι ἐπλησίαζον αὐτόν. Γενναῖος ὦν καὶ πιστὸς ἀξιωματικὸς ἠγαπάτο παρὰ τοῦ στρατοῦ, καὶ ἀπέλαυε πλήρους ἐμπιστοσύνης, διότι πάντες εἶχον ἄκραν πεποίθησιν εἰς τὴν ἰσχὺν τῶν ἐναρέτων αὐτοῦ ἀρχῶν. Καὶ ὁμως τὰ θεμέλια τῶν ἀρχῶν τούτων ἦσαν σαθρά· διότι ἐστηρίζοντο ἐπὶ τοῦ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους, ὡς αὐτὸς ἐνόμιζε, καθήκοντος καὶ οὐχὶ ἐπὶ τοῦ πρὸς τὸν Θεόν. Καὶ ὅτε ὁ Σίρ Ἐρρίκος Κλίντων ἐκοινοποίησεν αὐτῷ τὸν σκοπὸν πρὸς ὃν ἐμελέτα νὰ μεταχειρισθῇ αὐτόν, συγκατετέθη νὰ γίνῃ ὄργανον ἐπιβουλῆς καὶ προδοσίας, στερηθεὶς οὕτω τῆς περὶ τῆς ἀκεραιότητος τοῦ χαρακτῆρος αὐτοῦ κοινῆς δόξης.

Εἰ καὶ πολλαὶ ἐπιστολαὶ ἀντηλλάγησαν μεταξὺ Ἀρνόλδ καὶ Ἀνδρὲ, φέρουσαι τὰς ψευδωνύμους ὑπογραφὰς Γουστάβου καὶ Ἀνδερσῶνος, δὲν ἦτο ὁμως δυνατόν νὰ διακοινωθῇ ἀσφαλῶς τὸ σχέδιον τῆς προδοσίας ἄνευ προσωπικῆς συνεντεύξεως. Διὸ

ἔστειλεν ὁ Ἄρνολδ διαβατήριον ἢ ἔγγραφον ἀδειαν πρὸς τὸν Ἄνδρῆ, ἵνα ἔλθῃ ὡς τις ἔχων ὑποθέσεις εἰς οἰκίαν πλησίον τῆς προφυλακῆς, ἐκεῖθεν τῆς φρουρᾶς τοῦ Δυτικοῦ Ἀκρωτηρίου, ὅπου ὑπεσχέθη νὰ συναντήσῃ αὐτόν· ὠνομάζετο δὲ ἐν τῷ διαβατηρίῳ Ἰωάννης Ἄνδερσον. Καὶ συγχρόνως ἀγγλικὸν πολεμικὸν πλοῖον, Γύψ κελούμενον, ἐστάλη εἰς Οὐδσωνα, ἵνα παραλάβῃ αὐτόν ὅσω τὸ δυνατὸν πλησιέστερον εἰς τὸ Δυτικὸν Ἀκρωτήριον, φροντίζον νὰ μὴ διεγείρῃ ὑποψίας. Μεταφερθεὶς δὲ διὰ πλοιαρίου εἰς τὴν ὄχθην, ἔφθασεν ἐν ἀσφαλείᾳ εἰς τὴν ὀρισθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Ἄρνολδ θέσιν. Καὶ εἶχον μὲν ἐκλέξει τὴν νύκτα ἵνα κρύψωσιν ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν τῶν ἀνθρώπων τὰς πλεκτάνας τῆς προδοσίας, ἀλλ' ὁ « παντεπόπτης ὀφθαλμὸς » εἰς ὃν « τὸ σκότος ἐστὶν ὡς μεσημβρία, » προσηλώθη ἐπὶ τὸν παρεκτραπέντα καὶ πλανώμενον Ἄνδρῆ. Καὶ δύναμις, ἣν οὐδεμία ἀνθρωπίνη ἰσχὺς ἢ φρόνησις δύναται ν' ἀποκρούσῃ, ἠτόίμασε τρομερὰν ποινὴν κατ' αὐτοῦ, παρεκτραπέντος τῆς πρὸς τὴν ἀρετὴν φερούσης ὁδοῦ.

Εἰ καὶ κατέτριψαν τὴν νύκτα εἰς συνομιλίαν σπουδαιοτάτας, δὲν κατώρθωσαν ὅμως νὰ διαθέσωσι πάντα τὰ τῆς συνωμοσίας πρὸ τῆς αὐγῆς. Καὶ ὁ μὲν Ἄνδρῆ δὲν εἶχεν ἐλπίδας νὰ ἐπανέλθῃ

ἀσφαλῶς εἰς τὸ πλοῖον ἐν καιρῷ ἡμέρας, ὁ δὲ Ἄρνολδ, βεβαιώσας ὅτι δυνατόν ἦτο νὰ κρυβῆ μέχρι τῆς νυκτός, ἐκράτησεν αὐτὸν ἐντὸς τῶν φυλακῶν, καὶ ἔμεινε μετ' αὐτοῦ δι' ὅλης τῆς ἡμέρας. Ἄλλ' ἐπειδὴ οἱ ἐν τῷ φρουρίῳ παρατηρήσαντες τὸν Γύπα ἐπυροβόλησαν κατ' αὐτοῦ, ὁ πλοίαρχος ἐθεώρησεν ἀναγκαῖον ν' ἀποχωρήσῃ πολὺ μακρὰν πρὸς τὸ κάτω μέρος τοῦ ποταμοῦ. Ὅτε δὲ τὸ φῶς τῆς ἡμέρας ἀφῆκε τὸν οὐρανὸν καὶ ἦλθεν ἡ ὥρα τοῦ σκότους, ἦν ἀναμφιβόλως περιέμενε μετὰ πολλῆς ἀνυπομονησίας ὁ Ἄνδρὲ, ἐξελθὼν ἐκ τοῦ τόπου ὅπου ἦτο κεκρυμμένος, ἔσπευδε νὰ μεταβῆ εἰς τὸ πλοῖον ἐξ οὗ ἀπέβη τὴν παρελθοῦσαν νύκτα. ἀλλ' αὐτὸ ἦτο τόσῳ μακρὰν, ὥστε οὐδένα κυβερνήτην λέμβου ἐδυνήθη νὰ καταπέσῃ ἵνα μεταφέρῃ αὐτόν· καὶ ὁ Ἄρνολδ δὲ αὐτὸς δὲν ἐτόλμα νὰ παρακινήσῃ τοὺς ἀρνούμενους.

Ἐν τοιαύτῃ θλιβερᾷ ἀμηχανίᾳ εὐρισκόμενος, ἠναγκάσθη νὰ μεταβῆ διὰ ξηρᾶς εἰς Νεοεβόρακον. Καὶ ἐπειδὴ τὸ ἐπιχέρισμα ἦτο ἐπικίνδυνον, διότι πολλὰ στρατιωτικὰ ἀποσπάσματα παρεφύλαττον τὰς ἀπὸ τῶν Ὀρειῶν μερῶν μέχρι τῆς πόλεως ταύτης ὁδοῦς, ὁ Ἄρνολδ ἐπέμεινε ν' ἀλλάξῃ τὸ ἐνδύμα καὶ νὰ φορέσῃ ἀπλούστερον. Ἐδῶκε δὲ καὶ διαβατήριον αὐτῷ παραγγέλλον πρὸς τὰς

φυλακὰς καὶ τὰ στρατεύματα, « νὰ ἐπιτρέψωσι πρὸς τὸν Ἰωάννην Ἀνδερσῶνα νὰ μεταβῆ εἰς τὰς Λευκὰς Πεδιάδας χάριν σπουδαιοτάτης ὑποθέσεως. »

Τοῦτο ἔχων τὸ διαβατήριον διέβη ἐν ἀσφαλείᾳ διὰ πασῶν τῶν φυλακῶν προέβαινε δὲ ἀφόβως, ὅτε πλησίον τῆς Τάρρουσπόλεως, νέος τις ὀρμήσας ἔκτινος δρυμῶνος παρακειμένου, ἤρπασε τὸν χαλινὸν τοῦ ἵππου αὐτοῦ. Ἐπειδὴ δὲ κατὰ τὴν πρώτην ἐνέργειαν τῆς ἐπιβουλῆς ἡ ἄδολος ψυχὴ εἶναι συνήθως δειλὴ, καὶ ὁ Ἄνδρὲ, εἰ καὶ γενναῖος ὅτε ἐπολιτεύετο εἰλικρινῶς, ἐγένετο ἄνανδρος ὅτε συνηθάνθη ὅτι ἔπραττεν ἐπιβούλως. Λησμονήσας λοιπὸν τὸ διαβατήριον αὐτοῦ κατὰ τὴν ὥραν ἐκείνην τῆς ἀνάγκης, ἠρώτησε τὸν νέον μετὰ ἠθους περιφόβου πόθεν ἦτο. « Ἀπὸ κάτω, » ἀπεκρίθη ὁ νέος. Ὑπολαβὼν τότε ὁ Ἄνδρὲ ὅτι ἐνόει τὸ Νεοεβόρακον, εἶπεν ἀμέσως· « Καὶ ἐγὼ ὁμοίως, » προσθεὶς ὅτι ἦτο ἄγγλος ἀξιωματικὸς, ἀπερχόμενος ἕνεκα σπουδαιοτάτης ὑποθέσεως καὶ παρακαλέσας νὰ μὴ ἐμποδίσῃ αὐτόν. Ἐν τοσοῦτῳ ἤλθον καὶ δύο ἄλλοι νέοι ἐκ τοῦ δάσους, καὶ τότε μόνον ἐγώησεν ὁ Ἄνδρὲ ὅτι καὶ οἱ τρεῖς ἦσαν Ἀμερικανοὶ· ὠνομάζοντο δὲ Δαυὶδ Οὐίλλιαμς, Ἰωάννης Πῶλ-διγκ καὶ Ἰσαὰκ Βάνουερτ, πρὸς οὓς προσέφερε πολῦτιμον ὠρολόγιον, βαλάντιον πλήρες χρυσίου

καὶ ὑπόσχεσιν πλουσίας ἀμοιβῆς παρὰ τοῦ ἀγγλοῦ στρατηγοῦ, ἂν ἐπέτρεπον αὐτῷ ν' ἀναχωρήσῃ· ἀλλ' ἐπειδὴ πᾶσαι αἱ προσφοραὶ ἀπερρίφθησαν, ὑπεχρέωθη νὰ υποβληθῇ εἰς ἐρεύνας. Καὶ τὰ μὲν ἔγγραφα, εὐρεθέντα ἐντὸς τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ κατεσχέθησαν, ἐκεῖνος δὲ παρεδόθη εἰς ἀξιωματικὸν καλούμενον Ἰάμεσωνα. Περὶ πολλοῦ δὲ ποιούμενος τὴν σωτηρίαν τοῦ Ἀρνόλδ, εἶπε πρὸς τὸν φύλακα ὅτι ὠνομάζετο Ἰωάννης Ἀνδερσων, καὶ παρεκάλεσεν αὐτὸν νὰ στείλῃ ἀμέσως εἰς τὸ Δυτικὸν Ἀκρωτήριο, ἵνα εἰδοποιήσῃ τὸν στρατηγὸν Ἀρνόλδ ὅτι εὐρίσκετο ἐκεῖ. Ὁ δὲ Ἰάμεσων, μὴ πιστεύων ὅτι ὁ Ἀρνόλδ ἦτο συνένοχος προδοσίας, ἐνέδωκε προθύμως εἰς τὴν αἴτησιν· ἀλλ' ὅτε ὁ Ἀνδρὲς ὑπελόγισεν ὅτι ἐδόθη ἱκανὸς καιρὸς τῷ Ἀρνόλδ ἵνα φύγῃ, ἐφανέρωσε τὸν ἀληθῆ αὐτοῦ χαρακτήρα. Ὁ Ἰάμεσων ἔστειλε τότε ταχυδρόμον πρὸς τὸν Οὐάσιγκτῶνα, ἅμα δὲ καὶ τὰ εὐρεθέντα ἐντὸς τῶν ὑποδημάτων ἔγγραφα· ἀπέστειλε δὲ καὶ ὁ Ἀνδρὲς πρὸς αὐτὸν ἔχθεσιν τοῦ τρόπου καθ' ὃν συνελήφθη, καὶ τὸν λόγον δι' ὃν ἀνέλαβεν ἀλλότριον χαρακτήρα.

Ἐπειδὴ δὲ ὁ Οὐάσιγκτων ἐπανήρχετο τότε ἐξ Ἀρτφόρδης, ὁ ταχυδρόμος πορευθεὶς δι' ἄλλης ὁδοῦ δὲν ἀπήντησεν αὐτόν. Καὶ εἶχε μὲν εἰδοποιήσει τὸν Ἀρνόλδ ὅτι ἐμελλε νὰ φθάσῃ εἰς τὸ δυτικὸν Ἀκρω-

τήριον περί τὸ πρόγευμα, ὡς θελήσας ὁμως νὰ
 ἐξετάσῃ ἀξιολογὰ τινὰ στενὰ τῶν ὁρέων, ἐβράδυνε
 πλέον τῶν ὑπολογισμῶν αὐτοῦ. Ἀξιωματικοὶ δέ
 τινες, ἐπιθυμοῦντες νὰ ἴδωσι τὸν ἀγαπητὸν αὐτῶν
 ἀρχηγόν, προσγεύοντο μετὰ τοῦ Ἄρνολδ, ὅτε ἔλα-
 θε τὴν ἐπιστολὴν τοῦ Ἰαμεσῶνος τὴν ἀναγγέλλου-
 σαν τὴν σύλληψιν τοῦ Ἰωάννου Ἀνδερσῶνος. Καὶ
 αὐτὸς μὲν ἐπιδεικνύων ἀταραξίαν ἐξῆλθε τοῦ ἐστια-
 τωρίου· ἀλλὰ καὶ ἡ σύζυγος τοῦ στρατηγοῦ, παρα-
 τηρήσασα ἀλλοίωσιν τινὰ τοῦ ἤθους αὐτοῦ, ἐξῆλ-
 θεν ἐπίσης. Τότε παραστήσας μετὰ πολλῆς συντο-
 μίας τὸν κίνδυνον, ἐπανῆλθεν εἰς τὸ ἐστιατώριον, καὶ
 προφασισθεὶς ὅτι λαθῶν δὲν ἔδωκεν ἀναγκαιοτάτας
 τινὰς ἐπιταγὰς περὶ τῆς ὑποδοχῆς τοῦ ἀρχιστρατή-
 γου, εἰήτησε συγγνώμην παρὰ τῶν ἀξιωματικῶν,
 διότι ἀπῆρχετο μετὰ τοσαύτης σπουδῆς εἰς ἐκπλή-
 ρωσιν καθήκοντος. Καταβὰς δὲ μετὰ ταχύτητος εἰς
 τὴν ὄχθην τοῦ ποταμοῦ, προσέταξε λοχίαν τινὰ καὶ
 ἐξ ἀνδρᾶς νὰ ἐπιβῶσιν εἰς λέμβον, καὶ νὰ φέρωσιν
 αὐτὸν ἀνευ ἀναβολῆς εἰς τὸν Γύπα, ἠγκυροβολη-
 μένον ἔτι ὄντα κάτω τοῦ φρουρίου. Καὶ ὁ μὲν λο-
 χίας, νομίζων ὅτι ὁ Ἄρνολδ μετέβαινε φέρων ση-
 μαίαν ἀνακωχῆς ἵνα διαπραγματευθῆ περὶ πραγ-
 μάτων σπουδαίων ἀφορώντων εἰς τὸν ἀμερικανικὸν
 ἀγῶνα, ἔσπευσε νὰ ὑπακούσῃ· ὅτε δὲ ὁ Ἄρνολδ εἶ-

δεν ἑαυτὸν ἐν ἀσφαλείᾳ, εἶπε πρὸς τὸν λοχίαν ὅτι δὲν ἐσκόπει πλέον νὰ ἐπανεέλθῃ, ὡς ἀποφασίσας νὰ ὑπηρετήσῃ τὸν βασιλέα τῆς Ἀγγλίας· ἠγωνίσθη μάλιστα νὰ καταπέισῃ καὶ αὐτὸν νὰ λειποτακτήσῃ. Ὁ λοχίας ὅμως καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ ἀπεκρίθησαν ὅτι· « Ἄν ὁ στρατηγὸς Ἄρνολδ ἠγάπα τὸν βασιλέα τῆς Ἀγγλίας, ἦτο κύριος νὰ ὑπηρετήσῃ αὐτόν· αὐτοὶ ὅμως, ἀγαπῶντες κάλλιον τὴν ἰδίαν πατρίδα, ἐπεθύμουν ν' ἀποθάνωσιν ἀγωνιζόμενοι ὑπὲρ τῆς ἀνεξαρτησίας αὐτῆς. » Τότε προέτεινεν ὁ Ἄρνολδ πρὸς τὸν διευθυντὴν τοῦ Γυπὸς νὰ κρατήσῃ τοὺς ἀνθρώπους ἐκείνους ὡς αἰχμαλώτους· ἀλλ' αὐτὸς δὲν συνήνεσεν εἰς τοιαύτην ἀτοπον πράξιν.

Ἐν τοσοῦτῳ, τὸ σχέδιον τῆς προδοσίας ἐγένετο γνωστὸν πρὶν ἢ φθάσῃ ὁ Οὐάσιγκτων εἰς τὸ Δυτικὸν Ἀκρωτήριο· ἀλλὰ δὲν ἦτο πλέον καιρὸς νὰ συλληφθῇ ὁ προδότης. Ζητήσας νὰ ἴδῃ τὴν Κυρίαν Ἄρνολδ, εὔρηκεν αὐτὴν ὀδυρομένην. Τοσοῦτῳ δὲ σφοδρὰ ἦτο ἡ λύπη αὐτῆς, ὥστε ἐνόμισε ματαίαν πᾶσαν παραμυθίαν· διεβεβαίωσε μόνον αὐτὴν, παρακαλέσασαν νὰ μείνῃ ἀβλαβής, ὅτι καὶ τιμῆς καὶ πάσης ἄλλης φιλοφροσύνης θέλει ἀπολαύει. Καὶ παραδοὺς αὐτὴν εἰς τὰς φροντίδας τῶν Θεραπεινιδῶν, μετεκαλέσατο ἀξιωματικὸν ὄλως ἀφωσιωμέ-

ναν τῷ Ἀρνόλδ, φρουροῦντα μίαν τῶν ἀξιολογώ-
 τάτων θέσεων τῶν ὀρειῶν μερῶν. Ὅτε δὲ ἤλθεν,
 εἶπε πρὸς αὐτόν· « Συνταγματάρχα, ἠπατήθημεν
 ὁ Ἀρνόλδ εἶναι προδότης. Πιθανὸν νὰ προσβληθῆ
 ἀπόψε ἡ θέσις σου· ἐπάνελθε λοιπὸν ἀνευ ἀναβο-
 λῆς, καὶ ὑπερασπίθητι αὐτὴν ἀνδρείως, ὅπως φρονῶ
 ὅτι καὶ σὺ θέλεις.» Ἡ γενναία αὕτη ἐμπιστοσύνη
 τοσοῦτω συνεκίνησε τὴν καρδίαν τοῦ ἀξιωματικοῦ,
 ὥστε δὲν ἐδυνήθη ἐπὶ τινὰς στιγμὰς ν' ἀποκριθῆ·
 ἀλλ' ὅτε κατῶρθωσε νὰ ἀναλάβῃ τὸν λόγον ἀπε-
 κρίθη· « Ἀντήμειψας ὑπὲρ τὸ δέον ὅ,τι ἔπραξα, ἢ
 ὅ,τι δύναμαί ποτε νὰ πράξω ὑπὲρ τῆς πατρίδος.»

Ὁ δὲ Ἀρνόλδ ἔγραψε πρὸς τὸν Οὐασιγκτῶνα
 διὰ τῆς λέμβου, ἣτις ἔφερεν αὐτόν εἰς τὸ πλοῖον·
 ἀλλὰ τοιαύτη ἦτο ἡ θρασύτης τῆς ἐπιστολῆς, ὥς ἔ-
 ἀνέβη ἐρύθημα εἰς τὰς παρεῖας τοῦ στρατηγοῦ.
 Καὶ ὅμως αἱ πρῶται λέξεις ἄς ἀπήγγειλε μετὰ
 τὴν ἀνάγνωσιν, ὑπηγορεύθησαν ὑπὸ τῶν εὐμενῶν
 αἰσθημάτων τῆς καρδίας αὐτοῦ· διότι παρήγγειλε
 νὰ καθησυχάσωσι τοὺς φόβους τῆς συζύγου τοῦ
 προδότου, εἰδοποιοῦντες αὐτὴν ὅτι ὁ Ἀρνόλδ εὐρί-
 σκετο ἐν ἀσφαλείᾳ, καὶ ὅτι δὲν κατεδιώκετο πλέον.
 Καὶ ἐγένοντο μὲν προετοιμασίαι πρὸς ὑπεράσπισιν
 τοῦ Δυτικοῦ Ἀκρωτηρίου μὴ ποτε προσβάλλῃ αὐτὸ
 ὁ ἐχθρός· ἀλλ' ὁ Σιρ Ἐρρίκος Κλίντων, μὴ ἔχων

πλέον βοηθὸν τὴν προδοσίαν τοῦ διοικητοῦ αὐτοῦ, δὲν ἐτόλμησε τοιαύτην ἀπόπειραν.

Ὅτε δὲ ἤλθεν ἡ ὥρα νὰ ὀρισθῶσι τὰ περὶ τῆς τύχης τοῦ Ἄνδρῆ, οἱ γενικοὶ ἀξιωματικοὶ τοῦ στρατοῦ συνῆλθον ἵνα ἀνακρίνωσιν αὐτόν, καὶ ἵνα, ἐρευνήσαντες περὶ πασῶν τῶν περιστάσεων, ὅσαι σχέσιν εἶχον πρὸς τὴν στυγεράν συνωμοσίαν, ἀποφασίσωσιν ἂν ἔπρεπε νὰ θεωρηθῇ ὡς κατάσκοπος. Μετεχειρίσθησαν δὲ αὐτόν μετὰ μεγίστης φιλοφροσύνης, εἰπόντες ὅτι κύριος ἦτο νὰ μὴ ἀπαντήσῃ εἰς ἐρωτήσεις δικαιολογούσας τὴν καταδίκην· ἀλλ' αὐτὸς, σκεφθεὶς βεβαίως σπουδαιότερον καὶ μὴ συναινῶν νὰ ἐξακολουθήσῃ ἐκουσίως τὸ ἔργον τῆς ἀπάτης, ὠμολόγησε τὸ ἔγκλημα, ὥστε κατέστη περιττὴ πᾶσα ἄλλη ἐξέτασις μαρτύρων.

Καὶ ὅμως ἐλπίζοντες νὰ ἐφεύρωσι δικαιολόγημά τι ὑπὲρ αὐτοῦ, εἶπον ὅτι ἤλθεν εἰς τὸ Δυτικὸν Ἄκρωτήριον φέρων σημαίαν εἰρήνης. Ἐρωτηθεὶς δὲ ἂν εἶναι ἀληθὲς, ἀπεκρίθη· « Ἄν ἤρχόμην φέρων σημαίαν, ἤθελον ἐπιστρέφει μετ' αὐτῆς. » Ἀξιωματικὸς τις ἐκ τῶν Ἀμερικανῶν νομίζων ἔτι δυνατὸν νὰ σώσῃ αὐτόν ἀπὸ τῆς καταδίκης, προέτεινε ν' ἀνταλλαχθῇ πρὸς τὸν Ἄρνολδ· ἀλλ' ὁ Ἄνδρῆ ἀπεκρίθη· « Ποτέ! τοιαύτη πρότασις δὲν θέλει πώποτε γίνεαι παρ' ἐμοῦ. » Πᾶσαι δὲ αἱ περιστά-

σεις ὅσας ὠμολόγησε, κατέπεισαν τοὺς ἀξιωματικούς ὅτι εἶχε χαρακτῆρα κατασκόπου, καί, ὡς γνωστόν, θανατικὴ εἶναι ἡ ποινὴ ἣν οἱ αὐστηροὶ νόμοι τοῦ πολέμου ἐπιβάλλουσιν εἰς τοὺς τοιοῦτους.

Ἐν τοσοῦτῳ γενικὴ ἦτο ἡ λύπη διὰ τὸ φοβερὸν καὶ ἀποτρόπαιον τέλος τοῦ βίου εἰς ὃ κατεδίκασεν ἑαυτὸν ὁ νέος Ἄγγλος, παρεκτραπείς ἀπὸ τῆς ὁδοῦ τῆς εὐθύτητος. Ὁ στρατηγὸς Οὐάσιγκτων ἐξέθετο ἐν ἰδιαιτέρα ἐπιστολῇ εὐμενῇ δόξαν περὶ τοῦ χαρακτῆρος τοῦ Ἄνδρῆ, καὶ ἴσως ποτὲ δὲν ἐξεπλήρωσε μετὰ τοσαύτης θλίψεως δυσάρεστον χρέος, ὅσον ὅτε ὑπέγραψε τὴν θανατικὴν ἀπόφασιν, ἣτις ἐξετελέσθη μετ' ὀλίγον, ἀπαγχονισθέντος τοῦ Ἄνδρῆ, κατὰ τὰς στρατιωτικὰς διατάξεις. Ὁ Ἄρνολδ ἐγράψε πολλὰς περὶ τούτου ἐπιστολάς πρὸς τὸν Οὐάσιγκτῶνα, ἀλλ' οὐδεμίαν ἔλαβεν ἀπάντησιν· προσέταξε μόνον ὁ στρατηγὸς ν' ἀποσταλῶσιν αὐτῷ ἐπιμελῶς, ὄντι ἐν Νεοεβοράκῳ, τὰ σκεῦη, τὰ ἐπιπλά καὶ ἡ σύζυγος αὐτοῦ.

Τοσοῦτον εὐκόλως λησμονοῦμεν τὸ ἄμετρον καὶ θαυμαστόν τῆς ἰσχύος τοῦ Θεοῦ, ὥστε πιστεύομεν καὶ ὁμιλοῦμεν περὶ τῶν γεγονότων, ἅτινα θεωροῦμεν μικρὰ, ὡς εἰ μὴ διευθύνοντο παρ' αὐτοῦ· ἀλλὰ μωρὰ εἶναι ἡ δόξα ὅτι πάντα συμβαίνουσι « κατὰ τύχην, » ἢ « ἐκ περιστάσεως », ἐκτὸς μό-

νον ἂν διὰ τῶν λέξεων τύχη καὶ περιστάσεις, ἐννοῶμεν τὰ μυστηριώδη ἔργα τῆς θείας δυνάμεως, ἧτις κυβερνᾷ ἐπίσης καὶ τὰ ἐλάχιστα καὶ τὰ μέγιστα γεγονότα. Καθ' ἀπάσας τὰς περιστάσεις τὰς ἐχούσας σχέσιν πρὸς τὴν συνωμοσίαν τοῦ Ἀρνόλδ, βλέπομεν τὴν θείαν πρόνοιαν ἀνατρέπουσαν διὰ μικρῶν τὰς σοφωτέρας βουλάς τῶν ἀνθρώπων καὶ ἀποδεικνύουσαν ὅτι: « Ἡ καρδία τοῦ ἀνθρώπου βουλευέται τὴν ὁδὸν αὐτοῦ· ἀλλ' ὁ Κύριος διευθύνει τὰ βήματα αὐτοῦ » (1).

Ἡ ἀποτυχούσα ἐπιβουλὴ τοῦ Ἀρνόλδ κατέστη, χάρις τῷ κυβερνήτῃ τοῦ παντός, ὠφελιμωτάτη εἰς τὴν πατρίδα· διότι πέμφας πρὸς τοὺς ἀξιωματικούς καὶ τοὺς στρατιώτας τοῦ ἀμερικανικοῦ στρατοῦ ἐπιστολάς προτρεπτικὰς νὰ μιμηθῶσι τὸ παράδειγμα αὐτοῦ, ἐβεβαίουν ὅτι ἂν ὑπακούσωσι θέλουσιν ἀνταμειφθῆ γενναίως. Ἀλλὰ τῶν ἐπιστολῶν τούτων ἀποτέλεσμα ὑπῆρξεν ἡ ἐνθερμότητι συνένωσις τῶν Ἀμερικανῶν· ἡ δὲ ἀγανάκτησις ἦν ἡσθάνοντο, παρώτρυνεν αὐτοὺς εἰς νέους ἀγῶνας, ἵν' ἀποδείξωσιν ὅτι ἀπόφασιν εἶχον νὰ ἐγκαρτερήσωσιν εἰς τὴν ὑπεράσπισιν τῆς πατρίδος, καὶ ὅτι κατεφρόνουν τὸν ἀπαρνηθέντα τὸν ὑπὲρ ἐλευθερίας ἀγῶνα.

(1) Παροιμ. ις'. 9.

Ὁ Ἀρνόλδ ὑπῆρξεν ὁ μόνος Ἀμερικανὸς ἀξιωματικὸς, ὅστις, καθ' ὄλην τὴν διάρκειαν τοῦ πολέμου, ἐγένετο ἀξίος, καὶ δικαίως, τοῦ ὀνόματος τοῦ προδότου· διότι οὐ μόνον προσῆλθεν εἰς τοὺς ἐχθροὺς τῆς πατρίδος, ἀλλὰ καὶ δραστηρίως ἠγωνίζετο νὰ σχεδιάζῃ καὶ νὰ ἐκτελῇ ἔργα ὀλέθρια μὲν εἰς αὐτὴν, ἐπιβλαβῆ δὲ πρὸς τοὺς συμπολίτας αὐτοῦ. Πάντες ὅμως οἱ ἀγῶνες ἀπέβαινον ὠφέλιμοι πρὸς ἐκείνους καθ' ὧν ἐγίνοντο.

Ἡ πρὸς τὸν Σίρ Ἐρρίκον Κλίντωνα δοθεῖσα παρ' αὐτοῦ περιγραφή τῆς ἀσθενοῦς καὶ ἀξιοδακρύτου καταστάσεως τοῦ ἀμερικανικοῦ στρατοῦ, ἐνέπνευσεν αὐτῷ τοιαύτην πεποίθησιν εἰς τὰς ἰδίας δυνάμεις, ὥστε πολλάκις ἐγένετο πρόξενος ὠφελείας πρὸς τὸν στρατὸν τοῦτον. Ἐρρέθη ὅτι « ὅστις ἐσκέφθη περὶ τῶν πιθανῶν συνεπειῶν τῆς συνωμοσίας ταύτης, εἴ ποτε εὐδοκίμει, καθὼς καὶ περὶ τῶν τυχαίων περιστάσεων δι' ὧν ἀνεκαλύφθη καὶ κατεστράφη, ἠσθάνθη βεβαίως τρόμον καὶ ἐκπληξιν· ἐνῶ οἱ εὐσεβεῖς εἶδον τὴν χεῖρα τῆς θείας προνοίας ὀδηγοῦσαν τὴν Ἀμερικὴν εἰς τὴν ἀνεξαρτησίαν. »

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ΄.

1780—1781.

Κατὰ τὴν μετὰ τοῦ Γάλλου ναυάρχου ἐν Ἀρτφόρδῃ συνέντευξιν, ὁ στρατηγὸς Οὐάσιγκτων ἐπέσθη ὅτι ἔπρεπε νὰ ἐγκαταλείψῃ κατὰ τὴν ὥραν ἐκείνην τοῦ χρόνου τὸ προσφιλὲς σχέδιον τῆς ἐφόδου κατὰ τοῦ Νεοεβοράκου, καθόσον μάλιστα ὁ ναύαρχος ἔλεγεν ὅτι προσεδόκα αὐξῆσιν τοῦ στόλου, καὶ ὅτι πρὸ αὐτῆς δὲν εἶχεν, ὡς ἐνόμιζε, δύναμιν ἰκανὴν ν' ἀντιπαρατάξῃ πρὸς τὸν ἀγγλικὸν στόλον μετὰ τινος ἐλπίδος ἐπιτυχίας. Οἱ δύο στρατοὶ ἐξηκολούθησαν ἀπλῶς παρατηροῦντες ἀλλήλους, ἕως οὗ ἔφθασεν ἡ ὥρα τῆς μεταβάσεως εἰς τὰ χειμερινὰ καταλύματα. Καὶ οἱ μὲν Ἀμερικανοὶ ἦσαν τότε κατεσκηνωμένοι πλησίον τῆς Μορρίσπολέως, παρὰ τὰ σύνορα τοῦ Νεοεβοράκου καὶ τῆς νέας Ἰερσεύ· τὰ δὲ ἀνήκοντα εἰς τὴν Πολιτείαν τῆς Νέας Ἀγγλίας στρατεύματα κατέλυον ἐν τῷ Δυτικῷ Ἀκρωτηρίῳ, καὶ παρ' ἀμφοτέρας τὰς ὄχθας τοῦ Οὐδσωνος.

Ἡ τοποθεσία τοῦ Δυτικοῦ Ἀκρωτηρίου, καὶ τὰ περίχωρα αὐτῆς, ἔχουσιν ἀγρίαν μὲν ἀλλ' ὠραιο-

τάτην τὴν ὄψιν κατεστάθησαν δὲ καὶ περιεργότατα, ἀφοῦ ὁ Οὐάσιγκτων διεχείμαζεν ἐκεῖ κατὰ τὴν πολυκύμαντον ἐκείνην περίοδον τῆς ἐπαναστάσεως. Ἐξακοσίους περίπου πόδας ὑπεράνω τοῦ Οὐδσωνος κεῖνται τὰ ἐρείπια τοῦ φρουρίου, δεσπόζοντος κατὰ μῆκος τὸν ποταμὸν, ὡς καί τι στενὸν τοῦ ὄρους. Οἱ μέγιστοι λίθοι ἐξ ὧν κατεσκευάσθη τὸ φρούριον, ἀνεπιβάσθησαν, ὡς λέγεται, διὰ τοῦ ἀποτόμου κρημοῦ ὑπὸ χειρῶν ἀνθρώπων. Σώζονται δὲ ἐπὶ τινῶν λόφων καὶ ἐρείπια τῶν καλυβῶν τοῦ στρατοῦ, καὶ ἕκ τινος ὑψώματος ἀναβρῦει ψυχρότατον καὶ διαυγέστατον ὕδωρ, σκιαζόμενον ὑπὸ δένδρων καὶ καλούμενον « Κρήνη τοῦ Οὐάσιγκτωνος. » Οἱ γέροντες τῆς πέριξ χώρας, οἱ ἐνθυμούμενοι τὸν χρόνον καθ' ὃν οἱ ὑπερασπισταὶ αὐτῶν ἐστρατοπέδευον ἐκεῖ, ἔχαιρον μετὰ ταῦτα ὀδηγοῦντες τοὺς ξένους εἰς τὴν κρήνην, ἥς τὸ δροσερὸν ὕδωρ μετεχειρίζετο καθ' ἑκάστην ὁ σεβαστὸς αὐτῶν πρόμαχος. Ἐν τοσοῦτῳ διὰ τὴν μεγίστην δριμύτητα τοῦ χειμῶνος, ἐθεωρεῖτο ἀδύνατον νὰ ἐκστρατεύσωσι διαρκοῦντος αὐτοῦ ἄνδρες σχεδὸν γυμνοί. Ἐνῶ δὲ διεχείμαζον εἰς καταλύματα χειμερινά, καὶ ὁ ἀκάματος Οὐάσιγκτων κατεγίνετο εἰς προπαρασκευὰς ἵνα ἐκστρατεύσῃ τὸ ταχύτερον, ὁ πόλεμος διεδόθη καὶ κατὰ τὰς μεσημβρινὰς πολιτείας. Ὁ

στρατηγὸς Κορνουάλλης, ὅστις εἶχε μείνει ἐκεῖ μετὰ στρατοῦ, προσέβαλε τὴν 16 Αὐγούστου ἐν Κάμδεν, καὶ κατὰ κράτος σχεδὸν κατέστρεψε τοὺς Ἀμερικανούς. Ὅθεν ἐθεώρει ἔκτοτε τὴν Μεσημβρινὴν Καρολίαν ὡς πολιτείαν κατακτηθεῖσαν, καὶ πάντας τοὺς ἀγῶνας ὅσους ποτὲ κατέβαλεν ἰν' ἀντισταθῆ εἰς αὐτὸν, ὠνόμαζε « πράξεις ἐπαναστατικὰς, » καὶ προσέταττε νὰ καταστρέφονται μὲν αἱ ἰδιοκτησίαι πάντων τῶν ἀνθισταμένων εἰς τὴν ἐξουσίαν τοῦ βασιλέως τῆς Ἀγγλίας, τούτους δὲ νὰ μεταχειρίζονται μετὰ μεγίστης αὐστηρότητος.

Ἐπειδὴ δὲ τῶν Ἀμερικανῶν τινες ἠνώθησαν μετὰ τῶν Ἀγγλων, ἠκούσθη δὲ ὅτι καὶ ἄλλοι πρὸς δυσμὰς τῆς πολιτείας τῆς Ἀρκτῶας Καρολίνης ἦσαν ἔτοιμοι νὰ πράξωσι τὸ αὐτὸ, ὁ Κορνουάλλης ἔστειλε τὸν ταγματάρχην Φεργουσῶνα μετὰ στρατοῦ, ἵνα προσβάλῃ πάντας τοὺς μένοντας πιστοὺς εἰς τὸν ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας ἀγῶνα.

Ὁ δὲ ἀμερικανὸς συνταγματάρχης Κλάρκ, ὅστις εἶχεν ἐγκαταλείψει τὴν Γεωργίαν ὅτε οἱ Ἀγγλοι ἐκυρίευσαν τὴν πολιτείαν ταύτην, συνήθροισε μικρὸν σῶμα καὶ ἐπέπεσε κατὰ τῆς πόλεως Αὐγουστής· ἀλλ' ὁ ἐκεῖ ἀγγλικὸς στρατὸς ἔλαβεν ἀμέσως βοήθειαν, καὶ ὁ συνταγματάρχης Κλάρκ ἀπεχώρησεν εἰς τὰ ὄρη. Ὁ δὲ Φέργουσων μαθὼν

τοῦτο, ἀπεφάσισε νὰ ἐμποδίσῃ καὶ αὐτὸν καὶ τὸ μικρὸν μὲν ἀλλὰ γενναῖον αὐτοῦ σῶμα. Τολμηροὶ τινες ὅμως ὄρεινοὶ ἐκ τῶν δυτικῶν μερῶν τῆς Βιργινίας καὶ τῆς Ἀρκτώας Καρολίνης, συνελθόντες ἐν τάχει, καὶ συνενωθέντες μετὰ τινῶν ἄλλων ἐκ τῆς Μεσημβρινῆς Καρολίνης, ἐπορεύθησαν πρὸς τὸν Φεργουσσῶνα, ἐστρατοπεδευμένον ὄντα ἐπὶ τοῦ Ὄρους τοῦ Βασιλέως, καὶ ὀρμήσαντες μετὰ μεγίστης ἀνδρίας, ἐνίκησαν αὐτὸν κατακράτος. Καὶ ὁ μὲν Φέργουσων ἐφονεύθη, τριακόσιοι δὲ ἐκ τῶν ὑπ' αὐτὸν ἔπεσαν ἢ ἐτραυματίσθησαν, καὶ ὀκτακόσιοι ἐγένοντο αἰχμάλωτοι, ἐνῶ χίλια τηλεβόλα μετὰ τῶν ἀποσκευῶν ἔπεσαν εἰς χεῖρας τῶν Ἀμερικανῶν. Μέγα ὑπῆρξε τὸ ἀποτέλεσμα τῆς συμπλοκῆς ταύτης· διότι οἱ δυσηρεστημένοι Ἀμερικανοὶ δραπετεύσαντες δὲν ἐπανῆλθον πρὸς τὸν Κορνουάλλην, ἀναγκασθέντα ν' ἀποχωρήσῃ μακρὰν τῆς Ἀρκτώας Καρολίνης ὅπου ἤλπιζε τελείαν ἐπιτυχίαν.

Διευθύνθη δὲ μετὰ τοῦ στρατοῦ εἰς Κάμδεν ἵνα περιμείνῃ καὶ νέαν βοήθειαν ἐκ Νεοβοράκου μέλλουσαν νὰ σταλῇ ὑπὸ τοῦ Σιρ Ἐρρίκου Κλίντωνος. Καὶ ἐνῶ ἦτο ἐστρατοπεδευμένος ἐκεῖ πλησίον, ἠναγκάσθη νὰ στείλῃ ἀποσπάσματα ἵνα καταστρέψωσιν ἀμερικανὸν τινα ἀξιοματικὸν καλού-

μενον Μαρίωνα. Ὁ ἀξιωματικὸς οὗτος ὠδήγει εὐ-
 αριθμούς μὲν ἀλλὰ γενναίους ἄνδρας, οἵτινες κρυ-
 πτόμενοι μεταξύ βάλτων καὶ δρυμῶνων ἐξήρχοντο
 ὁσάκις ἦτο εὐκαιρία, καὶ ἐπιπίπτοντες κατὰ τῶν
 ἐχθρῶν, ὑπερήσπιζον τὰς ἐγκαταλελειμμένας οἰκο-
 γενείας, ἀφ' ὧν οὗτοι ἤρπαζον τροφάς. Ἀνέκδο-
 τόν τι τοῦ Μαρίωνος ἀποδεικνύει τοὺς ἀληθεῖς
 πατριωτικοὺς λόγους, δι' οὓς ὑπέφερε μετὰ μεγα-
 λοφυχίας καὶ ὑπομονῆς τοὺς κινδύνους καὶ τὰς
 ταλαιπωρίας, ἐγκαρτερῶν εἰς τὴν κατὰ τοῦ Κορ-
 νουάλλη ἀντίστασιν.

Ἀξιωματικὸς τις Ἀγγλος ἦλθε φέρων προτά-
 σεις ἀνταλλαγῆς αἰχμαλώτων· δεχθεὶς δὲ αὐτὸν
 φιλοφρόνως προσεκάλεσε καὶ εἰς τὸ γεῦμα, ἀφοῦ
 πρῶτον ἐκανόνισθησαν τὰ περὶ τοῦ ζητήματος. Ἀ-
 κούσας τὴν πρόσκλησιν ὁ ἀξιωματικὸς ἠπόρησε,
 διότι οὐδαμοῦ ἐκεῖ πλησίον ἐφαίνοντο ἐδέσματα,
 οὔτε κανὼν τόπος εἰς παρασκευὴν αὐτῶν. Ὀλίγοι τι-
 νὲς μόνον ἠλιοκαεῖς στρατιῶται ἐκάθηντο ἐπὶ κορ-
 μῶν δένδρων, ἔχοντες παρ' αὐτοῖς πυριτοθήκας.

Ὁ ἀξιωματικὸς ἀπεκρίθη ὅτι ἐδέχετο τὴν πρόσ-
 κλησιν, περιέργειαν ἔχων ἀναμφιβόλως νὰ ἴδῃ πό-
 θεν ἤθελὲν ἔλθει τὸ γεῦμα. « Ὡμᾶ, ἔκραξεν ὁ
 Μαρίων πρὸς τινὰ τῶν στρατιωτῶν, φέρε τὸ γεῦ-
 μα. » Καὶ ὁ Ὡμᾶς λαβὼν πεύκης κλαδίον ἐξέ-

χωσέτινα γεώμηλα ἐκ μέσου σωροῦ τέφρας, ὑφ' ἣν
 εἶχον τεθῆ ἵνα ἐψηθῶσι. Καὶ πρῶτον μὲν ἐκαθάρι-
 σεν αὐτὰ φυσήσας τὴν κόνιν καὶ ἀπομάξας διὰ τῆς
 χειρίδος τοῦ ὑποκαμίσου αὐτοῦ, εἶτα ἐπισωρεύσας
 ἐπὶ φλοιοῦ δένδρου, παρέθηκεν αὐτὰ μεταξὺ τοῦ
 Ἄγγλου καὶ τοῦ Μαρίωνος, ἐπὶ τοῦ κορμοῦ τῆς
 πεύκης ἐφ' οὗ ἐκάθηντο. Καὶ ὁ μὲν ξένος ἀξιωμα-
 τικὸς ἔλαβεν ἓν γεώμηλον, καὶ ἐνῶ ἔτρωγεν ἀν-
 εκάγχασεν· ὁ δὲ Μαρίων ἠτένισεν αὐτὸν ἔκθαμβος.
 « Συγχώρησόν με, εἶπεν ὁ Ἄγγλος· ἐσυλλογι-
 ζόμεν τί ἤθελον πράξει οἱ ἀδελφοί μου ἂν ἔδιδε
 πρὸς αὐτοὺς ἢ Κυβέρνησις τοιαῦτα γεύματα· δὲν
 ἀμφιβάλλω ὅμως ὅτι ἐν γένει γεύεσθε καλλήτερα.
 — Χειρότερα, ἀπεκρίθη ὁ Μαρίων, διότι πολλάκις
 δὲν ἔχομεν ἀρκετὰ γεώμηλα ἵνα κἂν μὴ λιμώτ-
 τωμεν. — Ἐπειδὴ λοιπὸν στερεῖσθε τροφῶν, δὲν
 εἶναι ἀμφιβολία, ἐπανελάβεν ὁ ἀξιωματικὸς, ὅτι
 ἔχετε καλὸν μισθόν. — Οὔτε λεπτόν, ἀπεκρίθη ὁ
 Μαρίων. — Λοιπὸν δὲν ἐννοῶ, ἀνεφώνησεν ἐκεῖ-
 νος, πῶς ἀντέχετε. — Τὰ τοιαῦτα ἐξαρτῶνται ἐκ
 τοῦ αἰσθήματος, ἀπεκρίθη ὁ Μαρίων, καὶ διὰ τοῦτο
 εἶμαι εὐτυχής· προτιμῶ νὰ πολεμῶ ἢν' ἀποκτήσω
 τὴν μακαρίαν ἐλευθερίαν τῆς πατρίδος μου καὶ νὰ
 τρώγω ρίζας, ἢ ν' ἀπαρνηθῶ τὸν ἀγῶνα καὶ νὰ
 κερδῆσω ὅλα τὰ πλοῦτη τοῦ Σολομῶντος. »

«Ότε δὲ ὁ Ἄγγλος ἐπανῆλθε πρὸς τὸν ἀρχηγὸν αὐτοῦ, ἠρωτήθη διὰ τί ἐφαίνετο τοσοῦτω σύν-
 οὔτος. Καὶ ἐκεῖνος. — Ἐχω λόγον νὰ φαίνωμαι τοι-
 οὔτος. — Διατί; ἠρώτησεν ὁ ἀρχηγὸς περίφοβος·
 μήπως ἐνίκησε τὸν Σὶρ Ἐρρίκον Κλίντωνα ὁ Οὐά-
 σιγκτων; — Ὅχι, κύριε· ἀλλὰ χειρότερα. Εἶδον
 ἓνα ἀμερικανὸν στρατηγὸν καὶ τοὺς ἀνθρώπους
 αὐτοῦ χωρὶς μισθοῦ καὶ σχεδὸν χωρὶς ἐνδυμά-
 των, τρώγοντας ρίζας καὶ πίνοντας νερὸν, καὶ
 ταῦτα πάντα διὰ τὴν ἐλευθερίαν. Ποίαν ἐλπίδα
 ἐπιτυχίας ἔχομεν πολεμοῦντες πρὸς τοιοῦτους
 ἀνδρας; »

Ὁ δὲ Κορνουάλλης μετεχειρίσθη δραστηριώτα-
 τόν τινα ἀξιωματικόν, τὸν συνταγματάρχην Γάρλ-
 τωνα, ἵνα σύρῃ τὸν Μαρίωνα καὶ τοὺς εὐαρίθμους
 αὐτοῦ ὀπαδοὺς ἀπὸ τοῦ ἀσφαλοῦς ἀσύλου ὅπου
 εὕρισκοντο· ἀλλ' ἀποτυχῶν, ἔχυσεν ὅλην αὐτοῦ
 τὴν ὀργὴν κατὰ τῶν περιχώρων, γυμνώσας τοὺς
 κατοίκους. Ἐπαυσε δὲ ὅτε ἤκουσεν ὅτι ἐφάνη ὁ ἀ-
 μερικανὸς στρατηγὸς Σούμτερ ὅστις, διοικῶν σῶ-
 μα στρατιωτῶν ἐλαφρῶν, ἐπλησίαζεν ἀπὸ τοῦ ἀν-
 τικρῦ μέρους. Ὁ Σούμτερ ἦτο ἐνεργητικώτατος
 ἀξιωματικὸς καὶ ὁ Κορνουάλλης, ὅστις ἐνόμιζεν
 ὅτι εἶχε νικηθῆ κατακράτος, ἐθαύμασεν ἀκούσας
 ὅτι ἤρχετο καὶ πάλιν ὀδηγῶν ἀξιόμαχον δύναμιν.

Ἀποφασίσας λοιπὸν ἀμέσως νὰ προσβάλη αὐτὸν ἐντὸς τοῦ στρατοπέδου, παρὰ τὸν Πλατὺν ποταμὸν, ἔστειλεν ἐπὶ τούτῳ ἀπόσπασμα ἐκ τοῦ στρατοῦ, διοικούμενον ὑπὸ τοῦ ταγματάρχου Οὐέμος, ὃ περ ἐλθὼν πολλὰς ὥρας πρὸ τῆς αὐγῆς ἐπέπεσε μεθ' ὀρμῆς· ἀλλ' ὁ Σούμτερ ἐπανέφερε ταχέως τοὺς στρατιώτας εἰς τάξιν, καὶ ἐπολέμησε τοσούτῳ γενναίως, ὥστε οἱ ἐχθροὶ ἐβιάσθησαν νὰ υποχωρήσωσι, φονευθέντος καὶ τοῦ ἀρχηγοῦ αὐτῶν. Καὶ ὁ μὲν Σούμτερ ἤλλαξε τότε θέσιν, ὁ δὲ Κορνούαλλης ἔστειλε τὸν Τάρλτωνα ἵνα καταδιώξῃ καὶ προσβάλῃ αὐτόν.

Ὁ Σούμτερ κατεῖχε ἀπότομόν τινα λόφον, πλησίον τοῦ ποταμοῦ Τίγρεως, ὅτε ὁ Τάρλτων ἐπέπεσεν ἀκάθεκτος κατ' αὐτοῦ· ἀλλ' ἠναγκάσθη νὰ υποχωρήσῃ μετὰ μικρὸν κατεσπευσμένως καὶ ἀτάκτως, ἀφείς ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης διακοσίους ὡς ἔγγιστα νεκροὺς καὶ τραυματίας. Ἐκ δὲ τῶν Ἀμερικανῶν, τρεῖς μὲν ἐφονεύθησαν, τέσσαρες δὲ ἐτραυματίσθησαν. Ἀλλὰ καὶ ὁ στρατηγὸς Σούμτερ ἐτραυματίσθη δεινῶς, καὶ γνωρίζων ὅτι πιθανὸν ἦτο νὰ στείλῃ κατ' αὐτοῦ ὁ Κορνούαλλης ἰσχυροτάτην δύναμιν, ἐθεώρησε συνετὸν νὰ διασκορπίσῃ τοὺς στρατιώτας καὶ νὰ προσκαλέσῃ αὐτοὺς ἐκ νέου ἅμα θεραπευθεῖς· διότι τοιοῦτο ἦτο

τὸ πνεῦμα τὸ ζωογονοῦν τοὺς ὑπὲρ ἐλευθερίας ἀθλοῦντας, ὥστε δὲν ἦτο φόβος λειποταξίας. Ἀπερχόμενοι δὲ εἰς ὑπεράσπισιν τῶν ἰδίων οἰκιῶν καὶ οἰκογενειῶν, ἦσαν ἔτοιμοι νὰ ἐπανέλθωσιν ἅμα θεωρηθείσης ἀναγκαίας τῆς ὑπηρεσίας αὐτῶν.

Ὁ δὲ πρὸς μεσημβρίαν τακτικὸς στρατὸς ἦτο εἰς ἄκρον εὐάριθμος, καὶ ἡ κατάστασις αὐτοῦ περιγράφεται κάλλιστα ὑπὸ τοῦ Οὐασιγκτῶνος ἔντινι πρὸς φίλον ἐπιστολῇ, ὅτε διώρισε τὸν στρατηγὸν Γρὴν ἵνα ἀναλάβῃ τὴν διοίκησιν αὐτοῦ. Ἐγραφε δὲ ταῦτα· « Κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν σου, ἀξιωματικὸς κατάλληλος διωρίσθη διοικητὴς τοῦ πρὸς μεσημβρίαν στρατοῦ· φρονῶ δὲ ὅτι ἔδωκα πρὸς ὑμᾶς ἄξιον ἀρχηγόν· ἀλλὰ τί δύναται στρατηγὸς ἄνευ στρατιωτῶν, ἄνευ ὀπλων, ἄνευ ἐνδυμάτων, ἄνευ πολεμεφοδίων καὶ ἄνευ τροφῶν ; »

Τὸν δὲ Δεκέμβριον ἔφθασεν ὁ στρατηγὸς Γρὴν εἰς τὴν κατὰ τὴν Μεσημβρινὴν Καρολίαν Καρλόταν, ὅπου κατέλυεν ὁ στρατὸς· ἅπας δὲ ὁ ἀριθμὸς τῶν ὑπ' αὐτὸν στρατευμάτων μόλις ἀνέβαινεν εἰς δύο χιλιάδας ἀνδρῶν, τὸ πλεῖστον ἐλαφρῶν. Καὶ διαιρέσας αὐτὸν εἰς μοίρας δύο, τὴν μὲν ἔδωκε τῷ στρατηγῷ Μόργαν, ἐπιτάξας αὐτῷ νὰ ἐκστρατεύσῃ πρὸς τὸ μεσημβρινὸν μέρος τοῦ Καταούβα ποταμοῦ, ἐκεῖνος δὲ διευθύνθη πρὸς τὸν ποταμὸν

Πέδην, ἵνα κατασκηνώσῃ κατὰ τὴν ἀνατολικὴν ὀχθὴν αὐτοῦ.

Οὕτω πως τοποθετηθεῖσάν τῶν δύο μοιρῶν, ἐπειδὴ ὁ στρατὸς τοῦ Κορνούαλλη εὐρέθη μεταξὺ αὐτῶν, ἀπεφάσισε νὰ προσβάλλῃ τὴν μίαν· ἀλλ' ἐπεθύμει ν' ἀφήσῃ ὅσον ἔνεστιν ἀβέβαιον κατ' ὁποτέρως ἐσχόπει νὰ ἐπιτεθῆ. Ἐν τοσοῦτω νέα στρατεύματα στελλόμενα ἐκ Νεοεβοράκου διευθύνοντο εἰς Κάμδεν. Ὁ δὲ Κορνούαλλης, ἐκστρατεύσας πρὸς τὴν Ἀρκτῶαν Καρολίαν, παρήγγειλε ταῦτα μὲν νὰ μεταβῶσι πρὸς συνάντησιν αὐτοῦ εἰς Καταούβαν, ὁ δὲ Τάρλτων νὰ ἐπιπέσῃ ταχέως μετὰ πολυαριθμοῦ στρατιωτικοῦ ἀποσπάσματος κατὰ τοῦ Μόργαν, « ἵν' ἀπωθήσῃ αὐτὸν μέχρις ἐσχάτων, καὶ κατὰ πᾶσαν περίστασιν ἀποδιώξῃ πέραν τοῦ Πλατέως ποταμοῦ ». Τοιαῦτα δὲ διατάττων ἤλπιζεν ὅτι ἂν διέφευγε τὸν Τάρλτων, ἤθελεν ἀπαντηθῆ καὶ καταστραφῆ ὑπὸ τοῦ κυρίου σώματος τοῦ στρατοῦ.

Ἄλλ' ἐξογκωθέντων αἴφνης τῶν ποταμῶν οὐς ἐμελλε νὰ περάσῃ ὁ στρατὸς, ἠργοπόρησαν πλεόν ἢ ὅσον ὑπελογίζετο ὁ Κορνούαλλης νὰ φθάσωσι τὰ νέα στρατεύματα εἰς τὸ ὄρισθὲν μέρος. Ὁ δὲ Τάρλτων, γενόμενος δραστηριώτερος, κατέφθασε μετὰ τοῦ στρατεύματος τὸν Μόργαν, πρὶν ἢ ἔλθῃ

ὁ Κορνουάλλης εἰς τὴν θέσιν, ὅπου ἐσκόπει οὗτος νὰ παρεμποδίσῃ αὐτὸν ἂν ἐβιάζετο νὰ ὑποχωρήσῃ. Ἀκούσας δὲ ὁ Μόργαν τὰ κινήματα ταῦτα τοῦ ἐχθροῦ, καὶ εἰδὼς ὅτι ἡ θέσις αὐτοῦ ἦτο ἀκροσφαλλῆς, διέβη τὸν Πακολέταν, καὶ ἐλθὼν ἐτοποθέτησε τοὺς στρατιώτας παρὰ τὸν πόρον ἵνα ὑπερασπίσωσιν αὐτὸν· μαθὼν ὅμως μετὰ μικρὸν ὅτι οἱ καταδιώκοντες αὐτὸν ἐπέρασαν τὸν ποταμὸν ἐξ μίλια ὑψηλότερον, ἀπεχώρησεν εἰς τι μέρος μεταξύ τῶν πευκῶν, ὀνομαζόμενον Κάουπενς. Καὶ καταλύσας ἐκεῖ συνεβουλεύθη τοὺς ἀξιωματικούς τοῦ μικροῦ στρατοῦ περὶ τοῦ πρακτέου· ἐπειδὴ δὲ ἀπεφασίσθη νὰ ἐγκαρτερήσωσιν ἐκεῖ καὶ νὰ περιμείνωσι τὴν ἐφοδὸν, ἐτοποθέτησαν τὸν στρατὸν ἐπὶ ἀνωφεροῦς τινος μέρους, μεταξύ δάσους ἀραιοῦ, καὶ ἀνέμειναν μετὰ θάρρους τὸν ἐχθρὸν, ὅστις φανεῖς μετὰ μικρὸν ἐβάδιζε πλήρη ἔχων πεποίθησιν ὅτι ἐμελλε νὰ νικήσῃ. Καὶ ταῦτα μὲν ἐγένοντο τὴν 17 Ἰανουαρίου 1781.

Ὁ δὲ Μόργαν καὶ οἱ ἀξιωματικοὶ διέταξαν τὰ δέοντα μετὰ τῆς ἀταράχου κρίσεως, καὶ μετὰ τῆς ὑποταγῆς καὶ προθυμίας ὑπήκουσαν οἱ στρατιῶται, ὥστε ὁ Γάρλτων καὶ ὁ πλήρης θάρρους αὐτοῦ στρατὸς ἠττηθέντες, ἐβιάσθησαν νὰ φύγωσι, καταδιωκόμενοι ἐγγύθεν ὑπὸ τῶν Ἀμερι-

κανῶν, αἰχμαλωτευσάντων ἀξιωματικούς μὲν εἰκοσιπέντε, στρατιώτας δὲ πεντακοσίους. Ἐκυρίευσαν δὲ καὶ ὀκτακόσια πυροβόλα, τριακονταπέντε φορτηγούς ἀμάξας καὶ ἵππους ἑκατόν. Ἐκ δὲ τῶν Ἀμερικανῶν ἐφονεύθησαν καὶ ἐτραυματίσθησαν ὀγδοήκοντα περίπου ἄνδρες. Ἐν τῇ μάχῃ ταύτῃ παρευρέθη καὶ ὁ ἀντισυταγματάρχης Οὐάσιγκτων, ὅστις ὅτε ἦτο λοχαγὸς ἐπολέμησεν ἀνδρείως ἐν Τρεντῶνι. Ἐπειδὴ δὲ ἐν τῇ θέρμῃ τῆς καταδιώξεως ἐμακρύνθη ἀπὸ τοῦ στρατοῦ, τρεῖς ἄγγλοι ἀξιωματικοὶ ὧν εἷς καὶ ὁ Τάρλτων, ἐπανῆλθον ἐν τάχει καὶ προσέβαλον αὐτόν. Καὶ εἷς μὲν κατέφερε τὸ ξίφος κατ' αὐτοῦ· ἀλλ' ἐπιλοχίας τις δραμῶν εἰς βοήθειαν ἀπέκρουσε τὴν πληγὴν. Συγχρόνως δὲ προσέβαλεν αὐτὸν καὶ ὁ δεύτερος ἀξιωματικὸς· ἀλλὰ παῖς τις, τοσοῦτον ὧν μικρὸς ὥστε οὔτε ξίφος ἐδύνατο νὰ κρατήσῃ, ἐτραυμάτισε τὸν ἀξιωματικὸν τοῦτον διὰ πιστολίου, καὶ οὕτως ἔσωσε τὸν Οὐάσιγκτῶνα, παλαιόντα πρὸς τὸν Τάρλτωννα. Ἰδὼν λοιπὸν οὗτος ὅτι ἀδύνατον ἦτο νὰ ὑπερισχύσῃ, ἐτράπη εἰς φυγὴν, καὶ κενώσας πυροβόλον ἐτραυμάτισε μὲν τὸν ἵππον τοῦ συνταγματάρχου, τὸν ἀναβάτην ὅμως οὐχί.

Κατὰ τὴν μονομαχίαν ταύτην ἐπλήρωσεν ὁ Οὐάσιγκτων τὴν χεῖρα τοῦ Τάρλτωνος· λέγεται

δὲ ὅτι εἰπὼν οὗτος μετὰ ταῦτα εἰς Ἀμερικανίδα ἐκ Καρολουπόλεως· « φαίνεται ὅτι ἔχετε μεγάλην ιδέαν περὶ τοῦ συνταγματάρχου Οὐασιγκτῶνος· καὶ ὅμως, ὡς μοι εἶπον, εἶναι τόσον ἀμαθῆς, ὥστε μόλις δύναται νὰ χαράξῃ τὸ ὄνομα αὐτοῦ, » ἤκουσεν εἰς ἀπάντησιν τῆς σκαιᾶς ταύτης παρατηρήσεως ὅτι, « πιθανὸν τοῦτο· ἀλλ' οὐδεὶς κάλλιον ὑμῶν, συνταγματάρχα, δύναται νὰ μαρτυρήσῃ ὅτι γνωρίζει νὰ χαράττῃ τὸ σημεῖον αὐτοῦ ».

Ὁ δὲ Τάρλτων ἀναχωρήσας μετὰ σπουδῆς ἐκ Κάουπενς, ἔφθασεν ὅπου κατέλυεν ὁ στρατὸς τοῦ Κορνουάλλη, εἰκοσιπέντε περίπου μίλια μακρὰν.

Ἡ νίκη αὕτη ἦτο σπουδαιότατη πρὸς τὸν ἀμερικανικὸν ἀγῶνα· διότι, καταστρεφόμενου τοῦ στρατοῦ τοῦ Μόργαν, ὁ Κορνουάλλης ἐπέπιπτε πιθανῶς κατὰ τοῦ Γρήν μετὰ πασῶν αὐτοῦ τῶν δυνάμεων καὶ μετ' ἐπιτυχίας ἀναμφιβόλου, διότι πολυάριθμον εἶχε τὸν στρατὸν, καὶ τότε πᾶσαι αἰ μεσημβριναὶ πολιτεῖαι ἐκυριεύοντο.

Τὴν ἐπαύριον μετὰ τὴν μάχην ἔφθασαν τὰ στρατεύματα ἅτινα προσεκάλεσεν ὁ Κορνουάλλης, καὶ τὴν αὐγὴν τῆς ἐπιούσης ἐξεστράτευσεν πανστρατιᾷ, ἀπόφασιν ἔχων νὰ προσβάλλῃ τὸν Μόργαν μετὰ δυνάμεως, ἥτις βεβαίως ἔμελλε νὰ καταστρέψῃ τοὺς ἐναντίους.

Ὁ δὲ στρατηγὸς Μόργαν, διευθυνθεὶς τάχως πρὸς τὸν Καταούβαν ποταμὸν, διέβη αὐτὸν πρὸ δύο μόνον ὥρων πρὶν ἢ φθάσῃ ὁ ἀγγλικὸς στρατὸς εἰς τὰς ὄχθας αὐτοῦ. Καὶ ἐπειδὴ ἤγγιζεν ἡ νύξ, ὁ Κορνουάλλης δὲν ἀπεφάσισε νὰ περάσῃ καὶ αὐτὸς πρὸ τῆς ἡμέρας· ἀλλ' ὅτε ἀνέτειλεν ὁ ἥλιος, ἡ εὐμενὴς ἐκείνη χεὶρ, ἥτις ὠδήγει τοὺς ἀμερικανοὺς εἰς τὴν ἀνεξαρτησίαν διὰ δοκιμασιῶν, ἐθετο μεταξὺ τοῦ Κορνουάλλη καὶ τοῦ στρατοῦ ὃν ἤλπιζε νὰ καταστρέψῃ φραγμὸν, ὃν πᾶσα ἡ δύναμις καὶ πᾶσα ἡ σύνεσις αὐτοῦ δὲν ἦσαν ἱκαναὶ νὰ ὑπερπηθῶσιν. Ἐπεσε δὲ καὶ βροχὴ δι' ὅλης τῆς νυκτὸς, ἀλλὰ τόσῳ λεπτῇ ὥστε ἐθεωρεῖτο ἀπίθανος ἡ αὔξησις τοῦ βάθους τοῦ ποταμοῦ· καὶ ὅμως ἐπὶ δύο ἡμέρας κατέστη ἀδιάβατος.

Ἡ κατὰ θείαν οἰκονομίαν ἀργοπορία τῶν καταδιωκόντων αὐτὸν, ἔδωκε καιρὸν τῷ Μόργαν νὰ ἐξασφαλίσῃ τοὺς αἰχμαλώτους, ἅμα δὲ καὶ τὰ κυριευθέντα ὄπλα καὶ πολεμεφόδια, καὶ νὰ ἀνακουφίσῃ ἀπὸ τοῦ κόπου τὸν κεκμηκότα στρατόν.

Ὁ δὲ στρατηγὸς Γρήν, ἀκούσας τὴν ἐν Κάουπενς μάχην, ἐθεώρησε σπουδαιότατον νὰ συνενώσῃ τὰς δύο μοίρας τοῦ στρατοῦ· καὶ ἐπειδὴ πρὸς τούτοις ἦτο ἀνάγκη νὰ βοηθήσῃ τὸν Μόργαν διὰ συμβουλῶν, διευθύνθη σπουδάζων πρὸς αὐτὸν ἀφείς

τὴν ἄλλην μοῖραν ὑπὸ τὴν διοίκησιν τοῦ στρατη-
γοῦ Ὑγερ.

Ὅτε δὲ κατέβησαν ἀρκούντως τὰ ὕδατα, ὁ Κορ-
νουάλλης διέβη τὸν Καταούβαν, ἐξηκολούθησε
καταδιώκων μετὰ σπουδῆς τοὺς Ἀμερικανούς δι-
ευθυνομένους πρὸς τὸν Ὑάδκην, ὃν καὶ ἐπέρασαν
τὴν 2 Φεβρουαρίου οἱ μὲν ἐπὶ σχεδιῶν, οἱ δὲ πεζοί,
φροντίσαντες νὰ ἐξασφαλίσωσι πάσας τὰς σχεδίας,
ἵνα μὴ μεταχειρισθῶσιν αὐτὰς οἱ ἐχθροί, ἐλθόντες
ἤδη εἰς τὴν ἀπέναντι ὄχθην. Ἀλλὰ καὶ πάλιν τὰ
ὑδάτα ἤλθον εἰς βοήθειαν τῶν Ἀμερικανῶν· διότι
πρὶν ἢ ἐτοιμάσωσιν οἱ ἐναντίοι λέμβους ἢ σχεδίας
ἵνα διαβῶσι τὸν Ὑάδκην, ὑετός πολὺς καὶ ἄνεμος
σφοδρὸς κατέστησαν ἐπικίνδυνον πᾶσαν ἀπόπειραν.

Ἐπειδὴ δὲ ὁ ποταμὸς ἐξωγκοῦτο ἀδιακόπως, ὁ
Κορνουάλλης ὑπεχρεώθη νὰ μεταβῆ πρὸς τὰς πη-
γὰς αὐτοῦ, ὅπου ἦτο ὀλιγώτερον βαθὺς, πρὶν ἢ
τολμήσῃ νὰ περάσῃ αὐτόν.

Περὶ τὸν χρόνον τῆς ἀμερικανικῆς ἐ-
παναστάσεως λέγει ταῦτα· « Ἡ δευτέρα αὕτη
θαυμασία διάσωσις ἐθεωρήθη ὑπὸ τῶν Ἀμερικαν-
ῶν ὡς νέα ἀπόδειξις ὅτι τὸν ἀγῶνα αὐτῶν εὐ-
νόει ὁ Θεός· τοσοῦτω δὲ ἐπηύξησε τὰ θρησκευτικὰ
αἰσθήματα τῶν εὐσεβῶν κατοίκων ἢ ἰδέα, ὅτι ἐνῶ
αὐτοὶ δις κατὰ συνέχειαν διέβησαν τὸν ποταμὸν, ὁ

ἐχθρός καί τοι ὀλίγον ἀπέχων δὲν ἐπέτυχεν, ὥστε ἐνισχύθησαν ἔτι μᾶλλον κατὰ τὸν ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας ἀγῶνα » (1).

Ἡ ἀργοπορία αὕτη συνετέλεσεν ὅπως μεταβῆ ὁ στρατηγὸς Γρήν εἰς τὸ ἐν Γυλφόρδ Δικαστήριον, ὅπου ἔφθασε καὶ ἡ ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ Ὑγερ μοῖρα.

Ὅτε δὲ εἶδεν ὁ Κορνουάλλης ὅτι δὲν ἦτο δυνατόν νὰ προλάβῃ τὴν συνένωσιν τῶν δύο τούτων μοιρῶν, ἀπεφάσισε νὰ παρεμβῆ μεταξύ αὐτοῦ καὶ τῆς Βιργινίας, ὅπως βιάσῃ αὐτὸν εἰς πόλεμον, πρὶν ἢ προφθάσῃ ἡ ἐπικουρία, ἥτις ἐτοιμαζομένη κατὰ τὴν πολιτείαν ἐκείνην ἔμελλε νὰ σταλῇ.

Γινώσκων ὁ στρατηγὸς Γρήν ὅτι μάχη πρὸς ἐχθρὸν τοσοῦτον ἰσχυρὸν ἤθελεν ἀποβῆ ὀλεθρία, κατέβαλε πάντα ἀγῶνα ἵνα μεταφέρῃ μετὰ σπουδῆς τὸν στρατὸν πρὸς τὸν ποταμὸν Δάν, ἐλπίζων νὰ εἰσέλθῃ πρὸ τοῦ Κορνουάλλη εἰς Βιργινίαν. Μετὰ πολλὰς δὲ δυσκολίας, καὶ ἀφοῦ διέτρεξε τεσσαράκοντα μίλια ἐντὸς εἰκοσιτεσσάρων ὥρῶν, κατῴρθωσε νὰ διαβιβάσῃ αὐτὸν σῶον διὰ τοῦ ποταμοῦ. Μόλις δὲ ἡ τελευταία λέμβος ἤγγισε τὴν βόρειον ὄχθην, καὶ ὁ στρατὸς τοῦ Κορνουάλλη ἐφάνη εἰς τὴν ἀπέναντι.

(1) Ῥαμσαί.

Ὁ δὲ Γρὴν ὑπεχώρησε μετὰ τῆς εὐαρίθμου αὐ-
 τοῦ δυνάμεως διακόσια μίλια καὶ ἐπέκεινα, μηδένα
 στερηθεὶς στρατιώτην. Ἦτο δὲ τότε χειμῶν· ὁ
 καιρὸς ἦτο ψυχρὸς καὶ ὑγρὸς, αἱ ὁδοὶ καταβεβορ-
 βορωμέναι ἢ πεπηγυῖαι, καὶ ὁ στρατὸς σχεδὸν γυ-
 μνὸς καὶ ἀνυπόδητος, μὴ ἔχων πολλάκις ἄλλην
 τροφήν πλὴν σίτου τετριμμένου ἐπὶ ἀγγείων κασ-
 σιτερίνων τρυπωμένων ἐπὶ αὐτῷ τῷ σκοπῷ. Καὶ
 τοῦ Κορνούαλλη δὲ ὁ στρατὸς διέβη διὰ τῶν αὐ-
 τῶν ὁδῶν, ἀλλὰ καλῶς ἐνδεδυμένος, καὶ τροφὰς
 ἔχων ἐνδυναμωτικός. Ἐμποδισθεὶς ὅμως ὑπὸ τῶν
 ἐξογκωθέντων ὑδάτων δὲν κατέφθασε τοὺς Ἀμερι-
 κανοὺς· τοσαῦτα δὲ ἐμπόδια ἀπήντησε μετὰ τὴν ἀ-
 σφαλῆ τούτων διάβασιν, ὥστε ἡ θεία πρόνοια ἐφα-
 νερώθη προδήλως εἰς ταύτας τὰς ἀργοπορίας, καὶ
 ὁ Γρὴν ὡς καὶ ὁ ἀσθενὴς αὐτοῦ στρατὸς, ἔλαβον
 ἀφορμὰς νὰ εὐχαριστήσωσι τὸν Θεόν, τὸν διὰ
 τοιούτων θαυμάτων σώσαντα αὐτοὺς ἀπὸ ἰσχυρο-
 τάτου πολεμίου.

Ὅτε δὲ ὁ ἀμερικανικὸς στρατὸς εἰσῆλθεν εἰς
 Βιργινίαν, ὁ Κορνούαλλης ἀναστείλας τὴν κατα-
 δίδωξιν διευθύνθη βραδέως εἰς Χιλλόπολιν, πρωτεύ-
 ουσαν τότε τῆς Βορείου Καρολίνης. Καὶ ἀνυψώ-
 σασ ἐκεῖ τὴν σημαίαν τοῦ βασιλέως τῆς Ἀγγλίας,
 προσεκάλεσε πάντας τοὺς κατοίκους τῆς πολι-

τείας νὰ συνδράμωσιν αὐτὸν ἵνα ἐπαναφέρῃ τὴν
πρώτην κυβέρνησιν.

Ἄλλ' ὁ στρατηγὸς Γρήν, ἔχων ἀπόφασιν νὰ
μὴ ἀφήσῃ αὐτὸν νὰ κυριεύσῃ ἐξ ὀλοκλήρου τὴν πο-
λιτείαν ἐκείνην, παρέλαβεν ἑκατοστίας τινὰς ἀν-
δρῶν εἰς ἐπικουρίαν τοῦ στρατοῦ, καὶ διαβάς ἐκ
νέου τὸν ποταμὸν Δὰν ἐξεστράτευσε βραδέως πρὸς
Χιλλόπολιν. Καὶ εἶχον μὲν ζητηθῆ παρὰ τῶν πε-
ριχώρων τροφαὶ διὰ τὸν ἀγγλικὸν στρατὸν· ἀλλ'
ἐπὶ τέλους ἰδὼν ὁ Κορνουάλλης ὅτι ἀδύνατον νὰ
πορισθῇ τὰ ἀναγκαῖα, ἀπεφάσισε νὰ μεταβῆ εἰς
ἄλλην θέσιν. Ὅτε δὲ ἀνεχώρησε προέβη καὶ ὁ
Γρήν, ἀλλὰ φροντίσας νὰ μὴ φέρῃ τὸν στρατὸν
εἰς μέρος, ὅπου ἤθελεν ἀναγκασθῆ νὰ ἔλθῃ εἰς χεῖ-
ρας, πρὶν ἢ φθάσῃ καὶ ἡ ἐκ Βιργινίας περιμενο-
μένη βοήθεια. Ἐλθούσης δὲ ταύτης ἀπεφάσισε νὰ
συνάψῃ μάχην, καὶ διευθύνθη ἐπὶ τούτου εἰς Γυλ-
φόρδ ἵν' ἀπαντήσῃ τὸν Κορνουάλλην. Καὶ τῶνόντι
τὴν 15 Μαρτίου συνεχροτήθη μάχη πεισματω-
δεστάτη, καὶ ἐξηκολούθησεν ἐπὶ τινα χρόνον, ἀ-
ξιούντων τὴν νίκην ἀμφοτέρων τῶν μερῶν· ἀλλὰ
μετὰ μεγίστην φθορὰν, ὁ μὲν Κορνουάλλης ὑπε-
ρίσχυσεν, ὁ δὲ Γρήν ἀπεδιώχθη δώδεκα μίλια μα-
κρὰν, ὅπου ἠτοιμάσθη ν' ἀντικρούσῃ νέαν ἐπίθε-
σιν, ἣτις, ὡς ὑπέθετεν, ἔμελλε νὰ γίνῃ μετ' ὀλί-

γον. Ὁ Κορνούαλλης ὅμως δὲν ἀπεπειράθη αὐτήν διότι, εἰ καὶ ἐκέρδησε τὴν μάχην, τοσοῦτον ὅμως ἀριθμὸν ἀνδρῶν εἶχεν ἀπολέσει, καὶ τόσον ἀδύνατον ἦτο νὰ πορισθῇ ζωοτροφίας, ὥστ' ἐβιάσθη ν' ἀπέλθῃ εἰς Οὐίλμινγκτόνην, ὅπου ἤλπιζε νὰ εὕρη τοιαύτας. Φθὰς δ' ἐκεῖ ἐκήρυξεν ὅτι ἐνίκησε μεγίστην νίκην, καὶ προσέταξε νὰ γένη γενικὴ φωτοχυσία.

Κυρία τις καλουμένη Ἐυονάρδ, ἥς τινος ὁ σύζυγος εἶχε φυλακισθῆ ὡς ἀποστάτης ἐπὶ πλοίου ἐν Ἀγίῳ Αὐγουστίνῳ ἀφοῦ οἱ Ἀγγλοὶ ἐκυρίευσαν τὴν Καρολούπολιν, ἐκλειςε τὰ παράθυρα τῆς οἰκίας αὐτῆς ὅτε ἤκουσε τοῦ Κορνούαλλη τὴν προσταγήν. Ἀξιωματικὸς δέ τις ἄγγλος ἐλθὼν ἠρώτησε « Πῶς τολμᾶς νὰ παρακούσης τὴν δοθεῖσαν προσταγήν; διὰ τί δὲν ἔχεις φωτοχυσίαν; » Καὶ ἐκείνη « Εἶναι δυνατόν νὰ αἰσθανθῶ χαράν; Δύναμαι νὰ ἑορτάσω τὴν νίκην τοῦ ὑμετέρου στρατοῦ, ἐνῶ ὁ σύζυγός μου εἶναι εἰς τὴν φυλακὴν; » Ὁ δὲ ἀξιωματικὸς ἐπανέλαβεν « Αἱ τελευταῖαι ἐλπίδες τῆς ἀποστασίας ἐπνίγησαν μετὰ τὴν ἤτταν τοῦ Γρήν, καὶ πρέπει νὰ ἀνάψης φῶτα. — Οὔτε ἐν, ἀπεκρίθη ἡ Κ. Ἐυονάρδ, θ' ἀναφθῇ τῇ ἀδείᾳ μου εἰς τὰ παράθυρα τῆς οἰκίας μου. — Λοιπὸν, εἶπεν ὁ ἀξιωματικὸς, θὰ ἐπιστρέψω φέρων στρα-

τιώτας, καὶ πρὸ τοῦ μεσονυχτίου θὰ κατεδαφίσω αὐτήν. — Δύναμιν μὲν τοιαύτην ἔχεις, ἀπεκρίθη ἐκείνη, καὶ φαίνεσαι εὐδιάθετος νὰ μεταχειρισθῆς αὐτήν· ἀλλὰ δύναμιν νὰ βιάσης τὴν θέλησίν μου βεβαίως δὲν ἔχεις· ὥστε δὲν θέλω ἀνάψει φῶτα. » Τότε ὁ ἀξιωματικὸς ἀνεχώρησεν, ἀλλὰ δὲν ἐπανήλθεν ἵνα ἐκτελέσῃ τὴν ἀπάνθρωπον ἀπειλήν.

Ὁ δὲ Κορνούαλλης ἐξεστράτευσεν εἰς Βιργινίαν. Καὶ τινες τῶν κατοίκων τῆς Ἀρκτώας Καρολίνης, ἀρνηθέντες τὸν ὑπὲρ ἐλευθερίας ἀγῶνα, ἐπεκαλέσθησαν τὴν προστασίαν τοῦ ἀγγλικοῦ στρατοῦ· διὸ καὶ ἐλυπήθησαν σφόδρα ὅτε ἀνεχώρησεν ἐκ τῆς πολιτείας αὐτῶν· ἀλλὰ πρὸς πάντας τοὺς ἐμμένοντας σταθερῶς εἰς τὴν ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας ἀπόφασιν, ἡ ἀπαλλαγὴ ἀπὸ τῆς παρουσίας ἐκείνων, οἵτινες σκοπὸν εἶχον νὰ καθυποτάξωσιν αὐτοὺς, προεξένει μεγίστην χαρὰν. Τὸ ὄνομα τοῦ Τάρλτωνος ἠκούετο μετὰ τρόμου, διότι ἐφέρετο πάντοτε αὐστηρῶς, εἴτε καταστρέφων τὰς ἰδιοκτησίας τῶν πιστῶν Ἀμερικανῶν, εἴτε τιμωρῶν αὐτοὺς ὅσάκις παρουσιάζετο εὐκαιρία. Τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν, καταπτηθέντες ἐπὶ μικρὸν, ἔδειξαν προαίρεσιν νὰ ὑποταχθῶσιν· ἀλλ' ἀκολούθως μετενόησαν καὶ ἀπεφάσισαν νὰ ὑπερασπίσωσιν ἑαυτοὺς· πρὸς τοὺς οὗτος ὁ Τάρλτων ἐφέρετο πάντοτε ἀδυσωπῆτως.

Καί ποτε συλληφθέντος νέου τινός ἐκ τῶν μετανοησάντων, ὁ Τάρλτων προσέταξεν, ἀπαγγόνισαντες ἀμέσως νὰ κρεμάσωσιν αὐτὸν παρὰ τὴν ὁδὸν, μετὰ τῆς ἐξῆς ἐπιγραφῆς· « Τοιαῦτα θέλει πάθει καὶ ὅστις τολμήσει νὰ λάβῃ τοῦτον ἐντεῦθεν. » Ἡ ἀδελφὴ ὁμως τοῦ φονευθέντος ἐτόλμησε νὰ καταφρονήσῃ τὴν ἀπειλὴν· θώρακα δὲ φέρουσα τὴν σταθερότητα τῆς γυναικείας ἀφοσιώσεως καὶ τὴν ἐκ ταύτης στοργὴν, καὶ καιροφυλακτήσασα ἵνα μὴ εὑρεθῆί τις ἐμποδίσῃ τὸ θλιβερὸν καὶ ἐπικίνδυνον ἔργον, κατώρθωσε νὰ παραλάβῃ τὸ σῶμα τοῦ ἀγαπητοῦ ἀδελφοῦ καὶ νὰ ἐνταφιάσῃ αὐτό.

Ἐνῶ δὲ οἱ κάτοικοι τῶν μεσημβρινωτέρων πολιτειῶν ἔπασχον, οὔτε οἱ τῆς Βιργινίας δὲν ἔζων ἐν εἰρήνῃ· διότι ὁ φιλέλδικος Ἄρνολδ, ὀνομασθεὶς στρατηγὸς τῶν Ἀγγλων, προσετάχθη νὰ εἰσβάλῃ εἰς τὴν γενέθλιον χώραν τοῦ Οὐασικτῶνος. Περὶ τὰς ἀρχὰς λοιπὸν Ἰανουαρίου προσέβαλε τὴν Ῥιχμόνδην, καὶ κυριεύσας αὐτὴν κατέστρεψε τὰ πολεμεφόδια. Ἐπειδὴ δὲ ἀσθενεστάτη ἦτο ἡ ἀντίστασις, ἐδράξατο πάσης εὐκαιρίας ἵνα βλάβῃ τοὺς συμπολίτας αὐτοῦ.

Πάντα δὲ συνέτρεξαν κατὰ τὸν ἀπευκταῖον ἐκεῖνον χειμῶνα ἵν' ἀπελπίσωσι τοὺς Ἀμερικανούς καὶ

ἐπαυξήσῃσι τὰς φροντίδας τοῦ Οὐάσιγκτῶνος· οὐ-
 δεμία φωνὴ χαρᾶς ἤκούετο ὅπως προσαγορεύσῃ
 τὸ νέον ἔτος 1781· προοιμιάσθη μάλιστα διὰ γε-
 γονότος ἀπειλήσαντος τὸν ὄλεθρον τοῦ ὑπὲρ ἐλευ-
 θερίας ἀγῶνος. Ἡ μοῖρα τοῦ στρατοῦ, ἢ καταλύ-
 σασα παρὰ τὴν Μορρίσόπολιν καὶ Νέα Νιερσέϋ,
 τοσαύτην σέρησιν ἐνδυμάτων καὶ τροφῶν ἔπασχεν,
 ὥστε ἀπεφάσισε νὰ μεταβῇ εἰς Φιλαδελφίαν, ὅπως
 βιάσῃ τὴν Συνέλευσιν νὰ χορηγήσῃ πρὸς αὐτὴν
 βοηθήματα, διότι ἄλλως δὲν ἤθελε πλέον ὑπηρε-
 τήσῃ. Εἰς μάτην ὁ ἀρχηγὸς ἠγωνίσθη νὰ ἐμποδίσῃ
 τὸ κίνημα· αὐτὴ διευθύνθη εἰς Πριγκεστόνην. Τρεῖς
 δὲ ἀξιωματικοί, εἰς οὓς ἦσαν ἀφωσιωμένοι οἱ στρα-
 τιῶται, παρακολουθήσαντες αὐτοὺς εἰς τὸ μέρος
 ὅπου κατέλυσαν ἵνα διανυκτερεύσωσι, κατώρθωσαν
 νὰ σταλῇ ἐξ ἐκάστου συντάγματος ἀνὰ εἷς λοχίας
 ὡς ἀντιπρόσωπος ὅπως εἴπῃ τὰ παράπονα αὐ-
 τῶν, καὶ τί ἐσχόπουν νὰ ζητήσωσι παρὰ τῆς Συν-
 ελεύσεως. Καὶ ἐπειδὴ ὑπήκουσαν, ὁ διοικητὴς αὐ-
 τῶν Οὐέϋν ὑπεσχέθη ὅτι αἱ αἰτήσεις αὐτῶν ἔμελ-
 λον νὰ γίνωσι γνωσταὶ εἰς τὴν Συνέλευσιν καὶ νὰ
 ληφθῶσιν ὑπ' ὄψιν· διὸ προσέταξεν αὐτοὺς νὰ ἐπ-
 ανέλθωσιν εἰς τὸ καθῆκον. Ὁ δὲ Οὐάσιγκτων, δια-
 τρίβων τότε ἐν Νέα Οὐίνδσόρη, πρὸς τὸν ἀρκτικὸν
 ποταμὸν, εἰδοποιήθη ἀμέσως παρὰ τοῦ Οὐέϋν

περὶ τῆς ἐπιφόβου ταύτης στάσεως καὶ περὶ τῶν αἰτήσεων τῶν στασιαστῶν. Καὶ ἐλυπήθη μὲν εἰς ἄκρον μαθὼν τὴν διαγωγὴν ταύτην· ἀλλ' ἐννοῶν ὅτι εἶχον βασίμους λόγους παραπόνων, δὲν ἐνόμιζε καλὸν νὰ ὑπάγῃ πρὸς αὐτοὺς, φοβούμενος μὴ παρακούσαντες κατασταθῶσιν ἄξιοι τιμωρίας· ἐνῶ ἄλλως ἂν ἐδείκνυον διάθεσιν νὰ ἐπανέλθωσιν εἰς τὸ καθῆκον, ἢ τιμωρία ἤθελε προληφθῆ. Προέβλεψε δὲ περὶ παντὸς τρόπου ἱκανοῦ νὰ καθυποτάξῃ αὐτοὺς εἴ ποτε ἐγίνοντο τολμηρότεροι, καὶ παρήγγειλε τὸν Οὐέυν νὰ εἰδοποιήσῃ τὴν Συνέλευσιν περὶ τῶν διατρεξάντων, ἵνα διορθώσῃ τὴν ὑπόθεσιν ἄνευ τῆς ἐπεμβάσεως αὐτοῦ.

Ἡ δὲ Συνέλευσις διώρισεν ἐπιτροπὴν ἵνα ἐπισκεφθῆ τὸ στρατόπεδον τῶν στασιαστῶν, καὶ διεβίβασε προτάσεις ἃς ἐδέχθησαν ἐπὶ τέλους. Καὶ ἐπειδὴ ὁ χρόνος τῆς θητείας τῶν πλείστων εἶχε παρέλθει, ἔλαβον τὰς ἀφέσεις αὐτῶν, καὶ ἐνεκα τούτου ἠλαττώθη κατὰ πολὺ ὁ στρατός.

Ὅτε δὲ ὁ Σὶρ Ἐρρίκος Κλίντων ἤκουσε τὴν στάσιν, ἐπεμψεν ἀμέσως ἀνθρώπους νὰ διαβεβαιώσωσι κρυφίως ὅτι ἐδέχετο προθύμως τοὺς στασιαστὰς, ἐθεράπευε τὰς ἀνάγκας αὐτῶν καὶ ἐστελλε πολλὴν δύναμιν ἐκ Νεοεβοράκου ἵνα συνοδεύσῃ αὐτοὺς χάριν ἀσφαλείας. Ἄλλ' ἠπατάτο

ὡς πρὸς τὰ αἰσθήματα τῶν ἀμερικανῶν στρατιω-
τῶν. Ναι μὲν, κατὰ τὴν ἀκμὴν τῶν ταλαιπωριῶν,
παρεσύρθησαν ὑπὸ τῶν τολμηρῶν συμβουλῶν φι-
λοπαράχων τινῶν πνευμάτων ἄλλ' οὐδὲ κἂν λογι-
σμός ἀνέβη εἰς τὰς κεφαλὰς αὐτῶν νὰ γίνωσιν ἐχ-
θροὶ τῆς πατρίδος. Διὸ συλλαβόντες τοὺς ἀπεσταλ-
μένους τοῦ Σιρ Ἐρρίκου, διεκοίνωσαν τῷ Οὐέβν τὰς
προτάσεις καὶ διεβεβαίωσαν συγχρόνως ὅτι ἀπέβα-
λον αὐτὰς μετὰ καταφρονήσεως. Καὶ ἡ μὲν ἐπιτρο-
πὴ τῆς Συνελεύσεως ἀντήμειψε τοὺς αἰχμαλωτεύ-
σαντας τοὺς ἀπεσταλμένους τοῦ Σιρ Ἐρρίκου· αὐτοὶ
ὅμως δὲν ἐδέχθησαν εἰπόντες, «ὅτι ἔπραξαν ἀπλῶς
χρέος, καὶ ὅτι διὰ τὴν πράξιν αὐτῶν ἐπεθύμουν μό-
νην τὴν ἐπιδοκιμασίαν τῆς πατρίδος, ὑπὲρ ἧς το-
σάκισ καὶ ἐπολέμησαν καὶ ἔχυσαν τὸ αἷμα αὐτῶν.»

Ἡ στάσις αὕτη ἐχρησίμευσε πρὸς τὸν Οὐασιγ-
κτῶνα ὅπως ἀποδείξῃ εἰς τε τὴν Συνέλευσιν καὶ τὰς
πολιτείας, τὴν ἀνάγκην συντονωτέρας ἐνεργείας,
ἵνα προμηθεύσωσι τῷ στρατῷ ἐνδύματα καὶ τροφὴν
ὕγια. Τοσοῦτω δὲ περιπαθῶς παρέστησε τὰς κακου-
χίας αὐτῶν, ὥστε πᾶσαι αἱ πολιτεῖαι συνέδραμον τὸ
κατὰ δύναμιν εἰς ἀνακούφισιν τῶν πασχόντων. Καὶ
ἂν καὶ μικρὰ ἤτο ἡ βοήθεια, εὐχαρίστησεν ὅμως
πάντας ἡ ἀπόδειξις, ὅτι δὲν ἐλησμονοῦντο ὑπὸ τῶν
ἰδίων συμπολιτῶν.

Ἄφου δὲ ἡ Συνέλευσις ἰκανοποίησε τὸν δυσηρεστη-
 μένον στρατὸν, ἐπεχείρησε τὸν σύνδεσμον διαφό-
 ρων πολιτειῶν, ὅπως συνδράμωσι πρὸς ἐξακολού-
 θησιν τοῦ πολέμου μετ' ὀλιγωτέρας δυσκολίας καὶ
 δαπάνης. « Ἄρθρα Ὀμοσπονδίας » συνετάχθησαν,
 καὶ τὸν Φεβρουάριον ἐγένοντο δεκτὰ παρὰ πάντων
 τῶν μελῶν τῆς Συνελεύσεως· ἡ δὲ εἶδησις τοῦ ὀ-
 μοσπονδικοῦ τούτου δεσμοῦ εὐχαρίστησε κοινῶς
 πάντας.

Ἐν τοσοῦτῳ πᾶσαι αἱ ἐκ τῶν μεσημβρινῶν πο-
 λιτειῶν ἐλθοῦσαι πληροφορίαι, κατέδειξαν πρὸς
 τὸν Οὐάσιγκτῶνα τὴν ἀνάγκην τῆς ἐκεῖ ἀποστο-
 λῆς καὶ ἄλλου στρατοῦ. Ὁ γαλλικὸς στόλος ἐπο-
 λιορχεῖτο ἐν Νέῳ Λιμένι ὑπὸ τοῦ ἀγγλικοῦ· ἀλλὰ
 σφοδρὰ τρικυμία ἐπέφερε βλάβην εἰς πολλὰ τῶν
 Ἄγγλων πλοῖα. Ἐπειδὴ δὲ ἐβιάσθησαν ἐκ τούτου
 ν' ἀναχωρήσωσιν, ὁ γάλλος ναύαρχος εὔρεν εὐκαι-
 ρίαν νὰ στείλῃ τινὰ τῶν πλοίων εἰς Σεζαπήκην.
 Τοῦτο μαθὼν ὁ Οὐάσιγκτων ἀπεφάσισε νὰ πέμψῃ
 ἀμέσως στρατὸν εἰς Βιργινίαν, θαρρῶν εἰς τὴν
 βοήθειαν τῶν Γάλλων, ἵνα προσβάλλῃ λιμένας τινὰς
 κατεχομένους ὑπὸ τῶν Ἄγγλων· τὰ πλοῖα ὅμως
 ἐπανῆλθον εἰς Νέον Λιμένα, καὶ καθ' ὁδὸν κατέ-
 σχον φρεγάταν ἀγγλικήν. Καὶ ἐματαιώθησαν μὲν
 αἱ ἐπὶ τοὺς Γάλλους ἐλπίδες τοῦ Οὐάσιγκτῶνος,

κατὰ τὴν ὥραν ἐκείνην, ἔστειλεν ὁμως εἰς Βιργινίαν στρατὸν ὑπὸ τὸν Λαφαγέτ, καὶ ἦλθεν εἰς Νέον Λιμένα ἵνα κοινοποιήσῃ πρὸς τὸν γάλλον ναύαρχον σχέδιόν τι, καθ' ὃ πρόεκειτο νὰ βοηθήσωσιν αὐτὸν τὰ πλοῖα. Ὁ ναύαρχος ἐδέχθη τὰς προτάσεις, καὶ ἔστειλε μοῖραν τοῦ στόλου, ἣτις ἀπαντήσασα τὸν ἀγγλικὸν, συνεχρότησε πεισματώδη μάχην, μεθ' ἣν ἐπανῆλθεν εἰς Νέον Λιμένα.

Μέρος δὲ τοῦ στρατοῦ, τοῦ διευθυνομένου ὑπὸ τὸν Λαφαγέτ πρὸς μεσημβρίαν, δυσηρεστήθη, καὶ, ὡς ἀνεκάλυψεν ὁ στρατηγὸς, καθ' ἐκάστην ἐλειποτάκτου στρατιῶται. Ὅθεν συγκαλέσας πάντας τοὺς μείναντας εἶπε πρὸς αὐτοὺς, ὅτι δὲν ἤθελε ν' ἀπατήσῃ αὐτοὺς περὶ τῶν δυσκολιῶν καὶ τῶν κινδύνων εἰς οὓς ἐμελλον νὰ ἐκτεθῶσι, διότι ἦσαν πολλοί· ὅτι ὁμως ἦτο ἐλεύθερος ὅστις δὲν ἠσθάνετο διάθεσιν νὰ ριψοκινδυνήσῃ, νὰ φανερώσῃ τὴν ἐπιθυμίαν αὐτοῦ, καὶ ἤθελε λάβει τὴν ἀδειαν νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὸν στρατὸν τὸν καταλύοντα ἐν Νέα Ἱερσέυ. Ἡ εἰλικρινὴς καὶ γενναία αὕτη διαγωγὴ ἀνέστειλε τὴν λειποταξίαν, ἀσχυνομένων τῶν στρατιωτῶν νὰ καταλείψωσι τοιοῦτον ἀξιόλογον ἀρχηγόν. Ἐν δὲ Βαλτιμόρα ἠγόρασεν ἐξ ἰδίων διαφορά εἶδη ἀναγκαῖα, ἐξ ὧν αἱ γυναῖκες τῆς πόλεως

ἐνησχολήθησαν ἀμέσως νὰ ἐτοιμάσωσι θερρινὰ ἐνδύματα διὰ τοὺς στρατιώτας.

Ἐν τοσοῦτῳ σταλείσης πολυαριθμοῦ δυνάμεως ἐκ Νεοεβοράκου πρὸς τὸν Ἀρνόλδ, ὁ Κορνούαλλης ἐξεστράτευσε ταχέως ἵνα προφθάσῃ αὐτὸν καὶ λάβῃ τὴν διοίκησιν παντὸς τοῦ στρατοῦ. Ἦτο δὲ βέβαιος ὅτι τοσαύτην ἔχων δύναμιν, ἤθελε κατατροπώσει ἐντὸς ὀλίγου τὸν μικρὸν τοῦ Λαφαγέτ στρατὸν, ὃν τινα ἐπανελθόντα, ὡς ἐλέγετο, εἰς Βιργινίαν, ἐπεθύμει νὰ προσβάλλῃ τὸ ταχύτερον.

Ἄλλὰ καὶ ὁ Λαφαγέτ ἐπεθύμει νὰ ἐπιτεθῇ κατὰ τοῦ Κορνούαλλη, καθόσον ἔμελλον νὰ ἐνισχυθῶσι προσεχῶς αἱ δυνάμεις αὐτοῦ καὶ διὰ τῶν διοικουμένων ὑπὸ τοῦ στρατηγοῦ Οὐέυν. Ὁ Κορνούαλλης ὁμῶς, μαθὼν τοῦτο ἀπεφάσισε ν' ἀποκρούσῃ τὴν ἐπιχειρίαν τοσαύτην δὲ πεποίθησιν εἶχε περὶ τῆς ἐπιτυχίας, ὥστε ἔγραψε, καταφρονῶν τὴν νεότητά τοῦ Λαφαγέτ, ἐν ἐπιστολῇ περιπεσούσῃ εἰς χεῖρας τοῦ ἐχθροῦ ταῦτα· «Τὸ παιδίον δὲν θέλει μὲ διαφύγει.» Ἄλλὰ τὸ παιδίον ἐξεστράτευσε μετὰ τοσαύτης συνέσεως καὶ ταχύτητος, ὥστε δὲν ἐβράδυνε νὰ πεισθῇ ὁ εὐπιστος ἐχθρὸς, ὅτι οὔτε νὰ προφθάσῃ, οὔτε νὰ ἐμποδίσῃ τὴν συνένωσιν αὐτοῦ μετὰ τοῦ προσδοκωμένου στρατοῦ ἐδύνατο· ὅθεν, παραιτηθεὶς τῆς καταδιώξεως, ἀπεφάσισε νὰ περιμείνῃ τὴν ἀπάντησιν.

Λαβὼν δὲ ὁ Λαφαγὲτ τὴν νέαν ἐπικουρίαν ἐπαν-
ῆλθε, καὶ ἔφθασεν ἐντὸς ὀλίγου μιλιάτινα μακρὰν
τοῦ στρατοπέδου τοῦ Κορνούαλλη· οὗτος δὲ, ὑπο-
πτειθεὶς ὅτι ἐσκόπει νὰ δώσῃ πολεμεφῶδια στα-
λέντα εἰς τὸ ἐν Ἄλβερμὰλ Δικαστήριον διὰ τοῦ Ἰα-
κώβου ποταμοῦ, ἐτοποθέτησε στρατὸν ἵνα προσ-
βάλη αὐτὸν κατὰ τὴν ὁδὸν δι' ἧς, ὡς ὑπέθετεν, ἐ-
μελλε νὰ διαβῇ. Ἄλλ' ὁ Λαφαγὲτ ἐννοήσας τοῦτο,
ἤνοιξε διὰ νυκτὸς ἀρχαίαν τινὰ ὁδὸν πρὸ πολλοῦ
ἄχρηστον, καὶ μετέβη ἡσύχως εἰς τὴν θέσιν ὅπου
ἐπεθύμει νὰ φθάσῃ. Τὴν δὲ αὐγὴν, ἐνῶ ὁ Κορ-
νούαλλης ἐνόμιζεν ὅτι εἶχεν αὐτὸν ὑποχείριον, εἶ-
δεν ἀδημονῶν ὅτι διασωθεὶς ἐτοποθετήθη εἰς μέρος
ὅπερ δὲν ἤλπιζε νὰ προσβάλλῃ ἐπιτυχῶς, ἐκλαβὼν
ἴσως καὶ πολυαριθμότερον τὸν ἀμερικανικὸν στρα-
τόν. Ὅθεν παραιτηθεὶς τοῦ σκοποῦ ὃν εἶχεν ἵνα
ἐκχιάσῃ αὐτὸν εἰς μάχην, διευθύνθη εἰς Γουλλιελ-
μούπολιν· ὁ δὲ Λαφαγὲτ, παρακολουθήσας αὐτὸν
μετὰ πολλῆς περισκέψεως, προσέβαλε μὲν ἀπο-
σπάσματα τινὰ περιερχόμενα κατὰ τὰ μέρη ἐκεῖνα,
ἀπέφυγεν ὅμως τὸν κίνδυνον τῆς συμπλοκῆς μετὰ
παντὸς τοῦ στρατοῦ.

Κατὰ δὲ τὴν διὰ τῆς Βιργινίας ἐσπευσμένην αὐ-
τῶν πορείαν οἱ Ἄγγλοι κατέστρεψαν πάσας τὰς
καθ' ὁδὸν ἰδιοκτησίας, τὰς τε ἰδιωτικὰς καὶ τὰς

δημοσίους, ἐνῶ τὰ πλοῖα αὐτῶν παραπλέοντα τοὺς ποταμοὺς, ἐδήουν τοὺς παρὰ τὰς ὄχθας ἀγρούς. Ἐνῶ δὲ τοιαῦτα ἐπραττον κατὰ τὸν Ποτομάκην, γράψαντες πρὸς τὸν ἐπιστάτην τοῦ κτήματος τοῦ Οὐάσιγκτῶνος, ἐζήτησαν τροφάς, καὶ ἠπέιλουν ὅτι ἐὰν ἠρνεῖτο ἤθελον κατεδαφίσει ἀμέσως τὰς οἰκοδομὰς καὶ ἐρημώσει τοὺς ἀγρούς. Καὶ ὁ ἐπιστάτης γενόμενος ἐντρομος, ἦλθεν εἰς τὰ πλοῖα φέρων καὶ νεωπὰς τροφάς ἵνα παρακαλέσῃ νὰ μὴ πυρποληθῇ ἡ οἰκία.

Ἀκούσας δὲ τοῦτο ὁ Οὐάσιγκτων, ἔγραψε πρὸς τὸν πρᾶξαντα τὸ ἀτόπημα τὰ ἐξῆς· « Ἐλυπήθην μαθὼν τὰς ζημίας σου· ἀλλ' ἐλυπήθην ἔτι μᾶλλον, διότι μετέβης εἰς τὰ πλοῖα τοῦ ἐχθροῦ καὶ ἔδωκας αὐτῷ τροφάς. Ἦθελον δυσαρεστηθῆ πολὺ ὀλιγώτερον ἂν ἤκουον, ὅτι μὴ συγκατατεθέντος σου εἰς τὴν ἀπαίτησιν αὐτῶν, ἔκαυσαν τὴν οἰκίαν καὶ ἠρήμωσαν τὸν ἀγρόν μου. Ἐπρεπε νὰ θεωρήσης σεαυτὸν ὡς ἀντιπρόσωπόν μου, καὶ νὰ σκεφθῆς περὶ τοῦ κακοῦ παραδείγματος τῆς μετὰ τοῦ ἐχθροῦ συγκοινωνίας καὶ τῆς χορηγίας τροφῶν. »

Ὁ δὲ Λαφαγῆτ ἐνεργῶν μετὰ μεγίστης φρονήσεως, μετεχειρίσθη πάντα τρόπον ἵνα ἐμποδίσῃ τὴν δῆωσιν τῆς χώρας ὑπὸ τοῦ ἐχθροῦ· ἀλλ' ἡ δύναμις αὐτοῦ, εὐτελεστάτη οὔσα, δὲν ἴσχυε ν' ἀντιπαρατα-

χθῆ πρὸς ἅπαντα τὸν ἐχθρικὸν στρατόν διό ηὔχετο νὰ ἔλθῃ εἰς Βιργινίαν ὁ Οὐάσιγκτων, ἵνα βοηθήσῃ καὶ ἐλευθερώσῃ ἀπὸ τοῦ καταστρεπτικοῦ πολέμου τὴν γενέθλιον αὐτοῦ γῆν. Ἀλλὰ καὶ ἡ κυβέρνησις τῆς πολιτείας ἐπεθύμει καὶ ἐζήτηε τὸ αὐτό. Ὁ Οὐάσιγκτων ὅμως, θεωρῶν πᾶσαν τὴν Ἀμερικὴν ὡς πατρίδα, καὶ σκοπὸν κύριον ἔχων τὴν σωτηρίαν τῆς χώρας ἀπάσης, δὲν συγκατετίθετο, ἕνεκα τῆς πρὸς τὸν τόπον τῆς γεννήσεως αὐτοῦ ἀγάπης, νὰ μεταβάλλῃ τὰ σχέδια ὅσα ἐνόμιζε πιθανὰ νὰ ὠφελήσωσι τὰς τε βορείους, τὰς μέσας καὶ τὰς μεσημβρινὰς πολιτείας. Ὅτε δὲ ἤρχισε τὸ νέον ἔτος, ζοφερὸν σκότος κατεκάλυπτε πάσας ταύτας. Ὁ ἐχθρὸς παρεσκευάζετο εἰς Καναδὰ ἵνα ἐκστρατεύσῃ εἰς τὸ φρούριον Πίτ' και, ὡς ἐλέγετο, εἶχε συναθροίσει τρεῖς χιλιάδας ἀνδρῶν ἐπὶ τῶν ἐν ταῖς λίμναις πλοίων, ἵνα προσβάλλῃ αὐτὸ ἐκεῖθεν.

Ἐν τοσοῦτῳ πολυἀριθμοὶ συμμορίαὶ τρομερῶν Ἰνδῶν, συνενωθεῖσαι ἠπέιλουν πάντα τὰ δυτικὰ ὄρια διὰ τῆς ἐπαναλήψεως θηριωδῶν ἐφόδων. Οὐ μόνον δὲ δὲν συνεκροτήθη ὁ νέος στρατός, δὲν περιέμενεν ὁ Οὐάσιγκτων ἐκ τῶν διαφόρων πολιτειῶν, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ οἱ πρὸ πολλοῦ στρατευόμενοι εἶχον καταβληθῆ ὑπὸ τε τῶν κόπων καὶ τῆς ἀπορίας τῶν ἀναγκαίων τροφῶν καὶ ἐνδυμάτων.

Ὁσάκις δὲ αἰσιόν τι γεγονός ἀνεζωπύρει τὰς ἐλπίδας τῆς πατρίδος αὐτοῦ, ὁ Οὐάσιγκτων ἔχαιρε μὲν ἀταράχως, ἀλλὰ καὶ δὲν παρεδίδοτο εἰς ψευδεῖς ἀσφαλείας ιδέας. Καὶ ὅτε οἱ ἄλλοι ἀπηλπίζοντο, αὐτὸς ἐπίστευεν ὅτι αἱ λαμπραὶ ἀκτῖνες τῆς θείας εὐνοίας ἐμελλόν νὰ διασκεδάσωσι τὰ νέφη, καὶ τόσῳ πλέον ἐφαίνετο γενναῖος καὶ ἄτρομος, ὅσον οἱ λοιποὶ ἦσαν κατηφεῖς καὶ περιδειλοὶ. Ἐξηκολούθει δὲ νὰ πιστεῦῃ ὅτι ἡ κυρίεσις τοῦ Νεοεβοράκου ἦτο ὑπὲρ πᾶν ἄλλο ἐπιχείρημα ὠφελιμωτέρα, καὶ διὰ τοῦτο παρεσκευάζετο μετὰ πλείστης ὀψης ἐπιμελείας.

Ὅθεν καταρτίσας σχέδιον ἐκοινοποίησεν αὐτὸ πρὸς τὸν ἐν Νέῳ Λιμένι γάλλον ναύαρχον, ὑποσχεθέντα νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν ἐκτέλεσιν αὐτοῦ· προέτρεψε δὲ ἐνθέρμως καὶ τὰς πολιτείας νὰ ἐπισπεύσωσι τὴν ἀποστολὴν τῶν στρατευμάτων ἅτινα εἶχον ὑποσχεθῆ. Καὶ ὅ,τι μὲν ἐξήρτητο ἐκ τῶν φροντίδων αὐτοῦ, ἐνηργήθη μετὰ δραστηριότητος καὶ καρτερίας· ἀλλ' ὁ περιμενόμενος στρατὸς ἠργοπόρησε, καὶ ὅτε ἔφθασεν, ἐνῶ ἦτο ἕτοιμος νὰ ἐκτελέσῃ τὸ προσφιλὲς αὐτοῦ σχέδιον, ὁ γάλλος ναύαρχος ἔγραψεν αὐτῷ, ὅτι μὴ τολμῶν νὰ φέρῃ τὰ μεγάλα πλοῖα εἰς τὸν λιμένα τοῦ Νεοεβοράκου, ἀπεφάσισε ν' ἀποπλεύσῃ εἰς Σεζαπὴ· ὅτι ὅμως δὲν ἠθελε διατρίψῃ πολὺ ἐκεῖ, ὡς λαβῶν

ἐπιταγὴν ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως αὐτοῦ νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὰς Δυτικὰς Ἰνδίας.

Ἡ ἀπάντησις αὕτη κατελύπησε τὸν Οὐάσιγκτῶνα, ματαιώσασα τὰς περὶ τῆς συνδρομῆς τοῦ στόλου ἐλπίδας, καὶ ἀναγκάσασα αὐτὸν νὰ παραιτηθῇ σχεδίου ὃ ἦτο ἕτοιμος νὰ ἐκτελέσῃ, καὶ οὗτινος προσεδόκα αἰσίαν τὴν ἔχθρασιν, ὅπως ἀπαλλάξῃ τὴν πάσχουσαν πατρίδα ἀπὸ τῶν πολεμίων.

Πᾶς ὁ παρατηρῶν μετ' εὐσεβείας τὴν πρόνοιαν τοῦ Θεοῦ πείθεται, ὅτι αἱ ἀξιολογώτεραι τῶν εὐτυχιῶν κρύπτονται πολλάκις ὀπισθεν τῆς ἀπελπισίας, ὡς τὰ εὐώδη ἄνθη ἐντὸς ἀόσμων καλύκων. Τοῦτου δὲ πείραν ἔλαβεν ὁ Οὐάσιγκτων ἐκ τῶν σπουδαίων ἀποτελεσμάτων, τῶν προκυψάντων ἐκ τῆς ἀνάγκης εἰς ἣν εὐρέθη ν' ἀποχαιρετίσῃ πᾶσαν ἐλπίδα συνδρομῆς εἰς τὸ κατὰ Νεοεβοράκου προσφιλὲς αὐτοῦ σχέδιον. Ἐβιάσθη λοιπὸν ἀκουσίως νὰ παρασκευάσῃ ἄλλο, ἀποθὰν πολὺ ὠφελιμώτερον τοῦ πρώτου εἰς τὰ συμφέροντα τῆς πατρίδος.

Ὁ Κ. Πέτερς μετὰ ταῦτα δικαστῆς, εἷς τῶν ἐπιμελητῶν, εὐρισκόμενος ἐν τῷ στρατοπέδῳ, ὅτε ἔφθασεν ἡ ἐπιστολὴ τοῦ ναυάρχου, εἶπεν ὅτι ὁ Οὐάσιγκτων καταληφθεὶς ὑπὸ μεγίστης ἀγανακτικῆς ἔδωκεν αὐτῷ νὰ ἀναγνώσῃ τὴν ἐπιστολήν, ὅτι ἐξῆλθεν ἐπὶ μικρὸν τοῦ δωματίου, καὶ ὅτι ἐπαν-

ἐλθόντα ἐθαύμασεν ἰδὼν, ὡς πολλάκις συνέβη τοῦτο, πόσον ἐντελῶς κατεξουσίασε τῆς δξυθύμου αὐτοῦ φύσεως· διότι ἦτο γαλήνιος ὡς εἰ μὴ συνέβη μηδὲν ἱκανὸν νὰ ταραξῆ αὐτόν· καὶ ἀμέσως ἐνέκυψεν εἰς τὴν παρασκευὴν νέου σχεδίου, μὴ θέλων νὰ καταναλώσῃ εἰς μάτην πολὺτιμον χρόνον. Ἀπεφάσισε λοιπὸν νὰ ἐκστρατεύσῃ ὅσον τὸ δυνατόν ταχύτερον καὶ μυστικώτερον εἰς Βιργινίαν, πρὶν ἢ ὁ Σιρ Ἐρρίκος Κλίντων ὑποπτευθεὶς τὸν σκοπὸν αὐτοῦ, στείλῃ βοήθειαν εἰς τὸν Κορνοῦάλλην.

Εἰδοποιήσας δὲ τὸν Κ. Πέτερς καὶ τὸν Κ. Ροβέρτον Μόρρις, τὸν ἄλλον ἐπιμελητὴν, ὄντα εἰς τὸ στρατόπεδον, ὅτι παρεσκεύασε νέον σχέδιον, ἠρώτησεν αὐτούς· « Τί δύνασθε νὰ πράξητε ὑπὲρ ἡμῶν κατὰ τὴν μεταβολὴν ταύτην τῶν περιστάσεων; » Ὁ δὲ Κ. Πέτερς ἀπεκρίθη· « Ποιήσατέ μοι γνωστὸν τὸ ὄλον τῶν ἀναγκῶν καὶ θέλω πράξαι τὸ πᾶν διὰ χρημάτων· οὐδὲν δὲ ἄνευ αὐτῶν. » Καὶ ἐπειδὴ λέγων ταῦτα ἠτένιζε τὸν Κ. Μόρρις, οὗτος εἶπε· « Σ' ἐννοῶ· πρέπει νὰ λάβω καιρὸν ὅπως παρατηρήσω καὶ σκεφθῶ. » Γνωστὴ ἦτο πρὸς αὐτούς ἡ δυσκολία τῆς εὐρέσεως χρημάτων, καὶ ὅτε ἀνεχώρησαν ἐκ Φιλαδελφίας, τοσοῦτον ἐνδεὲς ἦτο τὸ ταμεῖον, ὥστε ὁ Κ. Πέτερς δὲν ἐτόλμα νὰ λάβῃ ὅσα

ἐχρειάζοντο ἔν' ἀποτίση τὴν δαπάνην τῆς μεταβά-
σεως αὐτοῦ εἰς τὸ στρατόπεδον. Ἐπανελθὼν δὲ εἰς
τὴν πόλιν ταύτην, ἐνησχολήθη ἐπιμελῶς εἰς τὴν
προετοιμασίαν τῶν ζητηθέντων ὑπὸ τοῦ Οὐάσιγκ-
κτῶνος ὡς ἀναγκαίων.

Τούτων οὕτως ἐχόντων, διακόσια σχεδὸν καν-
νόνια καὶ πάντα τὰ ἀναγκαῖα πολεμεφόδια ἐτοιμα-
σθέντα ἐστάλησαν εἰς Βιργινίαν· πᾶσα δὲ ἡ δι' αὐ-
τὰ καὶ ἡ διὰ τὰς τροφὰς καὶ τοὺς μισθοὺς τῶν
στρατευμάτων δαπάνη ἐγένετο ὑπὸ τοῦ Κ. Μόρρις,
ἐκδότος ὁμολογίας, δι' ὧν ὑπέσχετο τὴν ἀπότισιν
ἑνὸς ἑκατομμυρίου καὶ τετρακοσίων χιλιάδων ταλ-
λῆρων, ἧ τις καὶ ἐγένετο μετὰ ταῦτα.

Ὁ δὲ στρατηγὸς Οὐάσιγκτων, ἀναγγείλας πρὸς
τὸν Λαφαγέτ ὅτι ἐμελλε νὰ μεταβῆ εἰς Βιργινίαν,
παρεκάλεσεν αὐτὸν νὰ πράξῃ πᾶν ὅ,τι ἐδύνατο ὁ-
πως προλάβῃ τὴν αἰφνιδίαν τοῦ Κορνούαλλη ἀπο-
χώρησιν εἰς Καρολούπολιν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Η΄.

1781.

Κατὰ δὲ τὴν μεσημβρινὴν Καρολίαν καὶ τὴν Γεωργίαν δραστηριωτάτη ὑπῆρξεν ἡ ἐκστρατεία τοῦ 1781 ἔτους· σειρά ὀχυρωμάτων συνεχροτήθη ὑπὸ τῶν Ἀγγλων ἀπὸ Καρολουπόλεως μέχρις Αὐγούστης, καὶ οἱ στρατηγοὶ Σούμπτερ καὶ Μαρίων ἀνθίσταντο μετ' εὐαρίθμων ἐλαφρῶν, μετὰ τοσαύτης ταχύτητος μετατοπιζόμενοι, ὥστε ὁ ἄγγλος στρατηγὸς δὲν ἐπετύγχανε νὰ κατατροπώσῃ αὐτούς. Ὁ στρατηγὸς Γρὴν συνέλαβε τότε τὴν τολμηρὰν ἰδέαν νὰ ἀνακτήσῃ τὴν Γεωργίαν. Καὶ εἶχε μὲν χιλίους ὀκτακοσίους ὡς ἔγγιστα στρατιώτας, οὐχὶ ὅμως καὶ ἐλπίδα προμηθείας τροφῶν καὶ ὅμως ἐθεώρει συμφέρον εἰς τὴν πατρίδα τὸ ἐπιχείρημα. Διὸ ἀποστείλας τὸν συνταγματάρχην Λή μετ' ἀποσπάσματος ἵνα ἐνωθῇ μετὰ τοῦ Μαρίωνος, ἐζήτησε παρὰ τοῦ στρατηγοῦ Πίκενς νὰ συναθροίσῃ τοὺς δυτικοὺς ἐλαφροὺς τῆς μεσημβρινῆς Καρολίνης, καὶ νὰ πολιορκήσῃ τὸ φρούριον Ἐνενηκονταῆξ καὶ τὴν Αὐγούστην, ἐνῶ αὐτὸς ἐξεστράτευσεν ἐκ τοῦ κατὰ τὸν Βαθὺν ποταμὸν στρατοπέδου εἰς

Κάμδεν, ὅπου ἔφθασε τὴν 19 Ἀπριλίου. Ἀδυνα-
τῶν δὲ νὰ ἐπιπέσῃ κατὰ τῶν ὀχυρωμάτων ἢ καὶ
ν' ἀποκλείσῃ αὐτὰ, κατεσχένωσε παρὰ τὴν Κάμ-
δεν, προσδοκῶν καὶ τινα ἐπικουρίαν ἐλαφρῶν. Τὴν
δὲ 25 Ἀπριλίου μετέφερε τὸν στρατὸν εἰς τὸν λό-
φον Ὀπκίρην, ἐν μίλιον περίπου μακρὰν τῆς Κάμ-
δεν, ὅπου ὁ ἄγγλος στρατηγὸς Ῥῶδον ἐκινήθη
κατ' αὐτοῦ. Καί τοι ἀπροσδοκῆτου οὐσῆς τῆς προσ-
βολῆς, οἱ Ἀμερικανοὶ ἠτοιμάσθησαν ν' ἀντιστα-
θῶσι, καὶ μάλιστα ὁ Γρῆν ἤλπιζεν ἐπιτυχίαν, ὅτε
αἱ ἐλπίδες αὐτοῦ ἐματαιώθησαν διαταραχθέντος
ἐνὸς τῶν συνταγμάτων. Ὁ δὲ ἄγγλος ἀρχηγὸς
μετὰ τοσαύτης δραστηριότητος ὠφελήθη ἀπὸ τῆς
ἀταξίας ταύτης, ὥστε ὁ Γρῆν ἐνόησεν εὐθὺς ὅτι,
ἵνα σώσῃ τὸν στρατὸν ἀπὸ παντελοῦς ὀλέθρου,
ἔπρεπε νὰ ἐνδώσῃ, ὡς καὶ ἔπραξεν, ἀποχωρήσας
τέσσαρα περίπου μίλια μόνον.

Ὁ δὲ συνταγματάρχης Λή συνηνώθη μετὰ τοῦ
στρατηγοῦ Μαρίωνος, κατὰ τὴν μεσημβρινὴν Κα-
ρολίαν, καὶ προσβαλόντες ἀμφοτέροι τὸ φρούριον
Ουάτσων, κατὰ τὸν Σάντην ποταμὸν, ἠνάγκασαν
τὴν φρουρὰν νὰ παραδοθῇ.

Παρὰ τὴν συμβολὴν τοῦ ποταμοῦ Κογκάρη
μετὰ τοῦ Ουάτερῆ, ὑπῆρχεν ἐπὶ ὑψώματος οἰκία
ἀνήκουσα τῇ Κ. Μότ, ὅπου ἐφύλαττε φρουρὰ ἀγ-

γλική. Ἡ θέσις αὐτῆ ἦτο λίαν ἐπίκαιρος, διότι πάντα τὰ ἐφόδια τοῦ ἐν Κάμδεν στρατοῦ ἦσαν ἐκεῖ ἀποθεμιμένα, καὶ ὄχυράματα περιέβαλλον τὴν οἰκίαν. Ὁ Μαρίων ὅμως καὶ ὁ Λῆ, ἀποφασίσαντες ν' ἀποδιώξωσι τὴν φρουρὰν, εἰδοποίησαν τὴν Κ. Μοτ ἐκεῖ πλησίον διαμένουσαν, ὅτι ἵνα κατορθωθῆ ὁ σκοπὸς οὗτος, ἔπρεπε νὰ καταστραφῆ ἐξ ὀλοκλήρου ἡ οἰκία αὐτῆς· ἐκείνη δὲ ἀπεκρίθη· « Ἡ θυσία τῆς ιδιοκτησίας μου εἶναι μηδέν· καὶ εὐχαρίστως θέλω ἰδεῖ τὴν καταστροφὴν αὐτῆς, ἂν συντελῆ κατὰ τι εἰς τὸ καλὸν τῆς πατρίδος μου. » Ἐδωκε δὲ συγχρόνως τῷ Λῆ ἰνδικὸν τόξον καὶ βέλη, φυλασσόμενα ὑπὸ τῆς οἰκογενείας αὐτῆς ὡς περιεργα, καὶ δι' αὐτῶν ἐξηκοντίσθησαν δαυλοὶ ἀνημμένοι κατὰ τῆς οἰκίας, ἧτις ἐνεπρήσθη καὶ οὕτως ἀπεδιώχθη ὁ ἐχθρός. Ὁ Λῆ ἐξεστράτευσε τότε ἐναντίον τοῦ φρουρίου Γραμβύ ἐπὶ τοῦ Κογκάρη, ἀντικρὺ τῆς θέσεως ὅπου μετὰ ταῦτα ἀνηγέρθη ἡ Κολομβία, καὶ ἐβίασε τὴν ἐκ τριακοσίων καὶ πεντήκοντα ἀνδρῶν φρουρὰν νὰ παραδοθῆ, ἐνῶ ὁ Μαρίων διευθύνθη πρὸς Γεωργιούπολιν, ἐπὶ τοῦ Μέλανος ποταμοῦ, καὶ ἐκυρίευσεν αὐτήν.

Τὸν δὲ Ἰούλιον, σφοδροτάτου ὄντος τοῦ καύσωνος, ἠναγκάσθη ὁ Γρῆν νὰ φέρῃ τὸν στρατὸν εἰς τόπον ἀναψυχῆς, εἰς τοὺς ὑψηλοὺς λόφους τοῦ

Σαντῆ, ὅπου ἦλθον καὶ νέαι ἐπικουρίαι ἐκ τῆς Ἀρ-
κτώας Καρολίνης. Καὶ τὸν Αὐγουστον, ἀποφασί-
σας νὰ συμπλακῆ ἐκ νέου μετὰ τῶν Ἀγγλῶν, ἀ-
πῆλθε τὴν 22 εἰς τὸν Κογχάρην, ὅπου ἦλθε καὶ ὁ
στρατηγὸς Πίκενς μετὰ τῶν ἐλαφρῶν, καὶ ἄλλη τις
δύναμις ἐκ τῆς μεσημβρινῆς Καρολίνης. Οἱ δὲ Ἀγ-
γλοι, ἀκούσαντες τὴν ἄφιξιν αὐτοῦ, μετέβησαν εἰς
τὴν ἐπὶ τοῦ Σαντῆ Βρύσιν τοῦ Ἐντῶ, καὶ ἐκεῖ συν-
εκροτήθη τὴν 8 Σεπτεμβρίου πεισματώδης μάχη,
διαρκέσασα ἰκανὸν χρόνον, ἀγωνισθέντων ἑκατέ-
ρωθεν μετὰ πολλοῦ ζήλου καὶ τόλμης· ἀλλ' ἐπὶ
τέλους κατέπαυσεν ἡ συμπλοκή, καὶ ἀμφότερα τὰ
μέρη ἀνύψωσαν τρόπαια. Τὸν δὲ Νοέμβριον οἱ
Ἀγγλοι ἀπεχώρησαν εἰς τὸν Ἴσθμὸν Καρολου-
πόλεως καὶ εἰς τὰς ἐν τῷ λιμένι νήσους.

Ὅτε δὲ ὁ Γρῆν εἰσῆλθεν εἰς τὴν Μεσημβρινὴν
Καρολίαν, εὗρεν αὐτὴν κατακράτος ἐκπορθηθεῖ-
σαν, καὶ ὑπερασπιζομένην ὑπὸ τακτικοῦ στρατοῦ.
Ἀλλὰ δι' ἐπιχειρημάτων γενναίων καὶ συνετῶν ἀν-
έκτησε τὰς μεσημβρινὰς πολιτείας, ὥστε περὶ τὰ
τέλη τοῦ 1781 ἔτους διετέλουν ἐκ νέου πᾶσαι ὑπὸ
τὴν ἰδίαν αὐτῶν κυβέρνησιν. Ἡ αὐστηρότης μεθ'
ἧς οἱ Ἀγγλοι ἐνήργουν τὴν ἐξουσίαν αὐτῶν ἐπ' ἐ-
κείνων, οἵτινες ἐφαίνοντο διαθεθειμένοι ν' ἀντιστα-
θῶσι, κατέστησε τὸν πόλεμον ὀλεθριώτερον πρὸς

τούς κατοίκους τῶν μεσημβρινῶν πολιτειῶν, ἢ ἀποιουδήποτε ἄλλου μέρους τῆς Ἀμερικῆς.

Ἐν τοσοῦτῳ τὰ πρὸς ἄρκτον γινόμενα προέβαινον ἐπὶ τὸ κρεῖττον, καθόσον καὶ τὸ θέρος προέβαινε. Τοιαῦτα δὲ ὑπῆρξαν τὰ κινήματα τοῦ ἀμερικανικοῦ στρατοῦ, ὥστε ὁ ἐν Νεοσεβοράκῳ ἐχθρὸς ἐπίστευεν ὅτι ὁ Οὐάσιγκτων προητοιμάζετο νὰ προσβάλη τὴν θέσιν ἐκείνην· ἀλλὰ καὶ ὁ Σιρ Ἐρρίκος Κλίντων δὲν ὑπωπτεύθη ὅτι ἐμελλε νὰ διευθυνθῆ εἰς Βιργινίαν, εἰμὴ ἀφοῦ ὁ στρατὸς ἐπέρασε τὸν Δελαουάραν· δὲν ἦτο ὅμως πλέον καιρὸς νὰ ἐμποδίσῃ τὴν πρόοδον τοῦ δραστηρίου ἐκείνου στρατοῦ.

Ἐλπίζων δὲ ὁ Σιρ Ἐρρίκος νὰ κατορθώσῃ τὸν Οὐάσιγκτῶνα νὰ ἐπανέλθῃ ὅπως ὑπερασπίσῃ τὴν Κορνεκτικώτην, ἔστειλεν ἐκεῖ ἐπὶ πλοίων φορτηγῶν ἰσχυρὸν ἀπόσπασμα στρατιωτῶν ὀδηγούμενον ὑπὸ τοῦ Ἀρνόλδ, ἐπανελθόντος ἐκ Βιργινίας.

Τὸ κίνημα τοῦτο τοῦ ἐχθροῦ δὲν ἰσχυσε νὰ ἐμποδίσῃ τὴν πορείαν τοῦ Οὐάσιγκτῶνος, προχωρήσαντος πρὸς τὴν Βιργινίαν μετὰ πλείστης ὄσης ταχύτητος. Ἐλθὼν δὲ εἰς Τσέστερ κατὰ τὰς ἀρχὰς Σεπτεμβρίου, ἤκουσεν ἀσμένως ὅτι ὁ γαλλικὸς στόλος ἦτο ἐν τῷ κόλπῳ Σεζαπῆκ. Καὶ ἐπιτάξας τοὺς ἀξιωματικοὺς νὰ ἐκστρατεύσωσιν ὅσον τάχιστα,

ἦλθε μόνος νὰ ἐπισκεφθῆ τὸν ναύαρχον, καὶ νὰ προτείνῃ σχέδιον ἐφόδου κατὰ τοῦ στρατοῦ τοῦ Κορνουάλλη, εἰς ὃ ὑπεσχέθη νὰ συνδράμῃ αὐτόν.

Μαθὼν δὲ ὁ Κορνουάλλης τὴν εἰς τὸν κόλπον Σεζαπὴκ ἐμφάνισιν τοῦ γαλλικοῦ στόλου, ἀπέσυρε σύμπαντα τὸν στρατὸν εἰς Ἐβορακόπολιν, καὶ μετὰ μεγίστης δραστηριότητος καὶ κόπου ἀνήγειρεν ὀχυρώματα χάριν ἀμύνης.

Ἡ πόλις κεῖται ἐπὶ γλώσσης γῆς ὀκτὼ περίπου μίλια πλατείας, μεταξύ τῶν ποταμῶν Ἰακώθου καὶ Ἐβοράκου. Κατέναντι δὲ τῆς πόλεως, πρὸς τὸ βόρειον μέρος τοῦ τελευταίου τῶν ποταμῶν τούτων, φαίνεται τὸ ἀκρωτήριο Γλώσσεστερ, τοσούτῳ προεξέχον εἰς τὸν ποταμὸν, ὥστε μόλις ἐνὸς μιλίου πλάτος ἔχει κατὰ τὸ μέρος ἐκεῖνο. Τοῦτο λοιπὸν τὸ ἀκρωτήριο ἐφύλασεν ὁ συνταγματάρχης Τάρλτων μετὰ ἐπτακοσίων ἀνδρῶν. Αἱ μεσημβριναὶ ὄχθαι τοῦ ποταμοῦ εἰσὶν ὑψηλαί, ἐπ' αὐτῶν δὲ εἶχε κατασκευάσει κανονοστάσια ὃ ἀπότινος καταλύων ἐκεῖ στρατὸς τῆς Βιργινίας. Καὶ ἐνίσχυσε μὲν ταῦτα ὁ Κορνουάλλης, ἀλλὰ τὸ κύριον σῶμα τοῦ στρατοῦ ἦτο κατεσκευασμένον περὶ τὴν Ἐβορακόπολιν, ἐντὸς σειρᾶς ὀχυρωμάτων ἀνεγερθέντων ἀμύνης ἕνεκα.

Τὴν δὲ μεταξύ Ἐβορακοπόλεως καὶ τοῦ ἀκρω-

τηρίου Γλώσσεστερ συγκοινωνίαν, προεστάτεον τὰ παρὰ τὴν ὄχθην καννονοστάσια, ὡς καὶ πολλὰ βρετανικὰ πλοῖα προσορμιζόμενα ἐν ἀσφαλείᾳ ἐντὸς τοῦ εὐρυχώρου καὶ βαθέως Ἐβοράκου ποταμοῦ.

Τὴν δὲ 25 Σεπτεμβρίου ἡ τελευταία μοῖρα τοῦ ὑπὸ τὸν Οὐάσιγκτῶνα στρατοῦ ἀπεβιδάσθη πλησίον τῆς Γουλλιελμουπόλεως παρὰ τὸν Ἰάκωβον ποταμόν, ὅπου ἔμεινε δύο ἡμέρας ἵνα ἀναπαυθῆ, καὶ τὴν 28 ἀνεχώρησεν εἰς Ἐβορακόπολιν. Καὶ συγχρόνως ἀπόσπασμα γαλλικοῦ καὶ ἀμερικανικοῦ στρατοῦ προσετάχθη νὰ παρατηρῆ καὶ περιστέλλῃ τὸν Τάρλτωνα, ἐνῶ τὸ κύριον σῶμα, καταβὰν παρὰ τὴν μεσημβρινὴν ὄχθην τοῦ Ἐβοράκου πρὸς τὴν Ἐβορακόπολιν, ἐνησχολήθη δι' ὅλης τῆς ἐπιούσης εἰς προετοιμασίαν τῆς πολιορκίας. Ἦλθε δὲ καὶ ὁ Λαφαγέτ μετὰ στρατοῦ.

Ὁ δὲ Οὐάσιγκτων ἀνέπτυξε τὴν στρατιωτικὴν αὐτοῦ ἐμπειρίαν καὶ τὴν ὀρθὴν κρίσιν, διατάξας πάσας τὰς κινήσεις ὅσαι ἔπρεπε νὰ γίνωσι, καὶ ἐνεργήσας τὰ τῆς πολιορκίας μετὰ μεγίστης ταχύτητος.

Ὅτε δὲ τὰ μὲν ὑπὸ τῶν Ἀγγλῶν ἀνεγερθέντα ὀλίγον μακρὰν τῆς πόλεως ὀχυρώματα κατεστράφησαν, οὗτοι δὲ ἀπεχώρησαν ἵνα σωθῶσιν ἐντὸς τῶν χαρακώματων ἅτινα κατεσκεύασαν ἀμέσως

περὶ αὐτήν, ὁ Κορνούαλλης βλέπων ἑαυτὸν το-
 σούτω στενοχωρηθέντα, ἀπεφάσισε νὰ φύγη, καὶ
 τὴν νύκτα κατώρθωσε νὰ στείλῃ πολλὰς λέμβους
 πλήρεις στρατευμάτων διὰ τοῦ Ἐβοράκου ποτα-
 μοῦ εἰς τὸ Ἀκρωτήριο Γλώσσεστερ. Ὅτε ὁμως ἀ-
 πεβιάσθησαν, σφοδρὰ θύελλα αἴφνης ἐγκραγεῖσα,
 παρέσυρε τὰς λέμβους κάτω τοῦ ποταμοῦ· ἐπειδὴ
 δὲ πρὶν ἢ κατορθώσωσι νὰ ἀνακτήσωσιν αὐτάς,
 ἀνέτειλεν ἡ αὐγὴ, ἠναγκάσθησαν νὰ φέρωσιν ὀ-
 πίσω τὸν ἀποβιασθέντα εὐάριθμον στρατόν· διότι
 ἀδύνατον ἦτο νὰ μετακομισθῇ καὶ ὁ λοιπὸς ἐν ὥρᾳ
 ἡμέρας, ὅτε τὸ κίνημα ἤθελε φανερωθῇ πρὸς τοὺς
 παρὰ τὸ Γλώσσεστερ Ἀμερικανούς.

Ἀποτυχῶν δὲ καὶ ἀποβαλὼν πᾶσαν ἐλπίδα περὶ
 τῆς σωτηρίας τοῦ στρατοῦ, ἔγραψε πρὸς τὸν Οὐά-
 σιγκτῶνα ἐξαιτούμενος τὴν κατάπαυσιν πάσης ἐχ-
 θροπραξίας ἐπὶ εἰκοσιτέσσαρας ὥρας, καὶ ὑπο-
 σχόμενος νὰ πληροφορήσῃ ἐν τῷ μεταξύ τούτω
 αὐτὸν περὶ τῶν ὄρων καθ' οὓς ἤθελε παραδοθῇ. Ὁ
 δὲ Οὐάσιγκτων ἀπεκρίθη ὅτι, ἐπιθυμῶν ἐνθέρμως τὸ
 τέλος τῆς αἱματοχυσίας, ἦτο πρόθυμος ν' ἀκούσῃ
 πᾶσαν εὐλογον πρότασιν· καὶ διὰ τοῦτο ἤξιον νὰ
 σταλῶσιν ἀμέσως αἱ προτάσεις γραπταί, ὅπως
 ἀποφασίσῃ ἀνευ ἀναβολῆς ἂν ἦσαν παραδεκταί.

Δὲν συγκατετέθη ὁμως εἰς τινὰς ἐξ αὐτῶν διὰ

γράψας τούς ὄρους καθ' οὓς ἀπήτηι νὰ παραδοθῆ
 ὁ ἐχθρὸς, διεδήλωσεν ὅτι δὲν μεταβάλλει αὐτούς.
 Ἴδου δὲ ὁποῖοι ἦσαν ἅπας ὁ στρατὸς μετὰ τῶν ὀ-
 πλων καὶ τῶν πολεμεφοδίων, πάντα τὰ πλοῖα καὶ
 οἱ ναῦται νὰ παραδοθῶσιν, ὁ μὲν στρατὸς εἰς τὴν
 Συνέλευσιν, ἡ δὲ ναυτικὴ δύναμις εἰς τοὺς Γάλ-
 λους. Οἱ στρατιῶται μετὰ τινῶν ἀξιωματικῶν νὰ
 μείνωσιν ἐν τῇ Ἀμερικῇ, οἱ δὲ λοιποὶ τῶν ἀξιω-
 ματικῶν νὰ ἐπανεέλθωσιν εἰς τὴν Εὐρώπην, ὑπο-
 σχεθέντες πρῶτον ὅτι δὲν θέλουσι λάβει πλέον τὰ
 ὄπλα κατὰ τῶν Ἀμερικανῶν. Νὰ ἐπιτραπῆ εἰς τὸν
 Κορνουάλλην νὰ πέμψῃ ἀνεξετάστως πλοῖον εἰς
 Νεοεβόρακον ἵνα μεταφέρῃ ὅσα ἐγγράφα θέλει.
 Δεχθέντος δὲ τοῦ ἀγγλοῦ στρατηγοῦ τοὺς ὄρους
 τούτους, τὴν 19 Ὀκτωβρίου τοῦ 1781 ἔτους, ἅ-
 πας ὁ στρατὸς, ὁ τοσοῦτον χρόνον αἴτιος τῆς δυσ-
 τυχίας καὶ τοῦ τρόμου τῶν μεσημβρινῶν πολι-
 τειῶν, ἐξῆλθεν αἰχμάλωτος ἐκ τῆς Ἐβορακοπό-
 λεως. Προσετάχθη δὲ ὑπὸ τοῦ Οὐασιγκτῶνος ὁ
 στρατηγὸς Λιγκόλν νὰ δεχθῆ τὴν ὑποταγὴν τῶν
 αἰχμαλωτευθέντων, καθ' ὃν τρόπον καὶ ὁ Κορνου-
 ἄλλης ἐδέχθη ἐν Καρολουπόλει τὴν ὑποταγὴν
 αὐτοῦ καὶ τὴν τοῦ ἀμερικανικοῦ στρατοῦ τὴν 12
 Μαΐου 1780.

Ἐνῶ δὲ ὁ στρατὸς τοῦ Κορνουάλλη ἐξήρχετο

τῆς πόλεως συνεπτυγμένας ἔχων τὰς σημαίας καὶ τῶν τυμπάνων κρουόντων τὸν λυπηρὸν ἤχον τῆς ἤττης, ὁ Οὐάσιγκτων ἔλεγε πρὸς τοὺς ἰδίους στρατιώτας: « Γενναῖοι συστρατιῶται! Προσέξατε μὴ, παρασυρόμενοι ὑπὸ τῆς μέθης τοῦ θριάμβου, ἐξυβρίσητε ἐχθρὸν πεπτωκότα· μὴ ἀλαλαγμοὶ καὶ κραυγαὶ χαρᾶς αὐξήσωσι τὴν αἰσχύνην αὐτοῦ. Ἄρκετὴ ἱκανοποίησις πρὸς ἡμᾶς ὅτι γινόμεθα μάρτυρες τῆς ταπεινώσεως αὐτοῦ. Οἱ μεταγενέστεροι θέλουσιν ἐπευφημήσει ἀνθ' ἡμῶν. »

Τὴν δὲ ἐπιούσαν τῆς παραδόσεως προσέταξε ν' αἰπολυθῶσι πάντες οἱ κρατούμενοι ὑπὸ φύλαξιν καὶ εἰς τὸ τέλος τῆς ἐπιταγῆς ἐδίδοτο ἡ ὁδηγία αὕτη: « Θεία δοξολογία νὰ ψαλῆ αὖριον κατὰ τὰς διαφόρους μοίρας τοῦ στρατοῦ· ὁ ἀρχιστράτηγος παραγγέλλει πρὸς πάντας τοὺς μὴ ἔχοντας ὑπηρεσίαν στρατιώτας, νὰ παρασταθῶσιν εἰς αὐτὴν μετὰ σεμνότητος καὶ συντριβῆς καρδίας, ὁποίας ἀπαιτεῖ ἡ ἀνάμνησις τῆς θαυμασίας καὶ ἰδιαζούσης μεσολαβήσεως τῆς θείας προνοίας ὑπὲρ ἡμῶν! »

Ἡ αἰχμαλωσία στρατοῦ τρομεροῦ, οὔτινος ἡ καταστρεπτικὴ δύναμις ἐγένετο ἐπὶ πολὺν χρόνον ἐπαίσθητὴ εἰς περιφέρειαν χιλίων ἑκατὸν καὶ ἑπτακείνα μιλίων τῆς πατρίδος τῶν Ἀμερικανῶν, ἐνέπλησε τούτους μεγίστης χαρᾶς καὶ εὐγνωμοσύ-

νης. Καὶ ὅτε ἡ εἶδησις τῆς αἰχμαλωσίας ἐφθασεν ἐν μέσῳ νυκτὸς βαθείας εἰς Φιλαδελφίαν, καθέδραν τότε τῆς κυβερνήσεως, γηραιὸς τις νυκτοφύλαξ ἀκούσας αὐτὴν, τοσοῦτον ἐκυριεύθη ὑπὸ χαρᾶς, ὥστε περιερχόμενος βήματι ταχεῖ ἔψαλλε μεγαλοφώνως· « Περασμένη μία ὥρα, καὶ ὁ Κορνουάλλης ἠχμαλωτίσθη! »

Ἄλλὰ καὶ ἡ Συνέλευσις ἔμαθε μετ' ἀγαλλιάσεως τὸ γεγονός, καὶ ἐλθοῦσα ὁμοθυμαδὸν εἰς τὸν λατρείας, εὐχαρίστησε τὸν Θεὸν διὰ τὴν ἀπαλλαγὴν ἀπὸ ἐχθροῦ ἰσχυροῦ. Ἐξέδωκε δὲ καὶ προκήρυξιν προσκαλοῦσαν· « Νὰ ἐορτάζῃται θρησκευτικῶς ἀνὰ πάσας τὰς Ὁμοσπόνδους πολιτείας ἡ 13 Δεκεμβρίου, ὡς ἡμέρα εὐχαριστίας καὶ δεήσεως. »

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Θ'.

1781—1787.

—ooo—

Προνοήσας δὲ ὁ Οὐάσιγκτων περὶ πάντων ὅσα διὰ τὴν παράδοσιν τοῦ Κορνουάλλη κατεστάθησαν ἀναγκαῖα, ἐπανῆλθε πρὶν ἡ ἀναχωρήσις ἐξ Ἑβο-

Ουάσιχτων επισκέπτεται την μητέρα του.

ραχοπόλεως εἰς ἐπίσκεψιν τῆς σεβασμίας καὶ γη-
 ραιᾶς αὐτοῦ μητρὸς, ἣν πρὸ ἕξ ἐτῶν δὲν εἶχεν ἰδεῖ.
 Ἐξοὶ δὲ αὐτῇ ἐν Φρεδερικοπόλει, ὅπου εἶχε μετα-
 φέρει αὐτὴν περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ πολέμου, μακρὰν
 κινδύνων. Καὶ ἐπειδὴ ἔκτοτε καθ' ἐκάστην ὥραν
 ἡ πατὴρ εἰλάμβανεν ἀνάγκην τῶν ὑπηρεσιῶν τοῦ
 Οὐάσιγκτῶνος, δὲν εἶχεν εὐρεῖ καιρὸν νὰ ἐπισκεφθῇ
 τὸν τόπον τῆς γεννήσεως αὐτοῦ. Ἐφρόντιζεν ὁ-
 μως νὰ στέλλῃ πάντοτε πληροφορίας περὶ τε ἑαυ-
 τοῦ καὶ περὶ τῶν δημοσίων, ἃς ἐδέχετο ἡ γραῖα μετὰ
 πεποιθήσεως εἰς τὴν σοφίαν τοῦ Θεοῦ, πεποιθή-
 σεως διατηρούσης αὐτὴν ἀτάραχον ὡσὰκις ἐμάν-
 θανε θλιβεράς εἰδήσεις. Ἀλλὰ καὶ ὅτε ἤκουσε τὴν
 κατὰ τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1777 ἔτους ἐπιτυχίαν
 τοῦ υἱοῦ αὐτῆς, διαβάντος τὸν Δελαουάραν καὶ ἐκ-
 στρατεύσαντος εἰς Πριγκεστόνην, εἶπε· « Φαίνεται
 ὅτι ὁ Γεώργιος ἔπραξε καλὰ ὑπὲρ τῆς πατρίδος. »
 Καὶ ὅτε οἱ γείτονες συνερχόμενοι ἐπεδείκνυον ἐπι-
 στολὰς πλήρεις ἐγκωμίων ὑπὲρ τοῦ υἱοῦ αὐτῆς, ἐ-
 κείνη ἔλεγεν· « Εἶναι ὑπερβολικὴ κολακεία· ὁ Γε-
 ὠργιος δὲν θέλει λησμονήσῃ ἑαυτὸν, εἰ
 καὶ κατέστη ἀντικείμενον τοσοῦτων ἐπαίνων. »

Ὁ δὲ Οὐάσιγκτων, γινώσκων ὅτι δὲν ἤθελεν εὐ-
 χαριστηθῆ βλέπουσα αὐτὸν συνοδευόμενον ὑπὸ
 πολλῶν, ἡ γινομένης τῆς ἐλεύσεως αὐτοῦ γνω-

στῆς δι' ὁποιοῦδήποτε εἶδους πομπῆς, ἀφῆκε τοὺς ἀξιωματικούς καὶ πεζύσας ἦλθε μόνος πρὸς αὐτήν, ἣν εὗρεν ἀσχολουμένην εἰς ἔργα ὠφέλιμα. Καὶ ἐκείνη ἐναγκαλισθεῖσα τὸν υἱὸν αὐτῆς ἐκάλεσε δι' ὀνόματος περιπαθοῦς ὁποῖον, ὡς ἐνεθυμήθη κάλλιστα, ἔδιδεν αὐτῷ ὅτε ἦτο παιδίον ὁσάκις ἐγίνετο ἄξιος ἐπιδοκιμασίας. Καὶ ἠρώτησε μὲν μετὰ σπουδῆς περὶ τῆς ὑγείας αὐτοῦ, ἀναπολήσασα ἀρχαίους χρόνους καὶ φίλους, ἀλλ' οὔτε λέξιν ἀπήγγειλε περὶ τῆς φήμης αὐτοῦ, οὔτε περὶ τῶν ἐπαίνων τῶν διδομένων εἰς τὴν πατριωτικὴν αὐτοῦ διαγωγὴν.

Ἄφεις δὲ τὴν σεβασμίαν γραῖαν, ἦλθεν εἰς τὴν πρὸ πολλοῦ ἐγκαταλειφθεῖσαν οἰκίαν, ὅπου εὗρίσκετο ἡ σύζυγος αὐτοῦ. Συνείθιζε δὲ νὰ συζῆ αὐτὴ μετὰ τοῦ Οὐασιγκτῶνος τὸν χειμῶνα, καὶ νὰ λέγῃ πάντοτε ὅτι, « ἤκουσε τὸ πρῶτον καὶ τὸ τελευταῖον κανόνιον ἐκάστης ἐκστρατείας. »

Ὅσάκις δὲ ἐπετύγχανεν ἐπιχείρημά τι τοῦ Οὐασιγκτῶνος, κατέβαλλε προθύμως νέους ἀγῶνας ἵνα συμπληρώσῃ τὴν ἐπιτυχίαν, καὶ ἔγραφε τῷ στρατηγῷ Γρῆν « Θέλω φροντίσει νὰ προτρέψω τὴν Συνέλευσιν ἵνα καταστήσῃ ἐντελεστέραν τὴν τελευταίαν ἡμῶν ἐπιτυχίαν, προνοοῦσα δραστηριώτερον καὶ ἀποτελεσματικώτερον περὶ ἐκστρατείας,

γενησομένης ταχύτερον και ὀριστικῶς τὸ προσε-
χὲς ἔτος. »

Ἐλθὼν δὲ εἰς Φιλαδελφίαν εἶδεν ἐκπληρουμένας
τὰς εὐχὰς αὐτοῦ· διότι τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1781
ἔτους, ἡ Συνέλευσις ἐξέδωκε ψηφίσματα τοσοῦτον
εὐχαριστήσαντα αὐτὸν, ὥστε ἔγραψεν εἰς τὰς πο-
λιτείας νὰ συναινέσωσιν ἀμέσως και μετὰ πίστεως
εἰς τὰ ψηφίσματα ταῦτα. Καὶ ὁ μὲν στρατὸς ἐ-
σχήνωσεν εἰς χειμερινὰ καταλύματα, ἐκεῖνος δὲ
ἐνησχολήθη ἀνενδότης εἰς τὴν προετοιμασίαν τῶν
ἔργων τοῦ προσεχοῦς ἔαρος.

Κατὰ δὲ τὰς ἀρχὰς τοῦ 1782 ἔτους, οὔτε ὀβο-
λὸς ὑπῆρχεν ἐν τῷ δημοσίῳ ταμείῳ, και ἔνεκα τῆς
βραδύτητος περὶ τὴν εἰσπραξίν τῶν φόρων, ὁ Οὐά-
σιγκτων ἐνόησεν ὅτι ἐπὶ πολλοὺς μῆνας δὲν ἦτο
βοηθείας ἐλπίς. Ὅθεν ὁ Κ. Ροβέρτος Μόρρις, ἀνώτα-
τος ἐπιμελητής, γράφων περὶ τῆς χρηματικῆς ταύ-
της ἀπορίας πρὸς τὸν Οὐάσιγκτῶνα ἔλεγε· « Τὴν
εἰλικρινῆ ταύτην περιγραφὴν τῆς θέσεως και τῶν
αἰσθημάτων μου ἐμπιστεύομαι εἰς τὴν ἀγάπην σου,
διότι ὡς αἰσθανθεῖς και παθῶν πάντοτε τόσῳ πολὺ,
θέλεις συλλυπηθῆ μετ' ἐμοῦ. »

Ἐνῶ δὲ κατεγίνετο πάσαις δυνάμεσιν εἰς τὴν
ταχίστην σύναξιν τῶν ἀναγκαίων χρημάτων διὰ
τὴν συντήρησιν τοῦ στρατοῦ, εἰδησις ἦλθεν ἐξ

Ἀγγλίας ὅτι λόγος ἐγένετο εἰς τὰς Βουλὰς ἵνα στείλωσι προτάσεις εἰρήνης· ἀλλ' αὐτὸς φρονῶν ἀπίθανον τὴν συγκατάθεσιν τῆς ἀγγλικῆς κυβερνήσεως, ἐφρόντισε νὰ προειδοποιήσῃ τοὺς συμπολίτας αὐτοῦ μὴ ἀπατηθῶσιν ὑπὸ ψευδῶν ἐλπίδων.

Ἐν τοσοῦτῳ κατὰ τὰς ἀρχὰς Μαΐου, ἄγγλος ἀξιωματικὸς, ὁ Κύριος Γκάι Κάρλτων, ἐλθὼν εἰς Νεοεβόρακον, ἔγραψε πρὸς τὸν Οὐασιγκτῶνα καὶ τὴν Συνέλευσιν, ὅτι αἱ Βουλαι ἀπεφάσισαν νὰ προτείνωσιν εἰρήνην ἢ ἀνακωχὴν μετὰ τῶν ἐν ἐπαναστάσει ἀποικιῶν τῆς ἀρκτώας Ἀμερικῆς· ἀλλ' ἐπειδὴ δὲν ἔλεγεν ἀνεῖχεν ἐξουσίαν νὰ προτείνῃ ἄλλους ὅρους πλὴν τῶν προηγουμένων, ἡ Συνέλευσις οὔτε πρὸς αὐτὸν οὔτε πρὸς τὸν ναύαρχον Διγβύ, οἵτινες, ὡς ἐπληροφόρησαν αὐτήν, εἶχον παραγγελίαν νὰ διακοινώσωσιν αὐτοπροσώπως τὰς ἀποφάσεις τῶν Βουλῶν, ἔδωκε διαβατήριον.

Τὸν δὲ Αὐγούστον ὁ Σίρ Γκάι Κάρλτων εἰδοποίησε τὸν Οὐασιγκτῶνα, ὅτι αἱ ἀγγλικαὶ Βουλαι ἔστειλον πρεσβευτὴν εἰς Παρισίους, ἐξουσίαν ἔχοντα νὰ διαπραγματευθῇ μετὰ τῶν ἐμπολέμων μερῶν, ὅτι σχέψις ἐγένετο περὶ γενικῆς εἰρήνης, καὶ ὅτι ὁ πρεσβευτὴς εἶχεν ἐπιταγὰς νὰ προτείνῃ κατὰ πρῶτον τὴν ἀναγνώρισιν τῆς ἀνεξαρτησίας τῶν « Δεκατριῶν Ἐπαρχιῶν. »

Τὰς περὶ εἰρήνης προτάσεις δεχθέντες οἱ ἐν Παρισίοις ἐπίτροποι τῶν Ἀμερικανῶν, Ἰωάννης Ἄδαμς, Βενιαμὶν Φραγκλῆνος, Ἰωάννης Γέι καὶ Ἐρρίκος Λώρενς, συνέταξαν συνθήκην δι' ἧς ἐγένοντο δεκταὶ αἰεὺ λογοὶ τῆς Ἀμερικῆς αἰτήσεις. Καὶ ὑπεγράφη μὲν αὕτη τὴν 30 Νοεμβρίου τοῦ 1782 ἔτους, δὲν ἐμελλε δὲ νὰ θεωρηθῆ ὡς ὅλως τετελεσμένη ἕως οὗ συνταχθῆ ἑτέρα καὶ μεταξύ Ἀγγλίας καὶ Γαλλίας, ὅπερ καὶ ἐγένετο τὴν 20 Ἰανουαρίου 1783.

Ἐλπίζων ἐν τοσοῦτῳ ὁ ἀμερικανικὸς στρατὸς ν' ἀπαλλαγῆ ἐντὸς ὀλίγου τῆς ὑπηρεσίας, ἀπήτησε τοὺς ὑστερίζοντας μισθοὺς, οὓς ἔπρεπεν ἀναγκαιῶς νὰ λάβωσιν ἵνα εὐκολύνωσι τὴν ἐπάνοδον εἰς τὰ ἴδια. Ἀναφορὰ δὲ εἰς ἄκρον δολία περιεφέρετο μεταξύ τοῦ κατὰ τὸν Οὐδσωνα στρατοῦ, σκοπὸν ἔχουσα νὰ πείσῃ αὐτὸν νὰ ἐκβιάσῃ τὴν Κυβέρνησιν διὰ παρατόλμου πράξεως, ὅπως δεχθῆ τὴν περὶ ἀποτίσεως τῶν μισθῶν αἴτησιν· συνωδεύετο δὲ καὶ ὑπὸ προσκλήσεως πρὸς πάντας τοὺς ἀξιωματικοὺς ἵνα συνέλθωσι τὴν ἐπιούσαν καὶ συσχεφθῶσι.

Τὸν δὲ Οὐασιγκτῶνα, ὄντα ἐν τῷ στρατοπέδῳ, δὲν ἐγκατέλιπον κατὰ τὴν κρίσιμον ταύτην ὥραν οὔτε ἡ σύνεσις οὔτε ἡ σταθερότης. Καὶ ποιησάμενος

μνείαν τῆς ἀναφορᾶς ἐν ταῖς γενικαῖς ἐπιταγαῖς, ἐξέφρασε τὴν πεποιθήσιν ὅτι ἡ φρόνησις τῶν ἀξιωματικῶν ἤθελεν ἀποτρέψει αὐτούς, « πάσης συγκαταθέσεως εἰς τοιαύτην ἄτακτον πρόσκλησιν. » Προσεκάλεσε δὲ αὐτούς νὰ συνέλθωσιν ἄλλην ἡμέραν ἵνα συσχεφθῶσιν, ὡς ἔλεγε, ποίαν ὁδὸν πρέπει νὰ βαδίσωσιν.

Ἀλλὰ πρὶν ἡ φθάσῃ ἡ ἡμέρα αὕτη, συνδιαλεχθεὶς κατ' ἰδίαν μετὰ τῶν ἀξιωματικῶν, κατώρθωσε νὰ δεχθῶσι τὰς προτάσεις ἃς ἔμελλε νὰ προβάλῃ. Ὅτε δὲ συνήχθησαν, ὠμίλησε μετὰ πολλῆς πραότητος καὶ ἀγάπης, παρακαλέσας νὰ καταφρονήσωσι τὰς ἐνεργείας ὅσαι ἐγίνοντο ἵνα παρασύρωσιν αὐτούς εἰς πράξεις ἀτόπους, καὶ διαβεβαιώσας περὶ τῆς πεποιθήσεως ἠνεῖχεν, ὅτι ἡ Συνέλευσις ἔμελλε νὰ φανῇ δικαία πρὸς αὐτούς.

Ἡ ὁμιλία αὕτη, γενομένη ὑπ' ἀνδρὸς προσφιλοῦς, εἰς ὃν ἦσαν συνειθισμένοι νὰ ὑποτάσσωνται, ἔχοντες πᾶσαν πεποιθήσιν εἰς τε τὴν φρόνησιν καὶ τὴν εὐνοίαν αὐτοῦ, ἐνήργησεν ἀμέσως ἐπὶ τοῦ στρατοῦ· ὅθεν οἱ ἀξιωματικοὶ παρεδέχθησαν ἀποφάσεις αἵτινες εὐχαρίστησαν τὸν ἀρχηγόν, ἀποδείξασαι συγχρόνως σέβας πρὸς τὴν γνώμην αὐτοῦ. Ἐρρήθη ὅτι « εἰς οὐδεμίαν ἴσως περίστασιν αἱ Ὀμόσπονδοι πολιτεῖαι ἔλαβον ἀνωθεν ἀξιολο-

γωτέραν βοήθειαν διὰ τῶν χειρῶν τοῦ Οὐασιγκτῶ-
 νος, ἢ κατὰ τὸ τέλος τῆς σπουδαιοτάτης ταύτης
 ὑποθέσεως. » Καὶ τῶντι ἡ διαγωγὴ αὐτοῦ ἀπέδει-
 ξε καὶ αὖθις τὴν ἀγαθότητα τῆς καρδίας, τὴν εὐ-
 θύτητα τῆς κρίσεως καὶ τὴν ἀγνότητα τοῦ πρὸς
 τὴν πατρίδα ἔρωτος αὐτοῦ. Ἀναγγείλας πρὸς τὴν
 Συνέλευσιν τὰ συμβάντα, παρεκάλεσεν αὐτὴν ἐν-
 θέρμως νὰ εἰσακούσῃ ἄνευ ἀναβολῆς τῶν δικαίων
 αἰτήσεων τοῦ στρατοῦ, καὶ οὐ μόνον περὶ τῆς ἀ-
 ποτίσεως τῶν μισθῶν τῶν ἀξιωματικῶν νὰ προ-
 νοήσῃ, ἀλλὰ καὶ περὶ ἀνωτέρας ἀμοιβῆς. Ἐλεγε
 δέ « Ἐὰν οἱ ἀξιωματικοὶ τοῦ στρατοῦ (ὡς ἐπίτη-
 δες διεθρυλλήθη ἵνα ἐξαφθῶσι τὰ πάθη) πάθωσι
 μόνοι ἐκ τῆς ἐπαναστάσεως, ἐὰν ἀναχωροῦντες
 ἀπὸ τοῦ στρατοπέδου γηράσωσιν ἐν πενίᾳ, ταλαι-
 πωρία καὶ ἐξουθενώσει, ζῶντες τὸ ἐπίλοιπον τοῦ
 βίου ἀπὸ ἐλεημοσύνης, ἐνῶ κατηνάλωσαν τὸν χρό-
 νον τῆς νεότητος εἰς ἔργον τιμῆς, τότε θέλω μάθει
 ὅποια ἡ ἀχαριστία· τότε πραγματοποιηθήσεται πε-
 ρίστασις, ἣτις θέλει πληροῖ πικρίας πᾶσαν στιγ-
 μὴν τῆς μελλούσης ζωῆς μου. »

Ἡ Συνέλευσις, λαβοῦσα ἀναφορὰν τῶν ἀξιωμα-
 τικῶν, ἀπεφάσισε νὰ δώσῃ αὐτοῖς, πλὴν τῶν ὀφει-
 λομένων, καὶ πενταετεῖς ἄλλους μισθοὺς· ὡμολό-
 γησεν ὁμῶς ἐν ταύτῳ ὅτι πρὶν ἢ συναχθῶσιν ἐ-

μελλε νὰ παρέλθῃ ἰκανὸς χρόνος. Ἡ ὑπόσχεσις αὕτη εὐχαρίστησε τοὺς ἀξιωματικούς, καὶ ἐντὸς τοῦ θέρους μέγας ἀριθμὸς στρατευμάτων ἐπανήλθον εἰς τὰ ἴδια.

Ὀλίγοι δέ τινες τῶν ἐν Λαγκαστρία νεοσυλλέκτων, μεταβάντες εἰς Φιλαδέλφειαν, καὶ τοποθετήσαντες φρουρὰς παρὰ τὰς πύλας τοῦ Βουλευτηρίου ὅπου συνεδρίαζεν ἡ Συνέλευσις, ἠπέιλησαν νὰ προσβάλωσιν αὐτήν, ἂν ἐντὸς εἴκοσι λεπτῶν τῆς ὥρας δὲν ἐγίνοντο δεχταὶ αἱ περὶ μισθῶν αἰτήσεις. Καὶ δὲν ἐξετέλεσαν μὲν τὴν ἀπειλήν, ἐκράτησαν ὁμῶς τὴν Συνέλευσιν οὕτω πως δεσμίαν ἐπὶ τρεῖς ὥρας.

Τὴν προσβολὴν ταύτην μαθὼν ὁ Οὐάσιγκτων, ἔστειλε χιλίους πεντακοσίους ἄνδρας ἵνα καθυποτάξωσι τοὺς στασιαστάς· ἀλλ' εἶχον ἤδη διαλυθῆ πρὸ τῆς ἀφίξεως αὐτῶν ἄνευ αἰματοχυσίας. Ἐγραψε δὲ καὶ πρὸς τὴν Συνέλευσιν εἰπὼν, ὅτι ἠσθάνετο βαθεῖαν λύπην διὰ τὴν γενομένην αὐτῇ ὕβριν ὑπὸ « ἐφημέρων στρατιωτῶν, » καὶ παρέβαλε τὴν διαγωγὴν τούτων πρὸς τὴν τῶν ἄλλων ἐκείνων, οἵτινες ὑπέφεραν « τὴν θέρμην καὶ τὸ βάρος τοῦ πολέμου, τῶν ἀρχαίων τούτων στρατιωτῶν », προσέθετεν, « οἵτινες ὑπέμειναν καὶ γύμνωσιν καὶ πείναν καὶ ψῦχος, ἐταλαιπωρήθη-

σαν καὶ ἔχυσαν τὸ αἷμα αὐτῶν ἀγογγύστως, καὶ ἐν μεγίστῃ εὐταξίᾳ ἐπανῆλθον εἰς τὰ ἴδια, μὴ τακτοποιήσαντες τοὺς λογαριασμοὺς, μηδὲ ὄβολὸν ἔχοντες εἰς τὸ βαλάντιον· τόσῳ δὲ μᾶλλον θαυμάζομεν τὰς ἀρετὰς τούτων, ὅσω φρίσσοντες ἀποστρεφόμεθα τὴν διαγωγὴν ἐκείνων. »

Ἡ δὲ Συνέλευσις, διακόψασα μετὰ τὴν προσβολὴν ταύτην τὰς συνεδριάσεις, συνῆλθεν ἐν Πριγκεστόνῃ κατὰ τὴν Νέαν Ἱερσέυ περὶ τὰ τέλη Ἰουνίου 1783. Συνεδρίασε δὲ ἐκεῖ τρεῖς περίπου μῆνας ἐν τῇ Βιβλιοθήκῃ τοῦ Πανεπιστημίου, καὶ μετὰ ταῦτα ἀνέβαλε τὰς ἐργασίας ἵνα συνέλθῃ εἰς Ἀννόπολιν κατὰ τὴν Μαρυλάνδην.

Ὁ σπόρος τῆς ἐλευθερίας ὅστις ἐσπάρη μὲν ἐν ἀσθενείᾳ, ἐτηρήθη δὲ μετὰ μόχθων ἐπὶ ὀκτῶ ἔτη, προήγαγε πλούσιον καρπὸν, τὰ ἀγαθὰ λέγομεν, τῆς ἀνεξαρτησίας καὶ εἰρήνης, διαδοθέντα ἐν τάχει εἰς πάσας τὰς Ὀμονσπόνδους πολιτείας. Τότε πᾶσα ἀμερικανικὴ καρδιά ἔλεγεν εὐλόγως καὶ μετὰ βαθείας εὐγνωμοσύνης πρὸς τὸν Μέγαν Κυβερνήτην τοῦ παντός ταῦτα· « Σὺ ὁ σώζων τοὺς ἐλπίζοντας ἐπὶ σὲ ἐκ τῶν ἀνθεστηκότων τῇ δεξιᾷ σου, σὺ ὑπῆρχες βοηθός. »

Ὁ δὲ Οὐάσιγκτων, διακηρύξας τὴν 19 Ἀπριλίου πρὸς τὸν στρατὸν τὴν εἶδησιν τῆς γενικῆς εἰ-

ρήνης, εἶπε καὶ ταῦτα· « Εἰς τοιαύτην εὐτυχῆ ἡμέραν, πρόδρομον οὖσαν τῆς εἰρήνης, ἡμέραν συμπληροῦσαν τὰ ὀκτῶ ἔτη τοῦ πολέμου, ἀχαριστία μὲν ἤθελεν εἶναι νὰ μὴ χαρῶμεν, ἀναισθησία δὲ νὰ μὴ μετάσχωμεν τῆς γενικῆς εὐδαιμονίας. » Καὶ προσέταξε τοὺς ἱερεῖς καὶ τὰ τάγματα εἰς ἃ ἀνῆκον, « νὰ εὐχαριστήσωσι τὸν παντοδύναμον διὰ τὰς χάριτας αὐτοῦ, καὶ μάλιστα διότι καθυπέταξε τὴν ὀργὴν τῶν ἀνθρώπων εἰς τὴν ἰδίαν αὐτοῦ δόξαν, καὶ κατέπαυσε μεταξὺ τῶν ἐθνῶν τὴν λύσσαν τοῦ πολέμου. » Ὅτε δὲ τὴν 2 Νοεμβρίου ἀπέλυσε τὸν στρατὸν, ἔδωκε σπουδαίας καὶ φιλικὰς συμβουλὰς ὡς πρὸς τὸ μέλλον αὐτοῦ πολίτευμα, προσθεὶς ὅτι ἤθελε συστήσει αὐτὸν οὐ μόνον εἰς τὴν εὐγνώμονα πατρίδα, ἀλλὰ καὶ πρὸς « τὸν Θεὸν τῶν στρατευμάτων » ἐν ταῖς προσευχαῖς αὐτοῦ. Καὶ ἐπιθυμῶν ἐνθέρμως νὰ ἐξακολουθῶσιν οἱ συμπολίται αὐτοῦ ἀπολαύοντες τῆς εὐνοίας τοῦ Ὀυρανοῦ, ἔγραψεν ἐπιστολὴν πρὸς τοὺς διοικητὰς τῶν πολιτειῶν, προτρέπων νὰ θεωρῶσι τὸ περιεχόμενον ὡς « τὴν διαθήκην ἀνδρὸς ἐπιθυμήσαντος αἰείποτε μετὰ πολλοῦ ζήλου νὰ φανῆ ὠφέλιμος εἰς τὴν πατρίδα, ὅστις δὲν θέλει παύσει ἐπικαλούμενος καὶ ἐν τῷ ἀφανεί αὐτοῦ βίῳ τὴν θείαν εὐλογίαν ὑπὲρ αὐτῆς. » Ἡ ἐπιστολὴ αὕτη, περιέχουσα ἀξιολό-

γους καὶ σοφὰς νοουθεσίας, διελάμβανε περὶ τὸ τέλος καὶ ταῦτα· « Ἡ ἐνθερμοτάτη μου πρὸς Θεὸν εὐχὴ θέλει εἶναι ἀπὸ τοῦδε, νὰ ἔχη ὑμᾶς καὶ τὸν τόπον ὃν διοικεῖτε ὑπὸ τὴν ἀγίαν αὐτοῦ σκέπη, καὶ νὰ νεύῃ εἰς τὰς καρδίας τῶν ἀνθρώπων ὅπως δεικνύωσιν ὑποταγὴν καὶ ὑπακοὴν εἰς τὴν κυβέρνησιν, καὶ ἔχωσι πρὸς ἀλλήλους ἀδελφικὴν ἀγάπην καὶ συμπάθειαν, ἐν γένει μὲν πρὸς τοὺς συμπολίτας αὐτῶν, τοὺς κατοίκους τῶν Ὁμοσπόνδων πολιτειῶν, ἰδίως δὲ πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς τοὺς ἀγωνισθέντας καὶ πολεμήσαντας· καὶ τέλος νὰ καθοδηγῇ ἡμᾶς εἰς τὸ πράττειν τὸ δίκαιον, καὶ ἀγαπᾶν τὸ ἔλεος, καὶ πολιτεύεσθαι μετὰ τῆς ἀγαθότητος, τῆς ταπεινότητος καὶ τῆς πραότητος, αἵτινες εἰσὶ προσόντα τοῦ θείου ἀρχηγοῦ τῆς μακαρίας ἡμῶν Ὁρησκείας. Μὴ ἐλπίζωμεν δὲ ὅτι ἄνευ τῆς εὐσεβοῦς μιμήσεως τῶν παραδειγμάτων τούτων, θέλομεν ποτε κατασταθῆ ἔθνος εὐτυχές.»

Τὸν δὲ Νοέμβριον, πάντα μὲν τὰ ἀγγλικὰ στρατεύματα ἀνεχώρησαν ἀπὸ Νεοεβοράκου, ὁ δὲ Οὐάσιγκτων εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν ταύτην συνοδευόμενος ὑπὸ τε τοῦ στρατηγοῦ Κλίντωνος καὶ τινῶν ἀμερικανῶν ἀξιωματικῶν. Τότε πολλοὶ Ἀμερικανοὶ ἐξ ἀπωτάτων μερῶν, ἐλθόντες ἐπίτηδες ἐνταῦθα, ἐξέφρασαν δημοσίᾳ μετὰ τῶν συμπολιτῶν

τὴν χαρὰν αὐτῶν· ἦτο δὲ μετὰ τούτων καὶ ὁ ἀνεψιὸς τοῦ Οὐάσιγκτῶνος Βούσροδ Οὐάσιγκτων, τότε μὲν νέος, ἔπειτα δὲ ἔξοχος καὶ τὰ μέγιστα τιμώμενος δικαστὴς τοῦ Ἀνωτάτου δικαστηρίου τῶν Ὅμοσπόνδων πολιτειῶν, ὅστις διεκοίνωσε φιλικῶς διὰ τὴν βιογραφίαν ταύτην τὸ ἐπόμενον ἀνέκδοτον, σχέσιν ἔχον πρὸς τὴν ἐπίσκεψιν ἐκείνην, δι' ἐπιστολῆς γραφείσης ἐν τῷ Ὅρει Βέρνον τὴν 1 Ἰουνίου 1829. « Κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 1782 ἔτους ἐστάλην ὑπὸ τοῦ πατρός μου ἵνα σπουδάσω τὴν νομικὴν εἰς Φιλαδελφίαν, ὅπου εὐτυχῶς ἀπήντησα τὸν στρατηγὸν Οὐάσιγκτῶνα. Ἡμέρας δέ τινας μετὰ τὴν ἀφίξίν μου, ἀφοῦ πρῶτον μὲ ἀποκατέστησεν εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ Κ. Οὐίλσονος, καὶ μὲ ἀνέθετο εἰς τὴν προστασίαν καὶ τὰς εὐμενεῖς φροντίδας τῶν ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ φίλων αὐτοῦ, ἐπανῆλθεν εἰς τὴν πολιτείαν τοῦ Νεοεβοράκου. Μοὶ ἔγραψε δὲ τότε ἢ μετὰ ταῦτα δὲν ἐνθυμοῦμαι, νὰ ἐξετάσω περὶ εἴδους τινὸς ὑφάσματος, ὃ περιγράφων λεπτομερῶς ἔλεγεν ὅτι ἐπεθύμει ν' ἀγοράσῃ, καὶ νὰ πληροφορήσῃ αὐτὸν δι' ἐπιστολῆς περὶ τῆς τιμῆς καὶ ποῦ ἐδύνατο νὰ προμηθευθῇ αὐτό. Καὶ ὑπεσχέθη μὲν προθύμως νὰ φροντίσω περὶ τούτου, διότι ἐσχόπουν βεβαίως νὰ ἐκπληρώσω ἐγκαίρως καὶ εὐσυνειδήτως τὴν ὑπό-

σχεσιν, ἀλλ' ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν ἀνέβαλον αὐ-
 τήν, ἕως οὗ ἡ ἐλησμόνησα παντάπασι τὸ πρᾶγμα,
 ἢ τοσοῦτω σπανίως ἐσκεπτόμην περὶ αὐτοῦ, ὥστε
 μόλις ἀμυδρὰ ἰδέα ἐσώζετο ἐν τῇ μνήμῃ μου. Ὅτε
 δὲ ἐπλησίαζεν ἡ ἡμέρα καθ' ἣν ἐμελλε νὰ ἐορτα-
 σθῇ ἐν Νεοεβοράκῳ ἡ κένωσις τῆς πόλεως ταύτης
 ὑπὸ τῶν ἀγγλικῶν στρατευμάτων, ὁ στρατηγός
 μοι ἔδωκε δι' ἐπιστολῆς ἄδειαν νὰ παρευρεθῶ εἰς τὴν
 τελετὴν, προσεπιστείλας καὶ χρήματα διὰ τὰς δα-
 πάναυ μου. Καὶ ἐλθόντα εἰς Νεοεβόρακον μ' ἐκά-
 λεσεν εἰς τὸ καταλύμα αὐτοῦ, καὶ με ὑπεδέχθη μετὰ
 τῆς ἀρχαίας εὐμενείας. Μετὰ δέ τινα γενικὴν συν-
 ομιλίαν με ἠρώτησεν ἂν ἐξετέλεσα τὴν περὶ τοῦ
 ὑφάσματος αἴτησιν αὐτοῦ, καὶ ποῖον ὑπῆρξε τὸ ἀ-
 ποτέλεσμα τῶν ἐρευνῶν μου. Ἀδύνατον εἶναι νὰ
 περιγράψω τὴν ἀμυχανίαν μου κατὰ τὴν ὥραν ἐ-
 κείνην· δὲν εἶχον ποίαν πρόφασιν νὰ προτείνω· ἄ-
 μα δὲ κατορθώσας νὰ ὁμιλήσω ὠμολόγησα τὴν
 ἔλλειψίν μου. Τότε δείξας ἰλαρότητα, ἧς δὲν ἤμην
 ἄξιος, ἀλλὰ καὶ ἤθος τὸ ὁποῖον δὲν ἐλησμόνησα
 πώποτε, εἶπεν· « Ἐνθυμοῦ, νέε, νὰ μὴ ὑπόσχεσαι
 πώποτε τοῦ λοιποῦ μήτε εὐτελεῖς πρᾶγμα, οὗ τινος
 τὴν φύσιν καὶ τὴν ἔκτασιν δὲν κατεμέτρησας δεόν-
 τως. Ἀφοῦ ὅμως ὑπόσχεθῆς, φρόντισον παντὶ σθέ-
 νει νὰ ἐκπληρώσῃς εἰ δυνατόν τὴν ὑπόσχεσίν σου.»

Καὶ μὲ ἀπέπεμψε μηδεμίαν ἄλλην ἐπίπληξιν ἢ παρατήρησιν προσθεῖς.

Ἔμεινε δὲ ἐν Νεοσοβράκῳ μέχρι Δεκεμβρίου καὶ ὅτε ἔφθασεν ἡ ἡμέρα καθ' ἣν ἀπεφάσισε νὰ ἀναχωρήσῃ, οἱ ἀξιωματικοὶ τοῦ στρατοῦ συνήλθον ἵν' ἀποχαιρετίωσιν αὐτόν. Εἰσελθὼν δὲ ὁ προσφιλεῖς αὐτῶν ἀρχηγὸς εἰς τὴν αἴθουσαν ὅπου ἦσαν συνηγμένοι, δὲν ἐδυνήθη νὰ ὀμιλήσῃ ἐπὶ ἱκανὸν χρόνον ἀλλ' ἀφοῦ κατεσίγασε τὰ ἐνθέρμα αὐτοῦ αἰσθήματα, εἶπε· « Καρδίαν ἔχων πλήρη ἀγάπης καὶ εὐγνωμοσύνης χωρίζομαι ἀφ' ὑμῶν· εὐχομαι δὲ ἐγκαρδίως νὰ ᾧσιν αἱ τελευταῖαι ἡμῶν ἡμέραι τόσον εὐδαίμονες καὶ εὐτυχεῖς, ὅσον ἐντιμοὶ ὑπῆρξαν αἱ πρῶται! Δὲν δύναμι νὰ ὑπάγω πρὸς ἕκαστον ὑμῶν ἵν' ἀποχαιρετίσω αὐτόν· θέλω ὅμως ὑποχρεωθῆ ἂν ἕκαστος ὑμῶν ἔλθῃ πρὸς ἐμὲ καὶ μοὶ δώσῃ τὴν δεξιάν. » Ὁ στρατηγὸς Νόξ, πλησιέστερον ὢν, στραφεὶς ἀμέσως ἔλαβε τὴν χεῖρα τοῦ Οὐάσιγκτῶνος, ὅστις ἐνηγκαλίσθη αὐτόν, ὡς ἐνηγκαλίσθη ἐπίσης φιλοφρόνως καὶ πάντας τοὺς λοιπούς. Δάκρυα δὲ ἐγκάρδια ἀνέβλυσαν εἰς πάντων τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ οὐδὲ λέξιν ἐδύναντο νὰ προφέρωσι διὰ βαθεῖα ἦτο ἡ σιωπὴ τῆς περιπαθοῦς ἐκείνης σκηνῆς. Καὶ ὁ μὲν Οὐάσιγκτων ἐξῆλθε τῆς αἰθούσης, οἱ δὲ ἀξιωματικοὶ παρηκο-

λούθησαν αὐτὸν ἀθορύβως καὶ μετ' ἤθους μελαγχολικοῦ μέχρι τῆς λέμβου, δι' ἧς ἔμελλε νὰ ἀναχωρήσῃ. Σταθεὶς δὲ ἐντὸς αὐτῆς ἐστράφη πρὸς τὴν ὄχθην, καὶ ἔσεισε διὰ τῆς χειρὸς τὸν πῖλον ἀλλ' ἐνσιωπῆ· ἀλλὰ καὶ οἱ ἀξιωματικοὶ ἀνταπέδωκαν τὸν ἀσπασμὸν, προσηλώσαντες τὰ βλέμματα εἰς τὸν ἀγαπητὸν ἀρχηγὸν ἕως οὗ διέκρινον αὐτόν. Μετὰ δὲ ταῦτα ἐπανῆλθον κατηφεῖς εἰς τὸ μέρος τῆς συναθροίσεως.

Ἐπειδὴ δὲ Ὁυάσιγκτων δὲν εἶδύνατο νὰ ἡσυχάσῃ ἕως οὗ ἐκπληρώσῃ πάντα τὰ καθήκοντα ὅσα ὑπεγόρευεν ἢ εὐθεῖα αὐτοῦ κρίσις, μετέβη εἰς Φιλαδέλφειαν ἵνα δώσῃ λόγον τοῦ τρόπου καθ' ὃν ἐδαπάνησε τὰ δημόσια χρήματα. Πάντες οἱ λογαριασμοὶ ἦσαν γεγραμμένοι τῇ ἰδίᾳ αὐτοῦ χειρὶ, καὶ πᾶσα ἐγγραφὴ ἦτο ἐπίσης ἐν τάξει, ὥστε ἀνευ οὐδεμιᾶς δυσκολίας συμπαραβλήθησαν μετὰ τῶν συνημμένων ἀποδείξεων. Οὐδεμίαν δὲ ἐσημείωσεν ἀντιμισθίαν διὰ τὰς ὑπηρεσίας αὐτῶν, ἐνῶ ἐδαπάνησεν ἀξίαν λόγου ποσότητα ἐξ ἰδίων. Ἡ τάξις καὶ ἡ λεπτομέρεια μεθ' ὧν κατέγραφε πᾶν ποσὸν ληφθὲν καὶ δαπανηθὲν ἐπὶ ὀκτῶ ἔτη, καὶ ἡ ἀκρίβεια μεθ' ἧς ἐφρόντιζε μεταξύ ποσούτων ἐργασιῶν νὰ δαπανῶνται τὰ δημόσια χρήματα ὅσον ἔνεστιν οἰκονομικώτερον καὶ ἐπωφελέστερον, ἀπέδειξαν ὅτι δικαίως ἐπρεπε

ν' ἀποδοθῆ αὐτῷ ὁ τίτλος τοῦ τιμίου. Καὶ βεβαίως πάντες οἱ ἄλλοι τίτλοι δὲν ἤθελον ἔχει τὴν ἐλαχίστην ἀξίαν, εἰ μὴ ἐγένετο ἄξιος τῆς ἐπικλήσεως αὐτῆς. Ἐκ Φιλαδελφίας μετέβη εἰς Ἀννόπολιν ὅπου συνεδρίαζεν ἡ Συνέλευσις, καὶ καταθεῖς τὴν ἀνατεθεῖσαν αὐτῷ ἐξουσίαν ὡς μὴ δυνάμενος νὰ διαχειρισθῆ καὶ περαιτέρω αὐτὴν πρὸς ὄφελος τῆς πατρίδος, ἀπέδειξεν ὅτι ἦτο πατριώτης. Ἡ Συνέλευσις ὥρισε τὴν 23 Δεκεμβρίου ἵνα δεχθῆ τὴν παραίτησιν αὐτοῦ, καὶ πλῆθος θεατῶν παρεστάθησαν εἰς τὴν κατανοκτικὴν τελετὴν ὑπεδέχθη δὲ αὐτὸν ἡ Συνέλευσις ὡς « θεμελιωτὴν καὶ φύλακα τῆς πολιτείας. » Αἰσθανόμενοι δὲ οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ ἔθνους τὸ μέγεθος τῶν εὐτυχημάτων τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς εἰρήνης, ἅτινα ἐπεδαφίλευσε πρὸς αὐτοὺς διὰ τοῦ Οὐασιγκτῶνος ὁ μέγας Κυβερνήτης τῆς οἰκουμένης, ἠτένιζον αὐτὸν παραιτούμενον μετὰ θαυμασμοῦ καὶ εὐγνωμοσύνης· οἱ ὀφθαλμοὶ σχεδὸν πάντων, ἀναπολούντων τὰς σκηνάς τῶν δυστυχημάτων καὶ τῶν κινδύνων ὧν μετέσχον μετ' αὐτοῦ, ἦσαν δεδακρυσμένοι. Ἀνεγερθεὶς δὲ τότε μετ' ἀξιοπρεπειᾶς ἀλλὰ καὶ μετριοφροσύνης, ἀπετάθη πρὸς τὸν στρατηγὸν Μίφφλιν, τὸν πρόεδρον τῆς Συνελεύσεως, καὶ εἶπε· « Καταθέτω εὐχαρίστως τὴν ἐξουσίαν ἣν ἀνέλαβον δυσπιστῶν εἰς τὴν

περὶ τὴν ἐκπλήρωσιν ἔργου τοσοῦτω δυσχεροῦς ἱκανότητά μου, ἣν ὁμως ἀνεπλήρου ἡ πίστις εἰς τὸ δίκαιον τοῦ ἡμετέρου ἀγῶνος, τὴν συνδρομὴν τῆς ἀνωτάτης ἐξουσίας τῆς Ὀμοσπονδίας καὶ τὴν προστασίαν τοῦ Οὐρανοῦ. Τὸ εὐτυχές τέλος τοῦ πολέμου ἐδικαίωσε τὰς ἐνθέρμους ἡμῶν προσδοκίας πρὸς τὴν συγκατάβασιν τῆς θείας προνοίας καὶ τὴν βοήθειαν ἣν μοι ἐχορήγησαν οἱ συμπολιταὶ μου· αὐξάνει δὲ ἡ εὐγνωμοσύνη μου καθόσον ἀναπολῶ τὸν τρομερὸν ἀγῶνα . . . Θεωρῶ ἀπαραίτητον χρέος μου, κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῆς τελευταίας ταύτης πράξεως τοῦ δημοσίου μου βίου, νὰ ἀναθέσω τὰ συμφέροντα τῆς φιλιτάτης ἡμῶν πατρίδος εἰς τὴν προστασίαν τοῦ Παντοδυνάμου Θεοῦ, ὡς καὶ τοὺς κυβερνῶντας αὐτὴν εἰς τὴν ἀγίαν αὐτοῦ σκέπην. Ἀποπερατώνω τὸ ἀνατεθὲν μοι ἔργον, ἀποχωρῶ ἐκ τοῦ μεγάλου θεάτρου τῆς ἐνεργείας, καὶ ἀπονέμων τὰς φιλικὰς μου προσαγορεύσεις πρὸς τὸ σεβαστὸν τοῦτο σῶμα, ὑφ' ὃ ὑπηρέτησα τοσοῦτον χρόνον, προσφέρω τὴν παραίτησίν μου καὶ ἀποχωρίζομαι ἀπὸ πασῶν τῶν ὑπηρεσιῶν τοῦ δημοσίου βίου. » Ἐνέχειρσε δὲ τὴν παραίτησιν αὐτοῦ τῷ προέδρῳ, ὅστις λαβὼν αὐτὴν ἀπεκρίθη ἐν ὀνόματι τῆς Συνελεύσεως ταῦτα· « Ὑπερασπίσας τὴν σημαίαν τῆς ἐλευθερίας κατὰ τὸν

νέον τοῦτον κόσμον, δούς μάθημα ὠφέλιμον πρὸς
 τε τοὺς δυναστεύοντας καὶ τοὺς δυναστευομένους,
 ἀποχωρεῖς ἐκ τοῦ μεγάλου θεάτρου τῆς ἐνεργείας,
 φέρων τὰς εὐλογίας τῶν συμπολιτῶν σου· ἀλλ' ἡ
 δόξα τῶν ἀρετῶν σου δὲν περατοῦται μετὰ τῆς
 στρατιωτικῆς σου διοικήσεως· ἐξ ἐναντίας θέλει ἀ-
 ναπτεροῖ τὸ φρόνημα καὶ τῶν ἀπωτάτων γενεῶν.
 Συνενοῦμαι δὲ μετὰ σοῦ ἵνα ἀναθέσωμεν τὰ συμφέ-
 ροντα τῆς φιλιότητος πατρίδος εἰς τὴν προστασίαν
 τοῦ παντοδυνάμου Θεοῦ, παρακαλοῦντες αὐτὸν νὰ
 νεύσῃ εἰς τὴν καρδίαν καὶ τὸν νοῦν τῶν πολιτῶν,
 ὅπως ὠφελούμενοι ἀπὸ τῆς χορηγουμένης αὐτοῖς
 εὐκαιρίας, γίνωσιν ἔθνος εὐτυχὲς καὶ σεβαστόν. Ὑ-
 πὲρ σοῦ δὲ ἀποτείνομεν πρὸς αὐτὸν ἐνθερμοτά-
 τας εὐχάς, ὅπως διατηρήσῃ μὲν ζωὴν τόσῳ προσ-
 φιλῇ, καταστήσῃ δὲ τὰς ἡμέρας σου εὐτυχεῖς ὅσον
 ὑπῆρξαν ἐνδοξοί, καὶ σοὶ χορηγήσῃ τὴν ἀμοιβὴν
 ἣν ὁ κόσμος οὗτος ἀδυνατεῖ νὰ δώσῃ. »

Ἡ ἱστορία δὲν παριστάνει θέαμα ὠραιότερον ἢ
 τὸ τοῦ εὐδοκιμήσαντος ἥρωος, ὅστις μετὰ διεξοδι-
 κὸν πόλεμον παραιτεῖται τῆς ἐξουσίας, ὡς καὶ τὸ
 τοῦ ἔθνους, τοῦ κατακτῆσαντος πρὸ μικροῦ τὴν ἀν-
 εξαρτησίαν, καὶ συνενουμένου μετ' ἐκείνου ἐν ἀ-
 ποτείνωσιν ἀπὸ κοινοῦ δοξολογίαν πρὸς τὸν Θεὸν
 ἕνεκα τῆς φιλαγάθου αὐτοῦ προνοίας, καὶ ἀναθέ-

σωσιν ἀλλήλους εἰς τὴν προστασίαν καὶ τὴν εὐνοίαν αὐτοῦ ἐν τῷ κόσμῳ καὶ ἐν τῇ αἰωνιότητι.

Ἄπεκδυθεὶς λοιπὸν ὁ Οὐάσιγκτων τοῦ τίτλου τοῦ « Ἀρχιστρατήγου » ἀνέλαβε τὸν τοῦ ἀπλοῦ πολίτου, καὶ ἀπεχώρησεν εἰς τὴν εἰρηνικὴν αὐτοῦ οἰκίαν. Τὴν δὲ εὐχαρίστησιν ἣν ἠσθάνθη πράξας τοῦτο, διηρμήνευσε δι' ἐπιστολῆς πρὸς τὸν φίλον Λαφαγέτ, ἐπανελθόντα εἰς Γαλλίαν μετὰ τὴν παράδοσιν τοῦ Κορνούαλλη. Ἴδου τί ἔγραφεν αὐτῷ· « Τέλος πάντων ἰδοὺ ἐγὼ ἀπλοῦς πολίτης, εἰς τὰς ὄχθας τοῦ Ποτομάκη, « ὑποκάτω ἀμπέλου καὶ ὑποκάτω συκῆς μου, » ἀπηλλαγμένος ἀπὸ τοῦ θορύβου τῶν στρατοπέδων καὶ τῶν μερμιγῶν τοῦ δημοσίου βίου. Δὲν παρήτησα μόνον πᾶσαν δημόσιον ὑπηρεσίαν, ἀλλὰ καὶ πάντα τὰ ἐγκόσμια, καὶ θέλω βλέπει τὸν μεμονωμένον περίπατον, καὶ βαδίζει εἰς τὴν ὁδὸν τοῦ ἰδιωτικοῦ βίου μετ' ἐγκαρδίου εὐχαριστήσεως. »

Ἄλλὰ καὶ πρὸς τὸν στρατηγὸν Νόξ ἔγραψε ταῦτα· « Λισθάνομαι σήμερον ὅ,τι καὶ ὁ κεκοπιακὸς ὁδοιπόρος, ὅστις μετὰ μακρὸν καὶ ἐπίπονον δρόμον, καθ' ὃν φέρει βαρὺ φορτίον ἐπὶ τῶν ὤμων, ἀποβάλλει αὐτὸ φθὰς εἰς τὸ μέρος ὅπου διευθύνετο, καὶ βλέπων ἐκ τοῦ δώματος αὐτοῦ παρατηρεῖ χαίρων τὰ βάραθρα ἐξ ὧν ἐσώθη, τοὺς βορβόρους οἱ

τινες ἔκειντο κατὰ τὴν ὁδὸν καὶ εἰς οὓς δὲν ἐνέπεσε τῇ βοθηείᾳ τοῦ παντοδυνάμου ὁδηγοῦ καὶ διανομέως τῶν ἀνθρωπίνων συμβαμάτων. »

Πολλοὺς μῆνας μετὰ τὴν ἐπάνοδον αὐτοῦ εἰς τὰ ἴδια, ἐξηκολούθει λαμβάνων καθ' ἑκάστην σχεδὸν ἀναφοράς ἐκ πασῶν τῶν πολιτειῶν, ἑρμηνεύσας ἀγάπην καὶ εὐγνωμοσύνην. Ἦτο δὲ ἄξιος αὐτῶν, καὶ βεβαίως εὐχαριστεῖτο καὶ ὅμως τὰ ἐγκώμια τῶν ἀνθρώπων δὲν διέφθειραν τὴν μετριοφροσύνην αὐτοῦ. Ἐπὶ τινα χρόνον ἐγειρόμενος τὸ πρῶτ' ἐλησμόνει ὅτι εὐρίσκετο ἐν τῇ εἰρηνικῇ αὐτοῦ οἰκίᾳ, καὶ, ὡς συνείθιζεν ἄλλοτε νὰ πράττῃ, ἐσκέπτετο ὁποίας ἐπιταγὰς νὰ δώσῃ πρὸς τὸν στρατὸν ἢ ὁποίας δημοσίους ὑποθέσεις νὰ θεωρήσῃ τὴν ἡμέραν ἐκείνην· ἀλλὰ ταχέως ἐνησχολήθη εἰς τὴν καλλιέργειαν τῶν ἀγρῶν αὐτοῦ, συντρέχων καὶ τοὺς γείτονας, ὅπως καὶ αὐτοὶ βελτιώσωσι τοὺς ἰδίους ἀγρούς. Ἐπ' αὐτῷ τούτῳ ἔγραψεν εἰς Ἀγγλίαν ἵνα πληροφορηθῇ περὶ τῆς προόδου τῆς γεωργίας.

Ἀφοῦ δὲ ἔπαυσαν οἱ Ἀγγλοὶ νὰ ἐνεργῶσιν ὡς ἐχθροὶ τῆς πατρίδος αὐτοῦ, ἔπαυσε καὶ ὁ Οὐάσιγκτων τρέφων αἰσθήματα μνησικαχίας· εὐγενῆς ὢν τὴν ψυχὴν ἀνεγνώριζε τὸ φυσικὸν μεγαλεῖον καὶ τὴν χρησιμότητα αὐτῶν, καὶ ἐτίμα τὰς

ἀρετὰς τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων τοῦ ἔθνους τούτου, οἵ τινες ἀφιέρωσαν τὴν ζωὴν εἰς τὴν προσαγωγὴν τῶν προσκαίρων καὶ αἰωνίων συμφερόντων τῶν ἰδίων συμπολιτῶν.

Ἐπισκεφθεὶς δὲ καὶ ὅσα μέρη τῆς πατρίδος αὐτοῦ ἠγγόει εἶπεν ἐπανελθὼν, ὅτι ἔλαβε νέας ἀφορμὰς νὰ ὁμολογήσῃ « τὴν ἀγαθότητα τῆς Προνοίας ἐκείνης, ἣ τις ἐδαψίλευσεν ἐφ' ἡμᾶς τὰς χάριτας αὐτῆς τοσοῦτω πλουσιοπαρόχως. » Καὶ ἐπιθυμῶν νὰ μὴ παραβλεφθῶσι τὰ εὐμενῆ ταῦτα δῶρα, ἐσκέφθη νὰ καταστήσῃ μᾶλλον εὐπλώτους τοὺς μεγάλους ποταμούς. Ἐλεγε δὲ ὅτι θεωρεῖ τὴν ἐπέκτασιν τῆς ἐσωτερικῆς ποταμοπλοίας ὡς « τρόπον καταλληλότατον εἰς ἐμπέδωσιν τῆς συνενώσεως τῶν πολιτειῶν. » Κατὰ τὰ σχέδια αὐτοῦ ἦτο ἀνάγκη τῶν μὲν ἀνατολικῶν ποταμῶν ἡ συγκοινωνία νὰ ἐπεκταθῇ μέχρι τῶν δυτικῶν, οὗτοι δὲ νὰ ἀνοιχθῶσιν ἀπὸ τοῦ Ὄϊου μέχρι τῆς λίμνης Ἰγρη. Καὶ ταῦτα μὲν ἐξετελέσθησαν μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ· τὰ δὲ καθ' ἐκάστην πολλαπλασιαζόμενα ὠφελήματα ἀπεδείκνυον τὴν πρόνοιαν καὶ τὴν σύνεσιν τοῦ ἀνδρός. Συνεκρότησε δὲ καὶ δύο ἐταιρίας χάριν βελτιώσεως τῶν ποταμῶν Ἰακώβου καὶ Ποτομάκη, τὸ δὲ νομοθετικὸν σῶμα Βιργινίας ἐγένετο μέτοχον ἴσου ἀριθμοῦ μερίδων διὰ τε τὸν Οὐά-

σιγκτώνα και δια τήν πολιτείαν αὐτήν. Ἄλλ' οὐ-
τος μαθὼν τὸ γενόμενον διεβεβαίωσε τὸ σῶμα, ὅτι
ἐμμένων ἀμεταθέτως εἰς τήν ἀπόφασιν ἦν ἔλαβεν
ἐξ ἀρχῆς, « νὰ κλείσῃ τήν χεῖρα εἰς πᾶσαν χρη-
ματικὴν ἀμοιβήν » τῶν ὑπηρεσιῶν αὐτοῦ, θέλει
ἀφεύκτως ἀπορρίψει τήν προσφοράν. Προέτεινε δὲ
νὰ δοθῶσιν αἱ μετοχαὶ εἰς δημόσιον κατάστημα,
ὡς και ἐδόθησαν εἰς δύο σχολεῖα, τὸ μὲν παρὰ τὸν
Ποτομάκην, τὸ δὲ παρὰ τὸν Ἰάκωβον ποταμόν.

Ὁ δὲ Λαφαγέτ, διασχίσας και αὔθις τὸν Ὀκεα-
νόν, ἐπεσκέφθη τὸ Ὅρος Βέρνον, ὅπου διέτριψεν
ἐπὶ τινα χρόνον συνευφραϊνόμενος μετὰ τοῦ φίλου
Οὐασιγκτώνος· ἀλλ' αἱ ὥραι τῆς φιλικῆς συνεν-
τεύξεως ἦσαν ὀλίγαι, ἀναγκασθέντων και τῶν
δύο νὰ ἐπιδοθῶσιν εἰς νέας πολιτικὰς φροντίδας.
Πρὶν δὲ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν Γαλλίαν, ὑπῆγε ν' ἀπο-
χαιρετίσῃ τὴν μητέρα τοῦ φίλου αὐτοῦ και νὰ ζη-
τήσῃ τὴν εὐχὴν τῆς σεβασμίας πρεσβύτιδος· αὕτη
δὲ ὑποδεχθεῖσα τὸν γενναῖον Γάλλον μετ' εὐμε-
γείας, ὠμίλησε περὶ τῶν προσδοκιῶν τῆς πατρίδος
και περὶ τῆς διαγωγῆς τοῦ ἐναρέτου αὐτῆς υἱοῦ.
Και ὅτε ἤκουσεν αὐτὸν ἐπαινοῦντα ἐνθέρμως τὸν
Οὐασιγκτώνα ἀπεκρίθη· « Δὲν θαυμάζω διὰ τὰ
πραχθέντα ὑπὸ τοῦ Γεωργίου, διότι
ἦτο πάντοτε καλὸν παιδίον. »

Ἀποχωριζόμενος δὲ καὶ ἀπὸ τοῦ φίλου αὐτοῦ, ἐξέφρασεν ἔνθερμον ἐλπίδα ὅτι ἤθελον καὶ αὐθις συναντηθῆ. Ὅτε ὁμῶς ἐπεσκέφθη ἐκ νέου τὴν Ἀμερικὴν, ὑπεδέχθησαν μὲν αὐτὸν ὡς « Ἕνόν τοῦ ἔθνους », ἀλλὰ μὴ ἰδὼν καὶ τὸν Οὐάσιγτωνάνα ὑποδεχόμενον αὐτὸν μετὰ μειδιάματος ἐν τῷ Ὅρει Βέρνον, διευθύνθη εἰς τὸν τάφον τοῦ ἥρωος ἵνα χύσῃ δάκρυα Ολίφεως.

Ἐπιθυμῶν δὲ περιπαθῶς νὰ ἐλευθερωθῆ ἡ πατρις αὐτοῦ ἀπὸ τῆς τυραννικῆς κυβερνήσεως, ἠσθάνθη μεγίστην χαρὰν ἀκούσας τὴν γενομένην ἐν Γαλλίᾳ ἐπανάστασιν· ἀλλ' ἡ καρδία αὐτοῦ κατεθλίβη βεβαίως διὰ τὸν τρόπον καθ' ὃν διευθύνετο· διότι, ἐνῶ ἔπρεπε νὰ καταστρέψωσιν, ὡς ἐπεχείρησαν, τὴν τυραννίαν τῶν ἀνθρώπων, συνέτριψαν ἐξ ἐναντίας τὸν χαλινὸν τῆς ἠθικῆς καὶ τὰ ἀνθρώπινα πάθη ἐμάνησαν ἀκατάσχετα. Αἱ συνέπειαι ἄρα ὑπῆρξαν τρομεραί· οἱ εὐγενέστεροι τῶν δεσμῶν τῆς φύσεως κατεφρονήθησαν, αἱ ἀλήθειαι τῆς θρησκείας παρεγνωρίσθησαν καὶ ἡ λατρεία τοῦ Θεοῦ κατηργήθη. Καὶ ἐνῶ ἡ Ἀμερικὴ, ἣτις ἀπέβλεπεν εἰς τὴν θείαν εὐλογίαν ἵνα τύχῃ ἐλευθερίας, ἔλαβεν αὐτὴν, ἡ Γαλλία μένει ἔκτοτε κυμαινομένη καὶ δυστυχῆς, γινομένη συνεχῶς θέατρον ἐμφυλίων σπαραγμῶν καὶ αἱματοχυσίας.

Νέοι Ἀμερικανοί! καθόσον ἀνδρίζεσθε καὶ ἀπολαύετε τῆς μεγίστης μακαριότητος, ἣτις εἶναι ἡ ἀπὸ παντός ἀδίκου καὶ τυραννικοῦ νόμου ἐλευθερία, προσέχετε μὴ ἐπιθυμήσετε νὰ ἐλευθερωθῆτε καὶ ἀπὸ τῶν δικαίων καὶ εὐθυτάτων νόμων τοῦ Πλάστου ὑμῶν, φοβούμενοι μὴ ἐλκύσητε ἐφ' ἡμᾶς ὡς ἔθνος τὴν ὀργὴν ἐκείνου, οὗ τινος « ἡ βασιλεία βασιλεία αἰώνιος, καὶ ἡ δεσποτεία ἐν πάσῃ γενεᾷ καὶ γενεᾷ », τοῦ εἰπόντος πρὸς τοὺς μὴ ὑπακούοντας αὐτῷ· « Ἴδου, ἐγὼ ἐπάγω ἐπὶ τὸν λαὸν τοῦτον κακὰ, τὸν καρπὸν ἀποστροφῆς αὐτῶν, ὅτι τῶν λόγων μου οὐ προσέσχον, καὶ τὸν νόμον μου ἀπώσαντο. »

Ἐνῶ δὲ ἀπολαύετε ἐκείνου ὃ περ ὀνομάζετε ἐλευθερίαν συνειδήσεως, ἀναπολεῖτε καὶ τὴν διαβεβαίωσιν ἐκείνου, ὅς τις « ἐδίδασκεν ὡς ἐξουσίαν ἔχων, « Ἐὰν ὑμεῖς μείνητε ἐν τῷ λόγῳ τῷ ἐμῷ, γνώσεσθε τὴν ἀλήθειαν, καὶ ἡ ἀλήθεια ἐλευθερώσει ὑμᾶς. Ἄμην ἄμην λέγω ὑμῖν, ὅτι πᾶς ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν δούλος ἐστὶ τῆς ἁμαρτίας. » « Ἐὰν ὁ Χριστὸς ὑμᾶς ἐλευθερώσῃ, ὄντως ἐλεύθεροι ἔσεσθε. »

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Ι .

1787—1789.

—οοο—

Ἄφου δὲ οἱ Ἀμερικανοὶ ἀπέκτησαν τὴν ἀνεξαρτησίαν αὐτῶν, οἱ περὶ τῶν δημοσίων πραγμάτων μεριμνῶντες ἐπέσθησαν μετὰ μικρὸν, ὅτι « οἱ ὄροι τῆς Ὁμοσπονδίας » οἱ τινες συνέδεον τὰς πολιτείας ἐπὶ τοῦ πολέμου, δὲν συνέδεον ταύτας ἐρρῦθμως, ὅπως διατελῶσιν ἐν ἀρμονίᾳ ὑπὸ τὴν αὐτὴν κυβέρνησιν.

Ἡ Συνέλευσις, ἣτις εἶχε δανεισθῆ χρήματα παρὰ τοῦ γαλλικοῦ ἔθνους ἐπὶ τοῦ πολέμου, ἦτο δὲ καὶ ὀφειλέτις πρὸς τε τοὺς ἀξιωματικοὺς τοῦ στρατοῦ καὶ πρὸς ἄλλους Ἀμερικανούς, ἠδυνάτει ν' ἀποτίσῃ καὶ τὸν τόκον, διότι δὲν εἶχε τὴν ἐξουσίαν νὰ ἐπιβάλλῃ φόρους, ἢ νὰ εἰσπράξῃ δικαιώματα ἐπὶ τῶν εἰσερχομένων.

Ἐλησημονήθη δὲ ταχέως καὶ ἡ γνώμη, ἣν ἔδωκεν ὁ Οὐάσιγκτων κατὰ τὸ τέλος τοῦ πολέμου εἰπὼν· « Ἡ ὁδὸς τοῦ καθήκοντος κεῖται φανερὰ ἔμπροσθεν ἡμῶν. Ὡς ἔθνος, ἐσμὲν δίκαιοι, ἐκπληρώσωμεν τὰς δημοσίους ὑποχρεώσεις, ἅς ἡ Συνέλευσις εἶχεν ἀναντιρρήτως τὸ δικαίωμα νὰ ἀνα-

λάβῃ ἵνα προάξῃ τὸν πόλεμον μετὰ τῆς αὐτῆς τιμιότητος, ἢ τις ὑποχρεοῖ ἡμᾶς νὰ ἐκπληρῶμεν τὰς ἰδιωτικὰς ἡμῶν ὑποχρεώσεις. »

Παρατηρῶν δὲ ἐναγώνιος ἐκ τοῦ ἠσυχαστηρίου αὐτοῦ τὴν διαγωγὴν τῶν Ἀμερικανῶν, ἤρχισε νὰ φοβῆται μὴ καταισχυρθῶσιν ὡς ἔθνος. Ὅθεν ἔγραψε πρὸς τοὺς συνετωτέρους, καὶ οὗτοι μετεχειρίσθησαν πᾶσαν αὐτῶν τὴν ἐπιρροὴν ἵνα πείσωσι τὸν λαόν, ὅτι ἀναγκαῖον ἦτο διὰ τε τὴν τιμὴν καὶ τὴν εὐδαιμονίαν τῆς πατρίδος, νὰ παραχωρηθῇ μείζων ἐξουσία εἰς τὴν Συνέλευσιν, καὶ νὰ ἐνισχυθῶσι τῆς Συμπολιτείας οἱ δεσμοί. Πολλὰ καὶ διάφοροι ἦσαν αἱ περὶ τούτου γνώμαι· ἀλλ' ἐπὶ τέλους πᾶσαι αἱ πολιτεῖαι, πλὴν τῆς Ῥοδονείου, συγκατετέθησαν νὰ ἐκλέξωσιν ἀντιπροσώπους ἵνα συγκροτηθῇ σύνοδος συντακτικὴ, μέλλουσα νὰ σχεδιάσῃ καταλληλότερον εἶδος ἐθνικῆς κυβερνήσεως. Ἡ Βιργινία πρώτη ὠνόμασε πρὸς τοῖς ἄλλοις ἀντιπρόσωπον καὶ τὸν Οὐασιγτῶνα.

Τὴν δευτέραν Δευτέραν τοῦ Μαΐου 1787, συνελθοῦσα ἡ Σύνοδος εἰς Φιλαδελφίαν, ἐξελέξατο πρόεδρον τὸν Οὐασιγτῶνα· μετὰ μακρὰν δὲ καὶ σπουδαίαν σύσκεψιν, συνετάχθη τὸ πολίτευμα ἐκεῖνο, ὑφ' ὃ κατεστάθησαν τῇ χάριτι τῆς θείας Προνοίας, αἱ μὲν Ὁμόσπονδοι πολιτεῖαι τόσον εὐ-

δαίμονες, τὸ δὲ ἀμερικανικὸν ἔθνος τόσον εὐτυχὲς καὶ σεβαστόν. Ἄλλ' αἱ γινῶμαι τῶν ἀντιπροσώπων τῆς Συνόδου ἐφαίνοντο τοσοῦτον ἀντιφατικαὶ περὶ τινὰ μέρη τοῦ συντάγματος, ὥστε ἦτο φόβος μὴ δὲν δεχθῶσι σχέδιον κατάλληλον εἰς πάσας τὰς πολιτείας· διὸ αἱ συζητήσεις ἐγίνοντο θερμότεραι, ὅτε ὁ διδάκτωρ Φραγκλῖνος ἐζήτησε μετὰ τῆς συνήθους φρονήσεως καὶ ἀταραξίας, νὰ ἐπαναφέρῃ τὴν ἁρμονίαν, προτείνας τριήμερον ἀναβολὴν ἵνα σκεφθῶσιν ὠριμώτερον. Ἐπέρανε δὲ τὸν λόγον εἰπὼν ταῦτα·

« Ἡ μικρὰ πρόοδος ἣ τις ἐγένετο μετ' ἀδιακόπους συνεδριάσεις καὶ ἐνδελεχεῖς συσκέψεις ἐπὶ τέσσαρας ἢ πέντε ἐβδομάδας, αἱ ἀντίθετοι ἡμῶν γινῶμαι ἐπὶ πάντων σχεδὸν τῶν ζητημάτων, εἰσὶ, νομίζω, λυπηρὰ ἀπόδειξις τῆς ἀτελείας τοῦ ἀνθρωπίνου νοός. Καὶ φαίνεται μὲν ὅτι αἰσθανόμεθα τὴν ἔλλειψιν ἣν ἔχομεν πολιτικῆς συνέσεως, διότι πάντες ἐτρέξαμεν εἰς ἀναζήτησιν αὐτῆς, πάντες ἀνεδράμομεν εἰς τὴν ἀρχαίαν ἱστορίαν ἐπιζητοῦντες παραδείγματα κυβερνήσεως, καὶ ἐρευνῶντες περὶ τῶν διαφορῶν εἰδῶν τῶν πολιτειῶν ἐκείνων, αἱ τινες δὲν ὑπάρχουσι πρὸ πολλοῦ, ὡς ἐμπεριέχουσαι σπέρματα διαλύσεως, καὶ πάντες ἐπεθεωρήσαμεν τὰ νέα κράτη καθ' ἅπασαν τὴν Εὐρώπην· ἀλλ' οὐ-

δὲν τῶν πολιτευμάτων αὐτῆς εὐρομεν κατάλληλον εἰς ἡμᾶς.

» Εἰς τοιαύτην θέσιν εὐρισκομένης τῆς Συνελεύσεως, ψηλαφούσης ἐν τῷ σκότει ἵνα εὕρη τὴν ἀλήθειαν, καὶ μόλις διακρινούσης αὐτὴν παριστανομένην πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν ἡμῶν, διὰ τί, κύριοι, δὲν παρεκαλέσαμεν ἄχρι τοῦδε ταπεινῶς τὸν Πατέρα τοῦ Φωτός ὅπως φωτίσῃ τὸν νοῦν ἡμῶν; Κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ μετὰ τῆς Βρετανίας πολέμου, ὅτε ἐπέκειτο ἐπὶ τῶν κεφαλῶν ἡμῶν ὁ κίνδυνος, κατευθύνομεν καθ' ἑκάστην προσευχὰς, ἐν ταύτῃ τῇ αἰθαύσῃ, ἐπικαλούμενοι τὴν θείαν προστασίαν· αἱ εὐχαὶ ἡμῶν εἰσηκούσθησαν καὶ ἀντημεῖφθησαν μετὰ συγκαταβάσεως. Πάντες ὅσοι ἠγωνίσθημεν, εἶδομεν πολλάκις τὴν θείαν πρόνοιαν μεριμνῶσαν ὑπὲρ ἡμῶν. Εἰς τὴν εὐμενῆ ταύτην πρόνοιαν ὀφείλομεν αὐτὸ τοῦτο τὸ εὐτύχημα τοῦ συσκέπτεσθαι ἐν εἰρήνῃ περὶ τῶν θεμελίων τῆς μελλούσης ἡμῶν ἐθνικῆς εὐδαιμονίας. Ἐλησμονήσαμεν λοιπὸν τὸν παντοδύναμον τοῦτον φίλον; ἢ νομίζομεν ὅτι δὲν ἔχομεν πλέον ἀνάγκην τῆς βοηθείας αὐτοῦ; Νεώτερος ἡμῖν καὶ ἐγήρασα γηράσκων δὲ πείθομαι ἔτι μᾶλλον περὶ τῆς ἀληθείας ταύτης, ὅτι ὁ Θεὸς κυβερνᾷ τὰ ἀνθρώπινα. Καὶ ἐνῶ οὔτε φύλλον δένδρου πίπτει κατὰ γῆς ἀνευ τῆς εἰδή-

σεως, εἶναι δυνατόν νά ἐνεργηθῆ κράτος ἄνευ τῆς βοήθειας αὐτοῦ ; Βεβαιοῦσιν αἱ ἱεραὶ Γραφαὶ ὅτι « εἰ μὴ Κύριος οἰκοδομήσῃ οἶκον, εἰς μάτην ἐκοπίασαν οἱ οἰκοδομοῦντες. » Τὸ κατ' ἐμὲ πιστεύω τοῦτο ἀδιστακτικῶς· πιστεύω δὲ καὶ ὅτι ἄνευ τῆς συνδρομῆς αὐτοῦ θέλομεν ἐπιτύχει κατὰ τὴν πολιτικὴν ταύτην οἰκοδομήν ὅσῳ καὶ οἱ κτίσται τῆς Βαβέλ· θέλομεν διαιρεθῆ ὑπὸ μικρῶν, κομματικῶν καὶ τοπικῶν συμφερόντων, τὰ σχέδια ἡμῶν θέλουσι διαταραχθῆ, καὶ ἡμεῖς αὐτοὶ θέλομεν καταστῆ τὸ ὄνειδος καὶ ἡ παροιμία τῶν μεταγενεστέρων γενεῶν. Καὶ τὸ δεινότερον, τὸ ἀνθρώπινον γένος, παραδειγματιζόμενον ἐκ τῆς ἀτυχοῦς ταύτης περιστάσεως, θέλει πιστεύσει ὅτι εἶναι ἀδύνατον νά συστήσῃ κυβέρνησιν διὰ τῆς ἰδίας αὐτοῦ φρονήσεως, καὶ οὕτω θέλει ἀναθέτει τὰ περὶ τούτου εἰς τὴν τύχην τοῦ πολέμου καὶ τὴν κατάκτησιν. Παρακαλῶ λοιπὸν νά μοὶ ἐπιτρέψῃτε νά προτείνω τὸ ἐξῆς·

» Καθ' ἐκάστην πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῶν ἐργασιῶν τῆς Συνελεύσεως, ν' ἀποτείνωνται εὐχαὶ πρὸς τὸν Οὐρανόν, δι' ὧν νά ἐπικαλώμεθα τὴν συνδρομήν καὶ τὰς εὐλογίας αὐτοῦ ἐπὶ τῶν συζητήσεων. Εἰς δὲ ἡ καὶ πλείονες ἱερεῖς τῆς πόλεως ταύτης νά τελῶσι τὴν δοξολογίαν. »

Εἰς μόνος ἀντιπρόσωπος ἀντέτεινεν εἰς τὴν

πρότασιν· καί τις τῶν παρόντων διηγεῖται ὅτι ἐνῶ ἀνθίστατο ἐκεῖνος, ὁ Οὐάσιγκτων προσήλωσεν ἐπ' αὐτοῦ τὸ βλέμμα μετ' ἀπορίας καὶ ἀγανακτήσεως. Ἐπειδὴ δὲ οὐδεὶς συγκατέβη νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὴν ἔνστασιν, ἡ πρότασις ἐγένετο δεκτὴ παρὰ πάντων τῶν ἄλλων. Ἀλλὰ καὶ ἡ ἀναβολή, κατὰ τὴν πρότασιν, ἐγένετο ἐπίσης δεκτὴ· καὶ ὅτε ἡ Σύνοδος συνελθοῦσα ἐκ νέου ἤρξατο ἀπὸ τῆς προσευχῆς, ὁ Φραγκλῆνος εἶπεν ὅτι καὶ ἀναγκαῖον καὶ δίκαιον ἦτο νὰ γείνωσιν ἀμοιβαῖαι παραχωρήσεις παρ' ἀπάντων τῶν μερῶν τῆς Συμπολιτείας. Ἡ πρότασις αὕτη εἰσηκούσθη, καὶ τὸ σπουδαιότατον ἔργον δι' ὃ ἦσαν τοσοῦτον ἐξημμένοι ὅτε ἀπελύθη ἡ Σύνοδος, ἐτελείωσεν ἐν συντόμῳ, ὀλόκληρον δὲ τὸ πολίτευμα ἐνεκρίθη ἐπὶ τέλους. Ὁ λαὸς διетήρησε τοῦτο, τὸ ἐκλεκτὸν αὐτοῦ πολίτευμα, ἐπέκεινα τῶν πεντήκοντα ἐτῶν (α), καὶ εἶδε τὴν εὐτυχίαν, τὴν εὐδαιμονίαν καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ συναυξόμενα μετὰ τῆς αὐξήσεως αὐτοῦ, καὶ συνενισχυόμενα μετὰ τῆς ἰσχύος αὐτοῦ. Πόσον περιπαθῶς πρέπει ν' ἀγαπᾷ ἕκαστος Ἀμερικανὸς ἔνωσιν εὐλογηθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ τῶν ἐθνῶν, καὶ νὰ εὐχεται ἐνθέρμως ὅπως « ἡ σημαία τῆς δημοκρατίας, γνωστὴ σήμερον καὶ τιμωμένη ἀνὰ πᾶσαν τὴν γῆν, ἐξακολουθήσῃ νὰ

(α) Τὸ ἐβδομηκοστὸν ἔκτον ἔτος ἐτελείωσε τὸ 1863. Σ. Μ.

κυμαίνηται κατά τε θάλασσαν καὶ ξηρὰν, νὰ μὴ φθαρῇ δὲ μήτε νὰ μιανθῇ μηδεμία κεραία αὐτῆς, μηδὲ εἰς μόνος ἀστὴρ ν' ἀμαυρωθῇ. »

Τὸ πολίτευμα ὑπεγράφη ὑπὸ τῶν ἀντιπροσώπων δώδεκα Πολιτειῶν τὴν 17 Σεπτεμβρίου 1787, καὶ ὅτε ἐδημοσιεύθη ἅπας ὁ λαὸς ἤτο μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς γνώμης, ὅτι ὁ ἀξιώτερος πάντων ὅπως γίνῃ πρόεδρος τῶν Ὅμοσπόνδων πολιτειῶν εἶναι ὁ Οὐάσιγκτων. Εἷς δὲ τῶν φίλων αὐτοῦ, ὁ συνταγματάρχης Λή, ἀκούσας τὰς ὁμοφώνους εὐχὰς, ἔγραψεν αὐτῷ καθικετεύων νὰ μὴ ἐπιτρέψῃ εἰς τὸν πρὸς τὸν ἰδιωτικὸν βίον ἔρωτα, νὰ ἐπικρατήσῃ τῆς ἀνάγκης τῆς ἐπανόδου αὐτοῦ εἰς τὰ δημόσια· προσέθετε δὲ καὶ ταῦτα· « Ἄν ἡ αὐτὴ ἐπιτυχία δι' ἧς διεκρίθης ἄχρι τοῦδε, στέψῃ καὶ κατὰ τὴν σπουδαιοτάτην ταύτην περίστασιν τοὺς ἀγῶνάς σου, ἔσο βέβαιος ὅτι κατηνάλωσας τοσοῦτον ἐπαξίως τὸν βίον σου, ὅσον σπανίως ἢ θεία πρόνοια ἐπιτρέπει τοῦτο εἰς θνητόν. »

Γενομένων δὲ ἐκλογῶν κατὰ πάσας τὰς πολιτείας, ἐφάνη ὅτε ἐμετρήθησαν ὑπὸ τῆς Γερουσίας αἱ ψῆφοι, ὅτι ἐξελέχθη παμφηφεὶ ὁ Οὐάσιγκτων. Ὅτε δὲ τὴν 14 Ἀπριλίου 1789, ἡ Συνέλευσις ἀνήγγειλεν αὐτῷ, τὸ πεντηχοστὸν ἑβδομον ἔτος τῆς ἡλικίας ἀγοντι τότε, τὴν ἐκλογὴν, δὲν ἀπεποιήθη,

διότι ἐκαλεῖτο ὑπὸ τῆς πατρίδος ἵνα ὑπηρετήσῃ αὐτήν. Τότε γράφων πρὸς τινὰ τῶν οἰκείων μετ' ἀξιοπρεπείας καὶ μετριοφροσύνης ἔλεγε· « Ἐπεθύμουν περὶ τὴν δύσιν τοῦ βίου μου, καταναλωθέντος σχεδὸν μεταξὺ δημοσίων μεριμνῶν, νὰ μὴ ἀνταλλάξω τὸ εἰρηνικόν μου καταγώγιον πρὸς ὠκεανὸν δυσκολιῶν, καθόσον στεροῦμαι καὶ πολιτικῆς ἐμπειρίας καὶ ἰκανότητος καὶ κλίσεως, προσόντων ἀναγκαίων εἰς τὸν κρατοῦντα τὸ πηδάλιον. Ἐννοῶ ὅτι ἐκθέτω εἰς κίνδυνον τὴν τε ψῆφον τοῦ λαοῦ καὶ τὸ ἰδιόν μου ὄνομα κατὰ τοῦτον τὸν πλοῦν· ἀλλ' ὅποιον θέλει εἶναι τὸ κέρδος, ὁ Θεὸς μόνος γινώσκει· ἀκραιότητα καὶ σταθερότητα, ταῦτα μόνον ὑπόσχομαι. Αὗται, εἴτε μακρὸς, εἴτε σύντομος ὑπάρξις ὁ πλοῦς μου, δὲν θέλουσι πώποτε μ' ἐγκαταλείψει καὶ ἂν πάντες μ' ἐγκαταλείψωσι· διότι ὁ κόσμος δὲν ἰσχύει νὰ μὲ στερήσῃ τῶν παραμυθιῶν, αἵτινες πηγάζουσιν ἐξ ἐκείνων κατὰ πάσας τὰς περιστάσεις. »

Ἐπισκεφθεὶς δὲ τὴν σεβασμίαν αὐτοῦ μητέρα ἵνα ἀναγγείλῃ τὴν ἐκλογὴν, ἐδοκίμασε νὰ καταπέισῃ αὐτήν νὰ μείνῃ ἐν τῷ Ὄρει Βέρνον, ὡς ἐν τελευταίῳ ἀσύλῳ· αὕτη ὅμως δὲν συγκατετέθη ν' ἀφήσῃ τὴν ταπεινὴν οἰκίαν, ἣν ἠγάπα ἰδιαζόντως, διότι παρέκειτο μονήρης ἀγροτικῆς τις θέσις, κρυπτομένη ὑπὸ τῶν πέριξ βράχων καὶ δένδρων, ὅπου

ἐρχομένη καθ' ἑκάστην ἐξωμολογεῖτο καὶ ἐδέετο πρὸς τὸν Πλάστην. Ὅτε δὲ εἰπὼν ὁ υἱὸς ὅτι ἔπρεπε ν' ἀποχαιρετίσῃ αὐτὴν προσέθετε καὶ τοῦτο· « Ἄμα ὡς τὸ βάρος τῶν δημοσίων ὑποθέσεων, τὸ παρακολουθοῦν ἐξ ἀνάγκης τὴν ἀρχὴν πάσης νέας κυβερνήσεως, ἀνακουφισθῆ, θέλω ἐπανέλθει εἰς Βιργινίαν, καὶ . . . » — « Δὲν θὰ μὲ ἰδῆς πλέον, » ὑπέλαβεν ἐκείνη. « Ἡ προβεβηκυῖα ἡλικία μου μοὶ λέγει ὅτι δὲν θέλω μείνει πολὺ εἰς τὸν κόσμον τοῦτον· ἐλπίζω δὲ εἰς τὸν Θεὸν ὅτι θέλω προφθάσει νὰ προετοιμασθῶ διὰ τὸν ἄλλον. Ὑπαγε, Γεώργιε, υἱέ μου, καὶ ἐκπλήρωσον τὸ χρέος σου· καὶ εἴθε ἡ εὐλογία τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς μητρὸς σου νὰ σὲ συνοδεύσωσι πανταχοῦ! » Καὶ ταῦτα εἰποῦσα ἐνηγαλίσθη αὐτόν· ὁ δὲ ἀληθῶς μέγας ἀνὴρ, στηρίξας τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τῶν ὤμων τῆς γηραιᾶς μητρὸς, ἔχυσε δάκρυα υἱικῆς στοργῆς.

Ἀνεχώρησε δὲ ἔχων τὸ θλιβερὸν αἶσθημα ὅτι δὲν θέλει πλέον ἰδεῖ αὐτὴν· καὶ δὲν ἠπατήθη. Ἦτο ὀγδοήκοντα πέντε ἐτῶν ὅτε ἀπέθανεν ἡ σεβασμια γραῖα καὶ ἐτάφη πλησίον τῆς Φρεδερικοπόλεως τῆς Βιργινίας. Ἐπὶ δὲ τοῦ τάφου αὐτῆς κύριός τις ἐκ Νεοεβοράκου ἔθετο πλάκα, ἐφ' ἧς ἀναγινώσκειται ἡ ἀπλῆ αὕτη ἐπιγραφὴ·

ΜΑΡΙΑ Η ΜΗΤΗΡ ΤΟΥ ΟΥΑΣΙΓΚΤΩΝΟΣ.

ο Περὶ δὲ τὰ μέσα Ἀπριλίου ἀποχαιρετίσας τὸν ἀγρὸν αὐτοῦ ἀνεχώρησεν εἰς Νεοεβόρακον, τὴν καθέδραν τῆς κυβερνήσεως, καὶ ἐν τῷ ἡμερολογίῳ ὃ συνείθιζε νὰ συντάττη, ἔγραψε κατὰ τὸ τέλος τῆς ἡμέρας ταῦτα· « Περὶ τὴν δεκάτην ὥραν ἀπεχαιρέτισα τὸ Ὅρος Βέρνον, τὸν ιδιωτικὸν βίον καὶ τὴν οἰκιακὴν εὐδαιμονίαν· καὶ τὴν ψυχὴν ἔχων βεβαρημένην ὑπὸ αἰσθημάτων ἐναγωνίων καὶ λυπηρῶν, ὅποια δὲν δύναμαι νὰ περιγράψω, διευθύνθη εἰς Νεοεβόρακον, εἰς ἄκρον μὲν εὐδιάθετος νὰ ὑπηρετήσω τὴν πατρίδα ὑπακούων εἰς τὴν φωνὴν αὐτῆς, ὀλίγον δὲ ἐλπίζων ν' ἀνταποκριθῶ εἰς τὰς προσδοκίας αὐτῆς. »

Οἱ γείτονες αὐτοῦ καὶ οἱ κάτοικοι τῆς Ἀλεξάνδρειας συνελθόντες, ἀνέμενον αὐτὸν καθ' ὁδὸν ἵνα συνοδεύσωσιν εἰς τὴν πόλιν καὶ καλέσωσιν εἰς τὸ γεῦμα. Ὅτε δὲ ἠτοιμάσθη νὰ ἐπαναλάβῃ τὴν πορείαν προσεῖπον φιλοστόργως αὐτῷ· « Καὶ πάλιν ἡ πατρίς ζητεῖ τὰς φροντίδας σου. Ὁ πρῶτος, ὁ ἄριστος τῶν πολιτῶν ἐγκαταλείπει ἡμᾶς. Οἱ πρεσβύται στεροῦνται τοῦ ἐγκαλλωπίσματος αὐτῶν, οἱ νέοι τοῦ τύπου καὶ ὑπογραμμοῦ, οἱ γεωργοὶ τοῦ ὁδηγοῦ, οἱ ἔμποροι τοῦ φίλου, ἡ ἀκαδημία τοῦ προστάτου καὶ οἱ πτωχοὶ τοῦ εὐεργέτου αὐτῶν. Ὑγίαινε! Ὑπαγε, καὶ κατάστησον εὐτυχῆ τὸν εὐ-

γνωμονοῦντα λαόν. Σὲ ἀφιερῶμεν εἰς τὸ ὄν ἐκεῖνο τὸ οἰκοδομοῦν καὶ καταλύον κατὰ θέλησιν. Εἶθε μετὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ δυσχεροῦς καθήκοντος εἰς ὃ καλεῖσαι, ν' ἀποδώσῃ καὶ πάλιν εἰς ἡμᾶς τὸν ἄριστον τῶν ἀνθρώπων καὶ τὸν προσφιλέστατον τῶν συμπολιτῶν ! »

Ὁ δὲ Οὐάσιγκτων, εὐχαριστήσας αὐτοὺς διὰ τὰς φιλικὰς ταύτας προσήσεις, εἶπεν εἰς ἀπάντησιν « Ὀλόκληρος ὁ βίος μου κεῖται πρόδηλος πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν ὑμῶν, καὶ αἱ παρελθοῦσαι πράξεις μου, πλὴν τῶν σημερινῶν μου διαβεβαιώσεων, ἔστωσαν ἢ ἐγγύησις τῆς μελλούσης διαγωγῆς μου. Τοῦτο μόνον μοὶ ἀπολείπεται, τὸ ἀναθέσθαι ἐμαυτὸν καὶ ἡμᾶς εἰς τὴν προστασίαν τοῦ εὐεργετικοῦ ἐκείνου ὄντος, τοῦ συναγαγόντος ἡμᾶς εὐτυχῶς κατ' ἄλλην τινὰ περίστασιν ἐπὶ τὸ αὐτὸ, μετὰ πολυχρόνιον καὶ πικρὸν χωρισμόν. Ἴσως ἢ αὐτὴ εὐμενὴς πρόνοια νεύσῃ καὶ πάλιν νὰ με εἰσακούσῃ. Τὰ αἰσθήματα λοιπὸν ἡμῶν, ὡς ἀνεξήγητα, διερμηνευθήτωσαν ὑπὸ τῆς ἐκφραστικωτάτης σιωπῆς, ἐνῶ ἐκ καρδίας περιλύπου λέγω πρὸς πάντας ὑμᾶς, ἀγαπητοὶ φίλοι καὶ προσφιλεῖς γείτονες, ὑγιαίνειτε ! »

Εἰ καὶ ἐπεθύμει νὰ μεταβῆ εἰς τὸν πρὸς ὃν ὄρον ἄνευ πομπῆς, προετοιμασίαι ὅμως ἐγένοντο κατὰ

πάσαν πόλιν καὶ πᾶν χωρίον δι' ὧν ἔμελλε νὰ διέλ-
θη, ὅπως δοθῶσιν ἀποδείξεις εὐγνωμοσύνης μὲν
διὰ τὰς παρελθούσας αὐτοῦ ὑπηρεσίας, πεποι-
θήσεως δὲ ὅτι καὶ αἱ μέλλουσαι θέλουσιν εὐεργε-
τήσει αὐτούς. Ἐν Φιλαδελφίᾳ ἐγένετο φωτοχυ-
σία, καὶ τὴν ἐπιούσαν ὑπεδέχθησαν αὐτὸν ἐν Τρεν-
τόνῃ μετ' ἀγαλλιᾶσεως. Εἰς τὴν ἐπὶ τοῦ Ἄσουμ-
πιγκείου ποταμίσκου γέφυραν, ἀψὶς βασταζομένη
ὑπὸ δεκατριῶν κιόνων περιεζωσμένων μετὰ στε-
φάνων ἀειθαλῶν, ἐστολίσθη μετὰ δαφνῶν καὶ ἀν-
θέων· ἐπὶ δὲ τὸ μέτωπον αὐτῆς ἐχαράχθη διὰ κε-
φαλαίων ἡ χρονολογία τῆς ἐν Τρεντόνῃ πρώτης
μάχης, καὶ ἡ ἡμέρα καθ' ἣν τὰ ἀμερικανικὰ στρα-
τεύματα ἀντέστησαν γενναίως εἰς τὰς ὄχθας τοῦ
Ἄσσουμπιγκ, ἀναχαιτίσαντα τὰς προόδους τοῦ
ἀγγλικοῦ στρατοῦ· ὑπ' αὐτὴν δὲ ἐχαράχθησαν ταῦ-
τα· « Ὁ ὑπερασπιστὴς τῶν μητέρων ἔσεται καὶ ὑ-
περασπιστὴς τῶν θυγατέρων. » Καὶ ὅτε κατέβη
ἀπὸ τοῦ ὀχήματός ἵνα περάσῃ τὴν γέφυραν, συνο-
δία κορασιῶν ἤλθον καὶ δισκόρπισαν πρὸ τῶν πο-
δῶν αὐτοῦ ἀνθὴ δροσερά.

Ἐν δὲ Ἐλισαβετοπόλει ἐπιτροπὴ τις τῆς Συνε-
λεύσεως ὑπεδέχθη καὶ ὠδήγησεν αὐτὸν εἰς τὸ Ἄ-
κρωτήριο, ὅθεν ἐπέβη εἰς ὠραίαν λέμβον προε-
τοιμασθεῖσαν ἵνα μεταφέρῃ αὐτὸν εἰς Νεοεβόρακον.

Ἡ εἰς τὴν πόλιν ταύτην ἐπάνοδος δὲν ἐγένετο, ὡς ἄλλοτε ἢ ἀναχώρησις αὐτοῦ, μεταξύ σιωπῆς. Ἀναγινώσκομεν δὲ ἐν τῷ ἡμερολογίῳ αὐτοῦ, ὅτι οἱ στολισμοὶ τῶν πλοίων, ἢ ἐντὸς λέμβων μουσική, ὁ κρότος τῶν καννονίων καὶ αἱ ἐπευφημιαὶ τοῦ λαοῦ, ἐνέπλησαν αὐτὸν αἰσθημάτων μᾶλλον λυπηρῶν ἢ εὐχαρίστων, συλλογιζόμενον πόσον ἦτο δυνατόν ν' ἀλλάξῃ ἢ σκηνὴ « μετὰ τοὺς ὑπὲρ τοῦ καλοῦ ἀγῶνας αὐτοῦ. »

Ἡ 30 τοῦ Ἀπριλίου ὠρίσθη ἵνα δώσῃ τὸν ἐπίσημον ὄρκον, ἀφ' οὗ ἀπαιτεῖ τὸ πολίτευμα ν' ἀρχηται τῶν σπουδαιοτάτων καθηκόντων αὐτοῦ ὁ πρόεδρος. Ὅθεν τὴν πρωίαν τῆς ἡμέρας ἐκείνης προσευχαί ἐγένοντο πρὸς Θεὸν εἰς πάντας τοὺς ναοὺς τῆς πόλεως, ὅπως εὐλογήσῃ τὸν λαὸν καὶ τὸν ἐκλεχθέντα πρόεδρον.

Ὁ ὄρκος ἐδόθη ἐνώπιον τοῦ Π. Π. Λιβιγκστῶνος, ἀρχιγραμματέως τῆς πολιτείας τοῦ Νεοεβραίου· εἰς δὲ τὴν κανανυκτικὴν ἐκείνην τελετὴν, γενομένην ἐντὸς στοᾶς ἀνοικτῆς πρὸς τὸ γερουσιαστήριον, ἀπέναντι τῆς πλατείας ὁδοῦ, παρεστάθη πλῆθος λαοῦ. Καὶ πάντες ἴσταντο σιωπῶντες βαθέως μέχρι τέλους τοῦ ὄρκου. Ὅτε δὲ ὁ ἀρχιγραμματεὺς διεκήρυξεν ὅτι « ὁ Γεώργιος Οὐάσιγκτων ἀνηγορεύθη πρόεδρος τῶν Ὁμοσπόν-

δων πολιτειῶν », φωναὶ ἀγαλλιᾶσεως ἐκραγεῖσαι διὰ μιᾶς ἀνεπέμφθησαν ὑπὸ μυρίων εὐγνωμόνων καὶ εὐαισθητῶν καρδιῶν. Εἰσελθὼν δὲ καὶ ὁ πρόεδρος εἰς τὸ γερουσιαστήριον, ὠμίλησε μετ' ἤθους μετριόφρονος καὶ ἀξιοπρεποῦς πρὸς τὴν γερουσίαν καὶ τὴν βουλὴν τῶν ἀντιπροσώπων, εἰπὼν πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ ταῦτα· « Εἶναι πάντῃ ἀνοίξιον νὰ μὴ ἀπευθύνω, κατὰ τὴν πρώτην ἐπίσημον πράξιν, τὰς ἐνθέρμους δεήσεις μου πρὸς τὸ Παντοδύναμον Ὄν, τὸ κυβερνῶν πᾶσαν τὴν οἰκουμένην, καὶ προεδρεῖον τῶν συμβουλίων τῶν ἐθνῶν, οὗ τινος ἡ προνοητικὴ συνδρομὴ ἀναπληροῖ τὰς ἀνθρωπίνους ἐλλείψεις, ὅπως καθαγιάσῃ διὰ τῆς εὐλογίας αὐτοῦ, χάριν τῶν ἐλευθεριῶν καὶ τῆς εὐτυχίας τοῦ λαοῦ τῶν Ὁμοσπόνδων πολιτειῶν, τὴν ἐπὶ τῷ ἀξιολόγῳ τούτῳ σκοπῷ συστηθεῖσαν κυβέρνησιν, καὶ καταστήσῃ ἐπιτήδειον πᾶν ὄργανον ἀσχολούμενον περὶ τὴν διοίκησιν τοῦ λαοῦ τούτου, εἰς τὴν μετ' ἐπιτυχίας ἐκπλήρωσιν τῶν καθηκόντων αὐτοῦ. Προσφέρων τὴν ταπεινὴν ταύτην δέησιν πρὸς τὸν Μέγαν Ποιητὴν παντός δημοσίου καὶ ἰδιωτικοῦ ἀγαθοῦ, πέποιθα ὅτι ἐκφράζω οὐ μόνον τὰ ἐμὰ ἀλλὰ καὶ τὰ ὑμέτερα αἰσθήματα· ἀλλ' οὔτε τῶν λοιπῶν ἡμῶν συμπολιτῶν τὰ αἰσθήματα εἰσὶ βεβαίως διάφορα. Οὐ-

δεῖς λαὸς πλεον τοῦ τῶν Ὁμοσπόνδων πολιτειῶν, ὀφείλει νὰ ὁμολογῇ καὶ νὰ λατρεύῃ τὴν ἀόρατον χεῖρα τὴν κυβερνώσαν τὰ τῶν ἀνθρώπων· διότι καὶ κατὰ τὰ ἐλάχιστα αὐτοῦ βήματα πρὸς τὴν ἐθνικὴν ἀνεξαρτησίαν, ἐφάνη ὁ δάκτυλος τῆς θείας προνοίας. »

Ἐτελείωσε δὲ εἰπὼν· « Καταλύων ἐνταῦθα τὸν λόγον, ὀφείλω ν' ἀπευθυνθῶ καὶ αὖθις πρὸς τὸν φιλάγαθον Πατέρα τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, δεόμενος ταπεινῶς ὅπως, καθὼς εὐδόκησε νὰ καταξιώσῃ τὸν ἀμερικανικὸν λαὸν τὸ συσκέπτεσθαι ἐν πλήρει ἡσυχίᾳ, καὶ ἀποφαίνεσθαι μετ' ἀπαραμίλλου ὁμοφωνίας περὶ τοῦ εἶδους τῆς κυβερνήσεως διὰ τὴν ἀσφάλειαν τῆς ἐνώσεως καὶ τὴν πρόοδον τῆς εὐδαιμονίας αὐτοῦ, οὕτω φανερώσῃ καὶ τὸ θεῖον αὐτοῦ ἔλεος καὶ καταστήσῃ γενναίους μὲν τοὺς σκοποὺς, μετριοπαθεῖς δὲ τὰς συζητήσεις καὶ συνετὰ τὰ ἔργα ἅφ' ὧν ἐξήρηται ἡ ἐπιτυχία τῆς παρούσης κυβερνήσεως. »

Ἡ δὲ γερουσία, ἀπαντῶσα ἐξέφρασεν ἀρίστην γνώμην περὶ τῆς φρονήσεως καὶ τῆς ἀρετῆς τοῦ Οὐασιγκτῶνος. « Συνενοῦντες, εἶπε, καὶ ἡμεῖς τὰς ἐνθέρμους ἡμῶν δεήσεις μετὰ τῶν σῶν, ἐπικαλούμεθα τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῆς ἡμετέρας πατρίδος, καὶ ἰδίως ἐπὶ τοῦ προσφιλεστέρου τῶν πολι-

τῶν αὐτῆς. » Ἡ σπουδαιοτάτη τῆς ἡμέρας ἐκείνης τελετὴ ἐτελείωσε διὰ δοξολογιῶν πρὸς τὸν Ὑψιστον.

Ἀναλαβὼν δὲ ὁ Οὐάσιγκτων τὰ δημόσια καθήκοντα, δὲν ἐλησμόνησεν ὅτι διὰ τὴν κυβέρνησιν τῆς οἰκίας αὐτοῦ ἦσαν ἀναγκαιόταται συνεταιρὰ διατάξεις. Διὸ ἔθετο κανόνας οἱ τινες, ὡς πᾶν μέλος τῆς οἰκογενείας αὐτοῦ ἐγίνωσκε, δὲν ἔπρεπε νὰ παρορῶνται, καὶ παρήγγειλε νὰ δίδηται αὐτῷ κατὰ πᾶσαν ἐβδομάδα λόγος τῶν δαπανωμένων. Προσέταξε δὲ καὶ νὰ φιλοφρονῶσι μετὰ γενναιότητος πάντας τοὺς ξένους, οὗς ἀρμόδιον ἦτο νὰ δέχεται, ἀλλ' οὐδεμίαν περιττὴν δαπάνην ἐπέτρεψε. Τακτοποιῶν δὲ ταῦτα δὲν ἐλησμόνησε τὴν Κυριακὴν, διότι ἤρχετο πάντοτε κατὰ πᾶσαν τοιαύτην ἡμέραν εἰς τόπον λατρείας καὶ πλήν τοῦ Κ. Τρούμβολ, τότε μὲν προέδρου τῆς Συνελεύσεως, ἔπειτα διοικητοῦ τῆς Κοινωνικότητος, οὐδένα ἄλλον ξένον ἐδέχετο. Οὗτος μόνος συνείθιζε νὰ διαμένῃ μίαν ὥραν μετὰ τοῦ προέδρου τὴν ἑσπέραν ἐκάστης Κυριακῆς, καὶ τοσοῦτον ἦτο τακτικὸς κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἐπισκέψεως, ὥστε οἱ ὑπηρέται, βλέποντες τὸ ὠρολόγιον, ἐγίνωσκον τὴν ὥραν καθ' ἣν ἔπρεπε νὰ ᾧσιν ἐτοιμοὶ ἵνα ἀνοίξωσι τὴν θύραν ἅμ' ἀκουσθέντος τοῦ κώδωνος τοῦ προέδρου τῆς Συνε-

λεύσεως », ὅπως ὠνόμαζον τὸν κώδωνα τῆς Θύρας τὸ ἑσπέρας ἐκάστης Κυριακῆς, διότι οὐδεμία ἄλλη χεὶρ ἐσήμαινεν αὐτόν.

Ὁ πρόεδρος δὲν ἀπέδιδε τὰς ἐπισκέψεις, ἀλλὰ δύο ἡμέρας καθ' ἑβδομάδα, καθ' ὥρας ῥητάς, ἐδέχετο τοὺς ἐπισκεπτομένους αὐτόν, τοὺς μὴ ἔχοντας ὑποθέσεις. Κατὰ δὲ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν καθηκόντων αὐτοῦ ἦτο ἀκριβέστατος ὡς πρὸς τὴν ὥραν καὶ τὴν ἀκρίβειαν ταύτην διατηρῶν καὶ ἐπὶ τῶν εὐτελῶν καθὼς καὶ ἐπὶ τῶν σπουδαίων ὑποθέσεων, ἔδιδε σαφὲς καὶ ἀξιόλογον μάθημα περὶ τῆς ἀξίας τοῦ χρόνου καὶ τῆς φιλαληθείας. Ὅσάκις προέκειτο νὰ δεχθῆ τινα, ὠριζεν ἀκριβῶς τὴν ὥραν, ἵνα μὴ μείνη μήτε στιγμήν ἀργῶν, ὡς συχνάκις συμβαίνει ἐκ τῆς ἀβεβαιότητος κατὰ τὰς τοιαύτας περιστάσεις. Πᾶσαι δὲ αἱ ὑποσχέσεις αὐτοῦ ἐδίδοντο ἀπὸ « χειλέων ἀληθείας », καὶ διὰ τοῦτο ἐξεπλήρου ἀμεταθέτως κατὰ τὴν ὠρισμένην ὥραν αὐτάς. Ἀπῆται δὲ καὶ παρὰ πάντων τῶν περὶ αὐτὸν ἀκρίβειαν, καὶ ἠκούσθη ποτὲ λέγων πρὸς ξένον, ἐλθόντα βραδύτερον τοῦ δέοντος εἰς τὸ γεῦμα: « Ὁ μάγειρος ἡμῶν δὲν ἐρωτᾷ πώποτε ἂν ἦλθον οἱ κεκλημένοι, ἀλλ' ἂν ἦλθεν ἡ ὥρα. » Ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ μέλη τῆς Συνελεύσεως καὶ τοὺς ἄλλους προσκεκλημένους εἰς τὸ

γεῦμα ὤρισεν ὥραν κατάλληλον· φροντίζων δὲ νὰ δεικνύῃ ἀκριβῶς τὴν ὥραν τὸ ἐπὶ τῆς εἰσόδου τῆς οἰκίας αὐτοῦ ὠρολόγιον, παρεχώρει πέντε μόνον λεπτὰ χάριν τῆς διαφορᾶς τῶν ὠρολογίων· μετὰ ταῦτα ὁμως οὐδένα πλέον ἀνέμενεν. Εἰ δέ τις ἐπιλήσμων ἢ ὀκνὸς ξένος ἤρχετο μετὰ τὴν ταχθεῖσαν ὥραν, ὁ πρόεδρος ἔλεγε συνήθως παρατήρησίν τινα οἷα ἢ ἐξῆς· « Εὖρες ἡμᾶς παραπολὺ ἀκριβεῖς ». Ὅτε δὲ συνήρχετο ἡ Συνέλευσις εἰς Φιλαδελφίαν, ὤριξε τὴν δωδεκάτην ὥραν ἵνα παρασταθῇ καὶ ὁμιλήσῃ· καὶ ὅτε ἤρχετο εἰς τὴν αἴθουσαν τῶν συνεδριάσεων ἐσήμαινε πάντοτε ἡ ὥρα (*).

Τὰ μαθήματα τῆς ἀκριβείας, ἃ τίνα ὁ μέγας Οὐάσιγκτων ἐδίδαξε διὰ τοῦ ἰδίου παραδείγματος, πρέπει νὰ χρησιμεύσωσι πρὸ πάντων ὡς ὑπογραμμὸς πρὸς τοὺς νέους. Αἱ ὥραι αὐτῶν πρέπει νὰ δαπανῶνται πρὸς ἐπίδοσιν, καὶ τρομερὰ εἶναι ἢ ζημία ὁσάκις καταναλίσκωσιν αὐτὰς ἀτόπως· αἱ δὲ ἱεραὶ ὥραι τῆς Κυριακῆς πρέπει νὰ θεωρῶνται πρὸ πάντων πολύτιμοι, καὶ νὰ δραττώμεθα μετὰ προθυμίας πάσης εὐκαιρίας ἵνα παρευρισκώμεθα εἰς τὴν κατ' αὐτὰς γινομένην διδασκαλίαν τοῦ θείου λόγου.

(*) Ἴδε καὶ περὶ ἄλλων οἰκιακῶν ἐξεῖων τοῦ Οὐάσιγκτωνὸς τὸ Παράρτημα Β΄

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΑ΄.

1789—1796.

Και πᾶσαι μὲν αἱ παρακολουθοῦσαι τὴν ἀρχὴν τῆς νέας ταύτης κυβερνήσεως σπουδαῖαι ὑποθέσεις διεξήγοντο μετὰ φρονήσεως· ὅτε δὲ ἡ Συνέλευσις ἀπελύθη, ὁ πρόεδρος ἠτοιμάσθη νὰ ἐπισκεφθῆ τὴν Νέαν Ἀγγλίαν. Τὴν 15 Ὀκτωβρίου ἤρχισε τὴν πορείαν αὐτοῦ, καὶ διαβάς διὰ Κοννεκτικούτης καὶ Μασασουσέτης, ἦλθε μέχρι Πορσμούθης εἰς Νέαν Ἀμφχίρην, ὅθεν ἐπανῆλθε δι' ἄλλης ὁδοῦ εἰς Νεοεβόρακον. Ἡ εὐκαιρία ἦτο κατάλληλος ἵνα παρατηρήσῃ τὰς προόδους μεγίστου μέρους τῆς πατρίδος δι' οὗ διήλθεν· ἐγένετο δὲ πανταχοῦ δεκτὸς μετὰ δειγμάτων χαρᾶς καὶ ἀγάπης.

Ἐν δὲ Καμβριγία, ὁ διοικητὴς καὶ τὸ Συμβούλιον τῆς Μασασουσέτης ἀπήντησαν καὶ συνώδυσαν αὐτὸν εἰς Βοστόνην· οἱ ἔγκριτοι ὑπεδέχθησαν αὐτὸν κατὰ τὴν εἴσοδον τῆς πόλεως καὶ μεγίστη συνοδία συνεχροτήθη ὑπὸ τῶν κατοίκων, ἐκτεινομένη μέχρι τοῦ Βουλευτηρίου. Εἶδε δὲ εὐχαρίστως μεταξὺ τῶν ἄλλων καὶ τὰ παιδία ὀδηγούμενα ὑπὸ

τῶν διδασκάλων. Θριαμβικῆ ἀψίς ἀνηγέρθη, καὶ ἐπὶ τοῦ ἐνὸς μὲν μέρους ἐγράφησαν ταῦτα· « Τῷ φιλτάτῳ ἀπασῶν τῶν καρδιῶν· » ἐπὶ δὲ τοῦ ἄλλου, « Τῷ προσφιλεῖ τῆς Κολομβίας υἱῷ. »

Ἐπανελθόντος δ' αὐτοῦ εἰς Νεοεβόρακον, συνήλθε τὴν 8 Ἰανουαρίου 1790 ἐκ νέου ἡ Συνέλευσις, καὶ ψηφισαμένη πολλὰ σπουδαῖα, ἀπεφάσισε νὰ μετατεθῆ ἡ ἔδρα τῆς Κυβερνήσεως εἰς Φιλαδελφίαν. Ἡ σύνοδος αὕτη διήρκεσε μέχρι τῆς 12 Αὐγούστου· καὶ ἐπειδὴ προσεβλήθη ἡ ὑγεία τοῦ προέδρου ἕνεκα τῶν ἀδιακόπων φροντίδων περὶ τῶν δημοσίων, ἐνόμισεν ὅτι μικρά τις διατριβὴ ἐν τῷ Ὀρει Βέρνον ἤθελε ζωογονήσει αὐτήν. Ἐπεθύμησε δὲ νὰ ὁδοιπορήσῃ ὡς ιδιώτης· ἀλλ' ἐνῶ ὑπέθετε, πλησιάζων εἰς τὰ χωρία, ὅτι ἠγνοεῖτο ἡ ἔλευσις αὐτοῦ, εὔρισκε τοὺς χωρικοὺς ἐτοιμοὺς νὰ ὑποδεχθῶσιν αὐτὸν μετὰ χαρᾶς. Οἱ δὲ μαθηταί, ὑπολογίζοντες ὡς ἔγγιστα τὸν χρόνον τῆς ἐπανόδου τοῦ Οὐασιγκτῶνος, ἐλάμβανον τὴν ὑπόσχεσιν τῶν διδασκάλων ὅτι ἤθελον ἐπιτρέψει νὰ ἴδωσι τὸν ἐρχόμενον, ὃ δὴ καὶ ἐθεώρουν ὡς μεγίστην ἀμοιβὴν τῆς ἐπιμελείας αὐτῶν.

Μετὰ βραχεῖαν δὲ ἀπόλαυσιν τῶν ἀγροτικῶν καλλονῶν, ἐπανήλθεν εἰς Φιλαδελφίαν ἵνα παρευρεθῆ εἰς τὴν συνεδρίασιν τῆς Συνελεύσεως. Ἡ

σπουδαιοτάτη τῶν ὑποθέσεων εἰς ἣν ἐνησχολήθη αὕτη κατὰ τὴν σύνοδον ἐκείνην, ὑπῆρξεν ὁ πρὸς τοὺς Ἰνδοὺς πόλεμος.

Κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 1736 ἔτους, οἱ Μοραυοὶ ἀπόστολοι, μὴ φέροντες ὄπλα, ἀλλὰ « τὴν μάχαιραν τοῦ Πνεύματος, ὃ ἐστὶ ῥῆμα Θεοῦ, » ἐπισκέφθησαν τοὺς Ἰνδοὺς, « εὐαγγελιζόμενοι αὐτοῖς χαρὰν μεγάλην, ἥ τις ἔσται παντὶ τῷ λαῷ. » Ἐκήρυττον δὲ « Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ τοῦτον ἐσταυρωμένον, » καὶ πολλοὶ ἐκ τῶν ἀγρίων κυνηγῶν, τῶν κατοικούντων τὰ δάση, ἀκούσαντες τὴν φωνὴν τοῦ Εὐαγγελίου, ὑπετάγησαν μετὰ τινῶν ἐκ τῶν θηριωδεστέρων ἀρχηγῶν εἰς τὰς εἰρηνικὰς αὐτοῦ ἐντολάς. Πάντες δὲ οὗτοι συνοικισθέντες ἐκαλλιέργησαν τὴν πέριξ χώραν, καὶ ἀνέδειξαν ἐν τῇ ἐρήμῳ γαῖας « ἀνθούσας ὡς ῥόδον ». Νέος τις Ἰνδὸς ἐκ Ναντικόκης, ἐπισκεφθεὶς ἐν τῶν κατὰ τὴν Πενσυλθανίαν τούτων χωρίων Ναίην καλούμενον, διέτριψεν ἐκεῖ μῆνα ἕνα. Ἀσθενήσας δὲ μετὰ ταῦτα ἐκάλεσε δύο τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ καὶ εἶπεν « Εἰς Ναίην διδάσκεται ἡ πρὸς τὴν αἰωνίαν ζωὴν εὐθεῖα ὁδός. Ἐκεῖ ἤκουσα ὅτι ὁ Πλάστης ἡμῶν γενόμενος ἄνθρωπος, ἀπέθανεν ἐπὶ σταυροῦ διὰ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, καὶ ταφείς ἀνέστη καὶ ἀνέβη εἰς τοὺς οὐρανοὺς, καὶ ὅτι ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν δὲν

θέλει ἀπολεσθῆ, ὅταν δὲ ἀποθάνῃ θέλει ζῆσει μετ' αὐτοῦ εἰς αἰῶνας. Ἄν ἐπιθυμῆτε ν' ἀκούσητε τὰ καλὰ ταῦτα λόγια ὑπάγετε εἰς Ναΐνην. » Καὶ αὐτὸς μὲν ἀπέθανεν ἐξαιτούμενος συγχώρησιν μέχρι τελευταίας ἀναπνοῆς· οἱ δὲ ἀδελφοὶ αὐτοῦ μετέβησαν ἀμφότεροι εἰς τὸ χωρίον ἐκεῖνο, ἵνα γίνωσιν αὐτήκοοι « τῶν καλῶν λόγιων, » ἃ τίνα εἶχεν ἀκούσει ὁ ἀποθανὼν μετὰ πίστεως καὶ χαρᾶς. Εἰ καὶ πολλοὶ τῶν Ἰνδῶν ἠσθάνοντο ἐπίσης τὴν δύναμιν τοῦ Εὐαγγελίου καὶ μετέβαλον διαγωγὴν, ὁ ἀριθμὸς ὅμως αὐτῶν ἦτο μικρὸς συγκρινόμενος πρὸς τὸν τῶν πλανωμένων κατὰ τὰ δάση, καὶ ὠφελουμένων ἀπὸ πάσης εὐκαιρίας ἵνα προσβάλλωσι τοὺς κατοίκους τῶν συνόρων. Ὁ δὲ Οὐάσιγκτων, γινώσκων καλῶς τὸν ἀπάνθρωπον τρόπον τῶν Ἰνδικῶν ἐφόδων, ἐνόει ὅποια δεινὰ ἔπασχον οὐ κατὰ τὰ ὄρια συμπολιταὶ αὐτοῦ· καὶ ἐπειδὴ ἀπλοῦς οἶκος δὲν εὐχαρίσται αὐτὸν, μετεχειρίσθη πάντα δυνατόν τρόπον ἵνα ἀνακουφίσῃ τοὺς πάσχοντας, παραστήσας ἐνθέρμως εἰς τὴν Συνέλευσιν τὴν ἀνάγκην συνθήκης μετὰ τῶν Ἰνδῶν. Καὶ αὐτὸς μὲν ἦτο « εἰρηνικός, » οἱ δὲ Ἰνδοὶ « ἐπολέμου δωρεάν. » Ἐστάλη λοιπὸν στρατὸς ἐναντίον αὐτῶν, ἕξαιτούμενος ὑπὸ τοῦ στρατηγοῦ Χάρμαρ· ἀλλὰ καταστραφεῖς κατὰ τίνα μάχην παρὰ τὴν Χιλικό-

θην, ἀνεπληρώθη ὑπ' ἄλλου, ὃν συνεχρότησεν ὁ πρόεδρος ἀδεία τῆς Συνελεύσεως ὑπὸ τὸν στρατηγὸν Ἀρθοῦρον Σαῖν Κλαῖρον.

Ἄφοῦ δὲ ἐφρόντισε πρῶτον τὰ δέοντα περὶ τῆς στρατολογίας, ἐπισκέφθη μετὰ ταῦτα τὰς μεσημβρινὰς πολιτείας, ὅθεν διαβαίνων ἔλαβε τὰ αὐτὰ δείγματα τῆς εὐγνώμονος ἀφοσιώσεως, ἃ τινὰ ἐδόθησαν αὐτῷ καὶ κατὰ τὰς ἀρκτώας καὶ τὰς μεσαίας.

Ἡ Γερουσία καὶ ἡ Βουλὴ ἐχορήγησαν αὐτῷ ἐξουσίαν νὰ ἐκλέξῃ θέσιν ὅπου νὰ κτισθῇ ἡ καθέδρα τῆς κυβερνήσεως, καὶ διὰ τοῦτο καταλύσας ἐπί τινος ἡμέρας παρὰ τὸν Ποτομάκην, ὤρισε τὸν τόπον ἐφ' οὗ κεῖται σήμερον ἡ πόλις Οὐασινγκτῶνος. Μετὰ δὲ τὴν ἐπάνοδον ἔγραψε τῷ στρατηγῷ Μόρρις ταῦτα· « Κατὰ τὴν τελευταίαν μου περιήγησιν εἰς τὰς μεσημβρινὰς πολιτείας, ἠσθάνθην μεγίστην εὐχαρίστησιν ἰδὼν τὰ αἴσια ἀποτελέσματα τῆς γενικῆς κυβερνήσεως κατὰ τὸ μέρος ἐκεῖνο τῆς Συμπολιτείας . . . ἡ φιλεργία διεδέχθη τὴν ὀκνηρίαν καὶ ἡ οἰκονομία τὴν ἀσωτείαν. Δύο ἢ τριῶν ἐτῶν εὐτυχῆς συγκομιδῆ καὶ εὐχερῆς πώλησις τῶν προϊόντων, ἐνεθάρρυναν πάντας· ἀδίκως ἄρα ἀποδίδεται ἐνίοτε εἰς τὴν κυβέρνησιν ὅ,τι ὀφείλεται ἰδίως εἰς τὴν ἀγαθότητα τῆς θείας προνοίας.

Τὸν Δεκέμβριον, μετὰ τὴν ἐπάνοδον αὐτοῦ, ἔμαθε τὴν λυπηρὰν ἀγγελίαν τῆς τελείας καταστροφῆς τοῦ στρατοῦ τοῦ Σαὶν Κλαίρου, συμβῆσαν κατὰ τινα μετὰ τῶν Ἰνδῶν συμπλοκὴν τὴν 4 Δεκεμβρίου παρὰ τὸν ποταμὸν Μιάγκην, ἐν τῇ πολιτείᾳ τοῦ Ὄϊου.

Τοῦτον μαθὼν τὸν ὄλεθρον τῶν πεσόντων γενναίων στρατιωτῶν καὶ ἀξιωματικῶν, εἰσῆλθε μετὰ τινος ἐκ τῶν τῆς οἰκογενείας αὐτοῦ εἰς ἰδιαιτέρον θάλαμον, καὶ παρεδόθη ἐπὶ μικρὸν εἰς ἀθυμίαν ἐβάδιζε δὲ θλίβων διὰ τῆς χειρὸς τὸ μέτωπον καὶ λέγων· « Ἐνταῦθα, εἰς τοῦτον τὸν θάλαμον, τὴν νύκτα πρὸ τῆς ἀναχωρήσεως τοῦ Σαὶν Κλαίρου, παρήγγειλα αὐτὸν νὰ φυλάττηται ἀπὸ τῶν αἰφνιδίων προσβολῶν! καὶ ὅμως ὁ γενναῖος αὐτοῦ στρατὸς κατελήφθη αἰφνης καὶ κατεστράφη! Ὁ Βοῦτλερ καὶ πλῆθος ἄλλων ἐφρονεύθησαν. »

Ἐπειδὴ δὲ τὰ αἰσθήματα αὐτοῦ ἦσαν μὲν φύσει βίαια ὁσάκις ἠρεθίζοντο, ταχέως δὲ κατεστέλλοντο ὑπὸ τῆς σταθερότητος μεθ' ἧς ἐγένετο ἐγκρατῆς ἑαυτοῦ, εἶπε μετὰ μικρὸν· « Ὁ Σαὶν Κλαῖρος θέλει εὔρει δικαιοσύνην· καὶ αἱ πολυχρόνιοι καὶ πισταὶ καὶ ἄξιοι λόγου ὑπηρεσίαι αὐτοῦ θέλουσι βραβευθῆ. »

Ὅτε δὲ ὁ ἀτυχὴς Σαὶν Κλαῖρος, κατεβεβλημέ-

νος ὑπὸ τῆς ἡλικίας καὶ τῆς ἀσθενείας ἐπανελθῶν ἐπεσκέφθη τὸν Οὐασιγκτῶνα, ἔδραξε τὴν χεῖρα ἣν ἔτεινεν οὗτος φιλικῶς πρὸς αὐτὸν, καὶ ἔκλαυσεν ἐπ' αὐτῆς ὡς παιδίον. Καὶ οὕτω πολλαὶ κατηγορίαι, ἀναξίως λεγόμεναι κατ' αὐτοῦ, κατεσιγᾶσθησαν ἕνεκα τοῦ φιλικοῦ τρόπου, μεθ' οὗ ὁ Οὐάσιγκτων ἐξηκολούθει νὰ μεταχειρίζεται αὐτόν.

Μετὰ δὲ τὴν ἀπόλυσιν τῆς Συνελεύσεως, ὁ πρόεδρος ἐφρόντισε καὶ αὖθις νὰ πραγματοποιηθῇ συνθήκας εἰρήνης μετὰ τῶν Ἰνδῶν· ἀλλ' ἐπειδὴ δὲν ἐπέτυχε, συνεχρότησε στρατὸν πολυαριθμότερον, καὶ τὴν διοίκησιν αὐτοῦ ἀνέθετο εἰς τὸν στρατηγὸν Οὐέϊν, κατορθώσαντα ἐντὸς ὀλίγου νὰ καθυποτάξῃ καὶ εἰρηνεύσῃ τοὺς ἀγρίους ἐχθρούς.

Ἐν τοσοῦτῳ ἢ ταχέως αὐξάνουσα εὐτυχία τῶν Ὅμοσπόνδων πολιτειῶν, ἦτο ἀπόδειξις τῆς φρονήσεως, μεθ' ἧς ἡ νέα κυβέρνησις ἐμορφώθη καὶ διευθύνετο· τὰ αἴσια ἀποτελέσματα τῆς συνέσεως καὶ τῆς ἀρετῆς τοῦ Οὐάσιγκτῶνος ἦσαν τοσοῦτω πρόδηλα, ὥστε παρελθόντων τῶν τεσσάρων ἐτῶν δι' ἃ ἐξελέχθη, ὁ λαὸς ἀποδεικνύων ὅτι ἠσθάνετο τὴν ἀξίαν τοῦ ἀνδρός, ἐξελέξατο καὶ δεύτερον αὐτὸν ὁμοφώνως. Καὶ αὐτὸς μὲν, ἐπιθυμῶν ἐνθέρμως νὰ ἐπανεέλθῃ εἰς τὸν ἰδιωτικὸν βίον, διεκοίνωσε πρὸς τοὺς οἰκείους τί εἶχε κατὰ νοῦν·

οὗτοι ὁμῶς ἀπέδειξαν ὅτι χρέος εἶχε νὰ μὴ ἐνδῶση εἰς τὴν ἐπιθυμίαν αὐτοῦ, καθόσον ἡ κατάστασις τῶν δημοσίων ἀπῆτει πᾶσαν τὴν σταθερὰν αὐτοῦ ἀρετὴν, ἵνα προφυλάξῃ τὴν ἐξουσίαν μὴ ἀναμιχθῆ εἰς τὰς ἀναφουρέντας τότε ἔριδας μεταξὺ τῶν εὐρωπαϊκῶν ἐθνῶν. Ὅτε δὲ μετὰ τὴν νέαν ἐκλογὴν παρουσιάσθη ἐνώπιον τῆς Συνελεύσεως, ἀπήγγειλε περὶ τῶν δημοσίων ὑποθέσεων λόγον σπουδαιότατον, ἐν ᾧ περιείχετο ἡ ἔκφρασις αὐτῆ τῶν εὐσεβῶν αὐτοῦ αἰσθημάτων·

« Παρακαλῶ ταπεινῶς τὸν Θεόν, ἀπὸ τῶν βουλῶν οὗ τινος κρέματα ἡ τύχη τῶν ἐθνῶν, νὰ στέψῃ μετ' ἐπιτυχίας τοὺς ὑπὲρ τῆς κοινῆς εὐδαιμονίας ἀγῶνας πάντων ἡμῶν. »

Ἐν τοσοῦτῳ ἐξερράγη ἡ γαλλικὴ ἐπανάστασις, καὶ πόλεμος ἐκηρύχθη μεταξὺ Ἀγγλίας καὶ Γαλλίας. Ἀμερικανοὶ τινες ἐφρόνουν ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἔπρεπε νὰ βοηθήσῃ τὴν Γαλλίαν κατὰ τῆς Ἀγγλίας, καὶ ἡ κατὰ τοῦτο διαφωνία διήρесе τὸν λαὸν εἰς δύο μερίδας. Ἄλλ' ὁ πρόεδρος, πιστὸς εἰς τὴν ἀπόφασιν « τοῦ διατηρῆσαι εἰρήνην μετὰ πάντων, » διεκήρυξεν ἀμέσως μετὰ τὴν ἐκλογὴν αὐτοῦ, ὅτι ἡ ἀμερικανικὴ κυβέρνησις δὲν εἶχε σκοπὸν νὰ μετᾶσχη τοῦ ἀρξάμενου γενικοῦ πολέμου. Οὕτω πῶς ἐχορήγησεν εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ τὸ

μέγα εὐεργέτημα τῆς εἰρήνης· καὶ ἐνῶ ὁ πόλεμος ἐμαίνετο μεταξύ τῶν ἄλλων ἐθνῶν, οἱ Ἀμερικανοὶ ἀνέπτυσσον τὴν ἐμπορίαν αὐτῶν, καὶ ἐξαπέστελλον ἀφθόλους καρπούς εἰς διάφορα μέρη τοῦ κόσμου.

Ἐπειδὴ δὲ ὁ πρόεδρος εἶχεν ἐνίοτε πολλὰς ἀσχολίας, μόνην ἀσκησιν ἐπέτρεπεν ἑαυτῷ τὴν μέχρι τῆς ὁδοῦ Δευτέρας μετάβασιν, εἰς τὸ ἐργαστήριον τοῦ ὠρολογοποιῦ, ἵνα τακτοποιήσῃ κατὰ τὸ χρονόμετρον τὸ ὠρολόγιον αὐτοῦ. Τότε αἱ μητέρες, ὅσαι ἠσθάνοντο τὴν ἀξίαν τῶν ὑπ' αὐτοῦ παραχθέντων ὑπὲρ τῶν ἰδίων τέκνων, ἀναμένουσαι τὴν ὥραν καθ' ἣν συνείθιζε νὰ διαβαίη, ἔφερον αὐτὰ ἵνα ἴδωσι τὸν Οὐάσιγτωνά. Καὶ τὰ παιδιά δὲ ὅσάκις ἐβλεπον αὐτὸν καθ' ὁδόν, ἔκραζον « Ἐρχεται ὁ Οὐάσιγτων! ἔρχεται ὁ Οὐάσιγτων! » σπανίως δὲ ὠνόμαζον αὐτὸν πρόεδρον, διότι τὸ ὄνομα Οὐάσιγτων ἦτο προσφιλέστερον. Ἄλλὰ καὶ αὐτὸς ἐπηύξανε ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τὴν χαρὰν τῶν παιδίων ἀτενίζων αὐτὰ μετὰ μειδιάματος εὐμενοῦς, τείνων τὴν χεῖρα ἢ καὶ ἐναγκαλιζόμενος τὰ μικρότερα. Καὶ ὅσάκις ἐξήρχετο ἐπὶ τινὰς ὥρας τῆς πόλεως, μετὰ τὴν ἐκπλήρωσιν πάντων τῶν καθηκόντων αὐτοῦ, ἐπεσκέπτετο χαίρων τὸν δικαστὴν Ἡέτερς εἰς τὴν περὶ τὸν ποταμὸν Σχοιὺλκίλ

οίκιαν, μίλια τίνα απέχουσιν τῆς Φιλαδελφίας. Ἐκεῖ, εἰς γῆν κεκαλλιεργημένην, ἐφύτευσε κάστανον, ὅπερ βλαστῆσαν εὐδοκίμησε καὶ ἐγένετο δένδρον, μέγας ὑπὲρ ἐκείνου περιποιούμενον. Ἡγάπα δὲ καὶ νὰ ἰππεύῃ· καὶ τινὰ τῶν ἡμερῶν τοῦ χειμῶνος, ὅτε ὁ ποταμὸς Δελαουάρας ἦτο τοσούτω πεπηγὼς, ὥστε ἔλκυθρα φέροντα φορτία διέβαινον ἐπὶ αὐτοῦ, μετέβη εἰς Ἰερσεῦ ἵνα περιηγηθῆ εἰς τὰ δάση. Καὶ ἐπειδὴ ἀπήντησε παρὰ τὸν πόρον τοῦ Κούπερ χωρικὸν ὁδηγοῦντα ἔλκυθρον μεστὸν ξύλων, καὶ ἐτοιμαζόμενον νὰ διαβῆ ἐπὶ τοῦ πάγου, ἀνεχάτισε τὸν ἵππον ἵνα περάσῃ πρῶτος ὁ χωρικός· ἀλλ' οὗτος, γνωρίσας τὸν Οὐάσιγκτῶνα, ἐστάθη ἐπίσης, καὶ προχωρήσας εἶπεν εὐσεβάστως· « Κύριε, νομίζεις καλὸν νὰ ριψοκινδυνήσῃς διαβαίνων ἐφιππος τὸν ποταμὸν ἐπὶ τοῦ πάγου; — Καὶ διὰ τί ὄχι, φίλε μου; ἀπεκρίθη ὁ πρόεδρος· ἀφοῦ σὺ περᾶς τοιοῦτον ἔχων φορτίον διὰ τί νὰ φοβηθῶ ἐγώ; — Ἄ! ἐπανελάβεν ὁ χωρικός· ἐὰν ἐγὼ καὶ δώδεκα ἄλλοι ὅμοιοί μου καταποντισθῶμεν καὶ πνιγῶμεν, μόλις θέλει παρατηρηθῆ ἡ ἔλλειψις· ἄνευ σοῦ ὁμως, Κύριε, ὁ τόπος δὲν δύναται νὰ προχωρήσῃ. — Καλὰ, ἐπανελάβεν ὁ Οὐάσιγκτων· ὑπάγε λοιπὸν πρῶτος· καὶ πιστεύω ὅτι ἂν ὁ πάγος δὲν συντρι-

Οιάσιχτων και ο γεωργός.

φθῆ ὑπὸ τὸ φορτίον καὶ τοὺς ἵππους σου, δύναμαι καὶ ἐγὼ νὰ διαβῶ ἀκινδύνως. » Καὶ ἀμέσως ἐκίνησεν ὁ χωρικός, χαίρων ἀναμφιβόλως ὅτι ἐχρησίμευεν εἰς τὸν Οὐάσιγκτῶνα ὡς ὁδηγός, καὶ ἠγρύπνει ὑπὲρ τῆς διατηρήσεως ζωῆς τοσοῦτω πολυτίμου.

Τὸ δὲ 1794, τὸ δεύτερον ἔτος μετὰ τὴν ἐκλογὴν αὐτοῦ, ὁ Οὐάσιγκτων ἔλαβεν ἀφορμὴν νὰ δοκιμάσῃ τὴν ἰδίαν σταθερότητα, καταβάλλων στάσιν διεγερθεῖσαν πρὸς τὰ δυτικὰ μέρη τῆς Πενσυλβανίας ὑπὸ τινων κακοήθων. Ναὶ μὲν οἱ Ἀμερικανοὶ ἀντέστησαν μετὰ γενναιότητος καὶ ἐπιτυχίας εἰς ξένον ἐχθρόν, εἶχον ὅμως, ὡς καὶ ἔχουσιν ἔτι (λέγομεν πικρὰν ἀλήθειαν), ἐχθρόν ἐσωτερικόν, εἰς ὃν πολλοὶ ὑποτάσσονται ἐκουσίως, καὶ τοὶ πράττοντες οὕτως ἀπαρνοῦνται τὸ δικαίωμα τοῦ ὀνομάζεσθαι ἄνδρες ἐλεύθεροι· εἶναι δὲ ὁ ἐχθρὸς οὗτος ἡ ἄκρατος φιλοποσία, ἄλλος τύραννος ὑποδουλῶν τὰ σώματα εἰς τὴν δυστυχίαν καὶ τὴν πενίαν. Ἡ φιλοποσία ἐξασθενίζει τὸν νοῦν καὶ καταστρέφει μάλιστα πᾶσαν ἀνάμνησιν τῶν νόμων τοῦ Θεοῦ, ἡ καὶ φέρουσα εἰς τελείαν αὐτῶν περιφρόνησιν, προετοιμάζει τὴν ψυχὴν εἰς αἰωνίαν κόλασιν. Νέοι Ἀμερικανοί! ὁ ἰσχυρὸς οὗτος ἐχθρὸς περιστοιχίζει ἡμᾶς πανταχόθεν, ἀγωνιζόμενος

νά καταστήσῃ δούλους αὐτοῦ. Προσέχετε! μὴ παραδίδεσθε εἰς τὴν φιλοποσίαν· καὶ ὅταν βλέπητε παρ' ἄλλοις τὰ δεινὰ ἀποτελέσματα αὐτῆς, τὸ κακὸν παράδειγμα ἔστω λύτης πρόξενον εἰς ὑμᾶς, καὶ διεγερτικὸν ἰσχυρᾶς ἀντιστάσεως εἰς τοιοῦτον ἐχθρόν. Αὐτὸς οὗτος ὁ ἐχθρὸς τῆς τάξεως καὶ τῆς ἠθικῆς ἐγέννησε τὴν στάσιν περὶ ἧς ὠμιλήσαμεν.

Ἐπειδὴ δὲ ἡ Συνέλευσις ἐπέβαλε φόρον ἐπὶ τῶν οἰνοπνευμάτων τῶν κατασκευαζομένων ἐντὸς τῶν Ὀμοσπόνδων πολιτειῶν, τινὲς τῶν κατοίκων τῶν δυτικῶν μερῶν τῆς Πενσυλβανίας, οὐ μόνον ἀπεποιήθησαν ν' ἀποτίσωσιν αὐτόν, ἀλλὰ καὶ κακῶς μετεχειρίσθησαν τοὺς εἰσπράκτορας. Τὸ δὲ ἄτοπον τοῦτο παράδειγμα ἐμιμήθησαν καὶ πολλοὶ ἄλλοι, ὥστε ἠναγκάσθη ὁ πρόεδρος νὰ στρέψῃ πρὸς αὐτὸ τὴν προσοχὴν, ἀγωνισθεὶς νὰ καταπέισῃ τοὺς στασιαστὰς ὅπως ὑποταχθῶσιν ἡσυχῶς εἰς τοὺς νόμους· ἀλλ' ὅτε εἶδεν ὅτι δὲν συγκατετίθεντο, ἀπεφάσισε νὰ στείλῃ κατ' αὐτῶν δύναμιν ἱκανὴν νὰ προλάβῃ πᾶσαν ἀντίστασιν καὶ αἱματοχυσίαν. Διὸ συναθροίσας στρατὸν κατὰ τὴν ἐν Πενσυλβανία Βετφόρδην καὶ τὴν Κουμπερλάνδην ἐπὶ τοῦ Ποτομάκη, διώρισε ἀρχηγὸν τῆς ἐκστρατείας τὸν διοικητὴν τῆς Βιργινίας Λή, ὅς τις διὰ τοῦ μεγέθους

τῆς δυνάμεως κατέβαλεν ἀναιμωτῖ, κατὰ τὰς προσδοκίας τοῦ Οὐάσιγκτῶνος, τὸ μαινόμενον στασιαστικὸν πνεῦμα.

Τὴν ὥραν ἐκείνην αἱ φροντίδες τοῦ Οὐάσιγκτῶνος ἦσαν ἴσως μείζονες ἢ κατὰ πᾶσαν ἄλλην περίοδον τῆς διοικήσεως αὐτοῦ· ἡ μὲν Βρετανικὴ κυβέρνησις δὲν κατήργησε τοὺς στρατιωτικὸς σταθμοὺς πρὸς τὰ μεσημβρινὰ μέρη τῶν λιμνῶν, ὅπως ὑπεχρέωθη διὰ τῆς συνθήκης τῆς εἰρήνης, ἡ δὲ ἄμερικανικὴ παρέβη τὴν συνθήκην, ψηφίσασα νόμους, ἀπαγορεύοντας ν' ἀποδοθῶσι πρὸς τοὺς ἄγγλους ὑπηκόους τὰ εἰς αὐτοὺς ὀφειλόμενα ἐν τῇ Ἀμερικῇ.

Ἄλλ' ὁ Οὐάσιγκτων δίκαιος ὢν, δὲν ἐνέκρινε τὰς κατὰ τῶν Ἀγγλῶν κραυγὰς. Ἦτο δὲ γνώμης « ὅτι τὴν εἰρήνην ἔπρεπε νὰ διώκῃσι διὰ ζήλου διηνεκοῦς, » ἐνῶ πᾶσα ἀναγκαία προπαρασκευὴ ἔπρεπε νὰ γίνηται πρὸς διατήρησιν τῶν ἐθνικῶν δικαιωμάτων, εἴποτε καθίστατο ἄφευκτος ὁ πόλεμος. Γράφων δὲ πρὸς φίλον, ἀφ' οὗ ἐξέθετο τὰς διαφορὰς δυσκολίας πρὸς ἃς ἐπάλαιεν, ἔλεγε· « Μία μόνη εὐθεῖα ὁδὸς ὑπάρχει, καὶ αὕτη εἶναι ἡ τῆς ἀνεन्दότου ἀναζητήσεως τῆς ἀληθείας. »

Ἀπέστειλε δὲ καὶ πρεσβευτὴν πρὸς τὴν ἀγγλικὴν κυβέρνησιν, τὸν Ἰωάννην Γέι, ἵνα συνομολο-

γήση συνθήκην, ἥ τις καὶ ἐγένετο ἐπὶ τέλους. Ἐπειδὴ δὲ δυνάμει ταύτης παρεδόθησαν ὑπὸ τῆς Ἀγγλίας τὰ πρὸς μεσημβρίαν τῶν λιμνῶν ὄχυράματα, ἢ κατὰ τῶν Ἰνδῶν προστασία τῶν κατοίκων τῶν ὀρίων, πρὸς ταύτη δὲ καὶ ἡ βελτίωσις τῆς καταστάσεως τῶν ἀγρίων τούτων, δι' οὓς δὲν ἔπαυεν ὁ πρόεδρος μεριμνῶν, κατέστησαν εὐκολώτεροι. Συνιστῶν δὲ τὸ ἀντικείμενον τοῦτο εἰς τὴν Συνέλευσιν ἔλεγεν ὅτι· «Ἐπειδὴ οἱ Ἀμερικανοὶ εἶναι ἰσχυρότεροι καὶ μᾶλλον πεφωτισμένοι τῶν Ἰνδῶν, ὀφείλουσι νὰ μεταχειρίζωνται αὐτοὺς μετ' εὐμενείας καὶ γενναιότητος. »

Ἐνῶ δὲ διετῆρει πρὸς τὴν ἀγγλικὴν κυβέρνησιν τοιαύτην διαγωγὴν, ἱκανὴν, ὡς ἐφρόνει, νὰ ὠφελήσῃ τὰ συμφέροντα τῆς πατρίδος, ἐταράσσετο δεινῶς ὑπὸ τοῦ φατριαστικοῦ πνεύματος τοῦ ἀναπτυσσομένου μετὰ σφοδρότητος μεταξύ τῶν συμπολιτῶν αὐτοῦ, καὶ ἐνισχύοντος τὸν Γάλλον πρεσβευτὴν νὰ φέρηται ἀυθαδῶς πρὸς τὴν Κυβέρνησιν. Ὁ πρεσβευτὴς οὗτος, Κ. Γενέ, ἔλθων εἰς Κάρλστον τὸ 1793, ἐπέτρεψε νὰ ἐφοπλίζωνται ἐκεῖ πλοῖα, διῶν νὰ συλλαμβάνωνται ἄλλα ἀνήκοντα εἰς ἔθνη, μεθ' ὧν αἱ Ὀμόσπονδοι πολιτεῖαι ἦσαν ἐν εἰρήνῃ. Τότε κατεσχέθη ἀγγλικὴ ναῦς ἐμπορικὴ ὑπὸ γάλλου καταδρομῆως ἐντὸς τοῦ ἀκρωτηρίου τοῦ Δε-

λαουάρα, ἐνῶ μετέβαιναν ἀπὸ Φιλαδελφίας εἰς τὸν Ὁκεανόν.

Παραπονεθέντος δὲ τοῦ πρεσβευτοῦ τῆς Ἀγγλίας διὰ τε τὴν κατάσχεσιν ταύτην καὶ τὴν διαγωγὴν τοῦ Γινέ, τὸ συμβούλιον τοῦ προέδρου ἀπεφάσισεν ὁμοφώνως νὰ δοθῇ ἱκανοποίησις, καὶ ν' ἀπαγορευθῇ εἰς τὸν Γινέ ἡ περαιτέρω τοιαύτη διαγωγή. Οὗτος ὅμως δυσαρεστηθεὶς εἰς ἄκρον, συνεφώνησε πρὸς δύο ἀμερικανικὰ πλοῖα νὰ ἐξέλθωσιν ἐκ τοῦ λιμένος ἐκείνου εἰς καταδρομὴν· ἐπειδὴ δὲ κατεσχέθησαν, ἐζήτησε διὰ θραυστάτης ἐπιστολῆς τὴν ἀπόλυσιν αὐτῶν, παρά τε τοῦ δικαστοῦ καὶ τοῦ προέδρου. Καὶ πεποιθὼς εἰς τὴν ὑποστήριξιν τῆς γαλλικῆς μερίδος, ἐξύβρισε τὴν κυβέρνησιν ἐκκαλεσάμενος εἰς τὸν λαὸν κατὰ τοῦ προέδρου.

Ὁ δὲ Οὐάσιγκτων προσέταξε τὸν ἐν Παρισίοις πρεσβευτὴν τῆς Ἀμερικῆς Κ. Μόρρις, νὰ παραστήσῃ τὴν διαγωγὴν τοῦ Γινέ εἰς τὴν γαλλικὴν κυβέρνησιν καὶ νὰ ζητήσῃ τὴν ἀνάκλησιν αὐτοῦ. Καὶ ἐγένετο μὲν δεκτὴ ἡ αἴτησις· ἀλλὰ τὰ ἐξαφθέντα πατριαστικὰ πάθη ἀνεπτύσσοντο καθ' ἑκάστην, καὶ ἐπλήρουν ἀκανθῶν τὴν ὁδὸν τοῦ προέδρου. Καὶ ὅμως ἐπεδίωξεν ἀνευδότως τὸν μέγαν σκοπὸν ὃν εἶχε πρὸ ὀφθαλμῶν, τὰ συμφέροντα, λέγομεν, τῆς πατρίδος.

Ἐνῶ δὲ ἡσχολεῖτο ἀόκνως περὶ τὰ δημόσια, ἤκουσεν εἰδησιν καταλίψασαν τὴν καρδίαν αὐτοῦ. Ὁ Λαφαγέτ, ἐξορισθεὶς μακρὰν τῆς πατρίδος αὐτοῦ ὑπὸ τῶν ἀγενῶς καὶ κακοήθως διευθυνόντων τὴν ἐπανάστασιν, συνελήφθη εἰς Πρωσίαν καὶ ἐστάλη εἰς Αὐστρίαν, ἧς ὁ αὐτοκράτωρ προσέταξε νὰ κλεισθῇ ἐντὸς φυλακῆς ἐν τῇ πόλει Ὀλμύτς. Ἐπειδὴ δὲ ὁ Οὐάσιγκτων ὡς ἀπλοῦς μόνον φίλος ἐδύνατο νὰ μεσιτεύσῃ ὑπὲρ τῆς ἀπελευθερώσεως αὐτοῦ, μετεχειρίσθη πάντα τρόπον ἵνα ἐπιτύχῃ, γράψας πρὸς τὸν αὐτοκράτορα τῆς Αὐστρίας ἐπιστολὴν, δι' ἧς παρεκάλει νὰ ἐπιτρέψῃ τῷ Λαφαγέτ νὰ μεταβῇ εἰς τὴν Ἀμερικὴν ἀλλ' ἢ παράκλησις δὲν ἐνεκρίθη.

Τότε νέος τις Γερμανὸς καὶ ἕτερος Ἀμερικανὸς, ὁ μὲν Βόλμαν ὁ δὲ Ὑγερ καλούμενοι, ἀπεφάσισαν νὰ διευκολύνωσι τὴν δραπέτευσιν τοῦ Λαφαγέτ. Ὅθεν ἀναμένοντες ἄγρυπνοι μίαν τῶν ἡμερῶν, καθ' ἣν ἐμέλλε νὰ ἐξέλθῃ εἰς περίπατον συνοδευόμενος ὑπὸ φυλάκων, ἔφερον ἵππον καὶ παρεκάλεσαν αὐτὸν νὰ ἀναβῇ καὶ νὰ φύγῃ. Ἐπειδὴ δὲ ὁ ἵππος πτοηθεὶς ἔφυγεν, ὁ μὲν Βόλμαν ἔτρεξε κατόπιν αὐτοῦ, ὁ δὲ Ὑγερ ἤξiou τὸν Λαφαγέτ νὰ ἀναβῇ τὸν ἴδιον αὐτοῦ ἵππον· καὶ ὑπάκουσας ἔγεινεν ἀφαντος. Ὁ δὲ Βόλμαν, μὴ κατορθώσας νὰ συλλάβῃ

τὸν πτόηθέντα ἵππον ἐπανήλθε, καὶ παραλαβὼν ὀπισθεν αὐτοῦ τὸν Ὑγερ παρηκολούθησε τὸν Λαφαγέτ.

Τοῦ φύλακος ὅμως ἀναγγείλαντος ἀμέσως τὴν δραπέτευσιν, κατεδιώχθησαν εὐθὺς οἱ φυγόντες· καὶ ὁ μὲν Ὑγερ συνελήφθη, ὁ δὲ Βόλμαν ἔφυγεν· ἀλλὰ καὶ ὁ Λαφαγέτ συλληφθεὶς ἐπίσης ἀπήχθη ἐκ νέου εἰς Ὀλμύτς.

Καὶ δέσμευθεὶς ὁ Ὑγερ τὰς τε χεῖρας καὶ τοὺς πόδας ἀπήχθη ἐνώπιον δικαστοῦ, καὶ ἤκουσεν ὅτι ἤθελε πιθανῶς τιμωρηθῆ διὰ θανάτου ἐνεκα τῆς ἀποπειράς, ἣ τις σκοπὸν εἶχε τὴν δραπέτευσιν τοῦ Λαφαγέτ, ἀλλ' ὅτι ἦτο δυνατόν νὰ μεταχειρισθῆ αὐτὸν ὁ αὐτοκράτωρ μετ' ἐπιεικειᾶς ἐνεκα τῆς νεότητος καὶ τῶν αἰτίων ἐξ ὧν ὠρμήθη. « Μετ' ἐπιεικειᾶς! ἀνέκραξεν ὁ Ὑγερ· καὶ πῶς νὰ περιμένω τοιαύτην παρ' ἀνθρώπου, ὅς τις οὔτε μετὰ δικαιοσύνης φέρεται πρὸς τὸν Λαφαγέτ; » Καὶ ὁ δικαστὴς ἐπανέλαβεν· « Ἐάν ποτε λάβω ἀνάγκην φίλου, ἐλπίζω ὅτι φίλος μου θέλει γίνεαι Ἀμερικανός ». Καὶ ἐφυλαχίσθη μὲν τότε αὐστηρῶς ἐπὶ τινὰ χρόνον ὁ Ὑγερ, μετὰ ταῦτα ὅμως ἔλαβε τὴν ἄδειαν νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν πατρίδα.

Ἐν τσοούτῳ οἱ ἀγῶνες τοῦ Οὐασιγκτῶνος διὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τοῦ φίλου αὐτοῦ δὲν ἔπαυσαν,

καὶ ἴσως ἡ ἐπιστολὴ ἦν ἔγραψε πρὸς τὸν αὐτοκράτορα, συνετέλεσεν εἰς τὴν μετρίασιν τῆς αὐστηρότητος μεθ' ἧς μετεχειρίζοντο τὸν Λαφαγέτ, καὶ τὴν ἐλάττωσιν τοῦ χρόνου τῆς αἰχμαλωσίας. Ὁ υἱὸς αὐτοῦ, ὀνομαζόμενος Γεώργιος Οὐάσιγκτων, δραπετεύσας ἐκ Γαλλίας ἔφθασεν εἰς Βοστόνην· ὁ δὲ πρόεδρος συνεβούλευσεν αὐτὸν νὰ φοιτήσῃ εἰς τὸ ἐν Καντορβηγία πανεπιστήμιον, διαβεβαιώσας ὅτι θέλει χρησιμεύσει αὐτῷ ἀντιπατρός, καὶ γίνεαι φίλος, προστάτης καὶ ὑπερασπιστής.

Ἐλθόντος δὲ τοῦ χρόνου καθ' ὃν ἐμελλε νὰ γείνη καὶ τρίτον ἐκλογὴ προέδρου, ὁ λαὸς ἠτοιμάζετο νὰ ψηφίσῃ καὶ αὖθις τὸν Οὐάσιγκτῶνα· οὗτος ὅμως ἀπεποιήθη ἐπιμόνως τὴν ἐκλογὴν. Διεβεβαίωσε δὲ τοὺς συμπολίτας ὅτι δὲν ἀπεποιεῖτο αὐτὴν δι' ἔλλειψιν σεβασμοῦ πρὸς τὴν προλαβοῦσαν αὐτῶν φιλοφροσύνην, ἢ δι' ἐξασθένησιν τῆς ὑπὲρ τῆς μελλούσης εὐδαιμονίας αὐτῶν μερίμνης, ἀφοῦ μάλιστα δις ἐνέδωκεν εἰς τὰς ἐπιθυμίας αὐτῶν, φρονῶν τοῦτο καθήκον, ἀλλὰ διότι ἠσθάνετο ὅτι ἡ εὐτυχὴς κατάστασις τῶν συμφερόντων αὐτῶν ἐπιτρῆπει ν' ἀναχωρήσῃ εἰς τὰ ἴδια. Καὶ ἐπειδὴ εἶχεν ἀπόφασιν ἀμετάθετον νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὸν βίον ἀπλοῦ πολίτου, δὲν ἀντέστησαν πλέοι.

Συμπεραίνων δὲ τὸν τελευταῖον αὐτοῦ λόγον πρὸς τὴν Συνέλευσιν, εἰς ἣν ὑπέβαλλε προφορικῶς, καὶ οὐχὶ δι' ἐγγράφου διαγγέλματος, ὡς οἱ διάδοχοι, τὴν ἐνιαυσίαν ἔχθεσιν, εἶπε· « Δὲν δύναμαι νὰ μὴ ἐπαναλάβω καὶ κατὰ τὴν περίστασιν ταύτην τὰς ἐνθέρμους δεήσεις μου πρὸς τὸν ὑψίστον κυβερνήτην τῆς οἰκουμένης καὶ ἀνώτατον ἄρχοντα τῶν ἐθνῶν, ὅπως ἐπιδαφιλεύσῃ μὲν καὶ τοῦ λοιποῦ τὴν προνοητικὴν αὐτοῦ χάριν εἰς τὰς Ὁμοσπόνδους πολιτείας, διαφυλάξῃ δὲ τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν εὐδαιμονίαν τοῦ λαοῦ καὶ ἐνισχύσῃ τὴν κυβέρνησιν, ἣ τις ἰδρύθῃ ἵνα προστατεύῃ τὴν ἐλευθερίαν αὐτοῦ. »

Διεύθυνε δὲ καὶ πρὸς τὸν λαὸν τῶν Ὁμοσπόνδων πολιτειῶν ἐπιστολὴν ἀποχαιρετισμοῦ, περιέχουσαν διδακτικωτάτην, ἐμβριθεστάτην καὶ ἀξιολογωτάτην συμβουλὴν, ὁποῖαν δὲν ἔδωκέ τις ποτὲ εἰς ἔθνος. Ἡ διεξοδικὴ αὕτη ἐπιστολὴ πολλὰκις ἐδημοσιεύθη καὶ λαμπρῶς ἐχαράχθη καὶ ὑπὸ παντὸς νέου ἀμερικανικοῦ ἀναγινώσκειται μετὰ προσοχῆς· ταύτην δὲ τὴν σπουδαίαν καὶ προσφιλῆ συμβουλὴν διδάσκονται ν' ἀκολουθῶσι πάντες οἱ νέοι Ἀμερικανοί, ὡς κληρονομίαν ἣν ἀφῆκεν αὐτοῖς ὁ σοφὸς καὶ ἐνάρετος Οὐάσιγκτων. Μοχθήσας τσαῦτα ἔτη, καὶ καταβαλὼν τσαῦτας μερίμνας

ἵνα ἀναπτύξῃ τὴν εὐδαιμονίαν τῶν ἰδίων συμπολι-
τῶν, γινώσκων δὲ ὅτι « δικαιοσύνη ὑψοῦ ἔθνος,
ἐλασσονοῦσι δὲ φυλάς ἁμαρτίαι, » προέτρεψεν αὐ-
τοὺς ἐνθέρμως νὰ θεωρῶσι τὴν θ ρ η σ κ ε ί α ν ὡς
τὸ μόνον ἀδιάσειστον στήριγμα τῆς ἐθνικῆς εὐ-
δαιμονίας.

Πεισθέντες δ' ἐπὶ τέλος οἱ Ἀμερικανοὶ ὅτι ὁ
Οὐάσιγκτων ἤθελε νὰ παραιτηθῇ τῶν δημοσίων,
ἐξελέξαντο τὸν Ἰωάννην Ἄδαμς, ἓνα τῶν ὑπογρα-
φάντων τὴν διακήρυξιν τῆς ἀνεξαρτησίας, καὶ ὑ-
πηρετήσαντα ὡς ἀντιπρόεδρον διαρκούσης τῆς προ-
εδρείας τοῦ Οὐάσιγκτωνος. Οὗτος δὲ μείνας ὀλί-
γον ἵνα προσφέρῃ ὡς ἀπλοῦς πολίτης εὐχὰς πρὸς
τὸν νέον πρόεδρον, ἀνεχώρησε μετ' οὐ πολὺ εἰς
τὰ ἴδια, ὅπου ἦτο ἀνυπόμονος νὰ φθάσῃ. Ἐγραφε
δὲ πρὸς τινὰ τῶν οἰκείων ταῦτα· « Συγκρίνω σή-
μερον ἑμαυτὸν πρὸς κεκοπιαχότα ὀδοιπόρον, βλέ-
ποντα τόπον ἀναπαύσεως καὶ κάμπτονα τὸ σῶμα
ἵνα κατακλιθῇ. »

Ὁμολογεῖ δὲ πάντοτε προθύμως τὴν ἰδιαιτέραν
πρόνοιαν, καὶ ἐλάτρευε τὴν δόξαν τοῦ δημιουργοῦ
τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς· ὅθεν ὁσάκις ἔχαιρε διὰ
τὴν εὐδαιμονίαν τῆς φιλτάτης πατρίδος, πρὸς ἐ-
κείνον ἀπέδιδεν αὐτὴν εὐγνωμονῶν. « Σοί, Κύριε,
ἔστιν ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος. »

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΒ΄.

1796—1799.

—ooo—

Ἡ δὲ ἀνάπαυσις, ἣν τοσοῦτον ἐπεθύμει ὁ Οὐάσιγκτων, δὲν ἦτο ἀργία· καὶ ὅτε ἐρευνήσας καὶ τὰς ἀπωτέρας γωνίας τοῦ ἐκτεταμένου αὐτοῦ κτήματος εἶδεν ὅτι παρημελήθη ὁπωσοῦν, ἐνησχολήθη ἀμέσως εἰς βελτίωσιν αὐτοῦ.

Ὅτε ἡ ἀγαθὴ μήτηρ τοῦ Οὐάσιγκτωνος ἐμόρφωσε τὰς πρώτας αὐτοῦ ἔξεις, ἐφρόντισε νὰ συνεθίσῃ αὐτὸν νὰ ἐξεγείρηται ἑνωρίς. Καθ' ὅλην λοιπὸν τὴν διάρκειαν τοῦ δημωφελοῦς αὐτοῦ βίου, ἐξηκολούθει τὴν συνήθειαν ταύτην· καὶ τὸν μὲν χειμῶνα ἠγείρετο συνήθως δύο ὥρας πρὸ τῆς ἡμέρας, τὸ δὲ θέρος ἔτερπεν αὐτὸν πάντοτε ἡ ὑγιεινὴ δρόσος καὶ ἡ ὠραιότης τῆς αὐγῆς.

Ἡ συνήθεια τοῦ ἐξεγείρεσθαι ἑνωρίς, συνδυαζομένη μετὰ τῆς παραδειγματικῆς προσοχῆς καὶ τάξεως μεθ' ὧν ἐπεδίδετο εἰς πάντα, ἔδιδεν αὐτῷ « καιρὸν παντὶ πράγματι » ὥστε καὶ ὅτε εἶχε πολλὰ καὶ δύσκολα καθήκοντα δημόσια νὰ ἐκπληρώσῃ, οὐδὲν ἰδιαιτέρον παρημέλει, ἀλλ' ἐνήργει μόνος ἐν ἀνέσει ὅ,τι ἐφαίνετο ἀπαιτοῦν τὴν σύμ-

πραξιν πολλῶν. Καὶ ἐνεδύετο μὲν καθαρῶτατα, ἐ-
δαπάνα δὲ ὀλίγιστον χρόνον εἰς τοῦτο.

Μετὰ δὲ τὴν ἐπάνοδον αὐτοῦ εἰς τὸ κτῆμα ἐπε-
σκέπτετο καθ' ἐκάστην τὰ ἵπποστάσια, ἵνα βεβαι-
ωθῆ ὅτι ἐπεμελοῦντο τοὺς ἵππους. Ἐκείνον δὲ ὄν
ἀνέβαινεν ὅτε διεύθυνε τὴν πολιορκίαν τῆς Ἐβο-
ραχοπόλεως, δὲν μετεχειρίζετο πλέον· ἀλλὰ τὸ
μὲν θέρος ἐφρόντιζε νὰ βόσκη εἰς παχεῖας νομάς,
τὸν δὲ χειμῶνα νὰ τηρῆται ἐπιμελῶς ἐντὸς τῶν
ἵπποστασιῶν, ἕως οὗ ἀπέθανε προβεβηκῶς τὴν ἡ-
λικίαν, πολλὰ ἔτη μετὰ τὸ τέλος τοῦ πολέμου.

Κατέτριβε δὲ πολλὰς ὥρας καθ' ἐκάστην ἐπι-
σκεπτόμενος πάντα τὰ μέρη τοῦ κτήματος, ἀνοί-
γων καὶ κλείων τὰς θύρας, καὶ μόνος ἐλκύων κατὰ
τὴν διάβασιν τοὺς μοχλοὺς.

Μίαν τῶν ἡμερῶν ὁ συνταγματάρχης Μῆδ, ἀ-
ξιόλογος αὐτοῦ φίλος, ἀπαντήσας τὸν Κ. Κύστιν,
συγγενῆ τῆς Κυρίας Οὐασιγκτῶνος, ἠρώτησεν ἂν
ἦτο ὁ στρατηγὸς εἰς τὴν οἰκίαν ἢ εἰς τὸ κτῆμα αὐ-
τοῦ. Ὁ δὲ Κ. Κύστιν, μὴ γνωρίζων τὸν συνταγ-
ματάρχην, ἀπεκρίθη ὅτι ἦτο εἰς τὸ κτῆμα· καὶ δούς
αὐτῷ πληροφορίας περὶ τοῦ μέρους ὅπου πιθανῶς
εὕρισκετο, προσέθετο· «Θέλεις ἀπαντήσαι γέ-
ροντα κύριον, ἵππεύοντα μόνον, φέροντα ἀ-
πλοῦν ἔνδυμα ψαρὸν, λευκὸν πῖλον πλατύγυρον,

μάστιγα ἐκ καρύας καὶ μακρόξυλον σκιάδιον δεδε-
 μένον παρὰ τὸ ἐφίππιον· αὐτὸς εἶναι, Κύριε, ὁ
 στρατηγὸς Οὐάσιγκτων. » Καὶ ὁ ἀρχαῖος φίλος
 τοῦ Οὐάσιγκτῶνος ἀπεκρίθη· « Σ' εὐχαριστῶ, σ' εὐ-
 χαριστῶ, νέε Κύριε· νομίζω ὅτι ἂν ἀπαντήσω τὸν
 στρατηγὸν θέλω γνωρίσει αὐτόν. »

Ἡ περιγραφή αὕτη τοῦ Οὐάσιγκτῶνος δίδει ἰ-
 δέαν τινὰ περὶ τοῦ πῶς ἦτο ἐνδεδυμένος. Τόσαι εἰ-
 κόνες αὐτοῦ κατὰ διαφόρους θέσεις ἐξωγραφήθη-
 σαν, καὶ οἱ νέοι Ἀμερικανοὶ τοσάκις εἶδον αὐτόν
 παριστανόμενον ἐπὶ τῶν προγραφῶν τῶν ξενοδο-
 χείων, ὥστε φρονοῦσιν ὅτι γνωρίζουσιν ἀκριβῶς
 αὐτόν· ἀλλὰ δὲν ἔχουσιν ἰδέαν ὀρθὴν περὶ τοῦ εὐ-
 γενοῦς αὐτοῦ ἦθους.

Νέος ὢν διεκρίνετο καὶ διὰ τὸ εὐθὺ καὶ ἀρρένω-
 πόν τοῦ σώματος, ὕψος ἔχοντος ἐξ ποδῶν καὶ δύο
 δακτύλων. Καὶ ἦτο μὲν σοβαρὸς τὸ ἦθος, ἀλλ' εἰς
 ἄκρον εὐάρεστος· εἶχε δὲ καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς γα-
 λανούς καὶ γλυκεῖς, τὸ βῆμα εὐσταθὲς καὶ τὰς
 παρεῖας αὐτοῦ ἐχρωμάτιζεν ὄψις ὑγείας· μετὰ τοὺς
 μόχθους ὅμως τοῦ διεξοδικοῦ πολέμου, ἔκυπτεν
 ὀλίγον βαδίζων, καὶ τὸ ἄλλοτε λεῖον μέτωπον καὶ
 αἱ παρεῖαι αὐτοῦ εἶχον ρυτίδας.

Ἡ ἐπὶ τῆς κεφαλίδος τοῦ παρόντος βιβλίου
 εἰκὼν, παριστᾷ τοὺς χαρακτῆρας αὐτοῦ συμφῶ-

ως πρὸς τὰς κοινὰς ἀναμνήσεις· ἀλλ' ἔχομεν λόγους νὰ πιστεῦσωμεν ὅτι αἱ ἀναμνήσεις αὗται ἀδικοῦσι μεγάλως τὸ πρωτότυπον. Τοιαύτη τοῦλάχιστον ἡ γνώμη πολλῶν ἐνθυμουμένων κάλλιστα αὐτόν.

Ὁ ποταμὸς Ποτομάκης, ῥέων ἀπὸ τοῦ Ὄρους Βέρνον, μιγνύει τὰ ὕδατα αὐτοῦ μετὰ τῶν τοῦ Σχενανδοάχ κατὰ τὸν Πόρον τοῦ Ἄρπερ, καὶ παριστᾷ σκηνὴν ἀγρίαν καὶ μεγαλοπρεπῆ. Ἐκεῖ ὁ Σχενανδοάχ, ἀφοῦ διατρέξῃ ἐκ μεσημβρίας ἑκατοστὺν τινα μιλίων παρὰ τοὺς πρόποδας τῆς Κυανῆς Σειρᾶς, εἰσβάλλει εἰς τὸν Ποτομάκην, καὶ τὰ συνηνωμένα αὐτῶν ὕδατα, ῥέοντα γαλήνια πρὸς τὸν ὠκεανὸν ὑπὸ τὸ ὄνομα τούτου, διαποικίλλουσι τὴν πεδιάδα φαινομένην μακρόθεν ζωγραφίαν διὰ τῆς Κυανῆς Σειρᾶς.

Εἰς μέγα ὕψος ὁ βράχος εἶναι τετμημένος ὡς ἀνθρωπίνη κεφαλὴ, ἧς τὴν κατατομὴν δύναται τις νὰ ζωγραφίσῃ καθαρῶτατα. Καὶ οἱ μὲν ὄδοιπόροι, ὅσοι ἰστάμενοι θαυμάζουσι τὴν περίεξ μεγαλοπρεπῆ σκηνογραφίαν, λέγουσιν ὅτι ἡ ὄψις αὕτη τοῦ βράχου ὁμοιάζει τὴν τοῦ Οὐασιγκτῶνος· οἱ δὲ Ἀμερικανοὶ πιστεύουσιν εὐχαρίστως ὅτι βλέπουσι τὸ ὁμοίωμα τοῦ πατρὸς τῆς πατρίδος, ὅπερ οὐδέποτε θέλει δυνηθῆ νὰ ἐξαλείψῃ χεῖρ θνητοῦ.

Εἰς τὸν Πόρον τοῦ Ἄρπερ ὑπάρχουσι ἀπέραν-
τα δημόσια ἐργοστάσια ὄπλων. Ἐὰν οἱ συμπολι-
ται τοῦ Οὐάσιγκτῶνος σεβασθῶσι καὶ τηρήσωσι
τὴν σπουδαιοτάτην τελευταίαν αὐτοῦ συμβουλήν·
« Νὰ φυλάττωσι πίστιν καὶ δικαιοσύνην πρὸς πάν-
τα τὰ ἔθνη, καὶ νὰ καλλιεργῶσι εἰρήνην καὶ ἀρ-
μονίαν μετὰ πάντων », τὰ ὄπλα ταῦτα θέλουσι
χρησιμεύσει ὡς ὄπλα μόνον ὑπερασπίσεως, καὶ
τότε πάλιν « οὐχὶ πρὶν ἢ κενωθῆ τὸ ποτήριον τῆς
συνδιαλλαγῆς μέχρι τῆς τελευταίας σταγόνης. »

Σχολεῖον ἐβδομαδικὸν ὑπάρχει ἐν τῷ Πόρῳ τοῦ
Ἄρπερ διὰ τὰ τέκνα τῶν ἐργατῶν, ἃ τινὰ εὐεργε-
τοῦνται διδασκόμενα καὶ τὴν Κυριακὴν.

Ἄν ἔζη ὁ Οὐάσιγκτων σήμερον, ὅτε ὑπάρ-
χουσι σχολεῖα τῆς Κυριακῆς πανταχοῦ σχεδὸν
τῆς πατρίδος, ἤθελε βεβαίως χαίρει βλέπων τὰ
παιδιά μανθάνοντα νὰ γνωρίζωσι τὸν πλάστην
αὐτῶν, ὅπως ἀπεκαλύφθη διὰ τοῦ Θεοῦ λόγου, νὰ
φοβῶνται, νὰ ὑποτάσσωνται καὶ ν' ἀγαπῶσιν αὐ-
τὸν, καὶ νὰ ἐξασφαλίζωσιν οὕτω εἰς ἑαυτὰ τὴν εὐ-
λογία « Θεοῦ πιστοῦ τοῦ φυλάσσοντος διαθήκην
καὶ ἔλεος τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτὸν, καὶ τοῖς φυλάσ-
σουσι τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ εἰς χιλίας γενεάς » (1).

Ἐλεγε δὲ καὶ τοῦτο ὁ Οὐάσιγκτων· « Ἐκ πάν-

(1) Δευτ. Ζ'. 9.

των ὅσα φέρουσιν εἰς τὴν πολιτικὴν εὐδαιμονίαν, ἢ θρησκεία καὶ ἢ ἠθικὴ εἰσὶν ἀναπόφευκτα ὑποστηρίγματα.» Βεβαίως λοιπὸν ἤθελεν ἐγκρίνει τὰ παιδία μανθάνοντα τὰς ἱεράς τοῦ Εὐαγγελίου ἐντολάς, καὶ καθοδηγούμενα εἰς τὸ χαλίναγωγεῖν τὰς φυσικὰς ἐκείνας ῥοπὰς, αἵ τινες μὴ ρυθμιζόμεναι ἐγκαίρως καθιστῶσιν αὐτὰ ἀνδρωθέντα ἄχρηστα ἢ κακοήθη μέλη τῆς κοινωνίας. Ἐλεγε δὲ πρὸς τούτοις καὶ τὰ ἐξῆς· « Ἐὰν δὲν μιμηθῶμεν μετὰ ταπεινότητος τὸ παράδειγμα τοῦ Θεοῦ ἀρχηγοῦ τῆς ἱεράς ἡμῶν θρησκείας, μὴ ἐλπίζωμεν νὰ γεινωμεν ἔθνος εὐδαίμον. » Καὶ ἐπειδὴ ἔπραττε πάντοτε πιστεύων ὅ,τι ἔλεγεν, ἤθελε βεβαίως ἐνισχύσει τὴν εἰς πᾶσαν οἰκίαν εἰσαγωγὴν τῶν θείων Γραφῶν, αἵ τινες διδάσκουσι τί ἦτο τὸ ἱερόν ἐκεῖνο παράδειγμα, καὶ πῶς ν' ἀποκτήσωμεν τὴν « νέαν καρδίαν » καὶ « τὸ εὐθὺ πνεῦμα, » ἅτινα εὐφραίνονται μιμούμενα τὸ παράδειγμα τοῦτο. Ὁ περὶ τῶν σχολείων τῆς Κυριακῆς ἀκάματος ζῆλος τοῦ ἀξιοσεβάστου ἐκείνου ἀνδρὸς, ὅς τις ἔφερε τὸ ὄνομα τοῦ Οὐασιγκτῶνος καὶ ἐκληρονόμησε τὸ κτῆμα αὐτοῦ, δικαιοῖ τὴν ὑπόθεσιν ταύτην. Ἐγκολπωθεὶς μετὰ ζήλου τὰς ἕξεις ἀξιότιμου συγγενοῦς καὶ μετ' αὐστηρότητος στηρίξας τὰς ἀρχὰς αὐτοῦ, διέμειγε μέχρι θανάτου φίλος ἐνθερμος τοῦ συ-

στήματος τούτου τῆς γενικῆς ἀγωγῆς. Ἐθεώρει δὲ (μεταχειριζόμεθα τὰς ἰδίας αὐτοῦ λέξεις) τὴν ἑταιρίαν, ἣτις κατεστάθη ἵνα προάξῃ τὸν μέγαν τοῦτον σκοπὸν, ἔχουσαν τὸ δικαίωμα « νὰ καλῆται κατ' ἐξοχὴν ἡ Φιλανθρωπικὴ ἑταιρία, ὡς διαδίδουσα διαρκῶς τὸ πλουσιώτερον κεφάλαιον τῶν ἀγαθῶν. »

Ἄλλ' οὐδὲ τῶν ἐνδεῶν τὰς ἀνάγκας παρεώρα ὁ Οὐάσιγκτων· διὸ συνέτρεχε μετ' ἐλευθεριότητος εἰς τὴν διατήρησιν τῶν σχολείων διὰ τὰ τέχνα τῶν ἀπόρων, καὶ οἱ ἀσθενεῖς καὶ οἱ γέροντες ἐμαρτύρουν περὶ τῆς ἀγαθότητος τῆς καρδίας αὐτοῦ.

Ἐν τῷ κτήματι τοῦ Οὐάσιγκτωνος ὑπῆρχεν οἰκία ἀνετος, ἣν ᾠκοδόμησε χάριν ἀρχαίου ἀγγλοῦ στρατιώτου, ὑπηρετοῦντος ὑπὸ τὸν στρατηγὸν Βραδδὸξ ἐν καιρῷ τῆς καταστροφῆς αὐτοῦ, καὶ μετὰ τὸν θάνατον τούτου μεταβάντος εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Οὐάσιγκτωνος, παρ' ᾧ διέμεινε μέχρι τέλους τοῦ ἐπαρχικοῦ πολέμου· νυμφευθέντος δὲ τοῦ στρατηγοῦ καὶ κατοικήσαντος ἐν ἰδιαιτέρα οἰκίᾳ κατὰ τὸ Ὅρος Βέρνον, ὁ Ἄγγλος, ἤδη τὴν ἡλικίαν προβεβηκῶς, δὲν παρηκολούθησε τὸν ἀγαπητὸν ἀρχηγὸν εἰς τὸν ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας πόλεμον, ἀλλ' ἔμεινεν ἐν τῇ οἰκίᾳ ἵν' ἀπολαύσῃ τῶν ἀνέσεων ἄς ἀξιοῖ ἡ πρεσβυτικὴ ἡλικία. Τὸν γέροντα τοῦτον στρατιώτην

ἐπισκεπτόμενα τὰ παιδιά, ἤκουον τὰς περὶ τοῦ Ἰνδικοῦ πολέμου διηγήσεις, ἃς εὐφραίνετο ἐπαναλαμβάνων. Καὶ ὁ Οὐάσιγκτων δέ, περιερχόμενος τὸ κτῆμα, ἴστατο συνεχῶς ὅπως παραμυθήσῃ τὴν καρδίαν τοῦ πολιοῦ ἀπομάχου δι' εὐμενῶν λόγων· ἔζησε δὲ ὁ γέρον μὲχρι τοῦ ὀγδοηκοστοῦ ἔτους τῆς ἡλικίας αὐτοῦ, ἀπολαύων περιποτήσεων καὶ ἀνέσεως.

Καὶ τὰς μὲν ἡμέρας κατέτριβεν ὁ Οὐάσιγκτων εἰς χρήσιμα ἔργα, τὰς δ' ἑσπέρας εἰς ἀπόλαυσιν οἰκιακῆς εὐδαιμονίας, ἀναγινώσκων πρὸς τοὺς περὶ αὐτὸν ἐπωφελῆ συγγράμματα νεωστὶ ἐκδοθέντα. Ἐκάστης δὲ Κυριακῆς τὴν ἑσπέραν ἀνεγίνωσκε τὴν Βίβλον καὶ τινα ὁμιλίαν. Ἐνίοτε ἐκάθητο ὡς ἂν ἐλησμόνει ὅτι ἦτο μόνος, καὶ ἀνυψῶν τὴν χεῖρα ἐκίνει σιωπηλῶς τὰ χεῖλη ὡς προσευχόμενος. Ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ πόλει καὶ ἐν τῇ ἐξοχῇ παρίστατο τακτικῶς εἰς τὰς δημοσίους Ἀκολουθίας, καὶ δι' εὐσεβοῦς ἤθους ἀπεδείκνυεν ὅτι ἤρχετο ἐκεί ἐπὶ μόνῳ τῷ σκοπῷ λατρείας τοῦ ὑψίστου. Διὰ δὲ τοῦ παραδείγματος ὠμολόγει πάντοτε ὅτι ἠσθάνετο ὡς ἐπίσημον αὐτοῦ ὑποχρέωσιν τὴν τήρησιν τῆς ἱερᾶς ἡμέρας τῆς Κυριακῆς, καὶ τὴν φροντίδα ὅπως καὶ οἱ ἄλλοι πράττωσι τὸ αὐτό.

Ὁ ἀνεψιὸς αὐτοῦ Βουσρόδ Οὐάσιγκτων, ἐκλεχθεὶς τὸ 1826 ἔτος ἀντιπρόεδρος τῆς ἐπὶ τῶν σχο-

λείων τῆς Κυριακῆς Ἀμερικανικῆς ἑταιρίας, κατῴκει ἐν τῷ Ὄρει Βέρνον, ὃ εἶχε κληροδοτήσει αὐτῷ ὁ ἑνδοξος αὐτοῦ θεῖος. Ἀπαντῶν δὲ εἰς τὸ ἔγγραφον δι' οὗ εἰδοποιεῖτο περὶ τοῦ διορισμοῦ αὐτοῦ, ἔλεγε καὶ ταῦτα· « Ἐπιτρέψατέ μοι, παρακαλῶ, νὰ ἐκφράσω τὴν εὐγνωμοσύνην μου διὰ τὴν ἀποδοθεῖσάν μοι τιμὴν ὑπὸ τῆς ἐπὶ τῶν σχολείων τῆς Κυριακῆς Ἀμερικανικῆς ἑταιρίας, ἐκλεξάσης με ἓνα τῶν ἀντιπροέδρων, καὶ διὰ τὴν ὑπὸ τῆς διοικητικῆς ἐπιτροπῆς δοθεῖσαν ἐπιδοκιμασίαν τῶν εἰλικρινῶν ἀγῶνων οὓς κατέβαλον, ὅπως κατορθώσω τὴν τήρησιν τῆς Κυριακῆς ἐν χώρα ὅπου, εἰμὶ βέβαιος, οὐδέποτε παρεβιάσθη ζῶντος καὶ τῆ ἀδείας αὐτοῦ, τοῦ πρώτου ἰδιοκτῆτου, εὐσεβοῦς καὶ ἀληθοῦς χριστιανοῦ. »

Ὁ στρατηγὸς Οὐάσιγκτων ἔλεγεν ὅτι « καὶ ὁ ὀρθὸς λόγος καὶ ἡ πείρα ἀπαγορεύουσι τὸ φρονεῖν, ὅτι ἡ ἠθικὴ δύναται νὰ ἐπικρατῇ καὶ ἄνευ τῶν ἀρχῶν τῆς θρησκείας. » Τὴν γνώμην δὲ ταύτην ὑποστηρίζει καὶ ὁ Χέλ, ἀνώτατος δικαστῆς τῆς Ἀγγλίας λέγων· « Ὅτι ἐκ πάντων τῶν καταδικασθέντων διὰ μεγάλα κακουργήματα ἐνόσω αὐτὸς ἦτο δικαστῆς, ὀλίγιστοι μόνον ἀνακρινόμενοι δὲν ὠμολόγησαν ὅτι τότε ἤρχισαν τὸ στάδιον τῆς ἀνομίας, ὅ τε ἠμέλησαν τὰ καὶ ἠκοντα

τῆς Κυριακῆς, καὶ κατέτριβον τὴν ἡμέραν ταύτην εἰς πράξεις πονηρίας. » Καὶ τῶντι, αἱ εἶρχται τῆς πατρίδος ἡμῶν δύνανται νὰ χορηγήσωσι πλῆθος μαρτύρων ἐπικυρούντων τοῦτο. Ἄρα τὸ παράδειγμα τοῦ Οὐάσιγκτῶνος « μνησθέντος τὴν ἡμέραν τῶν σαββάτων ἀγιάζειν αὐτὴν, » ἦτο καὶ πατριωτικὸν καὶ χριστιανικόν.

Ὁ εἰρηνικὸς βίος τοῦ Οὐάσιγκτῶνος διαταράχθη ἐκ νέου ὑπὸ τῶν συμπολιτῶν αὐτοῦ, προσκαλεσάντων αὐτὸν νὰ γείνη ἀρχηγὸς εἰς ὑπεράσπισιν τῶν ἐθνικῶν δικαιωμάτων. Ἡ γαλλικὴ δημοκρατία, ἀρνηθεῖσα νὰ δεχθῆ τὸν στρατηγὸν Πίγκνεϋ, σεβασμιώτατον Ἀμερικανόν, ὃν ὁ Οὐάσιγκτων εἶχε στείλει εἰς Γαλλίαν τὸ 1796 ἔτος ὡς πρεσβευτὴν, προσέταξεν αὐτῷ ν' ἀναχωρήσῃ ἐκ τῆς γαλλικῆς χώρας. Καὶ πρὸς μὲν τὸν λαὸν τῶν Ὁμοσπόνδων πολιτειῶν ὠμολόγει πολλὴν ἀγάπην ἢ γαλλικὴ δημοκρατία, τὴν κυβέρνησιν ὅμως μετεχειρίζετο κακῶς, δεικνύουσα οὕτω σκοπὸν νὰ διαχωρίσῃ αὐτῆς ἐκεῖνον· κατέσχε δὲ καὶ ἀμερικανικὰ πλοῖα ὅσα εὔρε τοιαῦτα. Ἡ δὲ κυβέρνησις τῶν Ὁμοσπόνδων πολιτειῶν διώρισε τρεῖς ἀπεσταλμένους, ὧν εἰς ἦτο καὶ ὁ στρατηγὸς Πίγκνεϋ, ἵνα ἐνεργήσωσιν ὅπως τηρηθῇ ἡ εἰρήνη, « σύμφωνα πρὸς τὰ δικαιώ-

ματα, τὰ καθήκοντα, τὰ συμφέροντα καὶ τὴν τιμὴν τοῦ ἔθνους. »

Ἄλλὰ τὸ ἔαρ τοῦ 1798 ἔτους, ἀνήγγειλαν οὗτοι πρὸς τὴν κυβέρνησιν ὅτι ἀπέτυχον ἐντελῶς, καὶ ὅτι μετεχειρίζοντο αὐτοὺς ὑβριστικώτατα. Καὶ δύο μὲν αὐτῶν προσετάχθησαν νὰ ἐξέλθωσι τῆς Γαλλίας, πρὸς δὲ τὸν τρίτον ἐπετράπη νὰ μείνῃ.

Ἡ δὲ Συνέλευσις ἀπεφάσισε νὰ συγκροτήσῃ στρατόν. Καί τοι δὲ λυπούμενη νὰ στερήσῃ τὸν ἀξιοσέβαστον Οὐασιγκτῶνα τῆς ἀναπαύσεως, ἧς κατέστη ἀξίος ἐκ τῶν προηγουμένων ὑπηρεσιῶν, παρεκάλεσεν ὁμῶς αὐτὸν νὰ δεχθῇ τὴν διοίκησιν τῆς μαχίμου δυνάμεως. Καὶ ἐνέδωκε μὲν, ἀλλ' ἐξηκολούθει νὰ καταγίνηται εἰς τὸ κτῆμα, ἔτοιμος πάντοτε ν' ἀναλάβῃ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν στρατιωτικῶν καθηκόντων. Ὁ Κύριος ὁμῶς ἀπήλλαξεν αὐτὸν μετ' ὀλίγον πάντων τῶν ἐπιγείων καθηκόντων.

Ἐνταῦθα ἐπιχειροῦμεν μετὰ βαθείας θλίψεως νὰ ἐκθέσωμεν τὴν τελευταίαν νόσον καὶ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς τῆς πατρίδος. Τοῦτο δὲ θέλομεν πράξει μετ' ἀκριβείας ἐπαναλαμβάνοντες τὴν διηγησίαν τινος τῶν ὑπηρετῶν αὐτοῦ, τοῦ Τωβία Λέρ, γράφαντος μίαν ἡμέραν μετὰ τὸν θάνατον τοῦ στρατηγοῦ, ἐπ' ἐλπίδι ὅτι οἱ ἀναγνώσται θέλουσιν εὔρῃ περιεργωτάτας τὰς λεπτομερείας.

«Τὴν 12 Δεκεμβρίου, ἡμέραν Πέμπτην, ὁ στρατηγὸς ἐξελθὼν εἰς τὸ κτήμα αὐτοῦ περὶ τὴν δεκάτην ὥραν, ἐπανῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν μετὰ τὴν τρίτην· μικρὸν ὅμως ἀφοῦ ἐξῆλθεν ὁ καιρὸς ἐγένετο κακὸς· ἔβρεχεν, ἔρριπτε χάλαζαν καὶ χιόνα ἀλλεπαλλήλως καὶ ἄνεμος ἔπνεε ψυχρὸς. Ὅτε δὲ ἐπανῆλθε, σκοπῶν νὰ στείλω εἰς τὸ ταχυδρομεῖον ἐπιστολάς, παρουσίασα αὐτὰς ἵνα σημειώσῃ ὅτι εἶναι ἐλεύθεραί τέλους. Καὶ ἔπραξε μὲν τοῦτο, ἀλλὰ μοι εἶπε συγχρόνως ὅτι ὁ καιρὸς ἦτο κακὸς, καὶ δὲν ἔπρεπε νὰ στείλω τὸ ἑσπέρας ἐκεῖνο ὑπηρέτην εἰς τὸ ταχυδρομεῖον. Τότε ἐξέφρασα τὸν φόβον μὴ ἦσαν ὑγρά τὰ ἐνδύματα αὐτοῦ· ἐκεῖνος δὲ ἀπεκρίθη ὅτι δὲν ἦσαν, ὡς προφυλαχθέντα ὑπὸ τοῦ ἐπενδύτου· παρετήρησα ὅμως ὅτι ὁ τράχηλος αὐτοῦ ἐφαίνετο ὑγρὸς, διότι χιὼν ἦτο κεκολλημένη εἰς τὰς πέριξ τρίχας.

»Ἐλθὼν δὲ εἰς τὸ γεῦμα ἐφόρει τὸ αὐτὸ ἐνδυμα, καὶ τὸ ἑσπέρας ἐφαίνετο ὡς συνήθως ὑγιής· τὴν δὲ Παρασκευὴν, πεσούσης πολλῆς χιόνος, οὐ μόνον δὲν ἐξῆλθεν ὅπως συνείθιζεν ἔοιπος, ἀλλ' ὡς κρῶσας τὴν προτεραίαν καθὼς ἔκτεθεῖς πολὺ εἰς τὸ ψῦχος, ἔλεγεν ὅτι ἔπασχε σφοδρῶς τὸν λαιμόν. Ἐίχε δὲ καὶ βραγχίδα ἀναπτυχθεῖσαν ἔτι μᾶλλον τὸ ἑσπέρας, ἣν ὅμως παρημέλησε, διότι οὐδέποτε

ἔλαβεν ἰατρικὸν ἵνα ἀποδιώξῃ τὸ κρῦος, λέγων πάντοτε· « Ἄφετε νὰ φύγῃ ὅπως ἤλθε. » Τὸ ἔσπερας, ὅτε ἔφεραν τὰς ἐφημερίδας ἐκ τοῦ ταχυδρομείου, καθήμενος μετὰ τῆς Κ. Οὐασιγκτῶνος καὶ ἐμοῦ, ἀνεγίνωσκε μέχρι τῆς ἐνάτης ὥρας, καὶ ὁσάκις ἀπήντα τι τερπνὸν ἢ περιέργον, ἀνεγίνωσκεν αὐτὸ μεγαλοφώνως. Ἀνεγνων δὲ καὶ ἐγὼ κατ' αἴτησιν αὐτοῦ τὰς συζητήσεις τῆς Βουλῆς τῆς Βιργινίας, περὶ τῆς ἐκλογῆς γερουσιαστοῦ τινος καὶ διοικητοῦ. Ὅτε δὲ ὑπῆγε νὰ κοιμηθῇ ἐφαίνετο ὑγιέστατος, συνάγχην μόνον ἔχων, ἣν μάλιστα ἐθεώρει ἀναξίαν λόγου· διό καὶ δι' ὅλης τῆς ἔσπερας ἦτο εἰς ἄκρον εὐθυμος. « Περὶ δὲ τὴν δευτέραν ἢ τρίτην ὥραν τῆς αὐγῆς τοῦ Σαββάτου, ἐξυπνίσας τὴν Κ. Οὐασιγκτῶνος, εἶπεν ὅτι ἔπασχε πολὺ καὶ ὅτι εἶχε ῥίγος· αὕτη δὲ παρατηρήσασα ὅτι μόλις ἐδύνατο νὰ ὀμιλήσῃ καὶ ὅτι δυσκόλως ἀνέπνεεν, ἠθέλησε νὰ σηκωθῇ καὶ νὰ καλέσῃ ὑπηρέτιδα· ἀλλ' ἐκεῖνος, φοβούμενος μὴ κρυώσῃ, δὲν συνήνεσε. Μόλις δὲ ἐγένετο ἡμέρα, καὶ ἡ θεραπαινὶς Καρολίνα εἰσελθοῦσα ἵνα ἀνάψῃ πῦρ, προέτεινε νὰ προσκληθῇ ὁ Κ. Ἰώλεις, εἰς τῶν ἐπιστατῶν ὅς τις ἐφλεβοτόμει συνήθως τοὺς χωρικοὺς, ἵνα φλεβοτομήσῃ τὸν πάσχοντα πρὶν ἔτι φθάσῃ ὁ ἰατρός. Προσκληθεὶς δὲ καὶ ἐγὼ

ἦλθον εἰς τὸν κοιτῶνα, ὅπου ἦ Κ. Οὐασιγκτῶνος, ἐγερθεῖσα ἤδη, μοι διηγήθη πῶς μεταξύ τῆς δευτέρας καὶ τρίτης ὥρας, ὡς προεβρέθη, ἠσθένησεν ὁ στρατηγός. Ἐπειδὴ δὲ εἶδον αὐτὸν ἀναπνέοντα δυσκόλως καὶ μόλις δυνάμενον νὰ προφέρῃ μίαν λέξιν καταληπτῶς, ἐξῆλθον ἀμέσως, καὶ ἔγραψα πρὸς τὸν ἰατρὸν Πλάσκ, ἀποστείλας μετὰ πάσης τῆς δυνατῆς ταχύτητος τὴν ἐπιστολήν· καὶ ἐπανελθὼν εὐθὺς εἰς τὸν κοιτῶνα τοῦ ἀσθενοῦς, εὔρον αὐτὸν ὅπως καὶ πρότερον. Ἐτοιμάσαντες λοιπὸν ποτὸν ἐκ σακχάρους, ὄξους καὶ βουτύρου, ἐδώκαμεν αὐτῷ, ἀλλ' οὐδὲ ρανίδα ἐδυνήθη νὰ καταπίη· ὁσάκις δὲ ἐδοκίμαζεν αὐτὸ ἐστενοχωρεῖτο, ἐταράττετο σπασμωδῶς καὶ σχεδὸν ἐπνίγετο.

»Ὁ δὲ Κ. Ῥώλενς ἐλθὼν ὀλίγον μετὰ τὴν ἀνατολήν τοῦ ἡλίου, ἠτοιμάσθη νὰ φλεβοτομήσῃ τὸν πάσχοντα. Καὶ ὅτε ἔτεινε τὴν χεῖρα, ἰδὼν αὐτὸν τεταραγμένον ὁ στρατηγός, « μὴ φοβοῦ, » εἶπε μετὰ δυσκολίας· ἀλλὰ καὶ μετὰ τὴν τομὴν προσέθετο ὅτι ἡ ὀπὴ δέν ἦτο ἀποχρόντως μεγάλη, εἰ καὶ τὸ αἷμα ἔρρεεν ἐλευθέρως. Ἐπειδὴ δὲ ἦ Κ. Οὐασιγκτῶνος ἐφοβεῖτο μὴ βλάβῃ ἢ ἀφαίμαξις, παρεκάλεσε νὰ μὴ ἐξαχθῇ πολὺ αἷμα, καὶ ἐξήτησε μάλιστα παρ' ἐμοῦ νὰ ἐμποδίσω αὐτό· ἀλλ' ὅτε ἠθέλησα νὰ λύσω τὴν ἱμάντα, ὁ ἀσθενὴς ἀνύ-

ψωσε τὴν χεῖρα ὅπως μὲ ἀποτρέψη, καὶ κατορθώ-
σας νὰ ὀμιλήσῃ εἶπεν, « ἀκόμη. »

» Ἐπειδὴ ὁμως ἡ Κ. Οὐασιγκτῶνος ἀνησύχει
πάντοτε φοβουμένη μὴ ἐξαχθῇ αἷμα πλέον τοῦ δέ-
οντος, ἐδῆσαμεν τὴν χεῖρα ἀφοῦ ἔρρευεν ἡμίσεια
περίπου λίτρα. Ἄλλ' ἐγὼ ἰδὼν ὅτι δὲν ἀνεκούφισε
διόλου αὐτὸν ἡ ἀφαίμαξις καὶ ὅτι δὲν ἐδύνατο νὰ
καταπίη, προέτεινα νὰ τρίψωσιν ἐξωτερικῶς τὸν
λαιμὸν αὐτοῦ μετὰ πτητικοῦ ἁλατος, ὃ περ καὶ ἐ-
γένετο, περιτελιχθέντος μετὰ ταῦτα τοῦ τραχήλου
καὶ διὰ φλανέλλας. Ἐνίψε δὲ καὶ τοὺς πόδας εἰς
θερμὸν λουτρόν· ἀλλ' ἰδὼν ὅτι οὔτε τοῦτο ἀνεκού-
φισεν αὐτὸν, ἔστειλα κατ' αἴτησιν τῆς Κ. Οὐασιγ-
κτῶνος ἄνθρωπον πρὸς τὸν ἐν Λιμένι Ταμβάκου
ιατρὸν Βράουν. Περὶ δὲ τὴν 9 ὥραν ἐλθὼν ὁ ἰατρός
Κραῖκ, ἐπέθετο ἐκδόριον ἐπὶ τοῦ λαιμοῦ τοῦ στρα-
τηγοῦ, ἐξήγαγε καὶ ἄλλο αἷμα, καὶ ἐμβαλὼν ὄξος
καὶ θερμὸν ὕδωρ ἐντὸς προχοῖδος, παρήγγειλε
ν' ἀναρροφᾷ τὸν ἀτμὸν διὰ τῆς ρώγας.

» Πρὸς τούτοις ἀναμίξας ἐλελίφασκον, τέϊον
καὶ ὄξος, διώρισε νὰ γίνωσι δι' αὐτῶν γαργαρι-
σμοί· ἀλλ' ὅτε ἀνέτρεψεν ὁ ἀσθενὴς τὴν κεφαλὴν
ἵνα ροφήσῃ τὸ ποτόν, παρ' ὀλίγον ἐπνίγετο· ἀπή-
μεσε δὲ αὐτό, ἀποχρεμψάμενος συγχρόνως καὶ
ὀλίγον φλέγμα. Τότε ἐδοκίμασε νὰ βήξῃ ἐκ νέου,

ἐνθαρρύνοντος αὐτὸν καὶ τοῦ ἱατροῦ, ἀλλ' εἰς μά-
 την. Περὶ τὴν 11 ὥραν ἐμηνύθη καὶ ὁ ἱατρός Δῆκ,
 καὶ ἐν τοσοῦτῳ ὁ ἱατρός Κραῖκ ἐφλεβοτόμησεν ἐκ
 νέου τὸν ἀσθενῆ· ἀλλ' οὐδεμία βελτίωσις ἐγένετο· ἢ
 κατάστασις αὐτοῦ, ἀδυνατοῦντος πάντοτε νὰ κατα-
 πῆ τὸ παραμικρὸν, ἔμενεν ἀπαράλλακτος. Ὁ Δῆκ,
 ἦλθε περὶ τὴν τρίτην ὥραν, μικρὸν δὲ μετέπειτα καὶ
 ὁ ἱατρός Βράουν· καὶ συμβουλίου γενομένου, ἐφλε-
 βοτομήθη καὶ τέταρτον ὁ ἀσθενής· τὸ αἷμα ρεῦσαν
 βραδέως ἐφαίνετο πυκνότατον, ἀλλ' οὐδὲν σύμ-
 πτωμα λειποθυμίας ἐπέφερε. Τὴν 4 ὥραν ὁ στρα-
 τηγὸς κατέπιεν ὀλίγον· ἔπιε δὲ καὶ καλομέλανον
 καὶ τάρταρον ἐμετικόν, ἀλλ' εἰς μάτην. Περὶ τὴν
 τετάρτην καὶ ἡμίσειαν μοι εἶπε νὰ παρακαλέσω τὴν
 Κ. Οὐασιγκτῶνος νὰ πλησιάσῃ εἰς τὴν κλίνην αὐ-
 τοῦ· καὶ ὅτε ἦλθεν εἶπεν αὐτῇ νὰ καταβῆ εἰς τὸ
 γραφεῖον νὰ λάβῃ ἀπὸ τῆς τραπέζης δύο διαθήκας
 καὶ νὰ φέρῃ αὐτάς· τοῦτο καὶ ἐγένετο. Καὶ τὴν μὲν
 μίαν, ἣ τις ὡς παρετήρησεν ἦτο ἄχρηστος, ἐκαύσα-
 μεν κατ' ἐπιταγὴν αὐτοῦ, λαβὼν δὲ τὴν ἄλλην ἐφύ-
 λαξεν αὐτήν. Ὅτε δὲ ἐπανελθὼν ἔλαβον τὴν χεῖ-
 ρα αὐτοῦ· μοι εἶπε· « Τετέλεσται· ἡ πνοή μου δὲν
 δύναται πλέον νὰ ἐξακολουθήσῃ ἀπ' αὐτῆς τῆς
 πρώτης προσβολῆς ἐνόησα ὅτι δὲν ὑπάρχει ἐλπίς.
 Πρακτοποιήσον καὶ κατάγραφον ὅλας μου τὰς στρα-

τιωτικὰς ἐπιστολάς καὶ τὰ ἐγγράφα· τακτοποίησον δὲ καὶ τοὺς λογαριασμοὺς καὶ τὰ βιβλία μου, ὡς γνωρίζων τὰ περὶ αὐτῶν κάλλιον παντὸς ἄλλου, καὶ εἰπὲ πρὸς τὸν Κ. Ῥώλενς νὰ τελειώσῃ τὴν καταγραφὴν τῶν ἄλλων μου ἐπιστολῶν, ἣν ἤδη ἤρchiσεν. » Ἐρωτηθεὶς δὲ πότε θέλουσιν ἐπανέλθει ὁ Κ. Λούης καὶ ὁ Οὐάσιγκτων, ἀπεκρίθη περὶ τὴν 20 τοῦ μηνός, καθ' ἃ ὑπέθετον· καὶ μετὰ ταῦτα εἰσιώπησεν.

» Οἱ δὲ ἰατροὶ ἦλθον μετὰξὺ τῆς πέμπτης καὶ ἕκτης ὥρας, καὶ ὅτε ἐπλησίασαν εἰς τὴν κλίνην, ὁ Κ. Κραϊκ ἠρώτησεν αὐτὸν ἂν ἤθελε νὰ καθήσῃ· αὐτὸς δὲ τείνας πρὸς ἐμὲ τὴν χεῖρα καὶ ἀνασηκωθείς εἶπε τῷ ἰατρῷ « Λισθάνομαι ὅτι τελειόνω. καλὸν εἶναι νὰ μὴ ἀνησυχῆτε πλέον δι' ἐμὲ, ἀλλὰ νὰ μὲ ἀφήσητε νὰ ὑπάγω ἡσύχως· δὲν δύναμαι πλέον νὰ ζήσω. » Ἰδόντες τότε οἱ ἰατροὶ ὅτι ὅσα μὲν αὐτοὶ ἔπραξαν ἀπέβησαν ἀνωφελῆ, ὁ δὲ ἀσθενὴς ἐξηπλώθη ἐκ νέου, ἀνεχώρησαν πλὴν τοῦ Κ. Κραϊκ, πρὸς ὃν εἶπεν ἐκεῖνος· « Ἰατρέ, ἀποθνήσκω μετὰ πόνου, ἀλλὰ δὲν φοβοῦμαι· ἡσθάνθη ἀπ' αὐτῆς τῆς πρώτης προσβολῆς ὅτι δὲν θέλω ζῆσαι ἢ πνοή μου δὲν δύναται πλέον νὰ διαρκέσῃ. » Τότε ὁ ἰατρὸς ἔθλιψε τὴν χεῖρα τοῦ ἀσθενοῦς, μήτε κὰν λέξιν κατορθώσας νὰ προφέρῃ· καὶ ἀποχωρήσας τῆς κλίνης ἐκάθησε παρὰ τὴν ἐστίαν ὅλως περι-

λυπος. Περὶ δὲ τὴν 8 ὥραν εἰσῆλθον καὶ πάλιν οἱ
 ἰατροὶ εἰς τὸν κοιτῶνα, καὶ ἐπέθεντο ἐκδόρια εἰς
 τὰς κνήμας τοῦ πάσχοντος· ἀλλὰ καὶ αὐθις ἐξῆλ-
 θον ἄνευ τῆς ἐλαχίστης ἐλπίδος. Ἐκτοτε ὁ στρα-
 τηγὸς ἐφάνη μὲν ἀναπνέων εὐκολώτερον, ἢ το
 ὅμως εἰς ἄκρον ἀνήσυχος, καὶ ἀδιακόπως ἤλλαζε
 θέσιν δοκιμάζων νὰ εὖρη ἀνάπαυσιν. Ἐγὼ δὲ ἐβοή-
 θουν αὐτὸν ὅσον ἐδυνάμην, καὶ ἔχαιρον βλέπων ὅτι
 ἤσθάνετο τὴν προθυμίαν μου, διότι τὰ βλέμματα
 αὐτοῦ, ἀδυνατοῦντος κὰν λέξιν νὰ προφέρῃ ἄνευ
 μεγίστης δυσκολίας, ἐξέφραζον εὐγνωμοσύνην.
 Περὶ δὲ τὴν 10 ὥραν ἐδοκίμασε πολλάκις νὰ μοι
 ὁμιλήσῃ, ἀλλ' εἰς μιάτην τέλος πάντων εἶπε· «Τε-
 λειόνω μετὰ μικρόν. Ἐνταφιάσόν με εὐπρεπῶς,
 καὶ μὴ ἀπόθες τὸ σῶμά μου εἰς τὸ κοιμητήριον
 πρὶν ἢ παρέλθωσι δύο ἡμέραι μετὰ τὸν θάνατόν
 μου.» Καὶ ἐπειδὴ ἔκλινα ἀπλῶς τὴν κεφαλὴν εἰς
 ἐνδειξιν συναινέσεως, ἀτενίσας με ἐκ νέου με ἠρώ-
 τησε· «Μὲ ἐνόησας;» «Μάλιστα, Κύριε,» ἀπεκρί-
 θην. «Πολλὰ καλὰ,» ἐπανέλαβε. Δέκα σχεδὸν λε-
 πτὰ πρὸ τοῦ θανάτου, ἢ μὲν πνοὴ αὐτοῦ ἐγένετο
 εὐκολωτέρα, αὐτὸς δὲ ἀνεπαύετο πλέον ἡσύχως,
 καὶ ἀποσύρας τὴν χεῖρα ἦν ἐκράτουν πάντοτε,
 ἔψαυσε τὸν σφυγμὸν αὐτοῦ. Εἶδοποίησα τότε τὸν
 Κ. Κραϊκ, καθήμενον παρὰ τὴν ἐστίαν καὶ ἐπλη-

σίασε. Τοῦ στρατηγοῦ ἡ χεὶρ, κρατοῦσα ἕως τότε τὸν σφυγμὸν, ἔπεσε καὶ λαβὼν ἔφερα αὐτὴν ἐπὶ τοῦ στήθους μου, ἐνῶ ὁ Κ. Κραϊκ ἔθετο τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ πάσχοντος, ὅς τις ἐξέφυξεν ἄνευ ἀγῶνος ἢ στεναγμοῦ. Ἡ δὲ ἀγαπητὴ αὐτοῦ σύζυγος ἐγονυπέτησε παρὰ τὴν κλίνην σηρίξασα τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τῆς ἱεράς Γραφῆς, ἐν ἣ ἀνεγίνωσχε καθ' ἐκάστην τὰς ἐντολὰς καὶ τὰς ἐνθαρρυντικὰς τοῦ Σωτῆρος ἐπαγγελίας, αἵ τινες παρηγόρουν αὐτὴν κατὰ τὰς ὥρας τῆς βαθυτέρας ἀθυμίας. Ἡ εἰκὼν αὐτῆς εὐρέθη κρεμαμμένη εἰς τὸ στήθος τοῦ Οὐασιγκτῶνος, ὅς τις ἔφερεν αὐτὴν πρὸ τεσσαράκοντα ἐτῶν.

Ἡ εἶδησις τοῦ θανάτου αὐτοῦ ἔφθασεν εἰς τὴν Συνέλευσιν πρὶν ἔτι μάθῃ τὴν ἀσθένειαν· ὅτε δὲ ἤκουσεν αὐτὴν βαθεῖα σιωπὴ ἐπεκράτησεν ἐπὶ πολλὴν ὥραν. Ἐπὶ τέλους ὁ δικαστὴς Μάρσαλ, μετὰ ταῦτα ἀνώτατος δικαστὴς τῶν Ὁμοσπόνδων πολιτειῶν, εἶπεν· « Ἡ εἶδησις αὕτη δὲν εἶναι μὲν βεβαία· ἀλλ' ἐπειδὴ πιθανώτατον ν' ἀληθεύῃ, δὲν πρέπει ἡ Βουλὴ τῶν ἀντιπροσώπων, ἀφοῦ ἔλαβε τοιαύτην ἀγγελίαν ἐθνικῆς συμφορᾶς τοσοῦτω μεγάλης καὶ λυπηρᾶς, νὰ ἐνασχοληθῇ εἰς ὑποθέσεις. » Προστάθη λοιπὸν ἀναβολὴ, καὶ ἀμφότεραι αἱ Βουλαὶ ἀνέβαλον τὰς συζητήσεις μέχρι

τῆς αὐρίου. Συνελθούσης δὲ ἐκ νέου τῆς Συνελεύσεως ὁ Κ. Μάρσαλ ὑπέβαλε διαφόρους προτάσεις, ἐξ ὧν ὑπῆρξε καὶ ἡ ἀκόλουθος· « Νὰ διορισθῇ ἐπιτροπὴ ἢ τις, συνεννοουμένη καὶ μετὰ μιᾶς ἄλλης πῆς Γερουσίας, γὰ σκεφθῆ πῶς καταλληλότερον ν' ἀποδοθῶσι τιμαὶ εἰς ἄνδρα, πρῶτον ὑπάρξαντα ἐν πολέμῳ, πρῶτον ἐν εἰρήνῃ, καὶ πρῶτον ἐν ταῖς καρδίαις τῶν συμπολιτῶν αὐτοῦ. »

Ἡ δὲ Γερουσία διευθύνουσα ἐπιστολὴν πρὸς τὸν πρόεδρον ἔλεγε πρὸς τοὺς ἄλλοις· « Ἐπίτρεψον Κύριε, ν' ἀναμίξωμεν τὰ δάκρυα ἡμῶν μετὰ τῶν ὑμετέρων· διότι εἰς τοιαύτην περίστασιν ἀνδρικόν τὸ κλαίειν· στέρησις δὲ τοιούτου ἀνδρός, κατὰ τὰς χριστίμους μάλιστα ταύτας ὥρας, εἶναι συμφορὰ ἐκ τῶν μεγίστων τοῦ κόσμου τούτου. Ἡ πατρίς ἡμῶν ὀρνεῖ τὸν πατέρα αὐτῆς. Ὁ παντοδύναμος κυβερνήτης τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων ἀφήρπασεν ἀφ' ἡμῶν τὸν μέγιστον ἡμῶν εὐεργέτην καὶ τὸ ἐγκαλλώπισμα· καὶ ὅμως ὀφείλομεν νὰ ὑποταχθῶμεν μετ' εὐσεβείας εἰς ἐκεῖνον, ὅς τις « ἔθετο σκότος ἀποκρυφὴν αὐτοῦ. » Ὁ δὲ πρόεδρος ἀποστείλας ἀπάντησιν ἐρμηνεύουσαν θλίψιν διὰ τὸν θάνατον τοῦ Θυασιγκτῶνος, εἶπε περὶ τὸ τέλος· « Τὸ παράδειγμα αὐτοῦ εἶναι σήμερον τέλειον· αὐτὸ διδάσκει πρὸς τοὺς κυβερνῶντας, τοὺς πολίτας καὶ πάντας ἐν γέ-

νει φρόνησιν καὶ ἀρετὴν, οὐ μόνον κατὰ τὸν αἰῶνα τοῦτον ἀλλὰ καὶ κατὰ τὰς ἐπερχομένας γενεάς, ἐφόσον θέλει ἀναγινώσκεται ἡ ἡμετέρα ἱστορία. »

Ἀλλὰ καὶ ὁ λαὸς ἐθρῆνει πανταχοῦ τὸν Οὐασιγκτῶνα. Πάντες ὁμοφώνως ἐξέφραζον ἐνθερμον πρὸς αὐτὸν ἀγάπην, καὶ πάντες ἠσθάνοντο ὅτι ἐστερήθησαν μεγίστου εὐεργέτου.

Διὰ δὲ τῆς διαθήκης, δικαιοτάτης οὔσης καὶ εὐμενεστάτης, παρήγγειλε ν' ἀποτεθῆ τὸ σῶμα αὐτοῦ ἐντὸς κοιμητηρίου ἐν τῷ Ὄρει Βέρνον, προσθεὶς καὶ τοῦτο· « Ἐπιθυμῶ νὰ ταφῆ τὸ σῶμά μου ὡς σῶμα ἰδιώτου, ἀνεὺ πομπῆς ἢ λόγου ἐπικηδείου. »

Τὸ οἰκογενειακὸν κοιμητήριον τοῦ στρατηγοῦ Οὐασιγκτῶνος ἀπεῖχε πρὸς μεσημβρίαν τῆς οἰκίας αὐτοῦ τριακόσια περίπου μέτρα, ἐσκαμμένον φενῶς ἐντὸς λοφίσκου, θόλον ἔχον ἐκ πλίνθων καὶ ὑπὸ χλόης κεκαλυμμένον. Ἐπειδὴ δὲ ἤθελε ν' ἀφιέρωσιν ἄλλην θέσιν εἰς τοῦτο, ἐξελέξατο αὐτὴν ἐτιζῶν καὶ ὠκοδόμησε τάφον ἐκ πλίνθων, οὗ τινος τὸ ἀκατέργαστον μέτωπον ἔχει ἀπλουστάτην θύραν σιδηρᾶν καὶ λιθίνους παραστάτας πελεκητούς. Ἐπὶ δὲ τῆς θύρας ταύτης κεῖται πλάξ, ἐφ' ἧς ἐνεχαράχθη ἡ ἐξῆς ἐπιγραφή·

« ΕΓΩ ΕΙΜΙ Η ΑΝΑΣΤΑΣΙΣ ΚΑΙ Η ΖΩΗ, Ο ΠΙΣΤΕΥΩΝ
ΕΙΣ ΕΜΕ ΚΑΝ ΑΠΟΘΑΝΗ ΖΗΣΕΤΑΙ. »

Καὶ τὸ μὲν μνημεῖον περιφρασσόμενον ὑπὸ τοῦ
χου πλινθίνου, δώδεκα πόδας ὑψηλοῦ, ἔχει κατὰ
μέτωπον θύραν σιδηρᾶν, ἐπ' αὐτῆς δὲ ὑπάρχει πλάξ
ἀπλῆ ἐγκεκολαμένη ἐντὸς τῶν πλίνθων, ἐφ' ἧς ἀ-
ναγινώσκεται ἡ ἐπιγραφὴ αὕτη·

« ΕΝΤΟΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΟΛΟΥ ΤΟΥΤΟΥ ΚΕΙΝΤΑΙ ΤΑ
ΛΕΙΨΑΝΑ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΗΓΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΟΥΑΣΙΓ-
ΚΤΩΝΟΣ ».

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ.

Ὁ Οὐάσιγκτων ἐγεννήθη τὴν 22 Φεβρουαρίου
1732, καὶ ἀπέθανε τὴν 14 Δεκεμβρίου 1799.

Ἐκατὸν καὶ ἐπέκεινα ἔτη παρήλθον ἀφοῦ ἐφοῖτα
παιδίον εἰς σχολεῖον χωρικόν, καὶ ὅμως τὰ χει-
ρόγραφα τῶν μαθημάτων αὐτοῦ, ὅτε ἦτο δε-
κατριῶν ἐτῶν, σώζονται. Εἶχε τότε τελειώσει τὴν
σπουδὴν τῆς ἀριθμητικῆς, καὶ τὰ χειρόγραφα
ταῦτα περιέχουσι τὰς ἀρχὰς τῆς γεωμετρίας.
Τούτων ἡ γραφὴ εἶναι καθαρὰ, καὶ τὰ γεωμετρικὰ
σχήματα ἐπιμελῶς ἰχνογραφημένα. Σώζεται δὲ καὶ
βιβλίον ἀρχαιότερον, συγκείμενον ἐκ τριάκοντα σε-
λίδων, ὧν πολλαὶ πλήρεις εἰσὶν « ὑποδειγμάτων
γραφῆς, » ὅπως ὀνομάζει αὐτὰ, καὶ συνίστανται

ἐκ συναλλαγματοικῶν, ὁμολογιῶν, ἐγγράφων ἰδιοκτησίας, πωλητηρίων, διαθηκῶν κλ, ἐπιμελῶς γεγραμμένων, ὧν αἱ σημαντικώτεραι λέξεις διὰ μεγάλων καὶ ποικίλων χαρακτήρων, ὡς γράφουσιν οἱ δικαστικοὶ γραφεῖς· ὑπὸ δὲ τὸν τίτλον « Κανόνες διαγωγῆς κατὰ τὰς συναναστροφὰς καὶ τὰς συνδιαλέξεις, » ἑκατὸν δέκα τοιοῦτοι εἰσὶ γεγραμμένοι καὶ ἠριθμημένοι. Ὅλιγοὶ δὲ τινες ἀρκοῦσι ν' ἀποδείξωσι τὸν γενικὸν αὐτῶν χαρακτήρα, καὶ νὰ χρησιμεύσωσι πρὸς τοὺς νέους ἀναγνώστας ὡς ἀποδείξεις τῆς προώρου ἐπιμελείας τοῦ Οὐασιγκτῶνος, μεταχειριζομένου πᾶν τὸ ἐφ' ἑαυτῷ ἵνα ἐξευγενίσῃ τοὺς τρόπους, διατηρήσῃ ἀγαθὰ αἰσθήματα, ἐγχαράξῃ ἐν τῇ μνήμῃ τὰ καθήκοντα αὐτοῦ καὶ ἀποκτήσῃ δύναμιν ὅπως κατασταθῇ ἐγκρατής. Ἴδού τινα ἀποσπάσματα·

« Ἐνδύου κοσμίως, καὶ φρόντιζε μᾶλλον ν' ἀρμόττης τὸ ἔνδυμα πρὸς τὴν φύσιν, ἢ νὰ προκαλῆς θαυμασμόν. Ἐκ δὲ τῶν τρόπων καὶ τῶν συνηθειῶν τῶν ὁμοίων σου, ἀπάνθιζε ὅσα εὐγενῆ καὶ σύμφωνα πρὸς τοὺς καιροὺς καὶ τοὺς τόπους.

» Μὴ πράττε ὅπως ὁ ταῶς στρέφων τὸ βλέμμα ἐπὶ σέ ἵνα ἴδῃς ἐὰν ᾖς καλῶς ἐστολισμένος, ἐὰν τὰ σάνδαλα καὶ αἱ κάλται σου προσαρμόζωνται καλῶς καὶ ἐὰν τὰ ἐνδύματά σου ᾧσιν ὠραῖα.

» Μὴ πολυπραγμόνει τὰ τοῦ ἐτέρου, μήτε πλησίαζε εἰς τοὺς συνομιλοῦντας κατ' ἰδίαν.

» Μὴ πλησίαζε εἰς τὰ βιβλία ἢ τὰ ἔγγραφα τῶν ἄλλων ὡς ἀναγνώσων αὐτὰ, πάρεξ ἂν προσκληθῆς· μήτε δίδε τὴν γνώμην σου περὶ αὐτῶν ἐὰν δὲν σ' ἐρωτήσωσι· πρόσεχε πρὸς τούτοις μὴ πλησίασης εἰς τὸν γράφοντα ἐπιστολήν.

» Μὴ ἀναγίνωσκε ἐπιστολάς, βιβλία ἢ ἔγγραφα ἐνώπιον ἄλλων· εἰ δὲ χρεῖα νὰ πράξης τοῦτο, ζήτηε ἄδειαν.

» Ἐχε φιλίαν μετ' ἀνδρῶν εὐποκλήπτων ἐὰν ἀγαπᾷς τὴν ἰδίαν σου τιμὴν· προτιμότερον δὲ νὰ εἶναί τις μόνος ἢ μετὰ κακῶν συντρόφων.

» Πᾶσα πράξις γινομένη ἐνώπιον ἄλλων, πρέπει νὰ γίνηται μετὰ τινῶν ἐνδείξεων σεβασμοῦ πρὸς τοὺς παρόντας.

» Μὴ ἔσο πολλὰ πρόθυμος, ἀλλ' εὐμενὴς καὶ φιλόφρων· προσαγόρευε πρῶτος, ἄκουε καὶ ἀποκρίνου, καὶ μὴ ἔσο σιωπηλὸς ὅταν ἔλθῃ καιρὸς ὁμιλίας.

» Σκέπτου πρὶν ὁμιλήσης· μὴ πρόφερε δὲ ἀτελῶς, μηδ' ὁμιλεῖ ταχέως, ἀλλ' ἐν τάξει καὶ εὐκρινῶς.

» Μὴ ἔριζε πρὸς τοὺς ἀνωτέρους σου, ἀλλ' ὑπό-

βαλε πάντοτε τὴν κρίσιν σου πρὸς τοὺς ἄλλους μετριοφρόνως.

» Ἄλλου λαλοῦντος ἔσο προσεκτικὸς, καὶ μὴ τάρασσε τοὺς ἀχρωμένους.

» Ἡ ὁμιλία σου ἔστω ἄνευ κακίας ἢ φθόνου· διότι αὐτὸ εἶναι σημεῖον φύσεως εὐαγώγου καὶ ἀξιεπαίνου· κατὰ πᾶσαν δὲ ὑπόθεσιν πάθους, ἄφες τὸν νοῦν νὰ κυβερνήσῃ.

» Συζητῶν μὴ ἐπιθύμει νὰ ὑπερισχύσῃς τοσοῦτον, ὥστε νὰ μὴ ἐπιτρέπῃς νὰ εἴπωσιν οἱ ἄλλοι τὴν γνώμην αὐτῶν· ὑποτάσσου δὲ εἰς τὴν κρίσιν τῶν πλειόνων, ἂν μάλιστα ὡσι τῆς συζητήσεως δικασταί.

» Μὴ ἔσο λοῖδορος μῆτε παίζων μῆτε σπουδάζων· μηδένα δὲ σκῶπτε καὶ δόντα σοι αἰτίαν.

» Μὴ πιστεue ταχέως εἰς τὰς τυχοῦσας φήμας τὰς προσβαλλούσας τὴν ὑπόληψιν ἄλλου.

» Μὴ σπεῦδε νὰ λέγῃς εἰδήσεις ἂν ἀγνοῇς τὴν ἀλήθειαν. Ὅμιλῶν δὲ περὶ πραγμάτων ἅτινα ἤκουσας, μὴ ὀνόμαζε πάντοτε τὸν εἰπόντα· μὴ ἀνακάλυπτε δὲ τὸ μυστικόν.

» Περὶ τῶν ἀπόντων μὴ λέγε κακὰ, διότι εἶναι ἄδικον.

» Μὴ ψέγε τοὺς ἄλλους, ἀλλὰ μὴδ' ἔσο ὑπερβολικὸς ἐπαινῶν.

» Μηδένα ὀνειδίξεις, μήτε βλασφήμει ἢ καταφρόνει.

» Μη χλεύαζε, μήτε ἀστείζου περὶ σπουδαίων.

» Ἐπιπλήττων, πράττε τοῦτο ἄνευ πάθους καὶ μετὰ περισκέψεως, ὅσω μικρὸς καὶ ἂν ᾖ ὁ ἐπιπλητόμενος.

» Μη ἐπίχαιρε τῇ δυστυχίᾳ τῶν ἄλλων, μηδ' αὐτῶν τῶν ἐχθρῶν σου.

» Τὸν πράττοντα πᾶν τὸ δυνατόν ἀλλὰ μὴ εὐδοκιμοῦντα μὴ μέμφου.

» Ψέγων τὰ τῶν ἄλλων, γενοῦ σὺ αὐτὸς ἀδεῆς φόγου· διότι τὸ παράδειγμα ἰσχυρότερον καὶ τῆς διδασκαλίας.

» Ὅταν ἔχῃς νὰ παραινέσῃς ἢ νὰ ἐλέγξῃς τινὰ, ἐξέτασον εἰ δεόν νὰ πράξῃς τοῦτο ἰδίᾳ ἢ δημοσίᾳ, νῦν ἢ ἄλλοτε, καὶ κατὰ τίνα τρόπον. Ἐλέγχων δὲ μὴ δίδε σημεῖα ὀργῆς, ἀλλ' ἔσο πρᾶος καὶ γλυκὺς.

» Ἄκουε εὐχαρίστως τὰς νοουθεσίας ὅτε καὶ ὅπου σοὶ δίδονται· ἐὰν δὲ μὴ ᾖς ἔνοχος, ἐκλεξοῦ μετὰ ταῦτα χρόνον ἢ τόπον καταλληλὸν ἵνα εἴπῃς τὴν ἀλήθειαν πρὸς τὸν νοουθησάντά σε.

» Μη ἐπιχείρει ὅ,τι δὲν δύνασαι νὰ ἐκτελέσῃς· φρόντιζε δὲ νὰ τηρῇς τὰς ὑποσχέσεις.

» Τίμα τοὺς γονεῖς σου καὶ ὑποτάσσου αὐτοῖς, καὶ πτωχοὶ ᾔσιν.

» Ὅμιλῶν περὶ Θεοῦ ἢ περὶ τῶν προσόντων αὐτοῦ, πράττε τοῦτο μετ' εὐλαβείας.

» Περὶ σπουδαίων λέγε σπουδαίως.

» Αἱ εὐθυμίαι σου ἔστωσαν εὐγενεῖς καὶ οὐχὶ ἀνόσιοι.

» Φρόντιζε νὰ διατηρῆς ἄσβεστον ἐν τῇ καρδίᾳ σου τὸν μικρὸν ἐκεῖνον σπινθῆρα τοῦ οὐρανίου πυρός, τὸν καλούμενον συνείδησιν. »

Ὁ Οὐάσιγκτων ὑπετάσσετο μετ' αὐστηρότητος εἰς τὴν τελευταίαν ταύτην συμβουλήν, καὶ ἐφρόντιζεν « ἀπρόσωπον συνείδησιν ἔχειν πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τοὺς ἀνθρώπους διαπαντός. » Ἡ ἐγκράτεια δὲ αὐτῆ, εἰς ἣν ἐκ νεότητος ὑπεβλήθη καὶ ἀνεκδότως προσεκαρτέρησε, κατέστησεν αὐτὸν ἱκανὸν νὰ χαλιναγωγῇ τὴν ὀξύθυμον φύσιν καὶ νὰ καταστέλλῃ τὰ σφοδρὰ αἰσθήματα αὐτοῦ, ἡ δὲ γλυκύτης καὶ ἡ εὐπρέπεια τῶν τρόπων καὶ ἡ ἀναλλοίωτος ἀκρίβεια μεθ' ἧς ὠμίλει καὶ ἔπραττε κατὰ πᾶσαν περιστασιν, ἀπεδείκνυον ὅτι ὠδήγει τὸν βίον αὐτοῦ ὁ κώδηξ τῶν κανόνων οὓς συνέταξε παῖς ὢν. Γράφων δέ ποτε παραινετικὴν ἐπιστολὴν πρὸς τινὰ ὀρφανὸν αὐτοῦ ἀνεψιὸν ἔλεγεν· « Ὁ μέλλον χαρακτήρ καὶ τὸ ὄνομά σου κρέμανται, εἰ μὴ ἐξ ὀλοκλήρου τουλάχιστον κατὰ μέγα μέρος, ἀπὸ τῶν ἔξεων καὶ τῶν τρόπων τῶν ἀποκτωμένων κατὰ τὴν παροῦσαν

ώραν τοῦ βίου σου. Πρόσεχε λοιπὸν εἰς ἄκρον μὴ ἀποκτήσης συνηθείας τεινούσας εἰς διαφθορὰν τοῦ ἤθους ἢ διαστροφὴν τῆς καρδίας σου ».

Τὸ περιέχον τὰ ἀποφθέγματα ταῦτα βιβλίον ἀποδεικνύει ὅτι, εἰ καὶ ἦσαν ἀξιόλογα, δὲν ἀπετέλουν ὅμως μόνα τὴν ζωογόνον πηγὴν, ἀφ' ἧς ὁ νέος συγγραφεὺς ἤρυετο βοήθειαν ὅπως μορφώσῃ ἐνάρετον χαρακτῆρα· διότι ἐν αὐτῷ εὐρίσκομεν καὶ τεμάχια θρησκευτικῆς ποιήσεως. Τούτων ἐν, γραφὴν τὴν ἡμέραν τῆς Χριστοῦ γεννήσεως, ἀρχεται οὕτω·

« Βοήθησόν με, θεία μουσα, νὰ ψάλω τὴν ἡμέραν
» Καθ' ἣν ἐγεννήθη ὁ Σωτὴρ τοῦ ἀνθρωπίνου γένους ».

Τὰ εὐσεβῆ αἰσθήματα τὰ παρακινουῦντα τὸ δεκατριετὲς παιδίον ν' ἀσχολῆται εἰς τὸ θεῖον τοῦτο θέμα, παρεκίνησαν αὐτὸ καὶ κατὰ τὴν ἀνδρικήν ἡλικίαν, ὅτε ὠδήγει ὑπὸ τὴν ἀγγλικὴν κυβέρνησιν μέρος τοῦ στρατοῦ, νὰ φροντίζῃ ἐπιπόνως ὅπως ἀπολαύῃ τακτικῶς ὁ στρατὸς τῆς λειτουργίας τῶν ἱεροκηρύκων, καὶ ν' ἀπαιτῆ παρὰ τῶν ἀξιωματικῶν. « νὰ τιμωρῶσιν αὐστηρῶς πάντα βλασφημοῦντα ἢ μεταχειριζόμενον ὄρκους ». Ὅτε δὲ ἐγένετο ἀρχηγὸς τοῦ ἀμερικανικοῦ στρατοῦ, διατηρῶν πάντοτε τὰ αὐτὰ αἰσθήματα, προσέταξε τοὺς διοικητὰς πάντων τῶν συνταγμάτων νὰ ἔχωσιν ἱεροκήρυκας, καὶ νὰ προσέχωσιν ὅπως πάν-

τες, καὶ ὑποδεέστεροι ἀξιωματικοὶ καὶ στρατιῶται, σέβωνται αὐτούς· προσέθετο δὲ καὶ ταῦτα· « Ἡ εὐλογία καὶ ἡ προστασία τοῦ οὐρανοῦ εἰσὶ πάντοτε ἀναγκαῖαι, ἰδίως δὲ ἐν καιρῷ δημοσίων συμφορῶν καὶ κινδύνων. Ὁ στρατηγὸς ἐλπίζει μετὰ πεποιθήσεως ὅτι ἕκαστος ἀξιωματικὸς καὶ πᾶς ἄλλος θέλει ζήσῃ καὶ πράττει ὡς ἀρμόζει εἰς στρατιώτην χριστιανόν, ὑπερασπιζόμενος τὰ προσφιλέστατα δικαιώματα καὶ τὰς ἐλευθερίας τῆς πατρίδος ». Ἀφοῦ δὲ ἐξέφραζε λύπην ὅτι ἡ μωρὰ καὶ ἀσεβὴς συνήθεια τοῦ βλασφημεῖν καὶ ὀμνύειν ἐγένετο κοινὴ, ἀλλὰ συγχρόνως καὶ τὴν ἐλπίδα ὅτι οἱ ἀξιωματικοὶ ἤθελον καταστεῖλαι αὐτὴν διὰ τοῦ παραδείγματος καὶ τῆς ἐπιρροῆς, ἔλεγεν· « ὅτι καὶ αὐτοὶ καὶ οἱ στρατιῶται πρέπει νὰ ἐνθυμῶνται, ὅτι μικρὸν πρέπει νὰ ἐλπίζωμεν εἰς τὴν εὐλογίαν τοῦ οὐρανοῦ ἐπὶ τῶν ὄπλων ἡμῶν, ἂν μυχτηρίζωμεν αὐτὸν διὰ τῆς ἡμετέρας ἀσεβείας καὶ μωρίας. » Προσέθετο δὲ καὶ τοῦτο, ὅτι τὸ ἐλάττωμα εἶναι τοσοῦτον ἀποτρόπαιον καὶ μισαρὸν, ὥστε πᾶς ἔχων νοῦν καὶ χαρακτῆρα βδελύσσεται αὐτό.

Τὸ δέκατον ἔκτον ἔτος τῆς ἡλικίας αὐτοῦ, τὸ τελευταῖον θέρος καθ' ὃ ἦτο ἐν τῷ σχολείῳ, κατέμετρε τοὺς πέριξ ἀγροὺς καὶ τοὺς τῶν παρακειμένων κτημάτων, κατέγραφεν ἐπιμελῶς τὸ ἀπο-

τέλεσμα ἐν βιβλίῳ, μετεχειρίζετο λογαριθμούς, καὶ ἐξήλεγγε τὴν ἀκρίβειαν τοῦ ἔργου διὰ διαφόρων μεθόδων. Οὕτω πως ἐγέμιζε πολλὰς δεσμίδας χάρτου, ἐν αἷς δὲν εὐρίσκεται ἡ ἐλαχίστη κηλὶς καὶ τὰ μὲν διαγράμματα εἰσὶν ὠραῖα, οἱ δὲ πίνακες καὶ αἱ στήλαι τῶν ἀριθμῶν κατατάσσονται ἀκριβέστατα. Ἀλλὰ καὶ καθ' ὅλον τὸν πολυμέριμον αὐτοῦ βίον ἠσθάνετο τὸ ὄφελος τῆς μεθοδικῆς ταύτης συνηθείας. Πάντα τὰ ἔγγραφα καὶ τὰ βιβλία τῆς ἀνταποκρίσεως αὐτοῦ εἰσὶν ἀκηλίδωτα καὶ θαυμάσια ὑποδείγματα ἀκριβείας· τὰ δὲ πρωτότυπα ἔγγραφα, ἐν οἷς περιέχονται καὶ αἱ ἴδιαι αὐτοῦ ἐπιστολαὶ καὶ αἱ πρὸς αὐτὸν σταλεῖσαι, συγκροτοῦσι διακοσίους καὶ ἐπέκεινα τόμους εἰς φύλλον. Ἀνήκουσι δὲ σήμερον εἰς τὸ ἀμερικανικὸν ἔθνος· διότι ἀγοράσασα αὐτὰ ἡ Συνέλευσις ἀπέθετο εἰς τὰ ἀρχεῖα τῆς Γραμματείας τῆς Ἐπικρατείας τὰ ἐν τῇ ἔδρᾳ τῆς Κυβερνήσεως. Αἱ πρῶται αὐτοῦ ἐκθέσεις, οὔσαι ἑλλειπεῖς κατὰ τοὺς γραμματικὸς κανόνας, ἀποδεικνύουσιν ὅτι δὲν ἐδιδάχθη τὰς ἀρχὰς τῆς γλώσσης· ἐνέκυψεν ὅμως μετὰ πλείστης ἐπιμονῆς εἰς τὴν μελέτην, τὴν ἀνάγνωσιν καὶ τὴν πρᾶξιν, ἕως οὗ ἔμαθε νὰ γράφῃ ὀρθῶς, μετεχειριζόμενος προσφουεστάτας λέξεις ὅπως ἐρμηνεύῃ τὰς ἰδέας αὐτοῦ. Ὅθεν ἐρρέθη ὅτι « ὁ λόγος εἶναι

εικῶν τῆς ψυχῆς αὐτοῦ, ἧς τινος τὰ ἐπικρατέστερα χαρακτηριστικὰ ἦσαν ἡ ἀφέλεια, ἡ εἰλικρίνεια καὶ ἡ εὐθύτης. » Ἐπιμελής ὦν ἐγένετο πρόξενος μεγίστης χαρᾶς εἰς τὴν φιλόστοργον αὐτοῦ μητέρα, ἀδυνατοῦσαν νὰ προσλάβῃ τὴν βοήθειαν πεπαιδευμένου διδασκάλου· ἀλλὰ μετὰ μεγίστης ἀκριβείας ἐνεστάλαξεν εἰς τὴν παιδικὴν αὐτοῦ καρδίαν τὰς ἐναρέτους ἐκείνας ἀρχάς, ὧν ἄνευ καὶ ἡ σοφωτέρα ἀγωγή εἶναι ματαία. Ὁ δὲ υἱὸς αὐτῆς ἀπέδειξε δι' ἀγάπης καὶ σεβασμοῦ, ὁποῖαν ἠσθάνετο εὐγνωμοσύνην διὰ τὴν εὐσεβῆ ταύτην μέριμναν.

Ἦτο πρόεδρος τῶν Ὁμοσπόνδων πολιτειῶν ὅτε ἀπέθανεν ἡ γραῖα ἀνακύπτων δὲ τότε ἀπὸ βαρείας νόσου, ἔγραφε ταῦτα πρὸς τὴν ἀδελφήν. « Εἰ καὶ τρομερὸς καὶ λυπηρότατος ὁ θάνατος τῶν γονέων, ἔχομεν ὁμῶς πάντοτε παρηγορίαν ἀναπολοῦντες ὅτι ὁ οὐρανὸς διετήρησε τοὺς ἡμετέρους μέχρις ἡλικίας ἧς πέραν ὀλίγοι φθάνουσι, καὶ ἐχάρισε πρὸς τὴν μητέρα ἡμῶν καὶ ῥώμην σωματικὴν καὶ διανοητικὰς δυνάμεις, ὅσας συνήθως σώζει ἄνθρωπος ὀγδοηκοντούτης. Ταῦτα ἔχοντες ὑπ' ὄψιν, ὡς καὶ τὴν ἐλπίδα ὅτι μετέστη εἰς εὐτυχέστερον τόπον, ὀφείλουσιν οἱ συγγενεῖς αὐτῆς νὰ ὑποταχθῶσιν εἰς τὰς βουλὰς τοῦ ὑψίστου. »

Γινώσκων δὲ καὶ αἰσθανόμενος τὴν σπουδαίω-

τητα τῆς χρηστῆς ἀγωγῆς, ἠγωνίζετο πάντοτε νὰ τελειοποιῇ αὐτήν· καὶ ὅτε μετὰ τὸν πόλεμον ἐξελέχθη πρύτανις τοῦ ἐν Βιργινία Πανεπιστημίου Γουλιέλμου καὶ Μαρίας, ἀπαντῶν ὅτι δέχεται τὴν ἐμπιστευτικὴν ταύτην θέσιν εἶπε· « Πέποιθα εἰς τοὺς συντόνους ὑμῶν ἀγῶνας, ὅτι θέλετε θεμελιώσει τὸ σύστημα ἐπὶ βάσεως, ἢ τις ἀναδείξει αὐτὸ εὐεργετικώτατον εἰς τε τὴν πολιτείαν καὶ τὴν δημοκρατίαν τῶν γραμμάτων, ὡς καὶ εἰς τὰ σπουδαιότερα τῶν συμφερόντων τῆς ἀνθρωπότητος καὶ τῆς θρησκείας. » Πολλάκις προέτεινε νὰ καταβάλλῃ τὰ ἐξοδα νέων ἵνα τελειώσωσι τὰ πανεπιστημιακὰ μαθήματα, καὶ ἐπὶ πολλὰ ἔτη ἔδιδεν ἐνιαυσίως πενήτηντα λίρας εἰς διδασκαλίαν πτωχῶν παιδίων τῆς Ἀλεξανδρείας. Ἀλλὰ καὶ διὰ τῆς διαθήκης ἀφῆκε τετρακοσίων ταλλήρων κληροδοτήμα, οὗ τινος τὸ εἰσόδημα νὰ δαπανᾶται ἐπὶ τῷ σκοπῷ τούτῳ διὰ παντός. Ἐφρόντιζε δὲ πάντοτε περὶ τῶν πτωχῶν. Καὶ ὅτε ἡ Κ. Οὐασιγκτῶνος ἦτο μετ' αὐτοῦ ἐν τῷ στρατοπέδῳ, ἔγραφε ταῦτα πρὸς τὸν ἐπιστάτην τοῦ κτήματος· « Ἡ πρὸς τοὺς πτωχοὺς φιλοξενία νὰ διατηρῆται πάντοτε. Μή τις ἀναχωρήτῳ πεινῶν. » Προσέταξε δὲ νὰ δίδηται σίτος πρὸς τοὺς ἐνδεεῖς, γινομένης ὅμως προσοχῆς μὴ ἐνθαρρύνηται ἡ ὀκνηρία, καὶ νὰ δαπανῶνται τες-

σαράκοντα ἢ καὶ πεντήκοντα λίραι πρὸς ἀνακού-
φισιν τῶν ἀπόρων. Ἐρρέθη ὅτι « ὁ χαρακτήρ τῆς
ψυχῆς αὐτοῦ ἐφαίνετο ὅλως ἀπροκαλύπτως κατὰ
τὰς δημοσίους καὶ ἰδιωτικὰς πράξεις τοῦ βίου
αὐτοῦ· ἀποδείξεις δὲ τοῦ μεγαλείου αὐτοῦ εὕρισκε
τις καὶ εἰς ταύτας καὶ εἰς ἐκεῖνας. » "Ὅτε ἦτο ἀρ-
χηγὸς τοῦ στρατοῦ προετράπη, ἀκμαζούσης τῆς
δυνάμεως αὐτοῦ, νὰ λάβῃ τίτλον βασιλέως· ἀλλ'
αὐτὸς, ἀποκριθεὶς πρὸς τὸν ἀξιωματικὸν δι' οὗ ἐγέ-
νετο ἡ πρότασις, εἶπε· « Βεβαιώθητι, Κύριε, ὅτι
οὐδεμία περίστασις ἐν τῷ διαστήματι τοῦ πολέμου
μοὶ προεξένησε τόσην λύπην, ὅσην ἡ εἰδήσις ἦν μοι
ἐδωκας ὅτι ὑπάρχει τοιαύτη ἰδέα μεταξὺ τοῦ στρα-
τοῦ, εἰδήσις ἣν ἤκουσα φρίσσω καὶ ἀποκρούω
ἀδυσωπήτως. » Καὶ τὰς μὲν ἀποφάσεις ἐλάμβανε
πάντοτε μετὰ πολλῆς σκέψεως, τὴν δὲ ἐξουσίαν
αὐτοῦ μετεχειρίζετο μετ' εὐσταθείας, ὁσάκις μά-
λιστα ἐβλεπεν ὅτι πράττων οὕτω ἔπραττεν « ὡς
πατὴρ τῆς πατρίδος, » προάγων τὴν εὐδαιμονίαν
αὐτῆς. "Ὅτε δὲ ἐστάλησαν ἀναφοραὶ σκοπὸν ἔχου-
σαι νὰ πείσωσιν αὐτὸν νὰ μὴ υπογράψῃ τὴν συνθή-
κην, ἣν κατ' ἐπιταγὴν αὐτοῦ ἐπραγματεύετο μετὰ
τῆς Ἀγγλίας ὁ Κ Γέϊ, δὲν ἐδίστασε ν' ἀποκριθῇ
ταῦτα· « Ἐνόσω αἰσθάνωμαι ζῶηροτάτην εὐγνωμο-
σύνην διὰ τὴν ἐπιδοκιμασίαν ἧς με ἠξίωσε τοσάκις

ἡ πατρίς μου, δὲν δύναμαι νὰ γίνω ἄλλως ἄξιος αὐτῆς, ἢ ὑποτασσόμενος εἰς τὰς ὑπαγορεύσεις τῆς συνειδήσεώς μου. » Ἐν τινι δὲ ἐπιστολῇ πρὸς φίλον αὐτοῦ ἔλεγεν· « Ὁ ἀγαθὸς πολίτης παρορα τοὺς ἐπαίνους καὶ τὰς κατακρίσεις τῶν ἀνθρώπων, καὶ ἐγκαρτερῶν εἰς τὸ καθήκον διατελεῖ σταθερὸς ἐν τῇ εὐθύτητι τῆς συνειδήσεως αὐτοῦ, προσδοκῶν τὴν θείαν ἐπιδοκιμασίαν. » Κακῶς ὀνομάζομεν θάρρος τὴν φυσικὴν ἐκείνην περιφρόνησιν τοῦ κινδύνου, ἢ τις φέρει τὴν περιφίλαυτον ὀλιγωρίαν τῆς εὐτυχίας τῶν ἄλλων. Θάρρος φυσικὸν καὶ ἠθικὸν διέσπελλε τὸν Οὐασιγκτῶνα· ἀλλ' ἡ μεγίστη αὐτοῦ φιλοδοξία ἀπέβλεπεν εἰς τὴν προαγωγὴν τῆς εὐδαιμονίας τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. Τὰ εὐγενῆ αἰσθήματα τοῦ φιλανθρώπου τούτου ἤρωος, διερμηνεύονται οὕτω πως ἐν τινι ἐπιστολῇ πρὸς Γάλλον εὐγενῆ· « Οἱ νέοι ὑμῶν στρατιωτικοί, φιλοτιμούμενοι νὰ δρέψωσι δάφνας, δὲν φροντίζουσι, νομίζω, πόσος ἄφθονος σπόρος πολέμου σπείρεται· ἀλλὰ δι' ἀγάπην τῆς ἀνθρωπότητος εἶναι εὐκατῶν νὰ κατισχύσῃ τῆς ἐκ τοῦ πολέμου ἐρημώσεως καὶ τῆς λύσεως τῶν κατακτῆσεων ἢ ἀνδρική ἐνασχόλησις εἰς τὴν γεωργίαν καὶ ἡ εὐεργετικὴ καὶ ἀνθρωποπρεπὴς ἐμπορία· νὰ μεταβληθῶσι δὲ αἱ ῥομφαῖαι εἰς ἄροτρα καὶ τὰ δόρατα εἰς δρέπανα, καὶ

νά ἔλθῃ καιρὸς ὅτε, ὡς λέγουσιν αἱ Γραφαί, « οὐ λήψεται ἔθνος ἐπ' ἔθνος μάχαιραν, καὶ οὐ μὴ μάθωσιν ἐτι πολεμεῖν. »

Ἄλλοτε πάλιν ἔλεγεν· « Ἡ πρωτίστη ἐπιθυμία μου εἶναι νὰ ἶδω τὸν κόσμον πάντα εἰρηνεύοντα καὶ τοὺς κατοίκους αὐτοῦ ὡς συνοδίαν ἀδελφῶν, ἀμιλλωμένων τίς μᾶλλον νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν εὐδαιμονίαν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους » (*). Ἐγνώριζε δὲ ὅτι διὰ μόνης τῆς παγκοσμίου ἐπιβρότης τῆς διδασκαλίας τοῦ Ἰησοῦ, τοῦ θεοῦ « Ἄρχοντος τῆς εἰρήνης, » ἦτο δυνατόν νὰ κατορθωθῇ τοῦτο. Ὅθεν ἀπαντήσας εἰς τὴν προσλαλιὰν ἣν ὁ κλῆρος καὶ οἱ λαϊκοὶ τῆς Ἐπισκοπικῆς ἐκκλησίας ἀπέτειναν πρὸς αὐτὸν ὅτε τὸ πρῶτον ἐξελέχθη πρόεδρος, εἶπε· « Κατὰ τὴν περίστασιν ταύτην ἀναρμόδιον εἶναι νὰ κρύψω τὴν χαρὰν ἣν ἠσθάνθην, παρατηρῶν τὴν ἀδελφικὴν ἀγάπην ἣ τις φαίνεται αὐξάνουσα καθ' ἐκάστην μεταξὺ τῶν ἀδελφῶν τῆς ἀληθοῦς θρησκείας. Παραμυθητικώτατον εἶναι τῶντι νὰ βλέ-

(*) Ὁ Κ. Ἔρσκιν, ὁ μετὰ ταῦτα ἐπικληθεὶς Λόρδος Ἔρσκιν, ἔγραψεν ἐκ Λονδίνου τὴν 15 Μαρτίου 1795 ἐπιστολὴν πρὸς τὸν Οὐάσιγκτωνα, ἐν ἧ ἔλεγεν· « Ἐχῶ πολλὰς σχέσεις πρὸς ἐντιμωτάτους καὶ ἀξιοσεβάστους ἄνδρας, ἀλλὰ σὺ εἶσαι ὁ μόνος πρὸς ὃν αἰσθάνομαι ὑπερβολικὸν σεβασμὸν. Εὐχομαι πρὸς Θεὸν ἀπὸ καρδίας νὰ χορηγήσῃ μακρὰν καὶ γαλήνιον ἐσπέραν εἰς βίον τόσον ἐνδοξῶς ἀφιερωθέντα εἰς τὴν καθολικὴν τοῦ κόσμου εὐδαιμονίαν! »

πῶμεν χριστιανούς πάσης ἐπωνυμίας νὰ συμβιώσι πλέον φιλαδέλφως, καὶ νὰ φέρωνται πρὸς ἀλλήλους πλέον φιλοχρίστως ἢ κατὰ πάντα ἄλλον αἰῶνα καὶ ὑπὲρ πᾶν ἄλλο ἔθνος. »

Αἱ ἀναφοραὶ ὅσας ἔλαβε τότε καὶ αἱ ἀποκρίσεις αὐτοῦ κατέχουσι τρεῖς τόμους χειρογράφους. Τὸ τέλος δὲ τῆς ἀπαντήσεως αὐτοῦ πρὸς τοὺς λειτουργοὺς θρησκειότητος τινος, ἀποδεικνύει τὰ αἰσθήματα ὑφ' ὧν ἐνεπνέετο. « Βεβαιῶ ὑμᾶς, ἔλεγεν, ὅτι τιμῶ εἰς ἄκρον τὴν ὑπόσχεσιν ἣν μοι δίδετε νὰ κατευθύνητε εὐχὰς πρὸς τὸν θρόνον τῆς χάριτος ὑπὲρ ἐμοῦ, καὶ ὅτι θέλω ὡσαύτως ἐπικαλεσθῆ τὴν θεῖαν εὐλογίαν ἐπὶ τε ὑμᾶς καὶ ἐπὶ τὴν θρησκευτικὴν ὑμῶν κοινότητα. »

Ἡ διαβεβαίωσις δὲ αὕτη δὲν ἦτο ψιλὴ ὑπόσχεσις· καὶ δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι ἐξεπλήρωσεν αὐτὴν ἀκριβῶς, δεηθεὶς ὑπὲρ ἐκείνων οἵτινες ηὐχθήσαν ὑπὲρ αὐτοῦ· οὐδέποτε δὲ ἤθελεν ἀναλάβει τὴν ὑποχρέωσιν ταύτην, ἂν δὲν συνείθιζε νὰ συνδιαλέγηται μετὰ τοῦ Θεοῦ. Τὰ ἔργα αὐτοῦ ἦσαν πάντοτε σύμφωνα πρὸς τὰς δοξασίας καὶ τὰ φρονήματα ὅσα ἐξέφραζε, καὶ ἀπέδειξε τὰ περὶ τῆς χριστιανικῆς ἐνότητος αἰσθήματα αὐτοῦ, ὅτε ὁ ἀμερικανικὸς στρατὸς κατεσχένη ἐν Μορρίσπολει. Ἐπισκεφθεὶς τὸν αἰδέσιμον διδάκτορα Ἰω-

νάν, τὸν ποιμένα τῆς Πρεσβυτεριανῆς ἐκκλησίας
 τοῦ χωρίου ἐκείνου, εἶπεν » Ἦκουσα ὅτι θέλεις
 εορτάσει κατὰ τὴν προσεχῆ Κυριακὴν τὸν δεῖπνον
 τοῦ Κυρίου· ἐπιθυμῶ δὲ νὰ μάθω ἂν ἐπιτρέπη ἡ
 ὑμετέρα ἐκκλησία νὰ συγκοινωνῶσι μετ' αὐτῆς
 καὶ ἄλλων ἐκκλησιῶν μέλη. » Καὶ ὁ διδάκτωρ ἀ-
 πεκρίθη· « Βεβαιώτατα δὲν εἶναι, στρατηγέ, τῶν
 Πρεσβυτεριανῶν, ἀλλὰ τοῦ Κυρίου· ὅθεν καὶ ἡ-
 μεῖς ἀπευθύνομεν τὴν πρόσκλησιν τοῦ Κυρίου πρὸς
 πάντας τοὺς ὀπαδοὺς αὐτοῦ, ὅποιουδῆποτε θρη-
 σκεύματος καὶ ἂν ᾖσιν. » Ὁ δὲ στρατηγὸς ἐπαν-
 ἔλαβε· « Χαίρω διὰ τοῦτο, διότι γίνεται ὅπως
 πρέπει· ἀλλ' ἐπειδὴ δὲν ἤμην βέβαιος περὶ τοῦ
 πράγματος, ἠθέλησα νὰ βεβαιωθῶ καθὸ σκοπῶν
 νὰ συνεκκλησιασθῶ μεθ' ὑμῶν κατὰ τὴν περίστα-
 σιν ταύτην· διότι, εἰ καὶ μέλος τῆς ἀγγλικανι-
 κῆς ἐκκλησίας, δὲν εἶμαι ὁμῶς ἀποκλειστικός ».·
 Ὁ διδάκτωρ Ἰωνᾶς ἐβεβαίωσε αὐτὸν ὅτι θέλει
 προθύμως γίνεαι δεκτὸς, καὶ οὕτω συνεκκλησιάσθη
 μετὰ τῶν κοινωνησάντων τὴν προσεχῆ Κυριακὴν.
 Ἦσχολεῖτο δὲ δραστηρίως ἐκ νεότητος εἰς τὰ τῆς
 Ἐκκλησίας, καὶ ἦτο ἐπίτροπος τῆς ἐνορίας Τρού-
 ρου ὅπου ὑπῆρχε ναὸς ἐπτὰ μίλια ἀπέχων τοῦ
 Ὀρους Βέργον. Ἦτο δὲ καὶ τῆς ἐνορίας Φαιρφάξ
 ἐπίτροπος, ἧς ἡ ἐκκλησία εὑρίσκετο ἐν Ἀλεξαν-

δρεία, δέκα μίλια μακρὰν τῆς οἰκίας αὐτοῦ, καὶ εἶχεν εἰς ἀμφοτέρας στασειδιον. Καί τινα τῶν ἡμερῶν ἐκ τῶν ὠρισμένων εἰς νηστείαν, ταπεινῶσιν καὶ προσευχῇν, ἔγραψε ταῦτα ἐν τῷ ἡμερολογίῳ αὐτοῦ· « Ἦλθον εἰς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ ἐνήστευσα δι' ὄλης τῆς ἡμέρας » ἠκολούθει δὲ οὕτω οὐ μόνον τὸ πνεῦμα, ἀλλὰ καὶ τὸ γράμμα αὐτὸ τῆς ἐντολῆς. Αἱ ἰδιαίτεροι εὐσεβεῖς αὐτοῦ ἕξεις ἦσαν σύμφωνοι πρὸς τὰς δημοσίους, ἅς ἐτήρει ἀμεταθέτως. Ἐγειρόμενος συνήθως τὴν 4 ὥραν, μετέβαιεν εἰς τὴν βιβλιοθήκην. Ὁ ἀνεψιὸς Ῥοβέρτος Λούης, ἰδιαίτερος αὐτοῦ γραμματεὺς ὅτε ἦτο πρόεδρος, ἔλεγεν ὅτι εἶδεν αὐτὸν κατὰ τύχην προσευχόμενον ἰδίᾳ ἑσπέρας τε καὶ πρωί, ὅτι ἦτο γονυπετής, ἔχων ἀνοιχτὴν τὴν Βίβλον, καὶ ὅτι ὡς ἐφρόνει, τοῦτο ἔπραττε κατ' ἐκάστην. Ἐγγονὴ δὲ τις τῆς Κ. Οὐασιγκτῶνος, υἱοθετηθεῖσα παρὰ τοῦ στρατηγοῦ καὶ εἶχοσιν ἔτη διατρίψασα μετὰ τῆς οἰκογενείας αὐτοῦ, ἔγραφεν ἐν ἐπιστολῇ τὸ 1833 ἔτος περὶ τοῦ Οὐασιγκτῶνος ταῦτα· « Συνείθιζε ν' ἀποχωρῇ εἰς τὴν βιβλιοθήκην τὴν 9 ἢ τὴν 10 ὥραν, ὅπου ἔμενον ὦραν μίαν πρὶν ἢ ἔλθῃ εἰς τὸν κοιτῶνα· ἠγείρετο δὲ πάντοτε πρὸ τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου, καὶ ἔμενον ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ μέχρι τοῦ προγεύματος. Καὶ δὲν παρεστάθην μὲν πῶποτε εἰς τὴν ἰδιαίτεράν αὐτοῦ

προσευχὴν, ἀλλ' οὔτε πώποτε ἠρώτησα αὐτόν, διότι τὴν ἀμφιβολίαν περὶ τῆς σταθερᾶς αὐτοῦ πίστεως εἰς τὸν χριστιανισμόν ἐνόμιζον μεγίστην αἴρεσιν· ὁ βίος ὅμως καὶ τὰ συγγράμματα αὐτοῦ ἀποδεικνύουσιν ὅτι ἦτο χριστιανός, οὐχὶ ἐξ ἐκείνων οἵτινες πράττουσιν ἢ προσεύχονται « πρὸς τὸ θεοῦ ἴσθαι τοῖς ἀνθρώποις. » Ἐκοινώνει δὲ ἐν κρυπτῷ μετὰ τοῦ Θεοῦ. . . Ὅτε ἡ θεία μου, ἡ Κ. Κύστις, ἀπέθανεν αἴφνης ἐν τῷ Ὄρει Βέρνον, πρὶν ἢ βεβαιωθῆ ὁ θάνατος ἐγνουπέτησε παρ' αὐτὴν καὶ προσηυχήθη μετὰ πολλῆς ζέσεως καὶ ἀγάπης ὑπὲρ τῆς ἀναβρώσεως αὐτῆς. Ἦτο δὲ σιωπηλὸς καὶ σύννους, ὠμίλει ὀλίγον, καὶ οὐδέποτε περὶ ἑαυτοῦ· οὐδέποτε δὲ ἤκουσα νὰ ἀναφέρῃ μίαν κἀν πράξιν αὐτοῦ ἐν καιρῷ τοῦ πολέμου. » Μετὰ δὲ τινὰς ἄλλας παρατηρήσεις προστίθησι καὶ περὶ τῆς μάμμης αὐτῆς τὰ ἐξῆς· « Ἐγίνωσκεν ἐκεῖνος ὅτι εἶχον πάντοτε πρὸ ὀφθαλμῶν ἐντελέστατον ὑπογραμμὸν γυναικειᾶς ἀρετῆς, καὶ μάλιστα συμβούλου, ἢ τις ἐπέιχε τόπον φιλοστοργωτάτης μητρὸς, ἀγαπώσης μὲν ὡς ἀγαπῶσιν αἱ μητέρες, μὴ συγχωρούσης δὲ μὴδ' ἐγκρινούσης ὅ,τι ἀπεδοκίμαζεν εἰς ἄλλους. Οὐδέποτε παρημέλει τὴν μερικὴν προσευχὴν ἢ τὰ δημόσια αὐτῆς καθήκοντα· καὶ αὐτὴ δὲ καὶ ὁ σύζυγος αὐτῆς ἦσαν τόσω συν-

δεδεμένοι καὶ εὐτυχεῖς, ὥστε αὐτὸς μὲν βεβαίως ἦτο χριστιανὸς (*), ἐκείνη δὲ οὔτε ἐδίσταζε περὶ τούτου. Μετὰ τεσσαράκοντα δὲ ἐτῶν σπανίαν ἀγάπην καὶ ἀδιάκοπον εὐτυχίαν, ἀπέθετο αὐτὸν ἀγογγύστως εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ Σωτῆρος καὶ

(*) Τὸ πρῶτον ἔτος τῆς προεδρίας τοῦ Οὐάσιγκτῶνος, ἡ σύζυγος αὐτοῦ ἔγραφε ταῦτα πρὸς τινὰ οἰκεῖον: « Δὲν ὑπέθετον ὅτε ὁ πόλεμος ἐτελείωσεν, ὅτι νέαι περιστάσεις ἤθελον καλέσει καὶ αὐθις τὸν στρατηγὸν εἰς τὰ δημόσια. Ἡλπίζον μάλιστα ὅτι ἤθελον ἐπιτραπῆ εἰς ἡμᾶς νὰ διανύσωμεν ὁμοῦ ἡσυχον καὶ μονήρη βίον. Αὕτη ὑπῆρξεν ἡ πρώτη καὶ προσφιλεσττέρα εὐχὴ τῆς καρδίας μου. Δὲν λυποῦμαι ἕως παραπολὺ διὰ τὰ ἀναπόφευκτα ἐμπόδια, ἃν καὶ ἐκείνου καὶ ἐμοῦ τὰ αἰσθήματα ἦσαν κατὰ πάντα σύμφωνα πρὸς τὴν κλίσιν ἡμῶν πρὸς τὸν ἰδιωτικὸν βίον. Ἀλλὰ δὲν μέφομαι αὐτὸν ὑπακούσαντα εἰς τὴν φωνὴν τῆς πατρίδος, καὶ πράξαντα κατὰ τὰς περὶ καθήκοντος ἰδέας αὐτοῦ . . . Τὸ κατ' ἐμὲ, νομίζω ἐνίοτε ὅτι τὰ πράγματα δὲν ἐγένοντο ὅπως ἔπρεπεν, ὅτι ἐγὼ ἢ τις ἔχαιρον μᾶλλον μένουσα ἐν τῇ οἰκίᾳ μου, κατέχω θέσιν τὴν ὅποιαν εἴαν εἶχεν ἄλλη νεωτέρα καὶ φιλομειοειστέρα ἤθελον εἶναι εἰς ἄκρον εὐχαριστημένη . . . Δὲν λέγω τοῦτο δυσηρεστημένη διὰ τὴν ἐνεστῶσαν θέσιν μου· διότι πάντες καὶ πάντα συντρέχουσιν εἰς εὐχαριστήσιν μου· ἀλλὰ τόσα πολλὰ ἔμαθον περὶ τῆς ματαιότητος τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων, ὥστε δὲν προσδοκῶ εὐτυχίαν ἀπὸ τοῦ δημοσίου βίου. Ἐχω δὲ ἀπόφασιν νὰ εἶμαι εὐχαριστημένη καὶ εὐτυχῆς εἰς ὅποιανδήποτε θέσιν εὐρεθῶ· διότι ἔμαθον καὶ τοῦτο ἐκ πείρας, ὅτι τὸ πλεῖστον μέρος τῆς εὐδαιμονίας ἢ κακοδαιμονίας ἡμῶν, κρέμαται ἀπὸ τῆς ἡμετέρας διαθέσεως καὶ οὐχὶ ἀπὸ τῶν περιστάσεων. Καὶ ταύτης καὶ ἐκείνης τὰ σπέρματα φέρομεν ἐν ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν ὅπου καὶ ἂν ὑπάγομεν.

Θεοῦ, ἔχουσα τὴν βεβαίαν ἐλπίδα τῆς αἰωνίου αὐτοῦ εὐδαιμονίας. Εἶναι ἀνάγκη νὰ βεβαιώσω ὅτι ὁ στρατηγὸς Οὐάσιγκτων ὠμολόγησε πρὸς ἐμὲ, ὅτι ἐπίστρευν εἰς Χριστόν; τότε ἔπρεπε ν' ἀμφιβάλλωμεν καὶ περὶ τῆς φιλοπατρίας, καὶ περὶ τῆς ἡρωϊκῆς καὶ ἀφιλοκερδοῦς ἀφοσιώσεως αὐτοῦ εἰς τὴν πατρίδα. Ἀπόφθεγμα καὶ σύμβολον αὐτοῦ ἦτο τὸ ἑξῆς· « ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΟΥΧΙ ΛΟΓΙΑ. » καὶ τοῦτο, « ΥΠΕΡ ΘΕΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΑΤΡΙΔΟΣ ΜΟΥ. »

Ὅτε ὁ ἀληθῶς οὗτος μέγας ἀνὴρ ἐμελλε ν' ἀποθάνῃ, ἔδειξε μεγίστην μέριμναν διὰ τὴν παραμυθίαν τῶν ἄλλων. Ὁ μαῦρος ὑπηρέτης Χριστοφόρος, σταθεῖς πολλὴν ὥραν παρὰ τὸν κοιτῶνα τοῦ Οὐάσιγκτῶνος, προσετάχθη παρ' αὐτοῦ νὰ καθίσῃ. Ὁ δὲ Κ. Λήρ, ὅς τις ἴστατο παρὰ τὴν κλίνην φροντίζων νὰ συμβοηθῇ τὸν πάσχοντα ὁσάκις ἐπεθύμει ν' ἀλλάξῃ θέσιν, λέγει· « Ἐφαίνετο εὐγνωμονῶν διὰ τὰς φροντίδας μου, καὶ συνεχῶς ἔλεγε· « φοβοῦμαι μὴ κοπιᾶζης παραπολὺ δι' ἐμέ. » Ὅτε δὲ διεβεβαίωσα ὅτι ἐν τι μόνον ἤσθανόμην, ἐπιθυμίαν νὰ ἀνακουφίσω αὐτόν, ἐπανελάβε· « Καλῶς εἶπας· εἶναι χρέος ὃ πρέπει νὰ ἐκτελῶμεν πρὸς ἀλλήλους, καὶ διὰ τοῦτο ἐλπίζω ὅτι ὅταν λάβῃς τοιαύτην ἀνάγκην θέλεις εὔρει παραμυθίαν ». Οὔτε στιγμὴν κατέλιπεν αὐτόν ἢ ὑπομονή,

ἡ καρτερία καὶ ἡ ὑποταγὴ εἰς τὸ θεῖον θέλημα
 ἀλλ' οὐδὲ στεναγμός, οὐδὲ γογγυσμός ἐξῆλθε τοῦ
 στόματος αὐτοῦ δι' ὅλης τῆς ἀσθενείας· ἔσπευδε δὲ
 πάντοτε νὰ λαμβάνῃ ὅ,τι ἐδίδετο πρὸς αὐτόν, καὶ
 νὰ ὑπακούῃ εἰς τὰς παραγγελίας τῶν ἰατρῶν. »

Νέε ἀναγνώστα ! ἰδοὺ ἔμαθες διὰ τί ἦτο πρόξε-
 νος χαρᾶς μὲν ἡ ἡμέρα τῶν γενεθλίων, λύπης δὲ
 ἡ ἡμέρα τοῦ θανάτου τοῦ Οὐασιγκτῶνος. Ἐάν
 ἐπρόσεξας εἰς ὅσα ἀνέγνωσ περι τοῦ βίου αὐτοῦ,
 ἔγνωσ βεβαίως ὅτι παῖς μὲν ἦτο φιλαλήθης καὶ
 εἰρηνοποιὸς μεταξὺ τῶν συμμαθητῶν, ἔφηβος δὲ
 ἐπιμελής μαθητῆς καὶ ὁδηγὸς τῶν συντρόφων,
 οὐχὶ εἰς κακίας, ἀφροσύνας ἢ ἐλαττώματα, ἀλλ'
 εἰς γυμνάσματα ἀθῶα καὶ ὑγιεινά, καὶ ὑπογραμ-
 μὸς ὑποταγῆς εἰς τὰς ἐπιθυμίας τῆς μητρός· ὅτι
 ἀφοῦ παρῆλθον τὰ ἔτη τῆς ἐφήβου ἡλικίας, ἐνη-
 σχολήθη ἀμέσως εἰς ἐπωφελῆ πράγματα, εἰς ἃ
 καὶ ἐπέδωκεν ἐπιμελούμενος καὶ διδασκόμενος, καὶ
 ὅτι μόλις ἀνδρωθεὶς ἐγένετο ἀξίος τῆς ἐμπιστο-
 σύνης τῆς κυβερνήσεως τῆς γενεθλίου αὐτοῦ ἐπαρ-
 χίας, καὶ ἀνέλαβε καθήκοντα σπουδαῖα καὶ δύσκο-
 λα, ἃ τινὰ ἐξεπλήρωσε μετὰ πολλῆς πίστεως καὶ
 ἐπιμονῆς· ὅτι κατέβαλε πάσας τὰς δυνάμεις καὶ
 κατηνάλωσε πάντα σχεδὸν τὰ ἔτη τοῦ βίου αὐτοῦ
 ἀπὸ τῆς ἀνδρικῆς μέχρι τῆς προβεβηκυίας ἡλικίας,

ὕπηρετῶν καὶ εὐεργετῶν τοὺς ἰδίους συμπολίτας. Καὶ κατ' αὐτὴν δὲ τὴν πρεσβυτικὴν ἡλικίαν ἦτο εὐδιάθετος νὰ παραιτῆται τῶν εἰρηνικῶν ἔργων ἅτινα ἠγάπα εἰς ἄκρον, διότι ἐφρόνει ὅτι ἦτο «τὸ χρέος παντὸς πολίτου πάσης τάξεως, νὰ συντελῆ πάντοτε εἰς τὴν εὐδαιμονίαν τῆς πατρίδος.»

Κατὰ πάσας δὲ τὰς δοκιμασίας καὶ τοὺς πειρασμοὺς, κατὰ τε τὰς δυστυχίας καὶ τὰς εὐτυχίας, ἦτο δίκαιος, φιλόπονος, ἐγκρατής, τίμιος, γενναῖος, ἀνδρεῖος, φιλόανθρωπος, μετρίοφρων, ἀληθὴς φίλος τῆς πατρίδος καὶ ταπεινὸς λάτρης τοῦ Θεοῦ. Δὲν εἶναι λοιπὸν ἄξιός νὰ μιμηθῆτε αὐτόν; Καὶ ἂν ἡ κοινωρικὴ ὑμῶν θέσις ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ εἶναι ταπεινὴ, ἢ δὲ κατοικία καλύβη πενιχρὰ, ἐστὲ ὡς ὁ Οὐάσιγτων, φιλαλήθεις, ἐγκρατεῖς, φιλόπονοι, δίκαιοι, φιλόανθρωποι, τίμιοι, ὑπήκοοι εἰς τὴν κυβέρνησιν τῆς πατρίδος ὑμῶν καὶ εὐπειθεῖς εἰς τὰς ἐντολάς τοῦ Θεοῦ, ἵνα γίνητε ἡλικιούμενοι ἐλεύθεροι ἄνδρες, καὶ ἀπολαύσητε ὑπὸ τὴν προστασίαν δικαίων νόμων τῆς ἀνέτου ζωῆς, ἣν δύνασθε νὰ προετοιμάσητε εἰς ὑμᾶς αὐτοὺς.

Μὴ λησμονεῖτε δὲ ὅτι ὁ Οὐάσιγτων, ὀδηγῶν τοὺς συμπολίτας αὐτοῦ εἰς παράδειγμα πολὺ ἀνώτερον τοῦ ἰδίου παραδείγματος, ἔλεγεν ὅτι ἠῤῥετο ἐνθέρμως ν' ἀκολουθήσωσι τὸ «ΤΟΥ

ΘΕΙΟΥ ΑΡΧΗΓΟΥ ΤΗΣ ΜΑΚΑΡΙΑΣ ΗΜΩΝ ΘΡΗΣΚΕΙΑΣ ». Ἡ δὲ Γραφή, ἥ ἱερά αὐτῆ βίβλος, ἥ τις καταδεικνύει τὸ παράδειγμα τοῦτο, ἔστω ἡ κορωνίς πασῶν τῶν εὐτυχιῶν ὑμῶν· διότι ἐν αὐτῇ μανθάνετε πῶς νὰ ἐξασφαλίζητε τὴν διάρκειαν αὐτῶν κατὰ τὴν πρόσκαιρον ταύτην ζωὴν, καὶ πῶς ν' ἀποκτᾶτε τὸ πολύτιμον ἐκεῖνο χάρισμα τοῦ Θεοῦ, « τὴν αἰωνίαν, λέγω, ζωὴν, διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν. »

ΤΕΛΟΣ.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α'

ΔΙΑΚΗΡΥΞΙΣ ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑΣ.

Ἐν Συνελεύσει, τὴν 4 Ἰουλίου 1776.

Ὅταν τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων ὁ βῶς ἀναγκάσῃ λαόν τινα νὰ διαλύσῃ τοὺς πολιτικοὺς δεσμοὺς τοὺς συνδέοντάς αὐτὸν μετ' ἄλλου, καὶ νὰ καταλάβῃ δικαιοματικῶς μεταξὺ τῶν δυνάμεων τῆς γῆς τὴν χωριστὴν καὶ ἴσῃν ἐκείνην θέσιν, ἣν καὶ τῆς φύσεως καὶ τοῦ Θεοῦ οἱ νόμοι χορηγοῦσιν αὐτῷ, τὸ πρὸς τὴν γνώμην τοῦ ἀνθρώπινου γένους σέβας ἀπαιτεῖ νὰ διακηρύξῃ τὰ αἴτια ὅσα ἐβίασαν αὐτὸν εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦτον.

Θεωροῦμεν δὲ οἴκοθεν ἐναργεῖς τὰς ἀληθείας ταύτας· ὅτι πάντες οἱ ἄνθρωποι ἐπλάσθησαν ἴσοι· ὅτι ἔλαβον παρὰ τοῦ δημιουργοῦ ἀναπαλλοτριωτά τινα δικαιώματα, καὶ ὅτι ἐκ τούτων ὑπάρχει καὶ ἡ ζωὴ καὶ ἡ ἐλευθερία καὶ ἡ πρὸς εὐδαιμονίαν τάσις ἡμῶν· ὅτι πρὸς ἐξασφάλισιν τῶν δικαιωμάτων τούτων ἐνιδρύθησαν παρὰ τοῖς ἀνθρώποις κυβερνήσεις, ὧν ἡ νόμιμος ἐξουσία πηγάζει ἐκ τῆς συγκαταθέσεως τῶν κυβερνωμένων· ὅτι ὁσάκις εἰδός τι κυβερνήσεως ἀποκαθίσταται ὀλέθριον εἰς τοὺς σκοποὺς τούτους, ὁ λαὸς ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ μεταρρυθμίξῃ ἢ νὰ καταργῇ αὐτὸ, καὶ νὰ ἰδρῦῃ νέαν κυβέρνησιν, καταβάλλων τὰ θεμέλια αὐτῆς ἐπὶ τοιούτων βάσεων, καὶ διοργανῶν

τάς εξουσίας κατὰ τὸν τύπον, ὅς τις φανῆ πρὸς αὐτὸν καταλληλότερος νὰ παράξῃ ἀσφάλειαν καὶ εὐτυχίαν. Ναὶ μὲν ἡ φρόνησις παραγγέλλει νὰ μὴ μεταβάλλωνται κυβερνήσεις ἀπὸ πολλοῦ ἐγκαθιδρυμέναι διὰ μικρὰς καὶ ἐφημέρους αἰτίας, ἐνῶ μάλιστα ἡ πείρα ἀπέδειξεν ὅτι οἱ ἄνθρωποι προτιμῶσι νὰ ὑποφέρωσι τὰ κακὰ ἐνόσω εἰσὶν ἀνεκτὰ, ἢ νὰ ἐπιχειρῶσι μόνοι τὴν κατάργησιν τῶν τύπων εἰς οὓς συνθέσθησαν· ἀλλ' ὅταν μακρὰ σειρά καταχρήσεων καὶ ἀρπαγῶν, τεινουσῶν ἀναλλοιώτως πρὸς τὸ αὐτὸ τέλος, ἐξελέγχῃ σκοπὸν ὑποβολῆς εἰς ἀπόλυτον δεσποτισμὸν, δικαίωμα καὶ καθῆκον εἶναι νὰ καταστρέψωσι μὲν τοιαύτην κυβέρνησιν, νὰ προνοήσωσι δὲ περὶ νέων φυλάκων διὰ τὴν μέλλουσαν ἀσφάλειαν αὐτῶν. Τοιαύτη ὑπῆρξεν ἡ ὑπομονὴ τῶν ἀποικιῶν τούτων, καὶ τοιαύτη εἶναι σήμερον ἡ βιάζουσα αὐτὰς ἀνάγκη νὰ μεταβάλωσι τὸ πρῶτον σύστημα τῆς κυβερνήσεως. Ἡ ἱστορία τοῦ παρόντος βασιλέως τῆς Μεγάλης Βρετανίας εἶναι ἱστορία ἀλλεπαλλήλων ἀδικιῶν καὶ ἀρπαγῶν, σκοπὸν ἄμεσον ἔχουσῶν τὴν ἐγκατάστασιν ἀπολύτου τυραννίας ἐπὶ τῶν πολιτειῶν τούτων. Πρὸς ἀπόδειξιν δὲ τούτου, φέρε ἐκθέσωμεν τὰ πράγματα ἐνώπιον τοῦ ἀπροσωπολήπτου κόσμου.

Ἡρνήθη τὴν συγκατάθεσιν αὐτοῦ εἰς νόμους σωτηριῶν δεστάτους καὶ ἀναγκάιους εἰς τὸ κοινὸν καλόν.

Ἀπηγόρευσε πρὸς τοὺς διοικητὰς νὰ ἐκδίδωσι νόμους, ὧν ἄμεσος ἦτο ἡ ὠφέλεια καὶ κατεπείγουσα ἡ ἀνάγκη, ἔκτὸς μόνον ἂν ἀνεβάλλετο ἡ ἐνέργεια ἕως οὗ δώσῃ τὴν

συγκατάθεσιν αὐτοῦ· ὁπότε δὲ ἐγένετο ἡ ἀναβολή, ἡμέ-
λει ἐξ ὀλοκλήρου νὰ ἐξετάσῃ αὐτούς. Ἀπεποικίθη νὰ ἐκ-
δώσῃ ἄλλους νόμους πρὸς θεραπείαν τῶν ἀναγκῶν ἐκτε-
ταμένων ἐπαρχιῶν, πλὴν μόνον ὅτε οἱ κάτοικοι αὐτῶν
παρητήθησαν τοῦ δικαιώματος τῆς εἰς τὴν Βουλὴν ἀντι-
προσωπείας, δικαιώματος ἀνεκτιμήτου μὲν αὐτοῖς, φοβε-
ροῦ δὲ τοῖς τυράννοις.

Συνεκάλεσε νομοθετικὰ σώματα εἰς τῶν ἀσυνήθεις,
ἀκαταλλήλους καὶ μακρὰν κειμένους τῶν δημοσίων αὐτῶν
ἀρχείων, καὶ τοῦτο μόνον σκοπὸν ἔχων γὰ βιάσῃ αὐτὰ
ὅπως ἐνδώσωσιν ἀπαυδήσαντα εἰς τὰ σχέδια αὐτοῦ.

Διέλυσε ἐπανειλημμένως Βουλὰς ἀντιπρασώπων, ὡς
ἀνθισταμένας μετ' ἀνδρικῆς σταθερότητος εἰς τὰς κατα-
πατήσεις τῶν δικαιομάτων τοῦ λαοῦ.

Δὲν ἐπέτρεψε, πολὺ μετὰ τὰς διαλύσεις ταύτας, εἰς
ἄλλους νὰ ἐκλεχθῶσι καὶ ἐντεύθην αἱ νομοθετικαὶ δυ-
νάμεις, καθ' ἑαυτὰς ἀκατάλυτοι, ἐπανήλθον εἰς τὸν λαὸν
ἵνα ἐνεργηθῶσι παρ' αὐτοῦ ταυτοχρόνως ὁμῶς τὸ κράτος
ἐξετέθη εἰς πάντας τοὺς κινδύνους πῶν ἐξωτερικῶν ἐπι-
δρομῶν καὶ τῶν ἐσωτερικῶν σπαραγμῶν.

Ἠγωνίσθη νὰ προλάβῃ τὴν αὐξάνειν τοῦ πληθυσμοῦ
τῶν πολιτειῶν τούτων· καὶ ἐπὶ τούτῳ διέστρεψε τοὺς
περὶ πολιτογραφήσεως τῶν ξένων νόμους, ἀρνήθει νὰ
ἐκδώσῃ ἄλλους ἐνισχύοντας τὴν εἰς αὐτὰς μετοικεσίαν
καὶ ἐπαυξήσας τοὺς περὶ ἀποκτήσεως νέων κτημά-
των ὅρους.

Ἀνεχίτισε τὴν πορείαν τῆς δικαιοσύνης, ἀρνήθει τὴν

συγκατάθεσιν αὐτοῦ εἰς νόμους ἐπιτρέποντας τὴν σύστασιν δικαστηρίων.

Κατέστησε δικαστὰς ἐξαρτωμένους ἐκ μόνης τῆς θελήσεως αὐτοῦ, χορηγῶν τὰς θέσεις καὶ δρίζων τὸ ποσὸν καὶ τὴν ἀπότισιν τῶν μισθῶν αὐτῶν.

Ἐδημιούργησε πλῆθος νέων ὑπουργιῶν, καὶ ἔστειλεν ἐνταῦθα σμήνη δημοσίων ὑπηρετῶν ἵνα σπαράττωσι τὸν λαὸν ἡμῶν καὶ βροφῶσι τὸ αἷμα αὐτοῦ.

Διετήρησεν ἐν καιρῷ εἰρήνης μεταξὺ ἡμῶν διαρκῆ στρατεύματα, ἄνευ τῆς συναινέσεως τῶν ἡμετέρων Βουλῶν.

Ἐπεχείρησε νὰ καταστήσῃ τὸ στρατιωτικὸν ἀνεξάρτητον ἀπὸ τῆς πολιτικῆς ἐξουσίας, καὶ ἀνώτερον αὐτῆς.

Συνήργησε μετ' ἄλλων νὰ καθυποβάλλῃ ἡμᾶς εἰς δικαιοδοσίαν ἀλλοτρίαν τοῦ ἡμετέρου πολιτεύματος μὴ ἀναγνωριζομένην ὑπὸ τῶν ἡμετέρων νόμων, χορηγῶν τὴν συγκατάθεσιν αὐτοῦ εἰς τὰς νομιζομένας νομοθετικὰς πράξεις καὶ σκοπὸν ἐχούσας,

Νὰ ἐπιτρέπωσι τὴν μεταξὺ ἡμῶν διαμονὴν μεγάλων σωμάτων ἐνόπλου στρατοῦ

Νὰ ὑπερασπίζωσιν αὐτὰ διὰ πλαστῶν διαδικασιῶν, ἐναντίον τῶν ποινῶν ὅσων ἤθελον καταστῆ ἄξιοι φονεύοντες κατοίκους τῶν πολιτειῶν τούτων

Νὰ διακόπτωσι τὴν ἐμπορίαν ἡμῶν μετὰ πάντων τῶν μερῶν τοῦ κόσμου

Νὰ ἐπιβάλλωσι φόρους ἐφ' ἡμῶν ἄνευ τῆς ἡμετέρας συγκαταθέσεως

Ν' ἀποστερώσιν ἡμᾶς πολλάκις τῶν ἀγαθῶν τῆς δι' ὄρω-
κωτῶν δικαιοσύνης·

Νὰ μεταφέρωσιν ἡμᾶς πέραν τῶν θαλασσῶν ἵνα δικα-
σθῶμεν ἕνεκα ὑποθετικῶν ἀδικημάτων·

Νὰ καταργῶσι τὸ ἐλεύθερον σύστημα τῶν ἀγγλικῶν
νόμων εἰς πλησιόχωρον ἐπαρχίαν, ἀντικαθιστῶντες ἀπό-
λυτον κυβέρνησιν, καὶ πλατύνοντες τὰ ὅρια αὐτῆς ὅπως
χρησιμεύσῃ καὶ ὡς παράδειγμα καὶ ὡς ὄργανον ἐπιτή-
δειον νὰ εἰσαγάγῃ τὴν αὐτὴν ἀπόλυτον διοίκησιν εἰς
ταύτας τὰς ἀποικίας·

Ν' ἀκυρῶσι τοὺς ἡμετέρους χάρτας, καταλύοντες τοὺς
ἀξιολογωτάτους τῶν ἡμετέρων νόμων, καὶ ἀλλοιοῦντες
ἐκ θεμελίων τοὺς τύπους τῶν ἡμετέρων κυβερνήσεων·

Νὰ ἀναστῆλῶσι τὴν ἐξουσίαν τῶν ἡμετέρων νομοθετι-
κῶν σωμάτων, καὶ νὰ κηρύσσωνται ἔχοντες αὐτοὶ τὴν ἐξου-
σίαν τοῦ νομοθετεῖν δι' ἡμᾶς κατὰ πάσας τὰς περιστάσεις.

Παρητήθη ἄρα τῆς ἐφ' ἡμῶν κυβερνήσεως, κηρύττων
ἡμᾶς ἐκτὸς τῆς προστασίας αὐτοῦ, καὶ ἐπιχειρῶν πόλε-
μον καθ' ἡμῶν.

Ἐλήστευσε τὰς θαλάσσας, ἐδήλωσε τὰ παράλια, ἔκαυσε
τὰς πόλεις καὶ κατέσφαξε τοὺς συμπολίτας ἡμῶν.

Μεταβιάζει σήμερον πολυάριθμα ὑπομίσθια στρατεύ-
ματα ξένων ἵνα συμπληρώσῃ τὸ ἔργον τοῦ θανάτου, τῆς
ἐρημώσεως καὶ τῆς τυραννίας, στρατεύματα ἀπανθρω-
πίας καὶ δολιότητος, μὴ συγκρινομένων σχεδὸν μὴδὲ πρὸς
τὰς τῶν βαρβαρωτάτων αἰώνων, πάντη δὲ ἀναξίων ἀρχη-
γοῦ ἔθνους πεπολισμένου.

Ἠνάγκασε τοὺς ἡμετέρους συμπολίτας ὅσους ἤχμα-
λώτευσε κατὰ θάλασσαν, νὰ ὀπλισθῶσι κατὰ τῆς ἰδίας
αὐτῶν πατρίδος, νὰ γίνωσι δῆμιοι τῶν φίλων καὶ ἀδελ-
φῶν ἢ νὰ φονευθῶσιν ὑπ' αὐτῶν τούτων.

Διήγειρε μεταξὺ ἡμῶν ἐμφυλίους ταραχάς, καὶ ἠγω-
νίσθη νὰ φέρῃ κατὰ τῶν κατοίκων τῶν ἡμετέρων ὀρίων
τοὺς ἀγρίους καὶ ἀνηλεεῖς Ἰνδοὺς, ὧν ὁ γνωστὸς τρόπος
τοῦ πολεμεῖν εἶναι τὸ θύειν καὶ ἀπολύειν πάντας, ἄνευ
διακρίσεως ἡλικίας, γένους ἢ κοινωνικῆς θέσεως.

Καὶ ἐζήτησαμεν μὲν κατὰ πάσας τὰς ἐποχὰς τῶν κα-
κώσεων τούτων δικαιοσύνην διὰ ταπεινοτάτων ἀναφορῶν
ἀλλ' εἰς τὰς ἀλλεπαλλήλους ταύτας αἰτήσεις, ἀντὶ ἀπαν-
τήσεως ἐλάβομεν ἀλλεπαλλήλους ὕβρεις. Ἡγεμῶν ἄρα οὗ-
τινος ὁ χαρακτήρ διακρίνεται διὰ τοιούτων πράξεων ἀ-
ξιῶν τυράννου, εἶναι ἀνάξιος νὰ κυβερνᾷ λαὸν ἐλευθέρου.

Τὸ καθ' ἡμᾶς δεν ἐπαύσαμεν φερόμενοι καλῶς πρὸς
τοὺς ἀδελφοὺς ἡμῶν Βρετανούς. Πολλάκις κατηγγείλαμεν
πρὸς αὐτοὺς τὰς ἀποπειράς τῶν Βουλῶν αὐτῶν, ἵνα ἐκτεί-
νωσιν ἐφ' ἡμῶν δικαιοδοσίαν ἀδικαιολόγητον. Ἀνεμνή-
σαμεν πρὸς αὐτοὺς τὴν ἱστορίαν τῆς ἡμετέρας μετοικε-
σίας, ἀπευθύνθημεν εἰς τὴν φυσικὴν αὐτῶν δικαιοσύνην
καὶ μεγαλοψυχίαν, καὶ ἐξωρκίσαμεν αὐτοὺς εἰς τὴν συγ-
γένειαν ἡμῶν ν' ἀποδοκιμάσωσι τὰς καταπιέσεις ταύτας,
ὡς τεινούσας εἰς τὴν διακοπὴν τῶν ἡμετέρων σχέσεων
ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ ἐκώφευσαν εἰς τὴν φωνὴν τῆς δικαιο-
σύνης καὶ τοῦ αἵματος. Ὀφείλοντες ἄρα νὰ ἐνδώσωμεν
εἰς τὴν ἀνάγκην τὴν ἐπιτάττουςαν τὸν ἡμέτερον χωρι-

σμὸν, θέλομεν θεωρεῖ αὐτοὺς ὅπως καὶ τοὺς λοιποὺς τῶν ἀνθρώπων, ἐχθροὺς μὲν ἐν πολέμῳ, φίλους δὲ ἐν εἰρήνῃ.

Ὅθεν ἡμεῖς οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν Ὁμοσπόνδων πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς, ἐν γενικῇ συνελεύσει συνηθροισμένοι, ἐπικαλούμενοι τὴν μαρτυρίαν τοῦ ὑπερτάτου Κριτοῦ τοῦ παντός ὑπὲρ τῆς εὐθύτητος τῶν σκοπῶν ἡμῶν, δημοσιεύομεν καὶ διακηρύττομεν ἐπίσημως, ἐν ὀνόματι καὶ κατ' ἐντολὴν τοῦ ἀγαθοῦ λαοῦ τούτων τῶν ἀποικίων, ὅτι αἱ Ὁμόσπονδοι αὐταὶ ἀποικίαι εἰσὶ καὶ ὀφείλουσι δικαιοματικῶς νὰ ᾧσιν ἐλεύθεροι καὶ ἀνεξάρτητοι πολιτεῖαι ὅτι ἀπαλλάσσονται πάσης ὑποχρέωσης πρὸς τὸ βρετανικὸν στέμμα, καὶ ὅτι πᾶς πολιτικὸς δεσμὸς μεταξὺ αὐτῶν καὶ τοῦ κράτους τῆς Μεγάλης Βρετανίας εἶναι καὶ πρέπει νὰ εἶναι ἐντελῶς διαλελυμένος, καὶ ὅτι καθὸ ἐλεύθεροι καὶ ἀνεξάρτητοι πολιτεῖαι ἔχουσι πλήρη ἐξουσίαν νὰ κηρύττωσι πόλεμον, νὰ πραγματεύωνται εἰρήνην, νὰ συνάπτωσι συμμαχίας, νὰ ἔχωσιν ἐμπορίαν καὶ νὰ πράττωσι πᾶσαν ἄλλην πρᾶξιν καὶ πᾶν πρᾶγμα, ὅσα ἀνεξάρτητα κράτη ἔχουσι τὸ δικαίωμα τοῦ πράττειν. Πρὸς ὑποστήριξιν δὲ τῆς διακηρύξεως ταύτης, πεποιθότες εἰς τὴν προστασίαν τῆς Θείας Προνοίας, γινόμεθα ἀμοιβαίως καὶ πρὸς ἀλλήλους ἐγγυηταὶ διὰ τῆς ζωῆς, τῆς περιουσίας καὶ τῆς ἰσῆρας ἡμῶν τιμῆς.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΧΑΓΚΟΚ.

(Ἔπονται δὲ καὶ πεντηχονταπέντε ἄλλαι ὑπογραφαὶ ἀντιπροσώπων τῶν δεκατριῶν πολιτειῶν, αἵ τινες ἐξέδοντο τὴν διακήρυξιν ταύτην.)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β΄.

Δεκαπέντε ἢ εἴκοσι λεπτά τῆς ὥρας πρὸ τοῦ γεύματος συνήρχοντο συνήθως εἰς τὴν αἴθουσαν, ὃ δὲ πρόεδρος εἰσερχόμενος ὠμίλει ἰδίᾳ πρὸς ἕκαστον τῶν δαιτυμόνων. Ἐνεδύετο δὲ πάντοτε μαῦρα, ἐκονία τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς, εἶχε τὴν κόμην ὀπισθεν δεδεμένην καὶ ἔφερεν ἐπιχαρίτως κομψότατον ξίφος.

Ἡ Κ. Οὐασιγκτῶνος ἐγέυετο συνεχῶς οὐχὶ δὲ πάντοτε μετὰ τῶν ἄλλων· καὶ ἂν, ὡς πολλάκις συνέβαιεν, ἦσαν παροῦσαι καὶ ἄλλαι, ἐκάθητο πλησίον αὐτῆς ἐκατέρωθεν. Ὁ δὲ πρόεδρος ἐκάθητο ἐν τῷ μέσῳ τῆς τραπέζης, ἔχων τὴν Κ. Οὐασιγκτῶνος ἐκ δεξιῶν, καὶ πάντοτε, πλὴν ὁσάκις ἦτο παρὼν κληρικὸς, προσπύχετο ἰστάμενος πρὶν ἢ καθῆσθαι. Κληρικοῦ δὲ παρόντος, παρεκάλει αὐτὸν νὰ προσευχηθῇ πρὸ τοῦ γεύματος, καὶ ν' ἀπευθύνῃ εὐχαριστίας μετ' αὐτό.

Λέγεται δὲ ὅτι ἐγέυετο ἐν γένει ἐνὸς μόνου φαγητοῦ, καὶ τούτου ἀπλουστάτου. Ἐὰν δὲ προσεφέρετο καὶ ἄλλο αὐτῷ, κατὰ τὴν πρώτην ἢ δευτέραν σειρὰν τῶν φαγητῶν, ἅτινα ἦσαν τῶντι πλουσίως παρεσκευασμένα, ἀπεκρίνετο συνήθως· « τοῦτο μοι εἶναι περιττόν. »

Ἀπήγγελλε δὲ τοὺς λόγους αὐτοῦ εἰς τὸ Γερουσιαστήριον ἐνώπιον καὶ τῶν δύο σωμάτων, καὶ δὲν ἔστειλεν αὐτοὺς διὰ τοῦ γραμματέως ἐν εἴδει διαγγέλματος. Ἡ

συνήθεια αὕτη τῶν διαγγελεμάτων, ἦν πρῶτος εἰσήγαγεν ὁ Κ. Ἰέφφερσων, διατηρεῖται καὶ μέχρι τοῦ νῦν. Ὁ Οὐάσιγκτων ὅμως ὑπέβαλλε τὰς πρὸς τὴν Συνέλευσιν διακοινώσεις διὰ ζώσης, κατὰ πᾶσαν ἔναρξιν αὐτῆς. Ὅτε δὲ ἐπληροφορεῖτο ὅτι αἱ Βουλαὶ συνεδρίαζον καὶ ἦσαν ἔτοιμοι ν' ἀκούσωσιν αὐτάς, ἀπεκρίνετο εἰς τὴν ἐρχομένην ἐπιτροπὴν, ὅτι ἐσκόπει νὰ μεταβῆ τὴν ἐπιούσαν εἰς τὴν Βουλὴν κατὰ μεσημβρίαν.

Καὶ ὅτε ἤρχετο εἰς τὸ Γερουσιαστήριον πάντες ἠγείροντο, αὐτὸς δὲ προσαγορεύων ἐπιχαρίτως ἐκάθητο, καὶ ἀμέσως ἐκάθητο καὶ οἱ ἀντιπρόσωποι. Συνήθως δὲ ἐκάθητο τρία ἢ τέσσαρα λεπτά, καθ' ἃ ἐλάμβανε τὰς μὲν διόπτρας ἀπὸ τοῦ ἐνός, τὸν δὲ λόγον ἀπὸ τοῦ ἐτέρου θυλακίου, καὶ ἔθετεν ἐπὶ τῶν γονάτων, ρίπτων τὰ βλέμματα ἐπὶ τὴν Συνέλευσιν. Καὶ ὀπλιζων τοὺς ὀφθαλμοὺς, ἐλάμβανε τὸν λόγον διὰ τῆς ἀριστερᾶς, ἠγείρετο καὶ ἀμέσως ἤρχιζε νὰ ἀναγινώσκη, καθημένων τῶν ἀντιπροσώπων. Καὶ ἀνεγίνωσκε μὲν γεγωνυῖα τῇ φωνῇ, εὐκρινῶς καὶ ἀπροσκόπτως, ἀλλὰ δὲν ἦτο ἐκ τῶν ἐντελεστέρων ἀναγνωστῶν. Ὅσάκις δὲ ἔφθανεν εἰς σπουδαῖόν τι μέρος τῆς ὁμιλίας, ἐπέτεινε τὸν λόγον διὰ χειρονομίας τῆς δεξιᾶς, οὐχὶ σφοδρᾶς ἢ ἀποτόμου, ἀλλὰ χαριέσσης καὶ μᾶλλον ζῆλον ἐμφανίσεως· καταλύων δὲ τὸν λόγον προσηγόρευε καὶ πάλιν τὴν Συνέλευσιν· καὶ ὅτε ἀνεχώρει ἠγείροντο ἐκ νέου οἱ ἀντιπρόσωποι.

Ὅσοι ἐγνώρισαν ἐξ οἰκείας ἀντιλήψεως ταῦτα ἐβεβαίωσαν ἑμᾶς, ὅτι οὐ μόνον τὰ παιδία, ἀλλὰ καὶ ἅπας ὁ

λαὸς συνέββειον ὅτε ἤρχετο καὶ ἀνεχώρει. Οἱ ἐργαστη-
ριάρχαι κατελίμπανον τὰ ἐργαστήρια καὶ οἱ ἐργάται τὰς
ἐργασίας, ἵνα ἔλθωσι καὶ ἴδωσιν αὐτὸν διαβαίνοντα.
Ἐπραττον δὲ ταῦτα οὐχὶ θορυβοῦντες, ὅπως συνήθως γί-
νεται, ἀλλὰ δεικνύοντες σέβας αὐθόρμητον καὶ βαθύ, ὁ-
σάκις ἤκούετο ὅτι ἤρχετο.

ΤΕΛΟΣ ΤΩΝ ΣΗΜΕΙΩΣΕΩΝ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

007000087212